

نیایش‌هایی از سویدای دل

ترجمه مهج الدعوات

ابن طاوس علی بن موسی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نیایش‌هایی از سویدای دل

نویسنده:

سید بن طاووس

ناشر چاپی:

آفاق

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست	۵
نیایش‌هایی از سویدای دل (ترجمه مهج الدعوات)	۱۸
مشخصات کتاب	۱۸
مقدمه مترجم	۱۸
پیش‌گفتار: زیست‌نامه‌ی مولف و شیوه‌ی پژوهش	۲۰
نام و خاندان و رویدادهای زندگی	۲۰
خاندان	۲۱
الف. پدر	۲۱
ب: مادر	۲۱
ج: برادران	۲۲
د: همسر	۲۲
ه. فرزندان	۲۲
ستایش‌ها	۲۲
استادان و صاحبان اجازه‌ی روایتی	۲۳
شاگردان و راویان	۲۳
آثار گران بها	۲۳
در گذشت و آرامگاه	۲۴
شیوه‌ی تحقیق و افزوده‌ها	۲۵
مقدمه‌ی مولف	۲۵
برگزیده‌ی جززهای پیامبر و ائمه عَلَیْهِمُ السَّلَام	۲۶
الف - جززهای پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ	۲۶
۱ - جزز پیغمبر اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ	۲۶
۲ - جزز دیگری از پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ	۲۶

- ۳ - جزز دیگری از پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ ۲۷
- ۴ - جزز دیگری از رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ به روایت دیگر ۲۷
- ب - جزز حضرت خدیجه کبری عَلَیْهَا السَّلَام ۲۷
- ج - جززهای حضرت صدیقه‌ی طاهره عَلَیْهَا السَّلَام ۲۷
- ۱ - جزز حضرت فاطمه عَلَیْهَا السَّلَام (۴۷) ۲۷
- ۲ - جزز دیگری از بانوی دو عالم حضرت زهرا عَلَیْهَا السَّلَام ۲۷
- د - جززهای امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام ۲۸
- ۱ - جززی از مولا و پیشوایمان سرور پرهیزگاران حضرت اَمِیرُ الْمُؤْمِنِین عَلَیْهِ السَّلَام: ۲۸
- ۲ - جزز دیگری از مولای و سرورمان امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام ۲۹
- ۳ - جزز دیگری از مولا و پناهمان حضرت امیرالمومنین عَلَیْهِ السَّلَام ۲۹
- ه - جززهای حضرت مُجْتَبِی و حضرت سَیِّدِ الشُّهَدَاء عَلَیْهَا السَّلَام ۲۹
- ۱ - جزز امام مُجْتَبِی و حضرت سَیِّدِ الشُّهَدَاء عَلَیْهِمَا السَّلَام ۲۹
- ۲ - جززی از امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام ۳۰
- ۳ - جزز دیگری از سَیِّدِ الشُّهَدَاء عَلَیْهِ السَّلَام ۳۰
- و - جززهای امام زَیْنِ الْعَابِدِین عَلَیْهِ السَّلَام ۳۰
- ۱ - جزز کامل امام سجاد حضرت زَیْنِ الْعَابِدِین عَلَیْهِ السَّلَام ۳۰
- ۲ - جزز دیگر آن حضرت که در هر صبح و شام خوانده می‌شود ۳۲
- ز - جززهای امام بَاقِر عَلَیْهِ السَّلَام ۳۲
- ۱ - جززی از امام مُحَمَّد بَاقِر عَلَیْهِ السَّلَام ۳۲
- ۲ - جزز دیگری از امام بَاقِر عَلَیْهِ السَّلَام ۳۳
- ح - جززهای امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام ۳۳
- ۱ - جززی از امام جَعْفَر صادق عَلَیْهِ السَّلَام ۳۳
- ۲ - جزز دیگری از حضرت صادق عَلَیْهِ السَّلَام به روایت دیگر ۳۵
- ط - جززهای امام کاظم عَلَیْهِ السَّلَام ۳۶

- ۱ - جِزْزِی از مولا حضرت مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَیْهِمَا السَّلَام ۳۶
- ۲ - جِزْزِی دیگری در همین مورد از آن حضرت ۳۷
- ۳ - (جِزْزِی دیگر) ۳۸
- ۴ - (جِزْزِی دیگر) ۳۸
- ۵ - جِزْزِی دیگری از حضرت کاظم عَلَیْهِ السَّلَام به روایت دیگر: ۴۰
- ی - جِزْزِی‌های حضرت امام رضا عَلَیْهِ السَّلَام ۴۰
- ۱ - جِزْزِی از مولای بِنِ مُوسَى الرَّضَا عَلَیْهِ السَّلَام به نام «زُقْعَةُ الْجَنِّبِ» ۴۰
- ۲ - «زُقْعَةُ الْجَنِّبِ» به روایت دیگر ۴۱
- ۳ - جِزْزِی دیگری از امام هشتم عَلَیْهِ السَّلَام به روایت دیگر ۴۱
- ک - جِزْزِی‌های حضرت جواد الائمه عَلَیْهِ السَّلَام ۴۱
- ۱ - جِزْزِی امام مُحَمَّد بِنِ عَلِی جواد عَلَیْهِ السَّلَام ۴۱
- ۲ - جِزْزِی دیگری از امام جواد عَلَیْهِ السَّلَام به روایت دیگر ۴۴
- ل - جِزْزِی‌های حضرت هادی عَلَیْهِ السَّلَام ۴۴
- ۱ - جِزْزِی از مولا امام عَلِی بِنِ مُحَمَّد هادی ۴۴
- ۲ - جِزْزِی دیگری از حضرت امام عَلِی النقی عَلَیْهِ السَّلَام ۴۵
- م - جِزْزِی‌های امام حَسَن عَشْکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام ۴۵
- ۱ - جِزْزِی امام حَسَن بِنِ عَلِی عَشْکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام ۴۵
- ۲ - جِزْزِی دیگری از امام حَسَن عَشْکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام ۴۶
- قنوت‌های ائمه‌ی طاهرین عَلَیْهِم السَّلَام ۴۶
- [تمهید] ۴۶
- ۱ - قنوت مولا حضرت امام حَسَن مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام ۴۷
- [۱ - دعای اول] ۴۷
- [۲] نیز آن حضرت در دعای دست خویش چنین خواندند ۴۷
- ۲ - قنوت مولا حضرت ابا عَبْدِ اللَّهِ عَلَیْهِ السَّلَام ۴۷

- ۴۷ ..... [۱ - دعای اول]
- ۴۸ ..... [۲ - نیز در دعای دست چپین خواندند:]
- ۴۸ ..... ۳ - قنوت مولا حضرت سید الساجدین امام زین العابدین علیه السلام
- ۴۸ ..... [۱ - قنوت اول]
- ۴۸ ..... ۲ - قنوت دیگر آن حضرت
- ۴۹ ..... ۴ - قنوت مولا حضرت امام محمد باقر علیه السلام
- ۴۹ ..... [۱ - قنوت اول]
- ۴۹ ..... ۲ - قنوت دیگر آن حضرت
- ۴۹ ..... ۵ - قنوت مولا حضرت امام جعفر صادق علیه السلام
- ۴۹ ..... [۱ - قنوت اول]
- ۵۰ ..... ۲ - قنوت دیگر آن حضرت
- ۵۰ ..... ۶ - قنوت مولا حضرت موسی بن جعفر علیه السلام
- ۵۰ ..... [۱ - قنوت اول]
- ۵۱ ..... ۲ - قنوت دیگر آن حضرت
- ۵۲ ..... ۷ - قنوت مولا حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام
- ۵۲ ..... ۸ - قنوت مولا حضرت امام محمد تقی علیه السلام
- ۵۲ ..... [۱ - قنوت اول]
- ۵۳ ..... ۲ - قنوت دیگر آن حضرت
- ۵۳ ..... ۹ - قنوت مولا حضرت علی بن محمد هادی علیه السلام
- ۵۳ ..... [۱ - قنوت اول]
- ۵۳ ..... ۲ - قنوت دیگر آن حضرت
- ۵۴ ..... ۱۰ - قنوت مولا حضرت امام حسن بن علی عسکری علیه السلام
- ۵۴ ..... [۱ - قنوت اول]
- ۵۵ ..... ۲ - قنوت دیگر آن حضرت

- ۱۱ - قنوت مولا امام زمان حضرت حجه علیه السلام ۵۶
- ۱ [قنوت اول] ۵۶
- ۲ - قنوت دیگر آن حضرت ۵۷
- دعاها و تَعَوِیذهایی ارزشمند و هم چنین نیازهایی برای هنگامه‌ی کارها و سختی‌های پُره‌راس روایت شده از رسول خدا و خاندان آن حضرت علیه
- گزیده‌ی دعاها و تَعَوِیذهای حضرت نبی اکرم صلی الله علیه و آله و سلم ۵۷
- ۱ - دعای پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم در روز بدر ۵۸
- ۲ - دعای رسول گرامی صلی الله علیه و آله و سلم در روز احد ۵۸
- ۳ - دعای آن حضرت در شب جنگ أُخْزَاب (خَنْدَق): ۵۸
- ۴ - دعای آن حضرت در روز جنگ خندق؛ با افزوده‌ای: ۵۸
- ۵ - دعای دیگر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در روز جنگ أُخْزَاب ۵۸
- ۶ - دعای دیگری از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در جنگ أُخْزَاب ۵۹
- ۷ - دعای آن حضرت در جنگ حُنین ۵۹
- ۸ - هم از آن حضرت که ایمنی از (آسیب) جن و انس است. ۵۹
- ۹ - دعای آن حضرت؛ به هنگام دیدن عَفْرِیتی که شعله‌ی آتش داشت و (با این دعا) به رو افتاد ۵۹
- ۱۰ - روایتی دیگر از دعای رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم ۵۹
- ۱۱ - دعایی که گویند جَبْرِئِل علیه السلام در روز خیبر (۱۶۷) بر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نازل کرد. ۶۰
- ۱۲ - تَعَوِیذ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در روز وَادِی الْقَرْی (۱۶۸) ۶۰
- ۱۳ - دعایی مجرب در این زمینه به روایت أَنَس (بِن مَالِک) ۶۱
- ۱۴ - دعایی در همین زمینه ۶۱
- ۱۵ - دعایی دیگر روایت شده از حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم ۶۱
- ۱۶ - تَعَوِیذی مجرب نقل شده از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم ۶۲
- ۱۷ - دعای دیگر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ۶۲
- [فضیلت و پاداش این دعا] ۶۲
- گونه‌ی دیگر پاداش این دعا: ۶۳

- ۱۸ - دعایی که جَبْرِئِل به پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آموخت ۶۵
- ۱۹ - دعای دیگری نیز که جَبْرِئِل عَلَیْهِ السَّلَام به پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آموخت ۶۸
- ۲۰ - دعای دیگر به روایت أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ از پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم از جَبْرِئِل عَلَیْهِ السَّلَام ۶۸
- ۲۱ - دعای دیگر پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم، دعای فرج ۶۸
- ۲۲ - دعای ارزشمند و والایی از پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ۶۹
- گزیده‌ی جزوها و دعا‌های مولا اَمیر الْمُؤْمِنین که برترین درودها و سلام‌ها نثارش باد ۷۰
- ۱ - دعای آموخته رسول اللّٰهُ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم به اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام هنگام فرستادن آن حضرت به یمن ۷۰
- ۲ - دعای مولای متقیان عَلَیْهِ السَّلَام ۷۰
- ۳ - دعای سرور مومنان حضرت عَلِی بنِ اَبی طالب عَلَیْهِ السَّلَام در آغاز جنگ صِفّین ۷۱
- ۴ - نقل دیگری از کتاب جَلُودِی ۷۱
- ۵ - (یک حکایت) ۷۱
- ۶ - دعای مولا اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام در روز هَریر در صِفّین ۷۲
- ۷ - دعایی دیگر ۷۲
- ۸ - دعای دیگر مولا اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام در روز صِفّین ۷۳
- ۹ - (دعایی دیگر) ۷۴
- ۱۰ - نیز از مولا اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام در صِفّین ۷۴
- ۱۱ - دعای دیگر از مولا اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام ۷۴
- ۱۲ - دعای دیگری از مولا حضرت اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام ایضاً به اُوَیْسِ قَرَنی ۷۵
- ۱۳ - دعای دیگر از مولا اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام معروف به دعای یمانی (۲۱۹) ۷۵
- ۱۴ - دعای مولا اَمیر الْمُؤْمِنین حضرت عَلِی بنِ اَبی طالب صَلَوَاتُ اللّٰهِ و سلامه عَلَیْهِ ۷۸
- ۱۵ - دعای یمانی، به روایتی دیگر ۷۹
- ۱۶ - دعای اَمیر الْمُؤْمِنین صَلَوَاتُ اللّٰهِ و سلامه عَلَیْهِ که بر همه‌ی دعا‌های دیگر برتری دارد ۸۱
- ۱۷ نیز دعای ارزشمندی از اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام ۸۲
- ۱۸ - دعایی از مولای متقیان عَلَیْهِ السَّلَام که می‌توان بر خویش نصب (و همراه) کرد ۸۴

- ۱۹ - دعایی زود اثر از مولای متقیان حضرت امیر عَلَیْهِ السَّلَام در سختی‌ها و بلاها ۸۴
- ۲۰ - دعای پناه جویی و ذکر توحید و درخواست، از مولا اَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ عَلَیْهِ السَّلَام ۸۷
- ۲۱ - دعایی جامع از حضرت اَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ عَلَیْهِ السَّلَام ۸۷
- ۲۲ - دعای جامع دیگری از مولا اَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ عَلَیْهِ السَّلَام ۸۹
- ۲۳ - دعای زود اثر دیگری که اَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ عَلَیْهِ السَّلَام در خواب آموختند ۹۰
- گزیده‌ی دعا‌های بزرگ بانو و مادر گرامی ما، حضرت فاطمه‌ی زهرا سرور زنان جهان و دخت مهتر پیامبران که درود خدا بر ایشان و خاندان پاکشان باد
- ۱ - دعایی که رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ به آن حضرت آموخت ۹۰
- ۲ - دعای دیگر از بانوی ما حضرت زهرا سَلَامُ اللَّهِ عَلَیْهَا ۹۰
- ۳ - دعای دیگر از بانوی ما حضرت زهرا سَلَامُ اللَّهِ عَلَیْهَا ۹۱
- ۴ - دعایی دیگر از حضرت صدیقه سَلَامُ اللَّهِ عَلَیْهَا ۹۱
- ۵ - دعای دیگری از حضرت زهرا سَلَامُ اللَّهِ عَلَیْهَا برای رهایی از زندان و تنگنا ۹۱
- گزیده‌ی دعا‌های مولا و نیای والایمان امام حَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ اَبِی طَالِب عَلَیْهِمَا السَّلَام ۹۱
- ۱ - دعای حضرت امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام هنگامی که نزد مُعَاوِیَه رفتند ۹۱
- ۲ - دعای دیگری از امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام ۹۲
- ۳ - دعای دیگری از امامان حضرت مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام ۹۲
- ۴ - دعایی دیگر که اَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ عَلَیْهِ السَّلَام به فرزند خود امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام آموخت ۹۲
- ۵ - دعای دیگری که اَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ عَلَیْهِ السَّلَام به امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام آموخت ۹۲
- ۱ - روایت نخست از دعای عشرات ۹۳
- ۲ - روایت دیگر دعای عشرات ۹۴
- ۳ - دعای دیگر از حضرت سَیدُ الشُّهَدَاء عَلَیْهِ السَّلَام معروف به دعای جوان گرفتار کیفر گناه ۹۵
- ۴ - دعایی دیگر از مولا حُسَینِ بْنِ عَلِی عَلَیْهِ السَّلَام ۹۸
- ۵ - دعای دیگری از سالار شهیدان عَلَیْهِ السَّلَام در صبح و شام ۹۸
- ۱ - دعای امام علی بْنِ الْحُسَینِ عَلَیْهِ السَّلَام به گاه داوری بردن نزد حجرالاسود در برابر (عموی خود) مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِیَه (۳۳۴) ۹۹
- ۲ - دعای دیگری از امام سجاد عَلَیْهِ السَّلَام ۹۹

- ۳ - دعای ایمنی از دشمنان و مصونیت از خطرات به محافظت الهی ۱۰۱
- ۴ - دعایی دیگر از امام زَینُ الْعَابِدِینَ سَلَامُ اللَّهِ عَلَیْهِ ۱۰۲
- گزیده‌ی دعا‌های حضرت باقرالعلوم امام مُحَمَّد بنِ عَلِی بنِ الْحُسَینِ عَلَیْهِمُ السَّلَام ۱۰۳
- ۱ - روایت عِیسیٰ بنِ مُحَمَّد ۱۰۳
- ۲ - دعایی دیگر از امام پنجم حضرت بَاقِرِ الْعِلْمِ عَلَیْهِ السَّلَام ۱۰۴
- ۳ - دعای دیگری از امام پنجم عَلَیْهِ السَّلَام که حضرتش آن را دعای جامع می‌نامید ۱۰۵
- ۴ - (دعایی دیگر) ۱۰۵
- ۵ - دعای دیگری از حضرت امام مُحَمَّد بَاقِرِ عَلَیْهِ السَّلَام ۱۰۵
- ۶ - دعای دیگری از حضرت بَاقِرِ الْعِلْمِ عَلَیْهِ السَّلَام ۱۰۶
- گزیده‌ی دعا‌های حضرت صادق امام جَعْفَر بنِ مُحَمَّد بنِ عَلِی صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِم ۱۰۶
- ۱ - دعای نخست آن حضرت ۱۰۶
- ۲ - دعای امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام وقتی مَنصُور (عَبَّاسی)، پس از بازگشت از مَكَّه به مدینه، یک بار دیگر حضرتش را فراخواند ۱۱۰
- ۳ - دعای امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام وقتی مَنصُور بار سوم آن حضرت را در رَبْدَه فراخواند ۱۱۱
- ۴ - دعای امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام وقتی مَنصُور آن حضرت را برای چهارمین بار به کوفه خواند ۱۱۲
- ۵ - دعای حضرت صادق عَلَیْهِ السَّلَام، هنگامی که مَنصُور برای پنجمین نوبت آن حضرت را، پیش از کشتن مُحَمَّد و إِبرَاهِیم فرزندانِ عَبْدِاللَّهِ بنِ الْحَسَنِ ۱۱۲
- ۶ - دعای حضرت امام جَعْفَر صادق عَلَیْهِ السَّلَام وقتی ششمین بار به نزد مَنصُور فرا خوانده شدند (این پس از قتل مُحَمَّد و إِبرَاهِیم فرزندانِ عَبْدِاللَّهِ بنِ ۱۱۲
- ۷ - دعای حضرت صادق عَلَیْهِ السَّلَام آن گاه که مَنصُور هفتمین بار آن حضرت را فراخواند ۱۱۸
- ۸ - دعای امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام وقتی مَنصُور برای کشتن آن حضرت به مدینه نیرو فرستاد (و این نهمین بار بود) ۱۲۴
- ۹ - دعا تضرع (مویه) از آن حضرت ۱۲۴
- گزیده‌ی دعا‌های حضرت مُوسَى بنِ جَعْفَرِ عَلَیْهِ السَّلَام ۱۲۵
- ۱ - دعای معروف به جَوْشَن (زره) (۴۲۲) روایت شده از آن حضرت ۱۲۵
- ۲ - دعای معروف به «اعتقاد» از آن حضرت ۱۲۹
- ۳ - دعایی مستجاب از آن حضرت ۱۳۰
- ۴ - تَعْوِذِ امام هفتم عَلَیْهِ السَّلَام؛ آن گاه که در بِرْکَه السَّبَّاع (گودال درندگان) افکنده شدند ۱۳۳

- ۵ - دعایی که حضرت پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم در زندان به امام کاظم عَلَیْهِ السَّلَام آموختند ۱۳۴
- گزیده‌ی دعاها‌ی مولا حضرت ثامن الحُجَّج عَلَی بِنِ مُوسَى الرِّضَا عَلَیْهِ السَّلَام ۱۳۵
- ۱ - تَعْوِذِی که در لباس آن حضرت یافتند ۱۳۵
- ۲ - تَعْوِیذ حضرت رضا عَلَیْهِ السَّلَام به هنگام افکنده شدن در بِرْکَةُ السَّبَّاح ۱۳۵
- ۳ - دعای دیگر امام هشتم عَلَیْهِ السَّلَام ۱۳۸
- ۴ - دعای دیگر از حضرت رضا عَلَیْهِ السَّلَام ۱۳۹
- ۵ - دعای دیگری از حضرت عَلَی بِنِ مُوسَى الرِّضَا عَلَیْهِ السَّلَام ۱۳۹
- ۶ - دعای دیگر از حضرت امام رضا عَلَیْهِ السَّلَام در سجده‌ی شکر ۱۳۹
- گزیده‌ی دعاها‌ی حضرت جواد الائمه امام مُحَمَّد تَقِی عَلَیْهِ السَّلَام ۱۴۰
- اشاره ۱۴۰
- ۱ - دعای «الْوَسَائِلُ إِلَى الْمَسَائِلِ» ۱۴۰
- ۲ [-] راز و نیاز برای خیر خواهی ۱۴۰
- ۳ [-] راز و نیاز برای پوزش خواهی ۱۴۱
- ۴ [-] راز و نیاز در سفر ۱۴۱
- ۵ [-] راز و نیاز برای روزی خواستن ۱۴۱
- ۶ [-] راز و نیاز برای پناه جستن ۱۴۲
- ۷ [-] راز و نیاز برای بازگشت خواستن ۱۴۲
- ۸ [-] راز و نیاز برای آرزوی حج ۱۴۲
- ۹ [-] راز و نیاز برای برکنار شدن ستم ۱۴۳
- ۱۰ [-] راز و نیاز برای سپاس خداوندی ۱۴۳
- ۱۱ [-] راز و نیاز در خواست حاجت ۱۴۳
- گزیده‌ی دهای حضرت أَبُو الْحَسَنِ الهادی امام عَلِی النقی عَلَیْهِ السَّلَام ۱۴۳
- ۱ - دعایی از یک نسخه‌ی کهن ۱۴۳
- ۲ - دعای دیگر از حضرت امام هادی عَلَیْهِ السَّلَام ۱۴۶

- ۳ - دعایی دیگر از حضرت امام علی النقی عَلَیْهِ السَّلَام ۱۴۶
- گزیده‌های دعا‌های مولایمان حضرت امام حَسَن بن علی عَشْکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام ۱۴۷
- گزیده‌ی دعا‌های مولا حضرت مَهْدِی صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ ۱۴۹
- ۱ - دعای معروف به «علوی مصری»، برای هر سختی و مصیبت ۱۴۹
- ۲ - (نماز حاجت از حضرت صاحب الامر عَلَیْهِ السَّلَام) ۱۵۵
- ۳ - (دعای دیگر) ۱۵۶
- ۴ - (دعایی دیگر) ۱۵۶
- دعا‌های حجاب روایت شده از رسول خدا و ائمه‌ی هدی عَلَیْهِمُ السَّلَام که با آنها از بدخواهان پنهان شدند ۱۵۶
- ۱ - دعای حجاب از حضرت رسول صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ ۱۵۶
- ۲ - دعای حجاب از حضرت اَمِیر الْمُؤْمِنِین عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۶
- ۳ - دعای حجاب از حضرت مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۷
- ۴ - دعای حجاب از حضرت سَیدِ الشُّهَدَاء عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۷
- ۵ - دعای حجاب از حضرت عَلِی بنِ الْحُسَین عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۷
- ۶ - دعای حجاب از حضرت بَاقِرِ العِلْم عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۷
- ۷ - دعای حجاب از حضرت صَادِق عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۸
- ۸ - دعای حجاب از حضرت مُوسَى بنِ جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۸
- ۹ - دعای حجاب از حضرت عَلِی بنِ مُوسَى عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۸
- ۱۰ - دعای حجاب از حضرت جَواد عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۸
- ۱۱ - دعای حجاب از حضرت هادی عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۹
- ۱۲ - دعای حجاب از حضرت عَشْکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام ۱۵۹
- ۱۳ - دعای حجاب از حضرت صاحب الامر عجل الله فرجه ۱۵۹
- دعاهایی از مولف (دعاهایی که به ذهن من آمده است) ۱۵۹
۱. (دعایی به انشای مولف) ۱۵۹
- ۲ - دعای دیگری که به ذهن من آمده است ۱۶۰

- ۳ - دعایی دیگر از خود من ۱۶۰
- گزیده‌ی دعا‌های پراکنده از کتاب‌ها (دعا‌های منسوب به انبیا و اولیا عَلَيْهِمُ السَّلَام) ۱۶۰
- ۱ - کلمه‌هایی که آدم از پروردگار خویش - جَلَّ جَلَّالُهُ - دریافت کرد ۱۶۰
- ۲ - دعایی که خداوند - جَلَّ جَلَّالُهُ - برای درمان با خود سخن گفتن، به آدم عَلَيْهِ السَّلَام آموخت ۱۶۰
- ۳ - دعای احتمالی آدم عَلَيْهِ السَّلَام به روایت دیگر؛ وقتی کلمه‌هایی از پروردگارش دریافت کرد ۱۶۰
- ۴ - دعای نوح عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۱
- ۵ - دعای ادریس عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۱
- ۶ - دعای إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۲
- ۷ - دعای یُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَام وقتی به چاه در افکنده شد ۱۶۲
- ۸ - (دعای داوود عَلَيْهِ السَّلَام) ۱۶۲
- ۱۰ - دعای یُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَام در زمانی از گرفتاری ۱۶۲
- ۱۱ - دعای یُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَام؛ آن گاه که عزیز مِصْر داستان زلیخا را بدو تهمت زد ۱۶۳
- ۱۲ - دعای یَعْقُوبَ عَلَيْهِ السَّلَام؛ وقتی خداوند بزرگ یُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَام را بدو باز گرداند ۱۶۳
- ۱۳ - دعای اَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۳
- ۱۴ - دعای مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَام؛ آن گاه که در برابر فرعون ایستاد ۱۶۳
- ۱۵ - دعای دیگری از حضرت مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۳
- ۱۶ - دعای یُوشَعَ بْنِ نُونٍ، وصی حضرت مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۴
- ۱۷ - دعای خضر و الیاس عَلَيْهِمَا السَّلَام ۱۶۴
- ۱۸ - دعای دیگری از خضر عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۴
- ۱۹ - دعای یونس بْنِ مَتَى عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۴
- ۲۰ - دعای دیگری از یونس بْنِ مَتَى عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۴
- ۲۱ - دعای داوود عَلَيْهِ السَّلَام؛ شامل ستایش (پروردگار) ۱۶۵
- ۲۲ - دعای آصف (بِنِ بَرَحِیَا)، وزیر سُلَیْمَانَ بْنِ دَاوُودَ عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۵
- ۲۳ - دعای عِیْسَى عَلَيْهِ السَّلَام ۱۶۵

- ۲۴ - دعای عِیْسَى عَلَیْهِ السَّلَام به روایت دیگر ۱۶۵
- ۲۵ - روایت دیگری از دعای عِیْسَى بْنِ مَریم عَلَیْهِ السَّلَام ۱۶۶
- ۲۶ - دعای سَلْمَانِ فارسی رِضْوَانُ اللّٰهِ عَلَیْهِ که پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم بدو آموخت ۱۶۶
- ۲۷ - دعای (مرد) اسیر در سرزمین روم ۱۶۷
- ۲۸ - (درباره‌ی اسم اعظم) ۱۶۷
- اشاره ۱۶۷
- ۱ - از جمله‌ی روایات در این موضوع، نقل ماست به سند از مُحَمَّدِ بْنِ حَسَنٍ صَفَّار در کتاب «فضل الدعاء» او به سند خود از مُعَاوِیَةُ بْنِ عَمَّار از اما،
- ۲ - از جمله‌ی روایات در این موضوع، نقل ماست از کتاب یاد شده از حَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ از پدرش از امام صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام که فرمود: ۷
- ۳ - از جمله‌ی روایات در این موضوع، نقل ماست از کتاب یاد شده از عُمَرُ بْنُ تَوْبَه از امام صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام که به یکی از اصحاب خود فرمود: ۶۷
- ۴ - از جمله‌ی روایات در موضوع اسم اعظم خداوند، نقل ماست به سند از مُحَمَّدِ بْنِ حَسَنٍ صَفَّار از سَلِیْمَانَ جَعْفَر (بِنْ إِبْرَاهِیم) جَعْفَری از حضرت
- ۵ - از جمله‌ی روایات در موضوع اسم اعظم خدا، نقل ماست به سند، ایضاً از عَبْدُ الْحَمِید (بِنْ سَعِید؟) از حضرت رضا عَلَیْهِ السَّلَام که فرمود: ۱۶۸
- ۶ - از جمله‌ی روایات در موضوع اسم اعظم خدا، نقل ماست به سند از مُحَمَّدِ بْنِ حَسَنٍ صَفَّار به سندش از ابوهاشیم (داوود بِنْ قاسم) جَعْفَری که ۵
- ۷ - از جمله‌ی روایات در چگونگی اسم اعظم حق، نقل ماست از «البهی لدعوات النبی صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم» اثر حافظ أَبُو مُحَمَّدِ حَزْمی از عا
- ۸ - (به سند خود) از تَذِییلِ مُحَمَّدِ بْنِ نَجَّار (بر تاریخ بغداد) در زندگی نامه‌ی أَحْمَدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ حَرَبی روایت داریم که او به سند خود از اسم
- ۹ - از جمله روایات در موضوع اسم اعظم روایتی است که به سند از مُحَمَّدِ بْنِ حَسَنٍ صَفَّار به ما رسیده است. او از أَبُو الْجَارُود روایت می‌کند که زَید
- ۱۰ - از جمله روایات در موضوع اسم اعظم خدا همان است که در «إِعَاثَةُ الدَّاعِی» آوردیم و اینجا - با توجه به آن که روایات بسیاری در این مورد آ
- ۱۱ - از جمله روایات در باره‌ی اسم اعظم نقلی است که به سند منتهی به مُحَمَّدِ بْنِ حَسَنٍ صَفَّار رَجَمَهُ اللّٰهُ به ما رسیده است و نیز به سند منتهی
- ۱۲ - دعای شامل اسم اعظم از رَبِیعِ بْنِ اَنَس که با ۲۹ حرفی است که همه بدان‌ها سخن می‌گویند: ۱۷۱
- ۲۹ - دعای عافیت ۱۷۱
- ۳۰ - (دعای نابینا) ۱۷۲
- ۳۱ - (ایضاً دعای نابینا) ۱۷۲
- ۳۲ - (دعای کم سویی چشم) ۱۷۲
- ۳۳ - (دعای یساری) ۱۷۲
- ۳۴ - (دعای کرب) نقل شده از مجموعه‌ای قدیمی در این باره ۱۷۵

۳۵ - (دعای رفع اندوه)	۱۷۵
۳۶ - دعایی که در روزگار غیبت خوانده می‌شود	۱۷۵
۳۷ - (دعای غریق)	۱۷۵
۳۸ - (ایضاً دعای غیبت)	۱۷۶
۳۹ - (دعا در سختی‌ها)	۱۷۶
۴۰ - (دعایی دیگر)	۱۷۶
۴۱ - (دعای بعد از هر نماز)	۱۷۶
۴۲ - دعای عهد	۱۷۷
۴۳ - از جمله دعا‌هایی که در تنهایی‌ها به ذهن من آمده است	۱۷۷
۴۴ - نیز از جمله دعا‌هایی که در تنهایی‌ها به ذهن من آمده است	۱۷۸
۴۵ - نیز دعایی دیگر از خود من	۱۷۸
۴۶ - هم چنین دعای دیگری از خودم	۱۷۸
۴۷ - باز دعایی گذشته از ذهن من	۱۷۸
۴۸ - دعایی به ذهن من آمده	۱۷۸
۴۹ - دعایی دیگر از کتاب‌های دعا	۱۷۸
۵۰ - (دعای عَبَرَات)	۱۷۹
بخش پایانی کتاب مَهْجُ الدَّعَوَات و منهج العنايات	۱۸۵
گلچینی از نیایش‌های گزیده ترجمه‌ی المجتبی من الدعاء الْمُجْتَبِی	۱۸۷
پی نوشت	۲۰۰
درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان	۲۰۹

نیایش‌هایی از سویدای دل (ترجمه مهج الدعوات)

مشخصات کتاب

سرشناسه: ابن طاووس علی بن موسی ق ۶۶۴ - ۵۸۹ عنوان قراردادی: [مهج الدعوات و منهج العنايات فارسی عنوان و نام پدیدآور: نیایش‌هایی از سویدای دل اثر رضی‌الدین ابوالقاسم علی بن موسی بن جعفر بن طاووس حسنی حسینی بازگردان علی رضوی مشخصات نشر: تهران آفاق ۱۳۸۱. مشخصات ظاهری: ۷۲۹ ص نمودار فروست: (شناخت‌های اخلاقی ۲) شابک: ۹۶۴-۶۰۵۸-۴۶-۹۵۸۰۰۰ ریال؛ ۹۶۴-۶۰۵۸-۴۶-۹۵۸۰۰۰ ریال وضعیت فهرست نویسی: فهرست‌نویسی قبلی یادداشت: ص ع لاتینی شده (Ebn -E-Tawos: niayesh - hayee as sovey day-e-del) prayers from the bottom of heart. یادداشت: عنوان دیگر: نیایش‌هایی از سویدای دل (ترجمه‌ی "مهج الدعوات و منهج العنايات و" المجتبی من الدعاء المجتبی). عنوان دیگر: نیایش‌هایی از سویدای دل (ترجمه‌ی "مهج الدعوات و منهج العنايات و" المجتبی من الدعاء المجتبی). عنوان دیگر: مهج الدعوات و منهج العنايات فارسی عنوان دیگر: المجتبی من الدعاء المجتبی فارسی موضوع: دعاها شناسه افزوده: ابن طاووس علی بن موسی ۶۶۴ - ۵۸۹ق المجتبی من الدعاء المجتبی شناسه افزوده: رضوی علی ۱۳۴۱ -، مترجم رده بندی کنگره: ۵۵/۲۶۷/۵۵BP الف ۲م ۹۰۴۱ ۱۳۸۱ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۷۲ شماره کتابشناسی ملی: ۸۱-۱۵۵۹۳

مقدمه مترجم

نزدیک توایم و از تو دوریم همه بینا به توایم و از تو کوریم همه به نام آشنای همه‌ی خاموشان گنجینه‌ی بزرگ فرهنگی شیعه از گوهرهای گوناگونی سرشار است که نیازهای مختلف انسان را پاسخگوست. ادیبان، فقیهان، سخنوران، اندیشمندان، مؤرخان، کیمیاگران، اخترشناسان، عابدان، زاهدان و حتی ... فیلسوفان و عارفان عمرهایی را به جستجو در این ژرفنا گذرانده و ناسفته‌های بسیاری را وانهاده‌اند. در نگاه کلی، این مجموعه‌ی سترگ را به سه بخش می‌توان تقسیم کرد: ۱- باورها (عقاید) ۲- کنش‌ها (احکام) ۳- آراستگی‌ها (اخلاق) این هر سه با هم معنی دار است و گرنه، تنها تخصص‌هایی خواهد بود که اگر هم برای اجتماع سودمند باشد، خود شخص را هرگز بهره‌ای از آن نیست. انسان باورمندی که رفتار بیرونی و درونی پاکیزه‌ای ندارد (به فرض امکان وجود چنین کسی) بسیار بی‌ارزش بلکه برای اجتماع بشر زیان بار است. نیز پای بندی به پرهیزها و کنش‌ها (احکام) - برای آن که نه به باورهای راستین تکیه دارد و نه به پرورش درون پرداخته است - نه بی‌ارزش بلکه خود همه زیان باری است. هم چنین به درون پرداختن، بی‌زیور اندیشه و سنجیدگی رفتار، امکان پذیر نیست. با این همه، پایه و مایه در این سه - اگر نیک بسنجیم - اخلاق است که هدف متعالی همه مربیان آسمانی است و غایب رشد کمال انسانی و تالی آن دو مقدمه. اگر دست آوردهای فکری اندیشه‌وران در چیستی و هستی (عقاید) و تلاش‌های استنباطی دانشمندان در بایدها و نبایدها (احکام) بخش ظاهری فرهنگ یک جامعه را تشکیل می‌دهد، بی‌شک بخش درونی و وزین آن تهذیب‌ها و پارسایی‌ها و بندگی‌های مردان کامل و عالمان ربانی است. کلمات حکمت آمیز و پندها و موعظه‌ها از سویی و دعاها و راز و نیازها از دیگر سو، جلوه‌های این بُعدند. برای پای بندی به محصولات دو بخش اول (عقاید و احکام) بررسی‌های اطمینان بخش سندی در منقولات لازم است، به عبارت دیگر، استنتاج اعتقادی از یک نقل یا اجتهاد حکم از آن، آن گاه درست تواند بود که به اصطلاح، اطمینان عادی عقلایی از صحت صدور آن حاصل شود و گرنه، نه تکیه گاه یک باور تواند شد و نه مبنای حکم. بخش دیگر، اما، چنین نیست. اولاً، یک پیام حکیمانه و والا - گر چه انتساب آن به منبع وحیانی و آسمانی مخدوش باشد - سازنده تواند بود که گفته‌اند: «سخن استوار را حتی از مردمان دو چهره نما بپذیر.» (۱) ثانیاً، دعا زبان ارتباط با ذات بی‌نهایت است و الفاظ آن ابزار نزدیک شدن به حقایق بلند عالم معنی و در عین

حال، راه بیان خواسته‌ها. همیشه و در همه حال، بلند و آرام و با هر زبان و حتی خاموش، می‌توان «او» را خواند و با «او» سخن گفت. در بارگاه او، دور و نزدیک، سیاه و سپید، زن و مرد، زشت و زیبا، مستمند و دارا، گنگ و زبان آور، بیمار و تن درست، کوچک و بزرگ و ... یک‌سان راه دارند. خرگاه او تنها سرا پرده‌ای است که حاجب و حاجز ندارد. با این همه، روندگان نیک می‌دانند که پیمودن راه در پناه راه آشنا ایمن‌تر و رساننده‌تر است. طی این مرحله بی‌همری خضر مکن ظلمات است! بترس از خطر گمراهی آری، گام در جای پای انسان کامل نهادن، حتی در لفظ و خواسته و حرکات، در راه رسیدن به حق، به احتیاط نزدیک‌تر است. این است که کُمَیْل بن زیادها و أَبُو حَمَزَةُ ثُمَالی‌ها به نوای دلنشین و روح نواز و خوش آهنگ پیشوایان راه خداشناسی و بندگی و مهر گوش جان می‌سپارند و راوی آوای عشق و معرفت می‌شوند. او آن حقیقت بی‌نهایت است که از همه سو می‌توان بدو روی آورد؛ «به هر سو که رو کنید، آن روی خداست» (۲) و آن ذات دربرگیرنده‌ی همه‌ی خوبی‌هاست که به هر نامی خوانده شود، زیباست؛ «همه‌ی نام‌های زیبا از آن اوست» (۳) نام تو - به هر زبان که گویند - خوش است. درست است که به هر گونه می‌توان با او سخن گفت؛ اما آن چه بر زبان انسان کامل رفته است، به خاطر رسیدنش به بالاترین مرحله‌ی معرفتی و عملی، حاوی بزرگ‌ترین درس‌های شناخت و خودسازی است. آن قله نشینان کوه معرفت نکته‌هایی را که در قالب گویش مستقیم و علمی، دیرپاب اذهان است، با توجه به آمادگی روحی انسان حاجتمند و از نیازمندی خویش آگاه، در چهره‌ی راز و نیاز و مناجات، بدو آموخته‌اند که دلنشین و در نتیجه، سازنده تواند بود. کمترین گواه برای این ادعا، وجود شرح‌های بسیاری است که بر متون زیارات و اَدْعِیَه آمده است: نگاهی به شروح زیارت جامعه، زیارت آل یاسین، دعای ندبه، دعای صباح و ... کافی است. سَیِّد ابْن طاووس از بزرگ‌ترین کسانی است که در دوران زندگی، شاهد بحران یورش مغولان و حوادث پر آشوب قرن هفتم بود. شاید این یکی از عواملی شد که این مرد بزرگ را به تهذیب و خودسازی و دعا و مناجات واداشت و در این کار، مرجع برجسته‌ای برای معاصران و آیندگان گردید. آثار فراوان سَیِّد - که در مقدمه‌ی کتاب نام برده شده است - غالباً چنین است. این خود، نشانگر روحیه‌ی بسیار معنوی این عالم جلیل است. او چنان به دعا و مناجات علاقه دارد که اگر برای دعایی، سند دومی بیابد - بی‌آن که به تحقیق اسناد درست‌تر بپردازد - دوباره این یک را نیز ذکر می‌کند! نیاوردن سند کامل برای دعاها یا اساساً عدم ذکر سند یا نقل دعاهایی با سند راویان غیر شیعی یا، ... شاهد دیگری بر گرایش باطنی آن مرد خدا به بندگی در درگاه دوست و راز و نیاز با حضرت اوست؛ به هر زبان گو باش. «مُهَیْجُ الدَّعَوَات و منهج العنایات» - که شاید مهم‌ترین مجموعه‌ی دعایی سَیِّد ابْن طاووس است - تا کنون در چاپ‌های مختلفی عرضه شده است؛ اما متأسفانه یا فاقد دقت لازم بوده است یا بر گرفته و متکی به کار پیشین! آن چه پیش رو دارید، باز گردان مُهَیْجُ الدَّعَوَات است که به پیروی از عرضه‌های پیشین آن، اثر دیگر مولف در دعا، به نام المجتبی من الدعاء الْمُجْتَبِی بدان پیوست شده است. مجموعه‌ی این دو کتاب، به صورت حاضر، بر پایه‌ی چند نسخه‌ی خطی است که به تحقیق برادر فاضل جناب آقای جواد قیومی فراهم آمده است. نسخه‌های اصل در مقدمه‌ی کتاب معرفی شده است. باز بینی و تصحیح متن تحقیق شده به عهده‌ی این بنده نهاده شد. با پایان تصحیح، به دلایلی، ترجمه‌ی آن نیز بایسته و شایسته به نظر آمد. چنان که می‌بینید، از ترجمه‌ی متن دعاها صرف نظر شده است؛ به دلیل: ۱ - پرهیز از ازدیاد حجم. ۲ - روانی و سهولت فهم بسیاری از بخش‌ها برای خواننده‌ی آشنا به دعا و از سوی دیگر نیاز به کار بیشتر در بخش‌هایی دیگر در نتیجه‌ی پیچیدگی عبارات و مشکل بودن رعایت دقیق امانت. ۳ - عدم قطعیت (و در پاره‌ای از جاها شاید بتوان گفت، قطعیت عدم) انتساب شماری از دعاها، بر پایه‌ی نقل مولف ارجمند و در نتیجه ضروری نبودن صرف وقت در باز گردان آنها. در ترجمه‌ی سند دعا، علاوه بر تحقیق در ضبط نام اشخاص و ثبت سال زندگانی برخی از آنها، از نماد اختصاری پیکان برای نشان دادن نقل خبر راوی ای از راوی دیگر، استفاده شده است تا نه چون برخی آثار مترجم، سند یک باره حذف شود و نه پیرایه‌ی کسل کننده‌ی کم بهره‌ای خواننده را آزار دهد. علامت یاد شده جای گزین اصلاحات گوناگون حدثنا، اخبرنی و مانند آن است. هم چنین برای کمک به خواننده، سند با حروف

جداگانه و تورفتگی مشخص شده است. در صورت نیاز به متن اصلی سند، به نسخه‌ی عربی کتاب - که کمی پیشتر از انتشار این ترجمه عرضه شده است - می‌توان مراجعه کرد. آن چه بین دو کمان ( ) دیده می‌شود افزوده‌ای است که از متن دریافت می‌شود؛ اما برای تعادل و نزدیکی بیشتر با اصل، به شکل توضیح آمده است. افزوده‌هایی از مترجم نیز که بین دو قلاب آمده است توضیح زائد بر متن یا افتادگی‌های آن است. پاورقی‌های نشانگر نسخه‌های بدل و توضیحات غیر ضروری در ترجمه نیامده است. در صورت نیاز، به نسخه‌ی عربی می‌توان مراجعه کرد. در چاپ عربی کتاب، نشانی هر یک از دعاها که در بحارالانوار آمده است از آن کتاب در پاورقی آمده است. در ترجمه این نشانی‌ها حذف گردید؛ اما موارد اختلاف ذکر شده در عربی نگاه داشته شد. چنان که دیده می‌شود انبوهی از آیات قرآن کریم در متن دعاها شیعی به کار رفته است. در این کتاب تنها آنجا که در متن دعا به نقل آیه‌ای از کتاب خدا اشارتی رفته است، نشانی آن در ذیل صفحه آمده است؛ در غیر این صورت به علت افزایش بسیار حجم، این جستجو انجام نشده است. برای آگاهی بیشتر خوانندگان محترم، از میان کتاب‌های گوناگون رجال و تاریخ، دو نمودار - که در اصطلاح علمای انساب، شجره (درخت) گفته می‌شود - استخراج و تنظیم و پیوست شده است. در این دو نمودار، خطهای عمودی رابطه‌ی فرزندی و خطهای افقی برادری است. برای اناث از دایره استفاده شده است و خطهای پیکانی رابطه‌ی زوجیت را می‌رساند. بدیهی است که این نام‌ها گوشه‌ای از این دو خاندان است. در نمودار خاندان عَبَّاسی عمده‌ی خلفا نام برده شده‌اند و عدد میانی بالا یا زیر خط سال جلوس است. روشن است که در عرضه‌ی یک مجموعه - به ویژه آن گاه که بزرگ و کما بیش فراگیر باشد - آن چه به عهده‌ی ماست ارائه‌ی بی‌کم و کاست یک اثر است؛ بی‌دخالیت حب و بغض و پسند و ناپسندهای شخصی. مسؤولیت درستی و نادرستی نقل با ناقل اصلی است و قضاوت تنها با دانش و هوشمندی خواننده‌ی نکته‌سنج و آگاه و سخن‌شناس است. نه نیاموخته‌ی ساده اندیش ناسنجیده هر نقلی را باور می‌باید داشت و نه از راه رسیده‌ی خام با معیار آموزه‌های رکیک بیگانه، ناسخته و شتاب زده، هر سخنی را رد می‌تواند کرد. بازشناسی غث و سمین برازنده‌ی هر نا آشنایی نیست. در پایان به درگاه آن دانای آشکار و نهان و مهربان هر دو جهان - همو که به درون عبادت و عمل می‌نگرد و نه پیکره‌ی خارجی آن را (۴) - روی می‌آوریم و از بن جان می‌سراییم: پروردگارا! این همه گفتیم: لیک اندر بسیج بی‌عنایات تو، ما هیچیم! هیچ! معبودا! این زمزمه و مویه را خود به ما آموخته‌ای که: ای دعا از تو؛ اجابت هم ز تو و خود از ما خواسته‌ای که: «اگر دعایتان نبود، پروردگار من کجا به سوی شما چشم می‌داشت؟!» (۵) آری، به راه این امید پیچ در پیچ مرا لطف تو می‌باید؛ دگر هیچ مهربانا! این تلاش شکسته بسته‌ای است که لنگ لنگان می‌آوریم و به یقین، نه آن چه بایست است و نه آن چه شایست. امید که با یک سو شدن ابرهای غفلت و تابش جلوه‌ی آن آموزگار پرده نشین سده‌های دراز غیبت، همه چیز بیاموزیم؛ از جمله سخن گفتن با تو را ... و اکنون به آستان او می‌سراییم که: عمری است گذشته به نادانی ای علم و ادب آموز، بیا!

پیش گفتار: زیست‌نامه‌ی مولف و شیوه‌ی پژوهش

نام و خاندان و رویدادهای زندگی

سید جلیل‌القدر رَضِیَ الدِّین أَبُو الْقَاسِمِ عَلِی معروف به سَیِّدِ ابْنِ طَاوُوس فرزند مُوسَی بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقِ (۶) بْنِ حَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَیْمَانَ بْنِ دَاوُودِ (۸) بْنِ حَسَنِ مُنْتَنَی فرزند دومین امام، حضرت مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام، بود. (۹) چنان که خود در «کَشَفُ الْمَحْجَةِ»، در تاریخ ولادت و تحصیلات خود می‌گوید، پیش از نیم روز پنج شنبه ۱۵ محرم ۵۸۹ ق در حله پای به جهان گذاشت و هم در آن شهر بزرگ شد. آن گاه به بغداد کوچ کرد و حدود ۱۵ سال در روزگار حکومت عَبَّاسیان در آنجا زیست. در اواخر دوره‌ی مستنصر مَنصُورِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ، سی و ششمین خلیفه‌ی عَبَّاسی (در

گذشته به سال ۶۴۰ ق) به حله بازگشت. چندی در زادگاه خویش بود تا به جوار مولای متقیان عَلَیْهِ السَّلَام هجرت کرد. سه سال در نجف اشرف ماند و پس از آن، سه سال نیز در کربلا-مجاورت گزید. آن گاه به کاظمین رفت و در آن شهر هم سه سال ماند. تصمیم داشت سه سال نیز در سَامَرَاء زندگی کند؛ ولی در آن روز و روزگار، سَامَرَاء مانند صومعه‌ای بود در بیابان و ماندن دراز مدت در آن شدنی نبود. بنا به مصلحت، در ۶۵۲ ق در دوره‌ی هجوم مغولان به بغداد بازگشت و تا هنگامه‌ی افتادن آن شهر به دست مغولان، در آن ماند و از نزدیک دردها و بیم‌ها را دید. او خود در کَشْفُ الْمَحْجَّة در این باره می‌گوید: تاتار در ۱۸ محرم ۶۵۶ ق بغداد را گرفتند. شبی را با هراس‌های دنیایی گذراندیم و خداوند بزرگ ما را از آن نگرانی‌ها رها کند. (۱۰) به روزگار مستنصر عَبَّاسی، گاهی پذیرش منصب افتاء بدو تحمیل می‌شد و گاه نقابت خاندان‌های سادات؛ حتی وزارت را هم به او پیشنهاد کردند که نپذیرفت. در سال ۶۱۶ ق، از سوی هولاکو، تولیت نقابت در کل عراق را بدو وا گذاشتند و این تنها منصبی بود که قبول کرد. به هنگام نصب در این سمت، بر تختی سبز نشسته بود. عَلِی بْنُ حَمَزَةُ شاعر به تبریک چنین سرود: - این عَلِی فرزند مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ چونان آن عَلِی زاده‌ی مُوسَى بْنِ جَعْفَر (عَلَيْهِمُ السَّلَام) است. - چنان که آن حضرت، به گاه امامت، بر جایگاهی سبز نشست، او نیز در هنگام نقابت به جایگاهی سبز تکیه زده است. داستان این بود که مامون عَبَّاسی - وقتی امام هشتم عَلَیهِ السَّلَام را به ولایت عهد خویش تعیین کرد - لباسی سبز رنگ بر حضرتش پوشاند و روی دو فرش بزرگ سبز بر نشاند و مردم را فرمان داد تا لباس‌های سبز رنگ پوشند. (۱۱) سه سال و یازده ماه از دوران نقابت ابْنِ طَاوُوس گذشته بود که پیک اجل او را فراخواند. (۱۲) سَیِّدُ بَا مُؤَيَّدُ الدِّین قُمِّی (۱۳) وزیر سه خلیفه‌ی عَبَّاسی، أَحْمَدُ بْنُ حَسَنِ بْنِ یُوسُف، ناصر و پسرش مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَسَنِ، ظاهر و مَنصُورُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَد، مستنصر، رابطه و دوستی عمیق داشت؛ چنان که با ابْنِ الْعَلْقَمِی (۱۴) و فرزندش (مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَد) خزانه دار بسیار پیوند داشت. هنگامی که هولاکو در سال ۶۵۶ بغداد را فتح کرد فرمان داد تا از علما فتوا بخواهند: آیا پادشاه کافر دادگر بهتر است یا پادشاه مسلمان ستمگر؟ عالمان را برای پاسخ گویی در مستنصریه گرد آوردند. وقتی مساله را دانستند، از پاسخ درماندند. جناب سَیِّد در مجلس بود و مورد احترام همه. چون دید همه خاموش مانده‌اند، برگه را گرفت و به خط خویش نوشت: کافر دادگر از مسلمان ستمگر بهتر است. همه‌ی علما به دنبال او پاسخ وی را کتباً تایید کردند. (۱۵)

خاندان

الف. پدر

شریف سَعْدُ الدِّین أَبُو إِبرَاهِیم سَیِّدُ مُوسَى بْنِ جَعْفَر (۱۶) بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ ابْنِ الطَاوُوس از راویان حدیث بود. او روایات خویش را در برگه‌هایی پراکنده نوشت. فرزندش سَیِّدُ رَضِیِّ الدِّین (مؤلف کتاب) آن را در ۴ مجلد گرد آورد و فرحه الناظر و بهجه الخاطر مِمَّا رَوَاهُ والدی مُوسَى بْنِ جَعْفَر نامید. از چند مُحَدَّث از جمله عَلِی بْنُ مُحَمَّدِ مَدائنی و حَسَنِ بْنِ رَطْبَةَ روایت می‌کند و پسرش (مؤلف کتاب) از وی. او در قرن هفتم در گذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد. (۱۷)

ب: مادر

مادر سَیِّد ابْنِ طَاوُوس دختر جناب أَبُو الْحَسَنِ وَرَّامِ بْنِ أَبِي فِرَاس (صاحب مجموعه‌ی وَرَّام) است. (۱۸) بنابراین، آن عالم بزرگ - چنان که سَیِّد خود در آثار خویش آورده است - نیای مادری اوست. مادر پدرش (أَبُو إِبرَاهِیم) نیز دختر زاده شیخ طوسی بود. از این رو خیلی جاها در نوشته‌های شیخ طوسی را «جدم» یا «جد پدرم» و شیخ أَبُو عَلِی حسن فرزند شیخ طوسی (۱۹) را «دایی‌ام» یا «دایی پدرم» می‌خواند.

ج: برادران

۱ - جمال الدین اَحْمَد بنِ مُوسَى. او فقیه سادات و بزرگ و پناه فقیهان بود. آثار قلمی فراوان داشت که به حدود ۸۰ می‌رسید؛ از جمله: «البشری» (۶ جزء، در فقه)، «شَوَاهِدُ الْقُرْآن»، «بناء المقالة العلویه». او از استادان عَلامَه حَلّی و ابنِ داوود حَلّی صاحب کتاب رِجال بود. ابنِ داوود در رِجال خویش (۲۰) درباره‌ی او می‌گوید: او مرا بزرگ کرد و آموزش داد و به من نیکی نمود. سَیِّد اَحْمَد ۹ سال پس از برادرش، یعنی در سال ۶۷۳، در گذشت. ۲ - سَیِّد شَرْفُ الدِّین مُحَمَّد. او در واقعه‌ی سقوط بغداد به دست مغول در سال ۶۵۶ به شهادت رسید. ۳. سَیِّد عَزُّ الدِّین حسن. وی در سال ۶۵۴ در گذشت. (۲۱)

د: همسر

پس از کوچ به کاظمین، با زهرا خاتون دختر نَصیر الدین أَبُو الْحَسَنِ نَاصِر بنِ مَهْدِی بنِ حَمَزَه‌ی عَلَوی رازی مازندرانی (۶۱۷) وزیر خلیفه النَّاصِر لِذِیْنِ اللّهِ ازدواج کرد؛ ولی ظاهراً از او فرزند دار نشد.

ه. فرزندان

۱. صَیْفِی الدِّین مُحَمَّد ملقب به مُصِیْطَفَی. او روز سه شنبه ۹ محرم ۶۴۳ در حله پا به جهان گذاشت. پدرش «کَشَفُ الْمَحَجَّه» را در سفارش به او نوشت. او پس از پدر عهده دار سمت نقابت شد. در سال ۶۸۰ در گذشت و فرزندى از خود به جای نگذاشت. ۲. رَضِی الدِّین عَلِی. وی - که هم نام و هم لقب پدر بود - روز جمعه ۸ محرم ۶۴۸ زاده شد. «زوائد الفوائد» را از وی دانسته‌اند که در اعمال و آداب شایسته‌ی سال است. پس از برادر، نقابت را به عهده گرفت که در خاندانش باقی ماند. ۳. شَرَفُ الْأَشْرَاف. پدرش در «سَیِّد السُّعُود» درباره‌اش گوید: دخترم، شَرَفُ الْأَشْرَاف، قرآن مجید را در ۱۲ سالگی حفظ کرد. ۴. فاطمه. درباره‌ی او نیز در همان کتاب چنین گوید: آن چه از مصحف بزرگ و کامل ۴ جزیی نقل می‌کنم و آن را برای دخترم فاطمه - که پیش از ۹ سالگی قرآن کریم را از بر داشته است - وقف کرده‌ام...

ستایش‌ها

همه‌ی شرح حال نویسان پس از سَیِّد، او را ستوده و به دانش و فضیلت و پارسایی و عبادت و بزرگواری یاد کرده‌اند. عَلامَه حاجی نوری در خاتمه الْمَسْمُودِ تَذَرُک: (۲۲) «سید بسیار جلیل و کامل و سعادتمند، پارسا و زاهدترین، دارای کرامت‌های درخشان، رَضِی الدِّین أَبُو الْقَاسِم و أَبُو الْحَسَنِ عَلِی بنِ سَیِّد الدِّین مُوسَى بنِ جَعْفَر، طاووس خاندان طاووس، آن که همه بزرگان از هر طریقت و هر مشرب، به ظهور کرامت‌ها جز از او هم سخن نبوده‌اند؛ نه بر پیش‌تر از وی و نه پس از وی.» آن گاه به تبرک کرامت‌هایی از آن بزرگ می‌آورد. همو: «آن مرحوم از برترین بزرگ دارندگان شعائر خداوندی است. در هیچ نوشته‌اش نام مبارک پروردگار را یاد نمی‌کند جز آن که می‌افزاید: جَلَّ جَلَّالُه.» (۲۳) شیخ حر عاملی در امل الامل: (۲۴) «جایگاه علمی و فضیلت و زهد و عبادت و وثوق و فقه و بزرگی و پارسایی او مشهورتر از آن است که به یاد کردن نیاز باشد. او شاعر و ادیب و سخنوری بلیغ نیز بود.» عَلامَه شَیْخ اَسَید اللّهُ دزفولی کاظمینی شوشتری در مقابس الانوار و نفائس الاسرار: (۲۵) «سید پر اعتبار، بزرگوار و شایان اعتماد، عالم عبادتگر، زاهد پاک و پاکیزه، زمام دار فضیلت‌ها و افتخارات، صاحب دعاها و مقامات و مکاشفه‌ها و کرامت‌ها، مظهر فیض روشن و لطف نهان و آشکار (الاهی).» شَیْخ أَبُو الْحَسَنِ سُلَیْمَان بنِ عَبْدِاللّهِ بَخْرانی ماحوزی در البلغه: «صاحب کرامت‌ها و مقام‌ها که در میان علمای ما عابدتر و پارساتر از او نبوده است.» (۲۶) مُحَدَّث قُمّی: «رَضِی الدِّین أَبُو الْقَاسِم عَلِی بنِ مُوسَى بنِ جَعْفَر بنِ طاووس

حُسَيْنِ حُسَيْنِي، سرور شکوه‌مند و پارساترين و زاهدترین و الگوی عارفان ... او مجمع کمالات بلند مرتبه بود، حتی شعر و ادب و سخن و این فضل خداوندی است که به هر کس خود بخواهد می‌بخشد. (۲۷) همو: «سید رَضِي الدِّين أَبُو الْقَاسِم، آن والاترین و پارساترين و زاهدترین و خجسته‌ترین، الگوی عارفان و روشنی بخش شب زنده داران، دارای کرامت‌های درخشان و امتیازات پر افتخار، طاووس خاندان طاووس، سید ابن طاووس که خداوند تربتش را پاکیزه و در جهان بالا نامش را بلند دارد!» (۲۸)

استادان و صاحبان اجازه‌ی روایتی

۱ - شَيْخِ أَشْعَدِ بْنِ عَبْدِ الْقَاهِرِ بْنِ أَشْعَدِ أَضِفَهَانِي، مولف رشح الولاء (شرح دعای صَمَمِي قُرَيْش) تاریخ اجازه: صفر ۶۳۵ هـ - ۲ - بَدْرِ بْنِ يَعْقُوبِ مُقَرِّي أَعْجَمِي. (۲۹) ۳ - تاج الدین حَسَنِ بْنِ عَلِي دربی. ۴ - شَيْخِ حُسَيْنِ بْنِ أَحْمَدِ سُورَاوِي. سید در فَلَاخِ السَّائِلِ گوید: «او در جمادی الاخر ۶۰۹ به من اجازه (ی نقل حدیث) داد.» ۵ - حُسَيْنِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ غُرَوِي. ۶ - كَمَالُ الدِّينِ حیدر بن مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ حُسَيْنِي. روز شنبه ۱۶ جمادی الاخره ی ۶۲۰ نزد او حدیث خواند (و اجازه گرفت). ۷ - سدید الدین سالم بن محفوظ بن عزیزه بن وشاح سُورَاوِي حَلِّي. مولف، تبصره و بخشی از منهاج این استاد را نزد او خواند. ۸ - أَبُو الْحَسَنِ عَلِي بن یَحْيَى بن علی حنط (منسوب به حنطه (گندم)؛ بر اساس برخی نسخه‌ها) یا خیاط (بر اساس نسخه‌ی دیگری) یا حافظ (بر اساس نسخه‌ای دیگر). مولف خود گوید که در سال ۶۰۹ از او اجازه دریافت کرد. ۹ - شمس الدین فخر بن مَعَدِّ بْنِ فُخَارِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى حائری (۶۳۰). ۱۰ - نجیب الدین مُحَمَّدِ سُورَاوِي (نام بر اساس برخی اجازه‌هاست و بنا بر ریاض العلماء: شَيْخِ یَحْيَى بن مُحَمَّدِ بْنِ یَحْيَى سُورَاوِي. (۳۰) ۱۱ - أَبُو حَامِدِ محیی الدین مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِي بن زهره حُسَيْنِي حلبی. ۱۲ - مُجِيبُ الدِّينِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ حَسَنِ بْنِ هَبْهَةَ اللَّهِ معروف به ابْنِ النَّجَّارِ بَغْدَادِي (۵۷۸ - ۶۴۳) صاحب کتاب «ذیل تاریخ بغداد». ۱۳ - صَفِي الدِّينِ مُحَمَّدِ بْنِ مَعْدِّ بْنِ عَلِي بن رافع بن مَعْدِّ بْنِ عَلِي موسوی. ۱۴ - شَيْخِ نجیب الدین مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ هَبْهَةَ اللَّهِ بن نما. ۱۵ - پدرش، أَبُو إِبْرَاهِيمِ سَیِّدِ مُوسَى بن جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ طَاوُوس.

شاگردان و راویان

۱ - إِبْرَاهِيمِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ صَالِحِ قُسَيْنِي. در ۶۶۴ (همان سالی که در گذشت) بدو اجازه‌ی نقل حدیث داد. ۲ - فقیه نسب شناس سَیِّدِ أَحْمَدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِي عَلَوِي. ۳ - جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ صَالِحِ قُسَيْنِي. (برادر نام برده در ردیف ۱). ۴ - شَيْخِ تَقِي الدین حَسَنِ بْنِ عَلِي بن داوود حَلِّي (۶۴۷ - ۷۴۰). ۵ - عَلَّامَهُ جمال الدین حَسَنِ بْنِ یُوسُفِ بْنِ عَلِي بن مُحَمَّدِ بْنِ مطهر حَلِّي (۶۴۸ - ۷۲۶). ۶ - سَیِّدِ غیاث الدین عَزِيزُ الْكَرِيمِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ طَاوُوس (۶۴۸ - ۶۹۳) برادر زاده‌اش و صاحب فرحه الغری. ۷ - فرزندش، سَیِّدِ عَلِي بن عَلِي بن طَاوُوس، (۶۴۷) صاحب زوائد الفوائد. ۸ - عَلِي بن مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ صَالِحِ قُسَيْنِي (برادر نام بردگان ردیف ۱ و ۳). نیز در سال وفات خود او را اجازه داد. ۹ - شَيْخِ شمس الدین مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ صَالِحِ قُسَيْنِي (پدر نام بردگان ردیف ۱ و ۳ و ۸). ۱۰ - سَیِّدِ مُحَمَّدِ بْنِ بَشِيرِ حُسَيْنِي عَلَوِي. ۱۱ - فرزند مهترش سَیِّدِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِي بن طَاوُوس (۶۴۳ - ۶۸۰). ۱۲ - سَیِّدِ نجم الدین أَبُو نُصَيْرِ مُحَمَّدِ موسوی نقیب شهر کاظمین. ۱۳ - شَيْخِ جمال الدین یُوسُفِ بْنِ حَاتِمِ بْنِ خُوزِ عاملی شامی. ۱۴ - سدید الدین یُوسُفِ بْنِ عَلِي بن مطهر (پدر عَلَّامَهُ حَلِّي).

آثار گران بها

۱ - الابانه فی معرفه اسماء کتب الخزانه. ۲ - الاجازات لکشف طُرُقِ المفاازات فیما یحصی من الاجازات. ۳ - الاسرار المودعه فی ساعات اللیل و النهار. ۴ - أسرار الصلاه و أنوار الدعوات. ۵ - الإصْطِفَاءُ فی تواریخ الملوک و الخلفاء. ۶ - إِغَاثَةُ الدَّاعِي و إِعَانَةُ

السَّاعِي. ۷- الاقبال بالاعمال الحسنه فيما يعمل مره في السنه (جز ۸ و ۹ المهمات). ۸- الامان من اخطار الاسفار و الازمان (ترجمه‌ی آن چاپ نشر آفاق است). ۹- انوار اخبار (الاختيارات من كتاب) أَبِي عَمْرٍو الزاهد. ۱۰- الانوار الباهره في انتصار العتره الطاهره. ۱۱- البشارات بقضاء الحاجات على يد الائمة بعد الممات. ۱۲- البهجه لثمره المهجه. ۱۳- التَّحْصِيْن في أسرار ما زاد على كتاب اليقين. ۱۴- التعريف للمولد الشريف. ۱۵- التوفيق للوفاء بعد التفريق في دار الفناء. ۱۶- جمال الاسبوع بكمال العمل المشروع (جزء ۴ المهمات، چاپ نشر آفاق). ۱۷- الدروع الواقيه من الاخطار في ما يعمل في كل شهر على التكرار (جزء ۵ المهمات). ۱۸- ربيع الالباب. ۱۹- روح الاسرار و روح الاسمار. ۲۰- رى الظمان من مروي مُحَمَّد بن عَبْدِ اللَّهِ بن سُلَيْمَانَ. ۲۱- زَهْرَةُ الرَّيِّع في أدْعِيَّهِ الاسابيع (جزء ۳ المهمات). ۲۲- السعادات بالعبادات (... جزء ۱۰ المهمات). ۲۳- سَيِّدُ السَّعُود للنفوس منضود (درباره‌ی قرآن کریم). ۲۴- شفاء العقول من داء الفضول (در اعتقادات). ۲۵- الطرائف في معرفه مذاهب الطوائف. ۲۶- طرف من الانباء و المناقب. ۲۷- غياث سلطان الوری لسكان الثرى. ۲۸- فتح الأبواب بين ذوى الالباب و بين رب الارباب. ۲۹- محجوب الجواب الباهر في شرح وجوب خلق الكافر. ۳۰- فرج المهموم في معرفه الحلال و الحرام من علم النجوم. ۳۱- فرحه الناظر و بهجه الخاطر. ۳۲- فَلَمَّاحُ السَّائِل و نجاح المسائل (دو جزء نخست المهمات). ۳۳- القبس الواضح من كتاب المجلس الصالح. (۳۱) ۳۴- كَشَفُ الْمَحَجَّة لثمره المهجه (اسعاد ثمره الفواد على سعاده الدنيا و المعاد). ۳۵- لباب المسره من كتاب مزار ابن أَبِي قَرَه. ۳۶- المجتنى من الدعاء الْمُجْتَبَى (که به پیوست خواهد آمد). ۳۷- محاسبه النفس (محاسبه الملائکه الکرامه آخر کل يوم من الذنوب و الاثام). ۳۸- مسالك (السالك) المحتاج الى مناسک الحاج (جزء ۷ المهمات). ۳۹- مِصْبَاحُ الزَّائِر و جَنَاحُ الْمَسَافِر. ۴۰- مضممار السبق في ميدان الصدق (المضممار للسباق، ... جزء ۶ المهمات). ۴۱- الْمَلَمَاحِم و الفتن في ظهور الغائب المنتظر. ۴۲- الملهوف على قتلى الطفوف. ۴۳- المهمات و التتمات (افزوده‌هایی بر مِصْبَاح طوسی شامل ۱۰ جزء یاد شده). ۴۴- المنتقى من العوذ و الرقى. ۴۵- مُهْجُ الدَّعَوَات و منهج العناية (کتابی که پیش رو دارید). ۴۶- المواسعه و المضایقه. ۴۷- اليقين باختصاص مولانا أمير المؤمنين على عَلَيْهِ السَّلَام بامرہ المومنین.

در گذشت و آرامگاه

مolf سترگ کتاب صبح دوشنبه ۵ ذی الْقَعْدَةِ ۶۶۴ در بغداد از جهان خاکی دیده فرو بست. درباره‌ی مدفن آن مرحوم چند قول است: شیخ یوسف بحرانی گوید: «آرامگاه او اکنون شناخته شده نیست.» (۳۲) مُجِدِّث نوری گوید: «در باغی خارج حِلَّه بارگاه فرازندى است که به آن بزرگ نسبت داده می‌شود و مردم از روی اعتقاد به زیارت آن می‌روند. در صورت وقوع فوت آن مرحوم در بغداد، درستی انتساب این قبر کمی بعید به نظر می‌رسد. خدا داناست.» (۳۳) عَلَّامَه سَيِّد حسن صدر کاظمینی در بخش پایانی کتاب خویش، «تحیه أَهْلِ الْقُبُور بما هم ماثور» گوید: «آن چه در باغ حِلَّه قبر سَيِّد ابن طاووس شناخته می‌شود قبر فرزند او سَيِّد علی بن مُوسَى است که هم نام و هم لقب پدر بود.» (۳۴) این قوال گوناگون با نقل صریح خود آن بزرگ روشن می‌شود که قبر خویش را در جوار مولا-امیر مؤمنان عَلَيْهِ السَّلَام و زیر پای پدر و مادر برگزید. او خود گوید: «من خود رفتم و از گورکن خواستم تا در سایه‌ی نیا و مولایم علی بن أَبِي طالب عَلَيْهِ السَّلَام گوری برایم بسازد تا میهمان و پناهنده و گدا و امیدوار درگاه او باشم و به هر گونه‌ای خواهنده از در حضرتش. نیز خواستم زیر پای پدر و مادرم که خدا از ایشان خشنود باد باشم؛ زیرا دیدم که پروردگار بزرگ مرا به خاکساری در برابر ایشان و نیکی بدانان فرمان داده است. از این رو، خواستم - تا گاهی که در قبر خواهم آرמיד - سرم زیر پاهای ایشان قرار گیرد.» (۳۵) افزون بر این، عَبْدُ الرَّزَّاق أَحْمَد معروف به ابن الفوطی (۶۴۲ - ۷۲۳) نیز در «الحوادث الجامعه» (۳۶) آورده است: «در این سال (۶۶۴) نقیب پاک دام سَيِّد رَضِیَّ الدِّین علی بن طاووس در گذشت و پیکرش به آرامگاه جدش حضرت علی بن أَبِي طالب عَلَيْهِ السَّلَام برده شد. گویند عمر او تقریباً ۷۳ سال بود.» (۳۷) سخن درست همین است و

پذیرفتنی‌تر از دیگر اقوال؛ زیرا ابن الفوطی در همان روزگار می‌زیست و او را بهترین مُورِّخ قرن هفتم دانسته‌اند. کوتاه سخن این که: نسب آن مرحوم (از پدر) به امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام و هم چنین (از مادر) به حضرت سَیِّد الشُّهَدَاء عَلَیْهِ السَّلَام می‌رسید؛ ریشه‌اش از مدینه بود؛ زادگاه و پرورشگاهش حله اقامتگاهش بغداد بود و آرامگاهش نجف.

شبهه‌ی تحقیق و افزوده‌ها

۱ - نسخه‌های مبنای تحقیق در «مُهْجُ الدَّعَوَات»: الف - نسخه‌ی خطی کتاب خانهِ عمومی آیت الله مَرْعَشِی در قم به شماره‌ی ۵۹. این نسخه در تاریخ ۱۱ محرم و ۹۵۶ ق به خط عَیْذُ الرِّزَّاقِ بْنِ عَیْذُ الفَتْاحِ هَرَوِی کتابت شده است. آن را «ع» می‌نامیم. در آخر این نسخه، چنین عبارتی (به عربی) دیده می‌شود: «به عنایت خدای توانا و بخشنده و به دست بنده‌ی امیدوار رحمت خدا و شفاعت پیامبر و آل، ائمه‌ی معصومین عَلَیْهِمُ السَّلَام، عَیْذُ الرِّزَّاقِ بْنِ عَیْذُ الفَتْاحِ هَرَوِی، در ۱۱ محرم ۹۵۶ کتابت شد. صورت دست نوشته مولف: پدید آورنده‌ی این کتاب کار خود را روز جمعه ۷ ج ۱ سال ۶۶۲ به پایان برد.» ب - نسخه‌ی چاپی موجود در کتاب خانهِ آستانه‌ی حضرت معصومه عَلَیْهَا السَّلَام در قم به شماره ۲۱۵. این نسخه به خط حاج مُحَمَّد عَیْذُ الصَّمَدِ تبریزی است به سال ۱۳۱۸ ق. این را «م» می‌نامیم. ج - نسخه‌ی چاپی به خط شَیْخ مُحَمَّد حسن کرمانی به سال ۱۳۲۳ ق. این را «ط» می‌نامیم. در اثنای تصحیح، به نسخه‌هایی دیگر نیز مراجعه شد؛ از جمله نسخه‌ی موجود در کتاب خانهِ شادراوان حاج حُسَین ملک که خط سَیِّد علی خان مدنی شیرازی (شارح صحیفه) بر حاشیه‌ی آن دیده می‌شود. ۲ - نسخه‌های مبنای تحقیق در «المجتنی من الدعاء المُجْتَبِی»: الف - نسخه‌ی خطی موجود در کتاب خانهِ عمومی آیت الله مَرْعَشِی در مجموعه‌ی شماره‌ی ۴۴۲. در این مجموعه، دو کتاب دیگر سَیِّد نیز یافت می‌شود: «محاسبه النفس» و «الدروع الواقیه». این مجموعه در ۸۷ برگ است؛ به خط نسخ و غالباً فاقد نقطه گذاری. تاریخ آن چهارشنبه روزی از سال ۹۶۴ است. این را با «ش» نشان داده‌ایم. ب - نسخه‌ی چاپ شده‌ی کتاب، به ضمیمه‌ی «مُهْجُ الدَّعَوَات» چاپ شده. مشخصات آن را همراه «مُهْجُ الدَّعَوَات» یاد کردیم. ۳ - به دلیل یافت نشدن نسخه‌ی اصل (دست نویس مولف) و افتادگی‌ها و تحریفات در نسخه‌ها، به اندازه‌ی توان، تلفیقی از کتاب و نقل‌های بِحَارِ الْأَنْوَارِ و مِصْبَاح به عمل آمد تا متنی هر چه درست‌تر و به نسخه‌ی مولف نزدیک‌تر فراهم شود. ۴ - روایت علامه‌ی مجلسی در بِحَارِ الْأَنْوَارِ و کَفَعَمِی در دو مِصْبَاح (المِصْبَاح و الْبَلَدُ الْأَمِین) کاملاً بررسی و موارد اختلاف در حاشیه اشاره شد. ۵ - معنای برخی واژه‌ها و موارد اختلاف نسخه‌ها با دیگر کتاب‌ها ذکر گردید. (۳۸)

مقدمه‌ی مولف

سرور ما، برترین جهانیان، علامه‌ی فقیه و فاضل و دانشمند کامل و بنده‌ی برجسته پارسا و محقق با اخلاص و پاکیزه، مهترین مهان خاندان ابوطالب در خویشان و بیگانگان، برترین سادات، محور خاندان نبوت، شکوه آل پیامبر، شرف عترت پاک، رِضِیُّ الْمَلِئَ وَ الدِّین، جمال عارفان، أَبُو الْقَاسِمِ عَلِی بْنِ مُوسَی بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ الطَّائِوُوسِ عَلَوِی فاطمی، آن دارای والایی‌های آشکار و برتری‌های درخشان - که خداوند روانش را پاکیزه و تربتش را نورانی کند - چنین گوید: (۳۹) سپاس خدای را که در نیکی پیش گام است. او بندگانش را به زبان همان برهان، به شناخت خویش خوانده است و در چشم اندازهای فرآورده‌های ویژه خویش جلوه گر گشته و در آیینهِ آفرینش حکومت پهناور و آسمان‌های خود آن چه را در شناخت ذات اقدس او و صفات برجسته‌اش و در راهنمایی بدان بسنده و روان بخش است نمایانده است. گواهی می‌دهم که معبودی جز الله نیست. جان و خرد، پیش از ره یابی من به این گواهی، بر آن گواه بوده‌اند و پیش از زبان آشکار، به زبان حال گفته‌اند که: انوار ذاتی ما و رازهای نهان صفات ما پیک‌ها و گواهانی‌اند از آن آفرینش گر پدید آورنده و آن توانای چیره؛ هر چند آدم زاده چهره هامان را به گل سرشت خویش

پوشانده و به دست غفلت خود جلوگیر بینش ما گردیده است. مَالِک ما را کجا در وجود همانند است و کیست که در توانمندی و مهربانی و بخشندگی، با او برابری تواند کرد تا از «او» بدو گردیم یا به جای «او» به اشتباه بر او تکیه زنیم؟! نیز گواهی می‌دهم که نیایم، پیام آور خداست. او در شناخت آفریننده‌ی مکان و عالم امکان پیش‌ترین موجودات و روزگاران است و در بیان حقایق، راست‌ترین و در پیشی جستن از هر خاموش و گوینده‌ای در پهنی آفرینش پیش‌تر. هم چنین، گواهی می‌دهم که بر دروازه‌های گذرگاه‌های شاهراه او و راه‌های معراج وی هیچ پیش‌تری نیست و نه گذرندگانی بر گذرگاه‌های پر خم آن؛ جز آنان که ماه وجودشان از خورشید انوار فرخنده‌ی او بود و درختان وجودشان شاخه‌هایی از نسیم ریشه‌های وی؛ هم آنان که کشتی‌های توفیقشان از آثار شایسته‌ی حقیقت او بود. درود خدا بر او و ایشان باد؛ درودی راه نمون به پیروی راه او و فراخواننده به تصدیق شایسته‌اش. باری، من به هنگام (مطالعه‌هایم - که) گردش خردها در باغ‌ها (ست)، یادداشت‌هایی نوشته بودم و از گنجینه‌های نوشته‌های گذشته، از پیامبر و ائمه‌ی اطهار (عَلَيْهِ و عَلَیْهِمُ السَّلَام)، حِرْزها (۴۰) و قنوت‌ها (۴۱) و حجاب‌ها (۴۲) و دعا‌های گران بار و توسلات مهم پراکنده در کتاب‌ها را - که به منزله‌ی جان پیکرهاست و راه روشن خوانندگان - گرد آوردم که در اینجا و آنجا پراکنده بود و این گوشه و آن گوشه پنهان. به هم آوردن این گریخته‌های پراکنده و صورت دادن به این مجموعه‌ی ناآشنا با هم را مورد نظر خداوند بزرگ یافتم؛ چرا که اگر این مجموعه یک جا و در یک محل نگه داری شوند، توفیقی است برای جویای سودمندی از آنها و بهره جوی آن خوان بلند. آن گاه کتاب را «مُتَّحِجُ الدَّعَوَات و منهج العنایات» (جان نیازها و راه دستگیری‌ها) نامیدم و آن را با فصل‌ها و باب‌ها سامان ندادم بلکه (به شکل) باغی فرا ساختم که در برابر دنیایان و خردوران جلوه می‌کند؛ چونان دری که به مقصد نزدیک می‌سازد.

برگزیده ی حُرّزهای پیامبر و ائمه علیهم السّلام

الف - جزرهای پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

۱ - حُرْزِ پیغمبر اکرم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ (عَلِيٍّ بْنِ) عَبْدِ الصَّمَدِ تَمِيمِيٍّ - ثَقَفِيٍّ - مُحَمَّدٍ بْنِ مَظْفَرٍ بْنِ مُوسَى بْنِ بَغْدَادِيٍّ - جَعْفَرٍ بْنِ مُحَمَّدٍ مَوْصَلِيٍّ - أَبُو عَمْرٍو وَدَوْرِيٍّ - مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَرْشِيٍّ - أَبُو سَعِيدٍ عَمْرُو بْنُ سَعِيدٍ مُوَدَّبٍ - فَضْلُ بْنُ عَبَّاسٍ - أَبُو كُزَّازٍ مَوْصَلِيٍّ - عَقِيلُ بْنُ أَبِي عَقِيلٍ: از حضرت آمنه مادر رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم نقل است که هنگام بار داری، کسی در خواب بدو گفت: «تو بهترین مردم را بار دار شده‌ای. او را مُحَمَّدٌ نام بگذار. او در تورات أَحْمَد نامیده شده است این نوشته را نیز بدو بیاویز.» آمنه عَلَیْهَا السَّلَام از خواب بیدار شد و لوله‌ی (کوتاه) آهنینی دید که این نوشته روی پوستی در آن بود: بِسْمِ اللّٰهِ أَشْتَرِعُكَ رَبِّكَ وَ أُعَوِّدُكَ بِالْوَحْدِ مِنْ شَرِّ كُلِّ حَاسِدٍ قَائِمٍ أَوْ قَاعِدٍ وَ كُلِّ خَلْقٍ رَائِدٍ فِي طُرُقِ الْمَوَارِدِ لَا تَضُرُّوهُ فِي يَقْظَةٍ وَ لَا مَنَامٍ وَ لَا فِي ظَعْنٍ وَ لَا فِي مَقَامٍ سَجِسٍ اللَّيَالِي وَ أَوَاخِرِ الْأَيَّامِ - يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ وَ حِجَابُ اللّٰهِ فَوْقَ عَادِيَّتِهِمْ

۲ - حُرز دیگری از پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ

علی بن (مُحَمَّد بن علی بن عَبدِ الصَّمد - جدش (علی بن علی بن عَبدِ الصَّمد) + أَبُو بَکر عُمَیْنان بنِ إِسْمَاعِیل بنِ أَحْمَد حاجی + أَحْمَد بن علی بن أبی صالح مقری - أَبُو بَکر أَبُو بَکر عَبدُ الغفار بنِ مُحَمَّد - حَسَن بن مُحَمَّد دربندی - عَبدُ الرَّحْمَان بنِ عُثْمَان دمشقی - مُحَمَّد بنِ صالح بنِ خَلَف حورانی - پدر صالح بنِ خَلَف حورانی) - مُوسَى بنِ إِبْرَاهِیم: حضرت مُوسَى بنِ جَعْفَر از پدر و آن حضرت از پدر خویش عَلَیْهِمُ السَّلَام نقل کردند که رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام

فرمودند: «یا علی، اگر با رخداد هول انگیزی برخوردی یا به سختی‌ای گرفتار شدی، بگو: اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ اَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تُنَجِّنِیْ مِنْ هَذَا الْغَمِّ.

۳ - جزر دیگری از پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلهِ وَ سَلَّمَ

زیر صورت مبارک آن حضرت در گاهواره، این نوشته را روی پرینان سفیدی یافتند: أُعِیْذُ مُحَمَّدَ بْنَ آمَنَةَ بِالْوَاحِدِ مِنْ شَرِّ كُلِّ حَاسِدٍ قَائِمٍ أَوْ قَاعِدٍ أَوْ نَافِثٍ عَلَی الْفَسَادِ جَاهِدٍ [مُجَاهِدٍ] وَ كُلِّ خَلْقٍ مَارِدٍ یَأْخُذُ بِالْمَرَاصِدِ فِی طَرِیقِ الْمَوَارِدِ أَذْبُهُمْ عَنْهُ بِاللّٰهِ الْأَعْلٰی وَ أَحْوْطُهُ مِنْهُمْ بِالْكَتِفِ الَّذِی لَا یُؤْذِی اَنْ لَا یُضَیَّرُوْهُ وَ لَا یَطْیَّرُوْهُ فِی مَشْهَدٍ وَ لَا مَنَامٍ وَ لَا مَسِیْرٍ وَ لَا مَقَامٍ سَجِیْسَ اللَّیَالِیِ وَ آخِرَ الْأَیَّامِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ تَبَدَّدَ أَعْدَاءُ اللّٰهِ وَ بَقِیَ وَجْهُ اللّٰهِ لَا یُعْجِزُ اللّٰهُ شَیْءٌ اللّٰهُ أَعَزُّ مِنْ كُلِّ شَیْءٍ حَسْبُهُ اللّٰهُ وَ كَفَى سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ دَعَا وَ أُعِیْذُهُ بِعِزِّهِ اللّٰهُ وَ نُورِ اللّٰهِ وَ بِعِزِّهِ مَا یَحْمِلُ الْعَرْشَ مِنْ جَلَالِ اللّٰهِ وَ بِالْأَسْمِ الَّذِی یُفَرِّقُ بَیْنَ النُّورِ وَ الظُّلْمَةِ وَ اَحْتَجِبَ بِهِ دُونَ خَلْقِهِ - شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَ الْمَلَائِكَةُ وَ أَوَّلُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ وَ أَعُوْذُ بِاللّٰهِ الْمُحِیْطِ بِكُلِّ شَیْءٍ وَ لَا یُحِیْطُ بِهِ شَیْءٌ وَ هُوَ بِكُلِّ شَیْءٍ مُّحِیْطٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللّٰهِ

۴ - جزر دیگری از رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلهِ وَ سَلَّمَ به روایت دیگر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِاسْمِكَ وَ كَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ السَّامَةِ وَ الْهَامَةِ وَ اَعُوْذُ بِاسْمِكَ وَ كَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ عِدَاتِكَ [اَعْدَائِكَ وَ شَرِّ عِبَادِكَ وَ اَعُوْذُ بِاسْمِكَ وَ كَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ الشَّیْطَانِ الرَّجِیْمِ اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ وَ كَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ خَیْرِ مَا تُعْطِیْ وَ مَا تُسْأَلُ وَ خَیْرِ مَا تُخْفِیْ وَ مَا تُبْدِی اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِاسْمِكَ وَ كَلِمَتِكَ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا یَجْرِی بِهِ اللَّیْلُ وَ النَّهَارُ اِنَّ رَبِّیَ اللّٰهُ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَیْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ مَا شَاءَ اللّٰهُ كَانَ اَنْتَ رَبِّیْ لَمَّا إِلَهَ إِلَّا اَنْتَ عَلَیْكَ تَوَكَّلْتُ وَ اَنْتَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ مَا شَاءَ اللّٰهُ كَانَ وَ مَا لَمْ یَشَأْ لَمْ یَكُنْ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ وَ اَنَّ اللّٰهُ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَیْءٍ عِلْمًا وَ أَحْصٰی كُلَّ شَیْءٍ عَدَدًا اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِیْ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ اَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِیَتِهَا اِنَّ رَبِّیْ عَلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ - فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِیَ اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَیْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ

ب - جزر حضرت خدیجه کبری عَلَیْهَا السَّلَام

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ یَا اللّٰهُ یَا حَافِظُ یَا حَفِیْظُ یَا رَقِیْبُ

ج - جزرهای حضرت صدیقه طاهره عَلَیْهَا السَّلَام

۱ - جزر حضرت فاطمه عَلَیْهَا السَّلَام (۴۷)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ یَا حَیُّ یَا قَیُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ اَسْتَغِیْثُ فَاَغِیْثْنِیْ وَ لَا تَكِلْنِیْ اِلَیْ نَفْسِیْ طَرَفَةً عَیْنٍ اَبَدًا وَ اَصْلِحْ لِیْ شَأْنِیْ كُلَّهُ

۲ - جزر دیگری از بانوی دو عالم حضرت زهرا عَلَیْهَا السَّلَام

شیخ علی بن (محمد بن علی بن علی بن) عبد الصمد - نیایش - ابو الحسن فقیه - ابو البركات علی بن حسین حسینی جوزی - شیخ فقیه ابوجعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی بن یابویه قمی - حسن بن محمد بن سعید کوفه - فرات بن ابراهیم - جعفر بن محمد بن بشرویه ی قطن - محمد بن ادریس بن سعد انصاری - داوود بن رشید + ولید بن شجاع بن مروان مروان - عاصم (بن ابی

النجد) - عَبْدَ اللَّهِ بْنِ سَلْمَانَ - پدرش (سَلْمَانَ فارسی): ده روز بعد از وفات رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ یک روز از خانه در آمدم. پسر عم پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام را در راه دیدم. فرمود: «سلمان! بعد از رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به ما کم لطفی کرده‌ای!» گفتم: یا اباالحسن، ای عزیز جان! به چون شمایی کم لطفی نتوان؛ اندوه فراق پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بر من سنگین بود و از آن رو، دیدار شما ممکن نمی‌شد. فرمود: «سلمان به نزد فاطمه دختر رسول خدا برو، می‌خواهد تو را ببیند و هدیه بهشتی به تو بدهد.» گفتم: فاطمه عَلَیْهَا السَّلَام هدیه‌ای بهشتی دریافت کرده است؛ آن هم بعد از وفات پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ؟! فرمود: «آری؛ دیروز.» سَلْمَانَ گوید: به شتاب به خانه‌ی دخت پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آمدم. دیدم حضرتش نشسته است و عبایی بر سر افکنده (عبا آن قدر کوتاه بود که) اگر می‌خواست بر سر بکشد، پایش بیرون می‌ماند و اگر پا را می‌پوشاند، به سر نمی‌رسید. وقتی مرا دید، پارچه‌ای به سر بست. آن گاه فرمود: «سلمان! بعد از در گذشت پدرم، به من بی‌وفا شدی!» گفتم: عزیز جانم! بی‌وفایی نکرده‌ام. فرمود: «پس چه؟! (۴۸) حال بنشین و به آن چه می‌گویم گوش کن: دیروز همین جا نشسته بودم. در خانه بسته بود. به انقطاع وحی و نیامدن فرشتگان به خانه‌مان می‌اندیشیدم. ناگهان در - بی آن که کسی آن را بگشاید - باز شد. سه زن جوان - که از آنها زیباتر و پاکیزه‌تر و نیکو چهره‌تر و خوش‌بو تر دیده نشده است - در آمدند با شگفتی آمیخته به ترس برخاستم و گفتم: پدرم فدایتان! (۴۹) شما از اهل مدینه‌اید یا مکه؟! گفتند: ای دختر پیامبر! ما نه از مردم مکه‌ایم، نه مدینه و نه هیچ کجای زمین. ما دخترانی از حورالعین بهشتیم. پروردگار عزت ما را نزد شما فرستاده است. مشتاقان شمایم. به آن که به نظر بزرگتر می‌آمد گفتم: نامت چیست؟ گفت: مَقْدُودَةُ. پرسیدم: چرا بدین نام نامیده شده‌ای؟ گفت: من برای مَقْدَادِ بْنِ اسود کندی، یار رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آفریده شده‌ام. به دومی گفتم: نام تو چیست؟ گفت: ذَرَّةُ. گفتم: تو چرا ذَرَّة نامیده شده‌ای؟ به چشم من ارجمند (و بزرگ) می‌آیی! گفت: مرا برای أَبُودَرِّ غِفَارِی، یار پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آفریده‌اند. به سومی گفتم: تو چه نام داری؟ گفت: سَلْمَى. گفتم: تو چرا سَلْمَى نامیده شدی؟ گفت: من آفریده برای سَلْمَانَ فارسی یار پدر شمایم.» حضرت فاطمه (عَلِیْهَا السَّلَام) افزود: «آن گاه خرمای زرد رنگی مانند نان قندی بزرگ که همراه داشته به من دادند؛ سپیدتر از برف بود و خوش‌بو تر از مشک معطر.» (حضرتش آن را آورد) و فرمود: «سلمان، امشب با این افطار کن و فردا هسته (یا دانه) ی آن را برای من بیاور.» خرما را گرفتم؛ اما به هر جمعی از یاران رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می‌رسیدم می‌گفتند: سَلْمَانَ! مشک با خود داری؟ می‌گفتم: آری. به هنگام افطار، با آن افطار کردم؛ اما نه هسته‌ای دیدم و نه دانه‌ای. فردا روز نزد دخت پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رفتم و گفتم: من با (خرمای) مرحمتی شما افطار کردم؛ اما نه هسته‌ای دیدم و نه دانه‌ای! فرمود: «سلمان، (این خرما) نه هسته دارد و نه دانه؛ از درختی است کاشته‌ی خداوند در بهشت. (آن گاه افزود): آیا می‌خواهی دعایی بیاموزم که پدرم رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، به من آموخت و هر صبح شام می‌خوانم؟» گفتم: آری، بانوی من! فرمود: «اگر می‌خواهی تا زنده‌ای رنجور تب نشوی، همواره آن دعا را بخوان.» گفتم: به من بیاموزیدش. فرمود: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ نُورِ الثُّورِ بِسْمِ اللَّهِ نُورِ عَلَی نُورِ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي هُوَ مَدَبُّرُ الْأُمُورِ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي خَلَقَ الثُّورَ مِنَ الثُّورِ الَّذِي خَلَقَ الثُّورَ مِنَ الثُّورِ وَ أَنْزَلَ الثُّورَ عَلَى الطُّورِ فِي كِتَابِ مَسْطُورٍ. فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ بِقَدَرٍ مَقْدُورٍ عَلَى نَبِيِّ مَحْجُورٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هُوَ بِالْعَزِّ مَذْكُورٌ وَ بِالْفَخْرِ مَشْهُورٌ وَ عَلَى السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ مَشْكُورٌ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ سَلْمَانَ می‌گوید: (این کلمات را) فرا گرفتیم. به خدا آنها را به بیش از هزار نفر از اهل مکه و مدینه - که تب دار بودند - آموختم؛ همه، به خواست خدا، بهبود یافتند.

د - جزوهای امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام

۱ - جزوی از مولا و پیشوایمان سرور پرهیزکاران حضرت امیر الْمُؤْمِنِينَ عَلَیْهِ السَّلَام:

علی بن (مُحَمَّد بنِ عَلی بنِ عَلی بنِ) عَبْدِ الصَّمَد - گروهی از اهل مدینه - ثَقَفی - یُوسُف - حَسَن بنِ وَلید - عُمَر بنِ مُحَمَّد شَیْبَانی - اِبْرَاهیم بنِ عَبْدِ الرَّحْمَان کوفی - مُحَمَّد بنِ فَضَّل بنِ غَزْوَان (ضَبی) - اِسْمَاعیل بنِ جُوَیِر - ضَحَّاك - اِبْن عَبَّاس: نزد امیر مؤمنان عَلَیهِ السَّلَام نشسته بودم. مردی رنگ پریده آمد و گفت: یا اَمیر الْمُؤْمِنین، من مردی همواره بیمار و رنجورم. دعایی به من بیاموزید تا برای بهبود بخوانم. فرمود: «دعایی می آموزمت که در بیماری حَسَن و حُسَین عَلَیْهِمَا السَّلَام، جَبْرِئِل به رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ آموخت.» دعا این بود: اِلٰهٰی كُلَّمَا اَنْعَمْتَ عَلٰی بِنْعَمَةٍ قُلْ لَكَ عِنْدَهَا شُكْرٰی وَ كُلَّمَا اَبْتَلٰیْنِیْ بِبَلِیَّۃٍ قُلْ لَكَ عِنْدَهَا صَبْرٰی فَاِذَا مَن قُلْ شُكْرٰی عِنْدَ نِعْمَةٍ فَلَمْ یَحْرِمْْنِیْ وَ اِذَا مَن قُلْ صَبْرٰی عِنْدَ بَلَاۗءٍ فَلَمْ یَخْذُلْنِیْ وَ اِذَا مَن رَاَنِیْ عَلٰی الْمَعَاصِیْ فَلَمْ یَفْضَحْنِیْ وَ اِذَا مَن رَاَنِیْ عَلٰی الْخَطَاِیَا فَلَمْ یُعَاقِبْنِیْ عَلَیْهَا صَلَّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَ اَعِزُّ لِیْ ذَنْبِیْ وَ اَشْفِئْنِیْ مِنْ مَّرَضِیْ اِنَّكَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ اِبْن عَبَّاس گوید: یک سال بعد، مرد را دیدم؛ خوش صورت و سرخ رو شده بود. گفت: در هر درد و بیماری که این دعا را خواندم، نتیجه گرفتم و با هیچ قدرتمندی با ترس رو به رو نشدم مگر آن که خداوند (زیان) او را از من دور داشت.

۲- حُرّز دیگری از مولای و سرورمان امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام

این نوشته به بازوی راست بسته می شود: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ای کنوش [یش ای کنوش اره شش عطیطسفخیخ یا مظظرون قرتالیون ما و ماسوماس ما طیطسالوس خیطوس مسفقلس مساصعوس الطیعوس لطیفوس اقرطیعوش لطفیکس هذا هذا - وَ مَا كُنْتُ بِجَانِبِ الْغُرْبَىٰ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَ مَا كُنْتُ مِنَ الشَّاهِدِينَ اخْرِجْ يَقْدَرَهُ اللَّهُ مِنْهَا أَيُّهَا اللَّعِينُ بِقُوَّةٍ [بِعَزَّة] رَبِّ الْعَالَمِينَ اخْرِجْ مِنْهَا وَلَا كُنْتَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ اخْرِجْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرِجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ اخْرِجْ مِنْهَا مَذْذُومًا مَّدْحُورًا مَلْعُونًا - کما لَعَنَّا أَصْحَابَ النَّبِيِّ وَ كَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا اخْرِجْ يَا ذَا الْمَخْزُونِ اخْرِجْ يَا سَوْرَا يَا سُورَا سُوْر بِالْاِسْمِ الْمَخْزُوْنِ يا ططرون طرعون مراعون تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ باهیا شرایها حیاً قِیوماً بِالْاِسْمِ الْمُکْتُوبِ عَلٰی جَبْهُهُ إِسْرَافِلَ اطْرُدُوا عَنْ صَاحِبِ هَذَا الْكِتَابِ كُلَّ جِنِّيٍّ وَ جِنَّةٍ وَ شَيْطَانٍ وَ شَيْطَانَةٍ وَ تَابِعْ وَ تَابِعِهِ وَ سَاجِرٍ وَ سَاجِرَةِ وَ غَوْلٍ وَ غَوْلِهِ وَ كُلٌّ مُتَعَبٌ وَ عَابِثٌ يَعْبَثُ بَابْنِ آدَمَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ الطَّاهِرِينَ خیر خیر خیر خیر خیر خیر ثم سرجه حلد امل و سر حلد

(۵۶) ابل. تم و کمل. (۵۷)

۳ - حُرز دیگری از مولا و پناهمان حضرت امیرالمومنین عَلَیْهِ السَّلَام

اللَّهُمَّ بَتَأْتِي نُورِ بَهَاءِ عَرْشِكَ مِنْ أَعْدَائِي اسْتَرْتُ وَبَسَطُوهُ الْجَبْرُوتُ مِنْ كَمَالِ عِزِّكَ مِمَّنْ يَكِيدُنِي اخْتَجَبْتُ وَبِسُلْطَانِكَ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ كُلِّ سُلْطَانٍ وَشَيْطَانٍ اسْتَعَذْتُ وَمِنْ فَرَائِضِ نِعْمَتِكَ وَجَزِيلِ عَطِيَّتِكَ يَا مَوْلَايَ طَلَبْتُ كَيْفَ أَخَافُ وَأَنْتَ أَمَلِي وَكَيْفَ أَضَامُ وَعَلَيْكَ مُتَكَلِّبِي أَسَلِمْتُ إِلَيْكَ نَفْسِي وَفَوَّضْتُ إِلَيْكَ أَمْرِي وَتَوَكَّلْتُ فِي كُلِّ أَحْوَالِي عَلَيْكَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاشْفِنِي وَاكْفِنِي وَاغْلِبْ لِي مَنْ غَلَبَنِي يَا غَالِبًا غَيْرَ مَغْلُوبٍ رَجَزْتُ كُلَّ رَاصِدٍ رَصَدَ وَمَارِدٍ مَرَدَ وَحَاسِدٍ حَسَدَ وَغَائِدٍ عَنَدَ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ كَذَلِكَ اللَّهُ رَبُّنَا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ إِنَّهُ قَوِيٌّ مُعِينٌ

۵ - حُرّزهای حضرت مُجْتَبِی و حضرت سَیِّد الشُّهَدَاء عَلَیْهَا السَّلَام

۱ - حُرّز امام مُجْتَبیٰ وَ حَضْرَت سَیِّد الشُّهَدَاء عَلَیْهِمَا السَّلَام

عَلِيّ بْنِ (مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيّ بْنِ) عَبْدِ الصَّمَدِ - نِيَايش، عَلِيّ بْنِ عَلِيّ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ (٦٣) - پدرش فقیه أَبُو الْحَسَنِ - أَبُو الْقَاسِمِ
عَلِيّ بْنِ مُحَمَّدِ مُعَاذِي (مُعَاذِ مُحَلّی است در نیشابور و منسوب است به مُعَاذِ بْنِ مُسْلِمٍ) - أَبُو جَعْفَرِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيّ - مُحَمَّدِ بْنِ حَسَنِ

بِنِ أَحْمَدِ بْنِ وَلِيدٍ - مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ (الصَّفَّارُ) - أَحْمَدُ بْنُ (أَبِي) عَبْدِ اللَّهِ بَرْقِي - قَاسِمُ بْنُ يَحْيَى بْنِ حَسَنٍ بْنِ رَاشِدٍ - جَدُّش - أَبُو بَصِيرٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ: امام صادق علیه السلام از پدر و پدران خویش از امیر مؤمنان علیه السلام نقل فرمودند: «پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ این تعوید را برای امام حسن و امام حسین علیهما السلام به کار بردند و اصحاب را بدان امر می‌فرمودند: (۶۴) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أُعِيدُ نَفْسِي وَ دِينِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ وَلَدِي وَ خَوَاتِيمَ عَمَلِي وَ مَا رَزَقَنِي رَبِّي وَ خَوَّلَنِي بَعْزَةَ اللَّهِ وَ عَظَمَةَ اللَّهِ وَ جَبْرُوتَ اللَّهِ وَ سُلْطَانَ اللَّهِ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ رَأْفَةَ اللَّهِ وَ غُفْرَانَ اللَّهِ وَ قُوَّةَ اللَّهِ وَ قُدْرَةَ اللَّهِ وَ بَالَاءَ اللَّهِ وَ بَصْنَعِ اللَّهِ وَ بِأَرْكَانِ اللَّهِ وَ بِجَمْعِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ بِرَسُولِ اللَّهِ ص وَ قُدْرَةِ اللَّهِ عَلَى مَا يَشَاءُ مِنْ شَرِّ السَّامَةِ وَ الْهَامَةِ وَ مِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ مِنْ شَرِّ مَا دَبَّ فِي الْأَرْضِ وَ مِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَ مِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا يَعْرُجُ فِيهَا وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ رَبِّي آخِذٌ بِنَاصَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ

۲ - جزوی از امام مجتبی علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَكَانِكَ وَ بِمَعَاقِدِ عِزِّكَ وَ سِكَانِ سَمَاوَاتِكَ وَ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ أَنْ تَشْتَجِبَ لِي فَقْدَ رَهْقِنِي مِنْ أَمْرِ عُسْرِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ لِي مِنْ عُسْرِي يُسْرًا

۳ - جز دیگری از سید الشهداء علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ يَا دَائِمٌ يَا دَائِمُومٌ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ يَا كَاشِفَ الْغَمِّ يَا فَارِجَ الْهَمِّ يَا بَاعِثَ الرُّسُلِ يَا صَادِقَ الْوَعْدِ اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ لِي عِنْدَكَ رِضْوَانٌ وَ وُدٌّ فَاعْزِمْ لِي وَ مَنْ اتَّبَعَنِي مِنْ إِخْوَانِي وَ شَتِيعَتِي وَ طَيْبَ مَا فِي صُلْبِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ

و - جزوهای امام زین العابدین علیه السلام

۱ - جز کامل امام سجاد حضرت زین العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

این جز بر گرفته از کتاب خداست و در هر صبح و شام خوانده می‌شود: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ أَعَزُّ [وَ أَعْلَى وَ أَجَلُّ وَ أَعْظَمُ مِمَّا أَخَافُ وَ أَخْذَرُ أَسْتَجِيرُ بِاللَّهِ عِزَّ جَارِ اللَّهِ وَ جَلَّ ثَنَاءُ اللَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ كَثِيرًا اللَّهُمَّ بِكَ أُعِيدُ نَفْسِي وَ دِينِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ وَلَدِي وَ مَنْ يَغْنِيْنِي أَمْرُهُ اللَّهُمَّ بِكَ أَعُوذُ وَ بِكَ أَلُوذُ وَ بِكَ أَصُولُ وَ إِيَّاكَ أَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ أَسْتَعِينُ وَ عَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ وَ أَدْرَأُ بِكَ فِي نَحْرِ أَعْدَائِي وَ أَسْتَعِينُ بِكَ عَلَيْهِمْ وَ أَسْتَكْفِيكُهُمْ فَافْكِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ وَ أَنِّي شِئْتُ وَ كَيْفُ شِئْتُ وَ حَيْثُ شِئْتُ بِحَقِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ - فَسَيَكْفِيكُهُمُ اللَّهُ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ - قَالَ سَيَنْشُدُ عَصَاكَ بِأَخِيكَ وَ نَجْعِلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصْطَلُونَ إِلَيْكُمَا بِأَيَاتِنَا أَنْتُمَا وَ مَنْ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ - قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمِعُ وَ أَرَى قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتُ تَقِيًّا اخْشَوْا فِيهَا وَ لَا تَكَلِّمُونِ إِنِّي أَخَذْتُ بِسَمْعٍ مِنْ يُطَالِنِي بِالسُّوءِ بِسَمْعِ اللَّهِ وَ بَصِيرِهِ وَ قُوَّتِهِ بِقُوَّةِ اللَّهِ وَ حَبْلِهِ الْمَتِينِ وَ سُلْطَانِهِ الْمُبِينِ فَلَيْسَ لَهُمْ عَلَيْنَا سَبِيلٌ وَ لَا سُلْطَانٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ سَتَرْتَ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُمْ بِسَرِّ النُّبُوَّةِ الَّذِي سَتَرَ اللَّهُ الْأَنْبِيَاءَ بِهِ مِنَ الْفَرَاغَةِ جَبْرَائِيلُ [جَبْرَائِيلُ عَنْ أَيْمَانِنَا وَ مِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِنَا وَ اللَّهُ مُطَّلِعٌ عَلَيْنَا - وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَاعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ شَاهَتِ الْوُجُوهُ فَعَلَبُوا هُنَالِكَ وَ انْقَلَبُوا صَاغِرِينَ - صُمُّ بِكُمْ عُمَى فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ - وَ إِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَشِيتُورًا. وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَ إِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا - قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَ لَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ

وَلَا تُخَافُ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا. وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكَ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا سُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا حَسْبِيَ اللَّهُ مِنْ خَلْقِهِ حَسْبِيَ اللَّهُ الَّذِي يَكْفِي وَ لَا يَكْتَفِي مِنْهُ شَيْءٌ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ - حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ - أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ سَمِعَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ - أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ - إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَيَدَا اللَّهُمَّ احْرُسِنَا بَعِينِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ وَ اكْنُفْنَا بِرُكْنِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَ اعْتَدْنَا بِسُلْطَانِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ وَ ارْحَمْنَا بِقُدْرَتِكَ يَا رَحْمَانُ اللَّهُمَّ لَا تَهْلِكْنَا وَ أَنْتَ حَسْبُنَا يَا بُرِّ يَا رَحْمَانُ وَ حَصِّنْنَا حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْمَرْبُوبِينَ حَسْبِيَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ حَسْبِيَ مَنْ لَمْ يَزَلْ حَسْبِيَ حَسْبِيَ الَّذِي لَا يَمُنُّ عَلَى الَّذِينَ يَمُنُّونَ حَسْبِيَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ كَثِيرًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ فِي حِمَاكَ الَّذِي لَا يُسْتَبَاحُ وَ ذِمَّتِكَ الَّتِي لَا تُخْفَرُ وَ جَوَارِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ وَ أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِقُدْرَتِكَ وَ عِزَّتِكَ أَنْ تَجْعَلَنِي فِي حِزْزِكَ وَ جَوَارِكَ وَ أَمْنِكَ وَ عِيَادِكَ وَ عِيدَتِكَ وَ عَقْدِكَ وَ حِفْظِكَ وَ أَمَانِكَ وَ مَنَعِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَ عِزِّكَ الَّذِي لَا يُسْتَطَاعُ مِنْ غَضَبِكَ وَ سُوءِ عِقَابِكَ وَ سُوءِ أَخْبَاطِ النَّهَارِ وَ طَوَارِقِ اللَّيْلِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَانُ اللَّهُمَّ يَدُكَ فَوْقَ كُلِّ يَدٍ وَ عِزَّتُكَ أَعَزُّ مِنْ كُلِّ عِزٍّ وَ قُوَّتُكَ أَقْوَى مِنْ كُلِّ قُوَّةٍ وَ سُلْطَانُكَ أَجَلُّ وَ أَمْنُكَ مِنْ كُلِّ سُلْطَانٍ أَذْرَأُ بِكَ فِي نُحُورِ أَعْدَائِي وَ أَسْتَعِينُ بِكَ عَلَيْهِمْ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ وَ أَلْجَأُ إِلَيْكَ فِيمَا أَشْفَقْتُ عَلَيْهِ مِنْهُمْ وَ صَلَّيْ اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَجْزِنِي مِنْهُمْ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ - وَ قَالَ الْمَلِكُ اتُّونِي بِهِ أَسْتَخْلِصُهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ. قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْكُمْ. وَ كَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نَصِيبٌ بِرَحْمَتِنَا مِنْ نَشَاءٍ وَ لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ. وَ لَأَجْرُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَ كَانُوا يَتَّقُونَ - وَ خَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا أَعْيُذُ نَفْسِي وَ دِينِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ وَلَدِي وَ جَمِيعَ مَا تَلَحُّقُهُ عَنَائِي وَ جَمِيعَ نِعَمِ اللَّهِ عِنْدِي بِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي خَضَعْتُ لَهُ الرَّقَابُ وَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي خَافَتْهُ الصُّدُورُ وَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي نَفَسَ عَنْ دَاوُدَ كُرْبَتَهُ وَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي وَجَلَّتْ مِنْهُ النَّفُوسُ وَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي قَالَهُ بِهٍ لِلنَّارِ - كُونِي بَرْدًا وَ سَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ. وَ أَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ وَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي مَلَأَ الْأَرْكَانَ كُلَّهَا وَ بَعِزِمَهُ اللَّهُ الَّتِي لَا تُحْصَى وَ بِقُدْرَةِ اللَّهِ الْمُسْتَطِيلَةِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ مِنْ شَرِّ مَنْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا وَ مَنْ شَرِّ سُلْطَانِهِمْ وَ سَيِّطَوَاتِهِمْ وَ حَوْلِهِمْ وَ قُوَّتِهِمْ وَ غَدَرِهِمْ وَ مَكْرِهِمْ وَ أَعْيُذُ نَفْسِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ وَلَدِي وَ ذَوِي عَنَائِي وَ جَمِيعَ نِعَمِ اللَّهِ عِنْدِي بِشِدَّةِ حَوْلِ اللَّهِ وَ شِدَّةِ قُوَّةِ اللَّهِ وَ شِدَّةِ بَطْشِ اللَّهِ وَ شِدَّةِ جَبْرُوتِ اللَّهِ وَ بِمَوَاقِفِ اللَّهِ وَ طَاعَتِهِ عَلَى الْجَنِّ وَ الْإِنْسِ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَ لَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا وَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي فَلَقَ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ وَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي أَلَانَ لِدَاوُدَ الْحَدِيدَ وَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي الْأَرْضَ جَمِيعًا قَبَضَتْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ السَّمَاوَاتِ مَطْوِيَّاتٍ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ مِنْ شَرِّ جَمِيعِ مَنْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا وَ مَنْ شَرِّ جَمِيعِ مَنْ خَلَقَهُ وَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ وَ مَنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ وَ مَنْ شَرِّ حَسَدٍ كُلِّ حَاسِدٍ وَ سَعَايَةِ كُلِّ سَاعٍ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ شَأْنُهُ اللَّهُمَّ بِكَ أَسْتَعِينُ وَ بِكَ أَسْتَعِثُّ وَ عَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ وَ أَنْتَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ احْفَظْنِي وَ خَلِّصْنِي مِنْ كُلِّ مَعْصِيَةٍ وَ مَصِيبَةٍ نَزَلَتْ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَ فِي جَمِيعِ اللَّيَالِي وَ الْأَيَّامِ مِنَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى نَفْسِي وَ مَالِي وَ أَهْلِي وَ وَلَدِي بِسْمِ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ أَعْطَانِي رَبِّي - بِسْمِ اللَّهِ خَيْرَ الْأَسْمَاءِ بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّهُ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ اللَّهُمَّ رَضِّنِي بِمَا قَضَيْتَ وَ عَافِنِي فِي مَا أَمَضَيْتَ حَتَّى لَا أَحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ وَ لَا تَأْخِيرَ مَا عَجَلْتَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَضْغَاثِ الْأَحْلَامِ وَ أَنْ يَلْعَبَ بِي الشَّيْطَانُ فِي الْيَقَظَةِ وَ النَّمَامِ بِسْمِ اللَّهِ تَحَصَّنْتُ بِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ مِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ وَ أَخِذْهُ وَ رَمَيْتُ مَنْ يُرِيدُ بِي سُوءًا أَوْ مَكْرُوهًا مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ بِلَا حَوْلٍ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّكُمْ شَرُّكُمْ تَحْتَ أَقْدَامِكُمْ وَ خَيْرُكُمْ بَيْنَ أَعْيُنِكُمْ وَ أَعْيُذُ نَفْسِي وَ مَا أَعْطَانِي رَبِّي وَ مَا مَلَكَتْهُ يَدِي وَ ذَوِي عَنَائِي بِرُكْنِ اللَّهِ الْأَشَدِّ وَ كُلِّ أَرْكَانِ رَبِّي شِدَادًا اللَّهُمَّ تَوَسَّلْتُ بِكَ إِلَيْكَ وَ تَحَمَّلْتُ بِكَ عَلَيْكَ فَإِنَّهُ لَا يُنَالُ مَا عِنْدَكَ إِلَّا بِكَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّمَنِي عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ

أَنْ تَكْفِينِي شَرَّ مَا أَخَذَرُ وَمَا لَا يَبْلُغُهُ حَذَارِي - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَهُوَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ جَبْرَيْلُ عَنْ يَمِينِي وَمِيكَائِيلُ عَنْ شِمَالِي وَ
 إِسْرَافِيلُ أَمَامِي وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ مُخْرِجَ الْوَلَدِ مِنَ الرَّحِمِ وَرَبَّ الشَّفْعِ وَالْوَثْرِ سَخِّرْ لِي مَا أُرِيدُ مِنْ دُنْيَايَ وَ
 آخِرَتِي وَاكْفِنِي مَا أَهْمَنِي إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أَمَتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِي حُكْمِكَ
 عَدْلٌ عَلَى قَضَائِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ وَأَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ
 عِنْدَكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيعَ قَلْبِي وَنُورَ بَصِيرِي وَشِفَاءَ صَدْرِي وَجِلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي وَ
 قَضَاءَ دِينِي - لا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ يَا حَيُّ يَا حَيُّ يَا حَيُّ يَا مُحْيِي الْأَمْوَاتِ وَالْقَائِمِ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا
 كَسَبَتْ يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ اسْتَعِثْتُ فَأَعْنِي وَاجْمَعْ لِي خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاصْرِفْ عَنِّي شَرَّهُمَا
 بِمَنِّكَ وَسَيِّئِهِ فَضْلِكَ اللَّهُمَّ إِنَّكَ مَلِيكٌ مُقْتَدِرٌ وَمَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ يَكُنْ فَضْلٌ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَفَرِّجْ عَنِّي وَاكْفِنِي مَا أَهْمَنِي إِنَّكَ
 عَلَى ذَلِكَ قَادِرٌ [قَدِيرٌ] يَا جَوَادُ يَا كَرِيمُ اللَّهُمَّ بِكَ أَسْتَفْتِحُ وَبِكَ أَسْتَنْجِحُ وَبِمُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَيْكَ أَتَوَجَّهُ اللَّهُمَّ
 سَهِّلْ لِي حُزُونَهُ أَمْرِي وَذَلِّلْ لِي صُعُوبَتَهُ وَأَعْطِنِي مِنَ الْخَيْرِ أَكْثَرَ مِمَّا أَرْجُو وَاصْرِفْ عَنِّي مِنَ الشَّرِّ أَكْثَرَ مِمَّا أَخَافُ وَأَخْذَرُ وَلَا حَوْلَ
 وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَحَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

۲ - جزر دیگر آن حضرت که در هر صبح و شام خوانده می‌شود

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ صَدَدْتُ أَقْوَاهُ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالشَّيَاطِينِ وَالسَّحَرَةَ وَالْأَبَالِسِيَّةَ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالسَّلَاطِينِ وَ
 مَنْ يُلَوِّذُ بِهِمْ بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْبَازِغِ وَاللَّهِ الْكَبِيرِ الْبَازِغِ بِسْمِ اللَّهِ الظَّاهِرِ الْبَاطِنِ الْمَكُونِ الْمَخْرُوجِ الَّذِي أَقَامَ بِهِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ثُمَّ
 اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ قَالَ اخْسَوْا فِيهَا وَلَا
 تُكَلِّمُونِ وَعَنْتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا وَخَسَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ
 أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَخِذَهُ وَلَوْ أَعْلَى أَذْبَارِهِمْ نُفُورًا وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ
 الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سِدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سِدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى
 أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ وَ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ ۳ - جزری از پیشوای عبادان امام سجاد علیه السلام بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ
 يَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ يَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ يَا أَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ يَا خَالِقَ الْمَخْلُوقِينَ يَا رَازِقَ الْمَرْزُوقِينَ يَا نَاصِرَ الْمَنْصُورِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا
 دَلِيلَ الْمُتَحَيِّرِينَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ أَغْنِنِي يَا مَالِكَ يَوْمَ الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ يَا صَرِيخَ الْمَكْرُوبِينَ يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ
 الْمُضْطَرِّينَ أَنْتَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ الْكَبِيرُ الرَّبُّ الْكَرِيمُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى وَ عَلَى
 عَلِيِّ الْمُتَضَى وَفَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَخَدِيجَةَ الْكُبْرَى وَالحَسَنَ الْمُجْتَبَى وَالحُسَيْنَ الشَّهِيدَ بِكَرْبَلَاءَ وَ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ وَ
 مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ وَجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ وَمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ الْكَاظمِ وَ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ التَّقِيِّ وَ عَلِيِّ بْنِ
 مُحَمَّدٍ النَّقِيِّ وَالحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْعَسْكَرِيِّ وَالحُجَّةِ الْقَائِمِ الْمَهْدِيِّ بْنِ الْحَسَنِ الْإِمَامِ الْمُنتَظَرِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ
 وَالَاهُمْ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُمْ وَأَنْصِرْ مَنْ نَصَرَهُمْ وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُمْ وَالْعَنَ مَنْ ظَلَمَهُمْ وَعَجِّلْ فَرَجَ آلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْصُرْ شِيعَةَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ
 أَهْلِكَ أَعْدَاءَ آلِ مُحَمَّدٍ وَارْزُقْنِي رُؤْيَاهُ قَائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْنِي مِنْ أَتْبَاعِهِ وَأَشْيَاعِهِ وَالرَّاضِينَ بِفِعْلِهِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

ز - جزرهای امام باقر علیه السلام

۱ - جزری از امام محمد باقر علیه السلام

(این جزز) نوشته و روی بازو بسته می‌شود: اَعِيذُ نَفْسِي بِرَبِّي الْأَكْبَرِ مِمَّا يَخْفَى وَيَظْهَرُ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ أَنْثَى وَذَكَرٍ وَمِنْ شَرِّ مَا رَأَتْ السَّمْسُ وَالْقَمَرُ شُبُوحُ قُدُّوسٍ قُدُّوسٍ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ أَدْعُوكُمْ أَيُّهَا الْجَنُّ وَالْإِنْسُ إِلَى اللَّطِيفِ الْخَبِيرِ وَأَدْعُوكُمْ أَيُّهَا الْجَنُّ وَالْإِنْسُ إِلَى الَّذِي خَتَمْتُهُ بِخَاتَمِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَخَاتَمِ جَبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ وَبَخَاتَمِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ وَخَاتَمِ مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَالنَّبِيِّينَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِمْ أَجْمَعِينَ - أَحْسُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ أَحْسُوا عَنْ فُلَانٍ بَنِ فُلَانٍ كُلَّمَا يَغْدُو وَيَرْوَحُ مِنْ ذِي حَيَّةٍ أَوْ عَقْرَبٍ أَوْ سَاحِرٍ أَوْ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ وَسُلْطَانٍ عَنِيدٍ أَخَذَتْ عَنْهُ مَا يَرَى وَمَا لَا يَرَى وَمَا رَأَتْ عَيْنٌ نَائِمٌ أَوْ يَقْظَانٌ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا شَرِيكَ لَهُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ الرَّسُولِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَسَلَّمْ تَسْلِيمًا - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا دَيَّانُ يَا دَيَّانُ يَا أَهْيَا شَرَاهِيَا أَذُونَا أَصْبَاوُثُ آلِ شَدَايِ اسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ الطَّاهِرَةِ الْمُطَهَّرَةِ أَنْ تَدْفَعَ عَنِّي صَاحِبَ هَذَا الْكِتَابِ جَمِيعَ الْبَلَايَا وَتَقْضِيَ حَوَائِجَهُ إِنَّكَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّوَاتُ اللَّهِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ اللَّهُمَّ كَهْكَهَجٍ بَعْسَطٍ مَهْجَمًا مَسْلُوعٍ وَرُورِهِ مَهْفَتَامٍ وَبِعَوْنِكَ إِلَّا مَا أَخَذْتَ لِسَانَ جَمِيعِ بَنِي آدَمَ وَبَنَاتِ حَوَاءَ عَلَى فُلَانٍ بَنِ فُلَانٍ إِلَّا بِالْخَيْرِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

۲ - جزز دیگری از امام باقر علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا دَانَ غَيْرِ مُتَوَانٍ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اجْعَلْ لِشَيْعَتِي مِنَ النَّارِ وَقَاءَ لَهُمْ وَلَهُمْ عِنْدَكَ رِضًا وَاعْفِرْ ذُنُوبَهُمْ وَيَسِّرْ أُمُورَهُمْ وَأَقْضِ ذُبُونَهُمْ وَاسْتُرْ عَوْرَاتِهِمْ وَهَبْ لَهُمُ الْكِبَائِرَ الَّتِي يَبْتَغُونَكَ وَبَيْنَهُمْ يَا مَنْ لَا يَخَافُ الضُّيْمَ وَلَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ اجْعَلْ لِي مِنْ كُلِّ غَمٍّ فَرَجًا وَمَخْرَجًا

ح - جززهای امام صادق علیه السلام

۱ - جززی از امام جعفر صادق علیه السلام

علی بن (محمّد بن علی بن علی بن) عبید الصّمد - عموی پدرش، ابو جعفر محمّد بن علی بن عبید الصّمد - ابو عبید الله جعفر بن محمّد بن احمد بن عباس دوریستی - پدرش - ابو جعفر محمّد بن علی ابن حسیّین بن موسی بن بابویه فقیه قمی (و نیز، همو) پدر بزرگش (علی بن علی بن عبید الصّمد) - پدرش، فقیه ابو الحسن علی بن الصّمد - ابو جعفر محمّد بن ابراهیم (ابن؟) نبال (۸۲) کاشانی ساکن مشهد - شیخ ابو جعفر (بن بابویه، صدوق) - پدرش - استادانش - محمّد بن عبید الله اسکندری: من از ندیمان و نزدیکان و راز داران منصّور (دوانیقی) بودم. یک روز بر او وارد شدم. دیدم غمگین است. گفتم: چرا پیشوای مومنان در اندیشه است؟ گفت: محمّد، صد تن یا بیشتر از اولاد فاطمه نابود شده‌اند؛ اما مهتر و پیشوای ایشان هنوز هست! گفتم: او کیست، یا امیر المؤمنین؟! گفت: جعفر بن محمّد، بزرگ و سرکرده‌ی رافضیان! گفتم: یا امیر المؤمنین، او مردی است که با سرگرم شدن به عبادت، از خلافت و حکومت جویی باز مانده است. گفت: می‌دانم تو به او و به امامتش عقیده داری؛ اما قدرت پدر و مادر نمی‌شناسد! (۸۳) من با خود عهد بسته‌ام که امروز را به شب نرسانم تا آن که از او آسوده شوم. آن گاه شمشیر زنی خواست و بدو گفت: من ابو عبید الله را احضار می‌کنم و با او گرم سخن می‌شوم. هر گاه کلام را از سر برداشتم، علامت آن است که باید او را گردن بزنی. آن گاه به احضار امام صادق علیه السلام فرمان داد. همان ساعت فرمان اجرا شد. من خود را به صحن کاخ رساندم. دیدم لب‌های حضرتش به حرکت است؛ اما ندانستم چه خواند؛ تنها دیدم که کاخ مانند کشتی به لرزه آمده است و دیدم ابو جعفر منصّور، چونان بنده‌ای در برابر مولایش، در کنار آن حضرت راه می‌رود؛ پا برهنه و سر برهنه؛ گاهی زرد می‌شود و گاه سرخ. او امام علیه السلام را به جای خویش روی تخت نشاند و مانند برده‌ای در برابر حضرتش زانو زد. آن گاه پرسید: فرزند پیامبر! چه شد

که در این وقت روز تشریف آوردید؟ فرمود: «دعوتم کردی؛ آمدم.» گفت: من شما را نخواندم؛ خطا از پیک بود. سپس گفت: خواسته‌ی خویش بفرمایید؛ ای زاده‌ی رسول خدا. فرمود: «می‌خواهم که (از این پس) مرا بی‌ضرورت نخوانی.» گفت: چنین خواهد بود. امام عَلَیْهِ السَّلَام مراجعت فرمود. مَنْصُور خوابید و تا نیمه شب بیدار نشد. وقتی برخاست، من بالای سرش نشسته بودم. گفت: مُحَمَّد، نرو تا نماز را قضا کنم و چیزی به تو بگویم. گفتم: به چشم، ای امیر مؤمنان، وقتی نمازش را قضا کرد، گفتم: بدان وقتی من مولایت، أَبُو عَبْدِ اللَّهِ، را آوردم و آن نیت بد را در مورد او تصمیم گرفتم، دیدم ماری سخت بزرگ، دم خویش گرد همه‌ی کاخ و سرایم گرفته است و لب بالا را بر بالاترین و لب پایین را به زیر پایین‌ترین نقطه‌ی آن قرار داده است و به زبان رسا و آشکار و گویا می‌گوید: مَنْصُور! خداوند مرا اینجا فرستاده و فرمان داده است که اگر مویی از سر بنده‌ی شایسته‌ی راستین او کاسته شود، تو و همه‌ی کاخ را فرو بلعم! عقل از سرم پرید و اندامم به لرزه افتاد و دندان‌هایم به هم خورد. گفتم: شگفت نیست؛ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَیْهِ السَّلَام وارث علم پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ است و پدرش امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام. نام‌ها و دعاهایی دارد که اگر بر شب تیره بخواند، روشن می‌شود و اگر بر روز روشن، تاریک. مُحَمَّد بنِ عَبْدِ اللَّهِ گوید: بعد از رفتن آن حضرت، از مَنْصُور اجازه گرفتم تا به زیارت امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام بروم. بی‌آن که مخالفتی کند، رخصت داد. بر امام عَلَیْهِ السَّلَام وارد شدم و چنین عرضه داشتم: مولایم، به حق جدتان رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دعایی را که آن روز به هنگام وارد شدن نزد مَنْصُور، خواندید به من بیاموزید. فرمود: «باشد.» آن گاه حضرتش آن را بر من خواند (و من نوشتم). پس از آن فرمود: «این حِزْز مهم و دعای پر ارزشی است. هر که صبحگاهان آن را بخواند، تا شامگاه در پناه خدا خواهد بود و هر کس شب هنگام بخواندش، تا صبح در امان خداوند است. این دعا را پدرم و شکافنده‌ی دانش گذشتگان و آیندگان، از پدرش، سرور پرستشگران و آن حضرت از پدرش، سرور شهیدان و آن حضرت از برادرش، سرور گزیدگان و آن حضرت از پدرش، سرور جانشینان و آن حضرت از رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نقل فرمودند؛ به نقل از کتاب بلند پایه‌ی خداوند که باطل را از پس و پیش آن راه نیست و فرو فرستاده‌ای است از استواری ستوده. دعا این است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانِي لِلْإِسْلَامِ وَأَكْرَمَنِي بِالْإِيمَانِ وَعَزَّفَنِي الْحَقَّ الَّذِي عَنْهُ يُؤْفَكُونَ وَالنَّبَأَ الْعَظِيمَ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاءَ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرْوُنَهَا وَأَنشَأَ جَنَّاتِ الْمَأْوَىٰ بِلَا أَمَدٍ تَلْقَوْنَهَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ السَّابِقُ النَّعْمَةِ الدَّافِعُ النَّعْمَةِ الْوَاسِعُ الرَّحْمَةُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ ذُو السُّلْطَانِ الْمَنِيعِ وَالْإِنْشَاءُ الْبَدِيعِ وَالشَّانِ الرَّفِيعِ وَالْحِسَابُ السَّرِيعُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ وَآمِينَكَ وَشَهِيدِكَ التَّقِيُّ النَّثْقَى الْبَشِيرِ النَّذِيرِ السَّرَاحِ الْمُبِيرِ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَقَرُّبًا إِلَى اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَجُّهًا إِلَى اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَلُفًّا بِاللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ مَا يَكُنْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا يَصْرِفُ الشَّوْءَ إِلَّا اللَّهُ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا يَسُوقُ الْخَيْرَ إِلَّا اللَّهُ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ أُعِيدُ نَفْسِي وَشَعْرِي وَبَشْرِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَوَلَدِي وَدُرَّتِي وَدِينِي وَدُنْيَايَ وَمَا رَزَقَنِي رَبِّي وَمَا أَغْلَقْتَ عَلَيَّ أَبْوَابِي وَأَحْاطْتَ بِهِ حِذْرَانِي وَمَا أَتَقَلَّبُ فِيهِ مِنْ نِعْمَةٍ وَإِحْسَانَةٍ وَجَمِيعِ إِخْوَانِهِ وَأَقْرَبَائِي وَقَرَابَاتِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِأَسْمَائِهِ الثَّامَةِ الْعَامَّةِ الْكَامِلَةِ الشَّافِيَةِ الْفَاضِلَةِ الْمُبَارَكَةِ الْمُثْنِيَةِ الْمُتَعَالِيَةِ الزَّائِكَةِ الشَّرِيفَةِ الْكَرِيمَةِ الطَّاهِرَةِ الْعَظِيمَةِ الْمَحْزُونَةِ الْمَكُونَةِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهَا بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ وَبِأَمِّ الْكِتَابِ وَفَاتِحَتِهِ وَخَاتِمَتِهِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ سُورَةٍ شَرِيفَةٍ وَآيَةٍ مُحْكَمَةٍ وَشِفَاءٍ وَرَحْمَةٍ وَعُودَةٍ وَبَرَكَهٍ وَبِالتَّوَرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْفُرْقَانِ وَبِصُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَبِكُلِّ كِتَابٍ أَنْزَلَهُ اللَّهُ وَبِكُلِّ رَسُولٍ أَرْسَلَهُ اللَّهُ وَبِكُلِّ حُجَّةٍ أَقَامَهَا اللَّهُ وَبِكُلِّ بُرْهَانٍ أَظْهَرَهُ اللَّهُ وَبِكُلِّ آلاءِ اللَّهِ وَعِزِّهِ اللَّهُ وَعَظَمَتِهِ اللَّهُ وَقُدْرَتِهِ اللَّهُ وَسُلْطَانِ اللَّهِ وَجَمَالِ اللَّهِ وَمَنْعِ اللَّهِ وَمَنْ اللَّهِ وَعَفْوِ اللَّهِ وَحِلْمِ اللَّهِ وَحُكْمِهِ اللَّهُ وَغُفْرَانِ اللَّهِ وَمَلَأِكِهِ اللَّهُ وَكُتُبِ اللَّهِ وَرُسُلِ اللَّهِ وَأَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَمُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَأَهْلِ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِمْ أَجْمَعِينَ مِنْ غَضَبِ اللَّهِ وَسَخَطِ اللَّهِ وَنَكَالِ اللَّهِ وَعِقَابِ اللَّهِ وَآخِذِ اللَّهِ وَبَطْشِهِ وَاجْتِنَاحِهِ وَاجْتِنَائِهِ وَاصْطِلَامِهِ وَتَدْمِيرِهِ وَسَطَوَاتِهِ وَنِعْمَتِهِ وَجَمِيعِ مَثَلَاتِهِ وَمِنْ إِعْرَاضِهِ وَصُدُودِهِ وَتَنْكِيلِهِ وَتَوَكُّلِهِ وَخِذْلَانِهِ وَدَمْدَمَتِهِ وَتَخْلِيَّتِهِ وَمِنَ الْكُفْرِ وَالنِّفَاقِ وَالشُّكِّ وَالشُّرُكِ وَالْحِيَرَةِ فِي دِينِ اللَّهِ وَمِنْ شَرِّ يَوْمِ النُّشُورِ وَالْحَشْرِ وَالْمَوْقِفِ وَالْحِسَابِ وَمِنْ شَرِّ كِتَابٍ قَدْ سَبَقَ وَمِنْ زَوَالِ النَّعْمَةِ وَتَحْوِيلِ الْعَافِيَةِ وَحُلُولِ النَّعْمَةِ وَمُوجِبَاتِ الْهَلَكَةِ وَمِنْ مَوَاقِفِ الْخِزْيِ

وَالْفَضِيحَةُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ هَوَى مُرْدٍ وَقَرِينٍ مُلْهِ وَصَاحِبِ مُسْهِ وَجَارٍ مُوْذٍ وَغَنَى مُطْعٍ وَفَقْرٍ مُنْسٍ وَقَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَصِلْمَةٍ لَا تُرْفَعُ وَدُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ وَعَيْنٍ لَا تَدْمَعُ وَنَفْسٍ لَا تَفْنَعُ وَبَطْنٍ لَا يَشْبَعُ وَعَمَلٍ لَا يَنْفَعُ وَاسْتِغَاثَةٍ لَا تُجَابُ وَغَفْلَةٍ وَتَفْرِيطٍ يُوجِبَانِ الْحُسْرَةَ وَالنَّدَامَةَ وَمِنَ الرِّيَاءِ وَالشُّمْعَةِ وَالشَّكِّ وَالْعَمَى فِي دِينِ اللَّهِ وَمِنَ نَصَبٍ وَاجْتِهَادٍ يُوجِبَانِ الْعَذَابَ وَمِنَ مُرْدٍ إِلَى النَّارِ وَمِنَ ضَلَعِ الدِّينِ وَغَلْبَةِ الرِّجَالِ وَسُوءِ الْمُنْظَرِ فِي الدِّينِ وَالنَّفْسِ وَالْأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَلَدِ وَالْإِخْوَانِ وَعِنْدَ مُعَايَنَةِ مَلِكِ الْمَوْتِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنَ الْغُرَقِ وَالْحَرَقِ وَالسَّرَقِ وَالسَّرِقِ وَالْهَيْدَمِ وَالْخَسِيفِ وَالْمَسِيخِ وَالْحِجَارَةِ وَالصَّيْحَةِ وَالزَّلْزَلِ وَالْفَتَنِ وَالْعَيْنِ وَالصَّوَاعِقِ وَالْبُرْدِ وَالْقَوْدِ وَالْقَرْدِ وَالْجُنُونِ وَالْجُذَامِ وَالْبَرَصَ وَأَكْلَ السَّبْعِ وَمَيْتَةَ السَّوْءِ وَجَمِيعَ أَنْوَاعِ الْبَلَايَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ السَّامَةِ وَالْهَامَةِ وَاللَّامَةِ وَالْخَاصَةِ وَالْعَامَةِ وَالْحَامَةِ وَمِنْ شَرِّ أَحْدَاثِ النَّهَارِ وَمِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّيْلِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحِمَانُ وَمِنْ دَرَكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَجَهْدِ الْبَلَاءِ وَشِمَاتِهِ الْأَعْيَادِ وَتَتَابُعِ الْعَنَاءِ وَالْفَقْرِ إِلَى الْإِكْفَاءِ وَسُوءِ الْمَمَاتِ وَالْمُخْيَا وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ إِبْلِيسَ وَجُنُودِهِ وَأَعْوَانِهِ وَأَتْبَاعِهِ أَشْيَاعِهِ وَمِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَمِنْ شَرِّ السُّلْطَانِ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ وَمِنْ شَرِّ مَا أَخَافَ وَأَحْذَرُ وَمِنْ شَرِّ فَسَقَةِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ وَمِنْ شَرِّ فَسَقَةِ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَمِنْ شَرِّ مَا فِي الثُّورِ وَالظَّلَمِ وَمِنْ شَرِّ مَا هَجَمَ أَوْ دَهَمَ أَوْ أَلَمَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ سَقَمٍ وَهَمٍّ وَغَمٍّ وَآفَةٍ وَنَدَمٍ وَمِنْ شَرِّ مَا فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمِنْ شَرِّ الْفَسَاقِ وَالْدُّعَارِ وَالْفَجَّارِ وَالْكَفَّارِ وَالْحُسَادِ وَالشُّحَارِ وَالْجَبَابِرَةِ وَالْأَشْرَارِ وَمِنْ شَرِّ مَا نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَخْرُجُ فِيهَا وَمِنْ شَرِّ مَا يَلْبِغُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ رَبِّي أَخِذْ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَالْأَنْبِيَاءُ الْمُرْسَلُونَ وَالشُّهَدَاءُ وَعِبَادُكَ الصَّالِحُونَ وَمُحَمَّدٌ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَئِمَّةُ الْمُهْدِيُّونَ وَالْأَوْصِيَاءُ وَالْحَجَّاجُ الْمُطَهَّرُونَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَرَحِمَهُ اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ وَأَسْأَلُكَ أَنْ تُعْطِيَنِي مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلُوكَهُ وَأَنْ تُعِيدَنِي مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذُوا بِكَ مِنْهُ وَأَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ مِنْهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ. وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ اللَّهْمَّ مَنْ أَرَادَنِي فِي يَوْمِي هَذَا وَفِيمَا بَعْدَهُ مِنَ الْأَيَّامِ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ كُلِّهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ قَرِيبٍ أَوْ بَعِيدٍ ضَعِيفٍ أَوْ شَدِيدٍ بَشَرٌ أَوْ مَكْرُوهٌ أَوْ مَسَاءَةٌ بِيَدٍ أَوْ بِلِسَانٍ أَوْ بِقَلْبٍ فَأَخْرِجْ صَدْرَهُ وَأَلْجِمْ فَاهُ وَأَفْخِمْ لِسَانَهُ وَاسْدُدْ سَمْعَهُ وَأَفْخِمْ بَصَرَهُ وَارْغَبْ قَلْبَهُ وَاشْغَلْهُ بِنَفْسِهِ وَأَمْتَهُ بِغَيْظِهِ وَاكْفِنَاهُ بِمَا شِئْتَ وَكَيْفَ شِئْتَ وَأَنْتَ شِئْتَ بِحَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ اكْفِنِي شَرَّ مَنْ نَصَبَ لِي حَدَّةً وَاكْفِنِي مَكْرَ الْمَكْرَةِ وَأَعْنِي عَلَى ذَلِكَ بِالسَّكِينَةِ وَالْوَقَارِ وَالْبَسْمَةِ دِرْعَكَ الْحَصَةِ يَنَّهُ وَأَخِينِي مَا أَحْيَيْتَنِي فِي سِتْرِكَ الْوَاقِي وَأَصْلِحْ حَالِي كُلَّهُ أَصْبَحْتُ فِي جَوَارِ اللَّهِ مُمْتَنِعًا وَبِعِزَّةِ اللَّهِ الَّتِي لَا تُرَامُ مُحْتَجِبًا وَبِسُلْطَانِ اللَّهِ الْمَنِيعِ مُعْتَصِمًا مُتَمَسِّكًا وَبِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى كُلِّهَا عَائِدًا أَصْبَحْتُ فِي حِمَى اللَّهِ الَّذِي لَا يُسْتَبَاحُ وَفِي ذِمَّةِ اللَّهِ الَّتِي لَا تُخْفَرُ وَفِي حَبْلِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُجْذَمُ وَفِي جَوَارِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُسْتَضَامُ وَفِي مَنَعِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُدْرَكُ وَفِي سِتْرِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُهْتَكُ وَفِي عَوْنِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُخْذَلُ اللَّهُمَّ اعْطِفْ عَلَيْنَا قُلُوبَ عِبَادِكَ وَإِمَائِكَ وَأَوْلِيَائِكَ بِرَأْفَةٍ مِنْكَ وَرَحْمَةٍ إِنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ حَسْبِيَ اللَّهُ وَكَفَى سَجَعَ اللَّهُ لِمَنْ دَعَا لَيْسَ وَرَاءَ اللَّهِ مُنْتَهَى وَلَمَّا دُونَ اللَّهِ مَلْجَأٌ مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ نَجَا كَتَبَ اللَّهُ لِمُغْلِبِينَ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ - فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَأَنَا عَلَى ذَلِكَ مِنَ الشَّاهِدِينَ تَحَصَّنْتُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَاسْتَعَصِمْتُ بِالْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَرَمَيْتُ كُلَّ عَدُوٍّ لَنَا بِمَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

۲ - جز دیگر از حضرت صادق علیه السلام به روایت دیگر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا خَالِقَ الْخَلْقِ وَيَا بَاسِطَ الرِّزْقِ وَيَا فَالِقَ الْحَبِّ وَيَا بَارِيَّ النَّسَمِ وَمُخَيِّئَ الْمَوْتَى وَمُمِيتَ الْأَحْيَاءِ وَدَائِمَ الثَّبَاتِ وَمُخْرِجَ الثَّبَاتِ أَفْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَلَا تَفْعَلْ بِي مَا أَنَا أَهْلُهُ وَأَنْتَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفَرَةِ.

ط - حُرُزهای امام کاظم عَلَيْهِ السَّلَام

۱- حِزْزِی از مولا حضرت مُوسَى بن جَعْفَر عَلَیْهِمَا السَّلَام

شیخ علی بن (مُحَمَّد بنِ عَلَی بنِ عَلَی) عِبْد الصَّمَد رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ گوید: در آثار نویسندگانمان دیدم که از بزرگان که خدایشان بیامرزاد چنین نقل می‌کنند: وقتی هَارُون عَبَّاسی به قتل امام مُوسَى بن جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام کمر بست، فَضْل بن رَبیع را خواند و بدو گفت: با تو کاری دارم و می‌خواهم انجام دهی؛ صد هزار درهم هم می‌دهم. فَضْل زمین بوسید و گفت: فرمان است یا خواهش؟ گفت: خواهش است. دستور داده‌ام هم اکنون یک صد هزار درهم را به خانه‌ات ببرند. می‌خواهم به خانه‌ی مُوسَى بن جَعْفَر روی و سر او را برایم بیاوری! فَضْل گوید: به آن خانه رفتم. دیدم مُوسَى بن جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام به نماز ایستاده است. نشستم تا نمازش را به پایان رساند. به من رو کرد و فرمود: «می‌دانم برای چه آمده‌ای. صبر کن تا دو رکعت بگزارم.» پذیرفتم. برخاست و وضوی نیکویی ساخت و دو رکعت نماز با رکوع و سجود شایسته به جای آورد. سپس این حُزُر را خواند. پس از آن، دیده نشد و همان جا که بود ناپدید گردید؛ ندانستم زمین او را فرو برد یا آسمان در ربود. نزد هَارُون رفتم و داستان را باز گفتم. هَارُون گریست و گفت: خدا او را از من پناه داد. هم از آن حضرت روایت است که فرمود: «هر کس این دعا را با نیت پاک و باطن راست، همه روزه بخواند، خداوند از هر آفت و ناخوسته‌ای باز می‌دارد و اگر غمی داشته باشد، خداوند از او دورش می‌سازد و مانع زیان آن می‌شود. اگر کسی نمی‌تواند آن را خوب بخواند، به تبرک همراه داشته باشد تا خداوند بدو سود رساند و خطر بیم را از او دور سازد که او عهده دار آن است و بر آن توانا.» دعا این است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ وَأَجِلُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَخَذِرُ وَ أَسْتَجِيرُ بِاللَّهِ يَقُولُهَا ثَلَاثَ مَرَاتٍ عَزَّ جَارُ اللَّهِ وَ حَيَّلَ ثَنَاءُ اللَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ حَيْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ اللَّهُمَّ اخْرِشْنِي بِعَفْوِكَ الَّتِي لَمْ تَنْأَمْ وَ اكُنْفِنِي بِرُكْنِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَ اغْفِرْ لِي بِقُدْرَتِكَ فَأَنْتَ رَجَائِي رَبِّ كَم مِنْ نِعْمَةٍ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ قُلْ لَكَ عِنْدَهَا سُكْرِي وَ كَم مِنْ بَلَاءٍ ابْتَلَيْتَنِي بِهَا قُلْ لَكَ عِنْدَهَا صَبْرِي فَيَا مَنْ قُلْ عِنْدَ نِعْمَةِ سُكْرِي فَلَمْ يَحْرِمْنِي وَ يَا مَنْ قُلْ عِنْدَ بَلَائِهِ صَبْرِي فَلَمْ يَحْذَلْنِي وَ يَا مَنْ رَأَى عَلَى الْخَطَايَا فَلَمْ يَفْضَحْنِي يَا ذَا الْمَعْرِوفِ الَّذِي لَا يَنْقُصُهُ أَبَدًا يَا ذَا النِّعَمِ الَّتِي لَا تُحْصِي عَدَدًا صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ بِكَ أَذْفَعُ وَ أَدْرَأُ فِي نَحْرِهِ وَ أَسْتَعِيدُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى دِينِي بِدُنْيَايَ وَ عَلَى آخِرَتِي بِتَقْوَايَ وَ احْفَظْنِي فِيمَا غِبْتُ عَنْهُ وَ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي فِي مَا حَضَرَتْهُ يَا مَنْ لَا تَصْرُهُ الذُّنُوبُ وَ لَا تَنْفَعُهُ [تَنْفَعُهُ الْمُغْفَرَةُ اغْفِرْ لِي مَا لَا يَصُورُكَ وَ أَعْطِنِي مَا لَا يَنْفَعُكَ إِنَّكَ أَنْتَ وَ هَابُ اسْأَلُكَ فَجَاعًا قَرِيبًا وَ مَخْرَجًا رَحِيمًا وَ رِزْقًا وَسِعَماً وَ صَبْرًا جَمِيلًا وَ عَافِيَةً مِنْ جَمِيعِ الْبَلَايَا - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِيَةَ وَ الْأَمْنَ وَ الصِّحَّةَ وَ الصَّبَرَ وَ دَوَامَ الْعَافِيَةِ وَ الشُّكْرَ عَلَى الْعَافِيَةِ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُلَبِّسَنِي عَافِيَتِكَ فِي دِينِي وَ نَفْسِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ إِخْوَانِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ جَمِيعَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ وَ أَسْتَوْدِعُكَ ذَلِكَ كُلَّهُ يَا رَبِّ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَني فِي كَنَفِكَ وَ فِي جِوَارِكَ وَ فِي حِفْظِكَ وَ حِرْزِكَ وَ عِيَاذِكَ عَزَّ جَارُكَ وَ حَيَّلَ ثَنَاؤُكَ وَ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ اللَّهُمَّ فَرِّغْ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ وَ ذِكْرِكَ وَ انْعَشْ لِخَوْفِكَ أَبْنَامَ حَيَاتِي كُلِّهَا وَ اجْعَلْ زَادِي مِنَ الدُّنْيَا تَقْوَاكَ وَ هَبْ لِي قُوَّةً أَحْتَمِلُ بِهَا جَمِيعَ طَاعَتِكَ وَ أَعْمَلُ بِهَا جَمِيعَ مَرْضَاتِكَ وَ اجْعَلْ فِرَارِي إِلَيْكَ وَ رَغْبَتِي فِي مَا عِنْدَكَ وَ الْبَسْ قَلْبِي الْوَحْشَةَ مِنْ شَرِّارِ خَلْقِكَ وَ النَّاسِ بِأَوْلِيائِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ وَ لَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَ لَا لِكَافِرٍ عَلَيَّ مِنْهُ وَ لَا لَهُ عِنْدِي يَدًا وَ لَا لِي إِلَيْهِ حَاجَةٌ إلهِي قَدْ تَرَى مَكَانِي وَ تَسْمَعُ كَلَامِي وَ تَعْلَمُ سِرِّي وَ عَلَانِيَتِي لَا يَخْفَى عَلَيْكَ شَيْءٌ مِنْ أُمْرِي يَا مَنْ لَا يَصِفُهُ نَعْتُ النَّاعِتِينَ وَ يَا مَنْ لَا يُجَاوِزُهُ رَجَاءُ الرَّاجِينَ يَا مَنْ لَا يَضَعُ لِدَيْهِ أَجْرُ الْمُحْسِنِينَ يَا مَنْ قَرُبَتْ نُصْرَتُهُ مِنَ الْمَظْلُومِينَ يَا مَنْ بَعْدَ عَوْنِهِ عَنِ الظَّالِمِينَ قَدْ عَلِمْتَ مَا نَالَنِي مِنْ فَلَانٍ مِمَّا حَظَرْتَ وَ انْتَهَكْتَ مِنِّي مَا حَجَزْتَ بَطَرًا فِي نِعْمَتِكَ عِنْدَهُ وَ اغْتَرَارًا بِسِرِّكَ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ فَخُذْهُ عَنْ ظُلْمِي بِعِزَّتِكَ وَ أَقْلِلْ حَيْدَهُ عَنِّي بِقُدْرَتِكَ وَ اجْعَلْ لَهُ شُعْلًا فِيمَا يَلِيهِ وَ عَجْزًا عَمَّا يَنْوِيهِ اللَّهُمَّ لَا تُسَوِّغْ ظُلْمِي وَ أَحْسِنْ عَلَيَّ عَوْنِي وَ اعْصِمْنِي مِنْ مِثْلِ فِعَالِهِ وَ لَا تَجْعَلْنِي بِمِثْلِ حَالِهِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَجِيرُ بِكَ وَ تَوَكَّلْتُ عَلَيْكَ وَ فَوَّضْتُ أُمْرِي إِلَيْكَ وَ أَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ وَ ضَعُفْتُ رُكْنِي

إِلَى قُوَّتِكَ مُسْتَجِيرًا بِكَ مِنْ ذِي التَّعْزُزِ عَلَيَّ وَالْقُوَّةَ عَلَى ضَمِيمِي فَإِنِّي فِي جِوَارِكَ فَلَمَّا ضَمِيمٌ عَلَى حِيَارِكَ رَبِّ فَافْهَرْ عَنِّي قَاهِرِي وَ
أَوْهِنَ عَنِّي مُسْتَوْهِنِي بِعِزَّتِكَ وَأَقْبِضْ عَنِّي ضَائِمِي بِقِسْطِكَ وَخُذْ لِي مِمَّنْ ظَلَمْنِي بِعَذْلِكَ رَبِّ فَأَعِزَّنِي بِعِزِّكَ فَكَيْفَ إِذْكَ أَفْتَنَ
عَاثُكَ وَأَذْخَلَنِي فِي جِوَارِكَ عَزَّ جَارُكَ وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ وَأَشْبِلْ عَلَيَّ سِتْرَكَ فَمَنْ تَشْتَرُهُ فَهُوَ الْأَمِنُ الْمُحْصَنُ الَّذِي لَا
يُرَاعِ رَبٌّ وَاضْمُنْنِي فِي ذَلِكَ إِلَى كَنَفِكَ فَمَنْ تَكُنْفُهُ فَهُوَ الْأَمِنُ الْمُحْفُوظُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ وَلَا حِيلَةَ إِلَّا بِاللَّهِ - الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً
وَلَا وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا مَنْ يَكُنْ ذَا حِيلَةٍ فِي نَفْسِهِ أَوْ حَوْلٍ بِتَقْلِبِهِ أَوْ قُوَّةَ فِي
أَمْرِهِ بِشَيْءٍ سِوَى اللَّهِ فَإِنَّ حَوْلِي وَقُوَّتِي وَكُلَّ حِيلَتِي بِاللَّهِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ وَكُلُّ
ذِي مُلْكٍ فَمَمْلُوكٌ لِلَّهِ وَكُلُّ قُوٍّ ضَعِيفٌ عِنْدَ قُوَّةِ اللَّهِ وَكُلُّ ذِي عِزٍّ فَعَالِيَةٌ لِلَّهِ وَكُلُّ شَيْءٍ فِي قَبْضَةِ اللَّهِ - ذَلَّ كُلُّ عَزِيزٍ لِبَطْشِ اللَّهِ
صَغُرَ كُلُّ عَظِيمٍ عِنْدَ عَظَمَةِ اللَّهِ خَضَعَ كُلُّ جَبَّارٍ عِنْدَ سُلْطَانِ اللَّهِ وَاسْتَظْهَرْتُ وَاسْتَظْهَرْتُ عَلَى كُلِّ عَدُوٍّ لِي بِتَوَلَّى اللَّهِ دَرَأْتُ فِي نَحْرِ كُلِّ
عَادٍ عَلَيَّ بِاللَّهِ ضَرَبْتُ بِأَذْنِ اللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَ كُلِّ مُتَرَفٍّ ذِي سُورَةٍ وَجَبَّارٍ ذِي نُحُورٍ وَمُتَسَلِّطٍ ذِي قُدْرَةٍ وَوَالٍ ذِي إِمْرَةٍ وَمُسْتَعِدٍّ ذِي أَبْهَةٍ
وَعَيْنِدٍ ذِي ضَعْفَةٍ وَعَدُوٍّ ذِي غِيلَةٍ وَحَاسِدٍ ذِي قُوَّةٍ وَمَاكِرٍ ذِي مَكِيدَةٍ وَكُلُّ مُعِينٍ أَوْ مُعَانٍ عَلَى بِمَقَالَةٍ مُعُودَةٍ أَوْ سَعَايَةٍ مُسْلِمَةٍ أَوْ حِيلَةٍ
مُودِيَةٍ أَوْ غَائِلَةٍ مُزْدِيَةٍ أَوْ كُلِّ طَاغٍ ذِي كِبَرِيَاءٍ أَوْ مُعْجَبٍ ذِي خِيَلَاءٍ عَلَى كُلِّ سَبَبٍ وَبِكُلِّ مَذْهَبٍ فَأَخَذْتُ لِنَفْسِي وَمَالِي حِجَابًا دُونَهُمْ
بِمَا أُنْزِلَتْ مِنْ كِتَابِكَ وَأَحْكَمْتُ مِنْ وَحْيِكَ الَّذِي لَا يُؤْتَى مِنْ سُورَةٍ بِمِثْلِهِ وَهُوَ الْحَكْمُ الْعَدْلُ وَالْكِتَابُ الَّذِي لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ
يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْ حَمْدِي لَكَ وَثَنًا عَلَيْكَ فِي الْعَافِيَةِ وَالْبَلَاءِ وَ
الشِّدَّةِ وَالرَّخَاءِ دَائِمًا لِمَا يَنْقُضَتِي وَلِمَا يَبِيدُ تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ اللَّهُمَّ بِكَ أَعُوذُ وَبِكَ أَصُولُ وَإِيَّاكَ أَعْبُدُ وَإِيَّاكَ
أَسْتَعِينُ وَعَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ وَأُذَرُّ بِكَ فِي نَحْرِ أَعْدَائِي وَأَسْتَعِينُ بِكَ عَلَيْهِمْ وَأَسْتَكْفِيكَهُمْ فَكُفِّنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ وَكَيْفَ شِئْتَ وَمِمَّا شِئْتَ
بِحَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فَسَيَكْفِيكَهُمْ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ - قَالَ سَيَسُدُّ عَضْدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا
فَلَا يَصْلُحُونَ إِلَيْكُمَا بَايَاتِنَا أَنْتُمَا وَمَنْ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ لَا تَخَافَا إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى قَالَ اخْشَوْا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ أَخَذْتُ بِسَمْعٍ مَنْ
يُطَالِبُنِي بِالشُّوْرِ بِسَمْعِ اللَّهِ وَبَصَرِهِ وَقُوَّتِهِ بِقُوَّةِ اللَّهِ وَحِيلَتِهِ أَلَمْتَيْنِ وَسُلْطَانِهِ أَلَمَيْنِ فَلَيْسَ لَهُمْ عَلَيْنَا سُلْطَانٌ وَلَا سَبِيلٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَجَعَلْنَا
مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ اللَّهُمَّ يَدُكَ فَوْقَ كُلِّ ذِي يَدٍ وَقُوَّتُكَ أَعَزُّ مِنْ كُلِّ قُوَّةٍ وَسُلْطَانُكَ
أَجَلُّ مِنْ كُلِّ سُلْطَانٍ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَكُنْ عِنْدَ ظَنِّي فِي مَا لَمْ أَجِدْ فِيهِ مَفْزَعًا غَيْرَكَ وَلَا مَلْجَأًا سِوَاكَ فَإِنِّي أَعْلَمُ أَنَّ
عِدْلَكَ أَوْسَعُ مِنْ جُورِ الْجَبَّارِينَ وَأَنَّ إِنْصَافَكَ مِنْ وَرَاءِ ظُلْمِ الظَّالِمِينَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ أَجْمَعِينَ وَاجْزِنِي مِنْهُمْ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ أَعِيدْ نَفْسِي وَدِينِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَوَلَدِي وَمَنْ يَلْحَقُهُ عَنَائَتِي وَجَمِيعَ نِعَمِ اللَّهِ عِنْدِي بِبِسْمِ اللَّهِ الَّذِي خَضَعْتُ لَهُ الرُّقَابُ وَ
بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي خَافَتْهُ الصُّدُورُ وَجِلَّتْ مِنْهُ النُّفُوسُ وَبِالْأَسْمِ الَّذِي نَفَسَ عَنْ دَاوُدَ كَرْبَتَهُ وَبِالْأَسْمِ الَّذِي قَالَ لِلنَّارِ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا
عَلَى إِبْرَاهِيمَ. وَارَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ وَبِعِزِّمَةِ اللَّهِ الَّتِي لَا تُخْصَى وَبِقُدْرَةِ اللَّهِ الْمُسْتَطِيلَةِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ مِنْ شَرِّ فُلَانٍ وَ
مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَهُ الرَّحْمَنُ وَمِنْ شَرِّ كَيْدِهِمْ [مَكْرِهِمْ وَحَوْلِهِمْ وَقُوَّتِهِمْ وَحِيلَتِهِمْ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ بِكَ أَسْتَعِينُ وَبِكَ
أَسْتَعِثُّ وَعَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَخَلِّصْنِي مِنْ كُلِّ مُصِيبَةٍ نَزَلَتْ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ
فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَفِي جَمِيعِ الْأَيَّامِ وَاللَّيَالِي مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَاجْعَلْ لِي سَهْمًا فِي كُلِّ حَسَنَةٍ نَزَلَتْ فِي
هَذَا الْيَوْمِ وَفِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَفِي جَمِيعِ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ بِكَ أَسْتَفْتِحُ وَبِكَ
أَسْتَنْجِحُ وَبِمُحَمَّدٍ ص إِلَيْكَ أَتَوَجَّهُ وَبِكِتَابِكَ أَتَوَسَّلُ أَنْ تَلْطَفَ لِي بِطُفْطُفِكَ الْخَفِيِّ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ جَبْرِئِيلُ عَنْ يَمِينِي وَ
مِيكَائِيلُ عَنْ شِمَالِي [يَسَارِي وَإِسْرَافِيلُ أَمَامِي وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ خَلْفِي وَبَيْنَ يَدَيَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي
كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَسَلَّمْ كَثِيرًا

عَلَى بْنِ (مُحَمَّدِ بْنِ عَلِي بْنِ عَلِي بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ - جدش (عَلَى بْنِ عَلِي بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ) (به صورت شنیدن قرائت حدیث نزد وی، در شوال ۵۲۹) - پدرش، فقیه أَبُو الْحَسَنِ - سَيِّدُ أَبُو الْأَبْرَكَاتِ (عَلَى بْنِ حُسَيْنِ) (در سال ۴۱۴) - ابوجعفر مُحَمَّدِ بْنِ عَلِي بْنِ حُسَيْنِ بْنِ مُوسَى ابْنِ بَابُوَيْه - مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى بْنِ مُتَوَكِّل - عَلِي بْنِ إِبْرَاهِيمِ بْنِ هَاشِم - پدرش - حَسَنِ بْنِ عَلِي بْنِ يَفْطِين - (برادرش) حُسَيْنِ بْنِ عَلِي - پدرش، عَلِي بْنِ يَفْطِين. (نیز) ابْنِ بَابُوَيْه - أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى كَاتِب - أَبُو الطَّيْبِ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَرَاق - عَلِي بْنُ هَارُونَ بْنِ سُلَيْمَانَ نَوْفَلِي - پدرش (هَارُونَ بْنِ سُلَيْمَانَ) - عَلِي بْنُ يَفْطِين: گروهی از خویشان امام مُوسَى بْنِ جَعْفَر در خدمت حضرتش بودند که خبر آوردند: مُوسَى بْنُ مَهْدِي عَبَّاسِي درباره‌ی شما تصمیم خود را گرفته است. امام عَلِيهِ السَّلَام به ایشان فرمودند: «شما چه می‌گویید؟» گفتند: به نظر ما، از او دور شوید و خود را پنهان سازید؛ او خطرناک است. امام کاظم عَلِيهِ السَّلَام لبخندی زده (این بیت را) خواندند: [زَعَمْتُ سَيِّخِيَّتُهُ أَنْ سَيَتَغَلَّبُ رَبُّهَا فَلْيَغْلِبَنَّ مُعَالِبُ الْغَلَابِ] سَيِّخِيَّتُهُ (قُرْيش) ادعا می‌کند که بر پروردگار خویش پیروز خواهد شد؛ اما بی‌شک، هر که با آن همیشه پیروز درافتد شکست خواهد خورد. (۹۷) آن گاه دست به آسمان برداشته عرضه داشتند: إِلَهِي كَمْ مِنْ عَدُوٍّ شَحَذَ لِي ظُبَّةَ مُدْيَتِهِ وَأَرْهَفَ لِي شَبَابَ حُدَّةٍ وَدَافَ لِي قَوَاتِلَ سَيِّمُومِهِ وَلَمْ تَنْمَ عَنِّي حَرَّاسَتِهِ فَلَمَّا رَأَيْتَ ضَعْفِي عَنِ احْتِمَالِ الْفَوَادِحِ وَعَجْزِي عَنْ مُلِمَاتِ الْجَوَائِحِ صِرَفْتَ ذَلِكَ عَنِّي بِحَوْلِكَ وَقَوَّتَكَ لَا بِحَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ فَالْقِيَّتِهِ فِي الْحَفِيرِ الَّذِي اخْتَفَرَهُ لِي خَائِبًا مِمَّا أَمَلْتُ فِي الدُّنْيَا مُتَبَاعِدًا مِمَّا رَحِمَاهُ فِي الْآخِرَةِ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى ذَلِكَ قَدَرِ اسْتِحْقَاقِكَ سَيِّدِي اللَّهُمَّ فَخِذْهُ بِعِزَّتِكَ وَأَقْلُ خِدَعِهِ عَنِّي بِقُدْرَتِكَ وَاجْعَلْ لَهُ شُغْلًا فِيمَا يَلِيهِ وَعَجْزًا عَمَّا يُنَاوِيهِ اللَّهُمَّ وَأَعِزَّنِي عَلَيْهِ عَدُوِّي حَاضِرَةً تَكُونُ مِنْ غِيْظِي شِفَاءً وَمِنْ حَقِّي عَلَيْهِ وَفَاءً وَصَلِّ اللَّهُمَّ دُعَائِي بِالْإِجَابَةِ وَأَنْظِمْ شِكَايَتِي بِالتَّغْيِيرِ وَعَرِّفْهُ عَمَّا قَلِيلٍ مَا أَوْعَدْتَ الظَّالِمِينَ وَعَرِّفْنِي مَا وَعَدْتَ فِي إِجَابَةِ الْمُضْطَرِّينَ إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ وَالْمَنَّ الْكَرِيمِ (عَلَى بْنِ يَفْطِين) گوید: اطرافیان پراکنده شدند. گرد آمدن دوباره‌ی این جمع برای خواندن نامه‌ی خبر مرگ موسای عَبَّاسی بود!

۳ - (جزی دیگر)

به همین سند، از عَلِي بْنِ يَفْطِين (روایت شده است) که گفت: کنار هَارُونَ ایستاده بودم که با خشم حضرت مُوسَى بْنِ جَعْفَر عَلِيهِ السَّلَام را فراخواند. آن گاه که امام عَلِيهِ السَّلَام وارد شدند، زیر لب چیزی خواندند. هَارُونَ روی خوش نشان داد و مهربانی کرد و اجازه بازگشت داد. (بعدها) به حضرتش گفتم: ای فرزند پیامبر، جانم به فدایتان! وقتی بر او وارد شدید، بر شما خشم گرفته بود. شک نداشتم که به کشتن شما فرمان خواهد داد؛ اما خداوند شما را از او در امان داشت. زیر لب چه (دعایی) می‌خواندید؟ فرمود: «دو دعا خواندم؛ یکی دعای مخصوص و دیگری عمومی». گفتم: ای فرزند رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، آن دو دعا چه بود؟ فرمود: «دعای مخصوص این بود: اللَّهُمَّ إِنَّكَ حَفِظْتَ الْغُلَامَيْنِ لِصِمَاحِ أَبَوَيْهِمَا فَاحْفَظْنِي لِصِمَاحِ آبَائِي وَدَعَا عام: اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَكْفِي مِنْ كُلِّ أَحَدٍ وَلَا يَكْفِي مِنْكَ أَحَدٌ فَاكْفِنِي بِمَا شِئْتَ وَأَنَّى شِئْتَ این گونه خداوند شر او را از من دور ساخت.»

۴ - (جزی دیگر)

به همین سند از عَلِي بْنِ إِبْرَاهِيمِ بْنِ هَاشِم نقل است که گفت: امام صادق عَلِيهِ السَّلَام آیاتی از قرآن انتخاب فرمود و آنها را به صورت جزز برای فرزندش امام مُوسَى کاظم عَلِيهِ السَّلَام قرار داد. آن حضرت آنها را می‌خواند و خود را بدان در امان می‌داشت. تعوید این بود: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَبَدًا حَقًّا حَقًّا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِيْمَانًا وَصِدْقًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَعْبُدًا وَرِقًّا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَلُطْفًا وَرِفْقًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِسْمِ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَاعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ وَالْحَيَاتُ ظَهَرِي إِلَى اللَّهِ - مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ - وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ وَأَقْضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ وَمَا النَّصِيرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا صَبْرِي إِلَّا بِاللَّهِ وَنِعْمَ الْقَادِرُ اللَّهُ وَنِعْمَ الْمُوَلَّى اللَّهُ وَنِعْمَ النَّصِيرُ اللَّهُ وَلَا يَأْتِي بِالْحَسَنَاتِ إِلَّا اللَّهُ وَلَا يَصْرِفُ السَّيِّئَاتِ إِلَّا اللَّهُ وَمَا بَنَا مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْ اللَّهِ وَإِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ وَأَسْتَكْفِي اللَّهُ وَأَسْتَعِينُ اللَّهُ وَ

أَسْتَثْقِلَ اللَّهُ وَ أَسْتَثْقِلَ اللَّهُ وَ أَسْتَغْفِرَ اللَّهُ وَ أَسْتَغِيثَ اللَّهُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَ آلِهِ وَ عَلَى أَنْبِيَائِ اللَّهِ وَ عَلَى مَلَائِكَةِ اللَّهِ وَ عَلَى الصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ - إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَ إِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. أَلَّا تَعْلَمُوا عَلَى وَ أَتُونِي مُسْلِمِينَ - كَتَبَ اللَّهُ لِبَاعِلِينَ أَنَا وَ رَسُولِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ - لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئاً إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ - وَ اجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَاناً نَصِيراً - إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَنْ يَسْطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَ اتَّقُوا اللَّهَ وَ اللَّهُ يَعْصَتُكُمْ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ - كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَاراً لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَ يَسْخَرُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَاداً - يَا نَارُ كُونِي بَرْداً وَ سَيْلَماً عَلَى إِبْرَاهِيمَ. وَ أَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمْ الْأَخْسَرِينَ - وَ زَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصِيطَةً فَاذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ - لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ - رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَ أَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَاناً نَصِيراً - وَ قَرَّبْنَا نَحِيًّا - وَ رَفَعْنَاهُ مَكَاناً عَلِيًّا - سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا - وَ أَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَ لَتُضَيِّعَ عَلَى عَيْنِي إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى مَن يَكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ إِلَى أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَ لَا تَحْزَنَ وَ قَتَلْتَ نَفْسًا فَجَعَلْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَ قَتَلْنَاكَ فُتُونًا - لَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ - لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى لَا تَخَافُ دَرَكًا وَ لَا تَخْشَى لَا تَخَفْ نَجُوتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ - لَا تَخَفْ ... إِنَّا مُنْجُوكَ وَ أَهْلَكَ - لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمِعُ وَ أَرَى وَ يَنْصِيرُكَ اللَّهُ نَصراً عَزِيزاً - وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا فَوَقَاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَ لَقَاهُمْ نَصْرُهُ وَ سُرُوراً - وَ يَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُوراً - وَ رَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ - يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَ الَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ - رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَ تَبَّتْ أَفْدَانَا وَ انْصَرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ - الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَ قَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعَمَ الْوَكِيلُ. فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ رَبِّهِمْ إِلَى أَهْلِهِمْ وَ فَضَّلَ لَمْ يَمَسْسَهُمْ سُوءٌ وَ اتَّبَعُوا رِضْوَانِ اللَّهِ - أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَ جَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ - هُوَ الَّذِي أَبَدَكَ بِنَصْرِهِ وَ بِالْمُؤْمِنِينَ وَ أَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَ لَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ - سَيَنْشُدُ عَصْدَكَ بِأَخِيكَ وَ نَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمْ وَ مَنْ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ - عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَ أَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ - إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَ رَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ - فَسْتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَ أَفَوْضُ أُمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ رَبِّ إِنِّي مَسْنَى الضُّرِّ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ - لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ أَلَمْ يَكُنْ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَ لَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ مَا خَلْفَهُمْ وَ لَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ لَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَ هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ عَنْتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَ قَدْ خَابَ مِنْ حَمَلِ ظُلْمًا - فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ - فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَ رَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَ لَهُ الْكِبَرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ - وَ إِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَشُورًا. وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَ إِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا - أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَ أَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَ خَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَ قَلْبِهِ وَ جَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ عَشَاوَةً - وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سِدًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سِدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ - وَ مَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ إِلَيْهِ أُنِيبُ - إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَ الَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ وَ قَالَ الْمَلِكُ أَتُونِي بِهِ أَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَمْدِينَا مَكِينٌ أَمِينٌ - وَ خَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا - فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ - لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَ تِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِمِّنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ. هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ - رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَ إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَ تَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا - رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ

كَبْرُهُ تَكْبِيرًا - وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هِدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ - إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ. فَسَبِّحْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ - اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِي وَبِأَهْلِي وَأَوْلَادِي وَأَهْلِي عِنَايَتِي شَرًّا أَوْ بَأْسًا أَوْ ضَرًّا فَاقْطَعْ رَأْسَهُ وَاعْقِدْ لِسَانَهُ وَأَلْجِمْ فَاهُ وَحُلْ بَيْنِي وَبَيْنَهُ كَيْفَ شِئْتَ وَآتَنِي شِئْتَ وَاجْعَلْنَا مِنْهُ وَمِنْ كُلِّ دَائِهِ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصَةِ بَيْتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ فِي حِجَابِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَفِي سُلْطَانِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ فَإِنَّ حِجَابَكَ مَنِيْعٌ وَجَارَكَ عَزِيْزٌ وَأَمْرَكَ غَالِبٌ وَسُلْطَانَكَ قَاهِرٌ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا هَدَيْتَنَا بِهِ مِنَ الضَّلَالَةِ وَاغْفِرْ لَنَا وَلِآبَائِنَا وَلِأُمَّهَاتِنَا وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ وَتَابِعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْدِعُكَ نَفْسِي وَدِينِي وَأَمِيَاتِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَعِيَالِي وَأَهْلِي حُزَانَتِي وَخَوَاتِيمَ عَمَلِي وَجَمِيعَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَآخِرَتِي فَإِنَّهُ لَمَّا يَضَعُ مَحْفُوظُكَ وَلَا تُرَدُّ وَدَائِعُكَ وَلَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلتَحِدًا اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ

۵ - حِرْز دیگری از حضرت کاظم علیه السّلام به روایت دیگر:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ أَعْطِنِي الْهُدَى وَتَجَنَّبْنِي عَلَيْهِ وَاحْشُرْنِي عَلَيْهِ آمِنًا آمِنًا مَنْ لَمْ يَخُفْ عَلَيْهِ وَلَمْ يَخُزْ وَلَا جَزَعَ إِنَّكَ أَهْلُ
التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ

ی - حرزهای حضرت امام رضا علیه السلام

۱- حِرْزِی از مولای بن مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَام به نام «رُقْعَةُ الْحَبِّ»

عَلَى بْنِ (مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ - نَيَاشِ (عَلَى بْنِ عَلِيٍّ) (به صورت شنیدن قرائت حدیث در حضور استاد، در سال ۵۲۹) - پدرش، أَبُو الْحَسَنِ فقیه - أَبُو الْأَبْرَكَاتِ سَید عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنِ حُسینی (به صورت قرائت نزد وی، در سال ۴۱۴) - شَيْخ ابوجعفر مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ حُسَيْنِ (بِنِ بَابَوِيَه) - مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى بْنِ مَتَوَكَّلٍ - عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمِ بْنِ هَاشِمٍ - پدرش - یاسر خادم: وقتی امام أَبُو الْحَسَنِ الرضا عَلَيْهِ السَّلام به سرای حمید بن قَحْطَبَةَ در آمدند، جامه‌ها را برکنند و به حمید (۱۰۵) دادند. حمید آنها را گرفت و برای شستشو به کنیزی داد. چیزی نگذشت که کنیز بابسته کاغذی بازگشت. آن را به حمید داد و گفت: این را در گریبان لباس حضرت رضا علیه السلام یافتیم. «حمید گوید:» به امام علیه السلام گفتم: فدایتان شوم! کنیز نوشته‌ای در لباس شما یافته است. چیست؟ فرمود: «حمید، این تعویذی است که ما از خود دور نمی‌کنیم.» گفتم: می‌شود شرف دریافت آن را به من بدهید؟ فرمود: «این تعویذی است که هر کس در گریبان جامه‌اش بگذارد، بلا از او دور خواهد بود و از شیطان رَجیم به دورش خواهد داشت.»

آن گاه متن تعویذ را برای حمید خواندند: (۱۰۶) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ إِنَّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِن كُنْتَ تَقِيًّا أَوْ غَيْرَ تَقِيٍّ أَخَذْتُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْبَصِيرِ عَلَى سَمْعِكَ وَبَصَرِكَ لَا سُلْطَانَ لَكَ عَلَيَّ وَلَا عَلَى سَمْعِي وَلَا عَلَى بَصَرِي وَلَا عَلَى شِعْرِي وَلَا عَلَى بَشَرِي وَلَا عَلَى لَحْمِي وَلَا عَلَى دُمِّي وَلَا عَلَى مُحْيِي وَمَا عَلَى عَصْبِي وَلَا عَلَى عِظَامِي وَلَا عَلَى مَالِي وَلَا عَلَى مَا رَزَقَنِي رَبِّي سَتَرْتُ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بِسْتِرِ الثُّبُوهِ الَّذِي اسْتَتَرَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ بِهِ مِنْ سَطَوَاتِ الْجَبَابِرَةِ وَالْفَرَاعْنَةِ جَبْرِئِلُ عَنْ يَمِينِي وَمِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِي وَإِسْرَافِيلُ عَنْ وَرَائِي وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمَامِي وَاللَّهُ مُطْلِعٌ عَلَيَّ يَمْنَعُكَ مِنِّي وَيَمْنَعُ الشَّيْطَانُ مِنِّي اللَّهُمَّ لِمَا يَعْلُبُ جَهْلُهُ أَنَأَنَّكَ أَنْ يَسْفِرَنِي وَيَسْتَخْفِنِي اللَّهُمَّ إِلَيْكَ التَّجَاؤُ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ التَّجَاؤُ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ التَّجَاؤُ

این جزو داستان شگفت و حکایت عجیبی دارد. أَبُو صَلَّتْ هَرْوِی گوید: روزی مولایم علی بن موسی الرضا علیه السلام در خانه نشسته بودند که فرستاده‌ی هارون وارد شد و گفت: امیر

مؤمنان شما را می‌خواند! امام عَلَیْهِ السَّلَام برخاستند و به من گفتند: «ابا صَلَّت، مسالهی مهمی است که مرا در این موقع خوانده است. به خدا، آسیبی به من نخواهد رساند؛ زیرا کلماتی از جدم رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ دارم.» با آن حضرت بیرون آمدم تا بر هارون وارد شدیم. وقتی نگاه آن حضرت بر او افتاد، این جز را تا آخر خواندند. زمانی که نزدیک هارون رسیدیم، هارون نگاهی کرد و گفت: یا ابالحسن، دستور دادیم ۱۰۰۰۰۰ درهم تقدیم شما کنند. خواسته‌های نزدیکان خویش را بنویسید. وقتی حضرت ثامن الحُجَج عَلَیْهِ السَّلَام رفتند، هارون - که با چشم آن حضرت را دنبال می‌کرد - گفت: من چیزی خواستم و خدا چیزی دیگر. خواست خدا خیر است.

۲ - «رُقْعَةُ الْجَبِب» به روایت دیگر

(علی بن مُحَمَّد بن علی بن علی) أَبُو الْبَرَکَات سَیِّدُ مُحَمَّد بن إِسْمَاعِیل حُسَیْنی مَهْدی - أَبُو الْوَفَاء عَبْدُ الْجَبَّار بنِ عَبْدِ اللَّهِ مَقْری (رازی) - ابوجعفر مُحَمَّد بن حَسَن بن علی طوسی (نیز) شَیْخ أَبُو الْقَاسِم حَسَن بن علی بن مُحَمَّد جَوینی فقیه رَحِمَهُ اللَّهُ (نیز) شَیْخ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ حَسَیْن بن أَحْمَد بن مُحَمَّد (بن علی) ابْن طحال مقدادی (نیز) شَیْخ أَبُو عَلی بن مُحَمَّد بن حَسَن - پدرش (شَیْخ طوسی) (نیز) استاد و نیایم (۱۰۷) (علی بن علی بن عَبْدِ الصَّمَد) - پدرش، فقیه أَبُو الْحَسَن - شَیْخ أَبُو جَعْفَر مُحَمَّد بن حَسَن طوسی - جمعی از روایان شیعی - أَحْمَد بن مُحَمَّد بن سعید - علی بن حَسَن بن فَضَال - مُحَمَّد بن أُورَمِیَه - أَحْمَد بن مُحَمَّد بن ابی نَصیر: حضرت رضا عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «رُقْعَةُ الْجَبِب برای هر چیز تعویذ است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ اخْسَوْا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا أَخَذْتُ بِسَمْعِ اللَّهِ وَبَصِيرِهِ عَلَى أَسْمَاعِكُمْ وَ أَبْصَارِكُمْ وَ بِقُوَّةِ اللَّهِ عَلَى قُوَّتِكُمْ لَا سُلْطَانَ لَكُمْ عَلَى فُلَانٍ بِنِ فُلَانَةٍ وَلَا عَلَى ذُرِّيَّتِهِ وَلَا عَلَى أَهْلِهِ وَلَا عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ سَتَرْتُ بَيْنِي وَ بَيْنَكُمْ بِسِرِّ الثُّبُوهِ الَّذِي اسْتَتَرُوا بِهِ مِنْ سَطَوَاتِ الْجَبَابِرَةِ وَ الْفَرَاعِنَةِ جَبْرِئِيلُ عَنْ أَيْمَانِكُمْ وَ مِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِكُمْ وَ مُحَمَّدٌ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ أَمَّاكُمْ وَ اللَّهُ يُطِلُّ عَلَيْكُمْ بِمَنْعِهِ نَبِيَّ اللَّهِ وَ بِمَنْعِ ذُرِّيَّتِهِ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ مِنْكُمْ وَ مِنَ الشَّيَاطِينِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَمْ حَوْلَ وَ لَمْ قُوَّةٌ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ إِنَّهُ لَا يَنْبَغُ جَهْلُهُ أَنْتَ كَ وَ لَا يَنْبَغُ [يَنْتَبِلِيهِ] وَ لَا يَنْبَغُ مَجْهُودَ نَفْسِهِ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَ أَنْتَ نِعْمَ الْمَوْلَى وَ نِعْمَ النَّصِيرُ حَرَسَكَ اللَّهُ يَا فُلَانُ ابْنَ فُلَانَةٍ وَ ذُرِّيَّتَكَ مِمَّا تَخَافُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ سِيسَ آيَةُ الْكُرْسِيِّ رَا از قرآن می‌نویسند: اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَ لَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ مَا خَلْفَهُمْ وَ لَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ لَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَ هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ وَ می‌نویسند: لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ لَا مُلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ وَ حَسْبِيَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ وَ اسلم فی رأس الشهباء فيها طأ لسلسيلا و می‌نویسند: وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

۳ - جزر دیگری از امام هشتم عَلَیْهِ السَّلَام به روایت دیگر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا مَنْ لَمْ شَبَّهِ لَهُ وَ لَمْ مِثَالُ لَهُ أَنْتَ اللَّهُ لَمْ إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ لَمْ خَالِقَ إِلَّا أَنْتَ تُفْنِي الْمَخْلُوقِينَ وَ تَبْقَى أَنْتَ حُلُمَتِ عَمَّنْ عَصَاكَ وَ فِي الْمَغْفِرَةِ رِضَاكَ

ک - جزرهای حضرت جواد الائمه عَلَیْهِ السَّلَام

۱ - جزر امام مُحَمَّد بن علی جواد عَلَیْهِ السَّلَام

شَیْخ عَلی بن (مُحَمَّد بن علی بن علی بن) عَبْدُ الصَّمَد - عموی پدرش، شَیْخ فقیه أَبُو جَعْفَر مُحَمَّد بن علی بن عَبْدِ الصَّمَد - أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَر بن مُحَمَّد بن أَحْمَد بن عَبَّاس دُورِیْسْتی - پدرش (مُحَمَّد بن أَحْمَد ابْن عَبَّاس) - شَیْخ فقیه أَبُو جَعْفَر مُحَمَّد بن علی بن حَسَیْن

بِیْنِ (مُوسَى بْنِ) بَابُوئِهِ قُمِّی (نیز شَیْخِ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ) نیایش (عَلِیِّ بْنِ عَلِیِّ بْنِ عَبْدِ الصَّمدِ) - پدرش، فقیه اَبُو الْحَسَنِ - گروهی از علما؛ از جمله سَیدِ اَبُو بَکرِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ معمَری + اَبُو جَعْفَرِ مُحَمَّدِ بْنِ اِبْرَاهِیمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ مدائنی - اَبُو جَعْفَرِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ حُسَینِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابُوئِهِ قُمِّی - پدرش (عَلِیِّ بْنِ حُسَینِ بْنِ مُوسَى) - عَلِیِّ بْنِ اِبْرَاهِیمِ بْنِ هَاشِمِ - نیایش - اَبُو نَصْرِ همدانی: حکیمه خاتون دختر حضرت جواد و عمه‌ی امام عَشِرَکَرِی عَلَیْهِمَا السَّلَام برایم چنین گفت: پس از درگذشت امام مُحَمَّد تَقِی عَلَیْهِ السَّلَام نزد همسر آن حضرت (مادر خوانده‌ام) ام عِسیّی دختر مامون رفتم و بدو تسلیت گفتم: دیدم بسیار غمگین و بر حضرتش بی‌تاب است. او با گریه و ناله داشت خود را هلاک می‌کرد. ترسیدم از این رنج آسیب ببیند. در گفتگو از آن حضرت و کرم و اخلاق خوب و شرف و اخلاص و عزت و بزرگواری خداداده‌ی حضرتش بودیم که ام عِسیّی گفت: می‌خواهی چیزی شکفت و مهم، فراتر از توصیف و اندازه، از او باز گویم؟ گفتم: چه؟ گفت: من به حس زنانگی خیلی مواظب وی بودم. گاهی سخنی از او می‌شنیدم و به پدرم شکایت می‌بردم. پدرم می‌گفت: تحمل کن؛ او پاره‌ی تن رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ است. روزی نشسته بودم که زن جوانی وارد شد و (بر من) سلام کرد. گفتم: کیستی؟ گفت: من دختری از فرزندان عَمَّارِ یاسرم و زن همسرت اَبُو جَعْفَرِ جواد عَلَیْهِ السَّلَام! غیرت زنانه‌ی غیر قابل تحملی مرا گرفت. تصمیم گرفتم بیرون بزنم و اینجا و آنجا بروم. نزدیک بود شیطان مرا به بی‌حرمتی به آن زن وادارد؛ اما خشم خود فرو بردم و به او مهربانی نمودم و پذیرایی کردم. وقتی آن زن رفت، برخاستم و نزد پدرم رفتم و داستان را بدو گفتم: مست لایعقل بود. صدا زد: غلام! شمشیر را بیاور. آورد. سوار شد و گفت: به خدا، او را می‌کشم! وقتی چنین دیدم، گفتم: اِنَّا لِلَّهِ وَ اِنَّا اِلَیْهِ رَاجِعُونَ! با خودم و با همسرم چه کردم! شروع کردم به سیلی زدن به صورتم. پدرم بر او وارد شد و چندان با شمشیر بر او زد که بدنش قطعه قطعه شد. آن گاه بازگشت و من گریزان به دنبال او. آن شب نخوابیدم. وقتی صبح شد، به نزد پدرم رفتم و گفتم: می‌دانی دیشب چه کردی؟! گفت: چه کردم؟ گفتم: اِبْنُ الرضا عَلَیْهِ السَّلَام را کشتی. چشمانش از (ناباوری) بَرَقِی زد و بی‌هوش شد. مدتی بعد، به هوش آمد و گفت: چه می‌گویی؟! گفتم: آری، به خدا؛ پدر. بر او وارد شدی و آن قدر بر او شمشیر زدی که کشته شد. پدرم سخت هراسناک شد و گفت: یَاسِرِ خادم را صدا کنید. یَاسِرِ آمد. مامون نگاهی بر او افکند و گفت: وای بر تو! یَاسِر! دخترم چه می‌گوید؟ گفت: راست می‌گوید: یا امیر مؤمنان! (مامون) با دست به صورت و سینه‌اش کوبید و گفت: اِنَّا لِلَّهِ وَ اِنَّا اِلَیْهِ رَاجِعُونَ! هلاک و نابود شدیم و تا آخر روزگار رسوا. وای! زود برو بین چه خبری از او می‌آوری. نزدیک است جانم به لب برسد. یَاسِرِ رفت و من به صورتم می‌زدم. چیزی نگذشت که به سرعت بازگشت و گفت: مژده؛ یا امیر مؤمنان! گفتن مژده‌ات باد! چه خبر؟ یَاسِرِ گفت: من نزد او رفتم. نشسته بود و پیراهن پوشید و عبایی انداخته بود و مسواک می‌زد. سلام کردم و گفتم: ای زاده‌ی پیامبر! دوست دارم این پیراهنتان را به من بدهید تا به تبرک در آن نماز بخوانم. با این کار، می‌خواستم بدن حضرتش را دیده باشم که آیا اثر شمشیر بر آن هست؟ به خدا سوگند، مانند عاج سپید و اندکی به به زردی مایل بود. هیچ اثری دیده نمی‌شد. مامون لختی دراز گریست و گفت: بعد از این (نشانه‌ی روشن)، چیزی نمی‌ماند. این برای اولین و آخرین عبرت است. یَاسِر! سوار شدن و شمشیر گرفتن و رسیدن به خانه‌ی او را به یاد دارم؛ اما چیزی جز خارج شدن از آنجا را به یاد نمی‌آورم. هم چنین بازگشتم را به خانه به یاد ندارم. آن کار و رفتن من چه بود؟! خدا این دختر را سخت لعنت کند! نزد او برو و بگو: پدرت می‌گوید: به خدا، اگر پس از این، آمدی و از (همسرت) شکایت کردی یا بدون اجازه‌اش از خانه بیرون شدی، کیفیت خواهیم کرد. سپس نزد اِبْنِ الرضا عَلَیْهِ السَّلَام برو و از جانب من سلام برسان و ۲۰۰۰۰ دینار و اسبی را که دیروز سوار بودم به او تقدیم کن. آن گاه بَنی هَاشِم را فرمان «و رخصت» ده که نزد او شوند و سلام به جای آرند. یَاسِرِ گوید: به هاشمیان خبر دادم و خود نیز با ایشان رفتم. سلام کردم و سلام (خلیفه) را رساندم و پول و اسب را تقدیم کردم. مدتی به آنها نگریست و لبخندی زد و فرمود: «یاسر! این بود پیمان ما با او که با شمشیر بر من حمله کند؟ آیا نمی‌داند که من یاور و نگهبانی دارم که مرا از او نگاه می‌دارد؟» گفتم: آقای من، ای زاده‌ی پیامبر! (بگذرید و) سرزنش نکنید. به جدتان رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ سوگند

که نمی‌دانست چه می‌کند و نمی‌فهمید کجاست. او (اکنون) صادقانه نذر کرده و سوگند خورده است که دیگر مستی نکند که دام شیطان است. اگر شما نزد او رفتید، چیزی مگویید و سرزنشش نفرمایید. امام علیه السلام فرمود: «من هم همین تصمیم را داشتم.» آن گاه جامه خواست و پوشید و برخاست. مردم همه با آن حضرت برخاستند و به نزد مامون آمدند. وقتی مامون امام رضا علیه السلام را دید، برخاست و آن حضرت را در آغوش گرفت و خوش آمد گفت و به کسی اجازه‌ی ورود نداد. او پیایی سخن می‌گفت و تقاضای فرمان می‌کرد. بعد از آن، حضرت جواد علیه السلام فرمود: «یا امیر مؤمنان!» گفت: بله، بفرمایید: فرمود: «نصیحتی دارم؛ بپذیر.» گفت: با سپاس و تشکر. کدام نصیحت است، ای زاده‌ی پیامبر خدا؟ فرمود: «دوست دارم شبانه بیرونی نیایی که از این خلق بازگون بر تو بیم دارم! من نوشته‌ای دارم که با آن از بلاها و خطرات و حوادث و اتفاقات در امان خواهی بود؛ چنان که دیشب خداوند مرا از خطر تو نگاه داشت. اگر با این دعا با سپاه روم و ترک برخورد کنی و همه‌ی زمین بر تو بشورند، به اذن خدای توانا، به تو گزند نمی‌رسانند. اگر دوست داری، آن را برای بفرستم تا از آن چه گفتم در امان باشی!» گفت: آری، به خط خود بنویسید و بفرستید. فرمود: «باشد.» یاسر گوید: صبح که شد، ابو جعفر علیه السلام مرا خواست. وقتی رفتم و نزد حضرتش نشستم، پوست آهوئی که از سرزمین تهمامه باشد طلبید و به دست خود این دعا را نوشت. پس فرمود: «یاسر، این را نزد خلیفه ببر و بگو برایش جعبه‌ای نقره‌ای بسازند و آن چه بعداً می‌گویم روی آن بنویسند. اگر خواست به بازو ببندد، به بازوی راست ببندد و وضوی کاملی بسازد و چهار رکعت بگذارد؛ در هر رکعت، حمد و ۷ بار آیه‌ی الکُرسی و ۷ بار آیه‌ی «شهد الله... العزیز الحکیم» (۱۰۹) و ۷ بار سوره‌ی و الشمس و ۷ بار «وَاللَّيْلِ» و ۷ بار توحید را بخواند. به هنگام سختی‌ها و گرفتاری‌ها، بعد از این نماز، دعا را به بازوی راست ببندد؛ به قدرت خدا، از هر بیم و خطری حفظ خواهد شد. باید که قمر در برج عقرب نباشد. اگر با رومیان و پادشاه ایشان بجنگد، به اذن خدا و برکت این دعا، پیروز خواهد شد.» روایت است وقتی مامون این همه خاصیت این جزو را از امام جواد علیه السلام آموخت، با روم جنگید. خدا او را پیروز کرد و غنیمت فراوان نصیب او ساخت. او در هر جنگ و پیکار، این جزو را از خود دور نمی‌ساخت. خداوند به قدرت خویش پیروزش می‌داد و فتح را برای او رقم می‌زد که او به حول و قوه‌ی خویش عهده‌دار موفقیت‌هاست. جزو این است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (تا آخر سوره) - أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْمَكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُؤُوفٌ رَحِيمٌ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْوَاحِدُ الْمَلِكُ [الَّذِي] يَوْمَ الدِّينِ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ بِلَا مَعَالِيَةٍ وَتُعْطِي مَنْ تَشَاءُ بِلَا مَنٍّ وَتَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَتَحْكُمُ مَا تُرِيدُ وَتَدَاوِلُ الْأَيَّامَ بَيْنَ النَّاسِ وَ تَرْكَبُهُمْ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ عَلَى سِرَادِقِ الْمَجْدِ وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ عَلَى سِرَادِقِ السَّرَائِرِ السَّابِقِ الْفَائِقِ الْحَسَنِ الْجَمِيلِ النَّصِيرِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ التَّمَانِيَةِ وَالْعَرْشِ الَّذِي لَمْ يَتَحَرَّكَ وَ أَسْأَلُكَ بِالْعَيْنِ الَّتِي لَمْ تَنَامْ وَ بِالْحَيَاةِ الَّتِي لَمْ تَمُوتْ وَ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي لَمْ يُطْفَأْ وَ بِالْأَسْمِ الْأَكْبَرِ الْأَكْبَرِ وَ بِالْأَسْمِ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ الَّذِي هُوَ مُحِيطٌ بِمَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ بِالْأَسْمِ الَّذِي أَشْرَقَتْ بِهِ الشَّمْسُ وَ أَضَاءَ بِهِ الْقَمَرُ وَ سَيجَرَتْ بِهِ الْبُحُورُ وَ نُصِبَتْ بِهِ الْجِبَالُ وَ بِالْأَسْمِ الَّذِي قَامَ بِهِ الْعَرْشُ وَ الْكَرْسِيُّ وَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ عَلَى سِرَادِقِ الْعَرْشِ وَ بِالْأَسْمِ الْمَكْتُوبِ عَلَى سِرَادِقِ الْعُظْمَةِ وَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ عَلَى سِرَادِقِ الْعُظْمَةِ وَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ عَلَى سِرَادِقِ الْبَهَاءِ وَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ عَلَى سِرَادِقِ الْقُدْرَةِ وَ بِاسْمِكَ الْعَزِيزِ وَ بِأَسْمَائِكَ الْمُقَدَّسَاتِ الْمُكْرَمَاتِ الْمُخْزُونَاتِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ وَ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِكَ خَيْرًا مِمَّا أَرْجُو وَ أَعُوذُ بِعَزَّتِكَ وَ قُدْرَتِكَ مِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ وَ أَخِذْ رِيَا فِي عِلْمِ مُحَمَّدٍ يَوْمَ حُنَيْنٍ وَ يَا صَاحِبَ عَلِيٍّ يَوْمَ صِفِّينَ أَنْتَ يَا رَبِّ مُبِيرُ الْجَبَّارِينَ وَ قَاصِمُ الْمُتَكَبِّرِينَ. أَسْأَلُكَ بِحَقِّ طه وَ يس وَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَ الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُشَدَّ بِهِ عُصْدَ صَاحِبِ هَذَا الْعَقْدِ وَ أَدْرَأَ بِكَ فِي نَحْرِ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ وَ عِدُوٍّ شَدِيدٍ وَ عَدُوٍّ مُنْكَرِ الْأَخْلَاقِ وَ اجْعَلْهُ مِمَّنْ أَسْلَمَ إِلَيْكَ نَفْسُهُ وَ فَوَّضَ إِلَيْكَ أَمْرَهُ وَ أَلْجَأَ إِلَيْكَ ظَهْرَهُ اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ الَّتِي ذَكَرْتَهَا وَ قَرَأْتَهَا وَ أَنْتَ أَعْرَفُ بِحَقِّهَا مِنِّي وَ أَسْأَلُكَ يَا ذَا الْمِنَّةِ الْعَظِيمِ وَ الْخُودِ الْكَرِيمِ وَلِيَّ الدَّعَوَاتِ الْمُسْتَجَابَاتِ وَ الْكَلِمَاتِ الثَّمَنَاتِ وَ الْأَسْمَاءِ النَّافِعَاتِ وَ أَسْأَلُكَ يَا نُورَ النَّهَارِ وَ يَا نُورَ اللَّيْلِ وَ يَا نُورَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ نُورَ النَّوْرِ وَ نُورًا

يُضَيِّئُ بِهِ كُلَّ نَوْرٍ يَا عَالِمَ الْخَفِيَّاتِ كُلِّهَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَالْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ وَالْجِبَالِ وَأَسْأَلُكَ يَا مَنْ لَا يَفْنَى وَلَا يَبِيدُ وَلَا يَزُولُ وَلَا لَهُ شَيْءٌ مَوْصُوفٌ وَلَا إِلَيْهِ حَيْدٌ مُنْسُوبٌ وَلَا مَعَهُ إِلَهٌ وَلَا إِلَهٌ سِوَاهُ وَلَا لَهُ فِي مُلْكِهِ شَرِيكَ وَلَا تُضَافُ الْعِزَّةُ إِلَّا إِلَيْهِ لَمْ يَزَلْ بِالْعُلُومِ عَالِمًا وَ عَلَى الْعُلُومِ وَاقِفًا وَ لِلْأُمُورِ نَاطِلًا وَ بِالْكَفَوْنِيَّةِ عَالِمًا وَ لِلتَّذْيِيرِ مُحْكِمًا وَ بِالْخَلْقِ بَصِيرًا وَ بِالْأُمُورِ خَبِيرًا أَنْتَ الَّذِي خَشَعْتَ لَكَ الْأَصْوَاتُ وَ ضَلَّتْ فِيكَ الْأَحْلَامُ وَ ضَاقَتْ دُونَكَ الْأَشْيَابُ وَ مَلَأَ كُلَّ شَيْءٍ نُورُكَ وَ وَجَلَ كُلَّ شَيْءٍ مِنْكَ وَ هَرَبَ كُلَّ شَيْءٍ إِلَيْكَ وَ تَوَكَّلَ كُلُّ شَيْءٍ عَلَيْكَ وَ أَنْتَ الرَّفِيعُ فِي جَلَالِكَ وَ أَنْتَ الْبَهِيُّ فِي جَمَالِكَ وَ أَنْتَ الْعَظِيمُ فِي قُدْرَتِكَ وَ أَنْتَ الَّذِي لَا يُدْرِكُكَ شَيْءٌ وَ أَنْتَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْعَظِيمُ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ قَاضِي الْحَاجَاتِ مُفَرِّجُ الْكُرْبَاتِ وَلِيُّ النِّعَمَاتِ يَا مَنْ هُوَ فِي عُلُوِّهِ دَانٌ وَ فِي دُنُوِّهِ عَالٍ وَ فِي إِشْرَاقِهِ مُنِيرٌ وَ فِي سُلْطَانِهِ قَوِيٌّ وَ فِي مُلْكِهِ غَزِيرٌ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اخْرُسْ صَاحِبَ هَذَا الْعَقْدِ وَ هَذَا الْحِزْرِ وَ هَذَا الْكِتَابِ بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ وَ اكْتَفِهِ بِرُكْنِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَ ارْحَمْهُ بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ مَرْزُوقُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ لَا صَاحِبَةَ لَهُ وَ لَا وَلَدَ بِسْمِ اللَّهِ قَوِيَّ الشَّانِ عَظِيمُ الْبُرْهَانِ شَدِيدُ السُّلْطَانِ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَ مَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ أَشْهَدُ أَنَّ نُوْحًا رَسُولُ اللَّهِ وَ أَنَّ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلُ اللَّهِ وَ أَنَّ مُوسَى كَلِيمُ اللَّهِ وَ نَجِيُّهُ وَ أَنَّ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ كَلِمَتُهُ وَ رُوحُهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ خَاتَمَ النَّبِيِّينَ لَا نَبِيَّ بَعْدَهُ وَ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ السَّاعَةِ الَّتِي يُؤْتَى فِيهَا بِإِبْلِيسَ اللَّعِينِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَقُولُ اللَّعِينُ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ وَ اللَّهُ مَا أَنَا إِلَّا مُهَيَّجٌ مَرَدَّةُ اللَّهِ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْقَاهِرُ وَ هُوَ الْغَالِبُ لَهُ الْقُدْرَةُ السَّابِقَةُ وَ هُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ كُلِّهَا وَ صِفَاتِهَا وَ صُورِهَا وَ هِيَ: سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْعَرْشَ وَ الْكُرْسِيَّ وَ اشْتَوَى عَلَيْهِ أَسْأَلُكَ أَنْ تَصْرِفَ عَنْ صَاحِبِ كِتَابِي هَذَا كُلَّ سُوءٍ وَ مَحْذُورٍ فَهُوَ عَبْدُكَ وَ ابْنُ عَبْدِكَ وَ ابْنُ أُمِّتِكَ وَ أَنْتَ مَوْلَاهُ فَفِيهِ اللَّهُمَّ يَا رَبَّ الْأَسْوَءِ كُلِّهَا وَ اقْمَعْ عَنْهُ أَبْصَارَ الظَّالِمِينَ وَ أَلْسِنَةَ الْمُعَانِدِينَ وَ الْمُرِيدِينَ لَهُ السُّوءَ وَ الضَّرَّ وَ اذْفَعْ عَنْهُ كُلَّ مَحْذُورٍ وَ مَخُوفٍ وَ أَيْ عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ أَوْ أَمَةٍ مِنْ إِمَائِكَ أَوْ سُلْطَانٍ مَارِدٍ أَوْ شَيْطَانٍ أَوْ شَيْطَانَةٍ أَوْ جِنِّيٍّ أَوْ جِنِّيَّةٍ أَوْ غُولٍ أَوْ غَوْلَةٍ أَرَادَ صَاحِبُ كِتَابِي هَذَا بِظُلْمٍ أَوْ ضُرٍّ أَوْ مَكْرٍ أَوْ مَكْرُوهٍ أَوْ كَيْدٍ أَوْ خَدِيعَةٍ أَوْ نِكَايَةٍ أَوْ سِعَايَةٍ أَوْ فَسَادٍ أَوْ غَرَقٍ أَوْ اضْطِلَامٍ أَوْ عَطَبٍ أَوْ مُعَالَبَةٍ أَوْ غَدَرٍ أَوْ قَهَرٍ أَوْ هَنْكٍ سِتْرٍ أَوْ اقْتِدَارٍ أَوْ آفَةٍ أَوْ غَاهَةٍ أَوْ قَتْلِ أَوْ حَرْقٍ أَوْ انْتِقَامٍ أَوْ قَطْعٍ أَوْ سَحَرٍ أَوْ مَسْحٍ أَوْ مَرَضٍ أَوْ سُقْمٍ أَوْ بَرَصٍ أَوْ جَذَامٍ أَوْ بُوْسٍ أَوْ آفَةٍ أَوْ فَاقَةٍ أَوْ سَعَبٍ أَوْ عَطَشٍ أَوْ وَسْوَسةٍ أَوْ نَقْصٍ فِي دِينٍ أَوْ مَعِيشَةٍ فَافْكُنِيهِ بِمَا شِئْتَ وَ كَيْفَ شِئْتَ وَ أَنِّي شِئْتُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ وَ سَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا وَ لِمَا حَوَّلَ وَ لِمَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ - وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ آ ن چه روى اين جعبه - كه بايد از نقره‌ى خالص باشد - نوشته مى‌شود: يَا مَشْهُورًا فِي السَّمَوَاتِ يَا مَشْهُورًا فِي الْأَرْضِينَ يَا مَشْهُورًا فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ جَهَدْتَ الْجَبَابِرَةَ وَ الْمُلُوكَ عَلَى إِطْفَاءِ نُورِكَ وَ إِخْمَادِ ذِكْرِكَ فَأَبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُيْتَمَّ نُورُكَ وَ يُنَوَّحَ بِذِكْرِكَ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ در نسخه‌اى (به جاي فابى)... اين عبارت را ديدم: «و ابيت الا ان يتم نورك.» منظور از «فابى الله الا ان يتم نورك» (خداوند نخواست كه جز اين شود كه فروغ تو كمال يابد) شايد اين است: نور تو؛ اى اسم اعظم نوشته شده در اين جزز به صورت طلسم. در جزء ۳ كتاب «الواحد» ديدم كه: مراد از «يَا مَشْهُورًا» (... اى نام دار آسمان‌هاى و زمين‌ها) مولا اَمير الْمُؤْمِنين عَلَيْهِ السَّلَام است. (۱۱۰)

۲- جز دیگرى از امام جواد عَلَيْهِ السَّلَام به روايت ديگر

يَا نُورُ يَا بُرْهَانَ يَا مُبِينُ يَا مُنِيرُ يَا رَبِّ اكْفِنِي الشُّرُورَ وَآفَاتِ الدُّهُورِ وَأَسْأَلُكَ النِّجَاةَ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ

ل - جزرهای حضرت هادی علیه السلام

۱ - حُزْری از مولا امام عَلی بن مُحَمَّد هادی

که برترین دروذهای والاترین سلام‌ها بر او باد شَیخ عَلی بن (مُحَمَّد بن عَلی بن عَلی بن) عَبْدِ الصَّمَد - گروهی از دانشمندان شیعه

که خدایشان افزون کند؛ از جمله نیای خود - پدرش، شیخ فقیه أَبُو الْحَسَنِ - شیخ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّد بنِ حَسَن طوسی (نیز) حُسَین بنِ أَحْمَد بنِ (مُحَمَّد بنِ عَلی بنِ) طحال مقدادی - أَبُو مُحَمَّد حسن (۱۱۲) بنِ حُسَین بنِ بَابُوئیه - شیخ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّد بنِ حَسَن ابنِ عَلی طوسی - گروهی از راویان شیعه - أَبُو الْمُفَضَّل مُحَمَّد بنِ عَبْدِ اللَّهِ شَیْبَانی - أَبُو أَحْمَد عَبْدِ اللَّهِ بنِ حُسَین بنِ إِبْرَاهیم عَلوی - پدرش (حُسَین بنِ إِبْرَاهیم) - (شاه زاده) عَبْدُ الْعَظِیم بنِ عَبْدِ اللَّهِ حسنی: امام ابو جَعْفَر جواد عَلَیْهِ السَّلَام این تَعْوِذ را برای فرزندشان حضرت هادی عَلَیْهِ السَّلَام - که نوزاد در گهواره بود - نوشتند و همراهش گذاشتند. شیعیان را نیز بدان فرمان می‌دادند (تا همراه کودکان خویش کنند). بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ رَبَّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ وَالنَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَقَاهِرَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ وَخَالِقَ كُلِّ شَيْءٍ وَمَالِكَهُ كُفَّ عَنَّا بَأْسَ أَعْدَائِنَا وَمَنْ أَرَادَ بِنَا سُوءًا مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَأَعْمَ أَبْصَارَهُمْ وَقُلُوبَهُمْ وَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ حِجَابًا وَحَرَسًا وَمَدْفَعًا إِنَّكَ رَبُّنَا لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ لَنَا إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْهِ أَنْبَأْنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ - رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفُوْا لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ رَبَّنَا عَافِنَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا وَمِنْ شَرِّ مَا يَسْكُنُ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ سُوءٍ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَإِلَهَ الْمُرْسَلِينَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ وَأُولَئِكَ وَخَصَّ مُحَمَّدًا وَآلَهُ أَجْمَعِينَ بِمَا تَمَّ ذَلِكُ وَلَمَّا حَوْلَ وَلَمَّا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ أَوْمِنُ بِاللَّهِ وَبِاللَّهِ أَعُوذُ وَبِاللَّهِ أَعْتَصِمُ وَبِاللَّهِ أَسْتَجِيرُ وَبِعِزَّةِ اللَّهِ وَمَنْعَتِهِ أَمْتَنُ مِنْ شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ وَمِنْ رَجْلِهِمْ وَخَيْلِهِمْ وَرَكْضِهِمْ وَعَظْفِهِمْ وَرَجْعَتِهِمْ وَكَيْدِهِمْ وَشَرِّهِمْ وَشَرِّ مَا يَأْتُونَ بِهِ تَحْتَ اللَّيْلِ وَتَحْتَ النَّهَارِ مِنَ الْبُعْدِ وَالْقُرْبِ وَمِنْ شَرِّ الْغَائِبِ وَالْحَاضِرِ وَالشَّاهِدِ وَالزَّائِرِ أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا أَعْمَى وَبَصِيرًا وَمِنْ شَرِّ الْعَامَّةِ وَالْخَاصَّةِ وَمِنْ شَرِّ نَفْسٍ وَشَوَاسِيَتِهَا وَمِنْ شَرِّ الدَّانَهِشِ وَالْحِسِّ وَاللَّمْسِ وَاللُّبْسِ وَمِنْ عَيْنِ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَبِالْأَسْمِ الَّذِي اهْتَرَّ بِهِ عَرْشُ بَلْقِيسَ وَأُعِيدُ دِينِي وَنَفْسِي وَجَمِيعَ مَا تَحُوْطُهُ عِنَايَتِي مِنْ شَرِّ كُلِّ صُورَةٍ وَخَيَالٍ أَوْ بَيَاضٍ أَوْ سَوَادٍ أَوْ تِمْنَالٍ أَوْ مُعَاهِدٍ أَوْ غَيْرِ مُعَاهِدٍ مِمَّنْ يَسْكُنُ الْهَوَاءَ وَالسَّحَابَ وَالظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ وَالظِّلَّ وَالْحُرُورَ وَالْبَرَّ وَالْبُحُورَ وَالسَّهْلَ وَاللُّغُورَ وَالْخَرَابَ وَالْعُمُرَانَ وَالْأَكَامَ وَالْأَجَامَ وَالْغِيَاضَ وَالْكُنَائِسَ وَالنَّوَائِسَ وَالْفُلُوتَ وَالْجَبَانَاتِ وَمِنْ شَرِّ الصَّادِرِينَ وَالْوَارِدِينَ مِمَّنْ يَبْدُو بِاللَّيْلِ وَيَنْتَشِرُ بِالنَّهَارِ بِالْعِشِيِّ وَالْإِبْكَارِ وَالْعُدُوِّ وَالْأَصَالِ وَالْمُرْيِينَ وَالْأَسَامِرَةِ وَالْأَفَاتِرَةِ [الْأَفَاتِرَةُ] وَالْفَرَاعِنَةِ وَالْأَبَالِسَةِ وَمِنْ جُنُودِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَعَشَائِرِهِمْ وَقَبَائِلِهِمْ وَمِنْ هَمَزِهِمْ وَلَمَزِهِمْ وَنَفْثِهِمْ وَقَفَاعِهِمْ وَأَخَذِهِمْ وَسَحَرِهِمْ وَضَرَبِهِمْ وَعَيْثِهِمْ وَلَمَحِهِمْ وَاحْتِيَالِهِمْ وَاحْتِلَافِهِمْ - وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ مِنَ السَّحَرَةِ وَالْغِيلَانِ وَآمِ الصَّبِيَّانِ وَمَا وَلَدُوا وَمَا وَرَدُوا وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ دَاخِلٍ وَخَارِجٍ وَعَارِضٍ وَمُتَعَرِّضٍ وَسَاكِنٍ وَمُتَحَرِّكِ وَضَرْبَانِ عِزْقٍ وَصُدَاعٍ وَشَقِيقَةٍ وَأُمِّ مَلْدَمٍ وَالْحَمَى وَالْمُتَلَثِّهِ وَالرَّبْعَ وَالْغَبَّ وَالنَّافِضَةَ وَالصَّالِبَةَ وَالِدَاخِلَةَ وَالْخَارِجَةَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

۲ - جزر دیگری از حضرت امام علی النقی علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا عَزِيزَ الْعِزِّ فِي عِزِّهِ مَا أَعَزَّ عَزِيزَ الْعِزِّ فِي عِزِّهِ يَا عَزِيزَ الْعِزِّ بَعِزِّكَ وَأَبْدَنِي بِنَصْرِكَ وَادْفَعْ عَنِّي هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَادْفَعْ عَنِّي بَدْفِعِكَ وَأَمْنَعْ عَنِّي بِصُنْعِكَ وَاجْعَلْنِي مِنْ خِيَارِ خَلْقِكَ يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا فَزْدُ يَا صَمَدُ

م - جزرهای امام حسن عسکری علیه السلام

۱ - جزر امام حسن بن علی عسکری علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اخْتَجَبْتُ بِحِجَابِ اللَّهِ التُّورِ الَّذِي اخْتَجَبَ بِهِ عَنِ الْعُيُونِ وَاخْتَطَّتْ عَلَى نَفْسِي وَأَهْلِي وَوُلْدِي وَمَالِي وَمَا اسْتَمَلْتُ عَلَيْهِ عِنَايَتِي بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَأَخْرَزْتُ نَفْسِي وَذَلِكَ كُلُّهُ مِنْ كُلِّ مَا أَخَافُ وَأَحْذَرُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ

الْقِيَوْمُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعَهُمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا. وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذُكِّرْتُ بِكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوْ عَلَى أَذْوَاعِهِمْ نُفُورًا وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

۲ - جزر دیگری از امام حسن عسکری علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا عِدَّتِي عِنْدَ شِدَّتِي وَيَا غَوْثِي عِنْدَ كَرْبَتِي وَيَا مُوَسِّتِي عِنْدَ وَحْدَتِي اخْرُسْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ وَاكْنُفْنِي بِرُكْنِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ. (ن) جزری از حضرت ولی عصر علیه السلام بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا مَالِكَ الرَّقَابِ وَيَا هَازِمَ الْأَخْزَابِ يَا مُفْتَحَ الْأَبْوَابِ يَا مُسَبِّبَ الْأَسْبَابِ سَبَّبَ لَنَا سَبَبًا لَا نَسْتَطِيعُ لَهُ طَلَبًا بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ.

قنوت‌های ائمه‌ی طاهرين عليهم السلام

[تمهید]

در متنی که این قنوت‌ها (۱۱۶) را از آن نقل کرده‌ام این عبارت را دیدم: قنوت‌هایی که بدون سند آورده می‌شود. از یک سطر بعد، چنین آمده بود: سند این قنوت‌ها در کتاب‌های «عمل رجب و شعبان و شهر رمضان» (اعمال رجب و شعبان و ماه رمضان) نوشته‌ی أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ (۱۱۷) رَحِمَهُ اللَّهُ است. او می‌گوید: أَبُو الطَّيِّبِ حَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عُمَرَ بْنِ صَبَّاحٍ قزوینی کاتب و أَبُو الصَّبَّاحِ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بَغْدَادِي کاتب هر دو گفتند: نزد استادمان دانشمند طائفه (شیعه) (۱۱۸) از مولا امام حَسَنِ مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام سخن رفت. یکی از طالبیان (۱۱۹) گفت: مردم از آن حضرت، به دلیل واگذاری خلافت به زاده أَبُو سَيفِيَانٍ، ناخشنودند. استاد فرمود: مولايمان حضرت مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام را بالاتر و بالاتر و درست اندیش‌تر از آن می‌دانم که سنجش مردم و شک و تردید ایشان در او به جا باشد. آن گاه این روی داد را باز گفت: وقتی سرورمان جناب ابوجعفر مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ سَعِيدِ عُمَرِي که خدا از او خشنود باد و او را خشنود کند و امتیازاتش را فرونی دهد از دنیا رفت و به خاک سپرده شد، جناب أَبُو الْقَاسِمِ بْنِ رُوحِ بْنِ أَبِي بَحْرٍ (نو بختی) که خدا توفیقش را افزون گرداناد در دنباله‌ی روز برای مراجعه‌ی مردم در خانه‌ی آن فقید سعید نشست. ذکاء، خدمت کار سفید پوست، بسته‌ی کاغذی و عصایی و جعبه‌ی چوبی روغن زده‌ای نزد او آورد. عصا را به دست گرفت و روی پاهایش گذاشت و بسته‌ی کاغذ را به دست راست و جعبه را به دست چپ گرفت. ورثه (۱۲۰) گفتند: در این مجموعه کاغذها، سفارش‌هایی هست. آن را گشود. دعاها و قنوت‌های ائمه‌ی معصومین عَلَيْهِمُ السَّلَام در آن دیده می‌شد. از آنها گذشتند و گفتند: پس حتما در جعبه گوه‌ری هست. گفت: آن را (باز نکرده) می‌فروشید؟ گفتند: به چند؟ صدا زد: اباالحسن! (منظورش این شیب کوٹاوی بود) ده دینار بدیشان بپرداز. پذیرفتند. زیاده‌تر و زیاده‌تر گفت؛ پذیرفتند تا به صد دینار رسید. گفت: اگر (به این قیمت) نفروشید، پشیمان می‌شوید. پذیرفتند و صد دینار را گرفتند. وقتی کار تمام شد، گفت: این چوب دستی از آن مولای ما حضرت عَسْكَرِي عَلَيْهِ السَّلَام است؛ آن روز که سرورمان جناب عُثْمَانُ بْنُ سَعِيدِ عُمَرِي را به وکالت و در هنگام نبود خویش، تعیین می‌فرمود، به دست آن حضرت بود. این جعبه نیز در بردارنده‌ی انگشتی‌های ائمه عَلَيْهِمُ السَّلَام است.

آن را گشود؛ به همان نشان و نقش و شمار بودند. در بسته‌ی کاغذ نیز قنوت‌های ائمه‌ی طاهرين عَلَيْهِمُ السَّلَام و قنوت مولا حضرت مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام بود. آن دعا را از حفظ خواند و ما آن را از روی نوشته‌ی کاغذها نوشتیم. (استاد) فرمود: چنان که مسائل مهم دینی و فرمان‌های بزرگ پروردگار را پاس می‌دارید، اینها را خوب نگاه دارید که تا دیر زمان رساننده است.

۱ - قنوت مولا حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام

[۱ - دعای اول]

يَا مَنْ بِسُلْطَانِهِ يَنْتَصِرُ الْمَظْلُومُ وَ بِعَوْنِهِ يَعْصِمُ الْمَكْلُومُ سَبَقَتْ مَشِيَّتُكَ وَ تَمَّتْ كَلِمَتُكَ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ بِمَا تُمَضِّيه خَيْرٌ يَا حَاضِرَ كُلِّ غَيْبٍ وَ عَالِمَ كُلِّ سِرٍّ وَ مُلْجَأَ كُلِّ مُضْطَرٍّ صَلَّتْ فِيكَ الْفُهُومُ وَ تَقَطَّعَتْ دُونَكَ الْعُلُومُ أَنْتَ اللَّهُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الدَّائِمُ الدَّيْمُومُ قَدْ تَرَى مَا أَنْتَ بِهِ عَلِيمٌ وَ فِيهِ حَكِيمٌ وَ عَنْهُ حَلِيمٌ وَ أَنْتَ بِالنَّاصِرِ عَلَى كَشْفِهِ وَ الْعَوْنِ عَلَى كَفِّهِ غَيْرُ ضَائِقٍ وَ إِلَيْكَ مَرْجِعُ كُلِّ أَمْرٍ كَمَا عَنْ مَشِيَّتِكَ مَصِيرُهُ وَ قَدْ أَبْنَتْ عَنْ عُقُودِ كُلِّ قَوْمٍ وَ أَخْفَيْتَ سِرَائِرَ آخِرِينَ وَ أَمْضَيْتَ مَا قَضَيْتَ وَ أَخَّرْتَ مَا لَا فَوْتَ عَلَيْكَ فِيهِ وَ حَمَلْتَ الْعُقُولَ مَا تَحْمَلُ فِي غَيْبِكَ - لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَ يُحْيَى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ وَ إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الْأَحَدُ الْبَصِيرُ وَ أَنْتَ اللَّهُ الْمُسْتَعَانُ وَ عَلَيْكَ التَّوَكُّلُ وَ أَنْتَ وَلِيُّ مَنْ تَوَلَّيْتَ لِمَكَ الْأَمْرُ كُلُّهُ تَشْهَدُ الْأَنْفِعَالَ وَ تَعْلَمُ الْإِخْتِلَالَ وَ تَرَى تَخَاذُلَ أَهْلِ الْخَبَالِ [الْفَسَادِ] وَ جُنُوحَهُمْ إِلَى مَا جَنَحُوا إِلَيْهِ مِنْ عَاجِلٍ فَإِنْ وَ حُطَامَ عِقْبَاهُ حَمِيمٌ أَنْ وَ قُعُودَ مَنْ قَعِدَ وَ ارْتِدَادَ مَنْ ارْتَدَّ وَ خُلُوقَ مَنْ النُّصَارِ وَ انْفِرَادِ عَنْ الظُّهَارِ وَ بِكَ أَعْتَصِمُ وَ بِحَبْلِكَ أَسْتَمْسِكُ وَ عَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ - اللَّهُمَّ فَقَدْ تَعْلَمُ أَنِّي مَا ذَخَرْتُ جُهْدِي وَ لَا مَنَعْتُ وَجْدِي حَتَّى أَفْعَلَ حِدْدِي وَ بَقِيْتُ وَحْدِي فَاتَّبَعْتُ طَرِيقَ مَنْ تَقَدَّمَني فِي كَفِّ الْعَادِيَةِ وَ تَشْرِكِينَ الطَّاعِيَةِ عَنْ دِمَاءِ أَهْلِ الْمُشَايَعَةِ وَ حَرَسْتُ مَا حَرَسَهُ أَوْلِيَائِي مِنْ أَمْرِ آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ فَكُنْتُ كَكُظْمِهِمْ أَكْظُمُ وَ بِنِظَامِهِمْ أَنْتَظُمُ وَ لَطِيفَتِهِمْ أَتَسَيَّمُ وَ بِمِيسَرَتِهِمْ أَتَسَيَّمُ حَتَّى يَأْتِيَ نَصْرُكَ وَ أَنْتَ نَاصِرُ الْحَقِّ وَ عَوْنُهُ وَ إِنْ بَعِيدَ الْمَدَى عَنِ الْمُرْتَادِ وَ نَأَى الْوَقْتُ عَنِ إِفْنَاءِ الْأَضْدَادِ - اللَّهُمَّ صِلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ امْرُؤُهُمْ مَعَ النَّصَابِ فِي سَرْمَدِ الْعَذَابِ وَ أَعْمَ عَنِ الرُّشْدِ أَبْصَارَهُمْ وَ سَكَّعَهُمْ فِي غَمَرَاتٍ لَذَاتِهِمْ حَتَّى تَأْخُذَهُمْ بَعْتُهُ وَ هُمْ غَافِلُونَ وَ سِحْرُهُ وَ هُمْ نَائِمُونَ بِالْحَقِّ الَّذِي تُظْهِرُهُ وَ الْيَدِ الَّتِي تَبْطِشُ بِهَا وَ الْعِلْمِ الَّذِي تُبْدِيهِ إِنَّكَ كَرِيمٌ عَلِيمٌ.

[۲] نیز آن حضرت در دعای دست خویش چنین خواندند

اللَّهُمَّ إِنَّكَ الرَّبُّ الرَّؤُوفُ الْمَلِكُ الْعُطُوفُ الْمَحْنَنُ الْمَأْلُوفُ وَ أَنْتَ غِيَاثُ الْخَيْرَانِ الْمُلْهُوفِ وَ مُرْشِدُ الضَّالِّ الْمَكْشُوفِ تَشْهَدُ خَوَاطِرُ أَسْرَارِ الْمُسِيرِينَ كَمُشَاهَدَتِكَ أَقْوَالَ النَّاطِقِينَ أَسْأَلُكَ بِمُعْجِيَّاتِ عِلْمِكَ فِي بَوَاطِنِ أَسْرَارِ سَرَائِرِ الْمُسِيرِينَ إِلَيْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صِلَاءَهُ يَسْبِقُ بِهَا مَنْ اجْتَنَهَدَ مِنَ الْمُتَقَدِّمِينَ وَ يَتَجَاوَزُ فِيهَا مَنْ يَجْتَهِدُ مِنَ الْمُتَأَخِّرِينَ وَ أَنْ تُصِلَ الَّذِي بَيْنَنَا وَ بَيْنَكَ صِلَاءَهُ مَنْ صَيَّرَهُ لِنَفْسِكَ وَ اضْيَعْنَهُ لِعَيْنِكَ فَلَمْ تَنْخَطِفْهُ خَاطِفَاتُ الظَّنِّ وَ لَا وَارِدَاتُ الْفِتَنِ حَتَّى نَكُونَ لَكَ فِي الدُّنْيَا مُطِيعِينَ وَ فِي الْآخِرَةِ فِي جَوَارِكَ خَالِدِينَ.

۲ - قنوت مولا حضرت ابا عبدالله علیه السلام

[۱ - دعای اول]

اللَّهُمَّ مِنْكَ الْبِدْءُ وَ لِمَكَ الْمَشِيئَةُ [الْمَشِيئَةُ] وَ لِمَكَ الْحَوْلُ وَ لِمَكَ الْقُوَّةُ وَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ جَعَلْتَ قُلُوبَ أَوْلِيَائِكَ مَشِيكًا لِمَشِيَّتِكَ وَ مَكْمَنًا لِإِرَادَتِكَ وَ جَعَلْتَ عُقُولَهُمْ مَنَاصِبَ أَوَامِرِكَ وَ نَوَاهِيكَ فَأَنْتَ إِذَا شِئْتَ مَا تَشَاءُ حَرَكْتَ مِنْ أَسْرَارِهِمْ كَوَامِنَ مَا أَبْطَنْتَ فِيهِمْ وَ أَبْدَأْتَ مِنْ إِرَادَتِكَ عَلَى أَلْسِنَتِهِمْ مَا أَفْهَمْتَهُمْ بِهِ عَنْكَ فِي عُقُودِهِمْ بِعُقُولٍ تَدْعُوكَ وَ تَدْعُو إِلَيْكَ بِحَقَائِقِ مَا مَنَحْتَهُمْ بِهِ

وَإِنِّي لَأَعْلَمُ مِمَّا عَلَّمْتَنِي مِمَّا أَنْتَ الْمَشْكُورُ عَلَى مَا مِنْهُ أَرَبْتَنِي وَإِلَيْهِ أَوْتَيْتَنِي اللَّهُمَّ وَإِنِّي مَعَ ذَلِكَ كُلِّ عَائِدٍ بِكَ لَا إِتْدَ بِحَوْلِكَ وَ قُوتِكَ رَاضٍ بِحُكْمِكَ الَّذِي سَفَّتُهُ إِلَيَّ فِي عِلْمِكَ جَارٍ بِحَيْثُ أَجْرَيْتَنِي قَاصِدًا مَا أَمَمْتَنِي غَيْرَ ضَنِينٍ بِنَفْسِي فِي مَا يُرْضِيكَ عَنِّي إِذْ بِهِ قَدْ رَضَيْتَنِي وَلَمَّا قَاصِرٍ بِجُهْدِي عَمَّا إِلَيْهِ نَدَبْتَنِي مُسَارِعًا لِمَا عَرَفْتَنِي شَارِعًا فِيمَا أَشْرَعْتَنِي مُسْتَبَصِّرًا فِي مَا بَصَّرْتَنِي مُرَاعًا مَا أَرَعَيْتَنِي فَلَا تُخْلِنِي مِنْ رِعَايَتِكَ وَلَا تُخْرِجْنِي مِنْ عِنَايَتِكَ وَلَا تُفْعِدْنِي عَنْ حَوْلِكَ وَلَا تُخْرِجْنِي عَنْ مَقْصِدِ أَنَالٍ بِهِ إِزَادَتِكَ وَاجْعَلْ عَلَى الْبَصِيرَةِ مِذْرَجَتِي وَعَلَى الْهِدَايَةِ مَحَجَّتِي وَعَلَى الرَّشَادِ مَسِيلَكِي حَتَّى تُبَيِّنَ لِي وَتُبَيِّنَ لِي أُمِّيَّتِي وَتُحِلَّ بِي عَلَى مَا بِهِ أَرَدْتَنِي وَلَهُ خَلَقْتَنِي وَإِلَيْهِ أَوْتَيْتَنِي وَأَعِزَّنِي أَوْلِيَاءَكَ مِنَ الْإِفْتِنَانِ بِي وَفَتْنَهُمْ بِرَحْمَتِكَ [لِرَحْمَتِكَ فِي نِعْمَتِكَ تَفْتِنَ الْإِجْتِبَاءِ وَالْإِخْلَاصِ بِسُلُوكِكَ طَرِيقَتِي وَاتِّبَاعِ مَنْهَجِي وَالْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ مِنْ آبَائِي وَذَوِي رَحِمِي] الْحَمْدُ

۲- نیز در دعای دست چپین خواندند:

اللَّهُمَّ مَنْ أَوَى إِلَى مَأْوَى فَأَنْتَ مَأْوَايَ وَمَنْ لَجَأَ إِلَى مُلْجَأٍ فَأَنْتَ مُلْجَأِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاشْمَعْ بِمَدَائِي وَاجِبِ دُعَائِي وَاجْعَلْ مَا بِي عِنْدَكَ وَمَتَوَايَ وَاخْرُسْنِي فِي بَلَوَايَ مِنْ أَفْتِنَانِ الْإِمْتِحَانِ وَلَعْنَةُ الشَّيْطَانِ بِعَظَمَتِكَ الَّتِي لَا يَشُوبُهَا وَلَعْنَةُ نَفْسٍ بِنَفْسَيْنِ وَلَا وَارِدُ طَيْفٍ بِطَيْنٍ وَلَا يَلُمُّ بِهَا فَرْحٌ حَتَّى تَقْلِبْنِي إِلَيْكَ بِإِرَادَتِكَ غَيْرَ ظَنِينٍ وَلَا مَظْنُونٍ وَلَا مُرَابٍ وَلَا مُرْتَابٍ إِنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

۳- قنوت مولا حضرت سید الساجدین امام زین العابدین علیه السلام

۱- قنوت اول

اللَّهُمَّ إِنَّ جِبِلَّةَ الْبَشَرِيَّةِ وَطَبَاعَ الْإِنْسَانِيَّةِ وَمَا جَرَتْ عَلَيْهِ تَرْكِيبَاتُ النَّفْسِيَّةِ وَانْعَقَدَتْ بِهِ عُقُودُ النَّسَبِيَّةِ [النَّسَبِيَّةِ] تَعْجِزُ عَنْ حَمْلِ وَارِدَاتِ الْأَفْضِيَّةِ إِلَّا مَا وَفَّقَتْ لَهُ أَهْلَ الْأَضْيَافِ وَأَعْنَتْ عَلَيْهِ ذَوِي الْإِجْتِبَاءِ اللَّهُمَّ وَإِنَّ الْقُلُوبَ فِي قَبْضَتِكَ وَالْمَشِيَّةَ لَكَ فِي مَلَكِيَّتِكَ وَقَدْ تَعْلَمُ أَيُّ رَبِّ مَا الرِّعْبَةُ إِلَيْكَ فِي كَشْفِهِ وَاقِعُهُ لَأَوْفَاتِهَا بِقُدْرَتِكَ وَاقِفُهُ بِحُدُوكَ مِنْ إِزَادَتِكَ وَإِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّ لَكَ دَارَ جَزَاءٍ مِنَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ مَتُوبَةٍ وَعُقُوبَةٍ وَأَنَّ لَكَ يَوْمًا تَأْخُذُ فِيهِ بِالْحَقِّ - وَأَنَّ أَنَا تَكَ أَشْبَهُ الْأَشْيَاءِ بِكَرَمِكَ وَأَلْيَقُهَا بِمَا وَصِفْتَ بِهِ نَفْسَكَ فِي عَطْفِكَ وَ تَرُوفِكَ وَأَنْتَ بِالْمُرْصَادِ لِكُلِّ ظَالِمٍ فِي وَحِيمِ عُقْبَاهُ وَسُوءِ مَثْوَاهُ اللَّهُمَّ وَإِنَّكَ قَدْ أَوْسَعْتَ خَلْقَكَ رَحْمَةً وَحِلْمًا وَقَدْ بُدِّلْتَ أَحْكَامَكَ وَغَيَّرْتَ سُنَنَ نَبِيِّكَ وَتَمَرَّدَ الظَّالِمُونَ عَلَى خُلَصَائِكَ وَاسْتَبَاحُوا حَرِيمَكَ وَرَكِبُوا مَرَائِبَ الْإِسْتِمْرَارِ عَلَى الْجُزْأَةِ عَلَيْكَ اللَّهُمَّ فَبَادِرْهُمْ بِقَوَاصِفِ سَخَطِكَ وَعَوَاصِفِ تَنَكُّلِكَ وَاجْتِنَاطِ غَضَبِكَ وَطَهِّرِ الْبِلَادَ مِنْهُمْ وَاعْصِفْ عَنْهَا آثَارَهُمْ وَاخْطُطْ مِنْ قَاعَاتِهَا وَمَظَانِّهَا مَنَارَهُمْ وَاصْطَلِبْهُمْ بِبُورِكَ حَتَّى لَا تَبْقَى مِنْهُمْ دِعَامَةٌ لِنَاجِمٍ وَلَا عِلْمًا لَأَمٍّ وَلَا مَنَاصًا لِقَاصِدٍ وَلَا رَائِدًا لِمُرْتَادٍ اللَّهُمَّ امْحُ آثَارَهُمْ وَاطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَدِيَارِهِمْ وَامْحَقْ أَعْقَابَهُمْ وَافْكُكْ أَصْلَابَهُمْ وَعَجِّلْ إِلَى عَذَابِكَ السَّوْمِدِ انْقِلَابَهُمْ وَأَقِمْ لِلْحَقِّ مَنَاصِبَهُ وَأَقْدَحْ لِلرَّشَادِ زِنَادَهُ وَأَثِرِ لِلنَّارِ مَثِيرَهُ وَأَيِّدْ بِالْعَوْنِ مُرْتَادَهُ وَوَفِّهِ مِنَ النَّصْرِ زَادَهُ حَتَّى يَعُودَ الْحَقُّ بِجَدَّتِهِ وَيُنِيرَ مَعَالِمَ مَقَاصِدِهِ وَيَسْلُكَهُ أَهْلُهُ بِالْأَمْنَةِ حَقَّ سُلُوكِهِ - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

۲- قنوت دیگر آن حضرت

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمُبِينُ الْيَاسِينُ وَأَنْتَ الْمَكِينُ الْمَاكِنُ الْمُمَكِّنُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آدَمَ يَدِيعِ فُطْرَتِكَ وَرُكْنِ [بِكْرِ] حُجَّتِكَ وَلِسَانِ قُدْرَتِكَ وَ الْخَلِيفَةِ فِي بَسْمِطَتِكَ وَأَوَّلِ مُجْتَبَى لِلْبُيُوتَةِ بِرَحْمَتِكَ وَسَاحِفِ شَعْرِ رَأْسِهِ تَذَلُّلًا لَكَ فِي حَرَمِكَ لِعِزَّتِكَ وَمُنْشِئًا مِنَ التُّرَابِ نَطْقَ إِغْرَابًا بِوَحْدَانِيَّتِكَ وَعَبِيدَ لِمَكَ أَنْشَأْتَهُ لَأَمَّتِكَ وَمُسْتَعِيدَ بِسَمَتِكَ مِنْ مَسِّ عَقُوبَتِكَ وَصَلِّ عَلَى ابْنِهِ الْخَالِصِ مِنْ صِفْوَتِكَ وَالْفَاحِصِ عَنْ مَعْرِفَتِكَ وَالْغَائِصِ [الْفَائِضِ الْمُأْمُونِ عَنْ مَكُونِ سِرِّيرَتِكَ بِمَا أَوْلَيْتَهُ مِنْ نِعَمِكَ وَمَعُونَتِكَ وَ عَلَى مَنْ بَيْنَهُمَا مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ -

وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءَ وَالصَّالِحِينَ وَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ حَاجَتِي الَّتِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ لَا يَعْلَمُهَا أَحَدٌ غَيْرُكَ أَنْ تَأْتِيَ عَلَى قَضَائِهَا وَإِمْضَائِهَا فِي يُسْرِ مِنْكَ وَشِدَّةِ أَرْزِ وَحَطِّ وَزْرِ يَا مَنْ لَهُ نُورٌ لَا يُطْفَأُ وَظُهُورٌ لَا يُخْفَى وَأُمُورٌ لَا تُكْفَى اللَّهُمَّ إِنِّي دَعَوْتُكَ دُعَاءَ مَنْ عَرَفَكَ وَتَسَبَّلَ إِلَيْكَ وَآلَ بِجَمِيعِ يَدَيْهِ إِلَيْكَ سُبْحَانَكَ طَوْتَ الْأَبْصَارُ فِي صِيغَتِكَ مَدِيدَتَهَا وَنَتِ الْأَلْبَابُ عَنْ كُنْهِكَ أَعْنَتَهَا فَأَنْتَ الْمُدْرِكُ غَيْرِ الْمُحِيطِ غَيْرِ الْمُحَاطِ وَعِزَّتِكَ لَتَفْعَلَنَّ وَعِزَّتِكَ لَتَفْعَلَنَّ.

۴ - قنوت مولا حضرت امام مُحَمَّد باقر عَلَيْهِ السَّلَام

[۱ - قنوت اول]

اللَّهُمَّ إِنَّ عِدْوِي قَدْ اسْتَسَنَّ فِي غُلُوَانِهِ وَاسْتَمَرَّ فِي عِدْوَانِهِ وَأَمِنَ بِمَا شَجَلَهُ مِنَ الْجَلْمِ عَاقِبَةُ جُزْأَتِهِ عَلَيْكَ وَتَمَرَّدَ فِي مُبَايَنَتِكَ وَلَكَ اللَّهُمَّ لَحْظَاتٌ سَخَطِ بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ وَنَهَارًا وَهُمْ غَافِلُونَ وَجَهْرَةً وَهُمْ يَلْعَبُونَ وَبَغْتَةً وَهُمْ سَاهُونَ وَأَنَّ الْخِنَاقَ قَدْ اشْتَدَّ وَالْوَثَاقَ قَدْ اخْتَدَّ وَالْقُلُوبَ قَدْ مُحِيتْ وَالْعُقُولَ قَدْ تَنَكَّرَتْ وَالصَّبْرَ قَدْ أُوْدِيَ وَكَادَ يَنْقَطِعُ حَبَائِلُهُ فَإِنَّكَ لِبَالِمِرْصَادِ مِنَ الظَّالِمِ وَمُشَاهِدِهِ مِنَ الْكَاطِمِ لَمَّا يُعْجَلُكَ قُوَّتُ دَرْكِكَ وَلَمَّا يُعْجِزُكَ اخْتِجَازُ مُحْتَجِزٍ وَإِنَّمَا مُهْلُ اسْتِثْبَاتًا وَحُجَّتُكَ عَلَى الْأَحْوَالِ الْبَالِغَةِ الدَّامِغَةِ وَبُعْبُيدِكَ ضَعْفُ الْبُشْرِ يَهُ وَعَجْزُ الْإِنْسَانِيَّةِ وَلَكَ سُلْطَانُ الْإِلَهِيَّةِ وَمَلِكَةُ الْبَرِّيَّةِ وَبَطْشَةُ الْإِنَاءِ وَعُقُوبَةُ التَّائِبِ اللَّهُمَّ فَإِنْ كَانَ فِي الْمُصَابِرَةِ لِحَرَارَةِ الْمُعَانِ مِنَ الظَّالِمِينَ وَكَمِيدِ [كَيْدِ مَنْ يُشَاهِدُ مِنَ الْمُبْدِلِينَ رِضَى لَكَ وَثُوبُهُ مِنْكَ فَهَبْ لَنَا مَزِيدًا مِنَ التَّائِبِ وَعُونًا مِنَ التَّشْدِيدِ إِلَى حِينِ نَفُوزِ مِشِيَّتِكَ فِيمَنْ أَسْعَدْتَهُ وَأَسْقَيْتَهُ مِنْ بَرِيَّتِكَ وَأَمْنُنْ عَلَيْنَا بِالتَّسْلِيمِ لِمَحْتُمَاتِ أَقْضِيَّتِكَ وَالتَّجَرُّعِ لَوَارِدَاتِ أَقْدَارِكَ وَهَبْ لَنَا مَجَّةً لِمَا أَحْبَبْتَ فِي مُتَقَدِّمٍ وَمَتَأَخَّرٍ وَمُتَعَجِّلٍ وَمَتَأَجَّلٍ وَالْإِثَارِ لِمَا اخْتَرْتَ فِي مُسْتَقَرِّبٍ وَمُسْتَبْعَدٍ وَلَا تُخْلِنَا اللَّهُمَّ مَعَ ذَلِكَ مِنْ عَوَاطِفِ رَأْفَتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَكَفَائَتِكَ وَحُسْنِ كِلَاءَتِكَ بِمَنْكَ وَكَرَمِكَ.

۲ - قنوت دیگر آن حضرت

يَا مَنْ يَعْلَمُ هَوَاجِسَ السَّرَائِرِ وَمَكَامِنَ الضَّمَائِرِ وَحَقَائِقَ الْخَوَاطِرِ يَا مَنْ هُوَ لِكُلِّ غَيْبٍ حَاضِرٌ وَلِكُلِّ مَنْسِيٍّ ذَاكِرٌ وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَادِرٌ وَإِلَى الْكُلِّ نَاطِرٌ بَعْدَ الْمَهْلِ وَقَرَبَ الْأَجَلِ وَضَعْفَ الْعَمَلِ وَأَرَابَ [أَرَابَ الْأَمَلِ وَآنَ الْمُتَنَقُّلِ وَأَنْتَ يَا اللَّهُ الْآخِرُ كَمَا أَنْتَ الْأَوَّلُ مُبِيدُ مَا أَنْشَأْتَ وَمُصَيِّرُهُمْ إِلَى الْبَلَى وَمُقَلِّدُهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَمَحْمَلُهَا ظُهُورُهُمْ إِلَى وَقْتِ نُشُورِهِمْ مِنْ بَعْثِهِ قُبُورِهِمْ عِنْدَ نَفْخَةِ الصُّورِ وَأَنْشَقَاقِ السَّمَاءِ بِالنُّورِ وَالْخُرُوجِ بِالْمُنْشَرِ إِلَى سَاحَةِ الْمَحْشَرِ لَا تَزِدْ إِلَيْهِمْ أَبْصَارَهُمْ - وَافْتِدِ تَهُمَ هَوَاءَ مُتَرَاطِبِينَ فِي غَمٍّ مِمَّا أَشْلَفُوا وَمُطَالِبِينَ بِمَا اخْتَفَبُوا وَمُحَاسِبِينَ هُنَاكَ عَلَى مَا ارْتَكَبُوا الصَّحَائِفُ فِي الْأَعْنَاقِ مُشْوَرةً وَالْأَوْزَارُ عَلَى الظُّهُورِ مَازُورَةً لَا انْفِكَاكَ وَلَا مَنَاصَ وَلَا مَحِيصَ عَنِ الْقِيَامِ قَدْ أَفْحَمْتَهُمُ الْحُجَّةَ وَحَلُّوا فِي حَيْرَةِ الْمَحْجَةِ وَهَمَسِ الضُّجَّةُ مَعْدُولٌ بِهِمْ عَنِ الْمَحْجَةِ إِلَّا مَنْ سَبَقَتْ لَهُ مِنَ اللَّهِ الْحُسْنَى فَتَجَا مِنْ هَوْلِ الْمَشْهَدِ وَعَظِيمِ الْمَوْرِدِ وَلَمْ يَكُنْ مِمَّنْ فِي الدُّنْيَا تَمَرَّدَ وَلَا عَلَى أَوْلِيَاءِ اللَّهِ تَعَنَّدَ وَلَهُمْ اسْتَبْعَدَ عَنْهُمْ بِحُقُوقِهِمْ تَفَرَّدَ اللَّهُمَّ فَإِنَّ الْقُلُوبَ قَدْ بَلَغَتْ الْحَنَاجِرَ وَالنُّفُوسَ قَدْ عَلَتِ التَّرَاقِي وَالْأَعْمَارَ قَدْ نَفَدَتْ بِالْإِنْتِظَارِ لَا عَنْ نَقْصِ اسْتِيبْصَارٍ وَلَا عَنْ اتِّهَامِ مَقْدَارٍ وَلَكِنْ لِمَا تُعَانِي مِنْ رُكُوبِ مَعَاصِيكَ وَالْخِلَافِ عَلَيْكَ فِي أَوَامِرِكَ وَنَوَاهِيكَ وَالتَّلَبُّ بِأَوْلِيَائِكَ وَمُظَاهَرَةُ أَعْدَائِكَ اللَّهُمَّ فَقَرِّبْ مَيَّا قَدْ قَرَّبَ وَأَوْرِدْ مَا قَدْ دَنَا وَحَقِّقْ ظُنُونَ الْمُؤَقِّينَ وَبَلِّغِ الْمُؤْمِنِينَ تَأْمِيلَهُمْ مِنْ إِقَامِيهِ حَقِّكَ وَنَصِيرِ دِينِكَ وَإِظْهَارِ حُجَّتِكَ وَالْإِنْتِقَامِ مِنْ أَعْدَائِكَ.

۵ - قنوت مولا حضرت امام جعفر صادق عَلَيْهِ السَّلَام

[۱ - قنوت اول]

يَا مَنِ سَبَقَ عِلْمُهُ وَ نَفَذَ حُكْمُهُ وَ شَمِلَ جَلْمُهُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أزلْ جَلْمِكَ عَنْ ظَالِمِي وَ يَادِرْهُ بِالنَّقْمَةِ وَ عِاجِلْهُ بِالِاسْتِصَالِ وَ كُتِبَ لِمَنْخَرِهِ وَ اغْصَصْهُ بِرَبِّقِهِ وَ ارْزُدْ كَيْدَهُ فِي نَخْرِهِ وَ حُلِّ بِنِي وَ بَيْنَهُ بِشُغْلٍ شَاغِلٍ مُولِمٍ وَ سَقَمٍ دَائِمٍ وَ اَمْنَعُهُ التَّوْبَةَ وَ حُلِّ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ الْإِنَابَةِ وَ اسْلُبْهُ رُوحَ الرَّاحَةِ وَ اشْدُدْ عَلَيْهِ الْوُطْأَةَ وَ خُذْ مِنْهُ بِالْمِخْنَقِ وَ حَشْرِجْهُ فِي صَدْرِهِ وَ لَا تُجِبْ لَهُ قَدَمًا وَ أَثْكَلْهُ وَ نَكْلَهُ وَ اجْتَنِّهِ وَ اجْتَنِّ رَاحَتَهُ وَ اسْتَأْصِلْهُ وَ جُنْهُ وَ جُنْ نِعْمَتِكَ عَنْهُ وَ أَلْبِسْهُ الصَّغَارَ وَ اجْعَلْ عَقْبَاهُ النَّارَ بَعِيدَ مَحْوِ آثَارِهِ وَ سَلِّبْ قَرَارِهِ وَ إِجْهَارِ قَبِيحِ آصَارِهِ وَ اسْكُنْهُ دَارَ بَوَارِهِ وَ لَا تُبْقِ لَهُ ذِكْرًا وَ لَا تُعَقِّبْهُ مِنْ مُسْتَخْلَفٍ أَجْرًا اللَّهُمَّ بَادِرْهُ اللَّهُمَّ عَاجِلْهُ وَ لَا تُؤَجِّلْهُ اللَّهُمَّ خُذْهُ اللَّهُمَّ اسْلُبْهُ التَّوْفِيقَ اللَّهُمَّ لِمَا تُهْضِمُهُ اللَّهُمَّ لِمَا تَرْتُهُ اللَّهُمَّ لِمَا تُؤَخِّرُهُ اللَّهُمَّ عَلَيْكَ بِهِ اللَّهُمَّ اشْدُدْ قَبْضَتَكَ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ بِكَ اعْتَصِمْتُ عَلَيْهِ وَ بِكَ اسْتَجِزْتُ مِنْهُ وَ بِكَ تَوَارَيْتُ عَنْهُ وَ بِكَ اسْتَكْفَيْتُ [اسْتَكْفَيْتُ دُونَهُ وَ بِكَ اسْتَبْرَأْتُ مِنْ ضَرَّائِهِ اللَّهُمَّ احْرُسْنِي بِحِرَاسَتِكَ مِنْهُ وَ مِنْ عَذَابِكَ وَ اكْفِنِي بِكَفَايَتِكَ كَيْدَهُ وَ كَيْدَ بُغَايَتِكَ اللَّهُمَّ احْفَظْنِي بِحِفْظِ الْإِيمَانِ وَ أَشْبِلْ عَلَيَّ سِتْرَكَ الَّذِي سِتَرْتَ بِهِ رُسُلَكَ عَنْ الطَّوَاعِيتِ وَ حَصَّنِي بِحِصْنِكَ الَّذِي وَقَيْتَهُمْ بِهِ مِنَ الْجَوَابِيتِ اللَّهُمَّ أَيْدِنِي مِنْكَ بِنَصْرِ لَا يَنْفَكُ وَ عَزِيمَةٍ صِدْقٍ لَا تُخْتَلُ وَ جَلَلَنِي بِبُورِكَ وَ اجْعَلْنِي مُتَبَدِّرًا بِدِرْعِكَ الْحَصَةِ يَنْهَ الْوَاقِيَهُ وَ اكْلَأْنِي بِكَلَاءَتِكَ الْكَافِيَهُ إِنَّكَ وَاسِعٌ لِمَا تَشَاءُ وَ وَلِيٌّ لِمَنْ لَكَ تَوَالِي وَ نَاصِرٌ لِمَنْ إِلَيْكَ أَوْى وَ عَوْنٌ مَنْ بِكَ اسْتَعْدَى وَ كَافِي مَنْ بِكَ اسْتَكْفَى وَ الْعَزِيزُ الَّذِي لَا يُمَانَعُ عَمَّا يَشَاءُ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَ هُوَ حَسْبِي - عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

۲ - قنوت دیگر آن حضرت

يَا مَأْمَنَ الْخَائِفِ وَ كَهْفَ اللَّاهِفِ وَ جَنَّةَ الْعَائِدِ وَ غَوْتَ اللَّائِذِ خَابَ مَنْ اعْتَمَدَ سِوَاكَ وَ خَسِرَ مَنْ لَجَأَ إِلَى دُونِكَ وَ ذَلَّ مَنْ اغْتَرَّ بِغَيْرِكَ وَ افْتَقَرَ مَنْ اسْتَعْنَى عَنْكَ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ الْمَهْرُبُ وَ مِنْكَ اللَّهُمَّ الْمَطْلُبُ اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمْتُ عَقْدَ ضَمِيرِي عِنْدَ مُنَاجَاتِكَ وَ حَقِيقَةَ سِرِيرَتِي عِنْدَ دُعَائِكَ وَ صِدْقَ خَالِصَتِي بِاللَّجَا إِلَيْكَ فَأَفْرَغْنِي إِذَا فَرَعْتُ إِلَيْكَ وَ لَا تَحْذَلْنِي إِذَا اعْتَمَدْتُ عَلَيْكَ وَ بَادِرْنِي بِكَفَايَتِكَ وَ لَا تَسْلُبْنِي رَفَقَ عِنَايَتِكَ وَ خُذْ ظَالِمِي السَّاعِيَةَ السَّاعَةَ - أَخَذَ عَزِيزٌ مُقْتَدِرٌ عَلَيْهِ مَسِي تَأْصِلُ شَافَتَهُ مُجَبَّتٌ قَائِمَتُهُ حَاطٌّ دِعَامَتَهُ مُتَبَرِّ لَهُ مُدَمِّرٌ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ بَادِرْهُ قَبْلَ أَذِيَّتِي وَ اسْبِقْهُ بِكَفَايَتِي كَيْدَهُ وَ شَرَّهُ وَ مَكْرُوهُهُ وَ غَمَزَهُ وَ سُوءَ عَقْدِهِ وَ قَصْدِهِ اللَّهُمَّ إِنِّي إِلَيْكَ فَوَّضْتُ أَمْرِي وَ بِكَ تَحَصَّنْتُ مِنْهُ وَ مِنْ كُلِّ مَنْ يَتَعَمَّدُنِي بِمَكْرُوهِهِ وَ يَتَرَصَّدُنِي بِأَذِيَّتِهِ وَ يَصْلُبُ لِي بِطَانَتَهُ وَ يَسْعَى عَلَيَّ بِمَكَايِدِهِ اللَّهُمَّ كَذْ لِي وَ لَا تَكْذْ عَلَيَّ وَ اْمْكُزْ لِي وَ لَا تَمْكُزْ بِي وَ أَرْنِي الثَّارَ مِنْ كُلِّ عِدُوٍّ أَوْ مَكَارٍ وَ لَا يَضُرُّنِي ضَارٌّ وَ أَنْتَ وَلِيٌّ وَ لَا يَغْلِبُنِي مُغَالِبٌ وَ أَنْتَ عَضْدِي وَ لَا تَجْرِي عَلَيَّ مَسَاءَةٌ وَ أَنْتَ كَفَيْتَنِي اللَّهُمَّ بِكَ اسْتَنْدَرْتُ وَ اعْتَصَمْتُ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ.

۶ - قنوت مولا حضرت موسی بن جعفر علیه السلام

[۱ - قنوت اول]

يَا مَفْرَعُ الْفَضَائِعِ وَ مَيَّامَنْ الْهَوَالِغِ وَ مَطْمَعُ الطَّامِعِ وَ مَلْجَأُ الضَّارِعِ يَا غَوْثَ الْلَهْفَانِ وَ مَيَّأْوَى الْخَيْرَانِ وَ مُرْوَى الظُّمَانِ وَ مُشْبِعَ الْجُوعَانِ وَ كَاسِيَّ الْعُرْيَانِ وَ حَاضِرَ كُلِّ مَكَانٍ بِلَا دَرَكٍ وَ لَا عَيَانٍ وَ لَا صِفَةٍ وَ لَا بَطَانٍ عَجَزَتِ الْأَفْهَامُ وَ ضَلَّتِ الْأَوْهَامُ عَنْ مُوَافَقَةِ صِفَتِهِ دَائِهِ مِنْ الْهَوَامِ فَضْلًا عَنِ الْأَجْرَامِ الْعِظَامِ مِمَّا أَنْشَأَتْ حِجَابًا لِعَظَمَتِكَ وَ أَنَّنِي يَتَغَلَّغُلُ إِلَى مَا وَرَاءَ ذَلِكَ بِمَا لَا يُرَامُ تَقَدَّسَتْ يَا قُدُّوسُ عَنِ الظُّنُونِ وَ الْخُدُوسِ وَ أَنْتَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ بَارِئُ الْأَجْسَامِ وَ النَّفُوسِ وَ مُنْخَرُ الْعِظَامِ وَ مُمِيتُ الْأَنَامِ وَ مُعِيدُهَا بَعِيدُ الْفَنَاءِ وَ التَّطْمِيسِ أَسْأَلُكَ يَا ذَا الْقُدْرَةِ وَ الْعِلْمِ وَ الْعِزِّ وَ الشَّانِ أَنْ تَصِيْلَنِي عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَوْلَى النَّهْيِ وَ الْمَحَلِّ الْأَوْفَى وَ الْمَقَامِ الْأَعْلَى وَ أَنْ تُعَجِّلَ مَا قَدْ تَأَجَّلَ وَ تُقَدِّمَ مَا قَدْ تَأَخَّرَ وَ تَأْتِي بِمَا قَدْ أُوجِبَتْ إِثْبَاتُهُ وَ تُقَرِّبَ مَا قَدْ تَأَخَّرَ فِي النَّفُوسِ الْحَصِرَةِ أَوَانُهُ وَ تَكْشِفَ الْبَاسَ وَ سُوءَ اللَّبَاسِ وَ عَوَارِضَ الْوَسْوَاسِ الْخَنَاسِ ... فِي صُدُورِ النَّاسِ وَ تَكْفِينًا مَا قَدْ رَهَقْنَا وَ تَصْرِيفَ عَنَّا مَا قَدْ رَكَبْنَا وَ تَبَادُرَ اضْطِلَامِ الظَّالِمِينَ وَ نَصِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْإِدَالَةَ مِنَ

الْمُعَانِدِينَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

۲ - فنون دیگر آن حضرت

اللَّهُمَّ إِنِّي وَفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ عَبْدَانِ مِنْ عِبِيدِكَ نَوَاصِيهِنَا بِيَدِكَ تَعْلَمُ مُسْتَقَرَّنَا وَ مُسْتَوْدَعُنَا وَ مُنْقَلَبُنَا وَ مَثْوَانَا وَ سِرَّنَا وَ عَلَانِيَتَنَا تَطَّلِعَ عَلَى نِيَاتِنَا وَ تُحِيطُ بِضَمَائِرِنَا عِلْمُكَ بِمَا نُبْدِيهِ كَعِلْمِكَ بِمَا نُخْفِيهِ وَ مَعْرِفَتُكَ بِمَا نُبْطِنُهُ كَمَعْرِفَتِكَ بِمَا نُظْهَرُهُ وَ لَا يَنْطَوِي عِنْدَكَ شَيْءٌ مِنْ أُمُورِنَا وَ لَا يَسْتَتِرُ دُونَكَ حَالٌ مِنْ أَحْوَالِنَا وَ لَا مِنْكَ مَعْقِلٌ يُحْصِي شَأْنَنَا وَ لَا حِزْزٌ يُحَرِّزُنَا وَ لَا مَهْرَبٌ لَنَا نَفُوتُكَ بِهِ وَ لَا يَمْنَعُ الظَّالِمُ مِنْكَ حُصُونَهُ وَ لَا يُجَاهِدُكَ عَنْهُ جُنُودُهُ وَ لَا يُغَالِبُكَ مُغَالِبٌ بِمَنْعِهِ وَ لَا يُعَازُكَ مُعَازٌ بِكَثْرَةِ أَنْتَ مُدْرِكُهُ أَيْنَمَا سَلَكَ وَ قَادِرٌ عَلَيْهِ أَيْنَمَا لَجَأَ فَمَعَاذُ الْمَظْلُومِ مِنَّا بِكَ وَ تَوَكَّلُ الْمُقْهُورُ مِنَّا عَلَيْكَ وَ رُجُوعُهُ إِلَيْكَ وَ يَسْتَغِيثُ بِكَ إِذَا خَذَلَهُ الْمُغِيثُ وَ يَسْتَصْرِخُكَ إِذَا قَعَدَ عَنْهُ النَّصِيرُ وَ يَلُودُ بِكَ إِذَا نَفَتْهُ الْأَفْتِيَةُ وَ يَطْرُقُ بِكَ إِذَا أُغْلِقَتْ عَنْهُ الْأَبْوَابُ الْمُرْتَجَّةُ وَ يَصِلُ إِلَيْكَ إِذَا اخْتَجَبَ عَنْهُ الْمُلُوكُ الْغَافِلَةُ تَعْلَمُ مَا حَلَّ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَشْكُوهُ إِلَيْكَ وَ تَعْلَمُ مَا يُضِلُّهُ قَبْلَ أَنْ يَدْعُوكَ لَهُ فَلَكَ الْحَمْدُ سَمِيعاً بَصِيراً لَطِيفاً عَلِماً خَبِيراً قَدِيراً وَ إِنَّهُ قَدْ كَانَ فِي سَابِقِ عِلْمِكَ وَ مُحْكَمِ قَضَائِكَ وَ جَارِي قَدْرِكَ وَ نَافِذِ أَمْرِكَ وَ قَاضِي حُكْمِكَ وَ مَاضِي مِشِيَّتِكَ فِي خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ شَقِيهِمْ وَ سَعِيدِهِمْ وَ بَرِّهِمْ وَ فَاجِرِهِمْ أَنْ جَعَلْتَ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ عَلَى قُدْرَةِ فَظْلَمَنِي بِهَا وَ بَغَى عَلَيَّ بِمَكَانِهَا وَ اسْتَطَالَ وَ تَعَزَّزَ بِسُلْطَانِهِ الَّذِي خَوَّلْتَهُ إِيَّاهُ وَ تَجَبَّرَ وَ افْتَخَرَ بِعُلُوِّ حَالِهِ الَّذِي نَوَّلْتَهُ وَ عَزَّهُ إِمْلَؤُكَ لَهُ وَ أَطْعَمَهُ حِلْمِيكَ عَنْهُ فَقَصَيْدَنِي بِمَكْرُوهِ عَجَزْتُ عَنِ الصَّبْرِ عَلَيْهِ وَ تَعَمَّدَنِي بِشَرِّ ضَعْفَتٍ عَنِ اخْتِمَالِهِ وَ لَمْ أَقْدِرْ عَلَى الْإِسْتِصْفَافِ مِنْهُ لِضَعْفِي وَ لَا عَلَى الْإِنْتِصَارِ لِقَلْبِي وَ ذُلِّي فَوَكَّلْتُ أَمْرَهُ إِلَيْكَ وَ تَوَكَّلْتُ فِي شَأْنِهِ عَلَيْكَ وَ تَوَعَّدْتُهُ بِعُقُوبَتِكَ وَ حَذَرْتُهُ بِطُشِكَ وَ خَوْفْتُهُ نَقِمَتَكَ فَظَنَّ أَنَّ حِلْمَكَ عَنْهُ مِنْ ضَعْفٍ وَ حَسِبَ أَنَّ إِمْلَاءَكَ لَهُ مِنْ عَجْزٍ وَ لَمْ تَنْهَهُ وَاحِدَةً عَنْ أُخْرَى وَ لَا انْتَجَرَ عَنْ ثَانِيَةٍ بِأُولَى لَكِنَّهُ تَمَادَى فِي عَيْهِ وَ تَتَابَعَ فِي ظُلْمِهِ وَ لَجَّ فِي عُذْوَانِهِ وَ اسْتَشْرَى فِي طُغْيَانِهِ جُزْأَةً عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ وَ تَعَرَّضَ لِسَخَطِكَ الَّذِي لَا تَرُدُّهُ عَنِ الظَّالِمِينَ وَ قَلَّ اكْتِرَابُ بِنَاسِكَ الَّذِي لَا تَحْسِبُهُ عَنِ الْبَاغِينَ فَهَا أَنَا ذَا يَا سَيِّدِي مُسْتَضْعَفٌ فِي يَدِهِ مُسْتَضَامٌ تَحْتَ سُلْطَانِهِ مُسْتَدَلٌّ بِفَنَائِهِ مَغْضُوبٌ مَغْلُوبٌ مَبْغِيٌّ عَلَى مَرْغُوبٍ وَ جَلُّ خَائِفٌ مَرْوَعٌ مَقْهُورٌ قَدْ قَلَّ صَبْرِي وَ ضَاقَتْ حِيلَتِي وَ انْعَلَقْتُ عَلَى الْمِذَاهِبِ إِلَّا إِلَيْكَ وَ انْسَدَّتْ عَنِّي الْجِهَاتُ إِلَّا جِهَتُكَ وَ التَّبَسَّتْ عَلَيَّ أُمُورِي فِي دَفْعِ مَكْرُوهِهِ عَنِّي وَ اسْتَبْهَتْ عَلَيَّ الْأَرَءَاءُ فِي إِزَالَةِ ظُلْمِهِ وَ خَذَلْنِي مَنْ اسْتَنْصَرْتُهُ مِنْ خَلْقِكَ وَ أَسْلَمْنِي مَنْ تَعَلَّقْتُ بِهِ مِنْ عِبَادِكَ فَاسْتَشَرْتُ نَصِيحِي فَأَشَارَ عَلَيَّ بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ اسْتَرْشَدْتُ دَلِيلِي فَلَمْ يَدُلَّنِي إِلَّا إِلَيْكَ فَرَجَعْتُ إِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ صَاحِراً رَاغِماً مُسْتَكِيناً عَالِماً أَنَّهُ لَا فَرَجَ لِي إِلَّا عِنْدَكَ وَ لَا خَلَاصَ لِي إِلَّا بِكَ أَنْتَجَزُ وَعِيدَكَ فِي نُصْرَتِي وَ إِجَابَةِ دُعَائِي لِأَنَّ قَوْلَكَ الْحَقُّ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَ لَا يُبَدَّلُ وَ قَدْ قُلْتَ تَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ وَ مَنْ بَغَى عَلَيْهِ لِيَنْصُرْتَهُ اللَّهُ وَ قُلْتَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ - اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ فَهَا أَنَا ذَا فَاعِلٌ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ لَا مَنَّا عَلَيْكَ وَ كَيْفَ أَمْنٌ بِهِ وَ أَنْتَ عَلَيْهِ دَلَلْتَنِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي يَا مَنْ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ وَ إِنِّي لَأَعْلَمُ يَا سَيِّدِي أَنَّ لَكَ يَوْماً تَنْتَقِمُ فِيهِ مِنَ الظَّالِمِ لِلْمَظْلُومِ وَ أَتَقِنُ أَنَّ لَكَ وَقْتاً تَأْخُذُ فِيهِ مِنَ الْغَاصِبِ لِلْمَغْضُوبِ لِأَنَّكَ لَا يَسْبِقُكَ مُعَانِدٌ وَ لَا يَخْرُجُ مِنْ قَبْضَتِكَ مُنَابِذٌ وَ لَا تَخَافُ قُوَّةَ فَائِتٍ وَ لَكِنَّ جَزْعِي وَ هَلْعِي لَا يُلْغِيَانِ الصَّبْرَ عَلَيَّ أَنَاتِكَ وَ انْتِظَارِ حِلْمِكَ فَصَدَرْتُكَ يَا سَيِّدِي فَوْقَ كُلِّ قُدْرَةٍ وَ سُلْطَانِكَ غَالِبٌ كُلِّ سُلْطَانٍ وَ مَعَادٌ كُلِّ أَحَدٍ إِلَيْكَ وَ إِنِّ أَمْهَلْتُهُ وَ رُجُوعُ كُلِّ ظَالِمٍ إِلَيْكَ وَ إِنِّ أَنْظَرْتُهُ وَ قَدْ أَضَرَّنِي يَا سَيِّدِي حِلْمُكَ عَنْ فُلَانٍ وَ طُولُ أَنَاتِكَ لَهُ وَ إِمْهَالُكَ إِيَّاهُ فَكَادَ الْقُتُوبُ يَشْتَتِلُوا عَلَيَّ لَوْ لَا الثَّمَةُ بِكَ وَ الْيَقِينُ بِوَعِيدِكَ وَ إِنِّ كَانَ فِي قَضَائِكَ النَّافِذِ وَ قُدْرَتِكَ الْمَاضِيَةِ أَنَّهُ يُسَبِّحُ أَوْ يُتُوبُ أَوْ يَرْجِعُ عَنْ ظُلْمِي وَ يَكْفُ عَنْ مَكْرُوهِِي وَ يَسْتَقِلُّ عَنْ عَظِيمٍ مَا رَكِبَ مِنِّي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَوْقِعْ ذَلِكَ فِي قَلْبِهِ السَّاعِيَةِ السَّاعِيَةِ قَبْلَ إِزَالَةِ نِعْمَتِكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ وَ تَكْدِيرِ مَعْرِفَتِكَ الَّذِي صَيَّرْتَهُ عِنْدِي وَ إِنِّ كَانَ عِلْمُكَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ مِنْ مَقَامِهِ عَلَيَّ ظُلْمِي فَإِنِّي أَسْأَلُكَ يَا نَاصِرَ الْمَظْلُومِينَ الْمُبْغِيَّ عَلَيْهِمْ إِجَابَةَ دَعْوَتِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ خُذْهُ مِنْ مَأْمَنِهِ [مَنَامِهِ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ وَ أَفْجَاهُ فِي غَفْلَتِهِ مُفَاجَأَهُ مَلِيكَ مُنْتَصِرٍ وَ اسْلُبْهُ نِعْمَتَهُ وَ سُلْطَانَهُ وَ أَفْضُضْ عَنْهُ جُمُوعَهُ وَ أَغْوَانَهُ وَ مَرِّقْ مُلْكَهُ كُلَّ مَمَزِقٍ وَ فَرِّقْ أَنْصَارَهُ كُلَّ مُفَرِّقٍ وَ أَعِزَّهُ مِنْ نِعْمَتِكَ الَّتِي لَهَا يُقَابِلُهَا بِالشُّكْرِ وَ انْزِعْ عَنْهُ سَيِّئَاتِ عِزِّكَ الَّذِي لَمْ يُجَازِهِ

يَا حَسَنَ وَ أَقْصَمَهُ يَا قَاصِمَ الْجَبَابِرَةِ وَ أَهْلِكَ يَا مُهْلِكَ الْقُرُونِ الْخَالِيَةِ وَ أَبْرَهُ يَا مُبِيرَ الْأُمَمِ الظَّالِمَةِ وَ أَخْذَلَهُ يَا خَاذِلَ الْفِرَقِ الْبَاغِيَةِ وَ ابْتَرَّ عُمُرَهُ وَ ابْتَرَّ مُلْكُهُ وَ عَفَّ أَثَرُهُ وَ أَقْطَعَ خَيْرُهُ وَ أَطْفَأَ نَارَهُ وَ أَظْلَمَ نَهَارَهُ وَ كَوَّرَ شَمْسَهُ وَ أَزْهَقَ نَفْسَهُ وَ أَهْشَمَ سُوقَهُ وَ جَبَّ سِنَامَهُ وَ أَرْغَمَ أَنْفَهُ وَ عَجَلَ حَتْمَهُ وَ لَا تَدْعُ لَهُ جَنَّةً إِلَّا هَتَكَتْهَا وَ لَا دَعَامَةً إِلَّا قَصَصَتْهَا وَ لَا كَلِمَةً مُجْتَمِعَةً إِلَّا فَرَقَتْهَا وَ لَا قَائِمَةً عَلُوًّا إِلَّا وَضَعَتْهَا وَ لَا رُكْنًا إِلَّا وَهَنْتَهُ وَ لَا سَبَبًا إِلَّا قَطَعْتَهُ وَ أَرْنَا أَنْصَارَهُ عِبَادِيدَ بَعِيدِ الْأَلْفَةِ وَ شَتَّى بَعِيدِ اجْتِمَاعِ الْكَلِمَةِ وَ مُقْنَعِي الرُّءُوسِ بَعْدَ الظُّهُورِ عَلَى الْأُمَّةِ وَ أَشْفِ بِزَوَالِ أَمْرِهِ الْقُلُوبَ الْوَجِلَةَ وَ الْأَفِيدَةَ اللَّهْفَةَ وَ الْأُمَّةَ الْمُتَحَيِّرَةَ وَ الْبَرِيَّةَ الضَّائِعَةَ وَ أَدْلِ بِبَوَارِهِ الْخُدُودَ الْمُعْطَلَةَ وَ الشُّنَنَ الدَّائِرَةَ وَ الْأَحْكَامَ الْمُهْمَلَةَ وَ الْمَعَالِمَ الْمُغْبِرَةَ وَ الْآيَاتِ الْمُحَرَّفَةَ وَ الْمِدَارِسَ الْمَهْجُورَةَ وَ الْمَحَارِبَ الْمَجْفُورَةَ وَ الْمَشَاهِدَ الْمَهْدُومَةَ وَ أَشْبِعْ بِهِ الْخِمَاصَ السَّاعِيَةَ وَ أَرُو بِهِ اللَّهَوَاتِ اللَّاعِيَةَ وَ الْأَكْبَادَ الطَّامِيَةَ وَ أَرِحْ بِهِ الْأَقْدَامَ الْمُتَعَبِيَةَ وَ اطْرُقْهُ بِلَيْلِهِ لَا أُخْتُ لَهَا وَ بِسَاعِيهِ لَا مَثْوًى فِيهَا وَ يَنْكِبِهِ لَا انْتِعَاشَ مَعَهَا وَ يَعْثُرُهُ لَا إِقَالَةَ مِنْهَا وَ أَبْجَحْ حَرِيمَهُ وَ نَغْصُ نَعِيمَهُ وَ أَرِهْ بَطْشَتَكَ الْكُبْرَى وَ نَقِمَتَكَ الْمُثْلَى وَ قُدِّرَتَكَ الَّتِي فَوْقَ قُدْرَتِهِ وَ سُلْطَانَكَ الَّذِي هُوَ أَعَزُّ مِنْ سُلْطَانِهِ وَ أَغْلَبُهُ لِي بِقُوَّتِكَ الْقَوِيَّةِ وَ مِحَالِكَ الشَّدِيدِ وَ امْنَعْنِي مِنْهُ بِمَنْعِكَ الَّذِي كُلُّ خَلْقٍ فِيهَا ذَلِيلٌ وَ ابْتَلِهِ بِفَقْرٍ لَا تَجْبُرُهُ وَ بِسُوءٍ لَا تَسْتُرُهُ وَ كُلِّهِ إِلَى نَفْسِهِ فِيمَا يُرِيدُ إِنَّكَ فَعَالٌ لِمَا تُرِيدُ وَ ابْرَأَهُ مِنْ حَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ وَ كُلِّهِ إِلَى حَوْلِهِ وَ قُوَّتِهِ وَ أَرِْ مَكْرَهُ بِمَكْرِكَ وَ اذْفَعْ مَشِيَّتَهُ بِمَشِيَّتِكَ وَ اسْقِمْ جَسَدَهُ وَ آيِسْهُ مِنْهُ وَ اذْفَعْ أَجَلَهُ وَ خَيِّبْ أَمَلَهُ وَ أَدْلِ [أَرِْ] دَوْلَتَهُ وَ أَطْلِ عَوْلَتَهُ وَ اجْعَلْ شُغْلَهُ فِي بَدَنِهِ وَ لَا تَفْكُهُ مِنْ حُزْنِهِ وَ صَيِّرْ كَيْدَهُ فِي ضَلَالٍ وَ أَمْرُهُ إِلَى زَوَالٍ وَ نِعْمَتُهُ إِلَى انْقِطَالٍ وَ جِدَّهُ فِي سَفَالٍ وَ سُلْطَانَهُ فِي اضمْخَالٍ وَ عَاقِبَتَهُ إِلَى شَرٍّ مَالٍ وَ أَمْنَهُ بِغِيْظِهِ إِنَّ أُمَّتَهُ وَ أَتْبَعَهُ بِحَسْرَتِهِ إِنَّ أَبْقِيَّتَهُ وَ قِنَى شَرِّهِ وَ هَمَزُهُ وَ لَمَزُهُ وَ سَطَوَتَهُ وَ عِدَاوَتَهُ وَ الْمَحَةَ لَمَحَهُ تُدْمِرُ بِهَا عَلَيْهِ فَإِنَّكَ أَشَدُّ بَأْسًا وَ أَشَدُّ تَنْكِيلًا.

۷ - قنوت مولا حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام

الْفَرْعُ الْفَرْعُ إِلَيْكَ يَا ذَا الْمَحَاضِرَةِ وَ الرَّغْبَةُ الرَّغْبَةُ إِلَيْكَ يَا مَنْ بِهِ الْمَفَاخِرَةُ وَ أَنْتَ اللَّهُمَّ مُشَاهِدُ هَوَاجِسِ النُّفُوسِ وَ مَرَاصِدُ حَرَكَاتِ الْقُلُوبِ وَ مَطَالِعِ مَسَرَّاتِ السَّرَائِرِ مِنْ غَيْرِ تَكْلُفٍ وَ لَا تَعْسُفٍ وَ قَدْ تَرَى اللَّهُمَّ مَا لَيْسَ عَنْكَ بِمُنْطَوًى وَ لَكِنْ حِلْمُكَ آمَنَ أَهْلَهُ عَلَيْهِ جُزْأَةً وَ تَمَرُّدًا وَ عُتُوًّا وَ عِبَادًا وَ مَا يَغَايِبُهُ أَوْلِيَاؤُكَ مِنْ تَعْفِيهِ آثَارِ الْحَقِّ وَ دُرُوسِ مَعَالِمِهِ وَ تَزْيِيدِ الْفَوَاحِشِ وَ اسْتِمْرَارِ أَهْلِيهَا عَلَيْهَا وَ ظُهُورِ الْبَاطِلِ وَ عُمُومِ التَّغَاشُّمِ وَ التَّرَاضِي بِذَلِكَ فِي الْمُعَامَلَاتِ وَ الْمُتَصَيَّرَفَاتِ مُذْ [قَدْ] جَرَتْ بِهِ الْعَادَاتُ وَ صَارَ كَالْمَفْرُوضَاتِ وَ الْمَسْنُونَاتِ اللَّهُمَّ فَيَا دِرَ الَّذِي مَنْ أَعْنَتَهُ بِهِ فَازَ وَ مَنْ أَيْدَتْهُ لَمْ يَخَفْ لَمَزَ لَمَازٍ وَ خُذِ الظَّالِمَ أَخْذًا عَنِيفًا وَ لَا تُكُنْ لَهُ رَاحِمًا وَ لَا بِهِ رَعُوفًا اللَّهُمَّ اللَّهُمَّ بَادِرْهُمْ اللَّهُمَّ عَاجِلْهُمْ اللَّهُمَّ لَا تُمَهِّلْهُمْ اللَّهُمَّ عَادِرْهُمْ بُكْرَةً وَ هَجِيرَةً وَ شَيْخَرَةً وَ بَيَاتًا وَ هُمْ نَائِمُونَ وَ ضَحَى وَ هُمْ يَلْعَبُونَ وَ مَكْرًا وَ هُمْ يَمْكُرُونَ وَ فُجَاءَةً وَ هُمْ آمِنُونَ اللَّهُمَّ يَدِّدْهُمْ وَ يَدِّدْ أَعْوَانَهُمْ وَ أَفْلُلْ أَعْصَادَهُمْ وَ اهْزِمْ جُنُودَهُمْ وَ أَفْلُلْ حِيَدَهُمْ وَ اجْتَثِّ سِنَامَهُمْ وَ أَضْعِفْ عَزَائِمَهُمْ اللَّهُمَّ امْتَحِنَا أَكْتَافَهُمْ وَ مَلَكْنَا أَكْتَافَهُمْ وَ يَدِّدْهُمْ بِالنِّعَمِ النَّعَمِ وَ يَدِّدْنَا مِنْ مُحَازَرَتِهِمْ وَ بَغِيهِمُ السَّلَامَةَ وَ اغْنَمْنَاهُمْ أَكْمَلَ الْمُغْنَمِ اللَّهُمَّ لَا تَرُدَّ عَنْهُمْ بِأَسْكَ الَّذِي إِذَا حَلَّ بِقَوْمٍ فِسَاءٌ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ.

۸ - قنوت مولا حضرت امام محمد تقی علیه السلام

[۱ - قنوت اول]

(اللَّهُمَّ) (۱۴۶) مَنَاجِحُكَ مُتَتَابِعَةٌ وَ آيَاتُكَ مُتَوَالِيَةٌ وَ نِعْمَتُكَ سَابِغَةٌ وَ شُكْرُنَا قَاصِرٌ وَ حَمْدُنَا يَسِيرٌ وَ أَنْتَ بِالْتَّعَطُّفِ عَلَى مَنْ اعْتَرَفَ جَدِيرٌ اللَّهُمَّ وَ قَدْ غُصَّ أَهْلُ الْحَقِّ بِالرِّيقِ وَ ارْتَبَكَ أَهْلُ الصِّدْقِ فِي الْمَضَتِّيقِ وَ أَنْتَ اللَّهُمَّ بِعِبَادِكَ وَ ذَوِي الرَّغْبَةِ إِلَيْكَ شَفِيقٌ وَ بِاجَابَةِ دُعَائِهِمْ وَ تَعَجِيلِ الْفَرْجِ عَنْهُمْ حَقِيقٌ اللَّهُمَّ فَصِلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ بَادِرْنَا مِنْكَ بِالْعَوْنِ الَّذِي لَا خِذْلَانَ بَعْدَهُ وَ النَّصِيرِ الَّذِي لَا بَاطِلَ يَتَكَادَّهُ وَ آتِجْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ مَتَاحًا فَتَاحًا يَأْمَنُ فِيهِ وَلِيُّكَ وَ يَخِيبُ فِيهِ عِدُوُّكَ وَ يَقَامُ فِيهِ مَعَالِمُكَ وَ يَظْهَرُ فِيهِ أَوَامِرُكَ وَ تَتَكَفَّى فِيهِ

عَوَادِي عَذَابِكَ اللَّهُمَّ بَادِرْنَا مِنْكَ بِدَارِ الرَّحْمَةِ وَبَادِرْ أَغْدَاءَكَ مِنْ بَاسِكَ بِدَارِ النِّقْمَةِ اللَّهُمَّ أَعِنَّا وَاعِثْنَا وَارْفَعْ نِقْمَتَكَ عَنَّا وَاحْلُهَا بِالْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

۲ - قنوت دیگر آن حضرت

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ بَلَا أَوَّلِيهِ مَعْدُودُهُ وَالْآخِرُ بَلَا آخِرِيهِ مَحْدُودُهُ أَنْشَأْتَنَا لِعِلَّةِ افْتِسَارٍ وَاخْتَرَعْتَنَا لِحَاجَةِ افْتِدَارٍ وَابْتَدَعْتَنَا بِحِكْمَتِكَ اخْتِيَارًا وَبَلَوْتَنَا بِأَمْرِكَ وَنَهَيْتَكَ اخْتِيَارًا وَآيَدْتَنَا بِالْأَلَاتِ وَمَنْحَتَنَا بِالْأَدَوَاتِ وَكَلَّفْتَنَا الطَّاقَةَ وَجَسَّمْتَنَا الطَّاعَةَ فَأَمَرْتَ تَخْيِيرًا وَنَهَيْتَ تَحْذِيرًا وَخَوَّلْتَ كَثِيرًا وَسَلَّاتَ يَسِيرًا فَعَصَيْتَ أَمْرَكَ فَحَلُمْتَ وَجَهَلْتَ قَدْرَكَ فَتَكَرَّمْتَ فَأَنْتَ رَبُّ الْعِزَّةِ وَالْبَهَاءِ وَالْعَظَمَةِ وَالْكَبَرِيَاءِ وَالْإِحْسَانِ وَالنِّعَمِ وَالْمَنْ وَالْأَلَاءِ وَالْمِنْحِ وَالْعَطَاءِ وَالْإِنْجَازِ وَالْوَفَاءِ وَلَا تُحِيطُ الْقُلُوبُ لَكَ بِكُنْهِهِ وَلَا تُدْرِكُ الْأَوْهَامُ لَكَ صِفَتَهُ وَلَا يُشَبِّهُكَ شَيْءٌ مِنْ خَلْقِكَ وَلَا يُمَثِّلُ بِكَ شَيْءٌ مِنْ صُنْعِكَ - تَبَارَكْتَ أَنْ تُحَسَّسَ أَوْ تُمَسَّسَ أَوْ تُدْرِكَكَ الْحَوَاسُّ الْخَمْسُ وَأَنْتَ يُدْرِكُ مَخْلُوقٌ خَالِقَهُ وَتَعَالَيْتَ يَا إِلَهِي عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا اللَّهُمَّ أَدِلْ لِأَوْلِيَائِكَ مِنْ أَغْدَائِكَ الظَّالِمِينَ الْبَاغِينَ النَّاكِثِينَ الْفَاسِقِينَ الْمَارِقِينَ الَّذِينَ أَضَلُّوا عِبَادَكَ وَحَرَّفُوا كِتَابِكَ وَبَدَّلُوا أَحْكَامَكَ وَجَحَدُوا حَقَّكَ وَجَلَسُوا مَجَالِسَ أَوْلِيَائِكَ جُزْأَةً مِنْهُمْ عَلَيْكَ وَظَلَمُوا مِنْهُمْ لِأَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِمْ سَلَامُكَ وَصَلَوَاتُكَ وَرَحْمَتُكَ وَبَرَكَاتُكَ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا خَلْقَكَ وَهَتَكُوا حِجَابَ سِتْرِكَ عَنْ عِبَادِكَ وَاتَّخَذُوا اللَّهُمَّ مَالِكَ دَوْلَا وَعِبَادَكَ خَوْلَا وَتَرَكُوا اللَّهُمَّ عَالِمَ أَرْضِكَ فِي بَكْمَاءِ عَمِيَاءِ ظَلَمَاءِ مُدْلِهِمَّةٍ فَأَعْيَنُهُمْ مَفْتُوحَةً وَقُلُوبُهُمْ عَمِيَّةٌ وَلَمْ تَبْقَ لَهُمُ اللَّهُمَّ عَلَيْكَ مِنْ حُجَّةٍ لَقَدْ حَذَرْتَ اللَّهُمَّ عَذَابَكَ وَبَيَّنْتَ نَكَالَكَ وَوَعَدْتَ الْمُطِيعِينَ إِحْسَانَكَ وَقَدَّمْتَ إِلَيْهِمْ بِالْذُّرِّ فَأَمَنْتَ طَائِفَةً فَأَيَّدَ اللَّهُمَّ الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى عَدُوِّكَ وَعَدُوِّ أَوْلِيَائِكَ - فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ وَإِلَى الْحَقِّ دَاعِينَ وَلِلْإِمَامِ الْمُنتَظَرِ الْقَائِمِ بِالْقِسْطِ تَابِعِينَ وَخَدَّدَ اللَّهُمَّ عَلَى أَغْدَائِكَ وَأَعْدَائِهِمْ نَارَكَ وَعَذَابَكَ الَّذِي لَا تَدْفَعُهُ عَنِ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَقُو ضَعْفَ الْمُخْلِصِينَ لَكَ بِالْمُحَبَّةِ الْمُسَايِعِينَ لَنَا بِالْمَوْلَاةِ الْمُتَّبِعِينَ لَنَا بِالتَّضْيِيقِ وَالْعَمَلِ الْمُوَارِينَ لَنَا بِالْمُؤَاَسَاةِ فِينَا الْمُحِبِّينَ ذَكَرْنَا عِنْدَ اجْتِمَاعِهِمْ وَشَدَّ اللَّهُمَّ رُكْنَهُمْ وَسَدَّدَ لَهُمُ اللَّهُمَّ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَيْتَهُ لَهُمْ وَأَتَمَمَ عَلَيْهِمْ نِعْمَتَكَ وَخَلَصَهُمْ وَاسْتَخْلَصَهُمْ وَسَيَّدَ اللَّهُمَّ فَرَقَهُمْ وَالْمُمُ اللَّهُمَّ شَعَثَ فَاقْتَنَهُمْ وَاعْفِرِ اللَّهُمَّ ذُنُوبَهُمْ وَخَطَايَاهُمْ وَلَا تُزِغْ قُلُوبَهُمْ بَعِيدَ إِذْ هَدَيْتَهُمْ وَلَا تُخْلِهِمْ أَيْ رَبِّ بِمَعْصِيَتِهِمْ وَاحْفَظْ لَهُمْ مَا مَنَحْتَهُمْ بِهِ مِنَ الطَّهَارَةِ بَوْلَايَةِ أَوْلِيَائِكَ وَالْبَرَاءَةِ مِنْ أَغْدَائِكَ إِنَّكَ سَمِيعٌ مُجِيبٌ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

۹ - قنوت مولا حضرت علی بن محمد هادی علیه السلام

[۱ - قنوت اول]

مَنَاهِلُ كَرَامَاتِكَ بِجَزِيلِ عَطِيَّاتِكَ مُتَرَعَّةٌ وَأَبْوَابُ مُنَاجَاتِكَ لِمَنْ أَمَّكَ مُسْرَعَةٌ وَعَطُوفٌ لِحَظَاتِكَ لِمَنْ ضَرَعَ إِلَيْكَ غَيْرُ مُنْقَطَعَةٍ وَقَدْ أَلْجَمَ الْحِذَارُ وَاشْتَدَّ الْإِضْطِرَارُ وَعَجَزَ عَنِ الْإِصْطِبَارِ أَهْلُ الْإِنْتِظَارِ [الْإِنْصَارِ، الْإِضْرَارِ] وَأَنْتَ اللَّهُمَّ بِالْمَرْصِدِ مِنَ الْمَكَارِ اللَّهُمَّ وَغَيْرُ مُهْمِلٍ مَعَ الْإِمْهَالِ وَاللَّائِذُ بِكَ آمِنٌ وَالرَّاعِبُ إِلَيْكَ غَانِمٌ وَالْقَاصِدُ إِلَيْكَ سَالِمٌ اللَّهُمَّ فَعَاجِلٌ مَنْ قَدْ امْتَرَّ فِي طُغْيَانِهِ وَاسْتَمَرَّ عَلَى جَهَالَتِهِ لِعُقْبَاهُ فِي كُفْرَانِهِ وَأَطْمَعَهُ حِلْمُكَ عَنْهُ فِي نَيْلِ إِرَادَتِهِ فَهُوَ يَتَسَرَّعُ إِلَى أَوْلِيَائِكَ بِمَكَارِهِهِ وَيُؤَاصِلُهُمْ بِقَبَائِحِ مَرَاصِدِهِ وَيَقْصُدُهُمْ فِي مَظَانِهِمْ بِأَذْيَتِهِ اللَّهُمَّ اكْشِفِ الْعَذَابَ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ وَابْعَثْ جَهْرَةً عَلَى الظَّالِمِينَ اللَّهُمَّ اكْفِفِ الْعَذَابَ عَنِ الْمُشْتَجِيرِينَ وَاصْبِرْ عَلَى الْمُعْتَرِينَ [الْمُفْتَرِينَ، الْمُعْتَرِينَ] اللَّهُمَّ بَادِرْ عَصِيْبَةَ الْحَقِّ بِالْعَوْنِ وَبَادِرْ أَعْوَانَ الظُّلْمِ بِالْقَضْمِ اللَّهُمَّ أَسْبِعْ دُنَا الشُّكْرِ وَامْنَحْنَا النَّصِيرَ وَاعْزِدْنَا مِنْ سُوءِ الْبَدَاءِ وَالْعَاقِبَةِ وَالْخَيْرِ.

۲ - قنوت دیگر آن حضرت

يَا مَنْ تَفَرَّدَ بِالرُّبُوبِيَّةِ وَتَوَحَّدَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ يَا مَنْ أَضَاءَ بِاسْمِهِ النَّهَارَ وَأَشْرَقَتْ بِهِ الْأَنْوَارُ وَأَظْلَمَ بِأَمْرِهِ حِنْدُسُ اللَّيْلِ وَهَطَلَ بِغَيْثِهِ وَابِلُ السَّيْلِ يَا مَنْ دَعَاهُ الْمُضْطَرُّونَ فَأَجَابَهُمْ وَلَجَأَ إِلَيْهِ الْخَائِفُونَ فَأَمَنَهُمْ وَعَيْدُهُ الطَّائِعُونَ فَشَكَرَهُمْ وَحِمْدُهُ الشَّاكِرُونَ فَأَثَابَهُمْ مَا أَجَلَ شَأْنُكَ وَ أَعْلَى سُلْطَانِكَ وَأَنْتَ أَحْكَمُكَ أَنْتَ الْخَالِقُ بَعِيرُ تَكْلِفٍ وَالْقَاضِي بَعِيرُ تَحْيِفٍ حُجَّتُكَ الْبَالِغَةُ وَكَلِمَتُكَ الدَّامِغَةُ بِكَ اعْتَصِمْتُ وَتَعَوَّذْتُ مِنْ نَفَثَاتِ الْعَمْدَةِ وَرَضِيَدَاتِ الْمُلْحِدَةِ الَّذِينَ أَلْحَدُوا فِي أَسْمَائِكَ وَرَضِدُوا بِالْمَكَارِهِ لِأَوْلِيَائِكَ وَأَعَانُوا عَلَى قَتْلِ أَنْبِيَائِكَ وَ أَصِيفِيَّائِكَ وَقَصَدُوا لِإِطْفَاءِ نُورِكَ بِإِذَاعِهِ سِرِّكَ وَكَذَبُوا رُسُلَكَ وَصَدُّوا عَنْ آيَاتِكَ - وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِكَ وَدُونَ رُسُلِكَ وَدُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَلِيحَةً رَعِيَّةً عَنْكَ وَغَيَرُوا طَوَاعِيَتَهُمْ وَجَوَابِيَتَهُمْ يَدَلًّا مِنْكَ فَمَنْتَ عَلَى أَوْلِيَائِكَ بِعَظِيمِ نِعْمَاتِكَ وَجِدْتَ عَلَيْهِمْ بِكَرِيمِ آلَائِكَ وَأَتَمَمْتَ لَهُمْ مَيَا أَوْلِيَتَهُمْ بِحُسْنِ جَزَائِكَ حِفْظًا لَهُمْ مِنْ مُعَانَدَةِ الرُّسُلِ وَضَمَالِ السُّبُلِ وَصِدَقْتَ لَهُمْ بِالْعُهُودِ أَلَسَنَهُ الْإِجَابِيَّةَ وَخَشَعْتَ لَكَ بِالْعُقُودِ قُلُوبَ الْإِذَائِيَّةِ أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الَّذِي خَشَعْتَ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَأَخِيَّتَ بِهِ مَوَاتِ الْأَشْيَاءِ وَأَمَّتْ بِهِ جَمِيعُ الْأَحْيَاءِ وَجَمَعَتْ بِهِ كُلُّ مُتَفَرِّقٍ وَفَرَّقَتْ بِهِ كُلُّ مُجْتَمِعٍ وَأَتَمَمْتَ بِهِ الْكَلِمَاتِ وَأَرَيْتَ بِهِ كُبْرَى الْآيَاتِ وَتَبَّتْ بِهِ عَلَى النَّوَابِينَ أَحْسَرَتْ بِهِ عَمَلُ الْمُفْسِدِينَ فَجَعَلْتَ عَمَلَهُمْ هَبَاءً مَثُورًا وَتَبَرَّتَهُمْ تَبِيرًا أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَجْعَلَ شَيْعَتِي مِنَ الَّذِينَ حُمِّلُوا فَصَدَّقُوا وَاسْتَنْطَقُوا فَتَطْفُوا آمِنِينَ مَأْمُونِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ لَهُمْ تَوْفِيقَ أَهْلِ الْهُدَى وَأَعْمَالَ أَهْلِ الْيَقِينِ وَمُنَاصَحَةَ أَهْلِ التَّوْبَةِ وَ عَزَمَ أَهْلِ الصَّبْرِ وَتَقِيَّةَ أَهْلِ الْوَرَعِ وَكَثِمَانَ الصَّدِيقِينَ حَتَّى يَخَافُوكَ اللَّهُمَّ مَخَافَةً تَحْجِزُهُمْ عَنْ مَعَاصِيكَ وَحَتَّى يَعْمَلُوا بِطَاعَتِكَ لِيَنَالُوا كَرَامَتَكَ وَحَتَّى يُنَاصِحُوا لَكَ وَفِيكَ خَوْفًا مِنْكَ وَحَتَّى يُخْلِصُوا لَكَ النَّصِيحَةَ فِي التَّوْبَةِ حُبًّا لَكَ فَتُوجِبَ لَهُمْ مَحَبَّتَكَ الَّتِي أَوْجَبْتَهَا لِلنَّوَابِينَ وَحَتَّى يَتَوَكَّلُوا عَلَيْكَ فِي أُمُورِهِمْ كُلِّهَا حُسْنًا ظَنًّا بِكَ وَحَتَّى يُفَوِّضُوا إِلَيْكَ أُمُورَهُمْ ثِقَةً بِكَ اللَّهُمَّ لَا تُنَالُ طَاعَتَكَ إِلَّا بِتَوْفِيقِكَ وَلَا تُنَالُ دَرَجَتَهُ مِنْ دَرَجَاتِ الْخَيْرِ إِلَّا بِكَ اللَّهُمَّ يَا مَالِكَ يَوْمَ الدِّينِ الْعَالِمِ بِخَفَايَا صُدُورِ الْعَالَمِينَ طَهِّرِ الْأَرْضَ مِنْ نَجَسِ أَهْلِ الشُّرْكِ وَأَخْرِصِ الْخَرَاصِينَ عَنْ تَقْوَلِهِمْ عَلَى رُسُلِكَ الْإِفْكَ اللَّهُمَّ اقْصِمِ الْجَبَّارِينَ وَابْرُ الْمُفْتَرِينَ وَابْدِ الْأَفَاكِينَ الَّذِينَ إِذَا تَنَلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ - قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ وَأَنْجِزْ لِي وَعِيدَكَ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ وَعَجَّلْ فَرَجَ كُلِّ طَالِبٍ مُرْتَادٍ إِنَّكَ لِلْمَرْصَادِ لِلْعِيَادِ أَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ لَبْسٍ مَلْبُوسٍ وَمِنْ كُلِّ قَلْبٍ عَنْ مَعْرِفَتِكَ مَحْبُوسٍ وَمِنْ كُلِّ نَفْسٍ تَكْفُرُ إِذَا أَصَابَهَا بُؤْسٌ وَمِنْ وَاصِفٍ عَدِلٍ عَمَلُهُ عَنِ الْعَدْلِ مَغْكَوسٍ وَمِنْ طَالِبٍ لِلْحَقِّ وَهُوَ عَنْ صِفَاتِ الْحَقِّ مَنُكَوسٍ وَمِنْ مُكْتَسِبٍ إِنْهُمَ بِإِثْمِهِ مَرْكَوسٍ وَمِنْ وَجْهِ عِنْدَ تَبَايُعِ النِّعَمِ عَلَيْهِ عُبُوسٍ أَعُوذُ بِكَ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ وَمِنْ نَظِيرِهِ وَأَشْكَالِهِ وَأَشْبَاهِهِ وَأَمْثَالِهِ إِنَّكَ عَلَيَّ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

۱۰ - قنوت مولا حضرت امام حسن بن علی عسکری علیه السلام

۱ [قنوت اول]

يَا مَنْ غَشَى نُورُهُ الظُّلُمَاتِ يَا مَنْ أَضَاءَتْ بِقُدْسِهِ الْفُجَاجُ الْمُتَوَعَّرَاتُ يَا مَنْ خَشَعَ لَهُ أَهْلُ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ يَا مَنْ بَخَعَ لَهُ بِالطَّاعَةِ كُلُّ مُتَجَبِّرٍ عَيَاتٍ يَا عَالِمَ الضَّمَائِرِ الْمُسْتَخْفِيَّاتِ وَسَعَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاعْفُ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ وَ عَاجِلْهُمْ بِنَصْرِكَ الَّذِي وَعَدْتَهُمْ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ وَعَجَّلِ اللَّهُمَّ اجْتِنَاحَ أَهْلِ الْكَيْدِ وَآوِهِمْ إِلَى شَرِّ دَارٍ فِي أَعْظَمِ نَكَالٍ وَأَقْبَحِ مَتَابِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ حَاضِرُ أَسْرَارِ خَلْقِكَ وَعَالِمُ بَضَائِرِهِمْ وَمُسْتَعْنٍ لَوْ لَا النَّدْبُ بِاللَّجَا إِلَى تَنْجِزِ مَا وَعَدْتَهُ اللَّاجِي عَنْ كَشْفِ مَكَامِينِهِمْ وَقَدْ تَعْلَمُ يَا رَبِّ مَا أَسْرُؤُهُ وَأَبْدِيهِ وَأَنْشُرُهُ وَأَطْوِيهِ وَأُظْهِرُهُ وَأُخْفِيهِ عَلَى مُتَصَرِّفَاتِ أَوْقَاتِي وَأَصْنَافِ حَرَكَاتِي مِنْ جَمِيعِ حَاجَاتِي وَقَدْ تَرَى يَا رَبِّ مَا قَدْ تَرَاظَمَ فِيهِ أَهْلُ وَلَائِكَ وَاسْتَمَرَّ عَلَيْهِمْ مِنْ أَعْيَادِكَ غَيْرَ ظَنِينَ فِي كَرَمٍ وَلَا ضَمِينٍ يَنْعَمُ وَلَكِنَّ الْجُهْدَ يَنْعَثُ عَلَى الْإِسْتِرَادَةِ وَمَا أَمَرْتَ بِهِ مِنَ الدُّعَاءِ إِذَا أَخْلَصَ لَكَ اللَّجَا يَقْتَضِي إِحْسَانَكَ شَرْطَ الزِّيَادَةِ وَهَيْدِهِ النَّوَاصِي وَالْأَعْنَاقُ خَاضِعَةٌ لَكَ بِذُلِّ الْعُبُودِيَّةِ وَالْإِعْتِرَافِ بِمَلَكَةِ الرُّبُوبِيَّةِ دَاعِيَةً بِقُلُوبِهَا وَمُحَصِّنَاتٍ إِلَيْكَ فِي تَعْجِيلِ الْإِنَالَةِ وَمَا شِئْتَ كَانَ وَمَا تَشَاءُ كَأَنَّكَ أَنْتَ الْمِدْعُوُّ الْمَرْجُوُّ الْمَأْمُولُ الْمُسْتَمُولُ لَا يَنْفُصُكَ نَائِلٌ وَإِنْ اتَّسَعَ وَلَا يُلْحِقُكَ سَائِلٌ وَإِنْ أَلَحَّ وَضَرَعَ مُلْكُكَ لَا يُلْحِقُهُ التَّنْفِيدُ وَعِزُّكَ الْبَاقِي عَلَى

التَّائِيْدِ وَمَا فِي الْأَعْصَارِ مِنْ مَّشِيَّتِكَ بِمَقْدَارٍ وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الرَّءُوفُ الْجَبَّارُ اللَّهُمَّ أَيْدُنَا بِعَوْنِكَ وَاكْنُفُنَا بِصَوْنِكَ وَأَنْلُنَا مَنَالَ الْمُعْتَصِمِينَ بِحَبْلِكَ الْمُسْتَظْلِينَ بِظِلِّكَ

۲ - قنوت دیگر آن حضرت

هنگامی که مردم قم از (ستم) موسی بن بغا (از فرمان دهان سپاه متوکل) بدان حضرت شکوه بردند، ایشان را به خواندن این دعا امر فرمود: الْحَمْدُ لِلَّهِ شُكْرًا لِنِعْمَائِهِ وَاسْتِدْعَاءً لِمَزِيدِهِ وَاسْتِخْلَاصًا لَهُ [وَأَسْتَجْلَابًا لِرِزْقِهِ وَبِهِ دُونَ غَيْرِهِ وَعِيَاذًا بِهِ مِنْ كُفْرَانِهِ وَإِلْحَادًا فِي عَظَمَتِهِ وَكَثْرِيَّائِهِ حَمِيدٌ مَنْ يَعْلَمُ أَنَّ مَا بِهِ مِنْ نِعْمَائِهِ فَمِنْ عِنْدِ رَبِّهِ وَمَا مَسَّهُ مِنْ عُقُوبَتِهِ فَبِسُوءِ جَنَائِهِ يَدِهِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِهِ وَرَسُولِهِ وَخَيْرَتِهِ مِنْ خَلْقِهِ وَذَرِيعَةِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى رَحْمَتِهِ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَوَلَاهُ أَمْرَهُ اللَّهُمَّ إِنَّكَ نَدَبْتَ إِلَيَّ فَضْلِكَ وَأَمَرْتَ بِدُعَائِكَ وَضَمَنْتَ الْإِجَابَةَ لِعِبَادِكَ وَلَمْ تُخَيِّبْ مَنْ فَرَعَ إِلَيْكَ بِرَغْبَتِهِ وَقَصِدَ إِلَيْكَ بِحَاجَتِهِ وَلَمْ تَرْجِعْ يَدَ طَالِبَةٍ صَفَرًا مِنْ عَطَائِكَ وَلَا خَائِبَةٍ مِنْ نَحْلِ هِبَاتِكَ وَأَيُّ رَاحِلٍ رَحَلَ إِلَيْكَ فَلَمْ يَجِدْكَ قَرِيبًا أَوْ وَاقِدٍ وَهَدَّ عَلَيْكَ فَاقْطَعْتَهُ عَوَاقِقَ الرَّدِّ دُونَكَ بَلْ أَيْ مُخْتَفِرٍ مِنْ فَضْلِكَ لَمْ يُمَهِّهِ فَيُضْ جُودَكَ وَأَيُّ مُسْتَبِطٍ لِمَزِيدِكَ أَكْثَدَى دُونَ اسْتِمَاحِهِ سَجَالِ عَطِيَّتِكَ اللَّهُمَّ وَقَدْ قَصِدْتُ إِلَيْكَ بِرَغْبَتِي وَقَرَعْتُ بَابَ فَضْلِكَ يَدُ مَسْأَلَتِي وَنَاجَاكَ بِخُشُوعِ الْإِسْتِكَانَةِ قَلْبِي وَوَجَدْتُكَ خَيْرَ شَفِيعٍ لِي إِلَيْكَ وَقَدْ عَلِمْتُ مَا يَحْدُثُ مِنْ طَلِبَتِي قَبْلَ أَنْ يَخْطُرَ بِفِكْرِي أَوْ يَقَعَ فِي خَلْعِي فَصَلِّ اللَّهُمَّ دُعَائِي إِيَّاكَ بِإِجَابَتِي وَاشْفَعْ مَسْأَلَتِي بِنُجْحِ طَلِبَتِي اللَّهُمَّ وَقَدْ شَمَلْنَا زَيْغَ الْفِتَنِ وَاسْتَتَوَلَّتْ عَلَيْنَا غَشْوَةُ الْحَيْرَةِ وَقَارَعْنَا الدُّلَّ وَالصَّغَارُ وَحَكَمَ عَلَيْنَا غَيْرُ الْمُأْمُونِينَ فِي دِينِكَ وَابْتَرَأُ أُمُورَنَا مَعَادُنَ الْأَبْنِ مِمَّنْ عَطَلَ حُكْمَكَ وَسَيَّعَى فِي إِتْلَافِ عِبَادِكَ وَإِفْسَادِ بِلَادِكَ اللَّهُمَّ وَقَدْ عَادَ فِينَا [فَيْتِنَا دَوْلَةً بَعْدَ الْقِسْمَةِ وَإِمَارَتُنَا غَلَبَةً بَعْدَ الْمَشُورَةِ وَغَدْنَا مِيرَاثًا بَعْدَ الْإِخْتِيَارِ لِلأُمَمِ - فَاشْتَرَيْتِ الْمَلَاهِي وَالْمَعَارِفُ بِسَهْمِ الْيَتِيمِ وَالْأَرْمَلَةِ وَحَكَمَ فِي أَبْشَارِ الْمُؤْمِنِينَ أَهْلُ الدِّمَةِ وَوَلَّى الْقِيَامَ بِأُمُورِهِمْ فَاسْقُ كُلَّ قَبِيلَةٍ فَلَا دَائِدَ يَذُودُهُمْ عَنْ هَلَكَةٍ وَلَا رَاعٍ يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ بَعِينَ الرَّحْمَةِ وَلَا دُوَّ شَفَقَةٍ يُشْبِعُ الْكَبِدَ الْحَزَى مِنْ مَسْجَعِهِ فَهُمْ أُولُو ضَرَعٍ بَدَارٍ مَضِيْعَةٍ وَأُسْرَاءُ مَسِيْكَةٍ وَخُلَفَاءُ كَابَةِ وَذُلُّهُ اللَّهُمَّ وَقَدْ اسْتَخْصَدَ زَرْعُ الْبَاطِلِ وَبَلَغَ نَهَائَتَهُ وَاسْتَخْجَمَ عَمُودُهُ وَاسْتَجْمَعَ طَرِيدُهُ وَخَذَرَفَ وَلِيدُهُ وَبَسَقَ فَرْعُهُ وَضَرَبَ بَحْرَانَهُ [بِجِرَانِهِ اللَّهُمَّ فَاتِّخِ لَهُ مِنَ الْحَقِّ يَدًا حَاصِدَةً تَصْدَعُ [تَصِيرُغُ قَائِمَتُهُ وَتَهْشُمُ سُوقَهُ وَتَجُبُ سِنَامَهُ وَتَجْدَعُ مَرَاغِمَهُ لَيْسَ تَخْفَى الْبَاطِلُ بِقُبْحِ صُورَتِهِ وَيَظْهَرُ الْحَقُّ بِحُسْنِ حَلِيَّتِهِ - اللَّهُمَّ وَلَمَّا تَدَعُ لِلْجَوْرِ دَعَايَةً إِلَّا قَصِيْمَتَهَا وَلَمَّا جُنَّهَ إِلَّا هَتَكْتَهَهَا وَلَمَّا كَلِمَةُ مُجْتَمِعَةٍ إِلَّا فَرَقَتْهَا وَلَمَّا سِرِّيَّةٌ ثَقُلَ إِلَّا خَفَفَتْهَا وَلَا قَائِمَةٌ عَلُوًّا إِلَّا حَطَطَتْهَا وَلَا رَافِعَةٌ عِلْمَ إِلَّا نَكَسَتْهَا وَلَا خَضْرَاءُ إِلَّا أَبْرَزَتْهَا اللَّهُمَّ فَكُوِّرَ شَمْسُهُ وَخِطُّ نُورِهِ وَاطْمَسَ ذِكْرُهُ وَازِمَ بِالْحَقِّ رَأْسُهُ وَفُضَّ جُيُوشُهُ وَارْعَبَ قُلُوبَ أَهْلِهِ اللَّهُمَّ وَلَا تَدَعُ مِنْهُ بَقِيَّةً إِلَّا أَفْيَتْ وَلَا بَنِيَّةً إِلَّا سَوِيَتْ وَلَا حَلْفَةً إِلَّا قَصِيْمَتْ وَلَا سِلَاحًا إِلَّا أَكَلَّتْ وَلَا حَيْدًا إِلَّا فَلَّتْ وَلَا كُرَاعًا إِلَّا اجْتَحَتْ وَلَا حَامِلَةً عِلْمَ إِلَّا نَكَسَتْ اللَّهُمَّ وَارْنَا أَنْصَارَهُ عِبَادِيْدَ بَعْدَ الْأَلْفَةِ وَشَتَّى بَعْدَ اجْتِمَاعِ الْكَلِمَةِ وَمُقْنَعِي الرُّءُوسِ بَعْدَ الظُّهُورِ عَلَى الْأُمَمِ وَأَسْفِرْ لَنَا عَنْ نَهَارِ الْعَدْلِ وَارِنَاهُ سَرْمَدًا لَا ظُلْمَةَ فِيهِ وَنُورًا لَمَّا شَوَّبَ مَعَهُ وَاهْطَلْ عَلَيْنَا نَاشِئَتَهُ وَأَنْزِلْ عَلَيْنَا بَرَكَتَهُ وَأَدِلْ لَهُ مِمَّنْ نَاوَاهُ وَأَنْصِرْهُ عَلَى مَنْ عَادَاهُ اللَّهُمَّ وَأَظْهِرِ الْحَقَّ وَاضْبَحْ بِهِ فِي غَسَقِ الظُّلَمِ وَبِهِمُ الْحَيْرَةِ اللَّهُمَّ وَأُحْيِ بِهِ الْقُلُوبَ الْمَيِّتَةَ - وَاجْمَعْ بِهِ الْأَهْوَاءَ الْمُتَفَرِّقَةَ وَالْأَرَءَاءَ الْمُخْتَلِفَةَ وَأَقِمْ بِهِ الْجُدُودَ الْمُعْطَلَةَ وَالْأَحْكَامَ الْمُهْمَلَةَ وَأَشْبِعْ بِهِ الْخِمَاصَ السَّاعِنَةَ [السَّاعِيَّةَ وَارْحَ بِهِ الْأَيْدِيَّانَ اللَّاغِيَّةَ الْمُتَعَبَّةَ كَمَا أَلْهَجْتَنَا بِذِكْرِهِ وَأَخْطَرْتَ بِبَالِنَا دُعَاءَكَ لَهُ وَوَقَفْتَنَا لِلدُّعَاءِ إِلَيْهِ وَحَيَّاشَهُ أَهْلَ الْغَفْلَةِ عَنْهُ وَأَشِكَتُ فِي قُلُوبِنَا مَحَبَّتَهُ وَالطَّمَعُ فِيهِ وَحُسْنُ الظَّنِّ بِكَ لِإِقَامَةِ مَرَاتِمِهِ اللَّهُمَّ فَآتَ لَنَا مِنْهُ عَلَى أَحْسَنِ يَقِينٍ يَا مُحَقِّقَ الظُّنُونِ الْحَسَنَةِ وَيَا مُصِدِّقَ الْأَمَالِ الْمُبْطِنَةِ - اللَّهُمَّ وَكَأْذِبَ بِهِ الْمُتَالِّينَ عَلَيْكَ فِيهِ وَاخْلُفْ بِهِ ظُنُونَ الْقَانِطِينَ مِنْ رَحْمَتِكَ وَالْآيِسِينَ مِنْهُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا سَبِيًّا مِنْ أَسْبَابِهِ وَعِلْمًا مِنْ أَعْلَامِهِ وَمَعْقِلًا مِنْ مَعَاqِلِهِ وَنَضْرَ وَجُوهَنَا بِتَحْلِيلَتِهِ وَأَكْرَمْنَا بِنُصِيرَتِهِ وَاجْعَلْ فِينَا خَيْرًا تَظْهَرُنَا لَهُ بِهِ وَلَا تُشْجِمُ بِنَا حَاسِدِي النِّعَمِ وَالتَّوْبِصَتِينَ بِنَا حُلُولِ النَّدَمِ وَنُزُولِ الْمَثَلِ فَقَدْ تَرَى يَا رَبِّ بَرَاءَةَ سَاحَتِنَا وَخُلُوقَ ذُرْعِنَا مِنَ الْإِضْحَارِ لَهُمْ عَلَى إِحْنِهِ وَالتَّمَنَّى لَهُمْ وَوُقُوعَ جَائِحَتِهِ وَمَا تَنَازَلَ مِنْ تَحَصُّعٍ بَيْنَهُمْ بِالْعَافِيَةِ وَمَا أَضْبَعُوا لَنَا مِنْ انْتِهَازِ الْفُرْصَةِ وَطَلَبِ الْوُثُوبِ بِنَا عِنْدَ الْغَفْلَةِ اللَّهُمَّ وَقَدْ عَرَفْتَنَا مِنْ أَنْفُسِنَا وَبَصَّرْتَنَا مِنْ عُيُونِنَا خِلَالًا نَحْشَى أَنْ تَقْعِدَ بِنَا عَنْ اسْتِهَارِ

إِجَابَتِكَ وَأَنْتَ الْمُتَفَضِّلُ عَلَى غَيْرِ الْمُسْتَحَقِّينَ وَالْمُبْتَدِئُ بِالْإِحْسَانِ غَيْرِ السَّائِلِينَ فَأَتِ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا عَلَى حَسَبِ كَرَمِكَ وَجُودِكَ وَفَضْلِكَ وَامْتِنَانِكَ إِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَتَحْكُمُ مَا تُرِيدُ إِنَّا إِلَيْكَ رَاغِبُونَ وَمِنْ جَمِيعِ دُنُونِنَا تَائِبُونَ اللَّهُمَّ وَالِدَ الدَّاعِي إِلَيْكَ وَالْقَائِمُ بِالْقِسْطِ مِنْ عِبَادِكَ الْفَقِيرُ إِلَى رَحْمَتِكَ الْمُحْتَاجُ إِلَى مَعُونَتِكَ عَلَى طَاعَتِكَ إِذْ ابْتَدَأَتْهُ بِنِعْمَتِكَ وَالْأَشْيَاءُ أَثْوَابُ كَرَامَتِكَ وَالْأَلْقِيَتْ عَلَيْهِ مَحَبَّةُ طَاعَتِكَ وَتَبَّتْ وَطْأَتُهُ فِي الْقُلُوبِ مِنْ مَحَبَّتِكَ وَوَفَّقَتْهُ لِلْقِيَامِ بِمَا أَعْمَضَ فِيهِ أَهْلُ زَمَانِهِ مِنْ أَمْرِكَ وَجَعَلَتْهُ مَفْرَعًا لِمَظْلُومِ عِبَادِكَ وَنَاصِرًا لِمَنْ لَا يَجِدُ نَاصِرًا غَيْرَكَ وَمُجَدِّدًا لِمَا عَطَلَ مِنْ أَحْكَامِ كِتَابِكَ وَمُشِيدًا لِمَا رُدَّ [دَثَرَ] مِنْ أَعْلَامِ دِينِكَ وَسَنَنِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ سَلَامُكَ وَصَلَوَاتُكَ وَرَحْمَتُكَ وَبَرَكَاتُكَ فَاجْعَلْهُ اللَّهُمَّ فِي حِصَانِهِ مِنْ بَأْسِ الْمُعْتَدِينَ وَاشْرُقْ بِهِ الْقُلُوبَ الْمُخْتَلِفَةَ مِنْ بُعَاةِ الدِّينِ وَبَلِّغْ بِهِ أَفْضَلَ مَا بَلَّغْتَ بِهِ الْقَائِمِينَ بِقِسْطِكَ مِنْ أَتْبَاعِ النَّبِيِّينَ اللَّهُمَّ وَأَذِلَّ بِهِ مَنْ لَمْ تُسَيِّمِهِ لَهُ فِي الرُّجُوعِ إِلَى مَحَبَّتِكَ وَمَنْ نَصَبَ لَهُ الْعِدَاوَةَ وَارْمِ بِحَجَرِكَ الدَّمَاعِ مَنْ أَرَادَ التَّالِيَةَ عَلَى دِينِكَ بِإِذْلَالِهِ وَتَشْيِيتِ أَمْرِهِ [جَمْعِهِ] وَاعْصَبَ لِمَنْ لَا تَرَهُ لَهُ وَلَا طَائِلَهُ وَعَادَى الْأَقْرَبِينَ وَالْأَبْعَدِينَ فِيكَ مَنَّا مِنْكَ عَلَيْهِ لَا مَنَّا مِنْهُ عَلَيْكَ - اللَّهُمَّ فَكَمَا نَصَبَ نَفْسُهُ غَرَضًا فِيكَ لِلْأَبْعَدِينَ وَجَادَ بِبَدَلِ مُهْجَتِهِ لَكَ فِي الذَّبِّ عَنْ حَرِيمِ الْمُؤْمِنِينَ وَرَدَّ شَرَّ بُعَاةِ الْمُرْتَدِّينَ الْمُرْبِيِينَ حَتَّى أَخْفَى مَا كَانَ جُهَرٍ بِهِ مِنَ الْمَعَاصِي وَأُبْدَى مَا كَانَ نَبْذَةً الْعُلَمَاءِ وَرَأَى ظُهُورِهِمْ مِمَّا أَخَذَتْ مِيثَاقَهُمْ عَلَى أَنْ يُبَيِّنُوهُ لِلنَّاسِ وَلَمْ يَكْتُمُوهُ وَدَعَا إِلَى إِفْرَادِكَ بِالطَّاعِيَةِ وَالْأَلَا يَجْعَلُ لَكَ شَرِيكًا مِنْ خَلْقِكَ يَغْلُو أَمْرُهُ عَلَى أَمْرِكَ مَعَ مَا يَتَجَرَّعُهُ فِيكَ مِنْ مَرَارَاتِ الْغَيْظِ الْجَارِحِ بِحَوَاسٍ [بِحَوَاشِي] الْقُلُوبِ وَمَا يَغْتَوِرُهُ مِنَ الْغُيُومِ وَيَفْرُغُ عَلَيْهِ مِنْ أَحْدَاثِ الْخُطُوبِ - وَيَشْرُقُ بِهِ مِنَ الْقَصَصِ الَّتِي لَا تَبْتَلِيهَا الْخُلُوقُ وَلَا تَخْنُو عَلَيْهَا الضُّلُوعُ مِنْ نَظَرِهِ إِلَى أَمْرٍ مِنْ أَمْرِكَ وَلَا تَنَالُهُ يَدُهُ بِتَغْيِيرِهِ وَرَدَّهُ إِلَى مَحَبَّتِكَ فَاشْدُدِ اللَّهُمَّ أَرْزَهُ بِنَصِيرِكَ وَأَطْلُ بَاعَهُ فِيمَا قَصِيرَ عَنْهُ مِنْ أَطْرَادِ الرَّافِعِينَ فِي جِمَاكَ وَزِدْهُ فِي قُوَّتِهِ بِسَيْطَةٍ مِنْ تَأْيِيدِكَ وَلَا تُوَحِّشْنَا مِنْ أَنْسِهِ وَلَا تَخْزِمْهُ دُونَ أَمْلِهِ مِنَ الصَّلَاحِ الْفَاشِي فِي أَهْلِ مِلَّتِهِ وَالْعِدْلِ الظَّاهِرِ فِي أُمَّتِهِ اللَّهُمَّ وَشَرَّفْ بِمَا اسْتَقْبَلَ بِهِ مِنَ الْقِيَامِ بِأَمْرِكَ لَدَى مَوْقِفِ الْحِسَابِ مَقَامَهُ وَسِرِّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدًا صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِرُؤُوسِهِ وَمَنْ تَبِعَهُ عَلَى دَعْوَتِهِ وَأَجْزَلَ لَهُ عَلَى مَا رَأَيْتَهُ قَائِمًا بِهِ مِنْ أَمْرِكَ ثَوَابَهُ وَابْنِ قُرْبٍ دُنُوهُ [مَنْزِلَتِهِ مِنْكَ فِي حَيَاتِهِ وَارْحَمِ اسْتِكَانَتَنَا مِنْ بَعْدِهِ وَاسْتِخْدَاءَنَا لِمَنْ كُنَّا نَقْمُهُ بِهِ إِذَا فَقَدْتَنَا وَجْهَهُ وَبَسَطْتَ أَيْدِي مَنْ كُنَّا نَبْسُطُ أَيْدِينَا عَلَيْهِ لِنُرْدَهُ عَنْ مَعْصِيَتِهِ وَافْتَرَقْنَا بَعْدَ الْأُلْفَةِ وَالْاجْتِمَاعِ تَحْتَ ظِلِّ كَفِّهِ وَتَلَهَّفْنَا عِنْدَ الْقَوْتِ عَلَى مَا أَقْعَدْتَنَا عَنْهُ مِنْ نُصِيرَتِهِ وَطَلَبْنَا مِنَ الْقِيَامِ بِحَقِّ مَا لَا سَبِيلَ لَنَا إِلَى رَجْعَتِهِ وَاجْعَلْهُ اللَّهُمَّ فِي أَمْنٍ مِمَّا يُشْفِقُ عَلَيْهِ مِنْهُ وَرُدَّ عَنْهُ مِنْ سَهَامِ الْمَكَايِدِ مَا يُوجِّهُهُ أَهْلُ الشَّنَنَانِ إِلَيْهِ وَإِلَى شُرَكَائِهِ فِي أَمْرِهِ وَمُعَاوِنِهِ عَلَى طَاعَةِ رَبِّهِ الَّذِينَ جَعَلْتَهُمْ سِلَاحَهُ وَحِصْنَهُ وَمَفْرَعَهُ وَأَنْسَهُ الَّذِينَ سَلَمُوا عَنِ الْأَهْلِ وَالْأَوْلَادِ وَجَفُوا الْوُطْنَ وَعَطَلُوا الْوُثِيرَ مِنَ الْمِهَادِ وَرَفَضُوا تِجَارَاتِهِمْ وَأَضَرُّوا بِمَعَايِشِهِمْ وَفَقَدُوا فِي أُنْدِيَتِهِمْ بَغِيرَ غَيْبِهِ عَنْ مَضِيرِهِمْ وَخَالَلُوا الْبُعِيدَ مِمَّنْ عَاضَدَهُمْ عَلَى أَمْرِهِمْ وَقَلُّوا الْقَرِيبَ مِمَّنْ صَدَّ عَنْ وَجْهِهِمْ فَاتَّقَلُّوا بَعْدَ التَّدَاثِيرِ وَالتَّقَاطُعِ فِي دَهْرِهِمْ وَقَطَّعُوا الْأَسْبَابَ الْمُتَصِّلَةَ بِعَاجِلِ حُطَامِ الدُّنْيَا فَاجْعَلْهُمُ اللَّهُمَّ فِي أَمْنٍ حِرْزِكَ وَظِلِّ كَنْفِكَ وَرُدَّ عَنْهُمْ بَأْسَ مَنْ قَصِدَ إِلَيْهِمُ بِالْعِدَاوَةِ مِنْ عِبَادِكَ وَأَجْزَلَ لَهُمْ عَلَى دَعْوَتِهِمْ مِنْ كِفَايَتِكَ وَمَعُونَتِكَ وَأَمْدَهُمْ بِتَأْيِيدِكَ وَنُصِيرِكَ وَارْزُقْ بِحَقِّهِمْ بَاطِلَ مَنْ أَرَادَ إِطْفَاءَ نُورِكَ اللَّهُمَّ وَامْلَأْ بِهِمْ كُلَّ أَقْفٍ مِنَ الْأَفَاقِ وَقُطْرٍ مِنَ الْأَقْطَارِ قِسْطًا وَعَدْلًا وَمَرْحَمَةً وَفَضْلًا وَاشْكُرْهُمْ عَلَى حَسَبِ كَرَمِكَ وَجُودِكَ وَمَا مَنَنْتَ بِهِ عَلَى الْقَائِمِينَ بِالْقِسْطِ مِنْ عِبَادِكَ وَادَّخَرْتَ لَهُمْ مِنْ ثَوَابِكَ مَا تَزَعُّعَ لَهُمْ بِهِ الدَّرَجَاتِ إِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَتَحْكُمُ مَا تُرِيدُ.

۱۱ - قنوت مولا امام زمان حضرت حجه عليه السلام

۱ [قنوت اول]

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَكْرِمِ أَوْلِيَاءَكَ بِإِنْجَازِ وَعْدِكَ وَبَلِّغْهُمْ دَرَكَ مَا يَأْمُلُونَهُ مِنْ نَصِيرِكَ وَاكْفُفْ عَنْهُمْ بَأْسَ مَنْ نَصَبَ الْخِلَافَ عَلَيْكَ وَتَمَرَّدَ بِمَنْعِكَ عَلَى رُكُوبِ مُخَالَفَتِكَ وَاسْتَعَانَ بِرِفْدِكَ عَلَى فُلِّ حَدِّكَ وَقَصَدَ لِكَيْدِكَ بِأَيْدِكَ وَوَسَّغَتْهُ حِلْمًا

لِتَأْخُذَهُ عَلَى جَهْرِهِ وَتَسْتَأْصِلَهُ عَلَى عِزِّهِ فَإِنَّكَ اللَّهُمَّ قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْبَيَّتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَمْ تَغْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ وَقُلْتَ فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّ الْعَايَةَ عِنْدَنَا قَدْ تَنَاهَتْ وَإِنَّا لَغَضَبِكَ غَاضِبُونَ وَإِنَّا عَلَى نَصْرِ الْحَقِّ مُتَعَصِّبُونَ وَإِلَى وَرُودِ أَمْرِكَ مُشْتَاقُونَ وَلِإِنْجَازِ وَعْدِكَ مُرْتَقِبُونَ وَلِحُلُولِ وَعِيدِكَ بِأَعْدَائِكَ مُتَوَقِّعُونَ اللَّهُمَّ فَأَذِّنْ بِذَلِكَ وَافْتَحْ طُرُقَاتِهِ وَسَهِّلْ خُرُوجَهُ وَوَطِّئْ مَسَالِكَهُ وَأَشْرِعْ شَرَائِعَهُ وَآيِدْ جُنُودَهُ وَأَعُوذُ بِكَ بِأَسْكَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَابْسُطْ سَيْفَ نَقِمَتِكَ عَلَى أَعْدَائِكَ الْمُعَانِدِينَ وَخُذْ بِالنَّارِ إِنَّكَ جَوَادٌ مَكَارٌ

۲ - قنوت دیگر آن حضرت

اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا مَاجِدُ يَا جَوَادُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا بَطَّاشُ يَا ذَا الْبُطْشِ الشَّدِيدِ يَا فَعَالًا لِمَا يُرِيدُ يَا ذَا الْقُوَّةِ الْمَتِينِ يَا رَعُوفُ يَا رَحِيمُ يَا لَطِيفُ يَا حَيُّ حِينَ لَمَّا حَيَّ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَخْرُوجِ الْمَكُونِ الْحَيِّ الْقَيُّومِ الَّذِي اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ لَمْ يَطْلُعْ عَلَيْهِ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي تُصَوِّرُ بِهِ خَلْقَكَ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ تَشَاءُ وَبِهِ تَسُوقُ إِلَيْهِمْ أَرْزَاقَهُمْ فِي أَطْبَاقِ الظُّلُمَاتِ مِنْ بَيْنِ الْعُرُوقِ وَالْعِظَامِ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي أَلْفَتْ بِهِ بَيْنَ قُلُوبِ أَوْلِيَائِكَ وَأَلْفَتْ بَيْنَ النَّجِّ وَالنَّارِ لَا هَذَا يُذِيبُ هَذَا وَلَا هَذَا يُطْفِئُ هَذَا وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي كَوْنَتْ بِهِ طَعْمَ الْمَيَّاهِ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي أَجْرَيْتَ بِهِ الْمَاءَ فِي عُرُوقِ النَّبَاتِ بَيْنَ أَطْبَاقِ الثَّرَى وَسَقَتْ الْمَاءَ إِلَى عُرُوقِ الْأَشْجَارِ بَيْنَ الصَّخْرَةِ الصَّمَاءِ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي كَوْنَتْ بِهِ طَعْمَ الثَّمَارِ وَأَلْوَانَهَا وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي بِهِ تُبْدِئُ وَتُعِيدُ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْفَرْدِ الْوَاحِدِ الْمُتَفَرِّدِ بِالْوَحْدَانِيَّةِ الْمُتَوَحِّدِ بِالصَّمَدَانِيَّةِ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي فَجَّرْتَ بِهِ الْمَاءَ مِنَ الصَّخْرَةِ الصَّمَاءِ وَسُقَّتْهُ مِنْ حَيْثُ شِئْتَ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي خَلَقْتَ بِهِ خَلْقَكَ وَرَزَقْتَهُمْ كَيْفَ شِئْتَ وَكَيْفَ شَاءُوا يَا مَنْ لَا يُغَيِّرُهُ الْأَيَّامُ وَاللَّيَالِي أَدْعُوكَ بِمَا دَعَاكَ بِهِ نُوحٌ حِينَ نَادَاكَ فَانْجَيْتَهُ وَمَنْ مَعَهُ وَأَهْلَكَ قَوْمَهُ وَأَدْعُوكَ بِمَا دَعَاكَ إِبْرَاهِيمُ خَلِيلُكَ حِينَ نَادَاكَ فَانْجَيْتَهُ وَجَعَلْتَ النَّارَ عَلَيْهِ بَرْدًا وَسَلَامًا وَأَدْعُوكَ بِمَا دَعَاكَ بِهِ عِيسَى رُوحُكَ حِينَ نَادَاكَ فَانْجَيْتَهُ مِنْ أَعْدَائِهِ وَإِلَيْكَ رَفَعْتَهُ وَأَدْعُوكَ بِمَا دَعَاكَ حَبِيبُكَ وَصَفِيُّكَ وَنَبِيِّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَاسْتَجِبْتَ لَهُ وَمِنَ الْأَحْزَابِ نَجَّيْتَهُ وَعَلَى أَعْدَائِكَ نَصْرَتَهُ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَبْتَ يَا مَنْ لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ يَا مَنْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا يَا مَنْ أَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عِدَدًا يَا مَنْ لَا تُغَيِّرُهُ الْأَيَّامُ وَاللَّيَالِي وَلَا تَشَابَهُ عَلَيْهِ الْأَصْوَاتُ وَلَا تَخْفَى عَلَيْهِ اللَّغَاةُ وَلَا يُبْرِئُهُ إِلَّا حَاحُ الْمُلْحِنِ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ فَصَلِّ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَصَلِّ عَلَى جَمِيعِ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ الَّذِينَ بَلَّغُوا عَنْكَ الْهُدَى وَأَعْقَدُوا لَكَ الْمَوَاقِفَ بِالطَّاعَةِ وَصَلِّ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ يَا مَنْ لَا يُخْلِفُ الْمِعَادَ أَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي وَاجْمَعْ لِي أَصْحَابِي وَصَبْرَهُمْ وَانْصِرْ لِي عَلَى أَعْدَائِكَ وَأَعْدَاءِ رَسُولِكَ وَلَا تُخَيِّبْ دَعْوَتِي فَإِنِّي عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ أَسِيرُ بَيْنَ يَدَيْكَ سَيِّدِي أَنْتَ الَّذِي مَنَنْتَ عَلَيَّ بِهَذَا الْمَقَامِ وَتَفَضَّلْتَ بِهِ عَلَيَّ دُونَ كَثِيرٍ مِنْ خَلْقِكَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُنْجِزَ لِي مَا وَعَدْتَنِي إِنَّكَ أَنْتَ الصَّادِقُ وَلَا تُخْلِفُ الْمِعَادَ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. در این قنوت‌ها، نشانه‌هایی است از حالات آن پیشوایان به هنگام آن دعاها و آگاهی ایشان به حوادث آینده و به درازا کشیدن آغاز حکومت ایشان و بیان اندوه از ناتوانی دفاع از امامت و وجوب اطاعت خویش. این دعاها اسراری دارد که آگاهان با بصیرت به بسیاری از آنها راه یافته‌اند.

دعاها و عزرها و تعویذهایی ارزشمند و هم چنین نیازهایی برای هنگامی کارها و سختی‌های پرهراس روایت شده از رسول خدا و خاندان آن حضرت عَلَيْهِمُ السَّلَام

گزیده دعاها و تعویذهای حضرت نبی اکرم صلی الله علیه و آله و سلم

۱ - دعای پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در روز بدر

اللَّهُمَّ أَنْتَ ثَقَيْتَ فِي كُلِّ كَرْبٍ وَأَنْتَ رَجَائِي فِي كُلِّ شِدَّةٍ وَأَنْتَ لِي فِي كُلِّ أَمْرٍ نَزَلَ بِي ثِقَةٌ وَعُدَّةٌ وَكَمْ مِنْ كَرْبٍ يَضْعُفُ عَنْهُ الْفَوَادُ وَتَقِلُّ فِيهِ الْحِيلَةُ وَيَخْذُلُ فِيهِ الْقَرِيبُ وَيَشْمَتُ بِهِ الْعِيدُ وَتَغْنِينِي فِيهِ الْأُمُورُ أَنْزَلْتَهُ بِكَ وَشَكْوَتُهُ إِلَيْكَ رَاغِبًا فِيهِ إِلَيْكَ عَمَّنْ سِوَاكَ فَفَرَّجْتَهُ وَكَشَفْتَهُ عَنِّي وَكَفَيْتَهُ فَأَنْتَ وَلِيُّ كُلِّ نِعْمَةٍ وَصَاحِبُ كُلِّ حَاجَةٍ وَمُنْتَهَى كُلِّ رَغْبَةٍ فَلَكَ الْحَمْدُ كَثِيرًا وَلَكَ الْمَنْ فَاضِلًا.

۲ - دعای رسول گرامی صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در روز احد

از طریق مُحَمَّد بن حَسَن صِفَّار از امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام و نیز از غیر آن حضرت روایت شده است که: «وقتی مردم در روز احد از گرد حضرتش پراکنده شدند، به دعا دست برداشت که: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ وَإِلَيْكَ الْمُسْتَكِي وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ جَبْرِئِلُ عَلَیْهِ السَّلَام نازل شد و گفت: ای مُحَمَّد! دعایی که خواندی دعای اِبْرَاهِیم بود؛ آن گاه که در آتشش افکندند و دعای یونس؛ آن گاه که در دل نهنگ افتاد. (امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام) افزودند: «پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ این دعا را نیز می‌خواندند: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي صَبُورًا وَاجْعَلْنِي شُكْرًا وَاجْعَلْنِي فِي أَمَانِكَ

۳ - دعای آن حضرت در شب جنگ أَحْزَاب (خُنْدَق):

«الدعاء و الذكر» تالیف حَسَنِ بنِ سعید (به سند) - صِفَّوَان (ابن یحیی بَجَلِی) - علاء (بن رَزِین قلاء) - مُحَمَّد بنِ مُسْلِم: امام باقر عَلَیْهِ السَّلَام فرمودند: «دعای پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در شب جنگ أَحْزَاب این بود: الْأَحْزَابِ يَا صَرِيخَ الْمَكْرُوبِينَ يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ اكْشِفْ عَنِّي هَمِّي وَغَمِّي وَكُزِّبَتِي فَإِنَّكَ تَعْلَمُ حَالِي وَحَالَ أَصِيحَابِي وَاكْفِنِي هَوْلَ عَدُوِّي مُحَمَّد بنِ مُسْلِم گفت: امام عَلَیْهِ السَّلَام در سخن خود چنین افزودند: «فانه لا يكشف ذلك غيرك.»

۴ - دعای آن حضرت در روز جنگ خندق؛ با افزوده‌ای:

يَا صَرِيخَ الْمَكْرُوبِينَ يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ وَ مَفْرَجًا عَنِ الْمَغْمُومِينَ اكْشِفْ عَنِّي هَمِّي وَ غَمِّي وَ كُزِّبَتِي فَقَدْ تَرَى حَالِي وَ حَالَ أَصِيحَابِي اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الصَّلَاةَ وَ الصَّوْمَ وَ الْحَجَّ وَ الْعُمْرَةَ وَ صِلْ لِي الرَّحِمَ وَ عَظِّمْ رِزْقِي وَ رِزْقِ أَهْلِ بَيْتِي فِي عَافِيَةِ اللَّهِ أَنْتَ اللَّهُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَأَنْتَ اللَّهُ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ وَأَنْتَ اللَّهُ تَبَقَى وَ يَفْنَى كُلُّ شَيْءٍ إِلَهِي أَنْتَ الْحَلِيمُ الَّذِي لَا يَجْهَلُ وَأَنْتَ الْجَوَادُ الَّذِي لَا يَخْلُ وَأَنْتَ الْعَزِيزُ الَّذِي لَا يَظْلَمُ وَأَنْتَ الْحَكِيمُ الَّذِي لَا يَجُورُ وَأَنْتَ الْمَنِيْعُ الَّذِي لَا يُرَامُ وَأَنْتَ الْعَزِيزُ الَّذِي لَا يَسْتَيْدِلُّ وَأَنْتَ الرَّفِيعُ الَّذِي لَا يُرَى وَأَنْتَ الدَّائِمُ الَّذِي لَا يَفْنَى وَأَنْتَ الَّذِي أَحْطَطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَ أَحْصَيْتَ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا أَنْتَ الْبَدِيعُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَ الْبَاقِي بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ خَالِقُ مَا يُرَى وَ خَالِقُ مَا لَا يُرَى عَالِمُ كُلِّ شَيْءٍ بِغَيْرِ تَعْلِيمٍ وَأَنْتَ الَّذِي تُعْطِي الْعَلْبَةَ مَنْ شِئْتَ تَهْلِكُ مُلُوكًا وَ تَمْلِكُ آخَرِينَ بِيَدِكَ الْخَيْرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ وَ ادْخُلْنَا بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ وَ اخْتِمْ لِي بِالسَّعَادَةِ وَ اجْعَلْنِي مِنْ عَتَقَائِكَ وَ طَلْقَائِكَ مِنَ النَّارِ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

۵ - دعای دیگر پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در روز جنگ أَحْزَاب

به روایت «کتاب الدعاء (و الذكر)». رَوَيْنَاهُ مِنْ كِتَابِ الدُّعَاءِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِنُورِ قُدْسِكَ وَ عَظَمَةِ طَهَارَتِكَ وَ بَرَكَهٖ جَلَالِكَ مِنْ كُلِّ آفَةٍ وَ عَاقِبَةٍ وَ مِنْ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ اللَّهُمَّ أَنْتَ غِيَاثِي فَبِكَ أَسْتَعِيْثُ وَأَنْتَ مَلَاذِي فَبِكَ أَلُوذُ وَأَنْتَ مُعَاذِي فَبِكَ أَعُوذُ يَا مَنْ ذَلَّتْ لَهُ رِقَابُ الْجَبَابِرَةِ وَ خَضَعَتْ لَهُ مَقَالِيدُ الْفِرَاعِنَةِ أَعُوذُ بِكَ مِنْ خَزِيكَ وَ مِنْ كَشْفِ شَرِّكَ وَ مِنْ نَسْيَانِ ذِكْرِكَ

وَ الْإِنِّصَةِ رَافٍ عَنْ شُكْرِكَ أَنَا فِي حَزْزِكَ فِي لَيْلِي وَ نَهَارِي وَ ظَغْنِي وَ أَشْفَارِي وَ نَوْمِي وَ قَرَارِي ذِكْرِكَ شِعَارِي وَ ثَنَاؤُكَ دِثَارِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تَعْظِيمًا لَوْجِهِكَ وَ تَكْرِيمًا لِسُبْحَاتِ نُورِكَ وَ أَجْزَنِي مِنْ خِزْيِكَ وَ مِنْ كَشْفِ سِتْرِكَ وَ سُوءِ عِقَابِكَ وَ اضْرِبْ عَلَيَّ سَرَادِقَاتِ حِفْظِكَ وَ ادْخُلْنِي فِي حِفْظِ عِنَايَتِكَ وَ عَذْنِي عَذْنِي بِخَيْرٍ مِنْكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۶ - دعای دیگری از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در جنگ اُحزاب

این دعا را از جزء ۵ کتاب عبداللہ بن حَمَاد انصاری نقل می‌کنم. او به نقل ابنِ سِنَان از حضرت امام صادق علیه السلام می‌آورد که: «رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در روز جنگ خندق چنین خواندند: الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَدْعُوهُ فَيَجِيبُنِي وَإِنْ كُنْتُ بَطِيئًا حِينَ يَدْعُونِي الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَسْأَلُهُ فَيُعْطِينِي وَإِنْ كُنْتُ بَخِيلًا حِينَ يَسْتَقْرِضُونِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَسْتَعْفِيهِ فَيَعْفِينِي وَإِنْ كُنْتُ مُتَعَرِّضًا لِلَّذِي نَهَانِي عَنْهُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَخْلُو بِهِ كُلَّمَا شِئْتُ فِي سِرِّي وَأَضَعُ عِنْدَهُ مَا شِئْتُ مِنْ أَمْرٍ مِنْ غَيْرِ شَفِيعٍ فَيَقْضِي لِي رَبِّي حَاجَتِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَكَلَنِي إِلَيْهِ النَّاسُ فَأَكْرَمَنِي وَلَمْ يَكِلْنِي إِلَيْهِمْ فَيَهِينُونِي وَكَفَانِي رَبِّي بِرَفْقٍ وَ لُطْفٍ بِي رَبِّي لَمَّا جَفَوْنِي فَلَكَ الْحَمْدُ رَضِيتُ بِلُطْفِكَ رَبِّي لَطِيفًا وَ رَضِيتُ بِكَفِّكَ رَبِّي خَلَفًا

۷ - دعای آن حضرت در جنگ حنین

رَبِّ كُنْتُ وَ تَكُونُ حَيًّا لَا تَمُوتُ تَنَامُ الْعُيُونُ وَ تَنَكْدِرُ النُّجُومُ وَ أَنْتَ حَيٌّ قَيُّومٌ لَا تَأْخُذُكَ سِنَّةٌ وَ لَا نَوْمٌ

۸ - هم از آن حضرت که ایمنی از (آسیب) جن و انس است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَ مَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

۹ - دعای آن حضرت؛ به هنگام دیدن عفریتی که شعله‌ی آتش داشت و (با این دعا) به رو افتاد

از عَبدِ اللَّهِ بنِ مسعود روایت است که: با پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بودم. جبرئیل نیز بود. رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به خواندن پرداختند. ناگهان عفریتی از جنیان بدنهاد روی آورد! او - با آتشی که در دست داشت - به پیامبر نزدیک می‌شد. جبرئیل گفت: «یا مُحَمَّد! می‌خواهی دعایی بیاموزم که عفریت به رو افتد و شعله‌اش خاموش؟» فرمود: «آری، دوست خوبم.» عرض کرد: «بخوان: أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِ اللَّهِ وَ كَلِمَاتِهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَمَّا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ مِنْ شَرٍّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ وَ مَا يُخْرِجُ مِنْهَا وَ مِنْ شَرٍّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا يَعْرِجُ فِيهَا وَ مِنْ شَرِّ فِتَنِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ مِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم خواند. آن جن به رو در افتاد و شعله‌اش خاموش گردید!

۱۰ - روایتی دیگر از دعای رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَفَاتِيحَ الْخَيْرِ وَ خَوَاتِيمَهُ وَ أَسْأَلُكَ دَرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ بِاللَّهِ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَعْتَصِمُ بِاللَّهِ أَمْتَنُعُ وَ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَ سُلْطَانِهِ وَ مَلَكُوتِهِ وَ اِسْمِهِ الْعَظِيمِ أَسْتَجِيرُ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ مِنْ عَمَلِهِ وَ رَجَلِهِ وَ حَيْلِهِ وَ شَرِّهِ وَ بِاللَّهِ أَعُوذُ وَ بِكَلِمَاتِهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَمَّا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ مِنْ شَرٍّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا يَعْرِجُ فِيهَا وَ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَ مَا يُخْرِجُ مِنْهَا وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ وَ مِنْ شَرِّ الْعَامَّةِ وَ الْخَاصَّةِ إِنَّ رَبِّي سَمِيعُ الدُّعَاءِ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ كُلِّ عَيْنٍ نَظَرُهُ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي أُذُنٍ سَمِعَهُ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي أَلْسَنٍ نَاطَقَهُ وَ

مِنْ شَرِّ أَيْدٍ بَاطِلَةٍ وَمِنْ شَرِّ أَرْجُلٍ مَاشِيَةٍ وَمِنْ شَرِّ مَا أَخْفَيْتُ فِي نَفْسِي وَاعْلَنْتُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِي مِنْ خَلْقِكَ بَغْيًا أَوْ عَدُوًّا أَوْ غِيًّا أَوْ سُوءًا أَوْ مَسَاءَةً مِنْ إِنْسِيٍّ أَوْ جَنِّيٍّ صَاحِبًا أَوْ كَبِيرًا فَأَسْأَلُكَ أَنْ تَخْرُجَ تَحْرِجَ صِدْرِهِ وَأَنْ تُفَحِّمَ لِسَانَهُ وَأَنْ تُقْصِرَ يَدَهُ وَأَنْ تَدْفَعَ فِي صَدْرِهِ وَأَنْ تُكَفِّ يَمِينَهُ وَأَنْ تَجْعَلَ كَيْدَهُ فِي نَحْرِهِ وَأَنْ تُثَدِّرَ بَصَرَهُ وَأَنْ تُقَمِّعَ رَأْسَهُ وَأَنْ تُمِيتَهُ بِغَيْظِهِ وَأَنْ تَجْعَلَ لَهُ شُغْلًا فِي نَفْسِهِ وَأَنْ تُكَفِّفِيهِ بِحَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ صَاحِبِ سُوءٍ فِي الْمَغِيبِ وَالْمَحْضَرِ قَلْبُهُ يَرَانِي وَعَيْنَاهُ تَبْصُرَانِي وَأُذُنَاهُ تَسْمَعَانِي إِنْ رَأَى حَسِيْنَةً أَخْفَاهَا وَإِنْ رَأَى فَاحِشَةً أَبْدَاهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ طَمَعٍ يُرْدُّ إِلَى طَبْعٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ هَوًى يُزِدُّنِي وَغَنًى يُطْغِينِي وَفَقْرٍ يُنْسِينِي وَمِنْ خَطِيئَةٍ لَا تُوْبَةُ لَهَا وَمِنْ مَنْظَرٍ سُوءٍ فِي أَهْلِ أَوْ مَالٍ

۱۱ - دعایی که گویند جَبْرِئِلُ عَلَيْهِ السَّلَام در روز خیر (۱۶۷) بر پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم نازل کرد.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَعَجِيلَ عَافِيَتِكَ وَصَبْرًا عَلَى بَلِيَّتِكَ وَخُرُوجًا مِنَ الدُّنْيَا إِلَى رَحْمَتِكَ

۱۲- تَعْوِذِ پیامبر صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم در روز وادی الْقُرْی (۱۶۸)

(این تعوید) برای هر خواسته‌ای مناسب است. هر که آن را بنویسد و به خویش آویزد در امان و پناه و حمایت و پوشش و نگهبانی حق خواهد بود و فرشتگان محافظ او: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ. إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ. اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ. صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ - شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ - هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ. هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ - قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكِ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعْزِزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ - هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ - إِلَهًا وَاحِدًا أَحَدًا فَرْدًا صَمَدًا لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا وَهُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا يُعْرَفُ لَهُ سَمِيٌّ وَهُوَ الرَّجَاءُ وَالْمُرْتَجَى وَالْمُلْتَجَى وَإِلَيْهِ الْمُشْتَكَى وَمِنْهُ الْفَرْجُ وَالرَّجَاءُ وَاسْأَلْكَ يَا اللَّهُ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ الْجَلِيلَةِ الرَّفِيعَةِ عِنْدَكَ الْعَالِيَةِ الْمَنِيعَةِ الَّتِي اخْتَرْتَهَا لِنَفْسِكَ وَاخْتَصَصْتَهَا لِتَذْكُرَكَ وَمَنْعْتَهَا جَمِيعَ خَلْقِكَ وَأَفْرَدْتَهَا عَنْ كُلِّ شَيْءٍ دُونَكَ وَجَعَلْتَهَا دَلِيلَةً عَلَيْكَ وَسَيِّبًا إِلَيْكَ فَهِيَ أَعْظَمُ الْأَشْيَاءِ وَأَحْسَنُ الْأَقْسَامِ وَأَفْخَرُ الْأَشْيَاءِ وَأَكْبَرُ الْعَزَائِمِ وَأَوْثَقُ الدَّعَائِمِ لَا تَرُدُّ دَاعِيَكَ بِهَا وَلَا تُحِبُّ رَاجِيَكَ وَالْمُتَوَسِّلَ إِلَيْكَ وَلَا يَذِلُّ مَنْ اعْتَمَدَ عَلَيْكَ وَلَا يُضَامُّ مَنْ لَجَأَ إِلَيْكَ وَلَا يَفْتَقِرُ سَائِلُكَ وَلَا يَنْقَطِعُ رَجَاءُ مُؤْمَلِكٍ وَلَا تُخَفَرُ دِمَّتُهُ وَلَا تَضَيِّعُ حُرْمَتُهُ فَمَا مِنْ لَا يُعَانُ وَلَا يُضَامُّ وَلَا يُغَالَبُ وَلَا يُنَارَعُ وَلَا يُقَاوَمُ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهَا وَاكْفِنِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَعَافِنِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاحْفَظْنِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاسْتُرْنِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاقْرُبْ جِوَارِي مِنْكَ فَأَنْتَ اللَّهُ لَمَّا إِلَهٌ إِلَّا أَنْتَ بِاسْمِكَ الْجَلِيلِ الْعَظِيمِ تَوَسَّلْتُ وَبِهِ تَعَلَّقْتُ وَعَلَيْهِ اعْتَمَدْتُ وَهُوَ الْعَزُورَةُ الْوُثْقَى الَّتِي لَا انْفِصَامَ لَهَا وَلَا تَخْفَرُ دِمَّتِي وَلَا تَرُدُّ مَسْأَلَتِي وَلَا تَحْجُبُ دَعْوَتِي وَلَا تَنْقُصُ رَغْبَتِي وَارْحَمْ ذُلِّي وَتَضَرَّعِي وَفَقْرِي وَفَاقَتِي فَمَا لِي رَجَاءٌ غَيْرُكَ وَلَا أَمَلٌ سِوَاكَ وَلَا حَافِظٌ إِلَّا أَنْتَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَخِذْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ أَنْتَ رَبُّ الْأَرْبَابِ وَمَالِكُ الرَّقَابِ وَصَاحِبُ الْعُقُوفِ وَالْعِقَابِ أَسْأَلُكَ بِالرَّبُّوبِيَّةِ الَّتِي انْفَرَدَتْ بِهَا أَنْ تُعْتَقِنِي مِنَ النَّارِ بِقُدْرَتِكَ وَتُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ وَتَجْعَلَنِي مِنَ الْفَائِزِينَ عِنْدَكَ اللَّهُمَّ احْبُبْنِي بِسِتْرِكَ وَاسْتُرْنِي بِعِزِّكَ وَاكْفِنِي

بِحِفْظِكَ وَ احْفَظْنِي بِحُزْرِكَ وَ اخْزُونِي فِي أَمْنِكَ وَ اعْصِمْنِي بِحِطَاتِكَ وَ حُطِّنِي بِعِزِّكَ وَ امْنَعْنِي بِقُوَّتِكَ وَ قَوِّنِي بِسُلْطَانِكَ وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ عَدُوًّا بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

۱۳ - دعایی مجرب در این زمینه به روایت آنس (بن مالک)

پیامبر اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم فرمودند: «کسی که هر صبح و عصر آن را به کار بندد، خداوند چهار فرشته بر او می‌گمارد که از پیش و پس و راست و چپ از او نگهبانی کنند. او در امان خدا خواهد بود و اگر آفریدگان، جن و انس، تلاش کنند که او را زیان رسانند، نخواهند توانست.» دعا این است: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ بِسْمِ اللّٰهِ خَیْرِ الْأَسْمَاءِ بِسْمِ اللّٰهِ رَبِّ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِیْ لَمَّا یَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ سَمٌّ وَ لَمَّا دَاءٌ بِسْمِ اللّٰهِ أَصِیْبَتْ وَ عَلَی اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ بِسْمِ اللّٰهِ عَلَی قَلْبِی وَ نَفْسِی بِسْمِ اللّٰهِ عَلَی دِیْنِی وَ عَقْلِی بِسْمِ اللّٰهِ عَلَی أَهْلِی وَ مَالِی بِسْمِ اللّٰهِ عَلَی مَا أَعْطَانِی رَبِّی بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِیْ لَا یَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَیْءٌ فِی الْأَرْضِ وَ لَا فِی السَّمَاءِ وَ هُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ اللّٰهُ رَبِّی لَا أُشْرِكُ بِهِ شَیْئًا اللّٰهُ أَكْبَرُ اللّٰهُ أَكْبَرُ أَعْزُ وَ أَجَلُّ مِمَّا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ عَزَّ جَارُكَ وَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَ لَا إِلَهَ غَیْرُكَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِی وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ سُلْطَانٍ شَدِیدٍ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَیْطَانٍ مَرِیدٍ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِیدٍ وَ مِنْ شَرِّ قَضَاءِ السَّوْءِ وَ مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِیَتِهَا إِنَّكَ عَلَی صِرَاطٍ مُسْتَقِیمٍ وَ أَنْتَ عَلَی كُلِّ شَیْءٍ حَفِیظٌ إِنَّ وَلِیَّی اللّٰهُ الَّذِیْ نَزَلَ الْكِتَابَ وَ هُوَ یَتَوَلَّى الصَّالِحِینَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِی اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَیْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ

۱۴ - دعایی در همین زمینه

روایت است که پیامبر خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم آن را به یکی از یاران آموختند. وقتی حجاج (والی خون ریز عبدالملک بن مروان) خواست او را بکشد، این دعا را خواند؛ شمشیر زن او نتوانست آن صحابی را بکشد. دعا این است: یَا سَامِعُ كُلِّ صَوْتٍ یَا مُحِیُّ النُّفُوسِ بَعْدَ الْمَوْتِ یَا مَنْ لَا یَعْجَلُ لِأَنَّهُ لَا یَخَافُ الْقَوْتَ یَا دَائِمَ الثَّبَاتِ یَا مُخْرِجَ الثَّبَاتِ یَا مُحِیُّ الْعِظَامِ الرَّمِیمِ الدَّارِسَاتِ بِسْمِ اللّٰهِ اِعْتَصِمْتُ بِاللّٰهِ وَ تَوَكَّلْتُ عَلَی الْحَیِّ الَّذِیْ لَا یَمُوتُ وَ رَمِیتُ كُلَّ مَنْ یُؤْذِیْنِی بِلَا حَوْلٍ وَ لَا قُوَّةٍ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ

۱۵ - دعایی دیگر روایت شده از حضرت رسول صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم

عَبْدُ اللّٰهِ - ابوجعفر حمید بَصْرِی - مردی نیشابوری به نام عَبْدُ اللّٰهِ - اِبْرَاهِیمِ ادهم - مُوسَى - فراء - مُحَمَّدُ بْنُ عَلِیِّ بْنِ اَبِی طَالِبٍ عَلَیْهِ السَّلَام (معروف به ابن احنفیه): پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم فرمودند: (۱۷۲) «هر کس خدای را بدین نام‌ها بخواند خواسته‌اش را بر آورد.» نیز فرمودند: «اگر این نام‌ها را بر صفحه‌هایی آهنین بخواند. به دستوری حق، نرم خواهد شد.» هم چنین فرمودند: «سوگند به آن که مرا به حق به پیامبری برانگیخت، اگر گرسنگی و تشنگی به کسی سخت فشار آورد، با خواندن این دعا آرامش می‌یابد و به حق فرستنده‌ی من به پیامبری، اگر کسی این دعا را بر کوهی بخواند که مانع رسیدن او به مقصد است، کوه - چنان که خواسته است - متلاشی می‌شود و راه هموار. سوگند به فرستنده‌ی من به پیامبری، اگر کسی این دعا را بر دیوانه‌ای بخواند، بهبود یابد و اگر بر بارداری که زادن بر او سخت است خوانده شود، خداوند آن را آسان خواهد فرمود.» نیز آن حضرت فرمودند: «اگر مردی این دعا را بخواند و شهری که خانه‌ی او در میان آن باشد آتش بگیرد، سرای او در آتش نخواهد سوخت و اگر کسی چهل شب جمعه این دعا را بخواند، خداوند همه‌ی گناهان شخصی او را می‌آمرزد؛ هر چند با مادرش آمیخته باشد! به فرستنده‌ی من به نبوت سوگند، هر غم زده‌ای این دعا را بخواند غم دنیا و آخرتش به رحمت حق زوده خواهد شد. به فرستنده‌ی من به نبوت راستین سوگند، کسی این دعا را پیش از رفتن و دین فرمانروای ستمگری نمی‌خواند مگر آن که خداوند آن صاحب منصب را رام سازد و آسایش را از وی باز دارد؛ إِنْ شَاءَ اللّٰهُ.» دعا این است: اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ یَا مَنْ اخْتَجَبَ بِشُعَاعِ نُورِهِ عَنْ نَوَاطِرِ خَلْقِهِ یَا مَنْ تَسَرَّبَلَ

بِالْجَلَالِ وَالْعَظَمَةِ وَاشْتَهَرَ بِالتَّجَبُّرِ فِي قُدْسِهِ يَا مَنْ تَعَالَى بِالْجَلَالِ وَالْكَبرِيَاءِ فِي تَفَرُّدِ مَجْدِهِ يَا مَنْ انْقَادَتِ الْأُمُورُ بِأَرْمَتِهَا طَوْعًا لِأَمْرِهِ يَا مَنْ قَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُونَ مُجِيبَاتٍ لِإِدْعَاوَتِهِ يَا مَنْ زَيْنَ السَّمَاءِ بِالنُّجُومِ الطَّالِعَةِ وَجَعَلَهَا هَادِيَةً لِحَلْقِهِ يَا مَنْ أَنْارَ الْقَمَرِ الْمُنِيرِ فِي سَوَادِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ بِطُفْهِ يَا مَنْ أَنْارَ الشَّمْسِ الْمُنِيرَةِ وَجَعَلَهَا مَعَاشًا لِحَلْقِهِ وَجَعَلَهَا مُفَرِّقَةً بَيْنَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ بِعَظَمَتِهِ يَا مَنْ اسْتَوْجَبَ الشُّكْرَ بِنَشْرِ سَحَابٍ نَعِمَهُ أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ وَبِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ أَوْ اسْتَأْثَرَتْ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ وَبِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ أَثَبَّتَهُ فِي قُلُوبِ الصَّافِينَ الْحَافِينَ حَوْلَ عَرْشِكَ فَتَرَجَعْتَ الْقُلُوبُ إِلَى الصُّدُورِ عَنِ الْبَيَانِ بِإِخْلَاصِ الْوَحْدَانِيَّةِ وَتَحْقِيقِ الْفِرْدَانِيَّةِ مُقَرَّةً لَكَ بِالْمَعْبُودِيَّةِ وَإِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَأَسْأَلُكَ بِالْأَسْمَاءِ الَّتِي تَجَلَّيْتَ بِهَا لِلْكَلِيمِ عَلَى الْجَبَلِ الْعَظِيمِ فَلَمَّا يَدَا شِعَاعُ نُورِ الْحُجُبِ مِنْ بَهَاءِ الْعَظَمَةِ خَرَّتِ الْجِبَالُ مُتَذَكِّدَةً لِعَظَمَتِكَ وَجَلَالِكَ وَهَيْبَتِكَ وَخَوْفًا مِنْ سَيِّطَوْتِكَ رَاهِيَةً مِنْكَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَأَسْأَلُكَ بِالْأَسْمِ الَّذِي فَتَقْتَ بِهِ رَتَقَ عَظِيمِ جُفُونِ النَّاطِرِينَ الَّذِي بِهِ تَدْبِيرُ حِكْمَتِكَ وَشَوَاهِدُ حُجَجِ أَنْبِيَائِكَ يَعْرِفُونَكَ بِفِطَنِ الْقُلُوبِ وَأَنْتَ فِي عَوَامِضِ مَسِيرَاتِ سِرِّيَّاتِ الْغُيُوبِ أَسْأَلُكَ بِعِزِّ ذَلِكَ الْإِسْمِ أَنْ تُصَلِّمَنِي عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُصْرِفَ عَنِّي وَعَنْ أَهْلِ خِزَانَتِي وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَمِيعَ الْآفَاتِ وَالْعَاهِيَاتِ وَالْمَأْعِرَاضِ وَالْمَأْرَاضِ وَالْخَطَايَا وَالذُّنُوبِ وَالشُّكِّ وَالشُّرُوكِ وَالْكَفْرِ وَالشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ وَالضَّلَالَةِ وَالْجَهْلِ وَالْمَقْتِ وَالْغَضَبِ وَالْعُسْرِ وَالضِّيقِ وَفَسَادِ الضَّمِيرِ وَحُلُولِ النَّفَعَةِ وَشَمَاتَةِ الْأَعْيَادِ وَغَلَبَةِ الرَّجَالِ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ لَطِيفُ لِمَا تَشَاءُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ كُوَيْدُ: سَيِّمَانِ فَارَسِي رَحِمَهُ اللَّهُ كَفْتُ: پَدْر و مادرم فدایتان، یا رَسُولَ اللَّهِ! آیا این دعا را می‌توانم به مردم بیاموزم؟ فرمودند: «نه! نه! ای ابا عبد الله! نماز را رها خواهند کرد و به گناهان خواهند پرداخت و با خواندن این دعا خود و خانواده و همسایگان و اهل مسجد و شهرشان آمرزیده خواهند شد!» این دعا از چیزهایی است که خواندن آن در روز سه شنبه (ای)، به هنگام شدت سختی و به دنبال در خواست، به الهام شد. امید که با اجابت دعا به خواسته برسیم و به هدف نائل شویم و با رسیدن به مقصود، از حاسدان ایمن مانیم؛ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى.

۱۶ - تعویذی مجرب نقل شده از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم

سَعِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ الْفَرَاءِ - حَسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ الْجَوَادِ (در زیارتگاه حضرت امام جعفر صادق علیه السلام، روز جمعه ۲۲ ج ۲، در جامعین) (۱۷۳) - سعید بن ابی الفتح بن الحسن قمی (مقیم شهر واسط): بیماری سختی دچار شدم که پزشکان را درمانده ساخت. پدرم مرا به بیمارستان برد. پزشکان و سرپرست ایشان گرد آمدند و در اندیشه شدند. همگی گفتند: این بیماری را جز خدا بهبود نمی‌بخشد. با دل شکسته و سینه‌ی به تنگ آمده باز گشتم. یکی از نوشته‌های پدرم رَحِمَهُ اللَّهُ را برداشتم؛ دیدم پشت آن نوشته بود: امام صادق علیه السلام از طریق پدران خویش از رسول گرامی صلی الله علیه و آله و سلم نقل می‌کند که: «هر که دچار بیماری شد و در پی نماز صبح چهل بار این دعا را خواند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (تا آخر سوره‌ی حمد) حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ و بر محل درد دست کشید، خداوند متعال او را بهبود خواهد داد.» تا هنگام صبح صبر کردم با طلوع سپیده نماز گزاردم و همان جا نشستم. چهل مرتبه دعا را خواندم و بر محل درد دست کشیدم. خداوند آن درد را از من زدود. از بیم بازگشت درد، در جای خود نشستم. سه روز گذشت. پس از آن، به پدرم خبر دادم. خدای را سپاس گفتم و موضوع را با یکی از پزشکان - که مسلمان نبود - مطرح ساخت. طبیب به عیادت من آمد و خود بهبود را دید. داستان را بدو گفتم. شهادتین بر زبان آورد و مسلمانی شایسته شد.

۱۷ - دعای دیگر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم

ابن عَبَّاس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ گوید: به خدمت رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رسیدم. حضرتش را خندان و شاد دیدم. گفتم: پدر و مادرم به فدایتان، ای رسول خدا! داستان چیست؟ فرمود: «فرزند عَبَّاس! جَبْرِئِل بر من فرود آمد. او صحیفه‌ای به دست داشت که مرا و به ویژه امتم را بزرگ داشتی است. گفت: یا مُحَمَّد، این را بگیر و بخوان و بزرگ دار که گنجی است از گنج‌های جهان واپسین. این دعایی است که خدا با احترام به تو و امت هدیه داده است. گفتم: جَبْرِئِلَا، آن دعا چیست؟ گفت: سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ - تا - سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ الْعَظِيمِ. گفتم: جَبْرِئِل، پاداش خواننده‌ی این دعا چیست؟ پاسخ داد: یا مُحَمَّد، پاداشی را پرسیدی که جز خدا نمی‌داند. اگر دریاها مرکب شوند و درختان قلم و فرشتگان آسمان‌ها نویسند و هزار برابر دنیا بنویسند، مرکب‌ها تمام می‌شود و قلم‌ها می‌شکنند و ده یک آن پاداش را نتوانند نوشت! یا مُحَمَّد، به خدایی که تو را به پیامبری راستین برگزید، هیچ بنده‌ی مرد یا زنی این دعا را نمی‌خواند مگر آن که خداوند پاداش چهار پیامبر و چهار فرشته را برایش می‌نویسد، از پیامبران، تو - یا رَسُولَ اللَّهِ و عِيسَى و مُوسَى و إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِمُ السَّلَام و فرشتگان، من و إِسْرَافِيل و مِيكَائِيل و عِزْرَائِيل. یا مُحَمَّد، هر مرد و زنی این دعا را در دوره‌ی عمر بیست بار بخواند خداوند تبارک و تَعَالَى او را به آتش دوزخ کیفر نکند. اگر گناهانش به اندازه‌ی کف (موج) دریاها و دانه‌های باران و شمار ستارگان و سنگینی عرش و کرسی و لوح و قلم و ریگ‌ها و درختان و موی‌ها و پشم‌ها و مردم بهشت و دوزخ باشد، خداوند آنها را خواهد آمرزید و در برابر هر گناه، هزار حسنه خواهد داد! یا مُحَمَّد، اگر او اندوه و غم با بیماری و ناخوشی و عارضه و تشنگی و هراسی داشت و آن را سه بار بخواند، خداوند حاجتش را بر می‌آورد و هر که در جایی باشد که از شیر و گرگ ترس داشت یا می‌خواست نزد قدرتمند ستمگری رود، پروردگار بزرگ هر بدی و ناخواسته‌ای و آفتی را به نیرو و خواست خویش از وی دور می‌دارد. هر که در جنگی یک بار این دعا را بخواند، خداوند نیروی هفتاد جنگ جو را بدو می‌دهد و هر که آن را بر درد سر و صورت یا شکم یا زخم چشم و مار و عقرب زدگی بخواند، خداوند همه را از او دور می‌سازد. یا مُحَمَّد، هر که این دعا را باور نداشته باشد از من بیزاری جسته است و هر که انکار کند برکت از وی دور می‌شود!» حَسَن بَصْرِي گفته است: پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بعد از کتاب خدا، دعایی بهتر از این برای امت خویش به یادگار نگذاشت! سُفْيَان (تَوْرِي) گفته است: هر که حرمت این دعا را نشناسد، در خطر هلاکت است! پیامبر فرمود: «جَبْرِئِلَا، چرا این دعا از دیگر دعاها برتر شمرده شده است؟» گفت: «زیرا اسم اعظم خداوند در آن است. هر که آن را بخواند، حافظه و هوش و دانش و عمر و سلامتی بدنش چندین برابر می‌شود و خداوند عَزَّ وَجَلَّ هفتاد آفت دنیایی و هفتصد آفت آخرتی از وی دور می‌سازد.» این پایان گونه‌ی نسخت پاداش این دعاست. سپاس خدای را!

گونه‌ی دیگر پاداش این دعا:

از امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام نقل است که: «پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: پشت مقام (إِبْرَاهیم در مسجد الحرام) نماز می‌گزاردم که جَبْرِئِل فرود آمد. بعد از نماز، برای امتم از خدا آمرزش خواستم. جَبْرِئِل گفت: یا مُحَمَّد، می‌بینم خیلی نگران امت خودی؛ خدا با بندگان خویش مهربان است. پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به جَبْرِئِل فرمود: برادرم، تو محبوب من و امت من ای. دعایی به من بیاموز تا امت من پس از من مرا با آن یاد کنند. جَبْرِئِل گفت: یا مُحَمَّد، سفارش می‌کنم که بفرمایی امت سه روز روشن (۱۷۴) هر ماه را روزه بدارند؛ سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم را. هم چنین - یا مُحَمَّد - سفارش می‌کنم که امت را فرمان دهی این دعا را بخوانند که نگه داران عرش پروردگار، آن را به برکت این دعا نگاه می‌دارند. من نیز به برکت آن است که بر زمین فرود می‌آیم و به آسمان می‌روم. این دعا بر درهای بهشت و حجره‌ها و ایوان‌ها و خانه‌های آن نوشته است و هم بدان درهای بهشت باز می‌گردد. با این دعا، آفریدگان به فرمان حق در روز رستاخیز گرد می‌آیند. هر کدام از پیروان تو این دعا را بخواند، خداوند، به برکت آن، سختی گور را از او بر می‌دارد و از هراس بزرگ و آفت‌های دین و دنیا ایمنی می‌بخشد و هر که آن را

بخواند، خداوند از کیفر آتش رهایی‌اش می‌دهد. در اینجا، پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از جَبْرِئِل پاداش (خواندن) دعا را پرسید. او پاسخ داد: یا مُحَمَّد، چیزی پرسیدی که شرح آن را نمی‌توانم و اندازهاش را جز خدا نمی‌داند. یا مُحَمَّد، اگر درختان جهان قلم شوند و دریاها مرکب و همه‌ی آفریدگان نویسنده، پاداش خواننده‌ی این دعا را نمی‌توانند نوشت. هر برده‌ای آن را بخواند و آزادی خویش را بخواهد، خداوند او را آزادی و از بندگی و غلامی رهایی خواهد داد. هر غم زده‌ای آن را بخواند، خداوند اندوه و غم را از او خواهد زدود. هر حاجت مندی آن را بخواند، خداوند - إِنْ شَاءَ اللَّهُ - حاجت او را در دنیا و آخرت برخواهد آورد و مرگ بی‌هنگام و هراس در قبر و تنگ دستی در دنیا را از وی دور خواهد داشت و در قیامت چهره خندان به شفاعتش خواهد رساند و به برکت دعا، به خانه‌ی امن (دارالسلام) در خواهد آورد و در کوشک‌های بهشتی مسکن خواهد داد و از پوشاک فرسوده ناشدنی بهشت خواهد پوشاند. هر که این دعا را روزه دار بخواند، خداوند پاداش جَبْرِئِل و مِکائِیل و اِشْرَافِیل و عِزْرَافِیل و اِبْرَافِیم خلیل و موسای کلیم و عِیْسَى و پیامبر خاتم را که درود خداوند بر همگی آنها باد بدو خواهد داد! رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: من از افزونی ثواب‌هایی که جَبْرِئِل برای خواننده‌ی این دعا بر شمرد، به شگفت آمدم. جَبْرِئِل افزود: یا مُحَمَّد، هر یک از پیروان تو، یک بار در زندگی، این دعا را بخواند، خداوند در روز قیامت، او را با چهره‌ای به تابناکی ماه شب چهاردهم بر می‌انگیزد. مردم خواهند گفت: این کیست؟ آیا پیامبر است؟ فرشتگان خواهند گفت که: او نه پیامبر است و نه فرشته؛ او بنده‌ای از بندگان خدای متعال و از آدمی زادگان است که در زندگی خویش یک بار این دعا را خوانده است و خداوند این کرامت را بدو ارزانی داشته است. آن گاه جَبْرِئِل به پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ گفت: یا مُحَمَّد، هر که این دعا را پنج بار بخواند، هنگام رستخیز، من با اسبی بهشتی کنار گور او ایستاده خواهم بود تا (بر خیزد و) بر آن اسب سوار شود و جز در سرای نعمت (دارالنعم) فرود نخواهد آمد؛ جاوید جاودان و بی‌حساب؛ در کنار اِبْرَافِیم عَلَیْهِ السَّلَام و در کنار مُحَمَّد صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! من برای خواننده‌ی این دعا، زن یا مرد، پذیرفتم که خدای متعال کیفرش نکند؛ هر چند گناهانش بیش از کف‌های دریا و قطره‌های باران و برگ درختان و شمار بهشتیان و دوزخیان باشد. خداوند فرمان می‌دهد برای خواننده‌ی این دعا یک حج نیکو و یک عَمَرَه‌ی پذیرفته بنویسند. یا مُحَمَّد، هر که به هنگام خواب پنج بار این دعا را بخواند، تو را در خواب می‌بیند که به بهشت وعده‌اش می‌دهی. هر که گرسنه یا تشنه باشد و خوردنی و آشامیدنی نباید یا بیمار باشد و این دعا را بخواند، خدای متعال به برکت دعا مشکلش را آسان می‌سازد و آب و غذایش می‌دهد و خواسته‌های دنیا و آخرتش را بر می‌آورد. هر مال باخته یا برده گریخته‌ای برخیزد و وضو بسازد و دو یا چهار رکعت بگذارد و در هر کدام یک سوره‌ی حمد و دو سوره‌ای اخلاص بخواند و پس از سلام این دعا را بخواند و نوشته را پیش رو یا زیر سر بگذارد، خداوند - إِنْ شَاءَ اللَّهُ - به برکت این دعا، شرق و غرب را به هم می‌پیوندد و گریخته را باز می‌آورد و اگر از دشمن می‌ترسد و این دعا را بر خویش بخواند، خداوند او را در حصار محکمی قرار می‌دهد و دشمنانش بر او دسترس نخواهند داشت. هر بنده‌ای وام داری آن را بخواند و وامش را خواهد توخت و إِنْ شَاءَ اللَّهُ، پرداخت کننده‌ای فراهم خواهد ساخت. (و هر که آن را بر بیماری بخواند، خداوند به برکت آن بهبودش خواهد داد). اگر بنده‌ای با ایمان خالص به خدای بزرگ آن را بر کوهی بخواند، به دستوری خدای متعال، آن کوه به جنبش خواهد آمد و هر که با نیت پاک بر آب بخواند، آب سخت خواهد شد. از این همه ویژگی که بر این دعا گفتم شگفتی مکن که اسم اعظم خداوند در آن است. اگر خواننده‌ای آن را خواند و فرشتگان و جن و انس آن را شنیدند، برای وی دعا می‌کنند و خدای متعال دعایشان را خواهد پذیرفت و همه‌ی این به برکت خداوند و به برکت این دعاست. هر که خدا و پیامبرش را باور دارد، باید که دلش را به آن چه درباره‌ی این دعا گفته شد سره کند که خداوند هر که را بخواهد بی‌حساب می‌بخشد. هر که آن را نگاه داشت یا نوشت، بر هیچ مسلمانی دریغ نکند. پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: در هر نبردی این دعا را خواندم، به برکت آن، بر دشمنانم پیروز شدم. هم چنین فرمود: «هر که این دعا را بخواند در چهره‌اش نور اولیا خواهد بود و هر سختی برایش آسان و هر آسانی شدنی خواهد گردید.» حَسَن بَصِیرِی

گوید: من در ارزش این دعا چیزهایی شنیده‌ام که نمی‌توانم شرح دهم. اگر خواننده‌ی آن پا بر زمین کوبد، زمین خواهد جنبید! سُفیان ثوری گوید: وای بر آن که ارزش این دعا را نداند! هر که ارزش و احترام آن را دانست خداوند بزرگ هر سختی را از او باز خواهد داشت و هر مشکلی را آسان خواهد ساخت و هر ناخواسته‌ای را باز خواهد داشت و هر بدی را دور خواهد ساخت و از هر بیماری و حادثه‌ای نجاتش خواهد داد و غم و اندوه را از او خواهد زدود. آن را بیاموزید و فرا دهید که خیر فراوان در آن است!

این دعای یاد شده دومین دعا در این کتاب است: سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ (سه بار) سُبْحَانَهُ مِنْ إِلَهٍ مَا أَمْلَكَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مَلِكٍ مَا أَقْدَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَدِيرٍ مَا أَعْظَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَظِيمٍ مَا أَجَلَّهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ جَلِيلٍ مَا أَمَجَّدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مَاجِدٍ مَا أَرَأَفَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ رَعُوفٍ مَا أَعَزَّهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَزِيزٍ مَا أَكْبَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ كَبِيرٍ مَا أَقْدَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَدِيمٍ مَا أَغْنَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَالٍ مَا أَسْنَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ سَنِيٍّ مَا أَبْهَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَهِيٍّ مَا أَنْوَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُنِيرٍ مَا أَظْهَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ ظَاهِرٍ مَا أَخْفَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ خَفِيِّ مَا أَعْلَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَلِيمٍ مَا أَخْبَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ خَبِيرٍ مَا أَكْرَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ كَرِيمٍ مَا أَلْطَفَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ لَطِيفٍ مَا أَبْصَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَصِيرٍ مَا أَسَمِعَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ سَمِيعٍ مَا أَحْفَظَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ حَفِيزٍ مَا أَمْلَأَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مَلِيٍّ مَا أَوْفَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ وَفِيٍّ مَا أَغْنَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ غَنِيٍّ مَا أَعْطَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُعْطٍ مَا أَوْسَعَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ وَاسِعٍ مَا أَجْوَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ جَوَادٍ مَا أَفْضَلَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُفْضِلٍ مَا أَنْعَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُنْعِمٍ مَا أَسَيَّدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ سَيِّدٍ مَا أَرْحَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ رَحِيمٍ مَا أَشَدَّهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ شَدِيدٍ مَا أَقْوَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَوِيٍّ مَا أَحْكَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ حَكِيمٍ مَا أَبْطَشَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَاطِشٍ مَا أَقْوَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَيُّومٍ مَا أَحْمَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ حَمِيدٍ مَا أَدْوَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ دَائِمٍ مَا أَبْقَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَاقٍ مَا أَفْرَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ فَرْدٍ مَا أَوْحَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ وَاحِدٍ مَا أَضَمَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ صَمَدٍ مَا أَمْلَكَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مَالِكٍ مَا أَوْلَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ وَلِيٍّ مَا أَعْظَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَظِيمٍ مَا أَكْمَلَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ كَامِلٍ مَا أَنْتَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ تَامٍ مَا أَعْجَبَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَجِيبٍ مَا أَفْخَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ فَاحِرٍ مَا أَبْعَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَعِيدٍ مَا أَقْرَبَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَرِيبٍ مَا أَمْنَعَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مَانِعٍ مَا أَغْلَبَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ غَالِبٍ مَا أَغْنَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَفْوٍ مَا أَحْسَنَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُحْسِنٍ مَا أَجْمَلَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ جَمِيلٍ مَا أَقْبَلَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَابِلٍ مَا أَشْكَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ شَكُورٍ مَا أَغْفَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ غَفُورٍ مَا أَكْبَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ كَبِيرٍ مَا أَجْبَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ جَبَّارٍ مَا أَدْبَنَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ دَيَّانٍ مَا أَقْضَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَاضٍ مَا أَمْضَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مَاضٍ مَا أَنْفَذَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ نَافِذٍ مَا أَرْحَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ رَحِيمٍ مَا أَحْلَقَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ خَالِقٍ مَا أَفْهَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَاهِرٍ مَا أَمْلَكَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مَلِكٍ مَا أَقْدَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَادِرٍ مَا أَرْفَعَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ رَفِيعٍ مَا أَشْرَفَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ شَرِيفٍ مَا أَرْزَقَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ رَازِقٍ مَا أَقْبَضَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قَابِضٍ مَا أَبْسَطَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَاسِطٍ مَا أَهْدَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ هَادٍ مَا أَضَلَّاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ صَادِقٍ مَا أَبْيَدَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَادِيٍّ مَا أَقْدَسَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ قُدُّوسٍ مَا أَظْهَرَهُ [مَا أَظْهَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ ظَاهِرٍ [مِنْ ظَاهِرٍ] مَا أَرْكَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ زَكِيٍّ مَا أَبْقَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَاقٍ مَا أَعْوَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَوَادٍ [مُعِيدٍ] مَا أَفْطَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ فَاطِرٍ مَا أَرْعَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ رَاعٍ مَا أَعُونَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُعِينٍ مَا أَوْهَبَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ وَهَّابٍ مَا أَتَوَبَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ تَوَّابٍ مَا أَسِيَّاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ سَخِيٍّ مَا أَبْصَرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَصِيرٍ مَا أَسْلَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ سَلِيمٍ مَا أَشْفَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ شَافٍ مَا أَنْجَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُنْجٍ مَا أَبْرَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ بَارٍّ مَا أَطْلَبَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ طَالِبٍ مَا أَدْرَكَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُدْرِكٍ مَا أَشَدَّهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ شَدِيدٍ مَا أَعْطَفَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُتَعَطِّفٍ مَا أَعْدَلَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ عَادِلٍ مَا اتَّقَنَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ مُتَقِنٍ مَا أَحْكَمَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ حَكِيمٍ مَا أَكْفَلَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ كَفِيلٍ مَا أَشْهَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ شَهِيدٍ مَا أَحْمَدَهُ وَ سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ الْعَظِيمُ وَ بِحَمْدِهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ دَافِعِ كُلِّ بَلَاءٍ وَ هُوَ حَسْبِي وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ سُفْيَانُ ثَوْرِي گوید: وای بر آن که احترام این دعا را نداند که هر که ارزش و حرمت آن را دانست، خداوند متعال هر ناهمواری و هر سختی و آفت و بیماری و اندوه را (به برکت آن) از وی خواهد زدود! آن را بیاموزید و فرا دهید که برکت و خیر فراوان دنیا و آخرت در آن است؛ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

در یک کتاب قدیمی - که تاریخ نوشتنش به بیش از ۲۰۰ سال پیش از سال ۶۵۰ (معادل حدود سال ۴۵۰ هجری) باز می‌گردد چنین خواندم: جَبْرِئِل همراه مِیْکائیل و إِسْرَافیل که درود حق بر آنها باد نزد پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آمدند و گفتند: «یا رَسُولَ اللَّهِ، خداوند متعال شما و امتتان را با این کلمات در دنیا و آخرت، بزرگی داد. خوشا بر شما و امت و بر هر که خداوند بزرگ او را توفیق خواندن این دعا بدهد که بس بزرگ و شکوهمند است و از گنج‌های عرش! نام‌های پروردگار جَلَّ جَلَّالُهُ در آن است که با همه‌ی آنها همه‌ی آفریدگان را آفرید و آسمانیان و زمینیان و بهشت و دوزخ و خورشید و ماه و ستارگان و کوه‌ها را و همه‌ی جنبندگان و جان داران و ددان و درختان خشکی و دریا را و همه‌ی آفریده‌های شگفت دریاها را که جز آفریننده‌شان آنها را نمی‌شناسد. این دعا را جز به شایستگان امت خود میاموزید که فرمان حق متعال چنین رفته است که خواسته‌ی هر که آن را یک بار بخواند، بر آورد.» (اینک) متن دعا: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي إِذَا ذُكِرَتْ بِهِ تَرَعَزَّتْ مِنْهُ السَّمَاوَاتُ وَانْشَقَّتْ مِنْهُ الْأَرْضُونَ وَتَقَطَّعَتْ مِنْهُ السَّحَابُ وَتَصِيدَعَتْ مِنْهُ الْجِبَالُ وَجَرَتْ مِنْهُ الرِّيَّاحُ وَانْتَقَصَتْ مِنْهُ الْبِحَارُ وَاضْطَرَبَتْ مِنْهُ الْأَمْوَاجُ وَغَارَتْ مِنْهُ النُّفُوسُ وَوَجَلَتْ مِنْهُ الْقُلُوبُ وَزَلَّتْ مِنْهُ الْأَقْدَامُ وَصَمَّتْ مِنْهُ الْأَذَانُ وَشَخَصَتْ مِنْهُ الْأَبْصَارُ وَخَشَعَتْ مِنْهُ الْأَصْوَاتُ وَخَضَعَتْ لَهُ الرُّقَابُ وَقَامَتْ لَهُ الْأَرْوَاحُ وَسَجَدَتْ لَهُ الْمَلَائِكَةُ وَسَجَّتْ لَهُ وَارْتَعَدَتْ لَهُ الْفَرَائِصُ وَاهْتَرَّتْ لَهُ الْعُرُشُ وَدَانَتْ لَهُ الْخَلَائِقُ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي وَضَعَ عَلَى الْجَنَّةِ فَأُزْلِفَتْ وَعَلَى الْجَحِيمِ فَسُيِّرَتْ وَعَلَى النَّارِ فَتَوَقَّدَتْ وَعَلَى السَّمَاءِ فَاسْتَيْقَلَّتْ وَقَامَتْ بِلَا عَمَدٍ وَلَا سِنْدٍ وَعَلَى النُّجُومِ فَتَزَيَّنَتْ وَعَلَى الشَّمْسِ فَاسْتَرْقَتْ وَعَلَى الْقَمَرِ فَأَنَارَ وَأَضَاءَ وَعَلَى الْأَرْضِ فَاسْتَقَرَّتْ وَعَلَى الْجِبَالِ فَأَرْسَتْ وَعَلَى الرِّيَّاحِ فَذَرَّتْ وَعَلَى السَّحَابِ فَأَمْطَرَتْ وَعَلَى الْمَلَائِكَةِ فَسَبَّحَتْ وَعَلَى الْإِنْسِ وَالْجِنِّ فَأَجَابَتْ وَعَلَى الطَّيْرِ وَالنَّمْلِ فَتَكَلَّمَتْ وَعَلَى اللَّيْلِ فَأَطْلَمَ وَعَلَى النَّهَارِ فَاسْتَنَارَ وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ فَسَبَّحَ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي اسْتَقَرَّتْ بِهِ الْأَرْضُونَ عَلَى قَرَارِهَا وَالْجِبَالُ عَلَى أَمَاكِنِهَا وَالْبِحَارُ عَلَى حُدُودِهَا وَالْأَشْجَارُ عَلَى عُزُوقِهَا وَالنُّجُومُ عَلَى مَجَارِيهَا وَالسَّمَاوَاتُ عَلَى بَنَائِهَا وَحَمَلَتْ الْمَلَائِكَةُ عَرْشَ الرَّحْمَنِ بِقُدْرَةِ رَبِّهَا وَبِالْإِسْمِ الْقُدُّوسِ الْقَدِيمِ الْمُتَقَدِّمِ الْمُخْتَارِ الْجَبَّارِ الْمُتَكَبِّرِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَزِّمِ الْعَزِيزِ الْمُهِيمِ الْمَلِكِ الْمُقْتَدِرِ الْقَدِيرِ الْقَادِرِ الْحَمِيدِ الْمَجِيدِ الصَّمِيدِ الْمُتَوَحِّدِ الْمُتَفَرِّدِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَزِّمِ الْمُتَعَالِ وَبِالْإِسْمِ الْمَخْزُونِ الْمَكْنُونِ فِي عِلْمِهِ الْمُحِيطِ بِعَرْشِهِ الطَّاهِرِ الْمُطَهَّرِ الْمُبَارَكِ الْقُدُّوسِ السَّلَامِ الْمُؤْمِنِ الْمُهِيمِ الْعَزِيزِ الْجَبَّارِ الْمُتَكَبِّرِ الْخَالِقِ الْبَارِئِ الْمُصَوِّرِ الْأَوَّلِ الْآخِرِ الظَّاهِرِ الْبَاطِنِ الْكَائِنِ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَالْمَكُونِ لِكُلِّ شَيْءٍ وَالْكَائِنِ بَعْدَ فَنَاءِ كُلِّ شَيْءٍ لَمْ يَزَلْ وَلَا يَزَالُ وَلَا يَفْنَى وَلَا يَتَغَيَّرُ نُورٌ فِي نُورٍ وَنُورٌ عَلَى نُورٍ وَنُورٌ فَوْقَ كُلِّ نُورٍ وَنُورٌ يُضِيءُ بِهِ كُلُّ نُورٍ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي سَمَّى بِهِ نَفْسَهُ وَاسْتَوَى بِهِ عَلَى الْعَرْشِ فَاسْتَقَرَّ بِهِ عَلَى كُرْسِيِّهِ وَخَلَقَ بِهِ مَلَائِكَتَهُ وَسَمَاوَاتِهِ وَأَرْضَهُ وَجَنَّتَهُ وَنَارَهُ وَابْتَدَعَ بِهِ خَلْقَهُ وَاحِدًا أَحَدًا فَرْدًا صَمَدًا كَبِيرًا مُتَكَبِّرًا عَظِيمًا مُتَعَزِّمًا عَزِيزًا مُلِكًا مُقْتَدِرًا قُدُّوسًا مُتَقَدِّسًا - لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي لَمْ يَكُنْ لَهُ يَكْتُبْهُ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ صَدَقَ الصَّادِقُونَ وَكَذَبَ الْكَاذِبُونَ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي هُوَ مَكْتُوبٌ فِي رَاحَةِ مَلِكِ الْمَوْتِ الَّذِي إِذَا نَظَرَتْ إِلَيْهِ الْأَرْوَاحُ تَطَايَرَتْ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي هُوَ مَكْتُوبٌ عَلَى سُرَادِقِ عَرْشِهِ مِنْ نُورٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَبِالْإِسْمِ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْمَجْدِ وَبِالْإِسْمِ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْبَهَاءِ وَبِالْإِسْمِ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْعُظْمَى وَبِالْإِسْمِ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْجَلَالِ وَبِالْإِسْمِ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْعِزِّ وَبِالْإِسْمِ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْجَمَالِ الْخَالِقِ الْبَاعِثِ النَّصِيرِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ النَّمَائِيَّةِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَبِالْإِسْمِ الْأَكْبَرِ الْأَكْبَرِ وَبِالْإِسْمِ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ الْمُحِيطِ بِمَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي أَشْرَقَتْ بِهِ الشَّمْسُ وَأَضَاءَ بِهِ الْقَمَرُ وَسَجَّجَتْ بِهِ الْبِحَارُ وَنُصِّبَتْ بِهِ الْجِبَالُ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي قَامَ بِهِ الْعَرْشُ وَالْكُرْسِيُّ وَبِالْإِسْمِ الْمَقْدَسَاتِ الْمَخْزُونَاتِ الْمَكْنُونَاتِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَهُ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي كُتِبَ عَلَى وَرَقِ الزَّيْتُونِ فَأُلْقِيَ بِهِ فِي النَّارِ فَلَمْ يَحْتَرِقْ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي مَشَى بِهِ الْخَضِرُ عَلَى الْمَاءِ فَلَمْ يَبْتَلْ قَدَمَاهُ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي تَفْتَحُ بِهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَبِهِ يُفَرَّقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي ضَرَبَ بِهِ مُوسَى بِعَصَاهُ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطُّودِ الْعَظِيمِ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي كَانَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يُخَبِّئُ بِهِ الْمَوْتَى وَيُجِيرُ بِهِ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَبِالْإِسْمِ الَّذِي يَدْعُو بِهَا جَبْرِائِيلُ وَإِسْرَافِيلُ وَمِیْکائِيلُ وَعَزْرَائِيلُ وَحَمَلَةُ الْعَرْشِ وَالْكُرُوبِيُّونَ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحَانِيَّاتِ الصَّافُونَ الْمُسَبِّحُونَ وَبِأَسْمَائِهِ الَّتِي لَا تَنْسَى وَبِوَجْهِهِ الَّذِي لَا يَبْلَى وَبُنُورِهِ الَّذِي لَا يُطْفِئُ وَبِعِزَّتِهِ الَّتِي لَا تُرَامُ

و بِقُدْرَتِهِ الَّتِي لَهَا تُضَامُ وَ بِمُلْكِهِ الَّذِي لَهَا يَزُولُ وَ بِسِلْطَانِهِ الَّذِي لَا يَنْغَيِّرُ وَ بِالْعَرْشِ الَّذِي لَا يَتَحَرَّكُ وَ بِالْكَرْسِيِّ الَّذِي لَا يَزُولُ وَ بِالْعَيْنِ الَّتِي لَا تَنَامُ وَ بِالْقِظَانِ الَّذِي لَا يَشْهُو وَ بِالْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَ بِالْقَيُّومِ الَّذِي لَا تَأْخُذُهُ سَنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ وَ الْأَرْضُونَ بِأَطْرَافِهَا وَ الْبِحَارُ بِأَمْوَاجِهَا وَ الْحَيَاتَانِ فِي بَحَارِهَا وَ الْأَشْجَارُ بِأَغْصَانِهَا وَ النُّجُومُ بِزِينَتِهَا وَ الْوُحُوشُ فِي قَفَارِهَا وَ الطُّيُورُ فِي أَوْكَارِهَا وَ النَّحْلُ فِي أَحْجَارِهَا وَ النَّملُ فِي مَسَاكِنِهَا وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ فِي أَفْلَاكِهَما وَ كُلُّ شَيْءٍ يُسَبِّحُ بِحَمْدِ رَبِّهِ فَسُبْحَانَهُ يُمِيتُ الْخَلَائِقَ وَ لَا يَمُوتُ مَا أَيْنُ نُورُهُ وَ أَكْرَمَ وَجْهَهُ وَ أَجَلَ ذِكْرُهُ وَ أَقْدَسَ قُدْسَهُ وَ أَحَمَدَ حَمْدَهُ وَ أَنْفَذَ أَمْرَهُ وَ أَقْدَرَ قُدْرَتَهُ عَلَى مَا يَشَاءُ وَ أَنْجَزَ وَعْدَهُ تَعَالَى عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا لَيْسَ لَهُ شَيْءٌ وَ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ - لَهُ الْخَلْقُ وَ الْمَأْمُرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ [أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي قَرَّبَ بِهِ مُحَمَّدًا صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ حَتَّى جَاوَزَ سِدْرَةَ الْمُنْتَهَى فَكَانَ مِنْهُ كَقَابِ قَوْسَيْنِ أَوْ أَذْنَى وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي جَعَلَ النَّارَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ بَرْدًا وَ سَلَامًا وَ وَهَبَ لَهُ مِنْ رَحْمَتِهِ إِسْحَاقَ وَ بِرَحْمَتِهِ الَّذِي أُوتِيَ بِهَا يَعْقُوبُ الْقَمِيصَ فَ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا - وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي يُنْشِئُ السَّحَابَ الثَّقَالَ. وَ يَسْبِغُ الرِّعْدُ بِحَمِيدِهِ وَ الْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي كُشِفَ بِهِ ضُرُّ أَيُّوبَ وَ اسْتَجَابَ بِهِ لِيُونُسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي وَهَبَ لَزَكَرِيَّا يَحْيَى نَبِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَنْعَمَ عَلَى عَبْدِهِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذْ عَلَّمَهُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ - وَ جَعَلَ نَبِيًّا مُبَارَكًا مِنَ الصَّالِحِينَ وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ جَبْرَائِيلُ فِي الْمَقْرَبِينَ وَ دَعَاكَ بِهِ مِيكَائِيلُ وَ إِسْرَافِيلُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَاسْتَجَبْتَ لَهُمْ وَ كُنْتَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ قَرِيبًا مُجِيبًا وَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ فِي اللُّوحِ الْمَحْفُوظِ وَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ فِي الْكِتَابِ الْمَكْتُومِ وَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ فِي لَوْاءِ الْحَمْدِ الَّذِي أَعْطَيْتَهُ نَبِيَّكَ مُحَمَّدًا صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ وَ وَعَدْتَهُ الْحَوْضَ وَ الشَّفَاعَةَ وَ الْمَقَامَ الْمُحْمُودَ وَ بِاسْمِكَ الَّذِي فِي الْحِجَابِ عِنْدَكَ لَا يُضَامُ الْحِجَابُ عَرْشَكَ وَ بِاسْمِكَ الَّذِي تَطْوِي بِهِ السَّمَاوَاتِ كَطَيِّ السَّجْلِ لِلْكِتَابِ وَ بِاسْمِكَ الَّذِي تَقْبِلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ وَ تَغْفُو عَنْ السَّيِّئَاتِ وَ بَوَجْهِكَ الْكَرِيمِ أَكْرَمَ الْوُجُوهِ وَ بِمَا تَوَارَتْ بِهِ الْحُجُبُ مِنْ نُورِكَ وَ بِمَا اسْتَقَلَّ بِهِ الْعَرْشُ مِنْ بَهَائِكَ يَا إِلَهَ مُحَمَّدٍ وَ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ وَ يُوسُفَ وَ الْأَسْبَاطِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ يَا رَبِّ جَبْرَائِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ إِسْرَافِيلَ وَ عِزْرَائِيلَ وَ رَبِّ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ مُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ الزَّبُورِ وَ الْفُرْقَانِ الْعَظِيمِ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَّتٌ بِهِ نَفْسِكَ [نَفْسِكَ بِهِ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابٍ مِنْ كُتُبِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ يَا وَهَّابَ الْعَطَايَا يَا فَكَاكَ الرَّقَابِ مِنَ النَّارِ وَ طَارِدَ الْعُسْرِ مِنَ الْعُسْرِ كُنْ شَفِيعِي إِلَيْكَ إِذْ كُنْتَ ذَلِيلِي عَلَيْكَ وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي يُحَقِّقُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ - وَ يَبْطِلُ الْبَاطِلَ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي يُسَبِّحُ الرِّعْدُ بِحَمِيدِهِ وَ الْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ عَلَى أَجْنَحِهِ الْكَرُوبِيِّينَ وَ بِأَسْمَائِكَ الَّتِي تُحْيِي بِهَا الْعِظَامَ وَ هِيَ رَمِيمٌ وَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَ بِأَسْمَائِكَ الْمَكْتُوباتِ عَلَى عَصَا مُوسَى وَ بِاسْمِكَ الَّذِي تَكَلَّمَ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى سَحْرَةِ مَضْرَ فَأَوْحَيْتَ إِلَيْهِ لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى وَ بِأَسْمَائِكَ الْمَنْقُوشَاتِ عَلَى خَاتَمِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الَّتِي مَلَكَتْ بِهَا الْجِنُّ وَ الْإِنْسُ وَ الشَّيَاطِينُ وَ أَذَلَّ بِهَا إِبْلِيسَ وَ جُنُودَهُ وَ بِالْأَسْمَاءِ الَّتِي نَجَّى بِهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ نَارِ نَمْرُودَ وَ بِالْأَسْمَاءِ الَّتِي رَفَعَ بِهَا إِدْرِيسَ مَكَانًا عَلِيًّا وَ بِالْأَسْمَاءِ الْمَكْتُوباتِ عَلَى جَنْبِهِ إِسْرَافِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ بِالْأَسْمَاءِ الْمَكْتُوباتِ عَلَى دَارِ قُدْسِهِ وَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ دَعَا اللَّهُ بِهِ نَبِيٌّ مُرْسَلٌ أَوْ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ أَوْ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ وَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي شَيْءٍ مِنْ كُتُبِهِ وَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ مَحْزُونٌ فِي عِلْمِهِ وَ بِأَسْمَائِهِ الْمَكْتُوباتِ فِي اللُّوحِ الْمَحْفُوظِ وَ بِالْإِسْمِ الَّذِي خَلَقَ بِهِ جِبَلَاتِ الْخَلْقِ كُلَّهُمْ وَ بِاسْمِ اللَّهِ الْأَكْبَرِ الْكَبِيرِ الْأَجَلِّ الْجَلِيلِ الْأَعَزَّ الْعَزِيزِ الْأَعْظَمِ الْعَظِيمِ وَ بِأَسْمَائِهِ كُلِّهَا الَّتِي إِذَا ذُكِرَ بِهَا ذَلَّتْ فَرَائِصُ مَلَائِكَتِهِ وَ سَمَائِهِ وَ أَرْضِهِ وَ جَنَّتِهِ وَ نَارِهِ وَ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ الَّذِي عَلَّمَهُ آدَمَ فِي جَنَّتِ عَدْنٍ وَ صَلَّيَ اللَّهُ وَ مَلَائِكَتُهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ عَلَى جَمِيعِ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَ رُسُلِهِ اللَّهُمَّ فَبِحُزْمَةِ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ وَ بِحُزْمَةِ تَفْسِيرِهَا فَإِنَّهُ لَا يَعْلَمُ تَفْسِيرَهَا غَيْرُكَ أَنْ تَسْتَجِيبَ دُعَائِي وَ أَرْحَمَ تَضَرُّعِي وَ أَدْخِلْنِي فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ مَا بَيْنَهُمَا مَغْفِرَةً وَ رَحْمَةً - وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ وَ تَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ - وَ لَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ وَ تَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَ قِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اَيْنَ دُعَائِي اسْتَكَرِهَ أَنْ تَكُونَ فِيهِ كَارِهَا مِنْهُمْ وَ كَرَفَتَارِيهَا مِنْ هَامِ شَدِّ وَ اَزْ خَدَاوَنَدِ اجَابَتِهَايَ بِي دَرَنَگَ وَ عَنَايَتِهَا دِيدَمَ وَ دَرِ خَوَابِ پَسِ اَزْ نِیْمِ رُوزِ، اِیْمَنی اَزْ بِلَا وَ اجَابَتِ خَوَاسْتِهِ (بِهَ مِنْ) نَمَايَانْدِه شَدَّ

(۱۹۰) و چنان بود که در خواب نمودند.

۱۹ - دعای دیگری نیز که جَبْرِئِل عَلَیْهِ السَّلَام به پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آموخت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا جَمَالَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا عِمَادَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا صَبْرِيخَ الْمُسْتَضِيرِّينَ يَا غَوْثَ الْمُسْتَغِيثِينَ يَا مُنْتَهَى رَغْبَةِ الرَّاعِبِينَ وَالْمُفَرِّجَ عَنِ الْمَكْرُوبِينَ وَالْمُرَوِّحَ عَنِ الْمَهْمُومِينَ وَمُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ وَكَاشِفَ السُّوءِ وَأَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَإِلَهَ الْعَالَمِينَ وَمُنْزِلًا بِهِ كُلُّ حَاجَةٍ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ أَفْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَلَا تَفْعَلْ بِي مَا أَنَا أَهْلُهُ

۲۰- دعای دیگر به روایت انس بن مالک از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از جبرئیل علیه السلام

(جَبْرِئِيل) فضیلت‌های بسیار برای این دعا گفته است که من به رعایت اختصار از آن صرف نظر می‌کنم؛ چه هدف خود دعاست. (نامش دعای قدح است): بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَبِاسْمِهِ الْمُجْتَدِدِ رَبِّ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى لَا غَايَةَ لَهُ وَلَا مُنْتَهَى رَبِّ الْمَأْرُضِ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْمَأْرُضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى وَإِنْ تَجَهَّزَ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى اللَّهُ عَظِيمُ الْآلَاءِ دَائِمُ النِّعَمَاءِ قَاهِرُ الْأَعْدَاءِ [رَحِيمٌ بِخَلْقِهِ عَاطِفٌ بِرِزْقِهِ مَعْرُوفٌ بِلُطْفِهِ عَادِلٌ فِي حُكْمِهِ عَالِمٌ فِي مُلْكِهِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الرَّحْمَاءُ عَالِمُ الْعُلَمَاءِ صَاحِبُ الْأَنْبِيَاءِ غَفُورُ الْغَفَرَاءِ قَادِرٌ عَلَى مَا يَشَاءُ سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِكِ الْوَاحِدِ الْحَمِيدِ ذِي الْعَرْشِ الْمَجِيدِ الْفَعَّالِ لِمَا يُرِيدُ رَبُّ الْأَرْبَابِ وَمُسَبِّبُ الْأَشْيَاءِ وَسَاقِ الْأَسْبَابِ وَرَازِقُ الْأَرْزَاقِ وَخَالِقُ الْأَخْلَاقِ قَادِرٌ عَلَى مَا يَشَاءُ مُقَدِّرُ الْمَقْدُورِ وَقَاهِرُ الْقَاهِرِينَ وَعَادِلٌ فِي يَوْمِ النُّشُورِ إِلَهُ الْأَلْهَةِ يَوْمَ الْوَاقِعَةِ رَحِيمٌ غَفُورٌ حَلِيمٌ شَكُورٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الرَّبِّ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَلِكِ الرَّحِيمِ الْأَوَّلِ الْقَدِيمِ خَالِقِ الْعَرْشِ وَالسَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَتَيْنِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ قَابِلُ التَّوْبَةِ شَكُورٌ حَلِيمٌ الْغَزِيرُ الرَّحِيمُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الدَّائِمُ الْقَائِمُ رَازِقُ الْوُحُوشِ وَالْبَهَائِمِ صِدَاحُ الْعَطَايَا وَمَبَاعِ الْبَلَايَا يَشْفِي السَّقِيمَ وَيَغْفِرُ لِلخَاطِئِينَ وَيَغْفُو عَنِ النَّادِمِينَ وَيُحِبُّ الصَّالِحِينَ وَيُؤْوِي الْهَارِبِينَ وَيَسْتُرُ عَلَى الْمُذْنِبِينَ وَيُؤْمِنُ الْخَائِفِينَ سُبْحَانَكَ لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْكَرِيمُ الْمَعْبُودُ فِي كُلِّ مَكَانٍ تَغْفِرُ الْخَطَايَا وَتَسْتُرُ الْعُيُوبَ شَكُورٌ حَلِيمٌ عَالِمٌ بِالْخُدُودِ مُنْبِتُ الزُّرُوعِ وَالْأَشْجَارِ فَالِقُ الْجُبُوبِ صَاحِبُ الْجَبَرُوتِ غَنِيٌّ عَنِ الْخَلْقِ قَاسِمُ الْأَرْزَاقِ عَلَّامُ الْغُيُوبِ أَنْتَ الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ أَنْتَ الَّذِي تَغْفُو عَنِ الْمَعَاصِي بَعْدَ أَنْ يَغْفِرَ فِي الذُّنُوبِ أَنْتَ الَّذِي كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْتَهُ يَنْصَرِفُ إِلَيْكَ بِالْمَنْسُوبِ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي كَمَا قُلْتَ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَأَنْتَ بِوَعْدِكَ صَدُوقٌ نَجِّنِي مِنَ الْهُمُومِ وَالْغُمُومِ وَالْكُرُوبِ أَنْتَ غِيَاثُ كُلِّ مَكْرُوبٍ وَأَنْتَ الَّذِي قُلْتَ لَمَّا تَقَنَطُوا مِنْ رَحْمَتِي وَأَنْتَ بِقَوْلِكَ لَيْسَ بِكَدُوبٍ اخْفِطْنِي مِنْ آفَاتِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَهَوْلِ يَوْمِ اللُّحُودِ - وَلَا تَفْضَحْنِي سَيِّدِي عَلَى رُءُوسِ الْخَلَائِقِ فِي الْيَوْمِ الْمُوعُودِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا ضِدَّ لَهُ وَلَا تَدَّ لَهُ وَلَا صَاحِبَهُ لَهُ وَلَا وَالِدَ لَهُ وَلَا وَلَدَ لَهُ وَلَا حَدَّ لَهُ وَلَا حُدُودَ لَهُ وَلَا مِثَالَ لَهُ وَلَا كُفُوَ لَهُ وَلَا وَزِيرَ لَهُ وَلَا شَرِيكَ لَهُ فِي مُلْكِهِ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا عَزِيزُ يَا عَزِيزُ يَا عَزِيزُ أَنْ تُرِينِي فِي مَنَامِي مَا رَجَوْتُ مِنْكَ وَأَنْ تُكْرِمَنِي بِمَغْفِرَةِ خَطِيئَتِي إِنَّكَ عَلَى مَا تَشَاءُ قَدِيرٌ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا سُبْحَانَ يَا غُفْرَانُ يَا بُرْهَانَ يَا سُلْطَانَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَشْهَدُ أَنَّ كُلَّ مَعْبُودٍ مِنْ دُونِ عَرْشِكَ إِلَى قَرَارِ أَرْضِكَ بَاطِلٌ غَيْرٌ وَجْهَكَ [الْقَدِيمُ الْكَرِيمُ الْمَعْبُودُ الدَّائِمُ آمَنْتُ بِكَ وَاسْتَعْنْتُ بِكَ بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَغْنِنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۲۱- دعای دیگر پیامبر صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم، دعای فرج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا مَنْ عَلَّمَ فَقْهَرَهُ وَيَا مَنْ بَطَّنَ فَخْبَرَ وَيَا مَنْ مَلَكَ فَقَدَّرَ وَيَا مَنْ عَبْدَ فَشَكَّرَ
وَيَا مَنْ عُصِي فَقَعَرَ وَيَا مَنْ لَا يُحِيطُ بِهِ الْفِكْرُ وَيَا مَنْ لَا يُدْرِكُهُ بَصِيرٌ وَيَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ أَثَرٌ يَا عَالِي الْمَكَانِ يَا شَدِيدَ الْأَرْكَانِ يَا مُنْزِلَ

الْفَرْقَانِ يَا مُبْدِلَ الزَّمَانِ يَا قَابِلَ الْقُرْبَانِ يَا تَبِيرَ الْبُرْهَانِ يَا عَظِيمَ الشَّانِ يَا ذَا الْمَنْ وَالْإِحْسَانِ وَيَا ذَا الْعِزَّةِ وَالسُّلْطَانِ يَا رَحِيمَ يَا رَحْمَانَ يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ يَا تَوَّابَ يَا وَهَّابَ يَا مُعْتِقَ الرِّقَابِ يَا مُنْشِئَ السَّحَابِ يَا مَنْ حَيْثُ مَا دُعِيَ أَجَابَ يَا مُوَحِّدَ الْأَشْيَاءِ يَا مُنْزِلَ الْأَمْطَارِ يَا مُنْبِتَ الْأَشْجَارِ فِي الْأَرْضِ الْفَقَارِ يَا مُخْرِجَ النَّبَاتِ يَا مُحْيِيَ الْأَمْوَاتِ يَا مُقِيلَ الْعَثَرَاتِ يَا كَاشِفَ الْكُرْبَاتِ يَا مَنْ لَا تُضْجِرُهُ الْأَصْوَاتُ وَلَا تَشْتَبِهُهُ عَلَيْهِ اللُّغَاتُ وَلَا تَغْشَاهُ الظُّلُمَاتُ يَا مُعْطِيَ السُّؤْلَاتِ يَا وَلِيَّ الْحَسَنَاتِ يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ يَا قَابِلَ الصَّدَقَاتِ يَا قَابِلَ التَّوْبَاتِ يَا عَالِمَ الْخَفِيَّاتِ يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ يَا رَافِعَ الدَّرَجَاتِ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ يَا رَاحِمَ الْعَبْرَاتِ يَا مُنْجِحَ الطُّلُبَاتِ يَا مُنْزِلَ الْبَرَكَاتِ يَا جَامِعَ الشَّتَاتِ يَا رَادَّ مَا كَانَ فَاتَ يَا جَمَالَ الْأَرْضَيْنِ وَالسَّمَاءَاتِ يَا سَابِغَ النِّعَمِ يَا كَاشِفَ الْأَلَمِ يَا شَافِيَ السَّقَمِ يَا مَعِيدَ الْجُودِ وَالْكَرَمِ يَا أَجُودَ الْأَجُودِينَ - يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ يَا أَبْصَرَ النَّاظِرِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا أَقْرَبَ الْأَقْرَبِينَ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ يَا جَارَ الْمُسْتَجِيرِينَ يَا مُتَحَاوِزاً عَنِ الْمُسَيِّئِينَ يَا مَنْ لَمَّا يُعْجَلُ عَلَى الْخَاطِئِينَ يَا فَكَاكَ الْمِأْسُورِينَ يَا مُفَرِّجَ غَمِّ الْمُغْمُومِينَ يَا جَامِعَ الْمُتَفَرِّقِينَ يَا مُدْرِكَ الْهَارِبِينَ يَا غَايَةَ الطَّالِبِينَ يَا صَاحِبَ كُلِّ غَرِيبٍ يَا مُوَسِّسَ كُلِّ وَحِيدٍ يَا رَاحِمَ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ يَا رَازِقَ الطُّفْلِ الصَّغِيرِ يَا جَابِرَ الْعَظَمِ الْكَبِيرِ يَا عَضِيْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَخِيرِ يَا مَنْ لَهُ التَّدْبِيرُ وَإِلَيْهِ التَّقْدِيرُ يَا مَنْ الْعَسِيرُ عَلَيْهِ سَهْلٌ يَسِيرٌ يَا مَنْ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ خَبِيرٌ - يَا مَنْ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا خَالِقَ السَّمَاءِ وَالْقَمَرِ الْمُنِيرِ يَا فَالِقَ الْإِصْبَاحِ يَا مُرْسِلَ الرِّيَّاحِ يَا بَاعِثَ الْأَرْوَاحِ يَا ذَا الْجُودِ وَالسَّمَاحِ يَا مَنْ يَبْدِيهِ كُلُّ مِفْتَاحٍ يَا عِمَادَ مَنْ لَا سِنْدَ لَهُ يَا سِنْدَ مَنْ لَا ذُخْرَ لَهُ يَا ذُخْرَ مَنْ لَا عِزَّ لَهُ يَا عِزَّ مَنْ لَا كَنْزَ لَهُ يَا كَنْزَ مَنْ لَا حِزْزَ لَهُ يَا حِزْزَ مَنْ لَا عَوْنَ لَهُ يَا رُكْنَ مَنْ لَمَّا رُكِّنَ لَهُ يَا غِيَاثَ مَنْ لَمَّا غِيَاثَ لَهُ يَا عَظِيمَ الْمَنْ يَا كَرِيمَ الْعَفْوِ يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ يَا مُبْتَدِئاً بِالنِّعَمِ قَبْلَ اسْتِحْقَاقِهَا يَا ذَا الْحُجَّةِ الْبَالِغَةِ يَا ذَا الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ يَا ذَا الْعِزَّةِ وَالْجَبَرُوتِ يَا مَنْ هُوَ حَتَّى لَا يَمُوتَ أَسْأَلُكَ بِعِلْمِكَ الْغُيُوبِ وَبِمَعْرِفَتِكَ مَا فِي ضَمَائِرِ الْقُلُوبِ وَبِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ اضْطَفَيْتَهُ لِنَفْسِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابٍ مِنْ كُتُبِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ وَبِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى كُلِّهَا حَتَّى انْتَهَى إِلَى اسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ الَّذِي فَضَّلْتَهُ عَلَى جَمِيعِ أَسْمَائِكَ أَسْأَلُكَ بِهِ أَسْأَلُكَ بِهِ أَسْأَلُكَ بِهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَنْ تُسَيِّرَ لِي مِنْ أَمْرِي مَا أَخَافُ عُسْرَهُ وَتُفَرِّجَ عَنِّي الْهَمَّ وَالْغَمَّ وَالْكَرْبَ وَمَا ضَاقَ بِهِ صَدْرِي وَعَيْلَ بِهِ صَبْرِي فَإِنَّهُ لَا يَقْدِرُ عَلَيَّ فَرَجِي سِوَاكَ وَافْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ يَا أَهْلَ التَّقْوَى وَاهْلَ الْمَغْفِرَةِ يَا مَنْ لَا يَكْشِفُ الْكَرْبَ غَيْرُهُ وَلَا يُجَلِّي الْخَزْنَ سِوَاهُ وَلَا يُفَرِّجُ عَنِّي إِلَّا هُوَ اكْفِنِي شَرَّ نَفْسِي خَاصَّةً وَشَرَّ النَّاسِ عَامَّةً وَاصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَاصْلِحْ أُمُورِي وَاقْضِ لِي حَوَائِجِي وَاجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرْجاً وَمَخْرَجاً فَإِنَّكَ تَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَتَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

۲۲ - دعای ارزشمند و والایی از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم

سَلِّمَایَنَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ - مُوسَى بْنِ یزید - أَنَسِ بْنِ أُوَیْسٍ - مُولَا - أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَیْهِ السَّلَامُ: «رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلِّمَ فرمود: هر که با این عبارات خدا را بخواند، او را پاسخ می‌دهد. به آن که مرا به حقیقت پیامبری داد، اگر این نام‌ها را بر ورق‌های آهن بخواند، نرم خواهد گردید و اگر بر آب روان بخواند، سخت خواهد شد - چندان که بر آن بتوان پای نهاد و اگر بر دیوانه‌ای، هشیار خواهد گردید و اگر بر زن بار داری که زادن بر او سخت است، خداوند آن را آسان خواهد ساخت و اگر مردی چهل شب جمعه آن را بخواند، خداوند همه‌ی گناهان مردمی و خدایی او را خواهد بخشود. سَلِّمَایَنَ فارسی که رحمت حق بر او باد گفت: یا رَسُولَ اللَّهِ، پدر و مادرم فدای شما باد! آیا با این دعا این همه پاداش می‌دهند؟! فرمود: ای ابا عَبْدِ اللَّهِ، مردم را بدان تشویق نکنید که بیم دارم بندگی را، به امید آن، رها سازند. سپس فرمود: ای ابا عَبْدِ اللَّهِ، خداوند گوینده‌ی این کلمات و خاندان او و مربی شهر و همه‌ی هم‌شهریان او را می‌آمرزد؛ إِنَّ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى.» دعا این است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ وَأَنْتَ الرَّحْمَنُ وَأَنْتَ الرَّحِيمُ - الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْحَمِيدُ الْمَجِيدُ الْمُبْدِئُ الْمُعِيدُ الْوَدُودُ الشَّهِيدُ الْقَدِيمُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ الْعَلِيمُ الصَّادِقُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ الشَّكُورُ الْغَفُورُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ دُو الْقُوَّةِ الَّتِي تَنْزِلُ الرِّقَبُ الْحَفِيطُ دُو

الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْعَظِيمِ الْعَلِيِّ الْوَلِيِّ الْفَتَّاحِ الْمُزْنَحِ الْقَابِضِ الْبَاسِطِ الْعِزِّ الْوَلِيِّ الْحَقِّ الْمُبِينِ الْخَلَّاقِ الرَّزَّاقِ الْوَهَّابِ
 التَّوَّابِ الرَّبِّ الْوَكِيلِ اللَّطِيفِ الْخَبِيرِ السَّمِيعِ الْبَصِيرِ الدَّيَّانِ الْمُتَعَالَى الْقَرِيبَ الْمُجِيبَ الْبَاعِثَ الْوَارِثَ الْوَاسِعَ الْبَاقِيَ الْحَيَّ الدَّائِمَ الَّذِي لَا
 يَمُوتُ الْقَيُّومُ النُّورُ الْعَفَّارُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ذُو الطُّولِ الْمُقْتَدِرُ عَلَّامُ الْغُيُوبِ الْبَدِئُ
 الْبَدِيعُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الدَّاعِي الظَّاهِرُ الْمُقِيتُ الْمَغِيثُ الدَّافِعُ الضَّارُّ النَّافِعُ الْمُعِزُّ الْمُدِلُّ الْمُطْعِمُ الْمُنْعِمُ الْمُهَيِّمُ الْمَكْرَمُ الْمُحْسِنُ الْمُجْمِلُ
 الْحَنَّانُ الْمُفَضِّلُ الْمُحِبُّ الْمُحِيتُ الْفَعَّالُ لِمَا يُرِيدُ مَا لَكَ الْمُلْكُ - تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَ
 تُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ
 الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ - فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَفَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
 الْحَكِيمُ اللَّهُمَّ مَا قُلْتُ مِنْ قَوْلٍ أَوْ حَلَفْتُ مِنْ حَلْفٍ أَوْ نَذَرْتُ مِنْ نَذْرٍ فِي يَوْمِي هَذَا وَلَيْلَتِي هَذِهِ فَمَشَيْتُكَ بَيْنَ يَدَيَّ ذَلِكَ كُلِّهِ مَا شِئْتُ
 مِنْهُ كَمَا وَ مِمَّا لَمْ تَشَأْ مِنْهُ لَمْ يَكُنْ فَادْفَعْ عَنِّي بِحَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ فَإِنَّهُ لَمَّْا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ
 عِنْدَكَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَتُبْ عَلَيَّ وَتَقَبَّلْ مِنِّي وَأَصِلْخ لِي شَأْنِي وَيَسِّرْ أُمُورِي وَوَسِّعْ عَلَيَّ فِي
 رِزْقِي وَأَغْنِنِي بِكَرَمِ وَجْهِكَ عَنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ وَصُنْ وَجْهِي وَيَدَيَّ وَلِسَانِي عَنْ مَسْأَلَتِهِ غَيْرَكَ وَاجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرْجًا وَمَخْرَجًا
 فَإِنَّكَ تَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَتَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ مُحَمَّدٍ
 النَّبِيِّ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ

گزیده‌ی جزرها و دعا‌های مولا امیر المؤمنین که برترین درودها و سلام‌ها نثارش باد

۱ - دعای آموخته رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم به امیر المؤمنین علیه السلام هنگام فرستادن آن حضرت به یمن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِمَا نَعَمْتَ مِنِّي بِغَيْرِكَ وَلَا رَجَاءَ يَأْوِي بِي إِلَّا إِلَيْكَ وَلَا قُوَّةَ أَتَكِلُ عَلَيْهَا وَلَا حِيلَةَ أَلْجَأُ إِلَيْهَا إِلَّا طَلَبَ فَضْلِكَ وَ
 التَّعَرُّضَ لِرَحْمَتِكَ وَالشُّكُونَ إِلَى أَحْسَنِ عَادَتِكَ وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِمَا سَبَقَ لِي فِي وَجْهِ هَذَا مِمَّا أَحْبُّ وَأَكْرَهُ فَأَيُّمَا أَوْفَعْتَ عَلَيَّ فِيهِ
 قُدْرَتِكَ فَمَحْمُودٌ فِيهِ بَلَاؤُكَ مُتَضَحٍّ فِيهِ قَضَاؤُكَ وَأَنْتَ تَمَحُّو مَا تَشَاءُ وَتَنْتَبُثُ وَعِنْدَكَ أُمُّ الْكِتَابِ اللَّهُمَّ فَاصْبِرْ عَنِّي مَقَادِيرَ كُلِّ بَلَاءٍ
 وَمَقَاصِرَ كُلِّ لَأْوَاءٍ وَابْسِطْ عَلَيَّ كَنَفًا مِنْ رَحْمَتِكَ وَسِعَةً مِنْ فَضْلِكَ وَلُطْفًا مِنْ عَفْوِكَ حَتَّى لَا أُحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ وَلَا تَأْخِيرَ مَا
 عَجَلْتَ وَذَلِكَ مَعَ مَا أَسْأَلُكَ أَنْ تُخْلِفَنِي فِي أَهْلِي وَوُلْدِي وَصِدْرُوفِ حُرَانَتِي بِأَحْسَنِ مَا خَلَفْتَ بِهِ غَائِبًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَخَصُّصِ بَيْنِ كُلِّ
 عَوْرَةٍ وَسَرِّ كُلِّ سَيِّئَةٍ وَحِطِّ كُلِّ مَعْصِيَةٍ وَكَفَايَةِ كُلِّ مَكْرُوهِ وَارْزُقْنِي عَلَى ذَلِكَ شُكْرَكَ وَذِكْرَكَ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ وَالرِّضَا
 بِقَضَائِكَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ وَاجْعَلْنِي وَوُلْدِي وَمَا حَوْلَتَنِي - وَرَزَقْتَنِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي حِمَاكَ الَّذِي لَا يُشْتَبَّاحُ وَذِمَّتِكَ
 الَّتِي لَا تُخْفَرُ وَجَوَارِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَأَمَانِكَ الَّذِي لَا يُنْقَضُ وَسِرِّكَ الَّذِي لَا يَهْتَكُ فَإِنَّهُ مَنْ كَانَ فِي حِمَاكَ وَذِمَّتِكَ وَجَوَارِكَ وَ
 أَمَانِكَ وَسِرِّكَ كَانَ آمِنًا مَحْفُوظًا وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

۲ - دعای مولای متقیان علیه السلام

روایت است که آن را روز جمل پیش از جنگ خواندند: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْمَدُكَ وَأَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ عَلَى حُسْنِ صُنْعِكَ إِلَيَّ وَتَعَطُّفِكَ
 عَلَيَّ وَاعْلَى مَا وَصَلْتَنِي بِهِ مِنْ نُورِكَ وَتَدَارَكْتَنِي بِهِ مِنْ رَحْمَتِكَ وَأَسْبَغْتَ عَلَيَّ مِنْ نِعْمَتِكَ فَقَدْ اضْطَنَعْتُ عِنْدِي يَا مَوْلَايَ مَا يَحِقُّ
 لَكَ بِهِ جُهِدِي وَشُكْرِي لِحُسْنِ عَفْوِكَ وَبَلَائِكَ الْقَدِيمِ عِنْدِي وَتَظَاهِرِ نِعْمَاتِكَ عَلَيَّ وَتَتَابِعِ أَيْادِيكَ لَدَيَّ لَمْ أَبْلُغْ إِحْرَارَ حَظِّي وَلَا
 صَلَاحَ نَفْسِي وَلَكِنَّكَ يَا مَوْلَايَ بَدَأْتَنِي أَوَّلًا بِإِحْسَانِكَ فَهَدَيْتَنِي لِدِينِكَ وَعَرَّفْتَنِي نَفْسَكَ وَبَيَّنَّنِي فِي أُمُورِي كُلِّهَا بِالْكَفَايَةِ وَالصُّنْعِ لِي
 فَصَبَرْتُ عَنِّي جَهْدَ الْبَلَاءِ [الْقَضَاءِ] وَمَنْعَتْ مِنِّي مَحْذُورَ الْأَشْيَاءِ - فَلَسْتُ أَذْكَرُ مِنْكَ إِلَّا جَمِيلًا وَلَمْ أَرِ مِنْكَ إِلَّا تَفْضِيلًا يَا إِلَهِي كَمْ مِنْ

بَلَاءٍ وَ جَهْدٍ صَرَفْتُهُ عَنِّي وَ أَرَيْتَنِيهِ فِي غَيْرِي فَكَمْ مِنْ نِعْمَةٍ أَقْرَزْتُ بِهَا عَيْنِي وَ كَمْ مِنْ صَنِيعَةٍ شَرِيفَةٍ لَكَ عِنْدِي إِلَهِي أَنْتَ الَّذِي تُجِيبُ عِنْدَ الْإِضْطِرَارِ دَعْوَتِي وَ أَنْتَ الَّذِي تُنَفِّسُ عِنْدَ الْغُمُومِ كُرْبَتِي وَ أَنْتَ الَّذِي تَأْخُذُ لِي مِنَ الْأَعْدَاءِ بِظُلَامَتِي فَمَا وَجَدْتُكَ وَ لَا أَجِدُكَ بَعِيداً مِنِّي حِينَ أُرِيدُكَ وَ لَا مُنْقِضاً عَنِّي حِينَ أَسْأَلُكَ وَ لَا مُعْرِضاً عَنِّي حِينَ أَدْعُوكَ فَأَنْتَ إِلَهِي أَجِدُ صَنِيعَكَ عِنْدِي مَحْمُوداً وَ حُسْنَ بَلَاءِكَ عِنْدِي مُوجُوداً وَ جَمِيعَ أَفْعَالِكَ عِنْدِي جَمِيعاً يَحْمَدُكَ لِسَانِي وَ عَقْلِي وَ جَوَارِحِي وَ جَمِيعُ مَا أَقَلَّتِ الْمَارِضُ مِنِّي يَا مَوْلَايَ أَسْأَلُكَ بِبُورِكَ الَّذِي اسْتَقْفْتُهُ مِنْ عَظَمَتِكَ وَ عَظَمَتِكَ الَّتِي اسْتَقْفْتَهَا مِنْ مَشِيَّتِكَ وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي عَلَا أَنْ تَمُنَّ عَلَيَّ بِوَاجِبِ شُكْرِي نِعْمَتِكَ رَبِّ مَا أَحْرَصَنِي عَلَى مَا زَهَّدْتَنِي فِيهِ وَ حَشَنِي عَلَيْهِ إِنْ لَمْ تُعِنِّي عَلَى دُنْيَايَ بِزُهْدٍ وَ عَلَى آخِرَتِي بِتَقْوَايَ هَلَكْتُ رَبِّي دَعَوْتَنِي دَوَاعِي الدُّنْيَا مِنْ حَرْثِ النَّسَاءِ وَ الْبَيْنِ فَأَجَبْتُهَا سَرِيعاً وَ رَكَنْتُ إِلَيْهَا طَائِعاً وَ دَعَوْتَنِي دَوَاعِي الْآخِرَةِ مِنَ الزُّهْدِ وَ الْاجْتِهَادِ فَكَبُوتُ لَهَا وَ لَمْ أُسَارِعْ إِلَيْهَا مُسَارِعَتِي إِلَى الْحَطَامِ الْهَامِدِ وَ الْهَشِيمِ الْبَائِدِ وَ السَّرَابِ الدَّاهِبِ عَنْ قَلِيلٍ - رَبِّ خَوِّفْنِي وَ شَوْقْنِي وَ اخْتَجِبْ عَلَيَّ فَمَا خِفْتُكَ حَقَّ خَوْفِكَ وَ أَخَافُ أَنْ أَكُونَ قَدْ تَجَبَّطْتُ عَنِ السَّعْيِ لَكَ وَ تَهَاوَنْتُ بِشَيْءٍ مِنْ اخْتِجَابِكَ اللَّهُمَّ فَاجْعَلْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا سَعْيِي لَكَ وَ فِي طَاعَتِكَ وَ أَمْلَأْ قَلْبِي خَوْفَكَ وَ حَوْلْ تَشْيِطِي وَ تَهَاوُنِي وَ تَفْرِيطِي وَ كَلِّمَ أَخَافُهُ مِنْ نَفْسِي فَرَقاً مِنْكَ وَ صَبِراً عَلَى طَاعَتِكَ وَ عَمَلًا بِهِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ وَ اجْعَلْ جُنَّتِي مِنَ الْخَطَايَا حَصَّةً يَنَّهُ وَ حَسَنَاتِي مُضَاعَفَةً فَإِنَّكَ تَضَاعِفُ لِمَنْ تَشَاءُ - اللَّهُمَّ اجْعَلْ دَرَجَاتِي فِي الْجَنَانِ رَفِيعَةً وَ أَعُوذُ بِكَ رَبِّي مِنْ رَفِيعِ الْمَطْعَمِ وَ الْمَشْرَبِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أَعْلَمُ وَ مِنْ شَرِّ مَا لَا أَعْلَمُ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَوَاحِشِ كُلِّهَا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا بَطَنَ وَ أَعُوذُ بِكَ رَبِّي أَنْ أَشْتَرِيَ الْجَهْلَ بِالْعِلْمِ كَمَا اشْتَرَى غَيْرِي أَوْ السَّفَهَ بِالْحِلْمِ أَوْ الْجَرَاعَ بِالصَّبْرِ أَوْ الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى أَوْ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ يَا رَبِّ مَنْ عَلَى بَذَلِكَ فَإِنَّكَ تَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ وَ لَا تُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

۳ - دعای سرور مومنان حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام در آغاز جنگ صفین

از کتاب «صَفِین» عَبْدُ الْعَزِيزِ جُلُودِي (أَبُو أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عِيسَى (۳۳۲) از علمای شیعه (این دعا را می‌آوریم). او گوید: آن گاه که پرچم را پیش رانند، آن حضرت چنین خواندند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَمَّا حَوْلَ وَ لَمَّا قُوَّةٌ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا إِلَهَ مُحَمَّدٍ إِلَيْكَ نُقَلَّتِ الْأَقْدَامُ وَ أَفْضَتِ الْقُلُوبُ وَ شَخَصَتِ الْأَبْصَارُ وَ مَدَّتِ الْأَعْنَاقُ وَ طَلَبَتِ الْحَوَائِجُ وَ رُفِعَتِ الْأَيْدِي اللَّهُمَّ افْتَحْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَ أَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ سِيسَ سَهَ بار خواندند: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ»

۴ - نقل دیگری از کتاب جُلُودِي

او گوید: آنگاه که مولا علیه السلام به جنگ می‌رفت، تا هنگام سوار شدن، نام خدا را بر زبان داشت. آن گاه می‌خواند: شَهِحَانَ الَّذِي سَيَّحَرَ لَنَا هَذَا وَ مَا كُنَّا لَهُ مُقَرَّنِينَ. وَ إِنَّا إِلَى رَبَّنَا لَمُنْقَلِبُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمِهِ عَلَيْنَا وَ فَضْلِهِ الْعَظِيمِ عِنْدَنَا سِيسَ سَهَ سوار استر پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ به سوی قبله روی می‌کرد و دعای نخست را می‌خواند؛ با جابجایی در عبارت.

۵ - (یک حکایت)

در پایان کتابی به خط ابن الباقِلَانِي، دانشمند متکلم نحوی (۳۳۸ - ۴۰۳) به قطع ۱۶/۱ یک ورق، این روای را خواندم که به خط دیگری نوشته شده بود: شخصیت بزرگ و دانشمند، مُؤَيَّدُ الدِّينِ شرف القضاة عَبْدُ الْمَلِكِ - که خداوند برتریش را ادامه دهد - برایم گفت: بیمار شده بودم. (در خواب دیدم که) امیر الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام گوید از آسمان نزد من فرود آمد. خواستم برای بیماریم از آن حضرت دعا بخواهم؛ اما چیزی نگفتم: آن حضرت خود فرمود: «بهبود است» (۲۰۶) و بر بازوی راستم دست کشید. سپس فرمود: این را سه بار بخوان؛ خدا بدان، تو را حفظ می‌کند: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ - الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ

جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ - وَأَفْوُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ - مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَ مَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ آن گاه که بگوئی: «الَّذِينَ» ... تا آخر آیه، خداوند متعال می‌فرماید: فَأَنْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ لَمْ يَمَسْسِهِمْ سُوءٌ وَ إِذَا قُلْتُ أُوْفُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَوْقَهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَرُوا وَ حَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ وَ گاهی که می‌گوئی: «ما يفتح الله» ... تا آخر آیه، این همه‌ی ایمان است» ... این تفسیر امیر المؤمنین علیه السلام است. ادامه‌ی تفسیر واپسین آیه از سخن امیر المؤمنین علیه السلام افتاده است.

۶- دعای مولا امیر المؤمنین علیه السلام در روز هریر در صفین

سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ (در کتاب (فَضْلُ) الدعاء) - مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ مَسْمَعِي - عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ اصم - (أَبُو جَعْفَرٍ مومن الطاق). (نیز) مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ بْنِ وَهْبٍ بَغْدَادِي - مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنِ بْنِ شَمُّونَ - عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ (اصم) - أَبُو جَعْفَرٍ أَحُولَ مُحَمَّدُ بْنُ نُعْمَانَ: امام صادق علیه السلام فرمود: «أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ در روز هریر - آن گاه که بر دوستان حضرتش کار سخت شد - دعای «کرب» را برخواند و هر که در اندوه غم آن را بخواند، خداوند از آن رهایی‌اش می‌دهد.» دعای کرب این است: اللَّهُمَّ لَا تُحِبِّبْ إِلَيَّ مَا أَبْغَضْتَ وَلَا تُبْغِضْ إِلَيَّ مَا أَحْبَبْتَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَرْضَى سَخَطَكَ أَوْ أَشْخَطَ رِضَاكَ أَوْ أَرُدَّ قَضَاءَكَ أَوْ أَغْدُوَ قَوْلَكَ أَوْ أَتَأَصِّحَ أَعْدَاءَكَ أَوْ أَغْدُوَ أَمْرَكَ فِيهِمُ اللَّهُمَّ مَا كَانَ مِنْ عَمَلٍ أَوْ قَوْلٍ يُقَرِّبُنِي مِنْ رِضْوَانِكَ وَيُبَاعِدُنِي مِنْ سَخَطِكَ فَصَبِّرْنِي لَهُ وَ احْمِلْنِي عَلَيْهِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ لِسَانًا ذَاكِرًا وَ قَلْبًا شَاكِرًا وَ يَقِينًا صَادِقًا وَ إِيْمَانًا خَالِصًا وَ جَسَدًا مُتَوَاضِعًا وَ ارْزُقْنِي مِنْكَ حُبًّا وَ ادْخِلْ قَلْبِي مِنْكَ رُغْبًا اللَّهُمَّ فَإِنْ تَرَحَّمْنِي فَقَدْ حَسُنَ ظَنِّي بِكَ وَ إِنْ تَعَذَّبْنِي فَبُطْلَمِي وَ جُورِي وَ جُرْمِي وَ إِشْرَافِي عَلَى نَفْسِي فَلَا عُذْرَ لِي إِنْ اِعْتَذَرْتُ وَ لَا مُكَافَأَةَ أَخْتَسِبُ بِهَا اللَّهُمَّ إِذَا حَضَرَتِ الْأَجَالُ وَ نَفَدَتِ الْأَيَّامُ وَ كَانَ لَا بُدَّ مِنْ لِقَائِكَ فَأَوْجِبْ لِي مِنَ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا يَعْطِنِي بِهِ الْأَوَّلُونَ وَ الْآخِرُونَ لَا حَسِرَةَ بَعْدَهَا وَ لَا رَفِيقَ بَعْدَ رَفِيقِهَا فِي أَكْرَمِهَا مَنْزِلًا اللَّهُمَّ أَلْبِسْنِي خُشُوعَ الْإِيْمَانِ بِالْعَزِّ قَبْلَ خُشُوعِ الذُّلِّ فِي النَّارِ أَتُنِي عَلَيْكَ رَبِّ أَحْسَنَ الثَّنَاءِ لِأَنَّ بَلَاءَكَ عِنْدِي أَحْسَنُ الْبَلَاءِ اللَّهُمَّ فَأَذِقْنِي مِنْ عَوْنِكَ وَ تَأْيِيدِكَ وَ تَوْفِيقِكَ وَ رَفْدِكَ وَ ارْزُقْنِي شَوْقًا إِلَى لِقَائِكَ وَ نَصْرًا فِي نَصْرِكَ حَتَّى أَجِدَ حَلَاوَةَ ذَلِكَ فِي قَلْبِي وَ اعْزِمْ لِي عَلَى ارْتِدَائِ أُمُورِي فَقَدْ تَرَى مَوْفِقِي وَ مَوْقِفَ أَصْحَابِي وَ لَمَّا يَخْفَى عَلَيْكَ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ النَّصِيرَ الَّذِي نَصَرْتَ بِهِ رَسُولَكَ وَ فَرَّقْتَ بِهِ بَيْنَ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلِ حَتَّى أَقِمْتَ بِهِ دِينَكَ وَ أَفْلَجْتَ بِهِ حُجَّتَكَ يَا مَنْ هُوَ لِي فِي كُلِّ مَقَامٍ

۷- دعایی دیگر

سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ (صاحب کتاب فَضْلُ الدعاء) گوئی: امیر مؤمنان علیه السلام آن را پیش از برداشتن قرآن‌ها برخواند. مفهوم تقریبی سخن سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ چنین است: ابلیس فریادی کشید که برخی سپاهیان شنیدند. او مُعَاوِيَةَ وَ یَارَانِش را به بر پا کردن نیرنگ آلود نسخه‌های شریف قرآن راهنمایی کرد. خوارج سپاه مُعَاوِيَةَ این شبهه افکنی را پاسخ مثبت دادند و قرآن‌ها را بالا گرفتند. یاران امیر المؤمنین علیه السلام دو دسته شدند؛ چنان که در روزگار پیغمبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ. آن گاه مولا علیه السلام چنین دعا فرمود: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَاقِبَةَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَ مِنْ شِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَ زَكِّ عَمَلِي وَ اغْسِلْ خَطَايَايَ فَإِنِّي ضَعِيفٌ إِلَّا مَا قُوَّتٍ وَ أَقْسَمُ لِي حِلْمًا تَسِدُّ بِهِ بَابَ الْجَهْلِ وَ عِلْمًا تُفَرِّجُ بِهِ الْجَهْلَمَاتِ وَ يَقِينًا تُذْهِبُ بِهِ الشَّكَّ عَنِّي وَ فَهْمًا تُخْرِجُنِي بِهِ مِنَ الْفِتَنِ الْمُعْضَمَاتِ وَ نُورًا أَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ وَ اهْتَدِي بِهِ فِي الظُّلُمَاتِ اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي سَمْعِي وَ بَصِيرِي وَ شَعْرِي وَ بَشْرِي وَ قَلْبِي صَلَاحًا بَاقِيًا تَصْلِحُ بِهَا مَا بَقِيَ مِنْ جَسَدِي أَسْأَلُكَ الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَ الْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَى عَمَلٍ كَانَ أَحَبَّ إِلَيْكَ وَ أَقْرَبَ لَدَيْكَ أَنْ تَسَيِّعَ عَمَلِي فِيهِ أَبَدًا ثُمَّ لَقْنِي أَشْرَفَ الْأَعْمَالِ عِنْدَكَ وَ آتِنِي فِيهِ قُوَّةً وَ صِدْقًا وَ جِدًّا وَ عَزْمًا مِنْكَ وَ نَشَاطًا ثُمَّ اجْعَلْنِي أَعْمَلُ

اِثْبَاءَ وَجْهِكَ وَمَعَاشَهُ فِي مَا أَتَيْتَ صَالِحِي عِبَادِكَ ثُمَّ اجْعَلْنِي لَا أَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا وَلَا أُبْتَغِي بِهِ بَدَلًا وَلَا تُعْزِرُهُ فِي سِرَّاءٍ وَلَا ضَرَاءٍ وَلَا كَسَلًا وَلَا نَشِيئًا وَلَا رِيَاءٍ وَلَا شِمْعَةً حَتَّى تَتَوَفَّانِي عَلَيْهِ وَارْزُقْنِي أَشْرَفَ الْقَتْلِ فِي سَبِيلِكَ أَنْصِرْ رُكَّ وَأَنْصُرْ رَسُولَكَ أَشْتَرِي الْحَيَاةَ الْبَاقِيَةَ بِالدُّنْيَا وَأَعْنِي [وَأَعْنِي بِمَرَضَاهُ مِنْ عِنْدِكَ اللَّهُمَّ] وَأَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا ثَابِتًا حَافِظًا [حَفِظًا] مُنِيبًا يَعْرِفُ الْمَعْرُوفَ فَيَتَّبِعُهُ وَيُنْكِرُ الْمُنْكَرَ فَيَجْتَنِبُهُ لَا فَاجِرًا وَلَا شَقِيًّا وَلَا مُرْتَابًا يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ يَا مَنْ سَبَقَتْ رَحْمَتُهُ غَضَبَهُ أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ حَيَاتِي زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ وَاجْعَلَ الْوَفَاءَ نَجَاةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ وَاجْتِمِ لِي عَمَلِي بِالشَّهَادَةِ يَا عُدَّتِي فِي كُرْبَتِي وَيَا صَاحِبِي فِي حَاجَتِي وَوَلِيِّي فِي نِعْمَتِي وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَرْزُقْنِي شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَصَبْرًا عَلَى بِلَّتِكَ وَرِضَى بِقُدْرَتِكَ وَتَصَدِيقًا بِوَعْدِكَ وَحِفْظًا لَوْصِيَّتِكَ وَوَرَعًا عَنْ مَحَارِمِكَ وَتَوَكُّلًا عَلَيْكَ وَاعْتَصَامًا بِحِيلِكَ وَتَمَسُّكًا بِكِتَابِكَ وَمَعْرِفَةً بِحَقِّكَ وَقُوَّةً فِي عِبَادَتِكَ وَنَشَاطًا لِذِكْرِكَ مَا اسْتَغْمَرْتَنِي فِي أَرْضِكَ فَإِذَا كَانَ مَيَّا لَمَّا يُدِّ مِنْهُ الْمَوْتُ فَاجْعَلْ مَيَّتِي قَتْلًا فِي سَبِيلِكَ بِيَدِ شَرِّ خَلْقِكَ وَاجْعَلْ مَصْرِي فِي الْأَحْيَاءِ الْمَمْرُوقِينَ عِنْدَكَ فِي دَارِ الْحَيَوَانِ اللَّهُمَّ اجْعَلِ الثَّوْرَ فِي بَصِيرِي وَالتَّيْقِينَ فِي قَلْبِي وَخَوْفَكَ فِي نَفْسِي وَذِكْرَكَ عَلَى لِسَانِي اللَّهُمَّ اجْعَلْ رَغْبَتِي فِي مَسَائِلِي إِيَّاكَ رَغْبَةً أَوْلِيَانِكَ فِي مَسَائِلِهِمْ وَاجْعَلْ رَهْبَتِي إِيَّاكَ فِي اسْتِجَارَتِي مِنْ عَذَابِكَ رَهْبَةً أَوْلِيَانِكَ اللَّهُمَّ وَاسْتَعْمِلْنِي فِي مَرْضَاتِكَ وَطَاعَتِكَ وَعَمَلًا لِمَا أَتْرَكَ شَيْئًا مِنْ مَرْضَاتِكَ وَطَاعَتِكَ مَخَافَةً أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ دُونَكَ اللَّهُمَّ مَا آتَيْتَنِي مِنْ خَيْرٍ فَأَتْنِي مَعَهُ شُكْرًا يُحْدِثُ لِي بِهِ ذِكْرًا وَأَحْسِنُ لِي بِهِ ذُخْرًا وَمَا زَوَيْتَ عَنِّي مِنْ عَطَاءٍ وَآتَيْتَنِي عَنْهُ غِنًى فَاجْعَلْ لِي فِيهِ أَجْرًا وَآتِنِي عَلَيْهِ صَبْرًا اللَّهُمَّ سِدِّ فَقْرِي فِي الدُّنْيَا وَلَا تُلْهِنِي عَنْ عِبَادَتِكَ وَلَا تُنْسِنِي ذِكْرَكَ وَلَا تُقْصِرْ رَغْبَتِي فِي مَا عِنْدَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْغَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعُجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَسُوءِ الْخُلُقِ وَضَلَعِ الدِّينِ وَغَلْبَةِ الرِّجَالِ وَغَلْبَةِ الْعُدُوِّ وَتَوَالِي الْأَيَّامِ وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ فِي الْأَرْضِ وَبَلَاءِهِ لَا أَسْتَطِيعُ عَلَيْهَا صَبْرًا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ رَزَحَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَوْ بَاعَدَ مِنْكَ أَوْ صَرَفَ عَنِّي وَجْهَكَ أَوْ نَقَصَ مِنْ حَظِّي عِنْدَكَ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ تَحُولَ خَطَايَايَ أَوْ ظُلْمِي أَوْ إِسْرَافِي عَلَى نَفْسِي وَاتِّبَاعِ هَوَايَ وَاسْتِعْمَالِ شَهْوَتِي دُونَ رَحْمَتِكَ وَبِرِّكَ وَفَضْلِكَ وَبَرَكَاتِكَ وَمَوْعُودِكَ عَلَى نَفْسِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ صِيَاحِ سَوْءٍ فِي الْمَغِيبِ وَالْمَحْضَرِ فَإِنَّ قَلْبَهُ يَزْعَانِي وَعَيْنَاهُ تَبْصُرَانِي وَأُذُنَاهُ تَسْمَعَانِي إِنْ رَأَى حَسَنَةً أَطْفَأَهَا [أَخْفَاهَا] وَإِنْ رَأَى سَيِّئَةً أَبْدَاهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ طَمَعٍ يُدْنِي إِلَيَّ طَبْعٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ ضَلَالَةٍ تُزْدِينِي وَمِنْ فِتْنَةٍ تَعْرِضُ لِي وَمِنْ خَطِيئَةٍ لَا تَوْبَةَ مَعَهَا وَمِنْ مَنْظَرٍ سَوْءٍ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَلَدِ وَعِنْدَ غَضَاضَةِ الْمَوْتِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالشَّكِّ وَالْبُغْيِ وَالْحَمِيَّةِ وَالْعُصْبِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غِنًى يُطْغِينِي وَمِنْ فَقْرٍ يُسْهِينِي وَمِنْ هَوًى يُزْدِينِي وَمِنْ عَمَلٍ يُخْزِينِي وَمِنْ صَاحِبٍ يُغْوِينِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ يَوْمٍ أَوَّلُهُ فَرْعٌ وَآخِرُهُ جَرَعٌ تَشَوُّدُ فِيهِ الْوُجُوهُ وَتَجِفُّ فِيهِ الْأَكْبَادُ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَعْمَلَ ذَنْبًا مُحِبِّطًا لِمَا تَغْفِرُهُ أَبَدًا وَمِنْ ذَنْبٍ يَمْنَعُ خَيْرَ الْآخِرَةِ وَمِنْ أَمَلٍ يَمْنَعُ خَيْرَ الْعَمَلِ وَمِنْ حَيَاةٍ تَمْنَعُ خَيْرَ الْمَمَاتِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجَهْلِ وَالْهَزْلِ وَمِنْ شَرِّ الْقَوْلِ وَالْفِعْلِ وَمِنْ سَقَمٍ يَشْغَلُنِي وَمِنْ صِحَّةٍ تُلْهِمُنِي وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ التَّعَبِ وَالنَّصَبِ وَالْوَصَبِ وَالضَّيْقِ وَالضَّنْكِ وَالضَّلَالَةِ وَالْغَائِلَةِ وَالذَّلَّةِ وَالْمَسْكَنَةِ وَالرِّيَاءِ وَالشُّمْعَةَ وَالنَّدَامَةَ وَالْحَزْنَ وَالْخُشُوعَ وَالْبُغْيَ وَالْفِتْنَ وَمِنْ جَمِيعِ الْأَفَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ وَبَلَاءِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ وَسْوَاسَةِ الْأَنْفُسِ مِمَّا تُحِبُّ مِنَ الْقَوْلِ وَالْفِعْلِ وَالْعَمَلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالْحَسِّ وَاللَّبْسِ وَمِنْ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَالتَّهَارِ وَأَنْفُسِ الْجَنِّ وَأَعْيُنِ الْإِنْسِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي وَمِنْ شَرِّ سَمْعِي وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ وَصَلَاةٍ لَا تُرْفَعُ [لَا تُقْبَلُ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنِي فِي شَيْءٍ مِنْ عَذَابِكَ وَلَا تَزِدَّنِي فِي ضَلَالَةِ اللَّهِمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ بِشِدَّةِ مُلْكِكَ وَعِزَّةِ قُدْرَتِكَ وَعَظَمَةِ سُلْطَانِكَ مِنْ شَرِّ خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ] إِمَامٌ صَادِقٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ افروند: «این دعا - که در هر مشکل و سختی می‌شود خواند - دعایی است که خواننده‌اش پاسخ نه نمی‌شود؛ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى».

۸ - دعای دیگر مولا امیر المؤمنین علیه السلام در روز صِفین

در کتاب «الدعاء و الذکر» اثر حُسَین بن سعید اهوازی رَحِمَهُ اللَّهُ خواندم و به سند او روایت می‌کنم که یَعْقُوب بن شُعَیْب گوید:

حضرت امام صادق علیه السلام فرمود: «از دعا‌های امیر المؤمنین علیه السلام در روز صَفِّین این بود: صَفِّینَ اللَّهُمَّ رَبَّ هَذَا السَّقْفِ الْمَرْفُوعِ الْمَكْفُوفِ الْمَحْفُوظِ الَّذِي جَعَلْتَهُ مَغِيضَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ جَعَلْتَ فِيهَا مَجَارِيَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ وَ مَنَازِلَ الْكَوَاكِبِ وَ النُّجُومِ وَ جَعَلْتَ سَيَاكِنَهُ سَبْطًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ لَا يَشْأَمُونَ الْعِبَادَةَ وَ رَبَّ هَذِهِ الْأَرْضِ الَّتِي جَعَلْتَهَا قَرَارًا لِلنَّاسِ وَ الْأَنْعَامِ وَ الْهَوَامِّ وَ مَا نَعْلَمُ وَ مَا لَا نَعْلَمُ مِمَّا يُرَى وَ مِمَّا لَا يُرَى مِنْ خَلْقِكَ الْعَظِيمِ وَ رَبَّ الْجِبَالِ الَّتِي جَعَلْتَهَا لِلْأَرْضِ أَوْتَادًا وَ لِلخَلْقِ مَتَاعًا وَ رَبَّ الْبَحْرِ الْمَسْجُورِ الْمُحِيطِ بِالْعَالَمِ وَ رَبَّ السَّحَابِ الْمَسِيخِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ رَبَّ الْفَلَكَ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ إِنْ أَظْفَرْتَنَا عَلَى عِدْوَتِنَا فَجَنَّبْنَا الْكِبْرَ وَ سَيِّدُنَا لِلرُّشْدِ وَ إِنْ أَظْفَرْتَهُمْ عَلَيْنَا فَارْزُقْنَا الشَّهَادَةَ وَ اعْصِمْ بَقِيَّةَ أَصْحَابِي مِنَ الْفِتْنَةِ. این پایان دعاست. شاید عبارت: أَظْفَرْتَنَا (ما را یاری دادی) و أَظْفَرْتَهُمْ (ایشان را پیروزی دادی) در اصل، اظهارنا اظهارت‌هم (تقریباً به همان معنا) بوده است؛ زیرا بعد از هر یک، عَلٰی است (علی عدونا و علینا) نه باعداءنا؛ هر چند حروف در معنای یک دیگر به کار می‌روند.

۹ - (دعایی دیگر)

در پایان مجموعه نوشته‌هایی از أَحْمَدُ بْنُ حُسَيْنِ بْنِ سُلَيْمَانَ دیدم که چنین نوشته بود: از دعا‌های نبی اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَفْتَقِرَ فِي غِنَاكَ أَوْ أَضِلَّ فِي هِدَاكَ أَوْ أَذِلَّ فِي عِزِّكَ أَوْ أَضَامَ فِي سِلْطَانِكَ أَوْ أَضْطَهَدَ وَ الْأَمْرُ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَقُولَ زُورًا أَوْ أَغْشَى فُجُورًا أَوْ أَكُونَ بِكَ مَغْرُورًا

۱۰ - نیز از مولا امیر المؤمنین علیه السلام در صَفِّین

این دعا را در جزء چهارم کتاب «دَفْعُ الْهُمُومِ وَ الْأَحْزَانِ» أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ نَعْمَانِ دیدم که ابن عَبَّاس گوید: در شب صَفِّین، به امیر مؤمنان علیه السلام عرض کردم: آیا نمی‌بینید که دشمنان ما را محاصره کرده‌اند؟ فرمود: «می‌ترسی گفتن: آری (آن حضرت) خواند: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَفْتَقِرَ فِي غِنَاكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِيعَ فِي سِلْطَانِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُغْلَبَ وَ الْأَمْرُ إِلَيْكَ

۱۱ - دعای دیگر از مولا امیر المؤمنین علیه السلام

این دعا را آن حضرت به اُوَیْسِ قَرْنِی آموخت و این غیر از دعایی است که در «کتاب السعاده» (السعادات) آورده‌ایم و نه آن که در «إِغَاثَةُ الدَّاعِي» مَوْسَى بْنِ زَيْدٍ از اُوَیْسِ قَرْنِی نقل می‌کند که امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: «هر که این دعا را بخواند، خداوند دعایش را می‌پذیرد و همه‌ی خواسته‌هایش را بر می‌آورد.» رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ نیز فرمود: «سوگند به آن کسی که مرا پیامبری راستین داد، هر که سخت تشنه و گرسنه گردد و این دعا را بخواند، خداوند آب و خوراکش دهد. اگر این دعا را بر کوهی بخواند که مانع رسیدن به هدف است، گشاده می‌شود و راهی به مقصد در آن باز می‌شود. اگر آن را بر دیوانه بخواند، هشیار می‌گردد و اگر بر باردار سخت زایی بخواند، خداوند - عَزَّ وَ جَلَّ - زادن را بر او آسان می‌سازد.» (پیامبر گرامی صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ در ادامه) فرمود: «به آن که مرا به حقیقت به پیامبری برانگیخت سوگند که هر کس چهل شب جمعه این دعا را بخواند، هر گناهی که نسبت به پروردگار داشته است آمرزیده می‌شود و اگر نزد شاهی رود، از گزند او ایمن خواهد بود و اگر با خواندن این دعا به خواب رود، خداوند به شمار هر حرف آن، هزار فرشته‌ی روحانی با چهره‌هایی هفتاد هزار بار نیکوتر از خورشید می‌انگیزد تا برای او آمرزش بخواهند. اگر خواننده‌ی این دعا گناهان کبیره آورده باشد، همه‌ی گناهانش آمرزیده می‌شود و اگر در شب خواندن دعا بمیرد، شهید به شمار می‌رود. آن گاه (امیر المؤمنین علیه السلام) به من فرمود: «ای ابا عَبْدِ اللَّهِ» خداوند او (خواننده‌ی دعا) و خانواده و مودن مسجدش و امام آن را - برای خویش برگزیده است - می‌آمرزد! متن دعا: يَا سَلَامُ الْمُؤْمِنِ

الْمُهَيِّمِينَ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الطَّاهِرُ الْمُطَهِّرُ الْقَاهِرُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ يَا مَنْ يُنَادِي مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ بِاللَّيْسَنَةِ شَتَّى وَلُغَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَحَوَائِجٍ أُخْرَى يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ شَأْنٌ عَنْ شَأْنٍ أَنْتَ الَّذِي لَا تَغْيِرُكَ الْأَزْمَنَةُ وَلَا تُحِيطُ بِكَ الْأُمُكِنَةُ وَلَا تَأْخُذُكَ نَوْمٌ وَلَا سِنَةٌ يَسَّرُ لِي مَا أَخَافُ عُسْرَهُ وَفَرَجَ لِي مِنْ أَمْرِي مَا أَخَافُ كَرْبَهُ وَسَهْلَ لِي مِنْ أَمْرِي مَا أَخَافُ حَزَنَهُ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ - إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ عَمِلْتُ سُوءًا وَظَلَمْتُ نَفْسِي فَاعْفُ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ - وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا

۱۲ - دعای دیگری از مولا حضرت امیر المؤمنین علیه السلام ایضا به اویس قرنی

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (مُحَمَّدُ بْنُ وَهْبَانَ) دُبَيْلِيُّ (يَا دُبَيْلِيُّ) در حدیث مرفوعی به نقل از اویس قرنی، از امیر المؤمنین علیه السلام روایت می‌کند که فرمود: «رسول گرامی صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: هر بنده‌ای این دعا را بخواند، خواسته‌اش بر آورده می‌شود.» پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بارها سوگند یاد فرمود که اگر آن را بر آب روان بخواند، بر جای می‌ایستد و اگر بر مردی که سخت تشنه و گرسنه است بخواند، خداوند سیر و سیرابش می‌سازد و اگر بر کوهی تا از جایش حرکت کند، جابجا می‌شود و اگر بر زنی که زادن بر او دشوار شده است، خداوند آن را آسان می‌سازد و اگر کسی در خانه‌ای بخواند - چنانچه سراسر شهر آتش بگیرد - خانه‌اش نخواهد سوخت و اگر مردی چهل شب جمعه آن را بخواند، خداوند همه‌ی گناهان او را نسبت به دیگران می‌آمرزد. هیچ غم زده و اندوهناکی آن را نمی‌خواند مگر این که اندوهش زدوده شود و بر هیچ غم زده و اندوهناکی آن را نمی‌خواند مگر این که اندوهش زدوده شود و بر هیچ حاکم ستمگری خوانده نمی‌شود مگر آن که خداوند خواسته‌ی خواننده را بر آورد. (فضیلت و آثار) این دعا توضیح مفصلی دارد که ما بخشی از آن را آوردیم. متن دعا: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَلَا أَسْأَلُ غَيْرَكَ وَلَا أَرْغَبُ إِلَيْكَ وَلَا أَرْغَبُ إِلَّا غَيْرَكَ أَسْأَلُكَ يَا أَمَانَ الْخَائِفِينَ وَخَارَ الْمُشْتَجِرِينَ أَنْتَ الْفَتْاحُ ذُو الْخَيْرَاتِ مُقِيلُ الْعَثَرَاتِ مِاحِي السَّيِّئَاتِ وَكَاتِبُ الْحَسَنَاتِ وَرَافِعُ الدَّرَجَاتِ أَسْأَلُكَ بِأَفْضَلِ الْمَسَائِلِ كُلِّهَا وَأَنْجَحِهَا إِلَيَّ لَا يَنْبَغِي لِلْعِبَادِ أَنْ يَسْأَلُوكَ إِلَّا بِهَا يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانَ وَبِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى وَآمْنَالِكَ الْعُلْيَا وَنِعْمِكَ الَّتِي لَا تُحْصَى وَبِأَكْرَمِ أَسْمَائِكَ عَلَيْكَ وَأَحَبِّهَا إِلَيْكَ وَأَشْرَفَهَا عِنْدَكَ مَنَزَلَهُ وَأَقْرَبَهَا مِنْكَ وَسِيلَهُ وَأَجْزَلَهَا مَبْلَغًا وَأَسْرَعَهَا مِنْكَ إِجَابَةً وَبِاسْمِكَ الْمَخْزُونِ الْجَلِيلِ الْأَجَلِّ الْعَظِيمِ الَّذِي تُحِبُّهُ وَتَرْضَاهُ وَتَرْضَى عَنْ مَنْ دَعَاكَ بِهِ فَاسْتَجِبْ دُعَاءَهُ وَحَقِّ عَلَيْكَ أَلَّا تَحْرِمَ سَائِلَكَ وَبِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْقُرْآنِ وَبِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ عَلِمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ لَمْ تُعَلِّمَهُ أَحَدًا وَبِكُلِّ اسْمٍ دَعَاكَ بِهِ حَمَلَهُ عَرْشُكَ وَمَلَأَتْكَ وَأَضْفِيَاؤُكَ مِنْ خَلْقِكَ وَبِحَقِّ السَّائِلِينَ لَكَ وَالرَّاعِبِينَ إِلَيْكَ وَالْمَتَعَوِّذِينَ بِكَ وَالْمُتَضَرِّعِينَ لَدَيْكَ وَبِحَقِّ كُلِّ عَبْدٍ مُتَعَبِّدٍ لَكَ فِي بَرٍّ أَوْ بَحْرٍ أَوْ سَهْلٍ أَوْ جَبَلٍ أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ قَدْ اسْتَدَتْ فَاقَتَهُ وَعَظُمَ جُزْمُهُ وَأَشْرَفَ عَلَى الْهَلَكَةِ وَضَعُفَتْ قُوَّتُهُ وَمَنْ لَا يَتَّقُ بِشَيْءٍ مِنْ عَمَلِهِ وَلَا يَجِدُ لَذْبَهُ غَافِرًا غَيْرَكَ وَلَا لِسَعِيهِ إِلَّا سَعِيهِ سِوَاكَ هَرَبْتُ مِنْكَ إِلَيْكَ مُعْتَرِفًا غَيْرَ مُسْتَكْبِفٍ وَلَا مُسْتَكْبِرٍ عَنْ عِبَادَتِكَ يَا أُنْسَ كُلِّ فَقِيرٍ مُسْتَجِيرٍ أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَمَّا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ - بِدُعَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ - عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ أَنْتَ الرَّبُّ وَأَنَا الْعَبْدُ وَأَنْتَ الْمَالِكُ وَأَنَا الْمَمْلُوكُ وَأَنْتَ الْعَزِيزُ وَأَنَا الدَّلِيلُ وَأَنْتَ الْغَنِيُّ وَأَنَا الْفَقِيرُ وَأَنْتَ الْحَيُّ وَأَنَا الْمَيِّتُ وَأَنْتَ الْبَاقِي وَأَنَا الْفَانِي وَأَنْتَ الْمُحْسِنُ وَأَنَا الْمُسِيءُ وَأَنْتَ الْغَفُورُ وَأَنَا الْمُذْنِبُ وَأَنْتَ الرَّحِيمُ وَأَنَا الْخَاطِي وَأَنْتَ الْخَالِقُ وَأَنَا الْمَخْلُوقُ وَأَنْتَ الْقَوِيُّ وَأَنَا الضَّعِيفُ وَأَنْتَ الْمُعْطَى وَأَنَا السَّائِلُ وَأَنْتَ الْأَمِينُ وَأَنَا الْخَائِفُ وَأَنْتَ الرَّازِقُ وَأَنَا الْمَرْزُوقُ وَأَنْتَ أَحَقُّ مَنْ شَكَوْتُ إِلَيْهِ وَاسْتَعَنْتُ بِهِ وَرَجَوْتُ لَأَنَّكَ كَمْ مِنْ مُذْنِبٍ قَدْ غَفَرْتَ لَهُ وَكَمْ مِنْ مُسِيءٍ قَدْ تَجَاوَزْتَ عَنْهُ فَاعْفُ لِي وَتَجَاوَزْ عَنِّي وَارْحَمْنِي وَاعْفِنِي مِمَّا نَزَلَ بِي وَلَا تَفْضَحْنِي بِمَا جَنَيْتُهُ عَلَى نَفْسِي وَخُذْ بِيَدِي وَبِيَدِ الْوَلَدِي وَوَلَدِي وَارْحَمْنَا بِرَحْمَتِكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

۱۳ - دعای دیگر از مولا امیر المؤمنین علیه السلام معروف به دعای یمانی (۲۱۹)

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ حُسَيْنِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قُمِّي معروف به ابن الخياط - أَبُو مُحَمَّد هَارُونَ بْنِ مُوسَى تَلْعَكْبَرِي - أَبُو الْقَاسِم عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ يونس مَوْصِلِي (در حلب) - عَلِي بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ عَلَوِي معروف به مستنجد - أَبُو الْحَسَنِ كَاتِب - عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَلِي بْنِ زِيَاد - عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ وَ عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَر: روزی در محضر مولا- عَلِي بْنُ أَبِي طَالِب عَلَيْهِ السَّلَام نشسته بودیم. حضرت مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام وارد شد و عرضه داشت: «یا اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، مردی مشک بو در آستانه‌ی، در، اجازہ‌ی ورود می‌خواهد». فرمود: «بیاید». مردی درشت اندام و نیک چهره و گیرا و بلند بالا و خویش بیان با لباس شاهانه وارد شد و گفت: سلام و رحمت خدا بر شما، یا اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ! من از دورترین جای یمن می‌آیم. از بزرگان عرب و از پیروان شمایم. فرمان روایی بزرگ و نعمت فراوانی را وانهادم و آمدم. من در ناز و نعمت و راحتی‌ام؛ با دارایی و آبادی فراوان و کاردانی و تجربه‌ی روزگاران؛ اما دشمنی سرسخت دارم که با انبوهی سپاه و نیرو و توانمندی‌اش، کار را بر من سخت کرده است و راه چاره‌ای نمی‌دانم. شبی در خواب، ندایی به من گفت: مرد! برخیز و به نزد برترین خلق خدا بعد از پیامبر روانه شو و از حضرتش بخواه دعایی را بیاموزد که حبیب خدا و برگزیده‌ی شایسته‌ی حق حضرت مُحَمَّد بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِم که بر او و خاندانش درود باد بدو آموخته است. این دعا اسم اعظم دارد. در برابر دشمن کین توزت آن را بخوان. یا اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ! از خواب که برخاستم، پیش از هر کار، با چهارصد غلام همراه، به خدمت آمدم. من خدا و رسول و شما را به گواهی می‌گیرم که همه را در راه خدای بزرگ آزاد کردم. یا اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ! از گردنه‌های سخت و از سرزمین دور آمده‌ام. پیکرم زار و ناتوان شده است. یا اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ! بر من منت نه و به بزرگی و پدری و مهربانی فراگیری، دعایی را که در خواب فرمان گرفتم تا برای آن، نزد شما بیایم، به من بیاموز. مولا- اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «باشد. إِنْ شَاءَ اللَّهُ می‌گویم». آن گاه کاغذ و مرکبی خواست و این دعا را نوشت: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ الْحَقُّ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي وَ اعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي وَ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفُ عَنِّي يَا غَفُورٌ يَا شَكُورُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَحْمَدُكَ وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ عَلَى مَا خَصَصْتَنِي بِهِ مِنْ مَوَاهِبِ الرِّغَائِبِ وَ مَا وَصَلَ إِلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ السَّابِغِ وَ مَا أَوْلَيْتَنِي بِهِ مِنْ إِحْسَانِكَ إِلَيَّ وَ بَوَّأْتَنِي بِهِ مِنْ مَظَنَّةِ الْعِذْلِ وَ أَنْتَلْتَنِي مِنْ مَنِّكَ الْوَاصِلِ إِلَيَّ وَ مِنَ الدِّفَاعِ عَنِّي وَ التَّوْفِيقِ لِي وَ الْإِجَابَةِ لِدُعَائِي حَتَّى إِحِينَ أَنَا حَيْكَ دَاعِيًا وَ أَذْعُوكَ مُضَامًا وَ أَسْأَلُكَ فَاجِدَكَ فِي الْمَوَاطِنِ كُلِّهَا لِي جَابِرًا وَ فِي الْأُمُورِ نَازِرًا وَ لِتَذُنُوبِي غَافِرًا وَ لِعَوْرَاتِي سَاتِرًا لَمْ أَغِدَمْ خَيْرَكَ طَرَفَهُ عَيْنٍ مُنْذُ أُنْزَلْتَنِي دَارَ الْإِخْتِيَارِ لَتَنْظُرَ مَا أَهْدَمَ لِمَدَارِ الْقَرَارِ فَأَنَا عَتِيقُكَ مِنْ جَمِيعِ الْأَقَاتِ وَ الْمَصَائِبِ فِي اللَّوَاظِبِ وَ الْعُمُومِ الَّتِي سَاوَرْتَنِي فِيهَا الْهُمُومُ بَعَارِيضِ أَضْيَافِ الْبَلَاءِ وَ مَصِيرُوفِ جُهْدِ الْقَضَاءِ لَا أَذْكُرُ مِنْكَ إِلَّا الْجَمِيلَ وَ لَا أَرَى مِنْكَ غَيْرَ التَّفَضُّلِ خَيْرُكَ لِي شَامِلٌ وَ فَضْلُكَ عَلَيَّ مُتَوَاتِرٌ وَ نِعْمَتُكَ عِنْدِي مُتَصِّلَةٌ وَ سَوَابِقُ لَمْ تُحَقِّقْ خِدَارِي بَلْ صَدَّقْتَ رَجَائِي وَ صَاحَبْتَ أَسْفَارِي وَ أَكْرَمْتَ أَحْضَارِي وَ شَفَيْتَ أَمْرَاضِي وَ أَوْصَابِي وَ عَافَيْتَ مُقْلَبِي وَ مَتَوَّأِي وَ لَمْ تُشْمِتْ بِي أَعْدَائِي وَ رَمَيْتَ مِنْ رَمَانِي وَ كَفَيْتَنِي مَوْنَهُ مِنْ عِيَادَانِي فَحَمِيدِي لِمَكَ وَاصِلٌ وَ ثَنَائِي عَلَيْكَ دَائِمٌ مِنَ الدَّهْرِ إِلَى الدَّهْرِ بِالْوَانِ التَّسْبِيحِ خَالِصًا لِتَذْكُرِكَ وَ مَرْضِيًا لَكَ بِبَانِعِ التَّوْحِيدِ وَ إِمْحَاضِ التَّمْجِيدِ بِطُولِ التَّعْدِيدِ وَ مَزِيَّةِ أَهْلِ الْمَزِيدِ لَمْ تُغْنِ تَعْنٌ فِي قُدْرَتِكَ وَ لَمْ تُشَارَكَ فِي إِلَهِيَّتِكَ وَ لَمْ تَعْلَمْ لَكَ مَائِيَّةٌ فَتَكُونَ لِلْأَشْيَاءِ الْمُخْتَلِفَةِ مُجَانِسًا وَ لَمْ تُعَايِنْ إِذْ حَبَسَتْ الْأَشْيَاءُ عَلَى الْغَرَائِزِ وَ لَا خَرَقَتْ الْأَوْهَامُ حُجُبَ الْغُيُوبِ فَتَعْتَقِدُ فِيكَ مَحْدُودًا فِي عَظَمَتِكَ فَلَمَّا يَتَلُوكَ بُعْدُ الْهَمِّ وَ لَا يَنَالُكَ غَوْصُ الْفِكْرِ وَ لَا يَنْتَهِي إِلَيْكَ نَظَرُ نَازِلٍ فِي مَجِيدِ جَبْرُوتِكَ اِزْتَفَعَتْ عَنْ صِفَةِ الْمَخْلُوقِينَ صِفَاتُ قُدْرَتِكَ وَ عَلَمًا عَنْ ذَلِكَ كِبَرِيَاءُ عَظَمَتِكَ لَا يَنْقُصُ مَا أَرَدْتَ أَنْ يَزْدَادَ وَ لَا يَزْدَادُ مَا أَرَدْتَ أَنْ يَنْقُصَ لَا أَحَدٌ خَضَرَكَ حِينَ بَرَأْتَ النُّفُوسَ كُلَّتِ الْأَوْهَامُ عَنْ تَفْسِيرِ صِفَتِكَ وَ انْحَسَرَتْ الْعُقُولُ عَنْ كُنْهِ عَظَمَتِكَ وَ كَيْفَ تُوصَفُ وَ أَنْتَ الْجَبَّارُ الْقُدُّوسُ الَّذِي لَمْ تَزَلْ أَرْزِلِيَا دَائِمًا فِي الْغُيُوبِ وَ خِدَاكَ لَيْسَ فِيهَا غَيْرُكَ وَ لَمْ يَكُنْ لَهَا سِوَاكَ. حَارَ فِي مَلَكُوتِكَ عَمِيقَاتُ مِذَاهِبِ التَّفَكِيرِ فَتَوَاضَعَتِ الْمُلُوكُ لِهَيْبَتِكَ وَ عَنَتِ الْوُجُوهُ بِذُلِّ الْإِسْتِكَانَةِ لَكَ وَ انْقَادَ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَتِكَ وَ اسْتَسَلَّمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِكَ وَ خَضَعَتْ لَكَ الرِّقَابُ وَ كَلَّ دُونَ ذَلِكَ تَحْيِيرُ اللُّغَاتِ وَ ضَلَّ هُنَالِكَ التَّدْبِيرُ فِي تَصَارِيفِ الصِّفَاتِ فَمَنْ تَفَكَّرَ فِي ذَلِكَ رَجَعَ طَرَفُهُ إِلَيْهِ حَسِيرًا وَ عَقْلُهُ مَبْهُورًا وَ تَفَكَّرَهُ مُتَحَيِّرًا اللَّهُمَّ فَلِمَكَ الْحَمْدُ مُتَوَاتِرًا مُتَوَالِيًا مُتَّصًا مُسْتَوْثِقًا يَدُومٌ وَ لَا يَبِيدُ غَيْرُ مَفْقُودٍ فِي الْمَلَكُوتِ وَ لَا مَطْمُوسٍ فِي الْمَعَالِمِ وَ لَا

مُنْتَقِصٌ فِي الْعَرْفَانِ وَلَكَ الْحَمْدُ مَا لَا تُحْصِي مَكَارِمُهُ فِي اللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ وَفِي الْبَرَارِي وَالْبَحَارِ وَالْعُدُورِ وَالْأَصَالِ وَالْعِشِيِّ وَالْإِبْكَارِ وَفِي الظَّهَائِرِ وَالْأَشْيَاحِ - اللَّهُمَّ بِتَوْفِيقِكَ قَدْ أَحْضَرْتَنِي الرَّغْبَةَ وَجَعَلْتَنِي مِنْكَ فِي وَلَايَةِ الْعِصْمَةِ فَلَمْ أُبْرَحْ فِي سُبُوحِ نِعْمَاتِكَ وَتَتَابِعِ آلَائِكَ مَحْضُوطًا لَكَ فِي الْمُنْعَى وَالِدَفَاعِ مُحُوطًا بِكَ فِي مَثْوَايَ وَمُنْقَلَبِي وَلَمْ تُكَلِّفْنِي فَوْقَ طَاقَتِي إِذْ لَمْ تَرْضَ مِنِّي إِلَّا طَاعَتِي وَلَيْسَ شُكْرِي وَإِنْ أَبْلَغْتُ فِي الْمَقَالِ وَبَالَعْتُ فِي الْفِعَالِ بِبَالِغِ أَدَاءِ حَقِّكَ وَلَا مُكَافِئًا لِفَضْلِكَ لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَمْ تَعْبُ وَلَا تَغِيبُ عَنْكَ غَائِبَةٌ وَلَا تَخْفَى عَلَيْكَ خَافِيَةٌ وَلَمْ تَضِلَّ لَكَ فِي ظُلْمِ الْخَفِيَّاتِ ضَالَّةٌ إِنَّمَا أَمْرُكَ إِذَا أَرَدْتَ شَيْئًا أَنْ تَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ مِثْلَ مَا حَمَدْتُ بِهِ نَفْسِيكَ وَحَمَدَكَ بِهِ الْحَامِدُونَ وَمَجَدَكَ بِهِ الْمُمَجِّدُونَ وَكَبَّرَكَ بِهِ الْمُكَبِّرُونَ وَعَظَّمَكَ بِهِ الْمُعَظِّمُونَ حَتَّى يَكُونَ لَكَ مِنِّي وَحْدِي بِكُلِّ طَرَفِهِ عَيْنٌ وَأَقْلٌ مِنْ ذَلِكَ مِثْلُ حَمْدِ الْحَامِدِينَ وَتَوْحِيدِ أَصْنَافِ الْمُخْلِصِينَ وَتَقْدِيسِ أَجْنَاسِ الْعَارِفِينَ وَثَنَاءِ جَمِيعِ الْمُهَلِّلِينَ وَمِثْلُ مَا أَنْتَ بِهِ عَارِفٌ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ مِنَ الْحَيَوَانِ وَارْغَبُ إِلَيْكَ فِي رَغْبَةٍ مَا أَنْطَقْتَنِي بِهِ مِنْ حَمْدِكَ فَمَا أَيْسَرَ مَا كَلَّفْتَنِي بِهِ مِنْ حَقِّكَ وَأَعْظَمَ مَا وَعَدْتَنِي عَلَى شُكْرِكَ ابْتِدَأْتَنِي بِالنَّعْمِ فَضْلًا وَطَوْلًا وَآمَرْتَنِي بِالشُّكْرِ حَقًّا وَعَدَلًا وَوَعَدْتَنِي عَلَيْهِ أَضْعَافًا وَمَزِيدًا وَأَعْطَيْتَنِي مِنْ رِزْقِكَ اعْتِبَارًا وَفَضْلًا وَسَلَّطْتَنِي مِنْهُ يَسِيرًا وَغَيْرًا وَأَعْفَيْتَنِي مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَلَمْ تَسْلُمْنِي لِلشَّوْءِ مِنْ بَلَائِكَ مَعَ مَا أَوْلَيْتَنِي مِنَ الْعَافِيَةِ وَسَوَّغْتَ مِنْ كَرَامِ النَّحْلِ وَضَاعَفْتَ لِي الْفَضْلَ مَعَ مَا أَوْدَعْتَنِي مِنَ الْمَحَجَّةِ الشَّرِيفَةِ وَبَسَّرْتَ لِي مِنَ الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ الْعَالِيَةِ وَأَصِطَفَيْتَنِي بِأَعْظَمِ النَّبِيِّينَ دَعَاؤُهُ وَأَفْضَلِهِمْ شَفَاعَةً مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اللَّهُمَّ فَاغْفِرْ لِي مَا لَا يَسِيرُهُ إِلَّا مَغْفِرَتُكَ وَلَا يَمْحَقُهُ إِلَّا عَفْوُكَ وَلَا يَكْفِرُهُ إِلَّا فَضْلُكَ وَهَبْ لِي فِي يَوْمِي يَقِينًا تُهَوِّنُ عَلَيَّ بِهِ مُصِيبَاتِ الدُّنْيَا وَآخِرَاتِهَا بِشَوْقِي إِلَيْكَ وَرَغْبَةٍ فِيمَا عِنْدَكَ وَاكْتُبْ لِي عِنْدَكَ الْمَغْفِرَةَ وَبَلِّغْنِي الْكَرَامَةَ وَارْزُقْنِي شُكْرًا مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ فَإِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الرَّفِيعُ الْبَدِيُّ الْبَدِيعُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الَّذِي لَيْسَ لِأَمْرِكَ مَدْفَعٌ وَلَا عَنْ قَضَائِكَ مُنْتَعَجٌ أَشْهَدُ أَنَّكَ رَبِّي وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْدِ وَالشُّكْرَ عَلَى نِعْمَتِكَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَوْرِ كُلِّ جَائِرٍ وَبَغْيِ كُلِّ بَاغٍ وَحَسَدِ كُلِّ حَاسِدٍ بِكَ أَصُولُ عَلَى الْأَعْدَاءِ وَبِكَ أَرْجُو وَلَايَةَ الْأَحْبَاءِ مَعَ مَا لَا أَسْتَطِيعُ إِخْصَاءَهُ وَلَا تَعْدِيدَهُ مِنْ عَوَائِدِ فَضْلِكَ وَطَرَفِ رِزْقِكَ وَأَلْوَانِ مَا أَوْلَيْتَ مِنْ إِزْفَادِكَ فَإِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْفَاشِي فِي الْخَلْقِ رِفْدُكَ الْبَاسِطُ بِالْجُودِ يَدُكَ وَلَا تُضَادُّ فِي حُكْمِكَ وَلَا تُتَارَعُ فِي أَمْرِكَ تَمْلِكُ مِنَ الْأَنَامِ مَا تَشَاءُ وَلَا يَمْلِكُونَ إِلَّا مَا تُرِيدُ - قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ أَنْتَ الْمُنْعِمُ الْمُفْضِلُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْقَادِرُ الْقَاهِرُ الْمُقَدِّسُ فِي ثَوْرِ الْقُدْسِ تَرَدَّدْتَ بِالْمَجِيدِ وَالْعِزِّ وَتَعَظَّمْتَ بِالْكَبْرِيَاءِ وَتَغَشَّيْتَ بِالنُّورِ وَالْبَهَاءِ وَتَجَلَّلْتَ بِالْمَهَابَةِ وَالسَّنَاءِ لَكَ الْمَنْ الْقَدِيمُ وَالسُّلْطَانُ الشَّامِخُ وَالْجُودُ الْوَاسِعُ وَالْقُدْرَةُ الْمُقْتَدِرَةُ جَعَلْتَنِي مِنْ أَفْضَلِ بَنِي آدَمَ وَجَعَلْتَنِي سَمِيعًا بَصِيرًا صَحِيحًا سَوِيًّا مَعَا فَا لَمْ تَشْغَلْنِي بِنُقْصَانٍ فِي بَدْنِي وَلَمْ تَمْنَعْكَ كَرَامَتُكَ إِلَّايَ وَحُسْنُ صَنِيعِكَ عِنْدِي وَفَضْلُ إِنْعَامِكَ عَلَيَّ أَنْ وَسَّعْتَ عَلَيَّ فِي الدُّنْيَا وَفَضَّلْتَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِنْ أَهْلِهَا فَجَعَلْتَ لِي سَمْعًا يَسْمَعُ آيَاتِكَ وَفُؤَادًا يَعْرِفُ عَظَمَتَكَ وَأَنَا بِفَضْلِكَ حَامِدٌ وَبِجَهْدِي يَقِينٌ لَكَ شَاكِرٌ وَبِحَقِّكَ شَاهِدٌ فَإِنَّكَ حَيٌّ قَبْلَ كُلِّ حَيٍّ وَحَيٌّ بَعْدَ كُلِّ حَيٍّ وَحَيٌّ لَمْ تَرِثِ الْحَيَاةَ مِنْ حَيٍّ وَلَمْ تَقْطَعْ خَيْرَكَ عَنْ طَرَفِهِ عَيْنٌ فِي كُلِّ وَقْتٍ وَلَمْ تُنْزِلْ بِي عُقُوبَاتِ النَّقْمِ وَلَمْ تُعَيِّرْ عَلَيَّ دَفَائِقَ الْعِصْمِ فَلَوْ لَمْ أَذْكُرْ مِنْ إِحْسَانِكَ إِلَّا عَفْوَكَ وَإِجَابَةَ دُعَائِي حِينَ رَفَعْتَ رَأْسِي بِتَحْمِيدِكَ وَتَمْجِيدِكَ وَفِي قَسَمِهِ الْأَرْزَاقِ حِينَ قَدَّرْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا حَفِظَهُ عِلْمُكَ وَعَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ قُدْرَتُكَ وَعَدَدَ مَا وَسَّعَتْهُ رَحْمَتُكَ - اللَّهُمَّ فَتَمِّمْ إِحْسَانَكَ فِيمَا بَقِيَ كَمَا أَحْسَنْتَ فِيمَا مَضَى فَإِنِّي أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِتَوْحِيدِكَ وَتَمْجِيدِكَ وَتَحْمِيدِكَ وَتَهْلِيلِكَ وَتَكْبِيرِكَ وَتَعْظِيمِكَ وَبُنُورِكَ وَرَأْفَتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَعُلُوكَ وَجَمَالِكَ وَجَلَالِكَ وَبَهَائِكَ وَسُلْطَانِكَ وَقُدْرَتِكَ وَبِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ أَلَّا تَحْرِمَنِي رِفْدَكَ وَفَوَائِدَكَ فَإِنَّهُ لَا يَغْتَرِبُكَ لِكُنْزِهِ مَا يَتَدَفَّقُ بِهِ عَوَائِقُ الْبُخْلِ وَلَا يَنْقُصُ جُودَكَ تَقْصِيرٌ فِي شُكْرِ نِعْمَتِكَ وَلَا تُفْنِي خَزَائِنَ مَوَاهِبِكَ النَّعْمَ وَلَا تَخَافُ ضَيِّمَ إِمْلَاقٍ فَتُكْدِي وَلَا يَلْحَقَكَ خَوْفٌ عَدَمٍ فَيَنْقُصُ فَيُضِلُّ فَضْلَكَ - اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي قَلْبًا خَاشِعًا وَيَقِينًا صَادِقًا وَلِسَانًا ذَاكِرًا وَلَا تُؤْمِنِي مَكْرَكَ وَلَا تَكْشِفْ عَنِّي

سِتْرَكَ وَ لَمَّا تَسْتَبِي ذِكْرَكَ وَ لَمَّا تُبَاعِدُنِي مِنْ جَوَارِكَ وَ لَمَّا تَقْطَعُنِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَ لَمَّا تُؤْيِسُنِي مِنْ رَوْحِكَ وَ كُنْ لِي أُنَيْسًا مِنْ كُلِّ وَحْشَةٍ وَ اعْصِمْنِي مِنْ كُلِّ هَلَكَةٍ وَ نَجِّنِي مِنْ كُلِّ بَلَاءٍ فَ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْوَعْدَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي وَ لَا تَضَعْني وَ زِدْنِي وَ لَا تَقْصِرْنِي وَ ارْحَمْنِي وَ لَا تُعَذِّبْنِي وَ انْصِرْنِي وَ لَا تَخْذُلْنِي وَ آثِرْنِي وَ لَا تُؤْثِرْ عَلَيَّ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّاهِرِينَ وَ سَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ گوید: آن حضرت افزود: «بین آن را از بر کرده باشی و هیچ روز خواندن آن را ترک مکن. امیدوارم وقتی به سرزمین خویش می‌رسی، خداوند دشمنت را نابود کرده باشد. من از رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلِّمْ شنیدم: هر که این دعا را با نیت پاک و دلی فروتن بخواند، اگر فرمان دهد تا کوه‌ها حرکت کنند، حرکت خواهند کرد و اگر بخواهد، بر دریا راه خواهد رفت.» آن مرد رهسپار دیار خود شد. چهل روز بعد، نامه‌اش به امیر المؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام رسید که خداوند دشمنش را نابود کرده است؛ چنان که در آن ناحیه یک تن (از دشمنان) باقی نمانده است. امیر المؤمنین عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «می‌دانستم. این را پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلِّمْ به من فرمود. هر کار سخت من با این دعا آسان شده است.»

۱۴ - دعای مولا امیر المؤمنین حضرت علی بن ابی طالب صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ سلامه عَلَیْهِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ أَوَّلَ مَحْمُودٍ وَ آخِرَ مَعْبُودٍ وَ أَقْرَبَ مَوْجُودٍ إِلَیْهِ بِمَا مَعْلُومٍ لِأَزَلَّتِهِ وَ لَمَّا آخِرَ لِأَوَّلِيَّتِهِ وَ الْكَائِنِ قَبْلَ الْكَوْنِ بِغَيْرِ كَيْفٍ وَ الْمَوْجُودِ فِي كُلِّ مَكَانٍ بِغَيْرِ عِيَانٍ وَ الْقَرِيبِ مِنْ كُلِّ نَجْوَى بِغَيْرِ تَدَانٍ عَلَنَتْ عِنْدَهُ الْغُيُوبُ وَ ضَلَّتْ فِي عَظَمَتِهِ الْقُلُوبُ فَلَا الْأَبْصَارُ تُدْرِكُ عَظَمَتَهُ وَ لَمَّا الْقُلُوبُ عَلَى احْتِجَابِهِ تُكْثِرُ مَعْرِفَتَهُ تَمَثَّلُ فِي الْقُلُوبِ بِغَيْرِ مِثَالٍ تَحْدُثُ الْأَوْهَامُ أَوْ تُدْرِكُهُ الْأَحْلَامُ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ نَفْسِهِ دَلِيلًا عَلَى تَكْبَرِهِ عَنِ الضُّدِّ وَ النَّدِّ وَ الشَّكْلِ وَ الْمِثْلِ فَالْوَحْدَانِيَّةُ آيَةُ الرَّبُّوبِيَّةِ وَ الْمَوْتُ الْآتِي عَلَى خَلْقِهِ مُخْبِرٌ عَنْ خَلْقِهِ وَ قُدْرَتِهِ ثُمَّ خَلَقَهُمْ مِنْ نُطْفَةٍ وَ لَمْ يَكُونُوا شَيْئًا دَلِيلٌ عَلَى إِعَادَتِهِمْ خَلْقًا جَدِيدًا بَعْدَ فَنَائِهِمْ كَمَا خَلَقَهُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ - وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي لَمْ يَضُرَّهُ بِالْمَعْصِيَةِ الْمُتَكَبِّرُونَ وَ لَمْ يَنْفَعُهُ بِالطَّاعَةِ الْمُتَعَبِّدُونَ الْحَلِيمُ عَلَى الْجَبَابِرَةِ الْمُدْعِينَ وَ الْمُمَهِّلِ الرَّاعِمِينَ لَهُ شَرِيكًا فِي مَلَكُوتِهِ الدَّائِمِ فِي سُلْطَانِهِ بِغَيْرِ أَمَدٍ - وَ الْبَاقِي فِي مُلْكِهِ بَعْدَ انْقِضَاءِ الْأَبَدِ وَ الْفَرْدِ الْوَاحِدِ الصَّمَدِ وَ الْمُتَكَبِّرِ عَنِ الصَّاحِبَةِ وَ الْوَلَدِ رَافِعِ السَّمَاءِ بِغَيْرِ عَمَدٍ وَ مُجْرَى السَّحَابِ بِغَيْرِ صِفَدٍ قَاهِرِ الْخَلْقِ بِغَيْرِ عَدَدٍ لَكِنَّ اللَّهَ الْأَحَدَ الْفَرْدَ الصَّمَدَ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَخْلُ مِنْ فَضْلِهِ الْمُقِيمُونَ عَلَى مَعْصِيَتِهِ وَ لَمْ يُجَازِهِ لِأَصْغَرِ نِعَمِهِ الْمُجْتَهِدُونَ فِي طَاعَتِهِ الْغِنَى الَّذِي لَمْ يَضُنْ بِرِزْقِهِ عَلَى جَاذِهِ وَ لَا يَقْصُ عَطَايَاهُ أَرْزَاقَ خَلْقِهِ خَالِقِ الْخَلْقِ وَ مُفْنِيهِ وَ مُعِيدُهُ وَ مُبْدِيهِ وَ مُعَافِيهِ [معاقبته عَالِمٌ مَا أَكْنَتْهُ السَّرَائِرُ وَ أَخْبَتْهُ الضَّمَائِرُ وَ اخْتَلَفَتْ بِهِ الْأَلْسُنُ وَ أَنْسَتْهُ الْأَرْزَامُ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَ الْقَيُّومُ الَّذِي لَا يَنَامُ وَ الدَّائِمُ الَّذِي لَا يَزُولُ وَ الْعَزِيزُ الَّذِي لَا يَجُورُ وَ الصَّافِحُ عَنِ الْكِبَائِرِ بِفَضْلِهِ وَ الْمَعِزُّ مَنْ عَذَّبَ بِعِذْبِهِ لَمْ يَخَفِ الْقَوْتُ فَحَلُمٌ وَ عِلْمُ الْفَقْرِ إِلَيْهِ فَرَحٌ وَ قَالَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ - وَ لَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهَرِهَا مِنْ دَابَّةٍ أَحْمَدُهُ حَمِيدًا أَسْتَرِيدُهُ فِي نِعْمَتِهِ وَ أَسْتَجِيرُ بِهِ مِنْ نِقْمَتِهِ وَ اتَّقَرَّبُ إِلَيْهِ بِالتَّصَدِيقِ لِنَبِيِّهِ الْمُصِطَفَى لِوَحْيِهِ الْمُتَخَيَّرِ لِرِسَالَتِهِ الْمُخْتَصَّ بِشَفَاعَتِهِ الْقَائِمِ بِحَقِّهِ مُحَمَّدٍ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ عَلَى أَصْحَابِهِ وَ عَلَى النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ الْمَلَائِكَةِ أَجْمَعِينَ وَ سَلِّمْ تَسْلِيمًا إِلَهِي دَرَسَتْ الْأَمَالُ وَ تَغَيَّرَتِ الْأَحْوَالُ وَ كَذَبَتِ الْأَلْسُنُ وَ أَخْلَفَتِ الْعِدَّةُ إِلَّا عِدَّتَكَ فَإِنَّكَ وَعَدْتَ مَغْفِرَةً وَ فَضَّلَا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعْطِنِي مِنْ فَضْلِكَ وَ أَعِزَّنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ سُبْحَانَكَ وَ بِحَمْدِكَ مَا أَعْظَمَكَ وَ أَحْلَمَكَ وَ أَكْرَمَكَ وَ سِعَ بِفَضْلِكَ حِلْمَكَ تَمَرَّدُ الْمُشْتَكِرِينَ وَ اسْتَعَرَفَتْ نِعْمَتَكَ شُكْرُ الشَّاكِرِينَ وَ عَظُمَ حِلْمُكَ عَنْ إِحْصَاءِ الْمُحْصِينَ وَ جَلَّ طَوْلُكَ عَنْ وَصْفِ الْوَاصِفِينَ كَيْفَ لَوْ لَمْ فَضْلُكَ حُلْمَتْ عَمَّنْ خَلَقْتَهُ مِنْ نُطْفَةٍ وَ لَمْ يَكْ شَيْئًا قَرِيبَتُهُ بِطِيبِ رِزْقِكَ وَ أَنْشَأْتَهُ فِي تَوَاتُرِ نِعْمَتِكَ وَ مَكَّنْتَ لَهُ فِي مِهَادِ أَرْضِكَ وَ دَعَوْتَهُ إِلَى طَاعَتِكَ فَاسْتَنْجَدَ عَلَى عَصِيَانِكَ بِإِحْسَانِكَ وَ جَحَدَكَ وَ عَبْدٌ غَيْرَكَ فِي سُلْطَانِكَ كَيْفَ لَوْ لَمْ حِلْمُكَ أَمَهْلَتْنِي وَ قَدْ شَمَلَتْنِي بِسِرِّكَ وَ أَكْرَمَتْنِي بِمَعْرِفَتِكَ وَ أَطْلَقْتَ لِسَانِي بِشُكْرِكَ وَ هَدَيْتَنِي السَّبِيلَ إِلَى طَاعَتِكَ وَ سَهَّلْتَنِي الْمَسِيلَ إِلَى كَرَامَتِكَ وَ أَحْضَرْتَنِي سَبِيلَ قُرْبَتِكَ فَكَأَن جَزَاؤَكَ مِنِّي إِنْ كَفَأَتْكَ عَنِ الْإِحْسَانِ بِالْإِسَاءَةِ حَرِيصًا عَلَى مَا أَسِيْخُطَكَ مُتَّقِلًا فِيمَا أَسْتَحِقُّ بِهِ الْمَزِيدَ مِنْ نِقْمَتِكَ سَرِيعًا إِلَى مَا أَبْعَدَ مِنْ رِضَاكَ مُغْنِبًا بِعِزَّةِ الْأَمَلِ مُعْرِضًا عَنْ زَوَاجِرِ الْأَجَلِ لَمْ يَقْنَعْنِي حِلْمُكَ

عَنِّي وَقَدْ أَتَانِي تَوَعُّدُكَ بِأَخْذِ الْقُوَّةِ مِنِّي حَتَّى دَعَوْتُكَ عَلَى عَظِيمِ الْخَطِيئَةِ أَسْتَرِيدُكَ فِي نِعْمَتِكَ غَيْرَ مُتَأَهِّبٍ لِمَا قَدْ أَشْرَفْتُ عَلَيْهِ مِنْ نِقَمَتِكَ مُسْتَبْطِئًا لِمَزِيدِكَ وَ مُتَسَخِّطًا لِمَيْسُورِ رِزْقِكَ مُقْتَضِيًا جَوَائِزَكَ بِعَمَلِ الْفَجَّارِ كَالْمُرَاصِدِ رَحْمَتَكَ بِعَمَلِ الْأَبْرَارِ مُجْتَهِدًا أَتَمَنَّى عَلَيْكَ الْعِظَائِمَ كَالْمِدَادِ الْأَمِنِ مِنْ قِصَاصِ الْجَرَائِمِ فَإِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ مُصَيِّبَةً عَظِيمَ رُزْنِهَا وَ جَلَّ عِقَابُهَا بَلْ كَيْفَ لَوْ لَا أَمَلِي وَ وَعِيدُكَ الصَّفْحَ عَنْ زَلَلِي أَرْجُو إِقَالَتِكَ وَ قَدْ جَاهَرْتُكَ بِالْكَبَائِرِ مُسْتَخْفِيًا عَنْ أَصَاغِرِ خَلْقِكَ فَلَا أَنَا رَاقِبُكَ وَ أَنْتَ مَعِيَ وَ لَا رَاعِيْتُ حُرْمَةَ سِرِّكَ عَلَى بَائِي وَجْهِ الْفَاكِ وَ بَائِي لِسَانِ أُنَاجِيكَ وَ قَدْ نَفَضْتُ الْعُهُودَ وَ الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوَكُّدِهَا وَ جَعَلْتُكَ عَلَى كَفِيلًا ثُمَّ دَعَوْتُكَ مُقْتَحِمًا فِي الْخَطِيئَةِ فَأَجَبْتَنِي وَ دَعَوْتَنِي وَ إِلَيْكَ فَقَرِي فَلَمْ أُجِبْ فَوَا سَوَاتَاةَ وَ قُبِحَ صَنِيعَاهُ أَيَّهَ جُزْأُهُ تَجَرَّأْتُ وَ أَيْ تَغَرَّيْتُ عَزَّزْتُ نَفْسِي سُبْحَانَكَ فَبِكَ أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ وَ بِحَقِّكَ أَقْسِمُ وَ مِنْكَ أَهْرُبُ إِلَيْكَ بِنَفْسِي اسْتَخَفْتُ عِنْدَ مَغْصَبِي لَا بِنَفْسِكَ وَ بِجَهْلِي اغْتَرَّزْتُ لَا بِحِلْمِكَ وَ حَقِّي أَضَعْتُ لِمَا عَظِيمَ حَقِّكَ وَ نَفْسِي ظَلَمْتُ وَ لِرَحْمَتِكَ الْبَاقِ رَجَوْتُ وَ بِكَ آمَنْتُ وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَ إِلَيْكَ أُنَبْتُ وَ تَضَرَّعْتُ فَارْحَمِ إِلَيْكَ فَقَرِي وَ فَاقَتِي وَ كَبَوْتِي لِحَرِّ وَجْهِ وَ خَيْرَتِي فِي سُوءِهِ ذُنُوبِي إِنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ يَا أَسْمَعَ مَدْعُو وَ خَيْرَ مُرْجُو وَ أَلْخَمَ مُغْضٍ وَ أَقْرَبَ مُسْتَعَاثٍ أَدْعُوكَ مُسْتَبِغِيًا اسْتِغَاةَ الْمُتَحَيِّرِ الْمُسْتَيْئِسِّ مِنْ إِغَاةِ خَلْقِكَ فَعُدْ بِطُفُفِكَ عَلَى ضَعْفِي وَ اغْفِرْ بِسِعَةِ رَحْمَتِكَ كَبَائِرَ ذُنُوبِي وَ هَبْ لِي عَاجِلَ صُنْعِكَ إِنَّكَ أَوْسَعُ الْوَاهِبِينَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ يَا اللَّهُ يَا أَحَدُ يَا اللَّهُ يَا صَمَدُ يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ - اللَّهُمَّ اغْنِنِي الْمَطْلَبُ وَ ضَاقَتْ عَلَيَّ الْمَذَاهِبُ وَ أَقْصَانِي الْأَبَاعِدُ وَ مَلَنِي الْأَقَارِبُ وَ أَنْتَ الرَّخَاءُ إِذَا انْقَطَعَ الرَّخَاءُ وَ الْمُسْتَعَانُ إِذَا عَظُمَ الْبَلَاءُ وَ اللَّجْأُ فِي الشَّدَةِ وَ الرَّخَاءُ فَنَفْسُ كُزْيَةٍ نَفْسٍ إِذَا ذَكَرَهَا الْقُنُوطُ مَسَاوِيهَا أَيَأْسَتْ مِنْ رَحْمَتِكَ وَ لَا تُؤَيِّسُنِي مِنْ رَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۱۵ - دعای یمانی، به روایتی دیگر

نویسنده‌ی کتاب، علی بن موسی بن جعفر بن محمد طاووس، گوید: دعای معروف به یمانی را به روایت دیگر یافتیم که نسبت به گونه‌ای که آوردیم افزوده و اختلاف‌هایی دارد. خواستم هر دو نقل این دعا را آورده باشم. روایت دیگر چنین است: شریف أبو الحسن زید بن جعفر علوی محمدی - أبو الحسن محمد بن عبدالله بن البساط (به گونه‌ی قرائت) - مغیره بن عمرو بن ولید عزمی مکی (در مکه) - أبو سعید مفضل بن محمد حسینی (به شیوه‌ی قرائت) - ابوشحاق إبراهیم بن محمد شافعی + محمد بن یحیی بن ابی عمر عبدی - فضیل بن عیاض - عطاء بن سائب - طاووس (بن کیسان یمانی) عبدالله بن عباس. روزی در پیشگاه امیر المؤمنین علیه السلام نشسته بودم و با هم گفتگو می‌کردیم. فرزندش حضرت مجتبی علیه السلام وارد شد و گفت: «یا امیر المؤمنین، سواری بر در است که بوی مشک و عنبر می‌دهد. اجازه‌ی ورود می‌خواهد.» فرمود: «بگذار بیاید.» مردی درشت هیكل و خوش سیما، با چهره و اندامی نیکو، لباس شاهان به بر کرده وارد شد و گفت: درود و رحمت و برکات خدا بر شما ای امیر المؤمنین! امیر المؤمنین علیه السلام پاسخ فرمود: «درود بر تو!» آن گاه او را نزدیک خواند. او گفت: یا امیر المؤمنین، از دورترین نقطه‌ی یمن می‌آیم. من از بزرگان عربم و از پیروان شما. پادشاهی بزرگ و نعمت فراوان و زمین‌های بسیار پشت سر گذاشتم. زندگانی پر نعمت و روزگار آسوده‌ای دارم؛ جز آن که دشمنی در پی چیرگی بر من است و همواره در کمین من. سال‌هاست در راه آزار و جنگ با من است. راه چاره‌ای نمی‌دانم. شبی - ای امیر المؤمنین - در خواب بودم که شنیدم گوینده‌ای ندا در داد: برخیز و به نزد خلیفه‌ی خدا پیشوای مومنان علی بن ابی طالب علیه السلام رو و از حضرتش دعایی را بخواه که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم بدو آموخت. اسم اعظم الهی و واژه‌های تام او در آن است. تو در دربار خداوند، بدو شایسته‌ی پذیرفتن و رهایی از این دشمن ستیزنده‌ای. وقتی برخاستم، سر از پا نمی‌شناختم و هیچ اندیشه نمی‌داشتم تا این که همراه چهارصد برده و دربار شما آمدم. پروردگار بزرگ و شما را گواه می‌گیرم که در راه خدا آزادشان ساختم و طوق بندگی را از ایشان برداشتم؛ آزاداند. یا امیر المؤمنین! از سرزمینی دور و راهی دراز و جلگه‌ای پست آمده‌ام. پیکرم در آنجا آزرده و اندامم فرسوده شده است. به حق پدری و

خویشی و نزدیکی، بر من منت گذارید و دعایی را که در خواب دیدم تا برای آن به سویتان بیایم، به من بیاموزید. فرمود: «آری.» آن گاه دوات و کاغذی خواست و دعا را نوشت. من نیز آن را نوشتم. چنین بود: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ أَجْمَعِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْمَدُكَ وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ عَلَى مَا اخْتَصَصْتَنِي بِهِ مِنْ مَوَاهِبِ الرِّغَائِبِ وَ أَوْصَلَ إِلَيَّ مِنْ فَضَائِلِ الصَّنَائِعِ وَ مَا أَوْلَيْتَنِي بِهِ مِنْ إِحْسَانِكَ وَ بَوَّأْتَنِي مِنْ مَظَنَّةِ الصَّدَقِ وَ أَنْتَلَيْتَنِي بِهِ مِنْ مَنِّكَ الْوَاصِلِ إِلَيَّ وَ مِنَ الدَّفَاعِ عَنِّي وَ التَّوْفِيقِ لِي وَ الْإِجَابَةِ لِدُعَائِي حِينَ أَنْاجِيكَ رَاغِبًا وَ أَدْعُوكَ مُصَافِيًا حَتَّى أَرْجُوكَ وَ أَجِدُكَ فِي الْمَوَاضِعِ كُلِّهَا لِي جَابِرًا وَ فِي الْأُمُورِ نَاطِرًا وَ عَلَى الْأَعْدَاءِ نَاصِرًا وَ لِلذُّنُوبِ سَاتِرًا لَمْ أَعْدَمْ فَضْلَكَ طَرَفَهُ عَيْنٍ مُذْ أَنْزَلْتَنِي دَارَ الْإِخْتِيَارِ لِتَنْظُرَ مَا ذَا أَقْدَمَ لِتَدَارِ الْقَرَارِ فَأَنَا عَتِيقُكَ مِنْ جَمِيعِ الْمَصَائِبِ وَ اللَّوَاظِبِ وَ الْغُومِ الَّتِي سَاوَرْتَنِي فِيهَا الْهُمُومُ بِمَعَارِضِ أَضْيَافِ الْبَلَاءِ وَ مَضِرُّوفِ جُهِدِ الْقَضَاءِ - لَا أَذْكَرُ مِنْكَ إِلَّا الْجَمِيلَ وَ لَا أَرَى مِنْكَ إِلَّا التَّفْصِيلَ خَيْرُكَ لِي شَامِلٌ وَ فَضْلُكَ عَلَيَّ مُتَوَاتِرٌ وَ نِعْمُكَ عِنْدِي مُتَّصِلَةٌ لَمْ تَحْقُقْ حِذَارِي وَ صَدَقْتَ رَجَائِي وَ صَاحَبْتَ أَسْفَارِي وَ أَكْرَمْتَ إِحْضَارِي وَ شَفَيْتَ أَمْرَاضِي وَ عَافَيْتَ مُثْقَلِي وَ مَتَوَّاهِي وَ لَمْ تُشْمِتْ بِي أَعْدَائِي وَ رَمَيْتْ مِنْ رَمَانِي وَ كَفَيْتَنِي شَتَائِنَ مَنْ عَادَانِي فَحَمِيدِي لَكَ وَاصِلٌ وَ ثَنَائِي عَلَيْكَ دَائِمٌ مِنَ الدَّهْرِ إِلَى الدَّهْرِ بِأَلْوَانِ التَّسْيِيحِ خَالِصًا لِتَذِكْرِكَ وَ مَرْضِيًّا لَكَ بِنَاصِعِ التَّحْمِيدِ وَ إِمْحَاضِ التَّمْجِيدِ بِطُولِ التَّعْدِيدِ وَ إِكْذَابِ أَهْلِ التَّنْذِيدِ لَمْ تُعَنْ فِي قُدْرَتِكَ وَ لَمْ تُشَارِكْ فِي إِلَهِيَّتِكَ وَ لَمْ تُعَايِنْ إِذْ حَبَسْتَ الْأَشْيَاءَ عَلَى الْغَزَائِرِ الْمُخْتَلِفَاتِ وَ لَمَّا حَزَقْتَ الْأَوْهِيَامَ حُجْبِ الْغُيُوبِ إِلَيْكَ فَاعْتَقَدْتَ مِنْكَ حُدُودًا فِي عَظَمَتِكَ وَ لَمْ تَعْلَمْ لَكَ مَائِيَّةٌ فَتَكُونَ لِلْأَشْيَاءِ الْمُخْتَلِفَةِ مُجَانِسًا لَا يَبْلُغُكَ بَعْدُ الْهِمَمُ وَ لَا يَنَالُكَ غَوْصُ الْفِطَنِ لَا يَنْتَهِي إِلَيْكَ نَظَرُ النَّاطِرِ فِي مَجْدِ جَبَرُوتِكَ اذْتَفَعَتْ عَنْ صَمَمِهِ الْمَخْلُوقِينَ صِفَاتُ قُدْرَتِكَ وَ عَلَا عَنْ ذَلِكَ كَبِيرُ عَظَمَتِكَ لَا يَنْقُصُ مَا أَرَدْتَ أَنْ يَزْدَادَ وَ لَا يَزْدَادُ مَا أَرَدْتَ أَنْ يَنْقُصَ لَمَّا أَحَدٌ شَهِدَكَ حِينَ فَطَرْتَ الْخَلْقَ وَ لَمَّا بَدَأَ حَضَرَكَ حِينَ بَرَأْتَ النُّفُوسَ وَ كَلَّتِ الْأَلْسُنُ عَنْ تَفْسِيرِ صِفَتِكَ وَ انْحَسَرَتْ الْعُقُولُ عَنْ كُنْهِ مَعْرِفَتِكَ وَ كَيْفَ تَوْصِفُ وَ أَنْتَ الْجَبَّارُ الْقُدُّوسُ الَّذِي لَمْ يَزَلْ أَرْزُلِيَا دَائِمًا فِي الْغُيُوبِ وَ خِدَكَ لَيْسَ فِيهَا غَيْرُكَ وَ لَمْ يَكُنْ لَهَا سِوَاكَ وَ لَا هَجَمَتِ الْعُيُونُ عَلَيْكَ فَتَذَرِكَ مِنْكَ إِنِّشَاءً وَ لَا تَهْدَى الْقُلُوبُ لِصِفَتِكَ وَ لَا يَبْلُغُ الْقُحُولُ جَلَالَ عِزَّتِكَ حَارَتْ فِي مَلَكُوتِكَ عَمِيقَاتِ مِزَاهِبِ التَّفَكِيرِ فَتَوَاضَعَتِ الْمُلُوكُ لِهَيْبَتِكَ وَ عَنَتِ الْوُجُوهُ بِجِذْلِهِ الْإِسْتِكَانَةَ لِمَكَ وَ انْقَادَ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَتِكَ وَ اسْتَسْلَمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِكَ وَ خَضَعَتْ لَكَ الرِّقَابُ وَ كُلُّ دُونَ ذَلِكَ تَخِيِيرُ اللَّغَاتِ وَ ضَلَّ هُنَالِكَ التَّذْيِيرُ فِي تَضَاعِيفِ الصِّفَاتِ فَمَنْ تَفَكَّرَ فِي ذَلِكَ رَجَعَ طَرَفُهُ إِلَيْهِ حَسِيرًا وَ عَقْلُهُ مَبْهُوتًا وَ تَفَكَّرَهُ مُتَحِيرًا اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ مُتَوَاتِرًا مُتَوَالِيًا مُتَسَقًّا مُسْتَوْثِقًا يَدُومُ وَ لَا يَبِيدُ غَيْرُ مَفْقُودٍ فِي الْمَلَكُوتِ وَ لَا مَطْمُوسٍ فِي الْعَالَمِ وَ لَا مُنْتَقِصٍ فِي الْعِزِّ وَ لَكَ الْحَمْدُ فِيمَا لَا تُحْصِي مَكَارِمُهُ فِي اللَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ وَ الصُّبْحِ إِذَا أَشْفَرَ وَ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ الْغُدُوِّ وَ الْآصَالِ وَ الْعِشِيِّ وَ الْإِبْكَارِ وَ الظُّهَيْرِ وَ الْأَسْحَارِ اللَّهُمَّ بِتَوْفِيقِكَ قَدْ أَحْضَرْتَنِي النَّجَاءَ وَ جَعَلْتَنِي مِنْكَ فِي وَلَايَةِ الْعِصْمَةِ وَ لَمْ أَبْرُحْ فِي سُبُوحِ نِعْمَائِكَ وَ تَتَابِعِ آلَائِكَ مَحْفُوظًا لَكَ فِي الْمَنْعَةِ وَ الدَّفَاعِ لَمْ تُكَلِّفْنِي فَوْقَ طَاقَتِي إِذْ لَمْ تَرْضَ مِنِّي إِلَّا طَاعَتِي فَلَيْسَ شُكْرِي وَ لَوْ دَأْبْتُ مِنْهُ فِي الْمَقَالِ وَ بَالِغْتُ فِي الْفِعَالِ يَبْلُغُ أَذْنَى حَقِّكَ وَ لَا مَكَافٍ فَضْلَكَ - لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَمْ تَغِبْ وَ لَا تَغِيبْ عَنْكَ غَائِبِيَّةٌ وَ لَا تَخْفَى فِي غَوَامِضِ الْوَلَايَةِ عَلَيْكَ خَافِيَّةٌ وَ لَمْ تَضِلْ لَكَ فِي ظُلَمِ الْخَفِيَّاتِ ضَالَّةٌ إِنَّمَا أَمْرُكَ إِذَا شِئْتَ أَنْ تَقُولَ كُنْ فَيَكُونُ اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ مِثْلَ مَا حَمَدْتَ بِهِ نَفْسَكَ وَ حَمَدَكَ بِهِ الْحَامِدُونَ وَ مَجَّدَكَ بِهِ الْمُمَجِّدُونَ وَ كَبَّرَكَ بِهِ الْمُكَبِّرُونَ وَ عَظَّمَكَ بِهِ الْمُعْظَمُونَ حَتَّى يَكُونَ لَكَ مِنِّي وَ خِدِي فِي كُلِّ طَرَفِهِ عَيْنٌ وَ أَقَلُّ مِنْ ذَلِكَ مِثْلُ حَمْدِ الْحَامِدِينَ وَ تَوْحِيدِ أَضْيَافِ الْمُخْلِصِينَ وَ ثَنَاءِ جَمِيعِ الْمُهْلِلِينَ وَ تَقْدِيسِ أَحْبَابِكَ الْعَارِفِينَ وَ مِثْلُ مَا أَنْتَ عَارِفٌ وَ مُحْمَدٌ بِهِ فِي جَمِيعِ خَلْقِكَ مِنَ الْحَيَوَانِ وَ ارْغَبْ إِلَيْكَ فِي بَرَكَتِهِ مَا أَنْطَقْتَنِي بِهِ مِنْ حَمِيدِكَ فَمَا أَيْسَرَ مَا كَلَّفْتَنِي مِنْ حَمِيدِكَ وَ عَظَّمْتَ مَا وَعَدْتَنِي عَلَى شُكْرِكَ مِنْ ثَوَابِهِ ابْتِدَاءً لِلنَّعْمِ فَضْلًا وَ طَوْلًا وَ أَمَرْتَنِي بِالشُّكْرِ حَقًّا وَ عِدْلًا وَ وَعَدْتَنِي أَضْعَافًا وَ مَزِيدًا وَ أَعْطَيْتَنِي مِنْ رِزْقِكَ اِغْتِبَارًا وَ فَرَضًا وَ سَأَلْتَنِي مِنْهُ صَغِيرًا وَ أَعْفَيْتَنِي مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَ لَمْ تُسَلِّمْ لِي لِلشُّؤْمِ مِنْ بَلَائِكَ وَ جَعَلْتَ بِلَيْتِي الْعَافِيَةَ وَ وَلَيْتِي بِالْبَسِطَةِ وَ الرَّخَاءِ وَ شَرَعْتَ لِي أَيْسَرَ الْفَضْلِ مَعَ مَا وَعَدْتَنِي مِنَ الْمَحَبَّةِ الشَّرِيفَةِ وَ يَسَّرْتَ لِي مِنَ الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ وَ اصْطَفَيْتَنِي بِأَعْظَمِ النَّبِيِّينَ دَعْوَةً وَ أَفْضَلِهِمْ شَفَاعَةً مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ اللَّهُمَّ فَاعْفُوْ لِي مَا لَا يَسْعُهُ إِلَّا مَغْفِرَتُكَ وَ لَا يَمَحَاهُ إِلَّا عَفْوُكَ وَ لَا يُكَفِّرُهُ إِلَّا فَضْلُكَ وَ هَبْ لِي

فِي يَوْمِي هَذَا يَقِينًا يَهْوُونَ عَلَى مَصِيبَاتِ الدُّنْيَا وَ أَحْزَانَهَا وَ شَوْقًا إِلَيْكَ وَ رَغْبَةً فِيمَا عِنْدَكَ وَ أَكْتُبُ لِي عِنْدَكَ الْمَغْفِرَةَ وَ بَلْغِي الْكَرَامَةَ وَ أَرْزُقْنِي شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ فَإِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الرَّفِيعُ الْبَدِيُّ الْبَدِيعُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الَّذِي لَيْسَ لَأَمْرِكَ مَدْفَعٌ وَ لَا عَنْ فَضْلِكَ مَمْنَعٌ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ رَبِّي وَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةُ الْعُلْيَا الْكَبِيرُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَ الْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْدِ وَ الشُّكْرَ عَلَى نِعْمَتِكَ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَوْرِ كُلِّ جَائِرٍ وَ بَغْيِ كُلِّ بَاغٍ وَ حَسَدِ كُلِّ حَاسِدٍ بِكَ أَصُولُ عَلَى الْأَعْيَادِ وَ إِيَّاكَ أَرْجُو الْوَلَايَةَ لِلْأَحْبَاءِ مَعَ مَا لَا أَسْتَطِيعُ إِحْصَاءَهُ وَ لَا تَعْدِيدُهُ مِنْ فَوَائِدِ فَضْلِكَ وَ طَرَفِ رِزْقِكَ وَ أَلْوَانِ مَا أَوْثَقْتَنِي مِنْ إِزْفَادِكَ فَأَنَا مُقَرَّرٌ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْفَاشِي فِي الْخَلْقِ حَمِيدُكَ الْبَاسِطُ بِالْجُودِ يَدُكَ لَا تُضَادُّ فِي حُكْمِكَ وَ لَا تُتَارَعُ فِي أَمْرِكَ تَمْلِكُ مِنَ الْأَنَامِ مَا تَشَاءُ وَ لَا يَمْلِكُونَ إِلَّا مَا تُرِيدُ أَنْتَ الْمُنْعَمُ الْمُفْضِلُ الْقَادِرُ الْقَاهِرُ الْمُقَدِّسُ فِي نُورِ الْقُدُسِ تَرَدَّدْتَ الْمَجْدُ بِالْعِزِّ وَ تَعَظَّمْتَ الْعِزُّ بِالْكَبَرِيَاءِ وَ تَغَشَّيْتَ النُّورَ بِالْبَهَاءِ وَ تَجَلَّيْتَ الْبَهَاءَ بِالْمَهَابَةِ لَكَ الْمُنُّ الْقَدِيمُ وَ السُّلْطَانُ الشَّامِخُ وَ الْحَوْلُ الْوَاسِعُ وَ الْقُدْرَةُ الْمُفْتِيدَةُ إِذْ جَعَلْتَنِي مِنْ أَفَاضِلِ بَنِي آدَمَ وَ جَعَلْتَنِي سَيِّعًا بَصِيرًا صَاحِبًا سَوِيًّا مُعَافًا لَمْ تَشْغَلْنِي فِي نُقْصَانٍ فِي يَدَيَّ ثُمَّ لَمْ تَمْنَعْكَ كَرَامَتِكَ إِيَّايَ وَ حُسْنُ صَنِيعِكَ عِنْدِي وَ فَضْلُ نِعْمَاتِكَ عَلَيَّ إِذْ وَسَّعْتَ عَلَيَّ فِي الدُّنْيَا وَ فَضَّلْتَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِنْ أَهْلِهَا فَجَعَلْتَ لِي سَمْعًا يَعْقِلُ آيَاتِكَ وَ بَصِيرًا يَرَى قُدْرَتَكَ وَ فَوَادًا يَعْرِفُ عَطِيَّتَكَ فَأَنَا لِفَضْلِكَ عَلَى حَامِدٍ وَ تَحْمِيدِهِ لَكَ نَفْسِي وَ بِحَقِّكَ شَاهِدٌ لِأَنَّكَ حَتَّى قَبْلَ كُلِّ حَتَّى وَ حَتَّى يَعِدُ كُلَّ مَيِّتٍ وَ حَتَّى تَرُثَ الْحَيَاةَ لَمْ تَقْطَعْ عَنِّي خَيْرَكَ فِي كُلِّ وَقْتٍ وَ لَمْ تَنْزِلْ بِي عُقُوبَاتِ النِّقَمِ وَ لَمْ تُغَيِّرْ عَلَيَّ وَثَائِقَ الْعَصَمِ فَلَوْ لَمْ أَذْكُرْ مِنْ إِحْسَانِكَ إِلَّا عَفْوَكَ عَنِّي وَ الْإِسْتِجَابَةَ لِتَدْعَائِي حِينَ رَفَعْتَ رَأْسِي وَ أَنْطَقْتَ لِسَانِي بِتَحْمِيدِكَ وَ تَمْجِيدِكَ لَمَا فِي تَقْدِيرِكَ خَطَأً حِينَ صَوَّرْتَنِي - وَ لَمَا فِي قِسْمِهِ الْأَرْزَاقِ حِينَ قَدَّرْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ مَا حَفِظَهُ عِلْمُكَ وَ عِدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ قُدْرَتُكَ وَ عِدَدَ مَا وَسَّعَتْ رَحْمَتُكَ اللَّهُمَّ فَتَمِّمْ إِحْسَانَكَ فِيمَا بَقِيَ كَمَا أَحْسَنْتَ إِلَيَّ فِي مَا مَضَى فَإِنِّي أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِتَوْحِيدِكَ وَ تَمْجِيدِكَ وَ تَحْمِيدِكَ وَ تَهْلِيلِكَ وَ تَكْبِيرِكَ وَ تَعْظِيمِكَ وَ تَنْوِيرِكَ وَ رَأْفَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ عُلُوكَ وَ حِيَاطَتِكَ وَ وَقَائِكَ وَ مَنِّكَ وَ جَلَالِكَ وَ جَمَالِكَ وَ بَهَائِكَ وَ سُلْطَانِكَ وَ قُدْرَتِكَ أَلَّا تَحْرِمَنِي رِفْدَكَ وَ فَوَائِدَ كَرَامَتِكَ فَإِنَّهُ لَا يَغْتَرِيكَ لِكَثْرَةِ مَا يَنْدَفِقُ مِنْ سُيُوبِ الْعَطَايَا عَوَاقِبُ الْبُخْلِ وَ لَمَا يَنْقُصُ جُودَكَ التَّقْصِيرُ فِي شُكْرِ نِعْمَتِكَ وَ لَا يَجْمُ خَزَائِنُكَ الْمَنْعُ وَ لَا يُؤْثِرُ فِي جُودِكَ الْعَظِيمِ مِنْخِرُكَ الْفَسَائِقُ الْجَبِيلُ وَ لَا تَخَافُ ضَمِيمٍ إِفْلَاقٍ فَتُكَدِّي وَ لَا يُلْحِقُكَ خَوْفٌ عِذْمٍ فَتَقْبُضَ [فَتَنْقُصُ فَيُضْ فَضْلُكَ وَ تَرْزُقْنِي قَلْبًا حَاشِعًا وَ يَقِينًا صَادِقًا وَ لِسَانًا ذَاكِرًا وَ لَا تُؤْمِنِي مَكْرَكَ وَ لَا تُكْشِفْ عَنِّي سِتْرَكَ وَ لَا تُنْسِيَنِي ذِكْرَكَ وَ لَا تُنْزِعْ مِنِّي بَرَكَتَكَ وَ لَا تَقْطَعْ مِنِّي رَحْمَتَكَ وَ لَا تُبَاعِدْنِي مِنْ جَوَارِكَ وَ لَا تُؤْيِسْنِي مِنْ رَوْحِكَ وَ كُنْ لِي أُنْسًا مِنْ كُلِّ وَحْشَةٍ وَ اعْصِمْنِي مِنْ كُلِّ هَلَكَةٍ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ مُرَدِّدًا كَرَامَتِكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! نَا أَمِيدُ نَسَاحَتِهِ وَ حَقِّ پَدَرِي رَا كَزَارَدِيد. خَدَاوَنَد پَادَاش نِيكُو كَارَاتَنَان دِهَاد! سِپَس اِفِرُود: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! مِي خَوَاهِم دِه هَزَار دِينَار صَدَقَهُ دِهَم؛ كِه شَايَسْتَكِي دِرِيَا فِت دَارَد؟ فِرْمُود: «آن رَا مِيَان پَارَسَايَان قَرَأَنِي پَخْش كَن. كَار نِيكَ جَز دَر مَانَد اِيْشَان بِه جَا نِيْسْت تَا دَر بِنْدَكِي پُرُور دِ كَارْشَان وَ تِلَاوَت كِتَابْش نِيرُو بَكِيرِنْد.» آن مُرَد بِه تَوْصِيَهِي حَضْرَتْش عَمَل كَرْد.

۱۶ - دَعَايِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ سَلَامُهُ عَلَيْهِ كِه بِرْ هَمَهِي دَعَاهِي دِيكِر بَرْتَرِي دَارَد

این دعا را اَمیرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَیْهِ السَّلَام وَ حَضْرَتِ یَاقِر وَ اِمَامِ صَادِقِ عَلَیْهِمَا السَّلَام می خواندند. آن را به ابوجعفر مُحَمَّد بن عُمَرَان (عمری) رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَیْهِ اِرَاثَه کردند. گفت: این دعا مانند ندارد. خواندن آن از بهترین عبادت‌هاست. دعا این است: اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي وَ أَنَا عَبْدُكَ آمَنْتُ بِكَ مُخْلِصًا لَكَ عَلَى عَهْدِكَ وَ وَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ سُوءِ عَمَلِي وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِذُنُوبِي الَّتِي لَا يَغْفِرُهَا غَيْرُكَ أَصِيحَ ذُلِّي مُسْتَجِيرًا بِعِزَّتِكَ وَ أَصِيحَ فَقْرِي مُسْتَجِيرًا بِغَنَاكَ وَ أَصِيحَ جَهْلِي مُسْتَجِيرًا بِحِلْمِكَ وَ أَصِيحَ قَلَّةِ حِيلَتِي مُسْتَجِيرًا بِقُدْرَتِكَ وَ أَصِيحَ خَوْفِي مُسْتَجِيرًا بِأَمَانِكَ وَ أَصِيحَ ذَائِي مُسْتَجِيرًا بِدَوَائِكَ وَ أَصِيحَ سُقْمِي مُسْتَجِيرًا بِشِفَائِكَ وَ أَصِيحَ حَيْنِي [جُبْنِي مُسْتَجِيرًا بِقَضَائِكَ وَ أَصِيحَ ضَعْفِي مُسْتَجِيرًا بِقُوَّتِكَ وَ أَصِيحَ ذَنْبِي مُسْتَجِيرًا بِمَغْفِرَتِكَ وَ أَصِيحَ وَجْهِي الْفَانِي الْبَالِي مُسْتَجِيرًا

بَوَجْهِكَ الْبَاقِي الدَّائِمِ الَّذِي لَمْ يَنْلِ وَ لَمْ يَفْنِ يَا مَنْ لَا يُورِيهِ لَيْلٌ دَاجٌ وَ لَا سَمَاءٌ ذَاتُ أُبْرَاجٍ وَ لَا حُجُبٌ ذَاتُ أُتْرَاجٍ [اَرْتَجَاجٌ وَ لَا مَاءٌ تَجَاجٌ فِي قَعْرِ بَحْرِ عَجَاجٍ يَا دَافِعَ السَّطَوَاتِ يَا كَاشِفَ الْكُرْبَاتِ يَا مُنْزِلَ الْبَرَكَاتِ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ أَسْأَلُكَ يَا فَتَّاحُ يَا نَفَّاحُ يَا مُرْتَاحُ يَا مَنْ بِيَدِهِ خَزَائِنُ كُلِّ مِفْتَاحٍ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّاهِرِينَ الطَّيِّبِينَ وَ أَنْ تُفْتَحَ لِي مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَنْ تُحِبَّ عَنِّي فَتْنَةَ الْمُوَكَّلِ بِي وَ لَا تُسَلِّطْهُ عَلَيَّ فِيهِلْكَنِي وَ لَا تَكِلْنِي إِلَى أَحَدٍ طَوْفَهُ عَيْنٌ فَيَعْجِزَ عَنِّي وَ لَا تُخَرِّمْنِي الْجَنَّةَ وَ ارْحَمْنِي وَ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَ أَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ وَ اكْفِنِي بِالْحَلَالِ عَنِ الْحَرَامِ وَ الطَّيِّبِ عَنِ الْخَبِيثِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ - اللَّهُمَّ خَلَقْتَ الْقُلُوبَ عَلَى إِرَادَتِكَ وَ فَطَرْتَ الْعُقُولَ عَلَى مَعْرِفَتِكَ فَتَمَلَّمْتُ الْإِفْتِدَاءَ مِنْ مَخَافَتِكَ وَ صَيَّرْتَ الْقُلُوبَ بِأَلْوَلِهِ وَ تَقَاصَرَ وَسْعُ قَدْرِ الْعُقُولِ عَنِ الشَّيْءِ عَلَيْكَ وَ انْقَطَعَتِ الْأَلْفَاظُ عَنْ مَقْدَارِ مَحَاسِنِكَ وَ كَلَّتِ الْأَلْسُنُ عَنْ إِحْصَاءِ نِعَمِكَ فَإِذَا وَلَجْتُ بِطُرُقِ الْبَحْثِ عَنْ نِعَتِكَ بَهَرْتُهَا خَيْرُهُ الْعَجْزُ عَنْ إِدْرَاكِ وَضْعِكَ فَهِيَ تَرَدَّدُ فِي التَّقْصِيرِ عَنْ مُجَاوِزِهِ مَا حَدَّدَتْ لَهَا إِذْ لَيْسَ لَهَا أَنْ تَتَجَاوَزَ مَا أَمَرَتْهَا فَهِيَ بِالْإِفْتِدَارِ عَلَى مَا مَكَّنَتْهَا تَحْمَدُكَ بِمَا أَنْهَيْتَ إِلَيْهَا وَ الْأَلْسُنُ مُتَبَسِّطَةٌ بِمَا تُمَلِي عَلَيْهَا وَ لَكَ عَلَى كُلِّ مَنْ اسْتَعْبَدْتَ مِنْ خَلْقِكَ أَلَّا يَمْلُؤُوا مِنْ حَمْدِكَ وَ إِنْ قَصُرَتْ الْمَحَامِدُ عَنْ شُكْرِكَ عَلَى مَا أَسَيَّدْتَ إِلَيْهَا مِنْ نِعَمِكَ فَحَمْدُكَ بِمَبْلَغِ طَاقَةِ جَهْدِهِمْ [حَمْدٌ] الْحَامِدُونَ وَ اعْتَصَمَ بِرَحْمَةِ عَفْوِكَ الْمُقْصِرُونَ وَ أَوْجَسَ بِالرُّبُوبِيَّةِ لَكَ الْخَائِفُونَ وَ قَصَدَ بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ الطَّالِبُونَ وَ انْتَسَبَ إِلَى فَضْلِكَ الْمُحْسِنُونَ وَ كُلٌّ يَتَفَتَّحُ فِي ظِلَالِ تَأْمِيلِ عَفْوِكَ وَ يَتَضَاعَلُ بِالذُّلِّ لِحُوفِكَ وَ يَعْتَرِفُ بِالتَّقْصِيرِ فِي شُكْرِكَ فَلَمْ يَمْنَعْكَ صُدُوفٌ مِنْ صَدَفٍ عَنْ طَاعَتِكَ وَ لَا عُكُوفٌ مِنْ عَكْفٍ عَلَى مَغْصَبَتِكَ إِنْ أَسْبَغْتَ عَلَيْهِمُ النِّعَمَ وَ أَجْزَلْتَ لَهُمُ الْقِسْمَ وَ صَيَّرْتَ عَنْهُمْ النِّعَمَ وَ خَوَّفْتَهُمْ عَوَاقِبَ النَّدَمِ وَ ضَاعَفْتَ لِمَنْ أَحْسَنَ وَ أَوْجَبْتَ عَلَى الْمُحْسِنِينَ شُكْرَ تَوْفِيقِكَ لِلْإِحْسَانِ وَ عَلَى الْمُسِيءِ شُكْرَ تَعَطُّفِكَ بِالْإِمْتِنَانِ - وَ وَعَدْتَ مُحْسِنَهُمْ بِالزِّيَادَةِ فِي الْإِحْسَانِ مِنْكَ فَسَيَبْحَثُونَكَ تَثِيبٌ عَلَى مَا يَدُوُّهُ مِنْكَ وَ انْتِسَابُهُ إِلَيْكَ وَ الْقُوَّةُ عَلَيْهِ بِكَ وَ الْإِحْسَانُ فِيهِ مِنْكَ وَ التَّوَكُّلُ فِي التَّوْفِيقِ لَهُ عَلَيْكَ فَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدٌ مَنْ عِلْمٌ أَنَّ الْحَمْدَ لَكَ وَ أَنَّ بَدَأَهُ مِنْكَ وَ مَعَادَهُ إِلَيْكَ حَمْدًا لَا يَقْصُرُ عَنْ بُلُوغِ الرِّضَا مِنْكَ حَمْدٌ مَنْ قَصَدَكَ بِحَمْدِهِ وَ اسْتَحَقَّ الْمَزِيدَ لَهُ مِنْكَ فِي نِعَمِهِ وَ لَكَ مُؤَيَّدَاتٌ مِنْ عَوْنِكَ وَ رَحْمَةٌ تَخْصُ بِهَا مَنْ أَحْبَبْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اخْصُصْنَا مِنْ رَحْمَتِكَ وَ مُؤَيَّدَاتِ لُطْفِكَ بِأَوْجِبِهَا لِلْإِقَالَاتِ وَ أَعْصِمِهَا مِنَ الْإِضَاعَاتِ وَ أَنْجِهَا مِنَ الْهَلَكَاتِ وَ أَرْشِدِهَا إِلَى الْهَدَايَاتِ وَ أَوْقَاهَا مِنَ الْآفَاتِ وَ أَوْفِرْهَا مِنَ الْحَسَنَاتِ وَ أَنْزِلْهَا بِالْبَرَكَاتِ وَ أَرْزِدْهَا فِي الْقِسْمِ وَ أَسْبِغْهَا لِلنِّعَمِ وَ أَسْتَرِهَا لِلْعُيُوبِ وَ أَعْفِرْهَا لِلذُّنُوبِ إِنَّكَ قَرِيبٌ مُجِيبٌ فَصِلْ عَلَى خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ وَ صَيِّفْهُنَّ مِنْ بَرِيَّتِكَ وَ أَمِينِكَ عَلَى وَحْيِكَ بِأَفْضَلِ الصَّلَوَاتِ وَ بَارِكْ عَلَيْهِ بِأَفْضَلِ الْبَرَكَاتِ بِمَا بَلَغَ عَنْكَ مِنَ الرِّسَالَاتِ وَ صَيَّدَعَ بِأَمْرِكَ وَ دَعَا إِلَيْكَ وَ أَفْصَحَ بِالْأَدْلَالِ عَلَيْكَ بِالْحَقِّ الْمُبِينِ حَتَّى آتَاهُ الْيَقِينُ وَ صَيَّلَى اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الْمَأْوَلِينَ وَ صَيَّلَى اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ وَ عَلَى آلِهِ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ وَ أَخْلَفَهُ فِيهِمْ بِأَحْسَنِ مَا خَلَفَتْ بِهِ أَحَدًا مِنَ الْمُرْسَلِينَ بِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ لَكَ إِرَادَاتٌ لَا تَعَارِضُ دُونَ بُلُوغِهَا الْغَايَاتِ قَدْ انْقَطَعَ مَعَارِضُهَا بِعَجْزِ الْإِسْطَاعَاتِ عَنِ الرَّدِّ لَهَا دُونَ الْغَايَاتِ فَأَيُّهُ إِرَادَةٌ جَعَلَتْهَا إِرَادَةً لِعَفْوِكَ وَ سَيِّبًا لِنَيْلِ فَضْلِكَ وَ اسْتَئْزَلًا لِخَيْرِكَ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ وَ صَلِّ لَهَا اللَّهُمَّ بِدَوَامٍ وَ ابْدَأْهَا بِتَمَامٍ إِنَّكَ وَاسِعُ الْجَبَاءِ كَرِيمُ الْعَطَاءِ مُجِيبُ النَّدَاءِ سَمِيعُ الدُّعَاءِ

۱۷ نیز دعای ارزشمندی از امیر المؤمنین علیه السلام

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ غَالِبٍ - عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي حَبِيبَةَ + خَلِيلُ بْنُ سَالِمٍ - حَارِثُ بْنُ عُمَيْرٍ: امام جعفر صادق علیه السلام از پدرش و آن حضرت از جدش و آن حضرت از امیر المؤمنین علیه السلام که درود و سلام فراوان حق بر تبار پاک و شایسته و برگزیده‌ی حضرتش باد نقل می‌فرماید که فرمود: «رسول گرامی که بر او و خاندانش سلام خدا باد این دعا را به من آموخت و فرمان داد تا در هر زمان و در هر سختی و راحتی، آن را به همراه داشته باشم و به جانشین خود پیام‌مزم و نیز فرمود که در طول زندگی آن را از خویش جدا نسازم تا فردا پروردگار بزرگ را با همراه داشتن آن دیدار کنم! آن حضرت به من فرمود: هر صبح شام این دعا را بخوان که گنجی است از گنج‌های عرش. گفتم: چه بخوانم؟ فرمود: این دعا را - که من بعد از توضیح ثواب آن

می‌گویم - بخوان. آن گاه که پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلِّمْ (دعا را) به پایان رساندند، اَبی بِنِ کعب انصاری گفت: یا رَسُولَ اللَّهِ، پاداش خواننده‌ی این دعا چیست؟ فرمود: آرام بگیر، اَبی! عالمان زبان توضیح ارزش خواننده‌ی این دعا را ندارند. گفت: پدر و مادرم به فدای شما! ارزش آن را بیان فرمایید. پیامبر خدا لبخندی زد و فرمود: آدمی زاده بر آن چه از او باز داشته می‌شود آزمندتر است. گوشه‌ای از پاداش این دعا را برایتان می‌گویم: وقتی خواننده‌ی دعا آن را در پیشگاه حق - عَزَّ وَجَلَّ - می‌خواند، خوبی از همه سوی آسمان تا زمین بر فرق سر او می‌ریزد؛ خداوند آرامش بر او فرو می‌فرستد و رحمت او را در بر می‌گیرد. این دعا پایانه‌ای جز عرش پروردگار جهانیان ندارد. زمزمه‌ای چونان صدای زنبور عسل دارد. خداوند به خواننده‌ی این دعا نگاه خویش می‌افکند. هر که سه بار آن را بخواند و از خیرهای دنیا یا آخرت بخواهد، خداوند خواسته‌ی او را بر می‌آورد و به انجام می‌رساند و از عذاب قبر و سینه تنگی (پس از مرگ) رهایی می‌دهد. در روز رستاخیز، خواننده‌ی این دعا بر مرکبی سفید از مروارید، در برابر پروردگار هستی به پا می‌خیزد. خداوند همه‌ی نعمت‌ها را برای او فرمان می‌دهد و می‌گوید: بنده‌ی من! هر جای بهشت را می‌خواهی، برگزین. افزون بر این، پاداش‌هایی نزد خدای دارد که نه چشمی دیده است و نه گوش‌ی شنیده و نه به گمان آفریده‌ای و نه بر زبان ستاینده‌ای آمده است. سَلَمَانَ پارسی رَحِمَهُ اللَّهُ عرض کرد: فدای شما شوم! بیشتر از ارزش آن بگوئید. پیامبر که درود و سلام فروان خدا بر آن حضرت و خاندانش باد فرمود: ابا عَبْدِ اللَّهِ! سوگند به آن که مرا به پیامبری راستین برگزید، اگر این دعا را بر دیوانه‌ای بخواند، همان ساعت هوشیار می‌گردد و اگر بر زن سخت‌زایی، پیش از چشم بر هم زدنی، زادنش آسان می‌شود و اگر بر رانده‌ی پدر و مادر، همان لحظه کارش با پدر و مادر درست خواهد شد. آری، سلمان؛ به آن که مرا به پیامبری راستین فرستاد. هر بنده‌ای چهل شب جمعه با خلوص آن را بخواند، همه‌ی گناهان مردمی و خدایی او آمرزیده، خواهد گردید. به آن که مرا به پیامبری راستین فرستاد، هر که این دعا را بخواند، غم‌ها و اندوه‌ها و بیماری‌های جهان از دلش زدوده خواهد شد. آری سَلَمَانَ، هر که خدا را با این دعا بخواند - درست خوانده باشد یا نادرست - آن گاه با امید پاداش به بستر رود، با هر حرف آن، خداوند هزار فرشته‌ی آسمانی (بر او) خواهد فرستاد؛ با چهره‌هایی روشن‌تر از خورشید و ماه بدر. سَلَمَانَ پرسید: آیا خدای بزرگ با این دعا، همه‌ی این پاداش‌ها را به بنده می‌دهد؟! فرمود: سَلَمَانَ! به هیچ کسی آن را خبر مده تا مهم‌تر از آن را برایت بگویم. گفت: یا رَسُولَ اللَّهِ، چرا فرمان می‌دهید که آن را پوشیده بدارم؟ فرمود: بیم دارم بندگی را رها کنند و تنها بر دعا تکیه کنند. گفت: بفرمایید یا رَسُولَ اللَّهِ. فرمود: آری، (می‌گویم) سَلَمَانَ! هر که این دعا را بخواند و در زندگی همه‌ی گناهان بزرگ را آورده باشد و در همان شب یا روز خواندن دعا بمیرد، شهید به شمار می‌رود! و اگر بی‌توبه بمیرد، خداوند، به بزرگی و آمرزش خویش، گناهان او را خواهد بخشود! دعا این است. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْمُبِينُ الْمُدَبِّرُ بِلَا وَزِيرٍ وَلَمَّا خَلَقَ مِنْ عِبَادِهِ يَسْتَشِيرُ الْأَوَّلَ غَيْرَ مَضْرُوفٍ وَالْبَاقِي بَعْدَ فَنَاءِ الْخَلْقِ الْعَظِيمِ الرَّبُّ بِيَّتُهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَيْنِ وَفَاطَرُهُمَا وَ مُبْتَدِعُهُمَا بِغَيْرِ عَمَدٍ خَلَقَهُمَا فَتَقَفَهُمَا فَتَقَامَتِ السَّمَاوَاتُ طَائِعَاتٍ بِأَمْرِهِ وَاسْتَقَرَّتِ الْأَرْضُونَ بِأَوْتَادِهَا فَوْقَ الْمَاءِ ثُمَّ عَلَا رَبُّنَا فِي السَّمَاوَاتِ الْعُلَى - الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى فَأَنَا أَشْهَدُ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَمَّا رَافَعَ لِمَا وَضَعْتَ وَلَمَّا وَاضَعَ لِمَا رَفَعْتَ وَلَا مُعِزَّ لِمَنْ أَذَلَّتْ وَلَا مُدِلَّ لِمَنْ أَعَزَّزْتَ وَلَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطَى لِمَا مَنَعْتَ وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُنْتَ إِذْ لَمْ تَكُنْ سَمَاءً مَبْنِيَّةً وَلَا أَرْضٌ مَدْحِيَّةً وَلَا شَمْسٌ مُضِيَّةً وَلَا لَيْلٌ مُظْلِمٌ وَلَا نَهَارٌ مُضِيٌّ وَلَا بَحْرٌ لُجِّيٌّ وَلَا جَبَلٌ رَاسٍ وَلَا نَجْمٌ سَارٍ وَلَا قَمَرٌ مُنِيرٌ وَلَا رِيحٌ تَهْبُتُ وَلَا سَحَابٌ يَسْكُبُ وَلَا بَرْقٌ يَلْمَعُ وَلَا رَعْدٌ يُسَبِّحُ وَلَا رُوحٌ تَنْفَسُ وَلَا طَائِرٌ تَطِيرُ وَلَا نَارٌ تَتَوَقَّدُ وَلَا مَاءٌ يَطْرُدُ كُنْتَ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَكَوُنْتَ كُلَّ شَيْءٍ وَقَدَرْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَابْتَدَعْتَ كُلَّ شَيْءٍ وَأَغْنَيْتَ وَأَفْقَرْتَ وَأَمَيْتَ وَأَخْيَيْتَ وَأَضْحَكْتَ وَأَبْكَيْتَ وَعَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَيْتَ فَتَبَارَكْتَ يَا اللَّهُ وَتَعَالَيْتَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَمَّا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْخَلَّاقُ الْمُعِينُ أَمْرَكَ غَالِبٌ وَعِلْمُكَ نَافِذٌ وَكَيْدُكَ غَرِيبٌ وَوَعْدُكَ صَادِقٌ وَقَوْلُكَ حَقٌّ وَحُكْمُكَ عَدْلٌ وَكَلَامُكَ هُدًى وَوَحْيُكَ نُورٌ وَرَحْمَتُكَ وَسِعَتْهُ وَعَفْوُكَ عَظِيمٌ وَفَضْلُكَ كَثِيرٌ وَعَطَاؤُكَ جَزِيلٌ وَحَبْلُكَ مَتِينٌ وَإِمْكَانُكَ عَتِيدٌ وَجَارُكَ عَزِيزٌ وَبَأْسُكَ شَدِيدٌ وَ

مَكَرَكَ مَكِيدَ أَنْتَ يَا رَبِّ مَوْضِعَ كُلِّ شَكْوَى حَاضِرُ كُلِّ مَلَأٍ وَ شَاهِدُ كُلِّ نَجْوَى مُنْتَهَى كُلِّ حَاجَةٍ مُفْرَجُ كُلِّ حُزْنٍ غَنَى كُلِّ مِسْكِينٍ
 حِصْنُ كُلِّ هَارِبٍ أَمَانُ كُلِّ خَائِفٍ جِزْءُ الضُّعْفَاءِ كَنْزُ الْفُقَرَاءِ مُفْرَجُ الْعَمَاءِ مُعِينُ الصَّالِحِينَ ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّنَا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ تَكْفِي مِنْ عِبَادِكَ
 مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْكَ وَ أَنْتَ جَارٌ مَنْ لَدَيْكَ وَ تَضَرَّعَ إِلَيْكَ عِصْمَةٌ مَنْ اعْتَصَمَ بِكَ نَاصِرٌ مَنْ انْتَصَرَ بِكَ تَغْفِرُ الذُّنُوبَ لِمَنْ اسْتَغْفَرَكَ
 جَبَّارُ الْجَبَابِرَةِ عَظِيمُ الْعُظَمَاءِ كَبِيرُ الْكِبَرَاءِ سَيِّدُ السَّادَاتِ مَوْلَى الْمَوَالِي صَرِيحُ الْمُسْتَضَرِّحِينَ مُنْفَسٌ عَنِ الْمَكْرُوبِينَ مُجِيبُ دَعْوَةِ
 الْمُضْطَرِّينَ أَسْمَعُ السَّامِعِينَ أَبْصِرُ النَّاطِرِينَ أَحْكُمُ الْحَاكِمِينَ أَسْرِعُ الْحَاسِبِينَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ قَاضِي حَوَائِجِ الْمُؤْمِنِينَ مُغِيثُ
 الصَّالِحِينَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ أَنْتَ الْخَالِقُ وَ أَنَا الْمَخْلُوقُ وَ أَنْتَ الْمَالِكُ وَ أَنَا الْمَمْلُوكُ وَ أَنْتَ الرَّبُّ وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ أَنْتَ
 الرَّازِقُ وَ أَنَا الْمَرْزُوقُ وَ أَنْتَ الْمُعْطَى وَ أَنَا السَّائِلُ وَ أَنْتَ الْجَوَادُ وَ أَنَا الْبَخِيلُ وَ أَنْتَ الْقَوِيُّ وَ أَنَا الضَّعِيفُ وَ أَنْتَ الْعَزِيزُ وَ أَنَا الدَّلِيلُ وَ
 أَنْتَ الْغَنِيُّ وَ أَنَا الْفَقِيرُ وَ أَنْتَ السَّيِّدُ وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ أَنْتَ الْغَافِرُ وَ أَنَا الْمُسِيءُ وَ أَنْتَ الْعَالِمُ وَ أَنَا الْجَاهِلُ وَ أَنْتَ الْحَلِيمُ وَ أَنَا الْعَجُولُ وَ أَنْتَ
 الرَّحْمَنُ وَ أَنَا الْمَرْحُومُ وَ أَنْتَ الْمُعَافَى وَ أَنَا الْمُبْتَلَى وَ أَنْتَ الْمُجِيبُ وَ أَنَا الْمُضْطَرُّ وَ أَنَا أَشْهَدُ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمُعْطَى
 عِبَادَكَ بِمَا سَوَّالٍ وَ أَشْهَدُ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الْمُتَفَرِّدُ الصَّمَدُ الْفُؤَدُ وَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ
 الطَّاهِرِينَ وَ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ اسْتُرْ عَلَيَّ عُيُوبِي وَ افْتَحْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَ رِزْقًا وَاسِعًا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ
 حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

۱۸ - دعایی از مولای متقیان علیه السلام که می‌توان بر خویش نصب (و همراه) کرد

از حضرت امیر المؤمنین علیه السلام نقل است که: «هر که روزی اش تنگ شود و راه‌های در آمد در زندگی بر او بسته گردد، این نوشته را بر پوست آهوئی یا پاره‌ای از چرم بنویسد و بر (گردن) خویش آویزد یا در لباس خود پنهان سازد و از خود دور ندارد، خداوند روزی‌اش را افزون می‌کند و درهائی را که هرگز بدان نمی‌اندیشیده است به رویش خواهد گشود.» دعا این است: اللَّهُمَّ لَا طَاقَةَ لِفُلَانٍ بِنِ فُلَانٍ بِالْجَهْدِ وَ لَا صَبْرَ لَهُ عَلَى الْبَلَاءِ وَ لَا قُوَّةَ لَهُ عَلَى الْفَقْرِ وَ الْفَاقَةِ اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَحْظُرْ عَلَى فُلَانٍ بِنِ فُلَانٍ رِزْقَكَ وَ لَا تَقْتُرْ عَلَيْهِ سَعَةً مَا عِنْدَكَ وَ لَا تَحْرِمْهُ فَضْلَكَ وَ لَا تَحْسَبْهُ مِنْ جَزِيلِ قِسْمِكَ وَ لَا تَكَلِّهِ إِلَى خَلْقِكَ وَ لَا إِلَى نَفْسِهِ فَيَعْجَزَ عَنْهَا وَ يَضْعَفَ عَنِ الْقِيَامِ فِيمَا يُضِلُّهُ وَ يُضِلُّهُ مَا قَبْلَهُ بَلْ تَنْفَرِدْ بِلَمْ شَعْنِهِ وَ تَوَلَّى كِفَايَتِهِ وَ انْظُرْ إِلَيْهِ فِي جَمِيعِ أُمُورِهِ إِنَّكَ إِنْ وَكَلْتَهُ إِلَى خَلْقِكَ لَمْ يَنْفَعُوهُ وَ إِنْ أَلْحَاقْتَهُ إِلَى أَقْرَبَائِهِ حَرَمُوهُ وَ إِنْ أَعْطَوهُ أَعْطَوْهُ قَلِيلًا نَكِدًا وَ إِنْ مَنَعُوهُ مَنَعُوهُ كَثِيرًا وَ إِنْ بَخَلُوا بَخَلُوا وَ هُمْ لِلْبَخْلِ أَهْلٌ اللَّهُمَّ أَغْنِ فُلَانًا بِنِ فُلَانٍ مِنْ فَضْلِكَ وَ لَا تُخْلِهِ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُضْطَرٌّ إِلَيْكَ فَقِيرٌ إِلَى مَا فِي يَدَيْكَ وَ أَنْتَ غَنِيٌّ عَنْهُ وَ أَنْتَ بِهِ خَبِيرٌ عَلِيمٌ - وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا - وَ مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا. وَ يَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ

۱۹ - دعایی زود اثر از مولای متقیان حضرت امیر علیه السلام در سختی‌ها و بلاها

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي وَ اعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا غَفُورُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَحْمَدُكَ وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ عَلَى مَا خَصَصْتَنِي بِهِ مِنْ مَوَاهِبِ الرِّغَائِبِ وَ وَصَلَ إِلَيَّ مِنْ فَضَائِلِ الصَّنَائِعِ وَ عَلَى مَا أَوْلَيْتَنِي بِهِ وَ تَوَلَّيْتَنِي بِهِ مِنْ رِضْوَانِكَ وَ أَمَلْتَنِي مِنْ مَنِّكَ الْوَاصِلِ إِلَيَّ وَ مِنَ الدَّفَاعِ عَنِّي وَ التَّوْفِيقِ لِي وَ الْإِجَابَةِ لِدُعَائِي حَتَّى أَنَاجِيكَ رَاغِبًا وَ أَدْعُوكَ مُصَافِيًا وَ حَتَّى أَرْجُوكَ فَاجِدَكَ فِي الْمَوَاطِنِ كُلِّهَا لِي جَابِرًا وَ فِي أُمُورِي نَاطِرًا وَ لِذُنُوبِي غَافِرًا وَ لِعَوْرَتِي سَاتِرًا لَمْ أَغِدَمْ خَيْرَكَ طَرَفَةً عَيْنٍ مُدَّ أَنْزَلْتَنِي دَارَ الْإِخْتِيَارِ لِنَظَرِ مَا ذَا أَقْدَمُ لِتَدَارِ الْقَرَارِ فَأَنَا عَتِيقُكَ اللَّهُمَّ مِنْ جَمِيعِ الْمَصَائِبِ وَ اللَّوَابِ وَ الْعُمُومِ الَّتِي سَاوَرْتَنِي فِيهَا الْهُمُومُ بِمَعَارِضِ الْقَضَاءِ وَ مَصِيرُوفِ جَهْدِ الْبَلَاءِ لَا أَذْكَرُ مِنْكَ إِلَّا الْجَمِيلَ وَ لَا أَرَى مِنْكَ غَيْرَ التَّفْضِيلِ خَيْرُكَ لِي شَامِلٌ وَ فَضْلُكَ عَلَيَّ مُتَوَاتِرٌ وَ نِعْمُكَ عِنْدِي مُتَصِّلٌ لَهُ سَوَابِغٌ لَمْ تُحَقِّقْ حِذَارِي بَلْ صَدَّقْتَ رَجَائِي وَ صَاحَبْتَ أَسْفَارِي وَ أَكْرَمْتَ أَحْضَارِي وَ شَفَيْتَ أَمْرَاضِي وَ عَافَيْتَ

أَوْصَابِي وَأَحْسَنْتَ مُنْقَلَبِي وَ مَثَوَايَ وَلَمْ تُشْمِتْ بِي أَعْدَائِي وَ رَمَيْتَ مِنْ رَمَانِي وَ كَفَيْتَنِي شَرَّ مَنْ عَادَانِي اللَّهُمَّ كَمْ مِنْ عَدُوٍّ انْتَضَى عَلَيَّ سَيْفَ عَدَاوَتِهِ وَ شَحَذَ لِقَاتِي طَبَّةَ مُدْبِيَّتِهِ وَ أَرْهَفَ لِي شَبَابَ حُدَّةٍ وَ دَافَ لِي قَوَاتِلَ شُهُومِهِ وَ سَدَّدَ لِي صَوَائِبَ سِهَامِهِ وَ أَضَمَرَ أَنْ يَسُوْمَنِي الْمَكْرُوهَ وَ يُجَرِّعَنِي ذُعَافَ مَرَارَتِهِ فَنَظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى ضَعْفِي عَنْ اخْتِمَالِ الْفَوَادِحِ وَ عَجْزِي عَنِ الْإِنْتِصَارِ مِنْ قَصِيدَتِي بِمَحَارِبَتِهِ وَ وَخِدَتِي فِي كَثِيرٍ مِنْ نَاوَانِي وَ أَرَصِدَ لِي فِيمَا لَمْ أُعْمَلْ فِكْرِي فِي الْإِنْتِصَارِ مِنْ مِثْلِهِ فَأَيَّدْتَنِي يَا رَبِّ بِعَوْنِكَ وَ شَدَّدْتَ أَيْدِي بِنَصِيرِكَ ثُمَّ فَلَلْتَ لِي حِدَّةً وَ صَيَّرْتَهُ بَعِيدَ جَمْعٍ عَدِيدِهِ وَخِدَةً وَ أَغْلَيْتَ كَعْبِي عَلَيْهِ وَ رَدَّدْتَهُ حَسِيرًا لَمْ تَشْفِ غَلِيلَهُ وَ لَمْ تَبْرُدْ حَرَارَاتِ غَيْظِهِ قَدْ عَضَّ عَلَيَّ شَوَاهُ وَ أَبَ مَوْلِيًا قَدْ أَخْلَفْتَ سِرِّيَاةً وَ أَخْلَفْتَ آمَالَهُ - اللَّهُمَّ وَ كَمْ مِنْ بَاغٍ بَغَى عَلَيَّ بِمَكَائِدِهِ وَ نَصَبَ لِي شَرَكَ مَصَائِدِهِ وَ ضَيَّأَ إِلَيَّ ضُبُوءَ السَّيِّعِ لِطَرِيدَتِهِ وَ انْتَهَزَ فُرْصَتَهُ وَ اللَّحَاقَ بِفَرِيصَتِهِ وَ هُوَ مُظْهِرُ بَشَاشَةِ الْمَلِكِ وَ يَبْسُطُ إِلَيَّ وَجْهًا طَلِقًا فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي دَعَلَ سِرِيرَتِهِ وَ قُبِّحَ طَوْبِيَّتُهُ أَنْكَسَتْهُ لِأَمِّ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ وَ أَرْكَسَتْهُ فِي مَهْوَى حَفِيرَتِهِ وَ أَنْكَصَتْهُ عَلَى عَقَبِيَّتِهِ وَ رَمَيْتَهُ بِحَجَرِهِ وَ نَكَأَتْهُ بِمِشْقَصِهِ وَ خَفَقَتْهُ بِوُثْرِهِ وَ رَدَّدْتَ كَيْدَهُ فِي نَحْرِهِ وَ وَبَقْتَهُ بِنِدَامَتِهِ فَاسْتَحْذَلَ وَ تَضَاعَلَ بَعْدَ نُحُوتِهِ وَ بَخَعَ وَ انْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطْلَالِهِ ذَلِيلًا مَأْسُورًا فِي حَيَاتِلِهِ الَّذِي كَانَ يُحِبُّ أَنْ يَرَانِي فِيهَا وَ قَدْ كِدْتُ لَوْ لَا رَحْمَتُكَ أَنْ يَحِلَّ بِي مَا حَلَّ بِسَاحَتِهِ فَالْحَمْدُ لِرَبِّ مُقْتَدِرٍ لَا يَنَازِعُ وَ لَوْلِي ذِي أَنَاهٍ لَا يَعْجَلُ وَ قِيُومٍ لَا يَغْفُلُ وَ حَلِيمٍ لَا يَجْهَلُ نَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي مُسْتَجِيرًا بِكَ وَائْتَقًا بِسِرِّعَةِ إِجَابَتِكَ مُتَوَكِّلًا عَلَى مَا لَمْ أَزَلْ أَعْرِفُهُ مِنْ حُسْنِ دِفَاعِكَ عَنِّي عَالِمًا أَنَّهُ لَنْ يَضْطَهَّدَ مَنْ أَوَى إِلَى ظِلِّ كِفَايَتِكَ وَ لَا يَقْرُعُ الْقَوَارِعُ مَنْ لَجَأَ إِلَى مَعْقِلِ الْإِنْتِصَارِ بِكَ فَخَلَصْتَنِي يَا رَبِّ بِقُدْرَتِكَ وَ نَجَّيْتَنِي مِنْ يَأْسِهِ بِتَطَوُّلِكَ وَ مِنْكَ - اللَّهُمَّ وَ كَمْ مِنْ سَيِّحَابٍ مَكْرُوهٍ جَلَّتْهَا وَ سَمَاءٍ نَعْمَةٍ أَمْطَرَتْهَا وَ حَيَاوِلِ كَرَامَةٍ أَجْرَيْتَهَا وَ أَعْيُنِ أَحْدَاثٍ طَمَسَتْهَا وَ نَاشِئِي رَحْمَةٍ نَشَرَتْهَا وَ غَوَاشِي كُرْبٍ فَرَجَتْهَا وَ غُصَمٍ بَلَاءٍ كَشَفَتْهَا وَ جُنَّةٍ عَافِيَةٍ أَلْبَسَتْهَا وَ أُمُورٍ حَادِثَةٍ قَدَّرَتْهَا لَمْ تُعْجِزْكَ إِذْ طَلَبْتُهَا فَلَمْ تَمْتَنِعْ مِنْكَ إِذْ أَرَدْتُهَا اللَّهُمَّ وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ سُوءٍ تَوَلَّى بِحَسَدِهِ وَ سَلَفَنِي بِحَدِّ لِسَانِهِ وَ وَخَزَنِي بِقَرَفِ عَيْنِيهِ وَ جَعَلَ عِرْضِي غَرَضًا لِمَرَامِهِ وَ قَلَدَنِي حَلَالًا لَمْ يَزَلْ فِيهِ كَفَيْتَنِي أَمْرُهُ اللَّهُمَّ وَ كَمْ مِنْ ظَنٍّ حَسَنٍ حَقَّقْتَ وَ عُيُودٍ وَ إِمْلَاقٍ ضَرَرْتَنِي جَبَرْتَ وَ أَوْسَعْتَ وَ مِنْ صَرْعَةٍ أَقَمْتَ وَ مِنْ كُرْبَةٍ نَفَسْتَ وَ مِنْ مَسْكَنَةٍ حَوَّلْتَ وَ مِنْ نَعْمَةٍ حَوَّلْتَ لَا تُسْأَلُ عَمَّا تَفْعَلُ وَ لَا بِمَا أُعْطِيَتْ تَبْخُلُ وَ لَقَدْ سَأَلْتُ فَذَلَّتْ وَ لَمْ تُسْأَلْ فَابْتَدَأَتْ وَ اسْتَمِيعْ فَضْلَكَ فَمَا أَكْذَبَتْ أَيْتُ إِلَّا أَنْعَامًا وَ أَمْتِنَانًا وَ تَطَوُّلًا وَ أَيْتُ إِلَّا تَقَحُّمًا عَلَى مَعَاصِيكَ وَ انْتِهَاكَ لِخُرْمَاتِكَ وَ تَعْدِيًا لِخُدُودِكَ وَ غَفْلَةً عَنِ وَعِيدِكَ وَ طَاعَةً لِعُدُوِي وَ عَدُوَّكَ لَمْ تَمْتَنِعْ عَنْ إِنْثَامِ إِحْسَانِكَ وَ تَتَابِعِ امْتِنَانِكَ وَ لَمْ يَحْجُزْنِي ذَلِكَ عَنْ ارْتِكَابِ مَسَاطِيكِكَ اللَّهُمَّ فَهَذَا مَقَامُ الْمُعْتَرِفِ لَكَ بِالنَّقْصِ بِرَعْنِ أَدَاءِ حَقِّكَ الشَّاهِدِ عَلَى نَفْسِهِ بِسُيُوءِ نَعْمَتِكَ وَ حُسْنِ كِفَايَتِكَ فَهَبْ لِي اللَّهُمَّ يَا إِلَهِي مَا أَصِلُ بِهِ إِلَى رَحْمَتِكَ وَ اتَّخِذْهُ سَلِيمًا أَعْرُجْ فِيهِ إِلَى مَرْضَاتِكَ وَ آمَنْ بِهِ مِنْ عِقَابِكَ فَإِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ وَ تَحْكُمُ مَا تَرِيدُ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ حَمْدِي لَكَ مُتَوَاصِلٌ وَ ثَنَائِي عَلَيْكَ دَائِمٌ مِنَ الدَّهْرِ إِلَى الدَّهْرِ بِأَلْوَانِ التَّسْيِيحِ وَ فُنُونِ التَّقْدِيسِ خَالِصًا لِتَذْكُرِكَ وَ مَرْضِيًّا لَكَ بِنَاصِعِ التَّوْحِيدِ وَ مَحْضِ التَّحْمِيدِ وَ طَوَّلِ التَّعْدِيدِ فِي إِكْذَابِ أَهْلِ التَّنْذِيدِ لَمْ تُعِنْ فِي شَيْءٍ مِنْ قُدْرَتِكَ وَ لَمْ تُشَارِكْ فِي إِلَهِيَّتِكَ وَ لَمْ تُعَايِنْ إِذْ حَبَسْتَ الْأَشْيَاءَ عَلَى الْغَرَائِزِ الْمُخْتَلِفَاتِ وَ فَطَرْتَ الْخَلَائِقَ عَلَى صُنُوفِ الْهَيْئَاتِ وَ لَا خَرَفْتَ الْأَوْهَامَ حُجْبِ الْغُيُوبِ إِلَيْكَ فَاعْتَمَدْتُ مِنْكَ مَخْدُودًا فِي عَظَمَتِكَ وَ لَا كَيْفِيَّةً فِي أَرْزَلَتِكَ وَ لَا مُمَكِّنًا فِي قَدَمِكَ وَ لَا يَبْلُغُكَ بُعْدُ الْهَمِّ وَ لَا يَنَالُكَ غَوْضُ الْفُطَنِ وَ لَا يَنْتَهِي إِلَيْكَ نَظَرُ النَّاطِرِينَ فِي مَخِيدِ جَبْرُوتِكَ وَ عَظِيمِ قُدْرَتِكَ اذْتَفَعْتُ عَنْ صِهْمَةِ الْمُخْلُوقِينَ صِهْمَهُ قُدْرَتِكَ وَ عَلَا عَنْ ذَلِكَ كِبَرِيَاءُ عَظَمَتِكَ وَ لَا يَنْتَفِصُ مَا أَرَدْتُ أَنْ يَزْدَادَ وَ لَا يَزْدَادُ مَا أَرَدْتُ أَنْ يَنْتَفِصَ وَ لَا أَحَدٌ شَهِدَكَ حِينَ فَطَرْتَ الْخَلْقَ وَ لَا ضِدٌّ حَضَرَكَ حِينَ بَرَأْتَ النَّفُوسَ كُلَّتِ الْأَلْسُنُ عَنْ تَبْيِينِ صِهْمَتِكَ وَ انْحَسَرَتْ الْعُقُولُ عَنْ كُنْهِ مَعْرِفَتِكَ وَ كَيْفَ تُدْرِكُكَ الصِّفَاتُ أَوْ تَحْوِيكَ الْجِهَاتُ وَ أَنْتَ الْجَبَّارُ الْقُدُّوسُ الَّذِي لَمْ تَزَلْ أَرْزُلًا دَائِمًا فِي الْغُيُوبِ وَ خَدَكَ لَيْسَ فِيهَا غَيْرُكَ وَ لَمْ يَكُنْ لَهَا سِوَاكَ - حَارَتْ فِي مَلَكُوتِكَ عَمِيقَاتُ مَذَاهِبِ التَّفَكِيرِ وَ حَسِرَ عَنْ إِدْرَاكِكَ بَصِيرُ الْبَصِيرِ وَ تَوَاضَعَتِ الْمُلُوكُ لِهَيْبَتِكَ وَ عَنَتِ الْوُجُوهُ بِذُلِّ الْإِسْطِيكَانَةِ لِعِزَّتِكَ وَ انْقَادَ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَتِكَ وَ اسْتَسْلَمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِكَ وَ خَضَعَتِ الرِّقَابُ بِسُلْطَانِكَ فَضَّلْ هُنَالِكَ التَّذْيِيرُ فِي تَصَارِيفِ الصِّفَاتِ لَكَ فَمَنْ تَفَكَّرَ فِي ذَلِكَ رَجَعَ طَرَفُهُ إِلَيْهِ حَسِيرًا وَ عَقْلُهُ مَبْهُوتًا مَبْهُورًا وَ فِكْرُهُ مُتَحِيرًا اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا مُتَوَاتِرًا مُتَوَالِيًا مُتَّسِقًا مُشْتَوِثًا يَدُومُ وَ لَا يَبِيدُ غَيْرُ مَفْقُودٍ فِي الْمَلَكُوتِ وَ لَا مَطْمُوسٍ فِي الْعَالَمِ وَ لَا مُتَنَفِّصٍ فِي الْعُزْفَانِ

فَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا لَا تُحْصِي مَكَارِمُهُ فِي اللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ وَفِي الصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ وَفِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِالْغَدُوِّ وَالْأَصَالِ وَالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ وَالظُّهَيْرِ وَالْأَسْجَارِ اللَّهُمَّ وَتَوْفِيقَكَ أَحْضَرْتَنِي النَّجَاةَ وَجَعَلْتَنِي مِنْكَ فِي وَلَايَةِ الْعِصْمَةِ لَمْ تُكَلِّفْنِي فَوْقَ طَاقَتِي إِذْ لَمْ تَرْضَ مِنِّي إِلَّا بِطَاعَتِي فَلَيْسَ شُكْرِي وَإِنْ دَأْبُتْ مِنْهُ فِي الْمَقَالِ وَبَالَغْتُ مِنْهُ فِي الْفَعَالِ بِتَالِغِ أَدَاءِ حَقِّكَ وَلَا مُكَافٍ فَضْلِكَ لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَمْ تَعْبَ عَنْكَ غَائِبَةٌ وَلَمْ تَخْفَ عَلَيْكَ خَافِيَةٌ وَلَا تَضِلُّ لَكَ فِي ظُلَمِ الْخَفِيَّاتِ ضَالَّةٌ إِنَّمَا أَمْرُكَ إِذَا أَرَدْتَ شَيْئًا أَنْ تَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ مِثْلَ مَا حَمَدْتَ بِهِ نَفْسَكَ وَحَمَدَكَ بِهِ الْحَامِدُونَ وَمَجْدَكَ بِهِ الْمُمَجِّدُونَ وَكَبْرَكَ بِهِ الْمُكَبِّرُونَ وَعَظَمَكَ بِهِ الْمُعَظِّمُونَ حَتَّى يَكُونَ لَكَ مِنِّي وَخِدِي فِي كُلِّ طَرَفَةٍ عَيْنٌ وَأَقْلٌ مِنْ ذَلِكَ مِثْلُ حَمْدِ جَمِيعِ الْحَامِدِينَ وَتَوْحِيدِ أَصْنَافِ الْمُوَحِّدِينَ الْمُخْلِصِينَ وَتَقْدِيسِ أَجْبَائِكَ الْعَارِفِينَ وَتَنَاءِ جَمِيعِ الْمُهَلِّلِينَ وَمِثْلُ مَا أَنْتَ عَارِفٌ بِهِ وَمَحْمُودٌ بِهِ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ مِنَ الْحَيَوَانِ وَالْجَمَادِ وَارْغَبَ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ فِي شُكْرِ مَا أَنْطَقْتَنِي مِنْ حَمْدِكَ فَمَا أَيْسَرَ مَا كَلَّفْتَنِي مِنْ ذَلِكَ وَأَعْظَمَ مَا وَعَدْتَنِي عَلَى شُكْرِكَ ابْتِدَأْتَنِي بِالنَّعَمِ فَضْلًا وَطَوْلًا وَأَمَرْتَنِي بِالشُّكْرِ حَقًّا وَعِدَلًا وَوَعَدْتَنِي عَلَيْهِ أَضْعَافًا وَمَزِيدًا وَأَعْطَيْتَنِي مِنْ رِزْقِكَ اعْتِبَارًا وَامْتِحَانًا وَسَأَلْتَنِي مِنْهُ قَرْضًا يَسِيرًا صَغِيرًا وَوَعَدْتَنِي عَلَيْهِ أَضْعَافًا وَمَزِيدًا وَإِعْطَاءً كَثِيرًا وَغَافِيَتِي مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَلَمْ تَسْأَلْنِي لِلشَّوْءِ مِنْ بَلَائِكَ وَمَنْحَتِي الْعَافِيَةَ وَأَوْلَيْتَنِي بِالْبَسِيطَةِ وَالرِّخَاءِ وَضَاعَفْتَ لِي الْفَضْلَ مَعَ مَا وَعَدْتَنِي بِهِ مِنَ الْمَحَلَّةِ الشَّرِيفَةِ وَبَشَّرْتَنِي بِهِ مِنَ الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ الْمُنِيعَةِ وَأَصِطَفَيْتَنِي بِأَعْظَمِ النَّبِيِّينَ دَعَاؤَهُ وَأَفْضَلِهِمْ شَفَاعَةً مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا لَمْ يَسِّرْهُ إِلَّا مَغْفِرَتُكَ وَلَمْ يَمْحَقْهُ إِلَّا عَفْوُكَ وَهَبْ لِي فِي يَوْمِي هَذَا وَسَاعَتِي هَذِهِ يَقِينًا يَهْوُونَ عَلَى مُصْطَبَاتِ الدُّنْيَا وَأَخْزَانَهَا وَيُشَوِّقُنِي إِلَيْكَ وَيُرَغِّبُنِي فِيمَا عِنْدَكَ وَاكْتُبْ لِي الْمَغْفِرَةَ وَبَلِّغْنِي الْكَرَامَةَ وَارْزُقْنِي شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ فَإِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْيَدِيُّ الْبَدِيعُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الَّذِي لَيْسَ لَأَمْرِكَ مَدْفَعٌ وَلَا عَنْ قَضَائِكَ مُمْتَنِعٌ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ رَبِّي وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَالْعَزِيمَةَ فِي الرُّشْدِ وَإِلْهَامَ الشُّكْرِ عَلَى نِعْمَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ جَوْرِ كُلِّ جَائِرٍ وَبَغْيِ كُلِّ بَاغٍ وَحَسَدِ كُلِّ حَاسِدٍ اللَّهُمَّ بِكَ أَصُولُ عَلَى الْأَعْدَاءِ وَإِيَّاكَ أَرْجُو وَلَايَةَ الْأَحْبَاءِ مَعَ مَا لَا أَسْتَطِيعُ إِخْصَاءَهُ مِنْ فَوَائِدِ فَضْلِكَ وَأَصْنَافِ رِفْدِكَ وَأَنْوَاعِ رِزْقِكَ فَإِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْفَاشِي فِي الْخَلْقِ حَمْدُكَ الْبَاسِطُ بِالْجُودِ يَدُكَ لَا تُضَادُّ فِي حُكْمِكَ وَلَا تُتَارَعُ فِي سُلْطَانِكَ وَمُلْكِكَ وَلَمْ تُرَاجَعْ فِي أَمْرِكَ تَمْلِكُ مِنَ الْأَنْامِ مَا شِئْتَ وَلَا يَمْلِكُونَ إِلَّا مَا تُرِيدُ - اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمُفْضِلُ الْقَادِرُ الْقَاهِرُ الْمُقَدِّسُ فِي نُورِ الْقُدُسِ تَرَدَّدْتَ بِالْعِزَّةِ وَالْمَجْدِ وَتَعَظَّمْتَ بِالْقُدْرَةِ وَالْكَبْرِيَاءِ وَغَشِيَتْ التُّورُ بِالْبَهَاءِ وَجَلَّتْ الْبُهَاءُ بِالْمَهَابَةِ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ الْعَظِيمُ وَالْمُنُّ الْقَدِيمُ وَالسُّلْطَانُ الشَّامِخُ وَالْحَوْلُ الْوَاسِعُ وَالْقُدْرَةُ الْمُقَدَّرَةُ وَالْحَمْدُ الْمُتَتَابِعُ الَّذِي لَا يَنْقُذُ بِالشُّكْرِ سِرْمَدًا وَلَا يَنْقُضِي أَيْدًا إِذْ جَعَلْتَنِي مِنْ أَفَاضِلِ بَنِي آدَمَ وَجَعَلْتَنِي سَمِيعًا بَصِيرًا صَاحِبًا سَوِيًّا مُعَافَا لَمْ تَسْأَلْنِي بِنُقْصَانٍ فِي يَدْنِي وَلَا بِآفَةٍ فِي جَوَارِحِي وَلَا عَاهَةٍ فِي نَفْسِي وَلَا فِي عَقْلِي وَلَمْ يَمْنَعْكَ كَرَامَتُكَ إِيَّايَ وَحُسْنُ صُنْعِكَ عِنْدِي وَفَضْلُ نِعْمَاتِكَ عَلَيَّ إِذْ وَسَّعْتَ عَلَيَّ فِي الدُّنْيَا وَفَضَّلْتَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِنْ أَهْلِهَا تَفَضَّلًا وَجَعَلْتَنِي سَمِيعًا أَعْيَ مَا كَلَّفْتَنِي بَصِيرًا أَرَى قُدْرَتَكَ فِيمَا ظَهَرَ لِي وَاسْتَرَعَيْنِي وَاسْتَوْدَعْتَنِي قَلْبًا يَشْهَدُ بِعَظَمَتِكَ - وَلِسَانًا نَاطِقًا بِتَوْحِيدِكَ فَإِنِّي لِفَضْلِكَ عَلَى حَامِدٍ وَلِتَوْفِيقِكَ إِيَّايَ بِحَمْدِكَ شَاكِرٌ وَبِحَقِّكَ شَاهِدٌ وَإِلَيْكَ فِي مِلْمِي وَمِهْمِي ضَارِعٌ لِأَنَّكَ حَتَّى قَبِيلٌ كُلُّ حَتَّى وَحَتَّى بَعِيدٌ كُلُّ مَيِّتٍ وَحَتَّى تَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ اللَّهُمَّ لَمْ تَقْطَعْ عَنِّي خَيْرَكَ فِي كُلِّ وَقْتٍ وَلَمْ تُنْزِلْ بِي عُقُوبَاتِ النِّعَمِ [النِّعَمِ] وَلَمْ تُغَيِّرْ مَا بِي مِنَ النِّعَمِ وَلَا أَخْلَيْتَنِي مِنْ وَثِيقِ الْعِصْمِ فَلَوْ لَمْ أَذْكَرْ مِنْ إِحْسَانِكَ إِلَيَّ وَإِنْعَامِكَ عَلَيَّ إِلَّا عَفْوَكَ عَنِّي وَالْإِسْتِجَابَةَ لِدُعَائِي حِينَ رَفَعْتَ رَأْسِي بِتَحْمِيدِكَ لَا فِي تَقْدِيرِكَ جَزِيلَ حَظِّي حِينَ وَفَّرْتَهُ انْتَقَصَ مُلْكُكَ وَلَا فِي قِسْمِهِ الْأَرْزَاقِ حِينَ قَتَرْتَ عَلَيَّ تَوْفَرَ مُلْكُكَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ وَعَدَدَ مَا أَدْرَكَتْهُ قُدْرَتُكَ وَعَدَدَ مَا وَسَّعَتْهُ رَحْمَتُكَ وَأَضْعَافَ ذَلِكَ كُلِّهِ حَمْدًا وَاصِدًا مُتَوَاتِرًا مُتَوَازِيًا لَأَنَّكَ وَأَسْمَائِكَ اللَّهُمَّ فَتَمِّمْ إِحْسَانَكَ إِلَيَّ فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمْرِي كَمَا أَحْسَنْتَ فِيمَا مَضَى مِنْهُ فَإِنِّي أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِتَوْحِيدِكَ وَتَهْلِيلِكَ وَتَحْمِيدِكَ وَتَمَجِّيدِكَ وَتَكْبِيرِكَ وَتَعْظِيمِكَ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الرُّوحِ الْمَكْنُونِ الْحَيِّ الْحَيِّ وَبِهِ وَبِهِ وَبِهِ وَبِهِ أَلَّا تَحْرِمَنِي رِفْدَكَ وَفَوَائِدَ كَرَامَتِكَ وَلَا تُؤَلِّنِي غَيْرَكَ بِكَ وَلَا تَسْأَلْنِي إِلَى عُدْوِي وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي وَأَحْسِنْ إِلَيَّ أَتَمَّ الْإِحْسَانِ عَاجِلًا وَآجِلًا وَحَسِّنْ فِي الْعَاجِلِ عَمَلِي

وَبَلَّغْنِي فِيهَا أَمَلِي وَفِي الْأَجَلِ وَالْخَيْرِ فِي مُنْقَلَبِي فَإِنَّهُ لَا تُفْقِرُكَ كَثْرَةُ مَا يَتَدَقَّقُ بِهِ فَضْلُكَ وَسَيَبُ الْعَطَايَا مِنْ مَنَّكَ وَلَا يَنْقُصُ جُودَكَ تَقْصِيرِي فِي شُكْرِ نِعْمَتِكَ وَلَا تُجِمَّ خَزَائِنُ نِعْمَتِكَ النَّعْمَ وَلَا يَنْقُصُ عَظِيمُ مَوَاهِبِكَ مِنْ سِعَتِكَ الْإِعْطَاءُ وَلَا تُؤْثِّرُ فِي جُودِكَ الْعَظِيمُ الْفَاضِلُ الْجَلِيلُ مِنْحِكَ وَلَا تَخَافُ ضَيْمَ إِمْلَاقٍ فَتُكْدِي وَلَا يَلْحَقُكَ خَوْفٌ عِندَ مَنْ يَنْقُصُ فَيْضُ مُلْكِكَ وَفَضْلُكَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي قَلْبًا حَاشِعًا وَيَقِينًا صَادِقًا بِالْحَقِّ صَادِعًا وَلَا تُؤْمِنِي مَكْرَكَ وَلَا تَنْسِنِي ذِكْرَكَ وَلَا تَهْتِكْ عَنِّي سِتْرَكَ وَلَا تُؤَلِّني غَيْرَكَ وَلَا تُفَنِّطْنِي مِنْ رَحْمَتِكَ بَلْ تَعَمِّدْنِي بِفَوَائِدِكَ وَلَا تَمْنَعْنِي جَمِيلَ عَوَائِدِكَ وَكُنْ لِي فِي كُلِّ وَحْشَةٍ أَيْسًا وَكُلِّ جَزَعٍ حَصِينًا وَمِنْ كُلِّ هَلَكَةٍ غِيَاثًا. وَنَجِّنِي مِنْ كُلِّ بَلَاءٍ وَاعْصِمْنِي مِنْ كُلِّ زَلَلٍ وَخَطَأٍ وَتَمِّمْ لِي فَوَائِدَكَ وَقِنِي وَعِيدَكَ وَاصْرِفْ عَنِّي أَلِيمَ عَذَابِكَ وَتَدْمِيرَ تَنْكِيلِكَ وَشَرِّفْنِي بِحِفْظِ كِتَابِكَ وَأَصْلِحْ لِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي وَأَهْلِي وَوُلْدِي وَوَسْعَ رِزْقِي وَأِدْرَهُ عَلَيَّ وَأَقْبِلْ عَلَيَّ وَلَا تُعْرِضْ عَنِّي اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي وَلَا تَضَعْغْنِي وَارْحَمْنِي وَلَا تُعَذِّبْنِي وَانْصُرْنِي وَلَا تَخْذُلْنِي وَآثِرْنِي وَلَا تُؤْثِرْ عَلَيَّ وَاجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي يُسْرًا وَفَرْجًا وَعَجَلًا إِبْجَابِي وَاسْتَنْفِذْنِي مِمَّا قَدْ نَزَلَ بِي - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَذَلِكَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ وَأَنْتَ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ

۲۰ - دعای پناه جویی و ذکر توحید و درخواست، از مولا امیر المؤمنین علیه السلام

اعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْبَاعِثُ الْوَارِثُ اعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْقَائِمُ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ اعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي قَالَ لِلْسَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ اثْنِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ - اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ - لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ - الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى يَغْلُمُ خَائِنَتَهُ الْمَاعِينَ وَ مَا تُخْفِي [خَائِنَتَهُ السِّرَّ وَ مَا يُخْفِي الصُّدُورُ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ - لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا وَ مَا تَحْتَ الثَّرَى اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يَرَى وَ لَا يُرَى وَ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْمَعْلَى رَبُّ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي ذَلَّ كُلُّ شَيْءٍ لِمُلْكِهِ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي خَضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِعِزَّتِهِ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي هُوَ فِي عُلُوِّهِ دَانٌ وَ فِي دُنُوِّهِ عَالٍ وَ فِي سُلْطَانِهِ قَوِيٌّ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْبَدِيعُ الرَّفِيعُ الْحَيُّ الدَّائِمُ الْبَاقِي الَّذِي لَا يَزُولُ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي لَا تَصِفُ الْأَلْسُنُ قُدْرَتَهُ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَكْرَمُ الْمَآكِرِمِينَ الْكَبِيرُ الْمَكْبَرُ الْعَلِيُّ الْمَعْلَى اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَهُ قَانِتُونَ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْحَكِيمُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ اعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِمَسْأَلَتِي وَ أَطْلُبُ إِلَيْكَ وَأَنْتَ الْعَالِمُ بِحَاجَتِي وَ أَرْغَبُ إِلَيْكَ وَأَنْتَ مُنْتَهَى رَغْبَتِي فِيَا عَالَمِ الْخَفِيَّاتِ وَ سَامِكِ السَّمَاوَاتِ وَ دَافِعِ الْبَلِيَّاتِ وَ مُطْلَبِ الْحَاجَاتِ وَ مُعْطَى السُّؤْلَاتِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَ إِسْرَافِي فِي أَمْرِي كُلِّهِ وَ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطَايَايَ وَ عَمِيدِي وَ جَهْلِي وَ هَزْلِي وَ جِدِّي فَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي وَ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَ مَا أَخَّرْتُ وَ مَا أَسْرَرْتُ وَ مَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ الْمَقْدُمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ إِنْ تَغْفِرِ اللَّهُمَّ تَغْفِرْ جَمًّا وَ أَيُّ عَبْدٍ لَكَ إِلَّا لَمَّا لَا أَلَمَّا؟ در متن چنین بود.

۲۱ - دعایی جامع از حضرت امیر المؤمنین علیه السلام

سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ (أَشْعَرِي قُمِّي) در کتاب خود، «فضل الدعاء (و الذکر)» - حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ كُوفِي - پدرش - سَيِّفُ بْنُ عَمِيرَةَ - إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي يَحْيَى از امام صادق علیه السلام و آن حضرت از طریق پدر خویش، از جدشان از امیر المؤمنان علیه السلام. (نیز) راوی دیگری از حضرت فاطمه دخت پیامبر خدا که درود خدا بر آن حضرت و پدر و خاندانش باد. (نیز) مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ؟

بِنِ شَهَابٍ - سَلَمَانَ از اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام (نیز عَطَاءُ (بِنِ اَبِي رِبَاحٍ؟) - اَبُوذَرٍّ از اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام. (نیز) عَاصِمٌ (بِنِ اَبِي النُّجُودِ) - اَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ (عَبْدُ اللَّهِ بِنِ حَبِيبِ بِنِ رَبِيعَةَ كُوفِي سَلَمِي از امير المؤمنين عَلَيْهِ السَّلَام. نیز در حدود ۳۰ راوی - مجاهد. همه می گویند: شنیدیم که اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «آری به خدای کعبه» ... تا به هر چهار رکن نزدیک شد و هر بار می فرمود: «به خدای کعبه». آن گاه فرمود: «آری، به خدای همه ی این رکن ها؛ آری به خدای مشعرها؛ آری به خدای این حرمت ها، شنیدم که پیامبر خدا سخنی را که اکنون می گویم می فرمود: در زبور داوود و تورات موسی و انجیل عیسی و قرآن پیامبر درود خدا بر آن حضرت و خاندانش و همه پیامبران باد و نیز در هزار نوشته ی فرود آمده از آسمان بر هزار پیامبر آمده است: هر که بخواند: لَمَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بَعْدَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَعَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ اللَّهُ أَكْبَرُ فِي عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ اللَّهُ أَكْبَرُ بَعْدَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ اللَّهُ أَكْبَرُ مَعَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَعْدَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ مَعَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ سُبْحَانَ اللَّهِ فِي عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ سُبْحَانَ اللَّهِ بَعْدَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ سُبْحَانَ اللَّهِ مَعَ عِلْمِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ بِجَمِيعِ مَحَامِدِهِ عَلَى جَمِيعِ نِعَمِهِ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ بِحَمْدِهِ مُنْتَهَى رِضَاَهُ فِي عِلْمِهِ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ حَقُّ لَهُ ذَلِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لَمَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَمَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ نُورُ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَ نُورُ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَهْلِيلًا لَا تُخَصِّصُ بِهِ غَيْرُهُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ وَ مَعَ كُلِّ أَحَدٍ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ تَكْبِيرًا لَا تُخَصِّصُ بِهِ غَيْرُهُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَ مَعَ كُلِّ أَحَدٍ وَ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ [وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ تَحْمِيدًا لَا يُخَصِّصُ بِهِ غَيْرُهُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَ مَعَ كُلِّ أَحَدٍ وَ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ تَمْجِيدًا لَا يُخَصِّصُ بِهِ غَيْرُهُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَ مَعَ كُلِّ أَحَدٍ وَ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ] وَ سُبْحَانَ اللَّهِ تَسْبِيحًا لَا يُخَصِّصُ بِهِ غَيْرُهُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَ مَعَ كُلِّ أَحَدٍ وَ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيدًا فَاشْهَدْ لِي بِأَنَّ قَوْلَكَ حَقٌّ وَ فِعْلَكَ حَقٌّ وَ أَنْ قَضَاءَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ قَدْرَكَ حَقٌّ وَ أَنْ رُسُلَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ أَوْصِيَاءَكَ حَقٌّ وَ أَنْ رَحْمَتَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ جَنَّتَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ نَارَكَ حَقٌّ وَ أَنَّ قِيَامَتَكَ حَقٌّ وَ أَنَّكَ مُمِيتُ الْأَحْيَاءِ وَ أَنْكَ مُحْيِي الْمَوْتَى وَ أَنَّكَ يَاعِثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ وَ أَنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَ أَنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيدًا فَاشْهَدْ لِي أَنَّكَ رَبِّي وَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُكَ نَبِيِّ وَ الْأَوْصِيَاءَ مِنْ بَعْدِهِ أَتَمَّتِي وَ أَنَّ الدِّينَ الَّذِي شَرَعْتَ دِينِي وَ أَنَّ الْكِتَابَ الَّذِي أَنْزَلْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ رَسُولِكَ صَلِّ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَ آلِهِ نُورِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيدًا فَاشْهَدْ لِي فَإِنَّكَ أَنْتَ الْمُنْعِمُ عَلَيَّ لَا غَيْرُكَ لَكَ الْحَمْدُ وَ بِنِعْمَتِكَ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ بِحَمْدِهِ وَ تَبَارَكَ اللَّهُ وَ تَعَالَى وَ لَمَّا حَوْلَ وَ لَمَّا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ لَا مُنْجَى وَ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ عِدَدَ الشَّفْعِ وَ الْوَتْرِ وَ عِدَدَ كَلِمَاتِ رَبِّي الطَّيِّبَاتِ الثَّمَامَاتِ الْمُبَارَكَاتِ صَلِّ عَلَى اللَّهِ وَ صَلِّ عَلَى الْمُرْسَلِينَ (آن گاه) فرمود: اگر در تمام عمر، صد بار این را بخواند، به صورت امتی بر انگیزخته خواهد شد و به سوی او هزار هزار فرشته به راهبری فرشته ای به نام مجد دیال گسیل خواهند شد. هر یک از ایشان هزار مرکب به همراه دارند که هیچ یک به دیگر مانند نیست و هر یک از ایشان هزار تن پوش؛ هر کدام به گونه ای. وقتی به این بنده می رسند، می ایستند و مجد دیال می گوید: این شما و این ولی خدا. (همه با هم) چون یک فرشته در برابرش به پا می ایستند و همه ی مرکب ها و لباس ها در اختیار او نهاده می شود. فرشتگان از چپ و راست، او را در میان می گیرند و با او همراه می شوند و می گویند: این ولی خداست؛ خوشا بر او! بر هر گروه فرشتگان یا آدمیان که می گذرد، بر او سلام می کنند (و می گویند): درود بر تو؛ ای ولی خدا! و او را ارج می نهند تا گاهی که زیر پرچم ستایش (لواء الحمد) می ایستد. تختی از یاقوت سرخ برایش می نهند؛ با سیبانی از زمرّد سبز و دارای پیرانی سیاه چشم. گاهی به راست تکیه می کند و گاه به چپ تا زمانی که داوری میان مردمان به پایان می رسد و هر یک به جایگاه خویش می روند. آن گاه هزار فرشته فرمان می یابند تا او را در میان گیرند و آن تخت را بر بهشتی مرکب نژاده ای بس روشن می نهند. این چنین می رود تا به نخستین منزلگاه خویش می رسد. در آنجا، با یکی از پیش کاران خود رو به رو می شود که می خواهد دست او را بگیرد. اگر خدا نگاهش ندارد، به تعظیم آن پیش کار خم می شود. آن کار گزار می گوید: ای ولی خدا! من یکی از فرمان گران شما در این کاخم. شما یک صد کاخ از این دست دارید و هر یک را کار گزارانی چون من است. هر

یک از این پیش کاران را همسری است که او نیز فرمان گزار همسران شماست. نیز شما را به شمار هر همسر کنیزی است و در هر خانه چیزهایی که شماره پذیر نیست! آن گاه (آن بنده‌ی خدا) می گوید: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ مِثْلَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ مِثْلَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ أَضْعَافَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ مِثْلَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ مِثْلَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ أَضْعَافَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ عَدَدَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ مِثْلَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ أَضْعَافَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ سُبْحَانَ اللَّهِ عِدَدَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ مِثْلَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وَ أَضْعَافَ مَا أَحْصَىٰ عِلْمُهُ وقتی این را می گوید، خانه ها و خواسته های درون آنها دو چندان می شود و خدا گسترنده و بخشنده است.»

۲۲ - دعای جامع دیگری از مولا امیر المؤمنین علیه السلام

کتاب «فضل الدعاء (و الذکر)» سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (أَشْعَرِي) - يَعْقُوبُ بْنُ يَزِيدَ (به سند مرفوع) - سَلْمَانَ فارسی رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: شنیدم عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ سَلَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ فرمود: «رسول خدا به من فرمود: یا علی! اگر کسی این دعا را بر صفحه‌هایی آهنین بخواند، نرم خواهند شد. به فرستنده‌ی من به پیامبری راستین، اگر این را بر آب روان بخواند خواهد ایستاد؛ چنان که بر آن بگذرند. به آن که مرا به راستی برانگیخت سوگند، اگر گرسنه و تشنه کامی آن را بخواند، سیر و سیراب خواهد شد. به آن که مرا به رسالت حق برانگیخت، اگر کسی این دعا را بر کوهی که بر سر راه اوست بخواند، خواهد شکافت تا به مقصدش رسد. به فرستنده‌ی من به نبوت حق، اگر به دیوانه‌ای بخواند، بهبود خواهد یافت. به آن که مرا به حق پیامبری داد، اگر بر زن سخت زایی خوانده شود، خداوند خداوند زادن را بر او آسان خواهد فرمود. سوگند به آن که مرا به درستی رسالت داد، اگر کسی آن را در شهر بخواند و آن شهر در آتش بسوزد، خانه‌ی او ایمن خواهد ماند. به فرستنده‌ی من به نبوت حق، هر کس چهل شب جمعه آن را بخواند، خداوند گناهان او را نسبت به دیگر بندگان خواهد آمرزید؛ هر چند با مادر خویش آمیخته باشد! سوگند به آن که مرا به پیامبری راستین برگزید، اگر آن را در برابر فرمان رای ستمگری بخواند، رام دستان خواهد شد. سوگند به فرستنده‌ی من به حق، هر که هنگام خواب آن را بخواند، به ازای هر حرف آن هزار هزار فرشته‌ی روحانی به سوی او می‌فرستند که چهره‌هاشان هفتاد برابر درخشان‌تر از خورشید و ماه است. آنها برای وی آموزش می‌خواهند و پاداش می‌نویسند و پایه‌اش را افزون‌تر می‌برند.» سَلْمَانَ گوید: گفتم: پدر و مادرم فدایتان؛ یا اَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! آیا با این نام‌ها، همه‌ای این (پاداش‌ها را می‌دهند؟! فرمود: «من (هم) به رسول خدا چنین گفتم: پدر و مادرم به فدای شما؛ یا رَسُولَ اللَّهِ! آیا با این نام‌ها همه‌ی اینها را می‌دهند؟ حضرتش فرمود: یا علی! از این بالاتر بگویم؛ اگر کسی همه‌ی گناهان بزرگ را آورده باشد و پس از خواندن این دعا بخوابد و در خواب بمیرد، شهید از جهان رفته است و اگر بی‌توبه بمیرد، او و خاندان و پدر و مادر و فرزند و موذن مسجد (محل) و امام (مسجد محل) او به آموزش و مهر خدا، آمرزیده خواهند بود!» دعا این است: اللَّهُمَّ إِنَّكَ حَيٌّ لَا تَمُوتُ وَ صَادِقٌ لَا تَكْذِبُ وَ قَاهِرٌ لَا تُفْهَرُ وَ بَدِيءٌ لَا تُفْنَدُ وَ قَرِيبٌ لَا تُبْعَدُ وَ قَادِرٌ لَا تُضَادُّ وَ غَافِرٌ لَا تُظْلَمُ وَ صَيِّمٌ لَا تُطْعَمُ وَ قَيُّومٌ لَا تَنَامُ وَ مُجِيبٌ لَا تَسْأَلُ وَ جَبَّارٌ لَا تُعَانُ وَ عَظِيمٌ لَا تُرَامُ وَ عَالِمٌ لَا تُعْلَمُ وَ قَوِيٌّ لَا تُضْعَفُ وَ حَلِيمٌ لَا تُعْجَلُ وَ جَلِيلٌ لَا تُوصَفُ وَ وَفِيٌّ لَا تُخْلَفُ وَ غَالِبٌ لَا تُغْلَبُ وَ عَادِلٌ لَا تُحِيْفُ وَ غَنِيٌّ لَا تُفْتَقَرُ وَ كَبِيرٌ لَا تُغَادَرُ وَ حَكِيمٌ لَا تُجَوَّرُ وَ وَكِيلٌ لَا تُحِيْفُ وَ فَرْدٌ لَا تُشْتَشِيرُ وَ وَهَّابٌ لَا تَمَلُّ وَ عَزِيزٌ لَا تُسْتَيْتَذَلُّ وَ سَمِيعٌ لَا تَذْهَلُ وَ جَوَادٌ لَا تُبْخَلُ وَ حَافِظٌ لَا تُغْفَلُ وَ قَائِمٌ لَا تَسِيْهُوَ وَ دَائِمٌ لَا تُفْنَى وَ مُحْتَاجٌ لَا تُرَى وَ بَاقٍ لَا تُبْلَى وَ وَاحِدٌ لَا تُشَبَّهُ وَ مُقْتَدِرٌ لَا تُتَارَعُ يَا كَرِيمُ الْجَوَادِ الْمُتَكَرِّمِ يَا ظَاهِرَ يَا قَاهِرَ أَنْتَ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ يَا عَزِيزَ الْمُتَعَزِّزِ يَا مَنْ يَنْبَادِي مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ بِالسَّنَةِ شَيْءٍ وَ لُغَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ وَ حَوَائِجٍ مُتَنَابِعَةٍ لَا يَسْغُلُكَ شَيْءٌ عَنْ شَيْءٍ أَنْتَ الَّذِي لَا تُفْنِيكَ الدُّهُورُ وَ لَا تُحِيطُ بِكَ الْأَمْكَنَةُ وَ لَا تَأْخُذُكَ سَنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ يَسِّرْ لِي مَا أَخَافُ عُشِيرَةَ وَ فَرِّجْ عَنِّي مَا أَخَافُ كَرْبَهُ وَ سَهِّلْ لِي مَا أَخَافُ حُزُونَتَهُ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۲۳- دعای زود اثر دیگری که امیر المؤمنین علیه السلام در خواب آموختند

این دعا را با سند طولانی یافتیم و آن را کوتاه کردم؛ بدین ترتیب: سالی حاجیان به تشنگی افتادند؛ چندان که به مرگ نزدیک شدند. یکی از ایشان نشست و آماده‌ی مرگ شد. اندکی خواب او را فرا گرفت. مولا- امیر المؤمنین علیه السلام را دید که بدو فرمود: «غافلی از جمله‌ی نجات بخش!» گفت: جمله‌ی نجات چیست؟ فرمود: «بگو: (الهی) (۲۸۸) اَدِمُّ مُلْکُکَ عَلٰی مُلْکُکَ بِطُفْکَ الْخَفِیِّ وَ مِنْ عَلٰی بْنِ اَبِی طَالِبٍ». مرد گفت: برخاستم و آن (دعای کوتاه) را خواندم. ابری پدید آمد و بر مردم بارید؛ چندان که زنده شدند. سپاس تنها از آن خداست.

گزیده‌ی دعا‌های بزرگ بانو و مادر گرامی ما، حضرت فاطمه‌ی زهرا سرور زنان جهان و دخت مهتر پیامبران که درود خدا بر ایشان و خاندان پاکشان باد

۱- دعایی که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به آن حضرت آموخت.

به سند خویش از ابو المفضل محمد بن (عبدالله بن) مطلب شیبانی نقل می‌کنیم که در جزء ۳ کتاب اُمالی خود، به سند صحیح از مولا حسن بن علی علیه السلام چنین می‌آورد: مادر آن حضرت، دخت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم، نقل می‌کند که آن حضرت فرمود: «دخترم! می‌خواهی دعایی بیاموزم که هر که بخواند، خواسته‌اش برآورده می‌شود و هیچ جادو و ستمی در تو اثر نکند و هیچ دشمنی سرزنش نتواند (و شیطان در برابرش نیاید) و خدای مهربان از تو روی نگرداند و دلت نلغزد و در خواست رد نشود و همه‌ی خواسته‌هایت بر آورده گردد؟» پاسخ داد: «پدر! این از دنیا و هر چه در اوست برای من بهتر است.» فرمود: «بگو: یا اَعَزَّ مَذْکُورٍ وَاَقْدَمُهُ قَدْماً فِی الْعِزِّ وَالْجَبْرُوتِ یا رَحِیمَ کُلِّ مُسْتَرْحِمٍ وَاَمْفَرَعُ کُلِّ مَلْهُوفٍ اِلَیْهِ یا رَاحِمَ کُلِّ حَزِینٍ یَشْکُو بَنَّهُ وَ حَزَنَهُ اِلَیْهِ یا خَیْرَ مَنْ سِئَلِ الْمَعْرُوفُ مِنْهُ وَاَسْرَعُهُ اِعْطَاءً یا مَنْ یَخَافُ الْمَلَائِکَةُ الْمُتَوَقِّدَةُ بِالنُّورِ مِنْهُ اَسْأَلُکَ بِاَلْسِنَةِ الْمَاءِ الَّتِی یَدْعُوکَ بِهَا حَمَلُهُ عَرْشِکَ وَ مَنْ حَوْلَ عَرْشِکَ بِنُورِکَ یَسْتَبْحُوْنَ شَفَقَهُ مِنْ خَوْفِ عِقَابِکَ وَ بِاَلْسِنَةِ الْمَاءِ الَّتِی یَدْعُوکَ بِهَا جَبْرِئِلُ وَ میکائیلُ وَ اِسْرَافیلُ اِلَّا اُجِبْتِی وَ کَشِفْتَ یا اِلهِی کُرْبِی وَ سَتَرْتَ ذُنُوبِی یا مَنْ اَمَرَ بِالْصَّیْحَةِ فِی خَلْقِهِ - فَاِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ یُحْشَرُوْنَ وَ بِذَکَ الْاِسْمِ الَّذِی اُحْیِیَتْ بِهِ الْعِظَامُ وَ هِیَ رَمِیمٌ اَخِی قَلْبِی وَ اَشْرَحَ صَدْرِی وَ اَصْلَحَ شَأْنِی یا مَنْ خَصَّ نَفْسَهُ بِالْبَقَاءِ وَ خَلَقَ لِیَرْبِیْتَهُ الْمَوْتَ وَ الْحَیَاةَ وَ الْفَنَاءَ یا مَنْ فِعْلُهُ قَوْلٌ وَ قَوْلُهُ اَمْرٌ وَ اَمْرُهُ مَاضٍ عَلٰی مَا یَشَاءُ اَسْأَلُکَ بِاَلْسِنِ الَّذِی دَعَاکَ بِهِ خَلِیلُکَ حِینَ اُلْقِیَ فِی النَّارِ فَدَعَاکَ بِهِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَ قُلْتَ یا نَارُ کُونِی بَرْدًا وَ سَلامًا عَلٰی اِبْرَاهِیمَ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی دَعَاکَ بِهِ مُوسٰی مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْاَیْمَنِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ - وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی خَلَقْتَ بِهِ عِیْسٰی مِنْ رُوحِ الْقُدُسِ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی ثَبَّتَ بِهِ عَلٰی دَاوُدَ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی وَهَبْتَ بِهِ لِرُکْرِیَا یَحْیٰی وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی کَشَفْتَ بِهِ عَنْ اَیُّوبَ الضَّرَّ وَ ثَبَّتَ بِهِ عَلٰی دَاوُدَ وَ سَخَّرْتَ بِهِ لِیُسَیْمَانَ الرِّیحَ تَجْرِی بِاَمْرِهِ وَ الشَّیَاطِیْنَ وَ عَلَّمْتَهُ مَنْطِقَ الطَّیْرِ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی خَلَقْتَ بِهِ الْعَرْشَ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی خَلَقْتَ بِهِ الْکُرْسِیَّ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی خَلَقْتَ بِهِ الرَّوْحَانِیَّیْنِ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی خَلَقْتَ بِهِ الْجَنَّ وَ الْاِنْسَ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی خَلَقْتَ بِهِ جَمِیعَ الْخَلْقِ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی خَلَقْتَ بِهِ جَمِیعَ مَا اَرَدْتَ مِنْ شَیْءٍ وَ بِاَلْسِنِ الَّذِی قَدَّرْتَ بِهِ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ اَسْأَلُکَ بِحَقِّ هَذِهِ الْاَسْمَاءِ اِلَّا مَا اَعْطَیْتَنِی سُؤْلِی وَ قَضَیْتَ حَوَائِجِی یا کَرِیمُ به تو خواهند گفت: آری، آری، یا فاطمه!»

۲- دعای دیگر از بانوی ما حضرت زهرا سلام الله علیها

اللَّهُمَّ قَنِّعْنِی بِمَا رَزَقْتَنِی وَ اسْتُرْنِی وَ عَافِنِی اَبَدًا مَا اَبْقَیْتَنِی وَ اغْفِرْ لِی وَ ارْحَمْنِی اِذَا تَوَفَّیْتَنِی اللَّهُمَّ لَا تُعِیْنِی فِی طَلَبِ مَا لَا تُقَدِّرُ لِی وَ مَا قَدَّرْتَهُ عَلٰی فَاجِعُهُ مِیسِرًا سِیْهًا اللَّهُمَّ کَافِ عَنِّی وَ الْاِتِّدٰی وَ کُلِّ مَنْ لَهٗ نِعْمَةٌ عَلٰی خَیْرٍ مُکَافَاةٍ اللَّهُمَّ فَرِّغْنِی لِمَا خَلَقْتَنِی لَهُ وَ لَا تَشْغَلْنِی بِمَا تَكَفَّلْتَ لِی بِهِ وَ لِمَا تُعَذِّبُنِی وَ اَنَا اَسْتَغْفِرُکَ وَ لَا تَحْرِمْ نِیَّ وَ اَنَا اَسْأَلُکَ اللَّهُمَّ ذَلَّلْ نَفْسِی فِی نَفْسِی وَ عَظَّمْ شَأْنُکَ فِی نَفْسِی وَ اَلْهِمْنِی

طَاعَتِكَ وَالْعَمَلَ بِمَا يُزِيحُكَ وَالتَّجَنُّبَ لِمَا يُسْخِطُكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۳ - دعای دیگر از بانوی ما حضرت زهرا سلام الله علیها

پیامبر خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به خانه‌ی حضرت زهرا سَلَامُ اللّٰهِ عَلَیْهَا در آمدند. امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام را تب دار یافتند. اندوهناک شدند. جَبْرِئِل فرود آمد و گفت: «یا مُحَمَّد! می‌خواهید دعایی بیاموزمتان تا ناراحتی او بر طرف گردد؟» فرمود: «آری.» گفت: «بخوانید: اللَّهُمَّ لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ذُو السُّلْطَانِ الْقَدِيمِ وَالْمَنْنِ الْعَظِيمِ وَالْوَجْهِ الْكَرِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ وَلِيُّ الْكَلِمَاتِ الثَّاقَاتِ وَالدَّعَوَاتِ الْمُسْتَجَابَاتِ حُلٌّ مَا أَصِيبَحُ بِفُلَانٍ پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خواندند و بر پیشانی امام حَسَن عَلَیْهِ السَّلَام دست نهادند به عنایت حق، چشم گشود.

۴ - دعایی دیگر از حضرت صدیقه سلام الله علیها

روایت است که آن حضرت رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را دیدار کرد. فرمودند: «می‌خواهی چیزی بدهمت؟» پاسخ داد: «آری.» فرمود: «بگو: اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ مُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَائَةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَافْضِ عَنِّي الدِّينَ وَأَغْنِنِي مِنَ الْفَقْرِ وَيَسِّرْ لِي كُلَّ الْأَمْرِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۵ - دعای دیگری از حضرت زهرا سلام الله علیها برای رهایی از زندان و تنگنا

گویند: مردی را در شام، روزگاری دراز، به زندان سختی افکنده بودند. در خواب، آن حضرت را دید که گویی به دیدارش آمده‌اند. بدو فرمودند: «این دعا را بخوان.» آن را آموخت و خواند و آزاد شد و به خانه‌اش رفت. دعا این بود: اللَّهُمَّ بِحَقِّ الْعَرْشِ وَمَنْ عَلَيْهِ وَبِحَقِّ الْوَحْيِ وَمَنْ أَوْحَاهُ وَبِحَقِّ النَّبِيِّ وَمَنْ نَبَّاهُ وَبِحَقِّ النَّبِيِّ وَمَنْ بَنَاهُ يَا سَمِيعُ كُلِّ صَوْتٍ يَا حَاجِمَ كُلِّ قُوَّةٍ يَا بَارِيَّ النَّفْسِ بَعِيدَ الْمَوْتِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ وَآتِنَا وَجَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا فَرَجاً مِنْ عِنْدِكَ عَاجِلاً بِشَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ صَلِّ اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَعَلَى ذُرِّيَّتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَسَلِّمْ تَسْلِيماً كَثِيراً

گزیده دعاهای مولا و نیای والایمان امام حسن بن علی بن ابی طالب علیهما السلام

۱ - دعای حضرت امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام هنگامی که نزد معاویه رفتند

این دعا را به سند خود، از أَبُو الْمُفَضَّل مُحَمَّد بن عَبْدِ اللَّهِ بنِ مَطْلَب شَیْبَانی داریم. او می‌گوید: أَبُو الْحَسَنِ رَجَاء بنِ یحیای عبرتایی گفت: من این دعا را در خانه‌ی سرورمان حضرت أَبُو مُحَمَّد عَسَیْ کَرِی عَلَیْهِ السَّلَام نوشتم که دعای امام مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام بود به هنگام رفتن به سوی مُعَاوِیَه. مُعَاوِیَه بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الْعَظِيمِ الْمَکْبَرِ اللَّهُمَّ سُبْحَانَكَ يَا قَيُّوْمُ سُبْحَانَ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ أَسْأَلُكَ كَمَا أَمْسَكَتَ عَنْ دَانِيَالٍ أَفْوَاهَ الْأَسَدِ وَهُوَ فِي الْجُبِّ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ إِلَيْهِ سَبِيلًا إِلَّا بِإِذْنِكَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُمْسِكَ عَنِّي أَمْرَ هَذَا الرَّجُلِ وَكُلَّ عِدْوٍ لِي فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا مِنَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ خُذْ بِأَذَانِهِمْ وَأَسْمَاعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَقُلُوبِهِمْ وَجَوَارِحِهِمْ وَاكْفِنِي كَيْدَهُمْ بِحَوْلٍ مِنْكَ وَقُوَّةٍ وَكُنْ لِي جَاراً مِنْهُمْ وَمِنْ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَمِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ - إِنَّ وَلِيَّی اللّٰهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ این را در

کتاب «إِغَاثَةُ الدَّاعِي وَ إِعَانَةُ السَّاعِي» آورده‌ایم که نزد دانای هوشیار، این کتاب بدان شایان تر بود.

۲ - دعای دیگری از امام مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام

يَا مَنْ إِلَيْهِ يَفِرُّ الْهَارِبُونَ وَ بِهِ يَسْتَتَانِسُ الْمُشْتَتُونَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْ أَنْسَى بِكَ فَقَدْ ضَاقتْ عَنِّي بِلَادُكَ وَ اجْعَلْ تَوَكُّلِي عَلَيْكَ فَقَدْ مَالَ عَلَيَّ أَغْدَاؤُكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي بِكَ أَصُولٌ وَ بِكَ أَجُولٌ وَ عَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ وَ إِلَيْكَ أُتِيَّبُ اللَّهُمَّ وَ مَا وَصَيْتُكَ مِنْ صِفَةٍ - أَوْ دَعَوْتِكَ مِنْ دُعَاءٍ يُوَفِّقُ ذَلِكَ مَحَبَّتَكَ وَ رِضْوَانَكَ وَ مَرْضَاتَكَ فَأَخِينِي عَلَى ذَلِكَ وَ أَمْنِي عَلَيْهِ وَ مَا كَرِهْتَ مِنْ ذَلِكَ فَخُذْ بِنَاصِيَّتِي إِلَى مَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى بُوثُ إِلَيْكَ رَبِّي مِنْ ذُنُوبِي وَ اسْتَغْفِرْكَ مِنْ جُرْمِي وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اكْفِنَا مِنْهُمْ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ فِي عَافِيَةٍ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

۳ - دعای دیگری از امامان حضرت مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام

اللَّهُمَّ إِنَّكَ الْخَلْفُ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ وَ لَيْسَ فِي خَلْقِكَ خَلْفٌ مِنْكَ إِلَهِي مِنْ أَحْسَنَ فِرْعَحَمَتِكَ وَ مَنْ أَسَاءَ فَيَخْطِئِيهِ فَلَا الَّذِي أَحْسَنَ اسْتَغْنَى عَنْ رِفْدِكَ وَ مَعُونَتِكَ وَ لَا الَّذِي أَسَاءَ اسْتَبَدَلَ بِكَ وَ خَرَجَ مِنْ قُدْرَتِكَ إِلَهِي بِكَ عَرَفْتُكَ وَ بِكَ اهْتَدَيْتُ إِلَى أَمْرِكَ وَ لَوْ لَا أَنْتَ لَمْ أَدْرِ مَا أَنْتَ فَيَا مَنْ هُوَ هَكَذَا وَ لَمْ يَكُنْ غَيْرُهُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْزُقْنِي الْإِحْلَاصَ فِي عَمَلِي وَ السَّعْيَ فِي رِزْقِي اللَّهُمَّ اجْعَلْ خَيْرَ عُمْرِي آخِرَهُ وَ خَيْرَ عَمَلِي خَوَاتِمَهُ وَ خَيْرَ أَيَّامِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَهِي أَطَعْتُكَ وَ لِمَكَ الْمِنَّةُ عَلَيَّ فِي أَحَبِّ الْأَشْيَاءِ إِلَيْكَ الْإِيْمَانِ بِكَ وَ التَّصَدِيقِ بِرَسُولِكَ وَ لَمْ أَغْصِبْكَ فِي أَبْغَضِ الْأَشْيَاءِ إِلَيْكَ الشُّرُكَ بِكَ وَ التَّكْذِيبَ بِرَسُولِكَ فَاعْفُ عَنِّي مَا بَيْنَهُمَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۴ - دعایی دیگر که امیر الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام به فرزند خود امام مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام آموخت

(آن حضرت فرمود:) «اگر برای کاری خواستی نزد کسی بروی، این را بنویس و در دست راست پنهان ساز و هر جا می‌خواهی برو.» اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا وَاحِدًا يَا أَحَدًا يَا وَثَرًا يَا نُورًا يَا صَيِّدًا يَا مَنْ مَلَأَتْ أَرْكَانُهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ أَنْ تَسْخَرَ لِي قَلْبَ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ كَمَا سَخَّرْتَ الْحَيَّةَ لِمُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَسْخَرَ لِي قَلْبَهُ كَمَا سَخَّرْتَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودَهُ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ الطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَلِينِ لِي قَلْبَهُ كَمَا لَيَّنْتَ الْحَدِيدَ لِدَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُدَلِّلَ لِي قَلْبَهُ كَمَا ذَلَّلْتَ نُورَ الْقَمَرِ لِنُورِ الشَّمْسِ يَا اللَّهُ هُوَ عَبْدُكَ ابْنُ أَمَتِكَ وَ أَنَا عَبْدُكَ ابْنُ أَمَتِكَ أَخَذْتُ بِقَدَمَيْهِ وَ بَنَاصِيَّتِهِ فَسَخَّرَهُ لِي حَتَّى يَقْضِيَ حَاجَتِي هَذِهِ وَ مَا أُرِيدُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ هُوَ عَلَى مَا هُوَ فِيْمَا هُوَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

۵ - دعای دیگری که امیر الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام به امام مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام آموخت.

يَا عُجْدَتِي عِنْدَ كُرْبَتِي يَا غِيَاثِي عِنْدَ شِدَّتِي يَا وَلِيَّيَ فِي نِعْمَتِي يَا مُنْجِيَّ فِي حَاجَتِي يَا مُفْرَعِي فِي وَرْطَتِي يَا مُنْقِذِي مِنْ هَلَكَتِي يَا كَالِيَّ فِي وَحِدَتِي اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَ يَسِّرْ لِي أَمْرِي وَ اجْمَعْ لِي شَمْلِي وَ أَنْجِجْ لِي طَلَبِي وَ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي وَ اكْفِنِي مَا أَهْمَنِي وَ اجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرْجًا وَ مَخْرَجًا وَ لَا تَفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ الْعَافِيَةِ أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي وَ فِي الْآخِرَةِ إِذَا تَوَفَّيْتَنِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ گزیده‌ی دعا‌های سرور آزادگان (حضرت سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ عَلَيْهِ السَّلَام) (آن حضرت از طریق مادرمان ام کلثوم دخت امام علی بن الْحُسَيْن زَيْنِ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَام، نیای ما به شمار می‌آیند؛ چه او همسر جد (یازدهم) نویسنده، داوود بن الْحَسَنِ بْنِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَام بود و جد (دهم) نویسنده، سُلَيْمَان بن داوود بن الْحَسَنِ فرزند او) (۲۹۵). این دعای بزرگی است و از اسرار است. شش روایت مختلف از آن دیده‌ام که دو تای آنها را در کتاب «عمل اليوم و الليلة» (فَلَا حُجَّ السَّائِلِ) از (مجموعه‌ی) «المهمات»، یکی در تعقیبات هنگام غروب و

دیگری صبح، آورده‌ام و یکی را در تعقیب عصر جمعه، در جلد چهارم «المهمات» (جمال الاسبوع) و دیگری را در «إِغَاثَةُ الدَّاعِي وَ إِغَاثَةُ السَّاعِي». در این کتاب، پنجمین و ششمین نقل را می‌آوریم تا جایگاه این دعای ارجمند نزد خردمندان آگاه روشن شود.

۱ - روایت نخست از دعای عشرات

سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ - أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ (بْنِ عِيسَى) - حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ابْنِ فَضَّالٍ - حُسَيْنُ بْنُ جَهْمٍ - شخصی - حَسَنُ بْنُ محبوب یا کسی دیگر - مُعَاوِيَةُ بْنُ وَهَبٍ: امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «نزد ما چیزهایی هست که پنهان می‌داریم و به دیگران نمی‌آموزیم. پدرم از پدر خویش و آن حضرت از پدرش نقل فرمود که امیر الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: فرزندم! بی‌شک، قضای الهی - چنان که او می‌خواهد و رقم می‌زند - انجام خواهد شد و او تقدیر و فرمان خویش را در مورد تو اجرا خواهد داشت. به من قول بده آن چه را به تو می‌گویم به کسی نگوئی مگر ۱۳ ماه پس از وفات من. خبری می‌گویم که به خدا باز می‌گردد. (اگر) صبح و شام این (دعا) را بگویی، هزار هزار فرشته بدان خواهند پرداخت که هر یک را در سرعت نوشتن، نیروی هزار هزار نویسنده باشد و هزار هزار فرشته برای آموزش خواهی تو گماشته خواهند شد که هر یک را در سرعت گفتار، نیروی هزار هزار گوینده باشد و در دار السلام هزار غرفه در یک صد کاخ - که از همسایگان آن (دارالسلام) باشد (۲۹۶) - برایت خواهند ساخت و در بهشت هزار خانه در یک صد کاخ - که همسایگی جدت را داشته باشی (۲۹۷) و در بهشت‌های جاوید، هزار هزار شهر برایت می‌سازد و در گورت نوشته‌ای با تو خواهد بود که می‌گویی: این من ام. ترس و بیم و هراس و لغزش بر صراط و کیفر دوزخ نخواهد داشت. هر چه بخواهی و دوست داشته باشی که همان روز آن را به دست آوری، روز به پایان نمی‌رسد مگر آن که برایت بر خواهم آورد؛ هر چه و هر کجا باشد و جز به شهادت نخواهی مرد و سراسر زندگی را سعادت‌مند خواهی بود و هرگز به تنگ دستی و جنون و آشفتگی دچار نخواهی شد و همه روزه، به ازای هر نفس، هزار هزار رتبه بالا- می‌روی و عرش و کرسی برایت آموزش می‌خواهند تا آنجا که در برابر حق - عَزَّ وَ جَلَّ - بایستی و هر چه برای کسی در خواست کنی روا شود و برای خود و دیگری، تا آخر روزگار، در دنیا و آخرت خود، هر چه بخواهی بر آورده شود. با من چنان که می‌گویم پیمان ببند. امام حُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَام عرض کرد: پدر، هر چه را دوست دارید، با من شرط کنید. فرمود: از تو تعهد می‌گیرم که این را پوشیده بداری و اگر هنگامی مرگت در رسید، جز به کسی از ما أَهْلُ الْبَيْتِ یا دوستان و یارانمان مگویی که اگر چنین کنی، مردم همه گونه خواسته‌ای از پروردگارشان خواهند خواست و او برخواهد آورد! من دوست دارم که خداوند - بدان چه به من آموخته و من به شما می‌آموزم - شما را به رستخیز برساند؛ بی‌آن که هراس و غم داشته باشید. سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ عَلَيْهِ السَّلَام پیمان بست. امیر الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: اگر، به خواست خدا، این (دعا) را خواستی، بگو: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَمَّا إِلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ فِي آثَانِ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافِ النَّهَارِ سُبْحَانَ اللَّهِ بِالْعُدُوِّ وَالْأَصَالِ سُبْحَانَ اللَّهِ بِالْعِشِيِّ وَالْإِبْكَارِ سُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ. وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ. يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ يُحْيِي الْمَرُوضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ - سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَ سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ. وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ لَمَّا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ ذِي الْمُلْكِ وَ الْمَلَكُوتِ سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَ الْعَظَمَةِ وَ الْجَبَرُوتِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَقِّ الْقُدُّوسِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ سُبْحَانَ الْقَائِمِ الدَّائِمِ سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ سُبْحَانَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ مِنْكَ فِي نِعْمَةٍ وَ عَافِيَةٍ فَأَتِمِّمْ عَلَيَّ نِعْمَتَكَ وَ عَافِيَتَكَ لِي بِالنَّجَاءِ مِنَ النَّارِ وَ ارْزُقْنِي شُكْرَكَ وَ عَافِيَتَكَ أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي اللَّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْتُ وَ بِنِعْمَتِكَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ وَ أَصْبَحْتُ أَشْهَدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيدًا وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ وَ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَ أَنْبِيَاءَكَ وَ رُسُلَكَ وَ جَمِيعَ خَلْقِكَ وَ سَيِّمَاتِكَ وَ أَرْضِكَ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ حَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَيْدُكَ وَ رُسُلُكَ وَ أَنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تُحْيِي وَ تُمِيتُ وَ تُحْيِي وَ أَشْهَدُ أَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ وَ النَّارَ حَقٌّ - وَ أَنَّ السَّاعَةَ

آتیه لا- رِبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ وَأَشْهَدُ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَعَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَجَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ وَمُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ وَعَلِيَّ بْنَ مُوسَى وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَعَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ وَالْإِمَامَ مِنْ وَلَدِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْأَنْمَةَ الْهَدَاهُ الْمَهْدِيُّونَ غَيْرَ الضَّالِّينَ وَلَا الْمَضِلِّينَ وَأَنَّهُمْ أَوْلِيَاؤُكَ الْمَضِي طَفُونَ وَحِزْبُكَ الْغَالِبُونَ وَصِفْوَتُكَ وَخَيْرُتُكَ مِنْ خَلْقِكَ وَنَجَاؤُكَ الَّذِينَ اسْتَجَبْتَهُمْ لَوْلَايَتِكَ وَاخْتَصَصْتَهُمْ مِنْ خَلْقِكَ وَاضِطَفَيْتَهُمْ عَلَى عِبَادِكَ وَجَعَلْتَهُمْ حُجَّةً عَلَى خَلْقِكَ صِلَاؤُكَ عَلَيْهِمْ وَالسَّلَامُ اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي هَذِهِ الشَّهَادَةَ عِنْدَكَ حَتَّى تُلْقِيَهَا وَأَنْتَ عَنِّي رَاضٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقَدْ رَضِيتَ عَنِّي - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ - اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمِيداً تَضَعُ لَكَ السَّمَاءُ كَنَفِيهَا وَتَسْبِّحُ لَكَ الْأَرْضُ وَمَنْ عَلَيْهَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمِيداً يَضِعُ عَدُوَّ لَا يَنْفَعُ وَحَمِيداً يَزِيدُ وَلَا يَبِيدُ سِرْمداً مَدداً لَا انْقِطَاعَ لَهُ وَلَا نَفَادَ أَبَداً حَمداً يَضِعُ عَدُوَّ أَوَّلُهُ وَلَا يَنْفَعُ آخِرُهُ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى وَمَعِيَ وَفِي وَفَيْلِي وَبَعْدِي وَأَمَامِي وَلَدَيَّ وَإِذَا مِتُّ وَفَنَيْتُ وَبَقَيْتُ يَا مَوْلَايَ فَلَكَ الْحَمْدُ إِذَا نُشِرْتُ وَبَعُثْتُ وَلَكَ الْحَمْدُ وَالشُّكْرُ بِجَمِيعِ مَحَامِدِكَ كُلِّهَا عَلَى جَمِيعِ نِعَمَاتِكَ كُلِّهَا وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ عِزٍّ سَاكِنٍ وَعَلَى كُلِّ أَكْلَةٍ وَشَرِبَةٍ وَبَطْشَةٍ وَحَرَكََةٍ وَتَوَمُّةٍ وَ يَقْظَةٍ وَلَخْظَةٍ وَطَرْفَةٍ وَنَفَسٍ وَعَلَى كُلِّ مَوْضِعٍ شَعْرَةٍ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ وَلَكَ الْمُلْكُ كُلُّهُ وَبِيَدِكَ الْخَيْرُ كُلُّهُ عَلَانِيَتُهُ وَسِرُّهُ وَأَنْتَ مُنْتَهَى الشَّأْنِ كُلِّهِ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى حِلْمِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى عَفْوِكَ بَعْدَ قُدْرَتِكَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بَاعِثَ الْحَمْدِ وَوَارِثَ الْحَمْدِ وَبَدِيعَ الْحَمْدِ وَمُبْتَدِعَ الْحَمْدِ وَوَفَى الْعَهْدِ وَصَادِقَ الْوَعْدِ وَعَزِيزَ الْجُنْدِ قَدِيمَ الْمَجْدِ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ مُنْزِلَ الْآيَاتِ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ مُخْرِجَ النُّورِ مِنَ الظُّلُمَاتِ مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ حَسَنَاتٍ وَجَاعِلَ الْحَسَنَاتِ دَرَجَاتٍ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذَا الطُّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ فِي اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى وَلَكَ الْحَمْدُ فِي النَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى وَلَكَ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولَى وَلَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ كُلِّ نَجْمٍ وَمَلَكٍ فِي السَّمَاءِ وَلَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ كُلِّ قَطْرَةٍ نَزَلَتْ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ كُلِّ قَطْرَةٍ فِي الْبَحَارِ وَالْأَوْدِيَةِ وَالْأَنْهَارِ وَلَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ الشَّجَرِ وَالْوَرَقِ وَالْخَضَى وَالتَّرَى وَالْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالْبَهَائِمِ وَالطَّيْرِ وَالْوُحُوشِ وَالْأَنْعَامِ وَالسَّبَاعِ وَالْهَوَامِّ وَلَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ مَا أَخْصَى كِتَابُكَ وَأَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ حَمداً كَثِيراً دَائِماً مُبَارَكاً فِيهِ أَبَداً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ - لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَيُحْيِي وَهُوَ حَتَّى لَا يَمُوتَ بِيَدِهِ الْخَيْرُ - وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (ده بار) أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ (ده بار) يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ (ده بار) يَا رَحْمَنُ يَا رَحْمَنُ (ده بار) يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ (ده بار) يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ (ده بار) يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ (ده بار) يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ (ده بار) يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ (ده بار) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ (ده بار) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (ده بار) آمِينَ آمِينَ (ده بار) أَفْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا اَيْنَ رَا يَكْ بَارِ پَسِ از نماز صبح و بار دیگر بعد از نماز پسین (عصر) می‌خوانی. آن گاه خواسته‌ات را می‌گویی.»

۲- روایت دیگر دعای عشرات

سند این روایت را به ارزش روایت پیشین نیافتیم و مقصود ما متن دعای آن بود؛ به جهت اختلاف آن با نقل‌های دیگر. این دعا نیز از امام حُسَینِ بْنِ عَلِیِّ عَلَيْهِ السَّلَام است و به الهام خدا دریافتیم که از پیشین درست‌تر است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ سُبْحَانَ اللَّهِ فِي آتَاءِ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافِ النَّهَارِ سُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ. وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ. يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْمَازِئَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ - سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ. وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ ذِي الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْعَظَمَةِ وَ الْجَبَرُوتِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الْقُدُّوسِ سُبْحَانَ الدَّائِمِ الْقَائِمِ الدَّائِمِ سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ سُبْحَانَ رَبِّي الْأَعْلَى سُبْحَانَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى سُبْحَانَ اللَّهِ السُّبُّوحِ الْقُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ مِنْكَ فِي نِعْمَةٍ وَعَافِيَةٍ فَصَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى

مُحَمَّدٌ وَ آلُ مُحَمَّدٍ وَ تَمَّ عَلَى نِعْمَتِكَ وَ عَافِيَتِكَ وَ ارْزُقْنِي شُكْرَكَ اللَّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْتُ وَ بِفَضْلِكَ اسْتَغْنَيْتُ وَ بِنِعْمَتِكَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ دُنُوبِي بَيْنَ يَدَيْكَ أَشْتَغِفُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَ لَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ أَنْتَ الْحَيُّ لَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ وَ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَ جَمِيعَ خَلْقِكَ فِي سَمَآوَاتِكَ وَ أَرْضِكَ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ خِدَاكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي هَذِهِ الشَّهَادَةَ عِنْدَكَ حَتَّى تُقْبِلَنِيهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ قَدْ رَضِيتَ بِهَا عَنِّي إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا تَضَعُ لَكَ السَّمَاوَاتُ كَنَفِيهَا وَ تَسْبِيحُ لَكَ الْأَرْضُ وَ مَنْ عَلَيْهَا اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَصْعَدُ أَوَّلُهُ وَ لَا يَنْفَدُ آخِرُهُ حَمْدًا يَزِيدُ وَ لَا يَنْقُصُ أَبَدًا لَا انْقِطَاعَ لَهُ وَ لَا نَفَادَ حَمْدًا يَضَعُ وَ لَا يَنْفَدُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ فِيَّ وَ عَلَى وَ مَعِيَ وَ قَبْلِي وَ بَعْدِي وَ أَمَامِي وَ وَرَائِي وَ خَلْفِي وَ إِذَا مِتُّ وَ فَتِنْتُ يَا مَوْلَايَ وَ لَكَ الْحَمْدُ فِي كُلِّ عَرْقٍ سَاكِنٍ وَ عَلَى كُلِّ عَرْقٍ ضَارِبٍ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ أَكْلَةٍ وَ شَرْبَةٍ وَ بَطْشَةٍ وَ نَشْطَةٍ وَ عَلَى كُلِّ مَوْضِعٍ شَغَرَهُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ وَ لَكَ الْمَنْ كُلُّهُ وَ لَكَ الْخَلْقُ كُلُّهُ وَ لَكَ الْمُلْكُ كُلُّهُ وَ لَكَ الْأَمْرُ كُلُّهُ وَ بِيَدِكَ الْخَيْرُ كُلُّهُ وَ إِلَيْكَ يَرْجِعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ عَلَانِيَتُهُ وَ سِرُّهُ وَ أَنْتَ مُنْتَهَى الشَّأْنِ كُلِّهِ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى جِلْمِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ فِيَّ وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى عَفْوِكَ عَنِّي بَعْدَ قُدْرَتِكَ عَلَى اللَّهِمَّ لَكَ الْحَمْدُ صَاحِبِ الْحَمْدِ وَ وَارِثِ الْحَمْدِ وَ مَالِكِ الْحَمْدِ وَ وَارِثِ الْمُلْكِ بَدِيعِ الْحَمْدِ وَ مُبْتَدِعِ الْحَمْدِ وَ فِي الْعَهْدِ صَادِقِ الْوَعْدِ عَزِيزِ الْجُنْدِ قَدِيمِ الْمَجْدِ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ رَفِيعِ الدَّرَجَاتِ مُجِيبِ الدَّعَوَاتِ مُنْزِلِ الْآيَاتِ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَآوَاتٍ مُخْرِجِ النُّورِ مِنَ الظُّلُمَاتِ مُبَدِّلِ السَّيِّئَاتِ حَسَنَاتٍ وَ جَاعِلِ الْحَسَنَاتِ دَرَجَاتٍ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ غَافِرِ الذَّنْبِ وَ قَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذَا الطُّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ فِي اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى وَ لَكَ الْحَمْدُ فِي النَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى وَ لَكَ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَ الْأُولَى وَ لَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ كُلِّ نَجْمٍ وَ مَلَكٍ فِي السَّمَاءِ وَ لَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ كُلِّ قَطْرَةٍ نَزَلَتْ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَ لَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ كُلِّ قَطْرَةٍ فِي الْبَحَارِ وَ الْأَوْدِيَةِ وَ الْأَنْهَارِ وَ لَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ الشَّجَرِ وَ الْوَرَقِ وَ الْحَصَى وَ الثَّرَى وَ الْجَنِّ وَ الْبَإْسِ وَ الْبَهَائِمِ وَ الطَّيْرِ وَ الْوُحُوشِ وَ الْأَنْعَامِ وَ السَّبَاعِ وَ الْهَوَامِّ وَ لَكَ الْحَمْدُ عِدَدَ مَا أَحْصَى كِتَابُكَ وَ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ حَمْدًا كَثِيرًا دَائِمًا مُبَارَكًا فِيهِ أَبَدًا أَنْ گاه ده بار بگو: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ - لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ يُمِيتُ وَ يُحْيِي وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ - وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ ده بار: أَشْتَغِفُكَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ سَبَس: يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ [يَا رَحِيمُ]، يَا حَنَّانُ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ (هر یک از اینها ده بار) وَ ده بار: يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ وَ ده بار: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ ده بار: يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ ده بار: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ: آمین آمین (ده بار).» پس از آن، خواسته‌های دنیایی و آخرتی خود را یاد کن؛ إِنَّ شَاءَ اللَّهُ، بر آورده خواهد شد.

۳ - دعای دیگر از حضرت سید الشهداء عَلَيْهِ السَّلَام معروف به دعای جوان گرفتار کفر گناه

گروهی (از محدثان) به سند، از سالار شهیدان عَلَيْهِ السَّلَام نقل می کنند که فرمود: «شبی بس تاریک و کم فروغ، همراه پدرم امیر المؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام در طواف بودم. مسجد خلوت شده بود و زائران خفته و چشم‌ها آرام. در این میان، ناله کننده‌ای پناه آورده و با دلی دردمند و ترحم انگیز و با صدایی غمگین چنین سر داده بود: - ای آن که خواهش گرفتار تاریکی‌ها را می شنود! ای زداينده‌ی سختی و گرفتاری و بیماری! - میهمانان تو گرد سرایت خفته‌اند و بیدار و (به درگاهت) دعا می کنند؛ اما دیدگان تو - ای به پا دارنده (ی هستی)! - به خواب نرفته است. - به بخشندگی‌ات، از گناهانم در گذر؛ ای آن که آفریدگان در این حرم به او روی آورده‌اند. - اگر بخشایش تو را پر گناهی شایستگی ندارد، پس کیست که با نعمت‌ها بر گناه کاران بخشش کند؟» (۳۰۸) حضرت حَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام فرمود: «(پدرم) به من فرمود: ابا عَبْدِ اللَّهِ! شنیدی خواننده‌ای را که به خاطر گناهانش پروردگار را می خواند؟ پاسخ دادم: آری، شنیدم. فرمود: جستجو کن؛ شاید او را بیابی. در سیاهی تاریکی در پی او شد و در میان خفتگان، به

جستجو پرداختم. میان رکن و مقام، شبی ایستاده دیدم. دقت کردم؛ همان مرد بود که (به نماز) ایستاده بود. گفتم: سلام بر تو، ای بنده‌ی پناه آورده‌ی عذر خواه معترف! برای خدا، پسر عم رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم را پاسخ گو: نمازش را به شتاب به سلام رساند و بی آن که سخت گوید، اشاره کرد که: پیش رو تا من در پی ات بیایم. او را نزد اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام آوردم و عرضه داشتم: این هموست. بدو نگریست. دید جوانی است خوب رو و پاکیزه لباس. فرمود: از کجایی مرد؟ گفت: از قبیله‌ای عرب. فرمود: داستان چیست؟ چرا چنین به ناله می‌گریستی؟ فرمود: چگونه است داستان کسی که نافرمانی کرده و به تنگنا افتاده است و مصیبت‌ها او را فرا گرفته و غم‌ها وی را در خود داشته است و دعایش پذیرفته نمی‌شود؟! فرمود: چرا چنین شده است؟ پاسخ داد: من با دیگر عرب‌ها سرگرم بازی و شادی بودم و همواره (حتی) در رجب و شعبان، به نافرمانی؛ بی آن که خدای مهربان را بر خویش بینا بینم. پدری داشتم دل سوز و مهربان. او لغزشگاه‌های زندگی را به من تذکر می‌داد و کیفر آتش را بیم می‌داد و می‌گفت: تا کی روشنایی و تاریکی و شب‌ها و روزها و ماه‌ها و سال‌ها و فرشتگان از تو به ناله باشند؟! هر گاه خیلی پندم می‌داد، بر او می‌آشفتم و دورش می‌ساختم و بر وی یورش می‌بردم و او را می‌زدم! یک روز خواستم پولی را که در خانه بود بردارم و به راه کارهایم مصرف کنم. مرا بازداشت. به شدت او را زدم دستش را پیچاندم! آن گاه پول را برداشتم و رفتم. دستش را بر زانو گرفت تا برخیزد؛ از شدت درد نتوانست. به زبان شعر چنین سرود: - رابطه‌ی خویشاوندی (پدری) از من به منازل رسیده است درست آن گونه که آب جوینده‌ای، باران جوید. - او را پروراندیم؛ چندان که نیرومند و بلند اندام شد و به هنگام ایستادن هم دوش حیوان نر. - چنان بود که در کودکی اش - وقتی گرسنه می‌شد - گزیده‌ترین پاکیزه‌ترین غذاها را برایش می‌آوردیم. - وقتی به آغاز جوانی رسید و زبانش چونان نیزه‌ی زُدّینی (۳۰۹) (تیز و بران) گشت، - دارایی ام را از من ستاند و دستم را پیچش داد! خدایی که بر او چیره است دستش را بیچاندا! (۳۱۰) آن گاه سوگند یاد کرد که به خانه‌ی خدا رود و مرا نفرین کند. چندین هفته روزه گرفت و نماز گزارد و دعا کرد. سپس بر شتری چابک سوار شد و رو به راه نهاد. دشت‌ها و کوه‌ها را پیمود تا هنگام حج به مکه رسید. از مرکب خویش فرود آمد و به سوی خانه‌ی خدا رهسپار گردید. سعی و طواف کرد و به پرده‌ی خانه آویخت و بسیار نیاز کرد. آن گاه سرود: - ای آن که حاجیان از دور دست‌ترین جای‌ها و سوار کجاوه‌ها با تلاش به سوی او آمده‌اند، - من به سوی تو آمدم؛ ای آن که هر که او را دعا گویان به یگانگی و بی‌نیازی بخواند، نومید نمی‌شود. - این منازل (پسر)، از نافرمانی (و ناخشنودی) من باک ندارد. ای برترین توانا، داد مرا از فرزندم بستان. - آن چنان (سخت بگیر) که نیمی از او را فلج سازی؛ ای آن که از پاکی و والایی، او را پدری و فرزندی نیست. (۳۱۱) (جوان) افزود: سوگند به آن که آسمان را بلندی داد و آب (در چشمه ساران) بر جهان، هنوز دعایش به پایان نرسیده بود که این چنین شدم که می‌بینید (و نیم راست بدن خود را نمایاند که فلج بود). سه سال بود که از او در خواست می‌کردم که در همان جایی که نفرینم کرد دعایم کند؛ نمی‌پذیرفت. تا آن که امسال پذیرفت. بر ماده شتر ده ماهه بار داری سوار شدیم به امید بهبود به سرعت و شتاب به راه افتادیم. وقتی به «اراک» و گذرگاه‌های بیابان درختان مسواک (۳۱۲) رسیدیم، شب هنگام، پرنده‌ای به ناگاه به پرواز در آمد؛ شتری که او بر آن بود رمید و او را به پایین دره پرتاب کرد. میان دو سنگ (۳۱۳) تکه تکه شد. همان جا او را در خاک کردم. از این بالا-تر این که همه مرا به نفرین شده‌ی پدر می‌شناسند! اَمیر الْمُؤْمِنین عَلَیْهِ السَّلَام بدو فرمود: فریاد درست آمد. می‌خواهی دعایی بیاموزم که رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم به من آموخت؟ اسم اعظم خدای بزرگ در آن است؛ همان که هر دعا کننده‌ای را بدان پاسخ می‌دهد و خواسته‌ی هر خواننده‌ای را با آن روا می‌دارد و هم بدان غم و اندوه را می‌زداید و بیماری را بهبود و می‌دهد و شکستگی را التیام می‌بخشد و تنگ دست را ثروتمند می‌سازد و وام دار را می‌پردازد و چشم زخم را بی‌زیان می‌سازد و گناهان را می‌آمرزد و زشتی‌ها را پنهان می‌دارد و هر بیم زده از (هر) شَیْطَان سرکش و زور گوی حق ناپذیری را ایمنی می‌بخشد. اگر بنده‌ی فرمان پذیری این دعا را به کوهی بخواند، آن را از جا حرکت می‌دهد و اگر بر مرده‌ای، خداوند زنده‌اش می‌سازد و اگر روی آب بخواند - به شرط آن که خود بینی نکند - بر آب

راه خواهد رفت. ای مرد! خدا را در نظر بگیر (و بدان) که دل من بر تو مهر آورده است. خداوند درستی نیت را می‌داند. نباید آن را در راه گناه به کارگیری و جز به دین دار مطمئن نیاموزی. اگر با نیت خالص خواندی، خداوند خواهد پذیرفت و پیامبر را در خواب خواهی دید که بهشت و پذیرفته شدن دعا را به تو مژده می‌دهد.» حضرت سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فرمود: «من از بهره‌ی این دعا بیش از شادی آن مرد از بهبود و سرنوشتش خوش حال شدم؛ زیرا آن را پیش‌تر، از حضرتش نشنیده بودم و نمی‌شناختم. آن گاه (پدرم فرمود): کاغذ و دواتی بیاور و آن چه را می‌خوانم بنویس. من چنان کردم. دعا این بود: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا مَنْ لَا يَغْلِبُهُ مَا هُوَ وَلَا أَيْنَ هُوَ وَلَا حَيْثُ هُوَ وَلَا كَيْفَ هُوَ إِلَّا هُوَ يَا ذَا الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ يَا ذَا الْعِزَّةِ وَالْجَبَرُوتِ يَا مَلِكُ يَا قُدُّوسُ يَا سَلَامُ يَا مُؤْمِنُ يَا مُهَيِّمُ يَا عَزِيزُ يَا جَبَّارُ يَا مُتَكَبِّرُ يَا خَالِقُ يَا بَارِئُ يَا مُصَوِّرُ يَا مُفِيدُ يَا وَدُّودُ [يَا مُدَبِّرُ يَا شَدِيدُ يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ يَا مُبِيدُ] يَا بَعِيدُ يَا قَرِيبُ يَا مُجِيبُ يَا رَقِيبُ يَا حَسِيبُ يَا بَدِيعُ يَا رَفِيعُ يَا مَنِيعُ يَا سَمِيعُ يَا عَلِيمُ يَا حَكِيمُ يَا كَرِيمُ يَا مَحْمُودُ يَا مَعْبُودُ يَا قَدِيمُ يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا دَيَّانُ يَا مُشِيتَعَانُ يَا جَلِيلُ يَا جَمِيلُ يَا وَكِيلُ يَا كَفِيلُ يَا مُقِيلُ يَا مُبِيلُ يَا نَبِيلُ يَا دَلِيلُ يَا هَادِي يَا بَادِي يَا أَوَّلُ يَا آخِرُ يَا ظَاهِرُ يَا بَاطِنُ يَا قَائِمُ يَا دَائِمُ يَا عَالِمُ يَا حَاكِمُ يَا قَاضِي يَا عَادِلُ يَا فَاضِلُ يَا وَاصِلُ يَا ظَاهِرُ يَا مَظْهَرُ يَا قَادِرُ يَا مُقْتَدِرُ يَا كَبِيرُ يَا مُتَكَبِّرُ يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ - وَلَمْ يَكُنْ لَهُ صَاحِبُهُ وَلَا كَانَ مَعَهُ وَزِيرٌ وَلَا اتَّخَذَ مَعَهُ مُشِيرًا وَلَا احتَاجَ إِلَى ظَهِيرٍ وَلَا كَانَ مَعَهُ إِلَهٌ إِلَّا هُوَ إِلَّا أَنْتَ فَتَعَالَيْتَ عَمَّا يَقُولُ الْجَاهِلُونَ [الظَّالِمُونَ غُلُوًّا كَبِيرًا يَا عَلِيُّ يَا عَالِمُ يَا شَامِخُ يَا بَاذِخُ يَا فَتَّاحُ [يَا نَفَّاحُ يَا مُزْتَاخُ يَا مُفَرِّجُ يَا نَاصِرُ يَا مُنْتَصِرُ يَا مُهْلِكُ [مُدْرِكُ يَا مُنْتَقِمُ يَا بَاعِثُ يَا وَارِثُ يَا أَوَّلُ يَا طَالِبُ يَا غَالِبُ يَا مَنْ لَا يَفُوتُهُ هَارِبُ يَا تَوَّابُ يَا أَوَّابُ يَا وَهَّابُ يَا مُسَبِّبُ الْأَسْبَابِ يَا مُفْتَتِحُ الْمَتَابِ يَا مَنْ حَيْثُ مَا دُعِيَ أَحَبَّ يَا طَهُّورُ يَا شَكُورُ يَا عَفُوُّ يَا غَفُورُ يَا نُورُ الثُّورِ يَا مُدَبِّرُ الْأُمُورِ يَا لَطِيفُ يَا خَبِيرُ يَا مُتَجَبِّرُ يَا مُبِيرُ يَا بَصِيرُ يَا ظَهِيرُ يَا كَبِيرُ يَا وَثَرُ يَا فَرْدُ يَا صِمَدُ [يَا أَبَدُ] يَا سِنْدُ يَا كَافِي [يَا شَافِي يَا وَافِي يَا مُعَافِي يَا مُحْسِنُ يَا مُجْمِلُ يَا مُعَافِي يَا مُنْعِمُ يَا مُتَفَضِّلُ يَا مُتَكَرِّمُ يَا مُتَفَرِّدُ يَا مَنْ عَلَا فَفَقِهَرُ يَا مَنْ مَلَكَ فَقَدَّرَ يَا مَنْ بَطَنَ فَخَبَّرَ يَا مَنْ عُبِدَ فَشَكَرَ يَا مَنْ عُصِيَ فَغَفَرَ وَ سَتَرَ يَا مَنْ لَا تَحْوِيهِ الْفِكْرُ وَلَا يُدْرِكُهُ بَصِيرٌ وَلَا يَخْفَى عَلَيْهِ أَثَرُ يَا رَازِقَ الْبَشَرِ يَا مُقَدِّرُ كُلِّ قَدَرٍ يَا عَالِي الْمَكَانِ يَا شَدِيدَ الْأَرْكَانِ يَا مُبَدِّلَ الزَّمَانِ يَا قَابِلَ الْقُرْبَانِ يَا ذَا الْمَنِّ وَالْإِحْسَانِ يَا ذَا الْعِزِّ وَالسُّلْطَانِ يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَانُ يَا عَظِيمَ الشَّانِ يَا مَنْ هُوَ كُلُّ يَوْمٍ فِي شَأْنِ يَا مَنْ لَا يَسْغُلُهُ شَأْنٌ عَنْ شَأْنٍ يَا سَامِعَ الْأَصْوَاتِ يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ يَا مُنْجِحَ الطَّلِبَاتِ يَا قَاضِي الْحَاجَاتِ يَا مُنْزِلَ الْبَرَكَاتِ يَا رَاحِمَ الْعِبْرَاتِ يَا مُقِيلَ الْعَثَرَاتِ يَا كَاشِفَ الْكُرْبَاتِ يَا وَلِيَّ الْحَسَنَاتِ يَا رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ يَا مُعْطِيَ الْمَسْأَلَاتِ يَا مُحْيِيَ الْأَمْوَاتِ يَا مُطْلِعَ الْبُيُوتِ يَا رَادَّ مَا قَدْ فَاتَ يَا مَنْ لَمَّا تَشَبَّهَ عَلَيْهِ الْأَصْوَاتُ يَا مَنْ لَا تَضْجُرُهُ الْمَسْأَلَاتُ وَلَا تَغْشَاهُ الظُّلُمَاتُ يَا نُورَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتِ يَا سَابِعَ النَّعَمِ يَا دَافِعَ النَّقَمِ يَا بَارِئَ النَّسَمِ يَا جَامِعَ الْأَنْسَمِ يَا شَافِيَ السَّقَمِ يَا خَالِقَ النُّورِ وَالظُّلَمِ يَا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ يَا مَنْ لَا يَطَأُ عَرْشَهُ قَدَمٌ يَا أَجُودَ الْأَجُودِينَ يَا أَكْرَمَ الْمَأْكُومِينَ يَا أَسَمَعَ السَّامِعِينَ يَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ يَا حِمَارَ الْمُسْتَجِيرِينَ يَا أَمَانَ الْخَائِفِينَ يَا ظَهَرَ الْلَاجِئِينَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ يَا غَايَةَ الطَّالِبِينَ يَا صَاحِبَ كُلِّ غَرِيبٍ يَا مُوَسِّسَ كُلِّ وَجِيدٍ يَا مُلْجَأَ كُلِّ طَرِيدٍ يَا مَأْوَى كُلِّ شَرِيدٍ يَا حَافِظَ كُلِّ ضَالٍّ يَا رَاحِمَ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ يَا رَازِقَ الطُّفْلِ الصَّغِيرِ يَا جَابِرَ الْعَظَمِ الْكَبِيرِ يَا فَكَاكُ كُلِّ أَسِيرٍ يَا مُغْنِيَ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ يَا عَضِيْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ يَا مَنْ لَهُ التَّدْبِيرُ وَالتَّقْدِيرُ يَا مَنْ الْعَسِيرُ عَلَيْهِ سَهْلٌ يَسِيرٌ يَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ إِلَى تَفْسِيرٍ يَا مَنْ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا مَنْ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ خَبِيرٌ يَا مَنْ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ يَا مُرْسِلَ الرِّيحِ يَا فَالِقَ الْإِصْبَاحِ يَا بَاعِثَ الْأَرْوَاحِ يَا ذَا الْجُودِ وَالسَّمَاحِ يَا مَنْ بِيَدِهِ كُلُّ مِفْتَاحٍ يَا سَامِعَ كُلِّ صَوْتٍ يَا سَابِقَ كُلِّ فَوْتٍ يَا مُحْيِيَ كُلِّ نَفْسٍ بَعِيدَ الْمَوْتِ يَا عِمْدَتِي فِي شِدَّتِي يَا حَافِظِي فِي غُرَّتِي يَا مُوَسِّسِي فِي وَحِدَتِي يَا وَلِيَّتِي فِي نِعْمَتِي يَا كَنَفِي حِينَ تُعِينِي الْمَذَاهِبُ وَتَسَلِّمُنِي الْأَقَارِبُ وَيَخَذُلْنِي كُلُّ صَاحِبٍ يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ يَا سِنْدَ مَنْ لَا سِنْدَ لَهُ يَا دُخْرَ مَنْ لَا دُخْرَ لَهُ يَا كَهْفَ مَنْ لَا كَهْفَ لَهُ يَا رُكْنَ مَنْ لَا رُكْنَ لَهُ يَا غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ لَهُ يَا جَارَ مَنْ لَا جَارَ لَهُ يَا جَارِيَ اللَّصِيقِ يَا رُكْنِي الْوَلِيقُ يَا إِلَهِي بِالْتَّحْقِيقِ يَا رَبَّ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ يَا شَفِيقُ يَا رَفِيقُ فُكْنِي مِنْ حَلْقِ الْمَضِيقِ وَاصْرِفْ عَنِّي كُلَّ هَمٍّ وَغَمٍّ وَضَيْقٍ وَاكْفِنِي شَرَّ مَا لَا أُطِيقُ وَأَعْنِي عَلَى مَا أُطِيقُ يَا رَادَّ يَوْسُفَ عَلَى يَعْقُوبَ يَا كَاشِفَ ضُرِّ أَيُّوبَ يَا غَافِرَ ذَنْبِ دَاوُدَ يَا رَافِعَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مِنْ أَيْدِي الْيَهُودِ

[illegible]

۴ - دعایی دیگر از مولا حُسَین بن عَلی عَلَیْهِ السَّلَام

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَوْفِيقَ أَهْلِ الْهُدَى وَأَعْمَالَ أَهْلِ التَّقْوَى وَمُنَاصِيحَةَ أَهْلِ التَّوْبَةِ وَعَزْمَ أَهْلِ الصَّبْرِ وَحِذْرَ أَهْلِ الْخَشْيَةِ وَطَلَبَ أَهْلِ الْعِلْمِ وَزِينَةَ أَهْلِ الْوَرَعِ وَخَوْفَ أَهْلِ الْجَزَعِ حَتَّى أَخَافَكَ اللَّهُمَّ مَخَافَةً تَحْجُزُنِي عَنْ مَعَاصِيكَ وَحَتَّى أَعْمَلَ بِطَاعَتِكَ عَمَلًا أَشِيحُ بِهِ كَرَامَتَكَ وَحَتَّى أُنَاصِيَ حَكَ فِي التَّوْبَةِ خَوْفًا لَكَ وَحَتَّى أُخْلِصَ لَكَ فِي النَّصِيحَةِ حُبًّا لَكَ وَحَتَّى أَتَوَكَّلَ عَلَيْكَ فِي الْأُمُورِ حُسْنًا ظَنًّا بِكَ سُبْحَانَ خَالِقِ النُّورِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

۵- دعای دیگری از سالار شهیدان عَلَيْهِ السَّلَام در صبح و شام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَمِنْ اللَّهِ وَإِلَى اللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ وَتَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ إِنِّي أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِيَ إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ يَا كَاسَأَلُ الْعَافِيَةَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَكْفِينِي مِنْ كُلِّ أَحَدٍ وَلَا يَكْفِينِي أَحَدٌ مِنْكَ فَاكْفِنِي مِنْ كُلِّ أَحَدٍ مَا أَخَافُ وَأَخْذَرُ وَاجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي

فَرَجًا وَمَخْرَجًا إِنَّكَ تَعْلَمُ وَلَمَّا أَعْلَمُ وَتَقْدِرُ وَلَمَّا أَقْدِرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ گریده‌ی دعا‌های حضرت امام زین العابدین علی بن الحُسَین علیه السَّلام (نیای بزرگ مولف از طریق دخت بزرگوار آن حضرت، ام کلثوم)

۱ - دعای امام علی بن الحُسَین علیه السَّلام به گاه داوری بردن نزد حجرالاسود در برابر (عموی خود) مُحَمَّد بنِ الحنفیه (۳۳۴)

کتاب سَعْد بنِ عَبْدِالله - حَسَن بنِ علی بنِ عَبْدِالله (بنِ المغیره) - حُسَین بنِ سَیْف - مُحَمَّد بنِ سَلیمان بَصْرَی - اِبْرَاهیم بنِ الْمُفَضَّل - ابان بنِ تَغْلِب: امام صادق علیه السَّلام فرمود: «دعایی که حضرت سجاد علیه السَّلام به هنگام رفتن همراه مُحَمَّد بنِ الحنفیه برای داوری به نزد حجرالاسود خواندند این بود: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْمَجْدِ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْبَهَاءِ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ الْعُزَّةِ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْتُوبِ فِي سُرَادِقِ السَّرَائِرِ السَّابِقِ الْفَائِقِ الْحَسَنِ النَّصِيرِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ الثَّمَانِيَةِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَبِالْعَيْنِ الَّتِي لَمَّا تَنَامُ وَبِالْأَسْمِ الْأَكْبَرِ الْأَكْبَرِ وَبِالْأَسْمِ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ الْمُحِيطِ بِمَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَبِالْأَسْمِ الَّذِي أَشْرَقَتْ بِهِ الشَّمْسُ وَأَضَاءَ بِهِ الْقَمَرُ وَسَجَرَتْ بِهِ الْبَحَارُ وَنَصَبَتْ بِهِ الْجِبَالُ وَبِالْأَسْمِ الَّذِي قَامَ بِهِ الْعَرْشُ وَالْكَرْسِيُّ وَبِأَسْمَائِكَ الْمُقَدَّسَاتِ الْمُكْرَمَاتِ الْمَكُونَاتِ الْمُخْرُوجَاتِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَسْأَلُكَ بِذَلِكَ كُلِّهِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا ابان بنِ تَغْلِب گوید: امام صادق علیه السَّلام فرمود: «آبان! مبدا این دعا را جز در امر مهم آخرتی یا دنیایی بخوانید! مردم نمی‌دانند این چیست. این از گنجینه‌ی دانش آل مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلام است.»

۲ - دعای دیگری از امام سجاد علیه السَّلام

مُحَمَّد بنِ حَسَن (أَحْمَد بنِ) وَلِيد - پدرش - مُحَمَّد بنِ حَسَن صِفَّار - أَحْمَد بنِ مُحَمَّد بنِ عِيسَى - هَارُون بنِ مُسْلِم - مَسْعَدَةُ ابْنِ صَدَقَةَ: از حضرت امام جعفر صادق علیه السَّلام خواستم دعایی به من بیاموزند تا در خواسته‌های بزرگ بخوانم. آن حضرت برگه‌هایی از مجموعه‌ای قدیمی بیرون آوردند و فرمودند: «از روی این بنویس. این دعای جدم حضرت علی بنِ الحُسَین عَلَيْهِمَا السَّلام است برای گرفتاری‌های مهم.» از روی آن نوشتم. هرگز در اندوه و گرفتاری ای، (این دعا را) نخواندم؛ جز آن که خداوند گشایش داد و غم را زدود و خواسته‌ام را بر آورد. دعا این بود: اللَّهُمَّ هِدْنِي فَلَهَوْتُ وَوَعظَنِي فَقَسَوْتُ وَأَبْلَيْتُ الْجَمِيلَ فَعَصَيْتُ ثُمَّ عَرَفْتُ مَا أَصِيدْتُ إِذْ عَرَفْتَنِي فَاسْتَغْفَرْتُ وَأَقْلْتُ فَعِيدْتُ فَسَتَرْتُ فَلَمَكَ الْحَمْدُ يَا إِلَهِي تَقَمَّحْتُ أَوْدِيَّةَ هَلَاكِي وَتَحَلَّلْتُ [حَلَلْتُ شَتَابَ تَلْفِي وَتَعَرَّضْتُ فِيهَا بِسَطَوَاتِكَ وَبِحُلُولِهَا لِعُقُوبَاتِكَ وَسَيَلَيْتُ إِلَيْكَ التَّوْحِيدَ وَذَرِيعَتِي إِنِّي لَمْ أَشْرِكْ بِكَ شَيْئًا وَلَمْ أَتَّخِذْ مَعَكَ إِلَهًا وَقَدْ فَرَرْتُ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِي وَإِلَيْكَ يُفِرُّ الْمَسِيءُ وَأَنْتَ مَفْزَعُ الْمُضْطَرِّ حَظَّ نَفْسِهِ الْمُتَلَجِّي فَلَكَ الْحَمْدُ يَا إِلَهِي فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ انْتَضَى عَلَيَّ سَيْفَ عَدَاوَتِهِ وَشَحَذَ لِي طَبْعَهُ مَذْيَبَهُ وَأَرْهَفَ لِي سَبَابَ حِدِّهِ وَدَافَ لِي قَوَاتِلَ سُومُوهِ وَصَدَدَ نَحْوِي صَوَائِبَ سِهَامِهِ وَلَمْ تَنْمَ عَنِّي عَيْنُ حِرَاسَتِهِ وَأَضْمَرَ أَنْ يَسُومَنِي الْمَكْرُوهَ وَيَجْرِعَنِي ذُعَافَ مَرَاتِهِ فَنَظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى ضَعْفِي عَنِ اخْتِمَالِ الْفَوَاحِ وَعَجَزِي عَنِ الْإِنْتِصَارِ مِمَّنْ قَصَبَ دَنِي بِمُحَارَبَتِهِ وَوَحِيدَتِي فِي كَثْرَةِ عِدَدِ مَنْ نَاوَانِي وَأَرْصَدَ لِي بِالْبَلَاءِ فِيمَا لَمْ أَعْمَلْ فِيهِ فِكْرِي وَابْتَدَأَتْ بِي بُنْصِيرَتِكَ وَشَدَّدَتْ أَرْزِي بِقُوَّتِكَ ثُمَّ فَلَلْتُ لِي حِدَّهُ وَصَيَّرْتَهُ مِنْ بَعِيدٍ جَمْعَ عَدِيدِهِ وَخَدَّهَ وَأَعْلَيْتُ كَعْبِي عَلَيْهِ وَجَعَلْتُ مَا سَيَدَّهُ مَرْدُودًا عَلَيْهِ وَرَدَّدْتُهُ لَمْ يَشْفِ غَلِيلَهُ وَلَمْ يُبْرِزْ حَرَارَةَ غَيْظِهِ قَدْ غَضَّ عَلَيَّ شَوَاهُ وَأَذْبَرَ مُوَلِّيًّا قَدْ أُخْلِفَتْ سِرَائِيَّاهُ وَكَمْ مِنْ يَبَاغٍ بَغَانِي بِمَكَائِدِهِ وَنَصَبَ لِي أَشْرَاكَ مَصَائِدِهِ وَكُلَّ بِي تَفَقُّدَ رِعَايَتِهِ وَأَضْبَأَ إِلَيَّ إِضْبَاءَ السَّبْعِ لَطْرِبْدَتِهِ أَنْتَظَارًا لِإِنْتِهَازِ الْفُرْصَةِ لِفَرِيصَتِهِ وَهُوَ يُظْهِرُ لِي بِشَاشَةِ الْمَلَقِ وَيُطِيطُ عَلَيَّ شِدَّةَ الْحَقِّ فَلَمَّا رَأَيْتُ يَا إِلَهِي تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ دَغَلَ سِرِيرَتِهِ وَقُبِحَ مَا انْطَوَى عَلَيْهِ أَرْكَسَتُهُ لَأُمِّ رَأْسِهِ فِي زُيَّتِهِ وَرَدَّدْتُهُ فِي مَهْوَى حَفِيرَتِهِ فَأَنْقَمَعَ بَعِيدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا فِي رَبِّي حَبَائِلِهِ الَّتِي كَانَ يَقْدِرُ لِي أَنْ يَرَانِي فِيهَا وَقَدْ كَادَ أَنْ يَحُلَّ بِي لَوْ لَا رَحْمَتُكَ مَا حَلَّ بِسَاحَتِهِ وَكَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ شَرَقَ بِي بِغُصَّتِهِ وَشَجَى مَنِي بِغَيْظِهِ وَسَلَقَنِي بِحَدِّ لِسَانِهِ وَوَحَرَنِي بِقَرْفِ عُيُوبِهِ وَ

جَعَلَ عِزِّي غَرَضًا لِمَرَامِيهِ وَقَلَدَنِي خِلَالًا لَمْ يَزَلْ فِيهِ وَخَزَنِي بِكَيْدِهِ وَقَصَدَنِي بِمَكِيدَتِهِ فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي مُسْتَغِيثًا بِكَ وَاثِقًا بِسِرِّعَةِ
إِجَابَتِكَ عَالِمًا أَنَّهُ لَنْ يُضْطَهَّدَ مَنْ أَوَى إِلَى ظِلِّ كَنَفِكَ وَلَمْ يَفْرَعْ مَنْ لَجَأَ إِلَى مَعَاوِلِ انْتِصَارِكَ فَحَصَصْتَنِي مِنْ بَأْسِهِ بِقُدْرَتِكَ وَكَمْ مِنْ
سَحَابٍ مَكْرُوهٍ قَدْ جَلَّتْهَا عَنِّي وَسَحَابٍ نَعَمٍ أَمْطَرَتْهَا عَلَيَّ وَجَدَاوِلَ رَحْمَةٍ نَشَرَتْهَا وَعَافِيَةَ أَلْبَسَتْهَا وَأَعْيَنَ أَحْدَاثِ طَمَسَتْهَا وَعَوَاشِي
كُزَبَاتٍ كَشَفَتْهَا وَكَمْ مِنْ ظَنٍّ حَسَنٍ حَقَّقْتُ وَعَدَمٍ إِمْلَاقٍ جَبَرْتُ وَصَرَعَهُ أَنْعَشْتُ وَمَسْكَنَهُ حَوَّلْتُ كُلَّ ذَلِكَ إِنْْعَامًا وَتَطَوُّلاً مِنْكَ وَفِي
جَمِيعِ ذَلِكَ أَنْهَمَا كَأَمَنِّي عَلَى مَعَاصِيكَ لَمْ يَمْنَعِيكَ إِسَاءَتِي عَنْ إِيْتِمَامِ إِحْسَانِكَ وَلَا حَاجَزَنِي ذَلِكَ عَنْ اِزْتِكَابِ مَسَاخِطِكَ لَا تُسْأَلُ
عَمَّا تَفْعَلُ وَلَقَدْ سَأَلْتُ فَأَعْطَيْتَ وَلَمْ تُسْأَلْ فَابْتَدَأْتَ وَاسْتَمِيعْ فَضْلَكَ فَمَا أَكْذَبْتُ أَيْتٌ إِلَّا إِحْسَانًا وَأَيْتٌ إِلَّا تَقَحُّمَ حُرْمَاتِكَ وَتَعَدَّى
حُدُودِكَ وَالْعُقْلَةُ عَنْ وَعِيدِكَ فَلَمَكَ الْحَمِيدُ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ هَذَا مَقَامٌ مَنِ اعْتَرَفَ لَكَ بِسُبُوحِ النِّعَمِ وَقَابَلَهَا
بِالتَّقْصِيرِ وَشَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّضْيِيعِ إِلَهِي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْمُحَمَّدِيَّةِ الرَّفِيعَةِ وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِالْعُلُوبِيَّةِ الْبَيْضَاءِ فَأَعْزِدْنِي مِنْ شَرِّ مَا يَكِيدُنِي وَ
مِنْ شَرِّ مَا خَلَقْتَ وَمِنْ شَرِّ مَنْ يُرِيدُنِي سُوءًا فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَضِيْقُ عَلَيْكَ فِي وَجْدِكَ وَلَا يَتَكَادُكَ فِي قُدْرَتِكَ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَدَوَامِ تَوْفِيقِكَ مَا أَتَحَدُّهُ سِلْمًا أَعْرِجْ بِهِ إِلَى مَرْضَاتِكَ وَآمِنْ بِهِ مِنْ عِقَابِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
إِلَهِي ارْحَمْنِي بِتَرْكِ الْمَعَاصِي مَا أَبْقَيْتَنِي وَارْحَمْنِي بِتَرْكِ تَكْلِيفِ مَا لَا يَغْنِيْنِي وَارْزُقْنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِي مَا يُرْضِيكَ عَنِّي وَالْزِمْ قَلْبِي
حِفْظَ كِتَابِكَ كَمَا عَلَّمْتَنِي وَاجْعَلْنِي أَتْلُوهُ عَلَى مَا يُرْضِيكَ بِهِ عَنِّي وَنُورٌ بِهِ بَصِيرِي وَأَوْعِهِ سَمْعِي وَاشْرَحْ بِهِ صَدْرِي وَفَرِّجْ بِهِ قَلْبِي وَ
أَطْلُقْ بِهِ لِسَانِي وَاسْتَعْمِلْ بِهِ يَدَيَّ وَاجْعَلْ فِيَّ مِنَ الْحَوْلِ وَالْقُوَّةِ مَا يَسِيِّرُ لِي ذَلِكَ عَلَى فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي وَ
مَوْلَايَ وَسَيِّدِي وَأَمَلِي وَإِلَهِي وَغِيَاثِي وَسَيِّدِي وَخَالِقِي وَنَاصِرِي وَنَقِي وَرَجَائِي لَكَ مَحْيَا وَمَمَاتِي وَلَكَ سَمْعِي وَبَصْرِي وَ
بَيْدِكَ رِزْقِي وَإِلَيْكَ أَمْرِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَلَكْتَنِي بِقُدْرَتِكَ وَقَدَرْتَ عَلَيَّ بِسُلْطَانِكَ فَلَكَ الْقُدْرَةُ فِي أَمْرِي وَنَاصِيَّتِي بِيَدِكَ لَا
يَحُولُ أَحَدٌ دُونَ رِضَاكَ بِرَأْفَتِكَ أَرْجُو رَحْمَتَكَ وَبِرَحْمَتِكَ أَرْجُو رِضْوَانَكَ لَا أَرْجُو ذَلِكَ بِعَمَلِي فَقَدْ عَجَزَ عَنِّي عَمَلِي فَكَيْفَ أَرْجُو
مَا قَدْ عَجَزَ عَنِّي أَشْكُو إِلَيْكَ فَاقْتَبِي وَضَعْفَ قُوَّتِي وَإِفْرَاطِي فِي أَمْرِي وَكُلَّ ذَلِكَ مِنْ عِنْدِي وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي فَاكْفِنِي ذَلِكَ كُلَّهُ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ رُفَقَاءِ مُحَمَّدٍ حَبِيبِكَ وَإِبْرَاهِيمَ خَلِيلِكَ وَيَوْمَ الْفَرَجِ الْأَكْبَرِ مِنَ الْأَمِينِ فَأَمْنِي وَبِتَسْتِيرِكَ فَيَسِّرْ لِي وَبِإِظْلَالِكَ فَظَلِّلْنِي
وَبِمَفَارِغِهِ مِنَ النَّارِ فَنجِّنِي وَلَا تُمَسِّنِي السُّوءَ وَلَا تُخْزِنِي وَمِنَ الدُّنْيَا فَسَلِّمْنِي وَحُجَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلَقْنِي وَبَذْكِرِكَ فَذَكِّرْنِي وَلِلْيَسْرَى
فَيَسِّرْ لِي وَلِلْعُسْرَى فَجَنِّبْنِي وَلِلصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا فَأَلْهِمْنِي وَلِعِبَادَتِكَ فَقَوِّنِي وَفِي الْفَقْرِ وَمَرْضَاتِكَ فَاسْتَعْمِلْنِي وَمِنْ فَضْلِكَ
فَارْزُقْنِي وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ فَبَيِّضْ وَجْهِي وَحَسَابًا يَسِيرًا فَحَاسِبْنِي وَبِقَبِيحِ عَمَلِي فَلَا تَقْضِ حُجَّتِي وَبِهَذَاكَ فَاهْدِنِي وَبِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ فَتَبَشِّرْنِي وَمَا أَحْبَبْتُ فَحَبِّبْهُ إِلَيَّ وَمَا كَرِهْتُ فَبَعْضْهُ إِلَيَّ وَمَا أَهْمَنِي مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَاكْفِنِي وَفِي صِلَاتِي وَ
صِيَامِي وَدُعَائِي وَنُسُكِي وَشُكْرِي وَدُئْيَايَ وَآخِرَتِي فَارْزُقْ لِي وَالْمَقَامَ الْمَحْمُودَ فَابْعَثْنِي وَسُلْطَانًا نَصِيرًا فَاجْعَلْ لِي وَظَلْمِي وَ
جَهْلِي وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي فَتَحْرِجْ عَنِّي وَمَنْ فَتَنَهُ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ فَخَلِّصْنِي وَمِنَ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ فَنجِّنِي وَمِنْ
أَوْلِيَائِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَاجْعَلْنِي وَادِّمَ لِي صِلَاحَ الَّذِي آتَيْتَنِي وَبِالْحَلَالِ عَنِ الْحَرَامِ فَاعْنِنِي وَبِالطَّيِّبِ عَنِ الْخَبِيثِ فَاكْفِنِي أَقْبَلْ بِوَجْهِكَ
الْكَرِيمِ إِلَيَّ وَلَا تُصِرِّفْهُ عَنِّي وَإِلَى صِرَاطِكَ الْمُسْتَقِيمِ فَاهْدِنِي وَلِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى فَوْفَقْنِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرِّيَاءِ وَالسَّمْعَةِ وَ
الْكِبَرِيَاءِ وَالتَّعَظُّمِ وَالْحِيلَاءِ وَالْفَخْرِ وَالْبَذَخِ وَالْأَشْرِ وَالْبَطْرِ وَالْإِعْيَابِ بِنَفْسِي وَالْجَبَرِيَّةِ رَبِّ فَنجِّنِي وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ مِنَ الْعُجْزِ وَ
الْبُخْلِ وَالْحِرْصِ وَالْمَنَافَسَةِ وَالْغَشِّ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الطَّمَعِ وَالطَّنَعِ وَالْهَلَعِ وَالْجَزَعِ وَالزَّنْعِ وَالْقَمْعِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُغْيِ وَالظُّلْمِ وَ
الْإِعْتِدَاءِ وَالْفَسَادِ وَالْفُجُورِ وَالْفُسُوقِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخِيَانَةِ وَالْعِدْوَانِ وَالطُّغْيَانِ رَبِّ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَضَّةِ يَحَهُ وَمِنَ الْمَعْصِيَةِ وَ
الْقَطِيعَةِ وَالسَّيِّئَةِ وَالْفَوَاحِشِ وَالذُّنُوبِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْإِثْمِ وَالْمَأْثِمِ وَالْحَرَامِ وَالْمَحْرَمِ وَالْخَبِيثِ وَكُلِّ مَا لَا تُحِبُّ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ
مِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَبُغْيِهِ وَظُلْمِهِ وَعُدْوَانِهِ وَشَرِّهِ وَزَبَانِيَّتِهِ وَجُنْدِهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
مِنْ شَرِّ مَا خَلَقْتَ مِنْ دَابَّةٍ وَهَامَّةٍ أَوْ جِنٍّ أَوْ إِنْسٍ مِمَّا يَتَحَرَّكُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ كُلِّ كَاهِنٍ وَسَاحِرٍ وَرَاكِنٍ وَنَافِثٍ وَرَاقٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ حَاسِدٍ وَبَاغٍ وَطَاغٍ وَنَافِسٍ وَظَالِمٍ وَمُنْعَدٍّ وَجَائِرٍ وَأَعُوذُ بِكَ

مِنَ الْعَمَى وَالصَّمِيمِ وَالْبَكَمِ وَالْبَرَصِ وَالْجَذَامِ وَالشَّكِّ وَالرَّيْبِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْفَسَلِ وَالْعَجْزِ وَالتَّفْرِيطِ وَالْعَجَلَةِ وَالتَّضَيُّعِ وَالتَّقْصِيرِ وَالْإِبْطَاءِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقْتَ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ - وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى رَبِّ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَالْفَاقَةِ وَالْحَاجَةِ وَالْمَسِيْكَةِ وَالضَّيْقَةِ وَالْعَائِلَةِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَلَةِ وَالذَّلَّةِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الصَّيْقِ وَالسَّيْدَةِ وَالْفَقْدِ وَالْحَبْسِ وَالْوَنَاقِ وَالسُّجُونِ وَالْبَلَاءِ وَكُلِّ مُصِيبَةٍ لَا صَبْرَ لِي عَلَيْهَا آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ أَعْطِنَا كُلَّ الَّذِي سَأَلْنَاكَ وَزِدْنَا مِنْ فَضْلِكَ عَلَى قَدْرِ جَلَالِكَ وَعَظَمَتِكَ بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

۳ - دعای ایمنی از دشمنان و مصونیت از خطرات به محافظت الهی

این دعای حضرت سید الساجدین علیه السلام را پس از طلوع آفتاب و به هنگام غروب آن خواند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَمَّا غَالَبَ إِلَّا اللَّهُ غَالِبٌ كُلِّ شَيْءٍ وَبِهِ يَغْلِبُ الْغَالِبُونَ وَمِنْهُ يَطْلُبُ الرَّاغِبُونَ وَعَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ وَبِهِ يَغْتَصِمُ الْمُغْتَصِمُونَ وَيَتَّقِي الْوَائِقُونَ وَيَلْتَجِي الْمُلتَجِئُونَ وَهُوَ حَسْبُهُمْ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ اخْتَرْتُ بِاللَّهِ وَاخْتَرْتُ بِاللَّهِ وَلَجْتُ إِلَى اللَّهِ وَاسْتَجَرْتُ بِاللَّهِ وَاسْتَعْنْتُ بِاللَّهِ وَامْتَنَعْتُ بِاللَّهِ وَاعْتَرَزْتُ بِاللَّهِ وَقَهَرْتُ بِاللَّهِ وَغَلَبْتُ بِاللَّهِ وَاعْتَمَدْتُ عَلَى اللَّهِ وَاسْتَيْتَرْتُ بِاللَّهِ وَحَفِظْتُ بِاللَّهِ وَاسْتَحْفَظْتُ بِاللَّهِ خَيْرَ الْحَافِظِينَ وَتَكَهَّفْتُ بِاللَّهِ وَحُطْتُ نَفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَإِخْوَانِي وَكُلِّ مَنْ يَغْنِي أَمْرُهُ بِاللَّهِ الْحَافِظِ اللَّطِيفِ وَاكْتَلَأْتُ بِاللَّهِ وَصَحَبْتُ حَافِظَ الصَّاحِبِينَ وَحَافِظَ الْأَصْحَابِ الْحَافِظِينَ وَفَوَضْتُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ وَاعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ الَّذِي مِنْ غَيْرِهِ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَسَلَمَ تَسْلِيمًا - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ إِلَى آخِرِ آيَةٍ - وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَدْعَوْتَهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ. إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ. أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا - إِنَّ وَلِيَّ اللَّهِ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ - وَ إِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ - أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ - إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا - فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى وَآلَقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَاحِرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُوا لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ طَسْمَ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ. إِنْ نَشَأْ نُنْزِلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ - قَالَ أَوْ لَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ. قَالَ فَأَتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ. فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ. وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاطِرِينَ قَالَ كَلَّا إِنْ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِيَا مُوسَى لَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ لَمَّا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ يَا مُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعِلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصْعَلُونَ إِلَيْكُمَا بَايَاتِنَا أَنْتُمْ وَمَنْ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ - وَلَقَدْ مَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ. وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ. وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ - وَ أَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي. إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ. فَزِدْنَاهُ إِلَى أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ - وَ قَتَلْتُ نَفْسًا فَنجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَّانَكَ فُتُونًا - وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ أَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ - إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

۴ - دعایی دیگر از امام زین العابدین سلام الله علیه

أَبُو حَمَزَةَ ثُمَالِي رَحِمَهُ اللَّهُ: يَكُ بَارِ، دَسْتُ بِسَرْمِ شَكْسَتْ. أَوْ رَا نَزْدَ يَحْيَى ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ شَكْسَتْ بَنْدَ بَرْدَم. وَتَقِي دِيدَ، كُفْتُ: شَكْسَتْكَ بَدِي اسْت. آن گاه به اتاق خویش بالا رفت تا پارچه و دستمالی برای بستن بیاورد. من در همان لحظه به یاد دعای افتادم که حضرت علی بن الحسین زین العابدین علیهما السلام به من آموخته بودند. دست فرزندم را گرفتم و دعا را بر آن خواندم و جای شکستگی را دست کشیدم. به فرمان خدا، بهبود یافت. یحیی بن عبد الله آمد؛ چیزی ندید. گفت: دست دیگر را نشانم ده؛ شکستگی نداشت. گفت: سبحان الله! مگر من شکستگی بدی ندیدم؟! این چیست؟ واقعاً از جادوی شما شیعه‌ها شکفت نیست! گفتم: مادرت سوگوارت شود! این جادو نیست. من دعایی را که از مولایم حضرت علی بن الحسین علیه السلام شنیده بودم به یاد آوردم و آن را خواندم. گفت: به من هم بیاموز. گفتم: حال که چنین گفتی؟! نه! چشم‌ت روشن مباد! تو شایسته‌ی آن نیستی. حران بن اعین گوید: من (با شنیدن این واقعه) به ابو حمزه گفتم: تو را به خدا سوگند می‌دهم که آن را به ما بیاموزی. گفت: سبحان الله! این را نگفتم مگر برای آن که به شما بیاموزم. بنویسید: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا حَيُّ قَبْلَ كُلِّ حَيٍّ يَا حَيُّ بَعْدَ كُلِّ حَيٍّ يَا حَيُّ مَعَ كُلِّ حَيٍّ يَا حَيُّ حِينَ لَمَّا حَيٍّ يَا حَيُّ يَبْقَى وَيَفْنَى كُلُّ حَيٍّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا حَيُّ يَا كَرِيمُ يَا مُحْيِي الْمَوْتَى يَا قَائِمُ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ إِنِّي اتَّوَجَّهْتُ إِلَيْكَ وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ وَ رَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ وَ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِحُزْمَةِ هَذَا الْقُرْآنِ وَ بِحُزْمَةِ الْإِسْلَامِ وَ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ حُدُوكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ وَ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ وَ أَسْتَشْفِعُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ مُحَمَّدٍ صَلَّي اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ تَسْلِيمًا وَ بِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ عَبْدَيْكَ وَ أَمِينَيْكَ وَ حُجَّتَيْكَ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ وَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ وَ نُورِ الزَّاهِدِينَ وَ وَارِثِ عِلْمِ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ إِمَامِ الْخَاشِعِينَ وَ وَلِيِّ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْقَائِمِ فِي خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ وَ بَاقِرِ عِلْمِ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ الدَّلِيلِ عَلَى أَمْرِ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ الْمُقْتَدِي بِآبَائِهِ الصَّالِحِينَ وَ كَهْفِ الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ وَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ مِنْ أَوْلَادِ النَّبِيِّينَ وَ الْمُقْتَدِي بِآبَائِهِ الصَّالِحِينَ وَ الْبَارِّ مِنْ عَثْرَةِ الْبَرَرَةِ الْمُتَّقِينَ وَ وَلِيِّ دِينِكَ وَ حُجَّتِكَ عَلَى الْعَالَمِينَ وَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ الْعَبِيدِ الصَّالِحِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ الْمُرْسَلِينَ وَ لِسَانِكَ فِي خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ وَ النَّاطِقِ بِأَمْرِكَ وَ حُجَّتِكَ عَلَى بَرِيَّتِكَ وَ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا الْمُتَرْضَى الرَّكِيِّ الْمُضِطَّافِ الْمَخْصُوصِ بِكَرَامَتِكَ وَ الدَّاعِي إِلَى طَاعَتِكَ وَ حُجَّتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الرَّشِيدِ الْقَائِمِ بِأَمْرِكَ النَّاطِقِ بِحُكْمِكَ وَ حَقِّكَ وَ حُجَّتِكَ عَلَى بَرِيَّتِكَ وَ وَلِيِّكَ وَ ابْنِ أَوْلِيائِكَ وَ حَبِيبِكَ وَ ابْنِ أَحِبَّائِكَ وَ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ السَّرَاجِ الْمُنِيرِ وَ الزُّكْنِ الْوُثِيقِ الْقَائِمِ بِعِدْلِكَ وَ الدَّاعِي إِلَى دِينِكَ وَ دِينِ نَبِيِّكَ وَ حُجَّتِكَ عَلَى بَرِيَّتِكَ وَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَبْدِكَ وَ وَلِيِّكَ وَ خَلِيفَتِكَ الْمُؤَدَّى عَنْكَ فِي خَلْقِكَ عَنْ آيَاتِهِ الصَّادِقِينَ وَ بِحَقِّ خَلْفِ الْمَائِمَةِ الْمَاضِيَةِ وَ الْإِمَامِ الرَّكِيِّ الْهَادِي الْمُهْدِي وَ الْحُجَّةِ بَعْدَ آبَائِهِ عَلَى خَلْقِكَ الْمُؤَدَّى عَنْ عِلْمِ نَبِيِّكَ وَ وَارِثِ عِلْمِ الْمَاضِينَ مِنَ الْوَصِيِّينَ الْمَخْصُوصِ الدَّاعِي إِلَى طَاعَتِكَ وَ طَاعَةِ آبَائِهِ الصَّالِحِينَ يَا مُحَمَّدُ يَا أَبَا الْقَاسِمَةِ أَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي إِلَى اللَّهِ أَتَشْفَعُ بِكَ وَ بِالْأَيْمَةِ مِنْ وَلَدِكَ وَ بَعَلِّي أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ وَ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ وَ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى وَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ وَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ وَ الْخَلِيفَ الْقَائِمَ الْمُنتَظَرَ اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى مَنِ اتَّبَعَهُمْ وَ صِلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ صِلَاهُ الْمُرْسَلِينَ وَ الصَّدِيقِينَ وَ الصَّالِحِينَ صِلَاهُ لَمَّا يَقْدَرُ عَلَى إِخْصَائِهَا غَيْرُكَ اللَّهُمَّ أَلْحِقْ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكَ وَ ذُرِّيَّتَهُمْ وَ شِعَتَهُمْ بِنَبِيِّكَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَ أَلْحِقْنَا بِهِمْ مُؤْمِنِينَ مُحِبِّينَ فَائِزِينَ مُتَّقِينَ صَالِحِينَ خَاشِعِينَ عَابِدِينَ مُوَفِّقِينَ مُسَدِّدِينَ عَامِلِينَ زَاكِينَ تَائِبِينَ سَاجِدِينَ رَاكِعِينَ شَاكِرِينَ حَامِدِينَ صَابِرِينَ مُحْتَسِبِينَ مُبِينِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَلَّى وَلِيِّتَهُمْ وَ أَتَبَرَّأُ إِلَيْكَ مِنْ عِدْوِهِمْ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِحُبِّهِمْ وَ مَوَالَاتِهِمْ وَ طَاعَتِهِمْ فَارْزُقْنِي بِهِمْ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ اضْرِفْ عَنِّي بِهِمْ أَهْوَالَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا وَ عَلِيًّا وَ زَوْجَتَهُ وَ وَلَدَيْهِ عِبْدُكَ وَ إِمَائُوكَ وَ أَنْتَ وَلِيُّهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ هُمْ أَوْلِيَاؤُكَ وَ الْأَوَّلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ مِنْ بَرِيَّتِكَ وَ أَشْهَدُ أَنََّّهُمْ عِبَادُكَ الْمُؤْمِنُونَ لَا يَسْبِقُونَكَ بِالْقَوْلِ وَ هُمْ بِأَمْرِكَ يَعْمَلُونَ اللَّهُمَّ إِنِّي

أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِهِمْ وَ أَتَشْفَعُ بِهِمْ إِلَيْكَ أَنْ تُحْيِيَنِي مَحْيَاهُمْ وَ تُثَبِّتَنِي عَلَى طَاعَتِهِمْ وَ مِلَّتِهِمْ وَ تَمْنَعَنِي مِنْ طَاعَةِ عَدُوِّهِمْ وَ تَمْنَعَ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُمْ مِنِّي وَ تُغْنِيَنِي بِسُكِّ وَ بِأَوْلِيَايَكَ عَمَّنْ أَغْنَيْتَهُ عَنِّي وَ تُسَهِّلَنِي لِمَنْ أَحْوَجْتَهُمْ إِلَيَّ وَ تَجْعَلَنِي فِي حِفْظِكَ فِي الدِّينِ وَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ تُلَبِّسَنِي الْعَافِيَةَ حَتَّى تُهَنِّئَنِي الْمَعِيشَةَ وَ الْحَظَنِي بِلَحْظَةٍ مِنْ لَحْظَاتِكَ الْكَرِيمَةِ الرَّحِيمَةِ الشَّرِيفَةِ تَكْشِفُ بِهَا عَنِّي مَا قَدْ ابْتُلِيتُ بِهِ وَ دَبَّرَنِي بِهَا إِلَى أَحْسَنِ عَادَاتِكَ وَ أَجْمَلِهَا عِنْدِي فَقَدْ ضَعُفْتُ قُوَّتِي وَ قَلْتُ حِيلَتِي وَ نَزَلَ بِي مَا لَمْ طَاقَهُ لِي بِهِ فَرَدَّنِي إِلَى أَحْسَنِ عَادَاتِكَ فَقَدْ آيَسْتُ مِمَّا عِنْدَ خَلْقِكَ فَلَمْ يَبْقَ إِلَّا رَجَاؤُكَ فِي قَلْبِي وَ قَدِيمًا مَا مَنَنْتَ عَلَيَّ وَ قُدْرَتُكَ يَا سَيِّدِي وَ رَبِّي وَ خَالِقِي وَ مَوْلَايَ وَ رَازِقِي عَلَى إِذْهَابِ مَا أَنَا فِيهِ كَقُدْرَتِكَ عَلَيَّ حَيْثُ ابْتَلَيْتَنِي بِهِ إِلَهِي ذَكَرْتُ عَوَائِدَكَ يُؤْنِسُنِي وَ رَجَاءُ إِنْعَامِكَ يُقَرِّبُنِي وَ لَمْ أَخُلْ مِنْ نِعْمَتِكَ مُنْذُ خَلَقْتَنِي فَأَنْتَ يَا رَبِّ ثِقْتِي وَ رَجَائِي وَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ الذَّابُّ عَنِّي وَ الرَّاحِمُ بِي وَ الْمُتَكَفِّلُ بِرِزْقِي فَاسْأَلُكَ يَا رَبَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَنْ تَجْعَلَ رُشْدِي بِمَا قَضَيْتَ مِنَ الْخَيْرِ وَ خَتَمْتَهُ وَ قَدَّرْتَهُ وَ أَنْ تَجْعَلَ خَلَاصَتِي مِمَّا أَنَا فِيهِ فَإِنِّي لَا أَقْدِرُ عَلَى ذَلِكَ إِلَّا بِكَ وَ خَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَ لَا أَعْتَمِدُ فِيهِ إِلَّا عَلَيْكَ فَكُنْ يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ يَا سَيِّدَ السَّادَاتِ عِنْدَ حُسْنِ ظَنِّي بِكَ وَ أَعْطِنِي مَسْأَلَتِي يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ يَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ يَا أَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ يَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ يَا أَقْدَرَ الْقَادِرِينَ يَا أَفْهَرَ الْقَاهِرِينَ يَا أَوَّلَ الْأَوَّلِينَ يَا آخِرَ الْآخِرِينَ يَا حَبِيبَ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ الْأَوْصِيَاءِ الْمُتَتَجِبِينَ يَا حَبِيبَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَوْصِيَائِهِ وَ أَنْصَارِهِ وَ خُلَفَائِهِ وَ أَحِبَّائِهِ الْمُؤْمِنِينَ وَ حُجَجِكَ الْبَالِغِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ الرَّحْمَةِ الْمُطَهَّرِينَ الزَّاهِدِينَ أَجْمَعِينَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَفْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ مجموعۀى گران ارج دعاهاى حضرت سَيِّد ساجدين امام چهارم عليه السلام (صحیفه‌ی سجادیه) حاوی دعاهاىی است که دانندگان را بسنده است.

گزیده‌ی دعاهاى حضرت باقرالعلوم امام مُحَمَّد بنِ عَلی بنِ الْحُسَینِ عَلَيْهِمُ السَّلَام

۱ - روايت عیسی بن مُحَمَّد

وَهَبْ بِنِ إِسْمَاعِيلَ گوید: امام باقر علیه السلام به نقل از پدر و جدشان (حضرت سَيِّد الشُّهَدَاءِ عَلَيْهِ السَّلَام) چنین فرمودند: «رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرمودند: هر بنده‌ای این دعا را هر روز صبح زود بخواند، تا پایان روز در پناه خدا خواهد بود و هر غم و اندوه و نگرانی و باری از او برداشته می‌شود و برای وارد شدن نزد سلطان و نگاه داشته شدن از شَیْطَانِ خوب است. در سختی‌ها آن را بخوان که اگر زده‌ای آن را بخواند، غمش زدوده خواهد شد و اگر زندانی ای بخواند، آزادی خواهد یافت و خواسته‌ها بر آورده خواهد شد. مبدا (به نفرین) بر کسی بخوانی که از تیر بران کاری تر است! دعا این است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ يَا صَرِيحَ الْمَكْرُوبِينَ يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ يَا كَاشِفَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اكْشِفْ كَرْبِي وَ هَمِّي فَإِنَّهُ لَا يَكْشِفُ الْكَرْبَ إِلَّا أَنْتَ فَقَدْ تَعَرَّفْتُ حَالِي وَ حَاجَتِي وَ فَفَرَى وَ فَاقَتِي فَاكْفِنِي مَا أَهَمَّنِي وَ مَا عَمَّنِي مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ اللَّهُمَّ بُورِكَ اهْتَدَيْتُ وَ بِفَضْلِكَ اسْتَعْنَيْتُ وَ فِي نِعْمَتِكَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ ذُنُوبِي بَيْنَ يَدَيْكَ اسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ حِلْمِكَ لِجَهْلِي وَ مِنْ فَضْلِكَ لِفَاقَتِي وَ مِنْ مَغْفِرَتِكَ لِخَطَايَايَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الصَّبْرَ عِنْدَ الْبَلَاءِ وَ الشُّكْرَ عِنْدَ الرِّخَاءِ - اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَخْشَاكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامِ حَتَّى كَأَنِّي أَرَاكَ اللَّهُمَّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَذْكُرَكَ كَفَى لِمَا أَنْسَاكَ لَيْلًا وَ لَا نَهَارًا وَ لَا صَبَاحًا وَ لَا مَسَاءً آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ ابْنُ أَمَتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مِاضٍ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ مُجَزَّلٌ فِي فَضْلِكَ وَ عَطَاؤُكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ اسْتَأْثَرَتْ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِبْعَ قَلْبِي وَ نُورَ بَصِيرَتِي وَ جَلَاءَ حُزْنِي وَ ذَهَابَ هَمِّي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا أَكْبَرَ مِنْ كُلِّ كَبِيرٍ يَا مَنْ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ لَا وَزِيرَ يَا خَالِقَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ الْمُنِيرِ يَا عَصِيْمَةَ الْخَائِفِينَ وَ جَارَ الْمُسْتَجِيرِينَ يَا مُغِيثَ الْمَظْلُومِ الْحَقِيرِ يَا رَازِقَ الطُّفْلِ الصَّغِيرِ يَا مُغْنِيَ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ يَا جَابِرَ الْعَظْمِ الْكَسِيرِ يَا مُطْلِقَ الْمُكْبَلِ الْأَسِيرِ يَا قَاصِمَ كُلِّ جَبَّارٍ

عَبِيدُ اجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرْجًا وَمَخْرَجًا وَيُسْرًا وَارْزُقْنِي مِنْ حَيْثُ اخْتَسَبْتُ وَمِنْ حَيْثُ لَا اخْتَسَبُ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَزُوفٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي اللَّهُمَّ إِنَّكَ مُحْسِنٌ فَأَحْسِنْ إِلَيَّ اللَّهُمَّ إِنَّكَ رَحِيمٌ تُحِبُّ الرَّحْمَةَ فَارْحَمْنِي اللَّهُمَّ إِنَّكَ لَطِيفٌ تُحِبُّ اللَّطْفَ فَالْطُّفْ بِِي يَا مُقِيلَ عَثْرَتِي وَيَا رَاحِمَ عَبْرَتِي وَيَا مُجِيبَ دَعْوَتِي أَسْأَلُكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ يَا غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ لَهُ وَيَا ذُخْرَ مَنْ لَا ذُخْرَ لَهُ وَيَا سَيِّدَ مَنْ لَا سَيِّدَ لَهُ اغْفِرْ لِي عِلْمَكَ فِيَّ وَشَهَادَتَكَ عَلَيَّ فَإِنَّكَ تَسَمَّيْتَ لِسَعَةِ رَحْمَتِكَ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْدِ وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَأَسْأَلُكَ حُسْنَ عِبَادَتِكَ وَأَسْأَلُكَ قَلْبًا خَاشِعًا سَلِيمًا وَلِسَانًا ذَاكِرًا صَادِقًا وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا أَعْلَمُ وَمِنْ خَيْرِ مَا لَا أَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَضْمُكَ وَبِكَ نُمِيتُ وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَعَلَيْكَ نَتَوَكَّلُ وَإِلَيْكَ التُّشَوُّرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَهًا وَاحِدًا أَحَدًا صَمَدًا لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا - أَفْرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ اللَّهُمَّ اطْمَئِنِّ عَلَى أَبْصَارِ أَعْدَائِنَا كُلِّهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَاجْعَلْ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً وَاخْتِمِ عَلَى قَلْبِهِ وَأَخْرِجْ ذِكْرِي مِنْ قَلْبِهِ وَاجْعَلْ بَيْنِي وَبَيْنَ عَدُوِّي حِجَابًا وَحِصْنًا حَصِينًا مَنِيعًا لَا يَرُومُهُ سُلْطَانٌ وَلَا شَيْطَانٌ وَلَا إِنْسٌ وَلَا جِنٌّ اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْرَأُ بِكَ فِي نَحْرِهِ وَأَسْتَعِيدُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَأَسْتَتِيعُنُ بِكَ عَلَيْهِ فَافْكُنِيهِ كَيْفَ شِئْتَ وَأَنْتَ شِئْتَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ وَأَنْتَ الْمُسْتَتَعَانُ وَبِكَ الْمُسْتَغَاثُ وَإِلَيْكَ الْمُشْتَكَى وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اجْعَلْ صَدْرَ يَوْمِي هَذَا فَلَاحًا وَأَوْسَطَهُ صِلَاحًا وَآخِرَهُ نَجَاحًا اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي صَدْرِ جَمِيعِ بَنِي آدَمَ وَحَوَّاءَ وَالْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالشَّيَاطِينِ وَالْمَرَدَةِ رَافَةً وَرَحْمَةً خَيْرَهُمْ بَيْنَ أَعْيُنِهِمْ وَشَرَّهُمْ تَحْتَ أَقْدَامِهِمْ وَبِاللَّهِ أَسْتَتِيعُنُ عَلَيْهِمْ أَنْ يَفْطَرُوا عَلَيَّ أَحَدًا مِنْهُمْ أَوْ أَنْ يَطْعَى عَزَّ جَارُكَ وَجَلَّ تَنَاوُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ وَخَدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَارْزُقْنِي الْخَيْرَ كُلَّهُ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى آلَائِهِ وَأَحْمَدُهُ عَلَى نِعَمَائِهِ وَأَشْكُرُهُ عَلَى بَلَائِهِ وَأُؤَمِّنُ بِقَضَاءِ الَّذِي لَا هَادِيَ لِمَنْ أَضَلَّ وَلَا خَاذِلَ لِمَنْ نَصَرَ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ - وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ الْمُضِيْطَفَى وَآمِنُهُ الْمُزْتَضَى انْتَجِبَهُ وَحَبَّاهُ وَاخْتَارَهُ وَارْتَضَاهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا صَادِقًا لَيْسَ بَعِيدَهُ كُفْرٌ وَرَحْمَةً أَنَالُ بِهَا شَرَفَ كَرَامَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ تَمَّ نُورُكَ رَبِّي فَهَدَيْتَ وَعَظَمَ حِلْمُكَ رَبِّي فَعَفَوْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ وَجْهَكَ أَكْرَمُ الْوُجُوهِ وَجَاهُكَ أَفْضَلُ الْجَاهِ وَعَطِيَّتُكَ أَرْفَعُ الْعَطَايَا وَأَهْنُوها تُطَاعُ رَبَّنَا فَتَشْكُرُ وَتُعْصِي رَبَّنَا فَتَغْفِرُ لِمَنْ تَشَاءُ تُجِيبُ دَعْوَةَ الْمُضْطَرِّ إِذَا دَعَاكَ وَتَكْشِفُ الضَّرَّ وَتَشْفِي السَّقِيمَ وَتَغْفِرُ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ لَا يُحْصَى نِعْمَاتُكَ أَحَدٌ رَبَّنَا فَلَكَ الْحَمْدُ حَمِيدًا أَبَدًا لَا يُحْصَى عَدَدُهُ وَلَا يَضْمَحِلُّ سِرْمُدُهُ حَمْدًا كَمَا حَمَدَ الْحَامِدُونَ مِنْ عِبَادِكَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ النَّصِيبَ الْأَوْفَرَ مِنَ الْجَنَّةِ وَأَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى وَالْعَافِيَةَ وَالْبُشْرَى عِنْدَ انْقِطَاعِ الدُّنْيَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَقْوَى لَا تَنفَدُ وَفَرْجًا لَا يَنْقَطِعُ وَتَوْفِيقَ الْحَمِيدِ وَلِبَاسَ التَّقْوَى وَزِينَةَ الْإِيمَانِ وَمُرَافَقَةَ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي أَعْلَى جَنَّةِ الْخُلْدِ يَا بَادِي لَا بَدِيَ لَهُ وَيَا دَائِمَ لَا نَفَادَ لَهُ يَا حَيُّ يَا مُحْيِي الْمَوْتَى يَا قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى وَالْعَافِيَةَ وَالْغِنَى وَالتَّوْفِيقَ لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَبِعِزَّتِكَ الَّتِي فَهَرَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَبِعِزَّتِكَ الَّتِي ذَلَّ لَهَا كُلُّ شَيْءٍ وَبِقُوَّتِكَ الَّتِي لَا يَقُومُ لَهَا شَيْءٌ وَبِسُلْطَانِكَ الَّتِي عَلَا كُلَّ شَيْءٍ وَبِعِلْمِكَ الَّتِي أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ وَبِاسْمِكَ الَّتِي يَبِيدُ كُلُّ شَيْءٍ وَبِوَجْهِكَ الْبَاقِي بَعِيدَ فَنَاءٍ كُلَّ شَيْءٍ وَبِنُورِ وَجْهِكَ الَّتِي أَضَاءَ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي كُلَّ ذَنْبٍ وَتَمُحُو عَنِّي كُلَّ خَطِيئَةٍ وَأَنْ تُوفِّقَنِي لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى وَأَنْ تَكْفِنِي مِمَّا هَمَّنِي وَغَمَّنِي مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَنْ تَرْزُقَنِي جُمْلَ الْخَيْرِ كُلِّهِ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِهِ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ

۲ - دعایی دیگر از امام پنجم حضرت باقر العلوم علیه السلام

مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنِ صَفَّارٍ در کتاب «فضل الدعاء» - أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى - حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ فَضَّالٍ + عَلِيُّ بْنُ الْحَكَمِ - ابوجميلة -

جابر (بن یزید جعفی): امام باقر علیه السلام فرمودند: «جَبْرِئِلُ گفت: ای پیامبر خدا، بدان هیچ یک از پیامبران را به اندازه‌ی شما دوست نداشته‌ام. بسیار بگو: اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَرَى وَلَا تُرَى وَأَنْتَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى وَأَنْ إِلَيْكَ الْمُنْتَهَى وَالرُّجْعَى وَأَنْ لَكَ الْآخِرَةَ وَالْأُولَى وَأَنْ لَكَ الْمَمَاتَ وَالْمَحْيَا وَرَبِّ أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُذَلَّ أَوْ أُخْرَى

۳ - دعای دیگری از امام پنجم علیه السلام که حضرتش آن را دعای جامع می‌نامید

سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ - حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ - أَحْمَدُ بْنُ هَلَالٍ - حَسَنُ بْنُ محبوبٍ - هِشَامُ بْنُ سالمٍ - أَبُو حَمَزَةَ ثُمَالِي: این دعا را از حضرت ابوجعفر باقر علیه السلام فرا گرفتیم. آن را دعای جامع می‌نامید. (مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبٍ کلینی نیز به سند خویش، این دعا را از امام باقر علیه السلام روایت می‌کند): بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَبِجَمِيعِ رُسُلِ اللَّهِ وَبِجَمِيعِ مَا أُرْسِلَ بِهِ رُسُلُ اللَّهِ وَإِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلِقَاءُهُ حَقٌّ وَصَدَقَ اللَّهُ وَبَلَغَ الْمُرْسَلُونَ - وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَشَيْحَانِ اللَّهِ كُلَّمَا سَبَّحَ اللَّهُ شَيْءٌ وَكَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُسَبِّحَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كُلَّمَا حَمِدَ اللَّهُ شَيْءٌ وَكَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُحْمَدَ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كُلَّمَا هَلَّلَ اللَّهُ شَيْءٌ وَكَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُهَلَّلَ وَاللَّهُ أَكْبَرُ كُلَّمَا كَبَّرَ اللَّهُ شَيْءٌ وَكَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُكَبَّرَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَفَاتِيحَ الْخَيْرِ وَخَوَاتِيمَهُ وَشَرَائِعَهُ وَسَوَابِقَهُ وَفَوَائِدَهُ وَبَرَكَاتِهِ وَمَا بَلَغَ عِلْمُهُ عِلْمِي وَمَا قَصَرَ عَنْ إِحْصَائِهِ حِفْظِي اللَّهُمَّ انْهَجْ لِي أَسْبَابَ مَعْرِفَتِكَ وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَهُ وَغَشِّبْنِي بَرَكَاتِ رَحْمَتِكَ وَمَنْ عَلَى بَعْضِهِ عَنِ الْإِزَالَةِ عَنْ دِينِكَ وَطَهَّرْ قَلْبِي مِنَ الشَّكِّ وَلَا تَشْغَلْ قَلْبِي بِدُنْيَايَ وَعَاجِلِ مَعَاشِي عَنْ آجِلِ ثَوَابِ آخِرَتِي وَاشْغَلْ قَلْبِي بِحِفْظِ مَا لَا تَقْبَلُ مِنِّي جَهْلُهُ وَذَلَّلْ لِكُلِّ خَيْرٍ لِسَانِي وَطَهَّرْ قَلْبِي مِنَ الرِّيَاءِ وَلَا تُجَرِّهِ فِي مَفَاصِلِي وَاجْعَلْ عَمَلِي خَالِصًا لَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ وَأَنْوَاعِ الْفَوَاحِشِ كُلِّهَا ظَاهِرِهَا وَبَاطِنِهَا وَغَفْلَاتِهَا وَجَمِيعِ مَا يُرِيدُنِي بِهِ الشَّيْطَانُ الرَّجِيمُ وَمَا يُرِيدُنِي بِهِ السُّلْطَانُ الْعَنِيدُ مِمَّا أَحْطَتْ بِعِلْمِهِ وَأَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى صِرْفِهِ عَنِّي اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ طَوَارِقِ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَزَوَائِعِهِمْ وَتَوَابِعِهِمْ وَبَوَائِقِهِمْ وَمَكَايِدِهِمْ وَمَشَاهِدِ الْفَسَادِ مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَأَنْ أُسْتَرْجَلَ عَنْ دِينِي فَتَقْسِدَ عَلَيَّ آخِرَتِي وَيَكُونَ ذَلِكَ مِنْهُمْ ضَرَرًا عَلَيَّ فِي مَعَاشِي أَوْ يَغْرُسَ بِلَاءٌ يَصِيْبُنِي مِنْهُمْ لَا قُوَّةَ لِي بِهِ وَلَا صَبْرَ لِي عَلَى اخْتِمَالِهِ فَلَا تَبْتَلْنِي يَا إِلَهِي بِمَقَاسَاتِهِ فَيَمْنَعَنِي ذَلِكَ مِنْ ذِكْرِكَ وَيَشْغَلَنِي عَنْ عِبَادَتِكَ أَنْتَ الْعَاصِمُ الْمَانِعُ وَالِدَافِعُ الْوَاقِي مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ الرَّفَاهِيَّةَ فِي مَعَاشِي مَا أَبْقَيْتَنِي مَعِيشَةً أَقْوَى بِهَا عَلَى طَاعَتِكَ وَأَبْلُغَ بِهَا رِضْوَانَكَ وَأَصْرِ بِهَا مِنْكَ إِلَى دَارِ الْحَيَوَانِ غَدًا وَارْزُقْنِي رِزْقًا حَلَالًا يَكْفِينِي وَلَا تَرْزُقْنِي رِزْقًا يُطْغِينِي وَلَا تَبْتَلْنِي بِفَقْرٍ أَشْقَى بِهِ مُضَيِّقًا عَلَيَّ أَعْطِنِي حِطًّا وَافِرًا فِي آخِرَتِي وَمَعَاشًا وَاسِعًا هَنِيئًا مَرِيئًا فِي دُنْيَايَ وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا عَلَيَّ سَجْنًا وَلَا تَجْعَلْ فِرَاقَهَا عَلَيَّ حُزْنًا أَجْزَنِي مِنْ فِتْنَتِهَا مَرَضِيًّا عَنِّي وَاجْعَلْ عَمَلِي فِيهَا مَقْبُولًا وَ سَعِي فِيهَا مَشْكُورًا - اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَرِدْهُ بِمِثْلِهِ وَمَنْ كَادَنِي فِيهَا فَكِدْهُ وَاصْرِفْ عَنِّي هَمَّ مَنْ أَدْخَلَ عَلَيَّ هَمَّهُ وَامْكُرْ بَيْنَ مَكْرٍ بِي فَبَائِكَ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ وَافْصَأْ عَنِّي عُيُونَ الْكَافِرَةِ وَالظُّلُمَةَ الطُّغْيَاءِ الْحَسِيدَةِ اللَّهُمَّ وَأَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْكَ السَّكِينَةَ وَالْوَقَارَ وَالْبُسْرَيْنِ دِرْعَكَ الْحَصَةِ يَنَّهُ وَاحْفَظْنِي بِسِتْرِكَ الْوَاقِي وَجَلِّنِي عَافِيَتِكَ النَّافِعَةَ وَصَدِّقْ قَوْلِي وَفَعَالِي وَبَارِكْ لِي فِي وُلْدِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَمَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَغْفَلْتُ وَمَا تَعَمَّدْتُ وَمَا تَوَانَيْتُ وَمَا أَغْلَنْتُ وَمَا أَسِرَّرْتُ فَاعْفُ عَنِّي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ این پایان نقل ماست از سعد بن عبدالله در کتاب «فضل الدعاء».

۴ - (دعایی دیگر)

نیز از مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنِ صِقَّارِ روایت داریم که به طریق سندی خود از امام مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبِ علیه السلام نقل می‌کند که آن حضرت می‌فرمود: اللَّهُمَّ مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ هَاهُنَا وَهَاهُنَا فَإِنَّ حَاجَتِي إِلَيْكَ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

۵ - دعای دیگری از حضرت امام مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبِ علیه السلام

هم چنین مُحَمَّد بن حَسَن صِفَّار در «کتاب الدعاء»: عَثْمَان بن عِيسَى (عامری کلابی واقفی) - ابو حَمَزَة ثَمَالی: بر در خانه‌ی امام باقر عَلَیْهِ السَّلَام اجازه‌ی ورود خواستم. آن حضرت - در حالی که لب‌هایشان حرکت می‌کرد - خارج شدند. فرمودند: «فهمیدی (که من چیزی می‌خواندم)؛ ثمالی؟» گفتم: آری؛ جانم فدایتان! فرمودند: «به خدا، من چیزی می‌خواندم که هرگز کسی نخوانده است؛ مگر آن که خداوند مشکل دنیا و آخرت او را روا سازد.» گفتم: خداوند مرا برخی شما سازد! به من هم آن را بیاموزید. فرمود: «آری. هر که هنگام بیرون شدن از خانه‌اش بگوید: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ حَسْبِيَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ أُمُورٍ كُلِّهَا وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ عَذَابِ الْآخِرَةِ هر چه دوست دارد انجام می‌شود.»

۶ - دعای دیگری از حضرت باقر العلوم عَلَیْهِ السَّلَام

این دعا را در یکی از «اصل» (۳۶۸) های بزرگانمان یافتیم: عَبَّاس بن عَامِر - رَبِيع (بن مُحَمَّد مسلی) - عَبدِ اللَّهِ بن عَبدِ الرَّحْمَان: امام أَبُو جَعْفَر یَاقِر عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «می‌خواهی دعایی بیاموزم که ما اهل بیت - هر گاه اندوهناک می‌شویم یا از قدرتمندی بیم خطر داریم که ما را توان برابری با آن نیست - می‌خوانیم؟» گفتم: آری؛ پدر و مادرم فدای شما؛ ای زاده‌ی رسول خدا! فرمود: «بگو: يَا كَائِنًا قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَ يَا مُكُونًا كُلِّ شَيْءٍ وَ يَا بَاقِيًا بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ أَفْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

گزیده‌ی دعا‌های حضرت صادق امام جعفر بن محمد بن علی صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِم

۱ - دعای نخست آن حضرت

أَبُو مُحَمَّد هَارُون بن مُوسَى تَلْعَجْبَرِي رَحِمَهُ اللَّهُ - مُحَمَّد بن همام - عَبْدُ اللَّهِ بن كثير تمار - مُحَمَّد بن علی صيرفي - عَبْدُ الرَّحْمَان بن أَبِي نجران - يَاسِر مولاى رَبِيع - رَبِيع (بن يونس حَاجِب مَنُصُور دَوَانِيقِي): وقتی مَنُصُور حج گزارد و به مدینه بازگشت، شبی به نشست گذارند. مرا خواند و گفت: رَبِيع، هم اکنون از پنهان‌ترین و بی‌سر و صداترین راه و اگر توانستی، تنها - راه بیفت تا به نزد أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَر بن مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام رسی. آن گاه بگو: پسر عمت سلام می‌رساند و می‌گوید: هر چند از هم دور شده‌ایم و چهره‌ی زندگی گونه‌ای دیگر شده است، خویشی ما به هم نزدیکمان می‌سازد؛ نزدیک‌تر از دست راست به چپ و بند پای افزار بدان. او از شما می‌خواهد که بی‌درنگ نزدش آیی. (آن گاه مَنُصُور به من گفت): اگر پذیرفت با تو بیاید، در خدمتش باش و اگر بهانه و عذری آورد، (اصرار مکن) به خودش واگذار و اگر خواست آرام بیایی، چنان کن و سخت مگر و عذر بپذیر و در رفتار و گفتار درشتی مکن. رَبِيع گوید: به در خانه‌ی آن حضرت رفتم. حضرتش را در اتاق مخصوص خود یافتیم. بی‌کسب اجازه، وارد شدم. دیدم گونه بر زمین نهاده است و دست توسل برداشته. خاک بر چهره‌اش اثر گذاشته بود. هیبت مرا گرفت و چیزی نتوانستم بگویم تا نماز و دعا را به پایان رساند. آن گاه به من رو کرد. سلام کردم. فرمود: «سلام بر تو؛ برادرم. به چه کار آمده‌ای؟» گفتم: پسر عمویتان سلام می‌رساند و می‌گوید... و داستان را تا پایان گفتم. فرمود: «وای بر تو، رَبِيع! (سپس این آیه را تلاوت فرمود): أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَ مَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَ لَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَ آيَ بَر تَو، رَبِيع! (دوباره این آیات را بر خواند): أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَ هُمْ نَائِمُونَ. أَوْ أَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا وَ هُمْ يَلْعَبُونَ. أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَ هُمْ نَائِمُونَ. أَوْ أَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا وَ هُمْ يَلْعَبُونَ. أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ (سپس افزود): «سلام مرا همراه با رحمت و برکت خداوندی به فرمان روای مسلمانان برسان.» آن گاه به نماز خویش بازگشت و از من روی

گرداند. گفتم: غیر از سلام، پاسخ دیگری هم هست؟ فرمود: «آری؛ به او بگو (و این آیات را بر خواند): أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى. وَ أُعْطِيَ قَلِيلًا وَ أَكْثَدَىٰ أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ أَمْ لَمْ يَنْبَأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ وَ إِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى. أَلَّا تَرَىٰ وَازِرَةً وَزَّرَ أُخْرَىٰ وَ أَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ وَ أَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يَرَىٰ (سپس افزود: بگو): به خدا - ای امیر مسلمانان! ما بیمناک شدیم و از بیم ما زنان نیز - که خود بهتر می‌دانی - ترسیدند. اگر دست برنداری، روزی پنج نوبت به درگاه خدا تو را نفرین خواهیم کرد و تو خود از پدرت نقل کردی که جدت از قول پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ گفت: چهار دعاست که بی‌واسطه به درگاه حق خواهد رسید: پدر برای فرزند، برادر (دینی) در غیاب برادرش، مظلوم و با اخلاص.» رَّبِّع گوید: هنوز سخن تمام نشده بود که پیک مَنصُور به دنبال من آمد تا خبر گیرد. وقتی بازگشتم و حال را باز گفتم، گریست و گفت: باز گرد و بگو: دیدار و عدم دیدار با ما به اختیار شما باشد. زنانی را هم که یاد کردی آرامش باد! خداوند بیمشان را به ایمنی بدل سازد و هراسشان را بزداید! (رَّبِّع) گوید: به نزد حضرتش آمدم و سخن مَنصُور را رساندم. فرمود: «او را بگوی: پیوند خویشی را گزاردی. پاداش نیک باد!» آن گاه چشمان حضرتش پر از اشک شد؛ چنان که بر دامن ریخت. سپس فرمود: «ربیع! این جهان - هر چند دل شاد کننده باشد و به زیورش بفریبد - باید که پایانش چونان سرانجام بهاران بود؛ سرسبزی خیره کننده و در پایان، خشکی. هر که خیر خود را می‌خواهد و سود و زیان خود را به نیکی می‌شناسد باید که نگاهش بدان نگاه عبرت الهی باشد و از فرجام بد بترسد. این جهان کسانی را فریفته است و چه زود از آن و خوشی‌های آن جدا شدند! شبان هنگام - گاهی که به خواب بودند - یا در روز - که سرگرم بازی بودند - اجل در خانه‌هایشان را کوبید. چگونه از آن بیرون شدند و به سرانجام آینده‌ی خود رسیدند! دنیا به دردشان انداخت و پشیمانی‌شان رساند و جرعه‌های تلخشان نوشانید و جام جدایی به دستشان داد. بیچاره آن که آن را پسندید یا بدان دل بست! آیا مرگ پدران خود و دوستان و دشمنان گذشته‌ی خویش را ندید؟! ربیع! درازترین حسرت و نازیباترین فزونی و زیان بارتین سودا و بزرگ‌ترین اندوه در دنیا از آن کسی است که فریفته‌ی آن شده و با خواسته‌های دل آرزوها گذرانده باشد؛ اما «ناگهان» اجل را فرا روی خود ببیند. باید که آدمی - بر آن که درازترین و بلندترین عمرها را بدو داده‌اند و با آن به همه‌ی دل خواه‌های خود رسیده است - کار (نیک) کند. آیا آینده‌ای جز پیری دارد و انجامی جز زیان؟! از خدا برای خود و برای تو، از طریق بندگی او، نیکو کاری می‌خواهم و دوری از نافرمانی‌اش و بینش درباره‌اش که این از اوست و وابسته بدو.» گفتم: ای ابا عبد الله! به همه‌ی حقی که در میان خود و خداوند بزرگ دارید، دعایی را که خواندید و ترس و بیم را از شما دور داشت به من بیاموزید؛ باشد که خداوند به داروی شما بسیاری را درمان کند و تنگ دستی را دارا. به خدا، من جز خود را ندارم. رَّبِّع گوید: آن حضرت دست خود بلند کرد به سوی نماز رو کرد. نمی‌خواست آن را (بی‌توجه و) از روی نوشته بخواند (۳۶۹). پس فرمود: «بگو: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا مُدْرِكَ الْهَارِبِينَ وَ يَا مُلْجِئَ الْخَائِفِينَ وَ يَا صَرِيخَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَ يَا مُنْتَهَى السَّائِلِينَ وَ يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا حَقُّ يَا مُبِينُ يَا ذَا الْكَرِيمِ الْمُتَيْنِ يَا مُنْصِفَ الْمَظْلُومِينَ مِنَ الظَّالِمِينَ يَا مُؤْمِنَ أَوْلِيَائِهِ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ يَا مَنْ يَغْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ بِخَافِيَاتِ لَحْظِ الْجُفُونِ وَ سِرَائِرِ الْقُلُوبِ وَ مَا كَانَ وَ يَكُونُ يَا رَبَّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِينَ وَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَ الْأَنْبِيَاءِ الْمُرْسَلِينَ وَ رَبَّ الْجَنِّ وَ الْإِنْسِ أَجْمَعِينَ يَا شَاهِدًا لَا يَغِيبُ يَا غَالِبًا غَيْرَ مَغْلُوبٍ يَا مَنْ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبٌ وَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبٌ وَ مِنْ كُلِّ عَبْدٍ قَرِيبٌ وَ لِكُلِّ دَعْوَةٍ مُسْتَجِيبٌ يَا إِلَهَ الْمَاضِينَ وَ الْعَاثِرِينَ وَ الْمُقَرَّبِينَ وَ الْجَاوِدِينَ وَ إِلَهَ الصَّامِتِينَ وَ النَّاطِقِينَ وَ رَبَّ الْأَحْيَاءِ وَ الْمَيِّتِينَ يَا اللَّهُ يَا رَبَّاهُ يَا عَزِيزُ يَا حَكِيمُ يَا غَفُورُ يَا رَحِيمُ يَا أَوَّلُ يَا قَدِيمُ يَا شَكُورُ يَا حَلِيمُ يَا قَاهِرُ يَا عَلِيمُ يَا سَمِيعُ يَا بَصِيرُ يَا لَطِيفُ يَا خَبِيرُ يَا عَالِمُ يَا قَدِيرُ يَا قَهَّارُ يَا غَفَّارُ يَا جَبَّارُ يَا خَالِقُ يَا رَازِقُ يَا فَاتِقُ يَا رَاتِقُ يَا صَادِقُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا وَاحِدُ يَا مَاجِدُ يَا رَحْمَانُ يَا فَزُدُ يَا مَنَّا يَا سُتُوحُ يَا حَنَّانُ يَا قُدُّوسُ يَا رَءُوفُ يَا مُهَيِّمُ يَا حَمِيدُ يَا مَجِيدُ يَا مُبْدِيُ يَا مُعِيدُ يَا وَلِيُّ يَا عَلِيُّ يَا غَنِيُّ يَا قَوِيُّ يَا بَارِيُ يَا مُصَوِّرُ يَا مَلِكُ يَا مُقْتَدِرُ يَا بَاعِثُ يَا وَارِثُ يَا مُتَكَبِّرُ يَا عَظِيمُ يَا بَاسِطُ يَا قَابِضُ يَا سَلَامُ يَا مُؤْمِنُ يَا بَارُ يَا وَثَرُ يَا مُعْطَى يَا مَانِعُ يَا ضَارُ يَا نَافِعُ يَا مُفَرِّقُ يَا جَامِعُ يَا حَقُّ يَا مُبِينُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا وَدُودُ يَا مُعِيدُ يَا طَالِبُ يَا غَالِبُ يَا مُدْرِكُ يَا جَلِيلُ يَا مُفْضِلُ يَا كَرِيمُ يَا مُنْفَضِّلُ يَا مُتَطَوِّلُ يَا أَوَّابُ يَا

سَمِّحْ يَا فَارِجَ الْهَمِّ يَا كَاشِفَ الْغَمِّ يَا مُنْزِلَ الْحَقِّ يَا قَابِلَ الصَّدَقِ يَا فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا عِمَادَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا مُمَسِّكَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْبَلَاءِ الْجَمِيلِ وَالطُّوْلِ الْعَظِيمِ يَا ذَا السُّلْطَانِ الَّذِي لَا يَذُلُّ وَالْعِزِّ الَّذِي لَا يُضَامُّ يَا مَعْرُوفًا بِالْإِحْسَانِ يَا مَوْصُوفًا بِالْإِفْتِنَانِ يَا ظَاهِرًا بِلَا مُشَافَهَةٍ يَا بَاطِنًا بِلَا مُلَامَسَةٍ يَا سَابِقَ الْأَشْيَاءِ بِنَفْسِهِ يَا أَوَّلًا بِغَيْرِ غَايَةٍ يَا آخِرًا بِغَيْرِ نِهَائَةٍ يَا قَائِمًا بِلَا انْتِصَابٍ يَا عَالِمًا بِلَا اكْتِسَابٍ يَا ذَا الْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى وَالصِّفَاتِ الْمُثْنَى وَالْمَثَلِ الْمَعْلَى يَا مَنْ قَصُرَتْ عَنْ وَصْفِهِ الْأُسْنُ الْوَاصِفِينَ وَانْقَطَعَتْ عَنْهُ أَفْكَارُ الْمُتَفَكِّرِينَ وَعَلَا وَتَكَبَّرَ عَنْ صِفَاتِ الْمُلْحِدِينَ وَجَلَّ وَعَزَّ عَنْ عَيْبِ الْعَائِبِينَ وَتَبَارَكَ وَتَعَالَى عَنْ كَذِبِ الْكَاذِبِينَ وَابْطِلِ الْمُبْطِلِينَ وَأَقْوِلِ الْعَادِلِينَ يَا مَنْ بَطَنَ فَخْبَرٌ وَظَهَرَ فَقَدَرٌ وَأَعْطَى فَشَكَرٌ وَعَلَا فَقَهَرٌ يَا رَبَّ الْعَيْنِ وَالْأَثَرِ وَالْحِجِّ وَالْبَشْرِ وَالْأُنْثَى وَالذَّكْرَ وَالْبَحْثَ وَالنَّظَرَ وَالْقَطَرَ وَالْمَطَرَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ يَا شَاهِدَ النَّجْوَى وَكَاشِفَ الْغَمِّ وَدَافِعَ الْبُلْوَى وَغَايَةَ كُلِّ شَكْوَى يَا نِعَمَ النَّصِيرِ وَالْمَوْلَى يَا مَنْ هُوَ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى يَا مُنْعِمٌ يَا مُفْضِلٌ يَا مُحْسِنٌ يَا مُجْمِلٌ يَا كَافِيٌ يَا شَافِيٌ يَا مُحْيِيٌ يَا مُمِيتٌ يَا مَنْ يَرَى وَلَا يَرَى وَلَا يَسْتَعِينُ بِسِنَاءِ الضِّيَاءِ - يَا مُحْصِيَ عَدَدِ الْأَشْيَاءِ يَا عَلِيَّ الْجَدِّ يَا غَالِبَ الْجُنْدِ يَا مَنْ لَهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ يَدٌ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ كَيْدٌ يَا مَنْ لَا يَسْغُلُهُ صَغِيرٌ عَنْ كَبِيرٍ وَلَا حَقِيرٌ عَنْ خَطِيرٍ وَلَا يَسِيرٌ عَنْ عَسِيرٍ يَا فَاعِلٌ بِغَيْرِ مُبَاشَرَةٍ يَا عَالِمٌ مِنْ غَيْرِ مُعَلِّمٍ يَا مَنْ بَدَأَ بِالنِّعْمَةِ قَبْلَ اسْتِحْقَاقِهَا وَالْفَضْلَ قَبْلَ اسْتِجَابِهَا يَا مَنْ أَنْعَمَ عَلَى الْمُؤْمِنِ وَالْكَافِرِ وَاسْتَصْلَحَ الْفَاسِدَ وَالصَّالِحَ عَلَيْهِ وَرَدَّ الْمُعَانِدَ وَالشَّارِدَ عَنْهُ يَا مَنْ أَهْلَكَ بَعْدَ الْبَيْتِ وَأَخَذَ بَعْدَ قَطْعِ الْمَعْدَرَةِ وَأَقَامَ الْحُجَّةَ وَدَرَأَ عَنِ الْقُلُوبِ الشُّبُهَةَ وَأَقَامَ الدَّلَالَهَ وَقَادَ إِلَى مُعَايَنَةِ الْآيَةِ يَا بَارِيَّ الْجَسَدِ وَمَوْسِعَ الْبَلَدِ وَمُجَرِّ الْقُوَّةِ وَمُنْشِرَ الْعِظَامِ بَعْدَ الْمَوْتِ وَمُنْزِلَ الْغَيْثِ يَا سَامِعَ الصَّوْتِ وَسَابِقَ الْقُوَّةِ يَا رَبَّ الْأَيَّاتِ وَالْمُعْجَزَاتِ مَطَرٍ وَنَيَّاتِ وَآبَاءٍ وَأُمَّهَاتٍ وَبَنِينَ وَنَبَاتٍ وَذَاهِبٍ وَآتٍ وَلَيْلٍ دَاجٍ وَسَمَاءٍ ذَاتِ أَجْرَاجٍ وَسِرَاجٍ وَهَاجٍ وَبَحْرِ عَجَاجٍ وَنُجُومٍ تَمُورُ وَأَرْوَاحٍ تَدُورُ وَمَيَّاهٍ تَفُورُ وَمِهَادٍ مَوْضُوعٍ وَسِتْرِ مَرْفُوعٍ وَرِيَّاحٍ تَهْبُ وَبَلَاءٍ مَدْفُوعٍ وَكَلَامٍ مَسْمُوعٍ وَمَنَامٍ وَسَبَّاحٍ وَأَنْعَامٍ وَدَوَابٍّ وَهَوَامٍّ وَغَمَامٍ وَآكَامٍ وَأُمُورٍ ذَاتِ نِظَامٍ مِنْ شِتَاءٍ وَمَصِيفٍ وَرَبِيعٍ وَخَرِيفٍ أَنْتَ أَنْتَ خَلَقْتَ هَذَا يَا رَبَّ فَأَحْسِنْتَ وَقَدَّرْتَ فَأَتَقَنْتَ وَسَوَّيْتَ فَأَحْكَمْتَ وَنَبَّهْتَ عَلَى الْفِكْرِ فَأَنْعَمْتَ وَنَادَيْتَ الْأَحْيَاءَ فَأَفْهَمْتَ وَلَمْ يَبْقَ عَلَى إِلَّا الشُّكْرُ لَكَ وَالدُّكْرُ لِمَحَامِدِكَ وَالْإِنْقِيَادُ إِلَى طَاعَتِكَ وَالِاسْتِمَاعُ لِلدَّاعِي إِلَيْكَ فَإِنْ عَصَيْتَكَ فَلَكَ الْحُجَّةُ وَإِنْ أَطَعْتَكَ فَلَكَ الْمِنَّةُ يَا مَنْ يُمَهِّلُ فَلَا يَعْجَلُ وَيَعْلَمُ فَلَا يَجْهَلُ وَيُعْطِي فَلَا يَبْخُلُ يَا أَحَقَّ مَنْ عُبدَ وَحُمِدَ وَسُئِلَ وَرُجِيَ وَاعْتَمَدَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ مُقَدَّسٍ مُطَهَّرٍ مَكْنُونٍ اخْتَرْتَهُ لِنَفْسِكَ وَكُلِّ ثَنَاءٍ عَالٍ رَفِيعٍ كَرِيمٍ رَضِيتَ بِهِ مِدْحَةً لَكَ وَبَحَقِّ كُلِّ مَلِكٍ قَرِيبٍ مَنْزِلَتُهُ عِنْدَكَ وَبَحَقِّ كُلِّ نَبِيٍّ أَرْسَلْتَهُ إِلَى عِبَادِكَ وَبِكُلِّ شَيْءٍ جَعَلْتَهُ مُصَدِّقًا لِرُسُلِكَ وَبِكُلِّ كِتَابٍ فَصَّلْتَهُ وَوَصَّلْتَهُ وَبَيَّنْتَهُ وَأَحْكَمْتَهُ وَشَرَعْتَهُ وَنَسَخْتَهُ وَبِكُلِّ دُعَاءٍ سَمِعْتَهُ فَأَجَبْتَهُ وَعَمَلٍ رَفَعْتَهُ وَأَسْأَلُكَ بِكُلِّ مَنْ عَظُمَتْ حَقُّهُ وَأَعْلِيَتْ قَدْرُهُ وَشَرُفَتْ بَنِيَانُهُ مِمَّنْ أَسْمَعْتَنَا ذِكْرَهُ وَعَرَفْتَنَا أَمْرَهُ وَمِمَّنْ لَمْ نَعْرِفْنَا مَقَامَهُ وَلَمْ تُظْهِرْ لَنَا شَأْنَهُ مِمَّنْ خَلَقْتَهُ مِنْ أَوَّلِ مَا ابْتَدَأْتَ بِهِ خَلْقَكَ وَمِمَّنْ تَخَلَّقَهُ إِلَى انْقِضَاءِ عِلْمِكَ وَأَسْأَلُكَ بِتَوْحِيدِكَ الَّذِي فَطَرْتَ عَلَيْهِ الْعُقُولَ وَأَخَذْتَ بِهِ الْمَوَاقِيقَ وَأَرْسَلْتَ بِهِ الرُّسُلَ وَأَنْزَلْتَ عَلَيْهِ الْكُتُبَ وَجَعَلْتَهُ أَوَّلَ فُرُوضِكَ وَنَهَايَةَ طَاعَتِكَ فَلَمْ تَقْبَلْ حَسَنَةً إِلَّا مَعَهَا وَلَمْ تَغْفِرْ سَيِّئَةً إِلَّا بِغَيْدِهَا وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِجُودِكَ وَمَجْدِكَ وَكَرَمِكَ وَعِزِّكَ وَجَلَالِكَ وَعَفْوِكَ وَامْتِنَانِكَ وَتَطَوُّلِكَ وَبِحَقِّكَ الَّذِي هُوَ أَعْظَمُ مِنْ حُقُوقِ خَلْقِكَ وَأَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ ثَلَاثَ عَشْرَةَ مَرَّةً وَارْعَبْ إِلَيْكَ خَاصًّا وَعَامًّا وَأَوَّلًا وَآخِرًا وَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ الْأَمِينِ رَسُولِكَ سَيِّدِ الْمُؤْمِنِينَ وَنَبِيِّكَ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَبِالرَّسَالَةِ الَّتِي أَدَاها وَالْعِبَادَةِ الَّتِي اجْتَهِدَ فِيهَا وَالْمَحَبَّةِ الَّتِي صَبَرَ عَلَيْهَا وَالْمَغْفِرَةِ الَّتِي دَعَا إِلَيْهَا وَالدِّيَانَةِ الَّتِي حَرَّضَ [حَضَّ عَلَيْهَا مِنْذُ وَقْتُ رِسَالَتِكَ إِيَّاهُ إِلَى أَنْ تَوَفَّيْتَهُ بِمَا بَيْنَ ذَلِكَ مِنْ أَقْوَالِهِ الْحَكِيمَةِ وَأَفْعَالِهِ الْكَرِيمَةِ وَمَقَامَاتِهِ الْمَشْهُورَةِ وَسَاعَاتِهِ الْمَعْدُودَةِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِ كَمَا وَعَدْتَهُ مِنْ نَفْسِكَ وَتُعْطِيَهُ أَفْضَلَ مَا أَمَلَ مِنْ ثَوَابِكَ وَتُزَلِّفَ لِمَدْيِكَ مَنْزِلَتَهُ وَتُعْلِيَّ عِنْدَكَ دَرَجَتَهُ وَتَبْعَثَهُ الْمَقَامَ الْمُحْمُودَ وَتُورِدَهُ حَوْضَ الْكَرَمِ وَالْجُودِ وَتُبَارِكَ عَلَيْهِ بِرَكَّةٍ عَامَّةٍ خَاصَّةٍ مَاسَّةٍ زَاكِيةٍ عَالِيَةٍ سَامِيَةٍ لَا انْقِطَاعَ لِإِدْوَامِهَا وَلَا نَقِصَةَ فِي كَمَالِهَا وَلَا مَزِيدَ إِلَّا فِي قُدْرَتِكَ عَلَيْهَا وَتَزِيدُهُ بَعْدَ ذَلِكَ مِمَّا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ وَاقْدِرْ عَلَيْهِ وَأَوْسِعْ لَهُ وَتَوَتَّى ذِلَّكَ حَتَّى يَزْدَادَ فِي الْإِيمَانِ بِهِ بَصِيرَةٌ وَفِي مَحَبَّتِهِ ثَبَاتًا وَحُجَّةً وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ الْمُتَشَبِّهِينَ الْأَبْرَارِ وَعَلَى جَبْرِئِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَالْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَحَمَلِهِ عَزَّشَكَ أَجْمَعِينَ وَعَلَى جَمِيعِ النَّبِيِّينَ وَ

الْمُرْسَلِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشَّهَدَاءَ وَالصَّالِحِينَ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا قَدْ ذَلَّ مَضِرَعِي وَانْقَطَعَ وَذَهَبَ مَسْأَلَتِي وَذَلَّ نَاصِرِي وَاسْتَلَمَنِي أَهْلِي وَوُلِدِي بَعْدَ قِيَامِ حُجَّتِكَ وَظُهُورِ بَرَاهِينِكَ عِنْدِي وَوُضُوحِ دَلَائِلِكَ اللَّهُمَّ إِنَّهُ قَدْ أَكْذَى الطَّلَبَ وَأَعْيَتِ الْحِيلَ إِلَّا عِنْدَكَ وَانْقَلَبَتِ الطُّرُقُ وَضَاغَتِ الْمَذَاهِبُ إِلَّا إِلَيْكَ - وَدَرَسَتْ الْأَمَالُ وَانْقَطَعَ الرَّجَاءُ إِلَّا مِنْكَ وَكُذِبَ الظَّنُّ وَأُخْلِفَتِ الْعِدَّةُ إِلَّا عِدَّتُكَ اللَّهُمَّ إِنَّ مَنَاهِلَ الرَّجَاءِ لِفَضْلِكَ مُتْرَعَةٌ وَأَبْوَابُ الدُّعَاءِ لِمَنْ دَعَاكَ مُفْتَحَةٌ وَالْإِسْتِغَاثَةُ لِمَنْ اسْتِغَاثَكَ بِكَ مُبَاحَةٌ وَأَنْتَ لِدَاعِيكَ بِمَوْضِعِ الْإِجَابَةِ وَالصَّارِخِ إِلَيْكَ وَلِيَّ الْإِغَاثَةِ وَالْقَاصِدِ إِلَيْكَ قَرِيبُ الْمَسَافَةِ وَإِنْ مَوْعِدَكَ عَوْضٌ عَنْ مَنَعِ الْبَاحِلِينَ وَمُنْدُوحَةٌ عَمَّا فِي أَيْدِي الْمُسْتَثَارِينَ وَدَرْكٌ مِنْ حِيلِ الْمُوَارِينَ وَالرَّاحِلِ إِلَيْكَ يَا رَبِّ قَرِيبُ الْمَسَافَةِ مِنْكَ وَأَنْتَ لَا تَحْتَجِبُ عَنْ خَلْقِكَ إِلَّا أَنْ تَحُجِّبَهُمُ الْأَعْمَالُ السَّيِّئَةُ دُونَكَ وَمَا أُبْرئُ نَفْسِي مِنْهَا وَلَا أَرْفَعُ قَدْرِي عَنْهَا إِنِّي لِنَفْسِي يَا سَيِّدِي لَطْلُومٌ وَبِقَدْرِي لَجْهُولٌ إِلَّا أَنْ تَرْحَمَنِي وَتَلْحَظَنِي وَتَعُودَ بِفَضْلِكَ عَلَيَّ وَتَذَرَأَ عِقَابَكَ عَنِّي وَتَرْحَمَنِي وَتَلْحَظَنِي بِالْعَيْنِ الَّتِي أَنْصَدْتَنِي بِهَا مِنْ حَيْرَةِ الشَّكِّ وَرَفَعْتَنِي مِنْ هَوَاهُ الضَّلَالَةِ وَأَنْعَشْتَنِي مِنْ مَيْتَةِ الْجَهَالَةِ وَهَدَيْتَنِي بِهَا مِنَ الْأَنْهَاجِ الْحَائِرَةِ اللَّهُمَّ وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ أَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ إِرَادَةٍ وَإِخْلَاصُ نِيَّةٍ وَقَدْ دَعَوْتُكَ بِعَزْمٍ وَإِرَادَتِي وَإِخْلَاصِ طَوْبَتِي وَصَادِقِ نِيَّتِي فَهَذَا مِسْكِينُكَ بِإِسْكٍ أَسِيرُكَ فَقِيرُكَ فَتَقَرُّكَ سَائِلُكَ مُنِيخٌ بِفَنَائِكَ قَارِعٌ بَابَ رَجَائِكَ وَأَنْتَ آتِسُ الْأَنْسِينَ لِأَوْلِيَائِكَ وَآخَرِي بِكَفَايَةِ الْمُتَوَكِّلِ عَلَيْكَ وَأَوْلَى بِنَصْرِ الْوَائِقِ بِكَ وَأَحَقُّ بِرِعَايَةِ الْمُتَقَطِّعِ إِلَيْكَ سِرِّي لَكَ مَكْشُوفٌ وَأَنَا إِلَيْكَ مَلْهُوفٌ وَأَنَا عَاجِزٌ وَأَنْتَ قَدِيرٌ وَأَنَا ضَعِيفٌ وَأَنْتَ كَبِيرٌ وَأَنَا ضَعِيفٌ وَأَنْتَ قَوِيٌّ وَأَنَا فَقِيرٌ وَأَنْتَ غَنِيٌّ إِذَا أَوْحَشْتَنِي الْغُرْبَةَ أَنْسَنِي ذِكْرَكَ وَإِذَا صَبَّتَ عَلَيَّ الْأُمُورُ اسْتَجَزْتُ بِكَ وَإِذَا تَلَاَحَكْتُ عَلَى الشَّدَائِدِ أَمَلْتُكَ وَأَيْنَ يُذْهِبُ بِي عَنْكَ وَأَنْتَ أَقْرَبُ مِنْ وَرِيدِي وَأَخْصَنُ مِنْ عَدِيدِي وَأَوْحِدُ مِنْ مَكَانِي وَأَصِيحُّ مِنْ مَعْقُولِي وَأَزِمَةُ الْأُمُورِ كُلِّهَا بِيَدِكَ صَادِرَةٌ عَنْ قَضَائِكَ مُدْعِنَةٌ بِالْخُضُوعِ لِقُدْرَتِكَ فَقِيرَةٌ إِلَى عَفْوِكَ ذَاتُ فَاقِهِ إِلَى قَارِبٍ مِنْ رَحْمَتِكَ وَقَدْ مَسَّنِيَ الْفَقْرُ وَنَالَنِي الضُّرُّ وَشَمَلَنِي الْخِصَاصَةُ وَعَرَّتَنِي الْحَاجَةُ وَتَوَسَّطَتْ بِالذُّلِّ وَعَلَّنِي الْمَسْكِنَةُ وَحَقَّتْ عَلَيَّ الْكَلِمَةُ وَأَحْاطَتْ بِي الْخُطِيئَةُ وَهَذَا الْوَقْتُ الَّذِي وَعَدْتَ أَوْلِيَاءَكَ فِيهِ الْإِجَابَةَ فَاْمْسَحْ مَا بِي بِمِمينِكَ الشَّافِيَّةِ وَانْظُرْ إِلَيَّ بِعَيْنِكَ الرَّاحِمَةِ وَأَدْخِلْنِي فِي رَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةِ وَأَقْبِلْ عَلَيَّ بِوَجْهِكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ فَإِنَّكَ إِذَا أَقْبَلْتَ عَلَيَّ أَسِيرُ فَكَنْتُهُ وَعَلَى ضَالٍّ فَهَدَيْتُهُ وَعَلَى حَائِرٍ آوَيْتُهُ وَعَلَى ضَعِيفٍ قَوَّيْتُهُ وَعَلَى خَائِفٍ آمَنْتُهُ اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَمْ أَشْكُرْهُ وَابْتَلَيْتَنِي فَلَمْ أَصْبِرْ فَلَمْ يُوجِبْ عَجْزِي عَنْ شُكْرِكَ مَنَعَ الْمُؤْمِلِ مِنْ فَضْلِكَ وَأَوْجَبَ عَجْزِي عَنِ الصَّبْرِ عَلَى بَلَائِكَ كَشَفَ ضُرُّكَ وَانْزَالِ رَحْمَتِكَ فَيَا مَنْ قُلَّ عِنْدَ بَلَائِهِ صَبْرِي فَعَافِنِي وَعِنْدَ نِعْمَائِهِ شُكْرِي فَأَعْطَانِي أَسْأَلُكَ الْمَزِيدَ مِنْ فَضْلِكَ وَالْإِيزَاعَ لِشُكْرِكَ وَالْإِعْدَادَ بِنِعْمَاتِكَ فِي أَغْفَى الْعَافِيَةِ وَأَسْبَغِ النُّعْمَةَ - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ لَا تُخْلِنِي مِنْ يَدِكَ وَلَا تُتْرَكْنِي لِقَاءِ لَعْدُوكَ وَلَا لِعِدْوِي وَلَا تُوحِشْنِي مِنْ لَطَائِفِكَ الْخَفِيَّةِ وَكَفَايَتِكَ الْجَمِيلَةِ وَإِنْ شَرَدْتُ عَنْكَ فَارْذُنِي إِلَيْكَ وَإِنْ فَسَدْتُ عَلَيْكَ فَأَصْلِحْنِي لَكَ فَإِنَّكَ تَرُدُّ الشَّارِدَ وَتُصْلِحُ الْفَاسِدَ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ اللَّائِذِ بِعَفْوِكَ الْمُسْتَجِيرِ بِعِزِّ جَلَالِكَ قَدْ رَأَى أَعْلَامَ قُدْرَتِكَ فَأَرَاهُ آثَارَ رَحْمَتِكَ فَإِنَّكَ تَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ تَعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْكَ وَلَكَ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ اللَّهُمَّ فَتَوَلَّنِي وَلَايَةً تُغْنِيَنِي بِهَا عَنْ سِوَاهَا وَأَعْطِنِي عَطِيَّةً لَا أَسْتَغْنِي عَنْهَا لَيْسَتْ بِبَدْعٍ مِنْ وَلَائِكَ وَلَا بِنُكْرٍ مِنْ عَطِيَّتِكَ وَلَا بِأَوْلَى مِنْ كِفَايَتِكَ أَدْفَعِ الصُّرْعَةَ وَانْعَشِ السَّفْطَةَ وَتَجَاوَزْ عَنِ الزَّلَّةِ وَأَقْبِلِ التَّوْبَةَ وَارْحَمِ الْهَفْوَ وَأَنْجِ مِنَ الْوَرْطَةِ وَأَقِلِ الْعَثْرَةَ يَا مُنْتَهَى الرَّغْبَةِ وَغِيَاثَ الْكُزْبَةِ وَلِيَّ النُّعْمَةِ وَصَاحِبِي فِي الشَّدَةِ وَرَحْمَانَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَنْتَ رَحْمَانِي إِلَى مَنْ تَكَلَّمْتُ إِلَى بَعِيدٍ يَتَجَهَّمُنِي أَوْ عَدُوٍّ يَمْلِكُ أَمْرِي إِنْ لَمْ تَكُ عَلَيَّ سَاحِطًا فَمَا أَبَالِي غَيْرَ أَنَّ عَفْوَكَ لَا يَضِيقُ عَنِّي وَرِضَاكَ يَنْفَعُنِي وَكَفْفَكَ يَسْعُنِي وَيَدَكَ الْبَاسِطَةَ تَدْفَعُ عَنِّي فَخُذْ بِيَدِي مِنْ دَخْصِ الزَّلَّةِ فَقَدْ كَبُوتُ وَتَبَنَّنِي عَلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ وَاهْدِنِي يَا هَادِيَ الطَّرِيقِ يَا فَارِجَ الْمَضْطِيقِ يَا إِلَهِي بِالْتَّحْقِيقِ يَا جَارِي اللَّصِيقِ يَا رُكْنِي الْوَثِيقِ يَا كَنْزِي الْعَتِيقِ اخْلُ عَنِّي الْمَضِيقَ وَاكْفِنِي شَرَّ مَا أُطِيقُ وَمَا لَا أُطِيقُ - يَا أَهْلَ التَّقْوَى وَالْمَغْفِرَةِ وَذَا الْعِزِّ وَالْقُدْرَةِ وَالْأَلَاءِ وَالْعَظَمَةِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَخَيْرَ الْغَافِرِينَ وَأَكْرَمَ النَّاطِرِينَ وَرَبَّ الْعَالَمِينَ لَا تَقْطَعْ مِنْكَ رَجَائِي وَلَا تُخَيِّبْ دُعَائِي وَلَا تُجْهِدْ بَلَائِي وَلَا تُسَيِّ قَضَائِي وَلَا تَجْعَلِ النَّارَ مَأْوَايَ وَاجْعَلِ الْجَنَّةَ مَثْوَايَ وَأَعْطِنِي مِنَ الدُّنْيَا

سُؤْلِي وَ مُنَايَ وَ بَلَّغْنِي مِنَ الْآخِرَةِ أَمَلِي وَ رِضَايَ وَ آتِنِي فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ النَّارِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ وَ أَنْتَ حَسْبِي وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ مِنْ آيِنِ رَا از مجموعه‌ای به خط عالم بزرگوار أَبُو الْخَسَنِ مُحَمَّدِ بْنِ هَارُونَ تَلَعُكْبَرِي که توفیقش افزون باد نوشتن و متن چنین بود.

۲ - دعای امام صادق علیه السلام وقتی منصور (عباسی)، پس از بازگشت از مکه به مدینه، یک بار دیگر حضرتش را فراخواند

أَبُو مُحَمَّدٍ حَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ نَوْفَلِي - رَبِيع (بَنِ يُونُسَ بْنِ مُحَمَّدٍ)، نَدِيمُ مَنْصُورٍ: بَا أَبُو جَعْفَرٍ مَنْصُورٍ حَجَّ كَزَارَدَم. وَ قَتِي دَر مِیَان رَاهِ بُوْدَم، مَنْصُورٌ بَه مَن گُفَت: رَبِيع، وَ قَتِي بَه مَدِیْنَه رَسِیدِیم جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِي بْنِ حَسَنِ بْنِ عَلِي عَلَيْهِمُ السَّلَامُ رَا بَه یَاَد مَن آر. بَه خدای بزرگ سو گند، قاتل او کسی جز من نخواهد بود. مبدا یاد آوری نکنی! (رَبِيع) افزود: وَ قَتِي بَه مَدِیْنَه رَسِیدِیم، خدایوند متعال حضرتش را از یاد من برد. چون به مکه رسیدیم، (مَنْصُور) گفت: رَبِيع، مگر نگفته بودم وَ قَتِي بَه مَدِیْنَه رَسِیدِیم، جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ رَا بَه یَاَد مَن آری؟! گفتم: فراموش کردم؛ یا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ! گفتم: اگر به مدینه باز گشتیم، یاد آوری کن. من باید او را بکشم. اگر چنین نکنی، تو را گردن خواهم زد! گفتم: باشد؛ ای أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ. آن گاه به غلامان و همراهان خود گفتم: وَ قَتِي - إِنْ شَاءَ اللَّهُ - بَه مَدِیْنَه رَسِیدِیم، جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ رَا فَرَا یَاَد مَن بیاورید. غلامان و همراهان من - در هر هنگام و در هر منزلگاه که فرود می‌آمدیم - بَه مَن یَاَد آوری می‌کردند تا بَه مَدِیْنَه رَسِیدِیم. وَ قَتِي بَه شَهْر وَارَد شَدِیم، نَزْد مَنْصُورٍ رَسِیدِیم وَ پِیش او ایستادم و گفتم: یا امیر، جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ! خندید و گفت: آری رَبِيع. برو و او را نزد من بیاور. کشان کشان هم بیاور! گفتم: سرورم، ای پیشوای مومنان، بَه دِیدَه مَنَت! (۳۸۱) مَن بَه فَرْمَانِ بَرِی از شما چنین خواهم کرد. آن گاه - در حالی که سخت اندیشناک این کار بودم - برخاستم (و رفتم). بَه خانهِی حضرت امام جَعْفَرُ صَادِقٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ آمَدَم. آن حضرت در میانه‌ی سرای خویش نشسته بود. گفتم: قربانتان گردم؛ فرمانِ رَوای مسلمانان شما را می‌خواند. فرمود: «اطاعت!» و برخاست و همراه من به راه افتاد. گفتم: ای فرزند پیامبر! او فرمان داده است که شما را کشان ببرم! فرمود: «بَه فَرْمَانِ کن؛ رَبِيع.» مَن آسَتِین حضرتش را گرفتم و بَه حَالَت کشیدن، بَه راه ادامه دادم. وَ قَتِي آن حضرت را بر وی وارد کردم، دیدم بَه تَخْتِش نشسته است و با گرز آهنینی که در دست دارد، می‌خواهد حضرتش را بَه قَتْل برساند. نگاهی کردم. لب‌های جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَرکت می‌کرد. شَک نداشتیم که آن حضرت را خواهد کشت. نمی‌فهمیدم زیر لب چه می‌خواند. آن دو را می‌نگریستم. وَ قَتِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَه مَنْصُورٍ نَزْدِیک شَد، مَنْصُورٍ گُفَت: پسر عمو، نَزْدِیک آ. (همراه با این سخن) چهره‌اش باز شد و آن حضرت را بَه خَوِیش نَزْدِیک کرد و نزد خود بر تخت نشاند. سپس صدا زد: غلام! پیرایه دان را بیاور. آن را آورد. ظرف غالیه‌ای در آن بود. بَه دِست خود، بَه حضرتش عطر زد و بر مرکبی سوار کرد و فرمان داد کسیه‌ای و جامه‌ای هدیه دهند و از آن حضرت خواست باز گردند. وَ قَتِي (امام علیه السلام) از نزد او رفت، مَن هَم خَارَج شَدَم و بَه دَنبَال رَفْتَم تا بَه خانهِی رسید. گفتم: پدر و مادرم بَه فدایتان، ای زاده رسول خدا! وَ قَتِي وَارَد شَدِید، شَک نداشتیم شما را خواهد کشت؛ اما دیدم لب‌هایتان حرکت می‌کرد. چه می‌گفتید؟ فرمود: «چنین است، رَبِيع. بدان که مَن آيِنِ رَا می‌خواندم: حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْمَرْبُوبِينَ حَسْبِيَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ حَسْبِيَ مَنْ لَمْ يَزَلْ حَسْبِي - حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ حَسْبِيَ الَّذِي لَمْ يَزَلْ حَسْبِي حَسْبِيَ حَسْبِيَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ اللَّهُمَّ اخْرِشْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا يَنَامُ وَ اكْنُفْنِي بِرُكْنِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَ اخْفِظْنِي بِعِزِّكَ وَ اكْنُفْنِي شَرَّهُ بِقُدْرَتِكَ وَ مَنْ عَلَى بَنَصْرِكَ وَ إِلَّا هَلَكْتُ وَ أَنْتَ رَبِّي اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَجَلٌ وَ أَجْبَرُ مِمَّا أَخَافُ وَ أَخَذَرُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْرُوكُ فِي نَحْرِهِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَ أَسْتَغِيثُكَ عَلَيْهِ وَ أَسْتَغِيثُكَ بِكَافِي مُوسَى فِرْعَوْنَ وَ مُحَمَّدٍ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ الْبَارِئَات - الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَ قَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ - وَ أَوْلَيْكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ سَمِعَهُمْ وَ أَبْصَارِهِمْ وَ أَوْلَيْكَ هُمُ الْغَافِلُونَ - لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ» بعد از این دعا، این افزوده را یافتیم: تَعْوِيذُ حضرت صادق علیه السلام هنگام دعوت

مَنْصُور از آن حضرت، به روایت ربیع. بِاللّهِ أَشْتَجُّ وَبِرَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَتَوَسَّلُ وَبِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ أَتَشَفَّعُ وَ بِالْحَسَنِ وَ الْخَسَنِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا أَتَقَرَّبُ إِلَيْهِمَا لِيُصَلِّيَ لِي صُغُوبَتَهُ وَ سَهْلُ لِي خُرُوتَهُ وَ وَجْهَ سَمْعِهِ وَ بَصَرَهُ وَ جَمِيعَ جَوَارِحِهِ إِلَى بِالرَّأْفَةِ وَ الرَّحْمَةِ وَ أَذْهَبَ عَنِّي غَيْظَهُ وَ يَأْسَهُ وَ مَكْرَهُ وَ جُودَهُ وَ أَحْزَابَهُ وَ انْصُرْنِي عَلَيْهِ بِحَقِّ كُلِّ سَائِحٍ فِي رِيَاضِ قُدْسِكَ وَ قَضَاءِ نُورِكَ وَ شَرَبٍ مِنْ حَيَوَانِ مَا بَيْنَكَ وَ أَتَقَدِّمُ بِنَصِيرِكَ الْعِيَامِ الْمُحِيطِ جَبْرِئِيلُ عَنْ يَمِينِي وَ مِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِي - وَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَمَامِي وَ اللَّهُ وَلِيٌّ وَ حَافِظِي وَ نَاصِرِي وَ أَمَانِي - فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ اسْتَبْرَأْتُ وَ اخْتَجَجْتُ وَ ائْتَمَنْتُ وَ تَعَزَّزْتُ بِكَلِمَةِ اللَّهِ الْوَحْدَانِيَّةِ الْأَزَلِيَّةِ الْإِلَهِيَّةِ الَّتِي مَنْ ائْتَمَعَ بِهَا كَانَ مَحْفُوظًا - إِنَّ وَلِيَّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابُ وَ هُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ رَبِّعَ گوید: این تعویذ را روی تکه پوستی نوشتم و در دسته‌ی شمشیرم قرار دادم. به خدا، پس از آن هرگز از مَنْصُور نهراسیدم. در کتابی قدیمی - که مادر ناصر (سی و چهارمین خلیفه‌ی عباسی) آن را وقف کرده بود و با داستان رخ داد حره آغاز می‌شد - دیدم که به سند از امام صادق علیه السَّلام نقل می‌کرد: «هنگام وارد شدن به مَنْصُور - که قصد جان من داشت - سوره‌ی قدر را خواندم. خداوند از این کار او جلو گرفت.» وقتی امام علیه السَّلام هنگام نگرستن، بدو آن را خواند، او بر نخاست مگر با گشاده رویی. از حضرتش پرسیدند: به که پناه بردید؟ فرمود: «به خدا و به سوره‌ی قدر و سپس خواندم: یا الله یا الله - (هفت بار) - إِنْیَ أَتَشَفَّعُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَغْلِبَهُ لِي.» (۳۸۴) هر که این سان گرفتار شود، چونان من کند. اگر ما آن را نخوانیم و شیعیان خویش را به خواندن آن فرمان ندهیم، مردم ایشان را در خواهند ربود؛ اما به خدا سوگند، این سوره پناه ایشان است.»

۳ - دعای امام صادق علیه السَّلام وقتی مَنْصُور بار سوم آن حضرت را در رِبْدَه فراخوند

مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنِ صَلَّاهُ در کتاب «فضل الدعاء» - إِبْرَاهِيمُ بْنُ جَبَلَه - مَحْرَمَه‌ی کندی: (۳۸۵) وقتی مَنْصُور دَوَانِیقِی در رِبْدَه فرود آمد و آن روز جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ (عَلَيْهِمَا السَّلام) آنجا بود - گفت: کی داد مرا از این جَعْفَر می‌گیرد؟! او با دست پس می‌زند و با پا پیش می‌آورد! (۳۸۶) (با خود) می‌گوید: با مُحَمَّد (منظورش مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ بود) همراهی نمی‌کنم. اگر پیروز شد، موقعیت به دست من خواهد افتاد و اگر شکست خورد، من جان خود را حفظ کرده‌ام! به خدا سوگند، او را خواهم کشت. سپس به إِبْرَاهِيمُ بْنُ جَبَلَه رو کرد و گفت: إِبْرَاهِيم! بشتاب و لباسش را در گردن انداز و کشان بیاور! إِبْرَاهِيم گوید: به سوی خانه‌ی او (امام علیه السَّلام) رهسپار شدم. نیافتمش. به جستجو به مسجد أَبُودُر شتافتم. او را در مسجد یافتم: شرم کردم که به فرمان عمل کنم. تنها آستین حضرتش را گرفتم و گفتم: پیشوای مسلمانان شما را می‌خواند. فرمود: «إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ! بگذار دو رکعت بگزارم.» (نماز خواند) و گریه‌ی سختی کرد. من پشت سرش بودم. سپس خواند: اللَّهُمَّ أَنْتَ تَقْتِي فِي كُلِّ كَرْبٍ وَ رَجَائِي فِي كُلِّ شِدَّةٍ وَ أَنْتَ لِي فِي كُلِّ أَمْرٍ نَزَلَ بِي ثِقَةٌ وَ عُدَّةٌ فَكَمْ مِنْ كَرْبٍ يَضْعُفُ عَنْهُ الْفُؤَادُ وَ تَقِلُّ فِيهِ الْحِيلَةُ وَ يَخْذُلُ فِيهِ الْقَرِيبُ وَ يَسْمُتُ بِهِ الْعَدُوُّ وَ تُغَيِّنِي فِيهِ الْأُمُورُ أَنْزَلْتَهُ بِكَ وَ شَكْوَتُهُ إِلَيْكَ رَاغِبًا فِيهِ إِلَيْكَ عَمَّنْ سِوَاكَ فَفَرَّجْتَهُ وَ كَشَفْتَهُ وَ كَفَيْتَنِيهِ فَأَنْتَ وَلِيُّ كُلِّ نِعْمَةٍ وَ صَاحِبُ كُلِّ حَسَنَةٍ وَ مُنْتَهَى كُلِّ حَاجَةٍ فَلَمَكَ الْحَمْدُ كَثِيرًا وَ لَكَ الْمَنْ فَاضِلًا از حضرت رضا علیه السَّلام افزوده‌ای بر این دعا یافتم: بِنِعْمَتِكَ اللَّهُمَّ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ يَا مَعْرُوفًا بِالْمَعْرُوفِ يَا مَنْ هُوَ بِالْمَعْرُوفِ مَوْصُوفٌ أَنْلَنِي مِنْ مَعْرُوفِكَ مَعْرُوفًا تُغْنِينِي بِهِ عَنْ مَعْرُوفٍ مِنْ سِوَاكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سپس فرمود: «به فرمان کن.» گفتم: به خدا، چنان نخواهم کرد؛ گر چه بدانم کشته می‌شوم. آن گاه دست آن حضرت را گرفته راه افتادم. نه، به خدا شک نداشتم که حضرتش را خواهد کشت. وقتی به در اصلی رسیدیم، چنین خواند: يَا إِلَهَ جَبْرِئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ إِسْرَافِيلَ وَ إِلَهَ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ وَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ تَوَلَّ عَافِيَّتِي وَ لَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ فِي هَذِهِ الْعُدَاةِ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ بِشَيْءٍ لَا طَاقَةَ لِي بِهِ إِبْرَاهِيم افزود: حضرتش را نزد مَنْصُور وارد کردم. برخاست و نشست و همان اعتراض را تکرار کرد و گفت: با دست پس می‌زنی و با پا پیش! پاسخ فرمود: «چنین نیست؛ ای فرمان‌روای مسلمانان! با من تندی مکن که به خدا سوگند با تو اندکی بیش نخواهم بود.» مَنْصُور گفت: باز گرد. آن گاه (بعد از رفتن امام علیه السَّلام) به (عموی

خود) عِیْسَى بْنِ عَلِیِّ رو کرد و گفت: اَبُو الْعَبَّاس، خود را بدو برسان و بپرس: (مرگ) بر من (زودتر) خواهد افتاد یا شما؟ (إِبْرَاهِیم) گوید: (عِیْسَى بْنُ عَلِیِّ) بیرون شتافت تا به آن حضرت رسید. سپس گفت: یا ابا عَبْدِ اللَّهِ، فرمان روای مسلمانان می‌پرسد: به من (خواهد بود) یا بر شما؟ فرمود: «نه؛ بر من (خواهد بود)» (۳۸۷) مَنْصُور گفت: راست می‌گوید! إِبْرَاهِیم می‌افزاید: بیرون آمدم. آن حضرت به انتظار من نشسته بود تا از کاری که نسبت بدو کردم سپاس‌گزاری فرماید. دیدم که خدا را سپاس می‌گفت و (این دعا را) می‌خواند: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَدْعُوهُ فَيَجِيبُنِي وَإِنْ كُنْتُ بَطِيئًا حِينَ يَدْعُونِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَسْأَلُهُ فَيُعْطِينِي وَإِنْ كُنْتُ بَخِيلًا حِينَ يَسْتَقْرِضُنِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَوْجَبَ الشُّكْرَ عَلَيَّ بِفَضْلِهِ وَإِنْ كُنْتُ قَلِيلًا شُكْرِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَكَلَنِي النَّاسُ إِلَيْهِ فَأَكْرَمَنِي وَلَمْ يَكِلْنِي إِلَيْهِمْ فَيَهِينُونِي فَرَضِيتُ بِطُفُوكَ يَا رَبِّ لُطْفًا وَبِكِفَايَتِكَ خَلْفًا اللَّهُمَّ يَا رَبِّ مَا أَعْطَيْتَنِي مِمَّا أَحِبُّ فَأَجْعَلْهُ قُوَّةً لِي فِيمَا تُحِبُّ اللَّهُمَّ وَمَا زَوَيْتَ عَنِّي مِمَّا أَحِبُّ فَأَجْعَلْهُ قَوَامًا لِي فِيمَا تُحِبُّ اللَّهُمَّ أَعْطِنِي مَا أَحِبُّ وَأَجْعَلْهُ خَيْرًا لِي وَاصْرِفْ عَنِّي مَا أَكْرَهُ وَأَجْعَلْهُ خَيْرًا لِي اللَّهُمَّ مَا عَيْبَتَ عَنِّي مِنَ الْأُمُورِ فَلَا تُعَيِّنِي عَنْ حِفْظِكَ وَمَا قَدَّمْتَ فَلَا أَفْضِدْ عَوْنَكَ وَمَا نَسَيْتَ فَلَا أَنْسِيَ ذِكْرَكَ وَمَا مَلَلْتُ فَلَا أَمَلُ شُكْرَكَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

۴ - دعای امام صادق علیه السلام وقتی مَنْصُور آن حضرت را برای چهارمین بار به کوفه خواند

عالم بزرگ، اَبُو جَعْفَرِ بْنِ أَبِي الْقَاسِمِ (علی بن مُحَمَّد بن علی مشهور به عماد الدین) طَبْرِی (در شوال سال ۵۵۵ در نجف اشرف) - شیخ اَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّد بن أَحْمَد بن شهریار خزانه دار (در صفر ۵۱۶ در بارگاه مولای متقیان علیه السلام) - شیخ اَبُو مَنْصُور مُحَمَّد بن مُحَمَّد بن أَحْمَد بن (حُسَیْن بن) (۳۸۹) عَیْدُ الْعَزِیز، عُکْبَرِی معدل در ذیقعدی ۴۷۰ در بغداد) - اَبُو الْحُسَیْن مُحَمَّد بن عُمَر بن حُلَوِیَّة قَطَّان (در عُکْبَرِی، به گونه‌ی قرائت حدیث) - عَبْدِ اللَّهِ بن خَلَف بن علی بن حُسَیْن بن ملیح شروطی (در عُکْبَرِی) - قاضی اَبُو بَکَر مُحَمَّد بن إِبْرَاهِیم همدانی - حَسَن بن علی بَصِیرِی - هِیْثَم بن عَبْدِ اللَّهِ رُمَانِی + عَبَّاس بن عَبْدِ الْعَظِیمِ عِنَبِی - فَضْل بن رَبِیع - پدرش، رَبِیع حَاجِب: مَنْصُور إِبْرَاهِیم بن جَلْبَلَه را به مدینه فرستاد تا جَعْفَر بن مُحَمَّد (علیهما السلام) را احضار کند. إِبْرَاهِیم - پس از آن که چنین کرد - به من گفت که وقتی بر آن حضرت وارد شدم و نامه‌ی مَنْصُور را ارائه کردم، شنیدم که خواند: اللَّهُمَّ أَنْتَ ثَقْتِي فِي كُلِّ كَرْبٍ وَ رَجَائِي فِي كُلِّ شِدَّةٍ وَ اتَّكَلِي فِي كُلِّ أَمْرٍ نَزَلَ بِي عَلَيْكَ ثِقَةٌ وَ بِكَ عُدَّةٌ فَكَمْ مِنْ كَرْبٍ يَضْعُفُ فِيهِ الْقَوَى وَ تَقِلُّ فِيهِ الْحِيلَةُ وَ تُعْسِي فِيهِ الْأُمُورُ وَ يَخْذُلُ فِيهِ الْقَرِيبُ وَ يَشْمَتُ فِيهِ الْعَدُوُّ وَ أَنْزَلْتَهُ بِكَ وَ شَكَّوْتُهُ إِلَيْكَ رَاغِبًا فِيهِ إِلَيْكَ عَمَّنْ سِوَاكَ فَفَرَّجْتَهُ وَ كَشَفْتَهُ فَأَنْتَ وَلِيُّ كُلِّ نِعْمَةٍ وَ مُنْتَهَى كُلِّ حَاجَةٍ لَكَ الْحَمْدُ كَثِيرًا وَ لَكَ الْمَنْ فَاضِلًا وَ قَتِي مَرْكَبَ حَضْرَتِ رَا پِيش آورَدند و برای سوار شدن بیرون آمد، شنیدم که خواند: اللَّهُمَّ بِكَ أَسْتَفْتِحُ وَ بِكَ أَسْتَنْجِحُ وَ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَتَوَجَّهُ اللَّهُمَّ ذَلِّلْ حَزُونَتَهُ وَ كُلِّ حَزُونَةٍ وَ سَهِّلْ لِي صُعُوبَتَهُ وَ كُلِّ صُعُوبَةٍ وَ ارْزُقْنِي مِنَ الْخَيْرِ فَوْقَ مَا أَرْجُو وَ اصْرِفْ عَنِّي مِنَ الشَّرِّ فَوْقَ مَا أَخْذَرُ فَإِنَّكَ تَمُحُو مَا تَشَاءُ وَ تُثَبِّتُ وَ عِنْدَكَ أُمُّ الْكِتَابِ (إِبْرَاهِیم) گوید: وقتی وارد کوفه شدیم، (امام علیه السلام) فرود آمد و دو رکعت گزارد. سپس دست به آسمان برداشت و گفت: اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ وَ مَا أَظَلَّتْ وَ رَبَّ الْأَرْضِ مِنَ السَّبْعِ وَ مَا أَقَلَّتْ وَ الرِّيَّاحِ وَ مَا ذَرَّتْ وَ الشَّيَاطِينِ وَ مَا أَضَلَّتْ وَ الْمَلَائِكَةِ وَ مَا عَمِلَتْ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَرْزُقَنِي خَيْرَ هَذِهِ الْبَلَدَةِ وَ خَيْرَ مَا فِيهَا وَ خَيْرَ أَهْلِهَا وَ خَيْرَ مَا قَدَّمْتَ لَهُ وَ أَنْ تُصْرِفَ عَنِّي شَرَّهَا وَ شَرَّ مَا فِيهَا وَ شَرَّ أَهْلِهَا وَ شَرَّ مَا قَدَّمْتَ لَهُ رَبِيع گوید: آن گاه که (آن حضرت) به دربار مَنْصُور رسید، من (پیش رفتم و) ورود ایشان و إِبْرَاهِیم را خبر دادم. مَنْصُور مُسَيِّب بن زُهَيْرِ ضَبِّي (۳۹۲) را خواند و شمشیری بدو داد و گفت: چون جَعْفَر بن مُحَمَّد از در درآمد و من با او به گفتگو شدم و به تو اشاره کردم، او را گردن بزن و منتظر فرمان مباش. من برای آوردن آن حضرت - که با من دوستی داشت و در حج‌ها با حضرتش همراهی می‌کردم - به راه افتادم. به آن حضرت گفتم: ای زاده پیامبر، این ستمگر درباره‌ی شما فرمانی به من داده است که اجرای آن خوشایندم نیست. اگر چیزی هست، بفرماید. فرمود: «مترس. لحظه‌ای که مرا ببیند، همه‌ی اینها دور خواهد رفت.» آن گاه گوشه‌های پرده (ی در خانه) را به دست گرفت و چنین خواند:

يَا إِلَهَ جَبْرِئِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ وَإِلَهَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ عَلَيْهِمْ تَوَلَّيْتُ فِي هَذِهِ الْغَدَاةِ وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ بِشَيْءٍ لَا طَاقَةَ لِي بِهِ پس از آن، بر او وارد شد. لب‌ها را حرکت می‌داد و نمی‌فهمیدم چه می‌خواند. نگاهی به مَنصُور انداختم. تنها می‌توانم بگویم: آتشی بود که بر آن آب ریخته باشند و خاموش شود. آرام آرام خشمش فرو نشست تا جَعْفَر بن مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَام بدو نزدیک شد و به تخت وی رسید. مَنصُور از جا پرید و دست آن حضرت را گرفت و بر تخت نشاند. سپس گفت: ای ابا عَبْدِ اللَّهِ! به زحمت افتادن شما بر من ناگوار است. شما را خواندم تا از خویشان‌تان گله کنم؛ پیوند خویشی با من بریده اگر دورتر از من به جای من می‌بود، از او می‌شنیدند و فرمان می‌بردند. امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «ای فرمان‌روای مومنان، چرا شیوه‌ی پیشینیان شایسته خود را پیش نمی‌گیری؟ اَيُّوب عَلَيْهِ السَّلَام گرفتار شد؛ بردباری پیشه کرد. بر یوسف عَلَيْهِ السَّلَام ستم کردند؛ آمرزید به سِلَیْمَان عَلَيْهِ السَّلَام دادند؛ سپاس گزارد.» مَنصُور گفت: (من هم) بردباری خواهم کرد و خواهم گذشت و سپاس خواهم گفت. در اینجا (مَنصُور) گفت: یا ابا عَبْدِ اللَّهِ، حدیثی را که درباره‌ی پیوند با خویشاوندان از شما شنیده بودم دوباره بگویند. فرمود: «پدرم از جدم باز گفت که رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: نیکوکاری و رسیدگی به بستگان آباد کردن دنیا است و افزونی سال‌های عمر.» گفت: نه؛ این حدیث نبود. فرمود: «پدرم از جدم باز گفت که رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: هر که دوست دارد اجلش به تأخیر افتد و سلامت یابد، با خویشان خود پیوند داشته باشد.» گفت: نه؛ این هم نبود. فرمود: «پدرم از جدم باز گفت، که: رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: (در شب معراج) خویشاوندانی را آویخته به عرش دیدم که از جدا کننده‌ی خود به خدای متعال شکایت می‌کردند. من پرسیدم: جَبْرِئِيلَا، اینها چند پشت با هم فاصله دارند؟ گفت: هفت نسل.» گفت: این هم نبود. فرمود: «پدرم از جدم باز گفت که رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: مرد نیکوکاری در بستر مرگ قرار داشت. در همسایگی او کسی زندگی می‌کرد که پیوند خویشاوندی بریده بود. خداوند - عَزَّ وَ جَلَّ - فرشته‌ی مرگ را فرمان داد: ای فرشته‌ی مرگ، (بین) از عمر این بریده از خویشان چه قدر مانده است؟ گفت: سی سال گفت: آن را به این نیکوکار واگذار.» در اینجا مَنصُور صدا زد: غلام! عطر را بیاور. غلام آورد. آن گاه به دست خود آن را بر سر و روی امام عَلَيْهِ السَّلَام مالید. سپس ۴۰۰۰ دینار تقدیم کرد و مرکب خود را خواست. آن را آوردند. پیایی می‌گفت: نزدیک‌تر! نزدیک‌تر! تا آن را نزدیک تختش آوردند. حضرت جَعْفَر بن مُحَمَّد عَلَيْهِ السَّلَام بر آن سوار گردید. من پیشاپیش حضرتش به راه افتادم. شنیدم که می‌خواند: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَدْعُوهُ فَيَجِيبُنِي وَإِنْ كُنْتُ بَطِيئًا حِينَ يَدْعُونِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَسْأَلُهُ فَيُعْطِينِي - وَإِنْ كُنْتُ بَخِيلًا حِينَ يَسْأَلُنِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَوْجَبَ مِنِّي الشُّكْرَ وَإِنْ كُنْتُ قَلِيلًا شُكْرِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَكَلَنِي النَّاسَ إِلَيْهِ فَأَكْرَمَنِي وَ لَمْ يَكِلْنِي إِلَيْهِمْ فَيَهِينُونِي يَا رَبَّ كَفَى بِلُطْفِكَ لُطْفًا وَ بِكَفَايَتِكَ خَلْفًا مِنْ بَعْدِي يَا مَبْرَأَ الْيَمِينِ! این ستمگر گاه و بی‌گاه، مرا با شمشیر رو به رو می‌سازد (و به مرگ یا کشتن این و آن نزدیک می‌کند). او مُسَيِّب بن زُهَيْر را خواست و بدو شمشیر داد و فرمان داد تا شما را گردن زند؛ اما من دیدم که هنگام ورود، زیر لب چیزی می‌خواندید که نفهمیدم چه بود. فرمود: «الان هنگام گفتن آن نیست.» شب به خدمت رسیدم. فرمود: «آری، پدرم از جدم روایت کرد که رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ - وقتی (در جنگ أَخْزَاب) یهود و بنی فِزَارَةَ و غَطَفَانَ در برابر حضرتش هم داستان شدند که خداوند متعال فرمود: «آن گاه که از فرادست و فروترتان به شما یورش آوردند و دیدگان (از بیم) خیره شد و دل‌ها به گلوها رسید (و نزدیک بود از سینه‌ها خارج شود) و به خدا گمان‌ها (ی‌بد) بردید» (...، ۳۹۳) و آن روز از سخت‌ترین روزها بر آن پیامبر خدا بود - (از خیمه گاه) بیرون می‌آمد و درون می‌رفت و به آسمان می‌نگریست و می‌فرمود: (ای آسمان، بر دشمنان) تنگ بگیر تا (بر ما) فراخ شوی. (۳۹۴) آن گاه در تاریکی شب بیرون آمد. شبی دید که آرام حرکت می‌کرد. به حدیفه (که در رکاب حضرتش بود) فرمود: بین این کیست؟ عرض کرد: یا رَسُولَ اللَّهِ، عَلِي بن أَبِي طالب است. پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: ابا الْحَسَن! ترسیدی که تو را چشم زنند (و تنها بیرون آمدی)؟! پاسخ داد: من جان خود را به خدای و پیامبرش وا گذاشته‌ام. این وقت شب، به نگاهبانی از مسلمانان بیرون

آمده‌ام. گفتگوی پیامبر و امیر مؤمنان عَلَيْهِمَا السَّلَام تمام نشده بود که جَبْرِئِل عَلَيْهِ السَّلَام فرود آمد و گفت: یا مُحَمَّد! حقت سلام می‌رساند و می‌گوید: امشب کار علی بن ابی طالب عَلَيْهِ السَّلَام را دیدم. از نهانگان دانش خود کلماتی (به پاداش) بدو می‌دهم که نزد هیچ شیطان سرکش و فرمان‌روای ستمگری نمی‌خواند مگر آن که خدایش از سوختن و غرق شدن و ویران و باز داشته شدن و از هر درنده‌ی زیان‌بخش و هر دزد راه‌زنی ایمن سازد. دعا این است: يَقُولُ اللَّهُمَّ احْرُسْنَا بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ وَ اكْنُفْنَا بِرُكْنِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَ اعِزَّنَا بِسُلْطَانِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ وَ ارْحَمْنَا بِقُدْرَتِكَ عَلَيْنَا وَ لَا تُهْلِكْنَا وَ أَنْتَ الرَّجَاءُ رَبِّ كَمْ مِنْ نِعْمَةٍ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ قُلْ لَكَ عِنْدَهَا شُكْرِي وَ كَمْ مِنْ بَلِيَّةٍ ابْتَلَيْتَنِي بِهَا قُلْ لَكَ عِنْدَهَا صَبْرِي فَيَا مَنْ قُلْ عِنْدَ نِعْمَتِهِ شُكْرِي فَلَمْ يَحْرِمْْنِي وَ يَا مَنْ قُلْ عِنْدَ بَلِيَّتِهِ صَبْرِي فَلَمْ يَخْذُلْنِي يَا ذَا الْمَعْرُوفِ الدَّائِمِ الَّذِي لَا يَنْقُصُ أَبَدًا وَ يَا ذَا النِّعْمَاءِ الَّتِي لَا تُحْصِي عَدَدًا أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّاهِرِينَ وَ أَدْرَأَ بِكَ فِي نُحُورِ الْأَعْدَاءِ وَ الْجَبَّارِينَ اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى دِينِي بِدُنْيَايَ وَ عَلَى آخِرَتِي بِتَقْوَايَ وَ احْفَظْنِي فِي مَا غِبْتُ عَنْهُ وَ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي فِيمَا خَصَرْتُهُ يَا مَنْ لَا تَنْفُصُهُ الْمَغْفِرَةُ وَ لَا تَضُرُّهُ الْمُعْصِيَةُ أَسْأَلُكَ فَرجًا عَاجِلًا وَ صَبْرًا جَمِيلًا وَ رِزْقًا وَاسِعًا وَ الْعَافِيَةَ مِنْ جَمِيعِ الْبَلَاءِ وَ الشُّكْرَ عَلَى الْعَافِيَةِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ رُبَّعٍ گوید: به خدا سوگند، مَنصُور سه بار مرا احضار کرد تا بکشد. این دعا را برای حفظ خواندم. خداوند او را از کشتن من باز داشت. حَسَن بن علی (بَصِيری) گوید: عَبَّاس بن عَبْدِ الْعَظِيم گفت: هیچ شب از دکانم نرفتم مگر آن که این دعا را خواندم. شبی فراموش کردم که پیش از رفتن بخوانم. پاسی از شب گذشته بود و من خوابیده بودم. بیدار شدم و به یاد آوردم که آن را نخوانده‌ام. همان‌طور که در بستر بودم، شروع کردم به خداوند آن بر دکان و دست کشیدن به (در و دیوار خیالی) آن. صبح فردا، زود به دکان رفتم. دیدم در بسته است و کسی در آن گرفتار! گفتم: کیستی و چه می‌کنی؟ گفت: برای دزدی آمده بودم. وقتی خواستم بیرون روم، دیواری آهنین جلوگیرم می‌شد!

۵ - دعای حضرت صادق عَلَيْهِ السَّلَام، هنگامی که مَنصُور برای پنجمین نوبت آن حضرت را، پیش از کشتن مُحَمَّد و اِبْرَاهیم فرزندان عَبْدِ اللَّهِ بنِ الْحَسَنِ عَلَيْهِمَا السَّلَام، به بغداد فراخواند.

این دعا را در کتابی قدیمی دیدم که در پایان آن (به عربی) چنین نوشته بود: (این کتاب را) حُسَيْن بن علی بن هند در شوال ۳۹۶ به خط خویش نوشت. (سند دعا این گونه بود: أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّد بنِ أَحْمَد بنِ عَبْدِ اللَّهِ بنِ صفوه همدانی (در مصیصه) (۳۹۶) - مُحَمَّد بنِ عَبَّاس بنِ داوود عَاصِمِ می - حَسَن بنِ علی بنِ یَقُطِين - پدرش (علی بنِ یَقُطِين) - مُحَمَّد فرزند رَبِيع حَاجِب: روزی فرمان‌روای مسلمانان، مَنصُور، در کاخش در القبه الخضراء نشسته بود که پیش از کشته شدن مُحَمَّد و اِبْرَاهیم، القبه الحمراء نام داشت. او روزی را برای نشستن به نام یوم الذبح (۳۹۷) نامیده بود. (آن روز) جَعْفَر بنِ مُحَمَّد عَلَيْهِمَا السَّلَام را از مدینه فرا خوانده بود و سراسر روز در آن کاخ بود. شب هم رسید و بیشتر آن گذشت. آن گاه پدرم رَبِيع را خواند و بدو گفت: رَبِيع! تو جایگاه خود را نزد من می‌دانی و این که گاه باشد که خبری از همسران من هم پوشیده داشته می‌شود و تو (آن را می‌دانی؛ چون) بر آن توانایی. رَبِيع گوید: گفتم: ای فرمان‌روای مسلمانان، این لطف خداست بر من و لطف پیشوای مسلمانان. من برای خلیفه خیر خواه‌ترین‌ام. گفت: چنین است. هم اکنون به نزد جَعْفَر بنِ مُحَمَّد فرزند فاطمه (عَلَيْهِمَا السَّلَام) رو او را - همان گونه که هست - بی‌تغییر حالتی، نزد من آر. (با خود) گفت: إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ! به خدا کار تباہ شد. با این حالتی که از او می‌بینم، اگر آن حضرت را بیاورم، خواهد کشت و آخرت من نابود خواهد شد و اگر سستی کنم و بیاورم، من و فرزندانم را خواهد کشت و اموالم را خواهد ستاند. خود را بر سر دو راهی دنیا و آخرت یافتم و به دنیا متمایل شدم. مُحَمَّد بنِ رَبِيع گوید: پدرم مرا خواند. من درشت‌ترین و سخت‌دل‌ترین فرزندان او بودم. گفت: (هم اکنون) به نزد جَعْفَر بنِ مُحَمَّد روانه شو. از دیوار خانه‌اش بالا-رو و در مزن تا حالت خود را دگرگون نسازد. ناگهانی درآ و او را به همان گونه که هست بیاور! من رفتم. شب رو به پایان می‌رفت. (به همراهیان) فرمان دادم تا نردبان‌ها را کار بگذارند. از دیوار بالا رفتم. وارد خانه شدم. دیدم به نماز ایستاده است؛ با پیراهنی و هوله‌ای به کمر بسته. وقتی نماز

را سلام داد، گفتم: فرمان روای مسلمانان شما را می‌خواند. فرمود: «بگذار دعا بخوانم و لباس (رسمی بیرون) بپوشم». گفتم: اجازه‌ی این کار نیست. فرمود: «به آب ریزگاه روم و وضو بسازم». گفتم: این نیز نمی‌شود! عامل کندی درست نکنید؛ من اجازه‌ی هیچ تغییری نمی‌دهم. آن حضرت را - در حالی که سال‌های عمر را از هفتاد گذارنده بود - بی‌پاوش و جنگ افزار، با همان پیراهن و هوله بیرون بردم. بخشی از راه را پیموده بودیم که آن (پیشوای) سال خورده خسته شد. دلم بر او مهر آورد. گفتم: سوار شوید. بر استر چاکری که همراه داشتیم سوار شد. به نزد رَیِّع (غرفه‌ی مجاور جایگاه خلیفه در کاخ) رسیدیم. شنیدم که (مَنْصُور) بر او سخت گرفته بود که: وای بر تو رَیِّع! آمدن مرد دیر شد! وقتی رَیِّع (به غرفه‌ی خود آمد و) دید گانش به آن حضرت افتاد و آن حالت را دید، گریست. رَیِّع (مخفیانه) اظهار تَشَّعُّع می‌کرد. امام عَلَیْهِ السَّلَام بدو فرمود: «رَیِّع! من می‌دانم که به ما گرایش داری. بگذار دو رکعت بگزارم و دعا کنم». گفت: هر چه می‌خواهید بکنید. آن حضرت دو رکعت نماز کوتاه به جای آورد و دعایی خواند که نفهمیدم؛ اما طولانی بود. در طول این مدت، مَنْصُور از رَیِّع باز خواست می‌کرد. وقتی (حضرتش) آن دعای بلند را تمام فرمود، رَیِّع دو دست آن حضرت را، از بالای مچ‌ها، گرفت و به نزد مَنْصُور در آورد. وقتی به میانه‌ی بارگاه رسید، ایستاد. سپس چیزی زیر لب گفت. آن گاه من حضرتش را جلو بردم و نزدیک مَنْصُور آوردم. وقتی نگاه مَنْصُور بر وی افتاد، گفت: تو - یا جَعْفَر! - رشک و ستم و تباه کردن کار بر خاندان عَبَّاسی را و نمی‌نهی؟! با این کار، خداوند تنها بر رشک و سختی آن چه می‌خواهی بدان رسی می‌افزاید! فرمود: «به خدا، ای پیشوای مسلمانان! هیچ از این که می‌گویی نکرده‌ام. من در حکومت بَنی امیه بوده‌ام و تو می‌دانی که آنها با ما دشمن‌ترین بودند و حق خلافت نداشتند. (با این همه)، به خدا، نه بر ایشان ستم کردم و نه - با آن همه بدی که بر من روا داشتند - بدیشان بدی نمودم. چگونه، ای پیشوای مسلمانان - اکنون که تو عمو زاده‌ی منی و نزدیک‌ترین خویش و بیشترین خوبی و بخشش را به من داری - بر تو چنین کنم؟!» مَنْصُور لختی سر فرو فکند. او بر زیر اندازی نمد بافت نشسته بود و در سوی چپ وی، متکایی ابریشمین رنگارنگ. (۳۹۸) زیر فرش خود شمشیری داشت دارای مهره‌هایی (که برای تقویت به آن چسبانیده بودند). او این شمشیر را - وقتی در آن شبستان می‌نشست - از خود دور نمی‌داشت. گفت: (خویشی را) تباه کردی و دچار گناه شدی! آن گاه گوشه‌ی بالش را بالا زد و دسته‌ای از نوشته‌ها از زیر آن برداشت و به سوی آن حضرت انداخت و گفت: این نامه‌های توست به اهل خراسان که آنها را بر سرپیچی از اطاعت من و به بیعت با خود خوانده‌ای! فرمود: «به خدا سوگند، ای پیشوای مسلمانان، که من چنین نکرده‌ام. نه این را روا می‌دانم و نه در آیین من است. من از آنانم که همواره فرمانروایی تو را باور دارند. اگر هم چنین خواسته باشم، سال خورده‌تر از آنم که توان این کار برایم مانده باشد. مرا در یک زندان نظامی نگاه دار تا مرگم فرا رسد که نزدیک است». گفت: نه! گذشت نه! آن گاه سر فرو افکند و دست به شمشیر برد. به اندازه‌ی یک وجب از شمشیر را بیرون کشید و دسته‌ی آن را گرفت. گفتم: انا الله! او را کشت! اما ... شمشیر را باز گرداند. سپس گفت: یا جَعْفَر! با این سالخوردگی و این دودمان، شرم نمی‌کنی که باطل می‌گویی و میان مسلمانان شکاف می‌افکنی؟! می‌خواهی خون بریزی و رعیت را بر والیان بشورانی! فرمود: «نه، به خدای! ای فرمان روای مسلمانان. من چنین نکرده‌ام. اینها نه نامه‌های من است و نه به خط من و نه مهر من.» مَنْصُور شمشیر را به اندازه‌ی یک گز بیرون کشید. گفتم: انا الله! رفت! با خود قرار گذاشتم که اگر به من فرمان دهد، نافرمانی کنم؛ زیرا می‌پنداشتم که به من فرمان خواهد داد شمشیر را بگیرم و (امام) صَادِق عَلَیْهِ السَّلَام را بکشم. گفتم: اگر چنین فرمان داد، خود او را خواهم کشت؛ هر چند جان خود و فرزندانم را بر سر این کار بگذارم و از اندیشه‌ای که نخست داشتم (و دنیا را بر آخرت ترجیح داده بودم) در پیشگاه خدای متعال توبه کردم. مَنْصُور به سرزنش پرداخت و آن حضرت عذر می‌آورد تا جایی که بیشتر شمشیر را بر کشید. گفتم: انا الله! به خدا تمام شد! اما تیغ را در نیام کرد و لختی سر فرو افکند. آن گاه سر برداشت و گفت: به گمانم راست می‌گویی. رَیِّع! آن جعبه را از جایش در آن شبستان بیاور. آوردم. گفت: در آن دست کن و بر محاسن ایشان بگذار. (دست کردم) پر از مشک بود. ریش آن حضرت (را بدان بیالودم). سپید بود؛ مشکین شد. سپس مَنْصُور گفت: یکی

از چارپایان نیکوی مرا - که خود سوار می‌شوم - در اختیار ایشان بگذار و ۱۰۰۰۰ درهم بده و با احترام تا خانه همراهیشان کن. وقتی رسیدید، بگو، می‌توانید نزد ما بمانید و می‌توانید به شهر جدتان رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، مدینه، بروید. شاد از سلامت آن حضرت و شگفت زده از آن تصمیم و این سرانجام، از نزد مَنْصُور بیرون شدیم. وقتی به حیاط قصر رسیدیم، گفتیم: ای زاده‌ی رسول خدا! در شگفتم که او بر در خانه‌ی شما چه می‌خواست و خدا چگونه او را باز داشت و دور ساخت! اما از کار خدای - عَزَّ وَجَلَّ - شگفتی نیست. من شنیدم که پس از آن دو گانه دعایی خواندید که ندانستم چه بود؛ جز این که بلند بود. اینجا هم - منظورم در صحن است - دیدم لب‌هاتان حرکت کرد؛ اما متوجه نشدم چه خواندید. فرمود: «دعای نخست دعای اندوه و سختی هاست؛ هرگز آن را تاکنون درباره‌ی کسی نخوانده بودم. آن را جای گزین دعا‌های بیشتری که پس از نماز می‌خواندم قرار دادم؛ زیرا من نمی‌خواستم دعا‌های خود را ترک کنم. دعایی که زیر لب خواندم، دعای رسول اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در جنگ خَنْدَق بود که پدرم از پدر خویش باز گو فرمود که جدش از امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام نقل فرمود: روز أَخْزَاب، مدینه از انبوهی مشرکان چون تاج (در میان گرفته) شده بود. آنان همان گونه بودند که خدا فرمود: «آن گاه که از فراز و فروترتان بر شما یورش آوردند و دیدگان (از بیم) خیره شد و دل‌ها به گلوها رسید (و نزدیک بود از سینه‌ها خارج شود) و به خدا گمان‌ها (ی بد) بردید، آن هنگام بود که باور داران آزموده شدند و سخت به لرزه افتادند.» (۳۹۹) رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ (آن روز) این دعا را خواند و امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام نیز - هر گاه به غمی دچار می‌شد - آن را می‌خواند.» متن دعا: اللَّهُمَّ احْرُسْنِي بَعِيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ وَ اكْنُفْنِي بِرُكْنِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ وَ اغْفِرْ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيَّ رَبِّ لَا أَهْلِكُ وَ أَنْتَ الرَّجَاءُ اللَّهُمَّ أَنْتَ أَعَزُّ وَ أَكْبَرُ مِمَّا أَخَافُ وَ أَخْذَرُ بِاللَّهِ أَشَيْتُفُتْخُ وَ بِاللَّهِ أَشْتَجِجُ وَ بِمُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ ص اتَّوَجَّهُ يَا كَافِي إِبْرَاهِيمَ نُمْرُودَ وَ مُوسَى فِرْعَوْنَ اكْنُفْنِي مَا أَنَا فِيهِ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْمَرْبُوبِينَ حَسْبِيَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ حَسْبِيَ الْمَبْنِئُ مِنَ الْمَبْنُوعِينَ حَسْبِيَ مَنْ لَمْ يَزَلْ حَسْبِي حَسْبِي مُيَذَّقُ حَسْبِي حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ سپس فرمودند: «اگر بیم این حاکم بر مسلمانان نبود، این مبلغ (اهدایی او) را به تو می‌دادم؛ اما تو قبلاً - می‌خواستی زمین مرا در مدینه به ۱۰۰۰۰ دینار بخری؛ من نفروختم (اکنون) آن را به تو می‌بخشم.» گفتیم: ای فرزند پیامبر! من آن دو دعا را می‌خواهم. اگر بیاموزید، نیکی این است. اکنون به زمین نیاز ندارم. فرمود: «ما خاندانی هستیم که احسان خود باز پس نمی‌گیریم. هم دعا را برایت می‌نویسم و هم زمین را واگذار می‌کنم. با من به خانه بیا.» چنان که مَنْصُور گفته بود، با آن حضرت رفتیم. (در خانه) سند زمین را به نام من نوشت و دعای رَسُولِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و دعای بعد از آن دو رکعت را نیز برای من خواند و نوشتیم. (راوی) در اینجا دعایی را ذکر می‌کند که ما در روایت نخست آوردیم و آغازش این بود: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا مُدْرِكَ الْهَارِبِينَ وَ يَا مُلْجَأَ الْخَائِفِينَ، این دعا در آن نسخه‌ی کهن است که در حدود ۶ ورق به قطع طالبی است و چنین پایان می‌پذیرد: أَنْتَ رَبِّي وَ أَنْتَ حَسْبِي وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ وَ الْمُعِينُ (رَبِّيع) گوید: به آن حضرت عرض کردم: ای فرزند پیامبر، مَنْصُور سخت مرا تحت فشار قرار داده بود و شتاب می‌نمود؛ اما شما آسوده این دعا بلند را می‌خواندید؛ گویی که از او باکی ندارید! فرمود: «آری، من بعد از نماز صبح، دعایی می‌خواندم که بایسته بود. آن دو رکعت نماز صبح بود. سبک گزاردم و پس از آن، دعا را خواندم.» پرسیدم: آیا از مَنْصُور نرسیدید که چنان تصمیمی برای شما داشت؟ فرمود: «ترس از خدا از ترس او به من نزدیک‌تر بود و خداوند سبحان در دل من از او بزرگ‌تر.» رَبِّيع گوید: از آن چه که از مَنْصُور دیدم و از خشم و کینه‌اش نسبت به (حضرت) صَادِق عَلَیْهِ السَّلَام و هم زمان بزرگ داشت حضرتش چنان در شگفتی بودم که گمان ندارم برای هیچ کس چنین باشد. وقتی او را تنها و سرخوش یافتیم، گفتیم: ای فرمان‌روای مسلمانان، کاری شگفت از شما دیدم! پرسید: چه؟ گفتیم: ای امیر مسلمانان! بِرَجْفَر (صَادِق عَلَیْهِ السَّلَام) چنان خشم گرفتی که ندیدم هرگز بر دیگری چنان کنی؛ نه بر عَبْدَ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ و نه هیچ کس دیگر؛ تا جایی که خواستی او را با تیغ به قتل برسانی و این که یک وجب از آن را بیرون کشیدی؛ اما در غِلَاف کردی! پس از گله‌مندی از او، دوباره‌ی یک گز بیرون کشیدی؛ اما باز غِلَاف کردی! دیگر بار، جز اندکی از تیغ،

همه‌ی آن را آختی! چنان که شک نکردم او را خواهی کشت - اما همه‌ی اینها کنار رفت و خشنودی باز گشت؛ تا جایی که به من فرمان دادی محاسنش را از آن مشک بیالایم که خاص خلیفه است و حتی فرزند شما، مَهْدِی و ولی عهد شما و عموهایتان هم اجازه‌ی استفاده از آن را ندارند. آن گاه او را هدیه و مرکب دادی و مرا فرمودی تا به احترام همراهی‌اش کنم! گفت: ای وای! رَیِّع! روا نیست که این داستان را باز گویی؛ پوشیده ماندنش بهتر است. دوست ندارم از فرزندان فاطمه عَلَیْهَا السَّلَام کسی آن را بشنود تا بدان فخر و بر ما مباهات کنند. گرفتاری ای که داریم برای ما بس است؛ اما چیزی را از تو پنهان نمی‌دارم. بین کسی در خانه اگر هست، دور ساز. هر که را آنجا بود دور کردم. دوباره گفت: باز گرد و هیچ کس را مگذار بماند. چنین کردم. گفت: (اکنون) جز من و تو کسی نیست. به خدا سوگند، اگر آن چه را می‌گویم از کسی شنیدم، تو و فرزندان و همه‌ی خانواده‌ات را خواهم کشت و اموالت را خواهم ستاند. گفتم: ای پیشوای مسلمانان! به خدایت می‌سپارم! گفت: رَیِّع! به کشتن جَعْفَرِ عَلَیْهِ السَّلَام مصمم بودم. نه می‌خواستم سخنی درباره‌اش بشنوم و نه پوزشی از او بپذیرم. هر چند او قیام مسلحانه نمی‌کرد، خطرش از عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ بیشتر بود و این را از او و پدرانش، از روزگارِ بَنی امیه، می‌دانستم. وقتی بار اول دست به تیغ بردم، رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ، بین من و او، در برابرم ظاهر شد؛ با دستان گشاده و آستین بالا زده و با نگاه تند و خشم آگین به من. رو باز گرداندم. وقتی دوباره بیش از بار نخست تیغ کشیدم، پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ را بسیار به خود نزدیک‌تر یافتم؛ با قصد حمله به من، در صورت اقدام. خود داری کردم. آن گاه گستاخی کردم و (با خود) گفتم: پندار بود! و باز شمشیر کشیدم. این بار رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ با آستین‌های بالا زده و چهره‌ای سخت بر افروخته و تند و غضب آلود و گرفته در برابر ظاهر شد؛ چنان که نزدیک بود دست بر من نهد. به خدا، ترسیدم که اگر او را بکشم، مرا بکشد. این بود که چنان دیدی. حقیقت فرزندان فاطمه عَلَیْهَا السَّلَام را تنها نادانی که از دین بهره ندارد نمی‌شناسد. زنه‌ار که کسی این را از تو بشنود! مُحَمَّدُ بْنُ رَیِّع گوید: تنها پس از مرگ مَنْصُور، پدرم این را برایم گفت و من تا زنده بودن مَهْدِی و مُوسَى و هَارُون و مُحَمَّد (امین) آن را به کسی نگفتم.

۶ - دعای حضرت امام جَعْفَرِ صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام وقتی ششمین بار به نزد مَنْصُور فرا خوانده شدند (این پس از قتل مُحَمَّد و اِبْرَاهیم فرزندان عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ، دومین احضار به بغداد بود).

در کتاب قدیمی یاد شده به خط حُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ هِنْد چنین دیدم: مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ رِزَا قُرَیشی - مُحَمَّدُ بْنُ عِیْسَى بْنِ عُبَید بنِ یَقِطِین - بَشَّیرِ بْنِ حَمَّاد - صِفْوَانِ بْنِ مِهْرَانِ جمال: مردی از قُرَیشیان مدینه از بَنی مخزوم، پس از داستان قتل دو فرزند عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ، به مَنْصُور دَوَانِیقِ نوشت: جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ عَلَیْهِ السَّلَام هوادارش مُعَلِّی بْنُ خُنَیْس را برای جمع آوری اموال زکات و هدایا و صدقات از شیعیان خود فرستاده است. او با این پول، مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ (بِنِ الْحَسَنِ) را تقویت می‌کند. مَنْصُور از خشم نزدیک بود دست خود را بجود! به عمویش داوود بِنِ عَلِی - که آن هنگام بر مدینه امیر بود - نوشت تا جَعْفَرُ بِنِ مُحَمَّدِ عَلَیْهِ السَّلَام را، بی‌دستوری مانند گاری و درنگ، به سوی وی گسیل دارد. داوود بِنِ عَلِی نامه‌ی مَنْصُور را برای آن حضرت فرستاد و افزود: فردا، بی‌تاخیر به سوی فرمان روای مسلمانان حرکت کنید. صِفْوَان گوید: من آن روز در مدینه بودم. امام صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام در پی من فرستاد. به خدمت رسیدم. فرمود: «برای ما مرکب فراهم ساز که فردا صبح، به عراق رهسپار خواهیم شد.» سپس در همان هنگام از جا برخاست و من نیز. به سوی مسجد پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ رفتیم. وقت میانه‌ی نماز ظهر و عصر بود. چند رکعت گزارد. آن گاه (به دعا) دست برداشت. آن روز از دعای حضرتش، این بخش را حفظ کردم: يَا مَنْ لَيْسَ لَهُ اِبْتِدَاءٌ وَلَا اِنْقِضَاءٌ يَا مَنْ لَيْسَ لَهُ اَمَدٌ وَلَا نِهَایَةٌ وَلَا مِیقَاتٌ وَلَا غَايَةٌ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِیدِ وَالْبَطْشِ الشَّدِیدِ يَا مَنْ هُوَ فَعَالٌ لِمَا یُرِیدُ يَا مَنْ لَا یَخْفِی عَلَیْهِ اللُّغَاتُ وَلَا تَشْتَبِهُ عَلَیْهِ الْأَصْوَاتُ يَا مَنْ قَامَتْ بِجَبْرُوتِهِ الْأَرْضُ وَالسَّمَاوَاتُ يَا حَسَنَ الصُّحْبَةِ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ يَا کَرِیمَ الْعَفْوِ صَلَّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَ اَحْرُسِیْنِی فِی سَفَرِی وَ مُقَامِی وَ فِی حَرَکَتِی وَ اِنْتِقَالِی بَعْنِکَ الَّتِی لَا تَنَامُ وَ اَکْفِنِی بِرُکْنِکَ الَّذِی لَا یَضَامُ اللَّهُمَّ اِنِّی اَتَوَجَّهُ فِی سَفَرِی

هَذَا بِلَا ثِقَةٍ مِنِّي لِعَيْزِكَ وَلَا رَجَاءٍ يَأْوِي بِي إِلَّا إِلَيْكَ وَلَا قُوَّةَ لِي أَتَكِلُ عَلَيْهَا وَلَا حِيلَةَ أَلْجَأُ إِلَيْهَا إِلَّا اتِّغَاءَ فَضْلِكَ وَالْتِمَاسَ عَافِيَتِكَ وَطَلَبَ فَضْلِكَ وَإِجْرَاؤُكَ لِي عَلَى أَفْضَلِ عَوَائِدِكَ عِنْدِي اللَّهُمَّ وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِمَا سَبَقَ لِي فِي سَفَرِي هَذَا مِمَّا أَحِبُّ وَأَكْرَهُ فَمَهْمَا أَوْفَعْتَ عَلَيْهِ قَدَرَكَ فَمَحْمُودٌ فِيهِ بِلَاؤُكَ مُتَّصِحٌ فِيهِ قَضَاؤُكَ وَأَنْتَ تَمْحُو مَا تَشَاءُ وَتَثْبُتُ وَعِنْدَكَ أُمُّ الْكِتَابِ اللَّهُمَّ فَاصْرِفْ عَنِّي فِيهِ مَقَادِيرَ كُلِّ بَلَاءٍ وَمَقْضَى كُلِّ لَأْوَاءٍ وَابْسُطْ عَلَيَّ كَفًّا مِنْ رَحْمَتِكَ وَلُطْفًا مِنْ عَفْوِكَ وَتَمَامًا مِنْ نِعْمَتِكَ حَتَّى تَحْفَظَنِي فِيهِ بِأَحْسَنِ مَا حَفِظْتَ بِهِ غَائِبًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَخَلَقْتَهُ فِي سِتْرِ كُلِّ عَوْرَةٍ وَكَفَايَةِ كُلِّ مَضَرَّةٍ وَصِرْفِ كُلِّ مَحْذُورٍ وَهَبْ لِي فِيهِ أَمْنًا وَإِيمَانًا وَعَافِيَةً وَيُسْرًا وَصَبْرًا وَشُكْرًا وَارْجِعْنِي فِيهِ سَالِمًا إِلَى سَالِمِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ صَفْوَان گوید: از امام صادق علیه السلام خواستم تا دعا را دوباره برای من بخوانند. آن را خواندند و من نوشتم. صبح که شد، شتر آن حضرت را آماده ساختم. رهسپار عراق شدند تا به شهر مَنْصُور (بغداد) رسیدند. اجازه‌ی ورود (به کاخ) خواستند. رخصت داده شد. صَفْوَان گوید: یکی از حاضران مجلس مَنْصُور برای من تعریف کرد: وقتی مَنْصُور آن حضرت را دید، به خود نزدیک و نزدیک ترشان کرد. سپس نامه‌ی آن فرستنده را - که نوشته بود: مُعَلَّى بْنُ خُنَيْسٍ، هُوادار جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَام از همه جا برای او اموال گرد می‌آورد و می‌فرستد حضرتش آن را به مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (فرزند حسن مُتَنَّى) می‌رساند - طلبید و آن را ارائه کرد. امام صادق علیه السلام نامه را خواند. مَنْصُور بدان حضرت رو کرد و گفت: جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ! این کدام اموال است که مُعَلَّى بْنُ خُنَيْسٍ برای شما فراهم می‌آورد؟ آن حضرت پاسخ فرمود: «پناه بر خدا از چنین کاری، ای پیشوای مسلمانان! گفت: آیا سوگند می‌خورید که بی‌گناهی؟ فرمود: «آری؛ به خدا سوگند می‌خورم که چنین نبوده است.» مَنْصُور گفت: به طلاق و عَتَاق سوگند خور! (۴۰۲) فرمود: «آیا به خدایی که جز او خدایی نیست، سوگند می‌خورم و نمی‌پذیری؟! گفت: پیش من اظهار علم مکن!! فرمود: «چگونه علم را از من دور می‌داری؟ ای فرمان‌روای مسلمانان؟! گفت: رها کن این را. هم اکنون نویسنده‌ی نامه را رو به رو خواهم کرد. مرد را آوردند و در حضور امام علیه السلام، درستی خبر از او پرسیدند: گفت: آری؛ درست است. این هم جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ است و هر چه گفته‌ام همان است. امام صادق علیه السلام فرمود: «مرد! سوگند می‌خوردی که آن چه گفته‌ای راست است؟» گفت: آری و چنین به سوگند پرداخت: به خدای خواننده‌ی چیره‌ی زنده‌ی استوار دارنده‌ای که جز او خدایی نیست ... امام علیه السلام فرمود: «شتاب مکن! من تو را سوگند می‌دهم.» مَنْصُور گفت: مگر سوگندش چه عیب داشت؟ فرمود: «خدای - تَعَالَى - آزر مگین و بزرگوار است. اگر بنده‌ای او را ثنا گفت، شرم می‌دارد که با این ستایش او را زود کیفر کند. ای مرد، چنین بگو: از قدرت و توان خدا بی‌زاری می‌جویم و به پناه قدرت و توان خود می‌روم؛ اگر راست نگفته باشم!» مَنْصُور به مرد قُرْیشی گفت: این گونه که ابو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام می‌گوید، سوگند یاد کن. مرد نیز چنین کرد. هنوز سخنش به پایان نرسیده بود که خاموش شد و افتاد و مرد! مَنْصُور بیمناک شد و به خود لرزید. آن گاه گفت: یا ابا عَبْدِ اللَّهِ! اگر خواستید، فردا صبح به مدینه‌ی جدتان باز می‌گردید و اگر خواستید پیش ما بمانید، در احترام و نیکی به شما کوتاهی نخواهیم کرد. به خدا، از این پس، بد گویی هیچ کس را درباره‌ی شما نخواهم پذیرفت.

۷ - دعای حضرت صادق علیه السلام آن گاه که مَنْصُور هفتمین بار آن حضرت را فراخواند.

این را در جززهای آن حضرت آوردیم؛ اما در این روایت بر آن فزونی هست. شاید این افزونی مربوط به پیش از نوبت قبل باشد که به سِتْعَايَتِ آن قُرْیشی بود. راوی این نقل مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ اسکندری است. این دعا، دعای ارزشمندی است که اجابت آن تعهد شده است. آن را از کتابی به قطع برگ ۶۱/۱ برگ نقل می‌کنیم که شامل چندین کتاب است. نخستین آنها کتاب «التنبیه لمن یتفکر فیهِ» است که این دعا در آخر آن است: از مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ اسکندری نقل است که گفت: من از جمله ندیمان و نزدیکان فرمان‌روای مسلمانان أَبُو جَعْفَرِ مَنْصُور بودم. از میان همه، من راز دار وی بودم. روزی بر او وارد شدم. غمگین بود و به سردی آه می‌کشید. گفتم: چرا در اندیشه‌اید، ای پیشوای مومنان؟ گفت: مُحَمَّد، صد تا یا بیشتر از اولاد فاطمه علیها السلام کشته شده‌اند؛ اما

سالار و بزرگ ایشان هنوز هست. گفتم کیست؟ گفت: جَعْفَرُ صَادِق! گفتم: ای پیشوای مسلمانان، او مردی است که از بسیاری عبادت کاهیده شده است و توجه به خدا او را از حکومت و خلافت خواهی باز داشته است. گفت: مُحَمَّد، می‌دانم تو به او معتقدی و او را امام می‌دانی؛ اما حکومت پدر و مادر ندارد. با خود عهد کرده‌ام امروز را به پایان نرسانم تا از این غم بیرون آیم. مُحَمَّد گوید: به خدا سوگند، (سخت ناراحت شدم و) همه‌ی راه‌ها را بر خود بسته یافتم. آن گاه شمشیر داری را خواست و گفت: اَبُو عَبْدِاللهِ صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام را می‌خوانم و با او به گفتگو می‌شوم. هر گاه کلاه از سر برداشتم، با این علامت او را گردن بزن. آن گاه همان ساعت به احضار امام صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام فرمان داد. من در صحن کاخ، با آن حضرت برخورددم. لب‌هایش حرکت می‌کرد و نمی‌دانستم چه می‌خواند. دیدم همه‌ی کاخ چون کشتی گرفتار امواج دریا می‌لرزد. سپس دیدم که مَنْصُور پیشاپیش آن حضرت سر و پا برهنه راه می‌رود. دندان‌هایش به هم می‌خورد و همه‌ی بدنش می‌لرزد. گاه سرخ می‌شود و گاه زرد! بازوی امام صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام را گرفت و بر تخت حکومت خود نشاند و خود، مانند بنده‌ای در برابر مولا، جلوی تخت زانو زد. آن گاه پرسید: ای زاده‌ی پیامبر! چه شد که این هنگام آمدید؟ فرمود: «ای فرمان‌روای مسلمانان! به اطاعت خدا و رسول و به فرمان پیشوای مسلمین آمدم.» گفت: من شما را نخواندم؛ اشتباه از پیک بود. سپس گفت: خواسته‌ای بخواهید. فرمود: «می‌خواهم مرا جز برای کاری فراخوانی.» گفت: این خواسته و هر خواسته‌ی دیگر را انجام خواهم داد. امام عَلَیْهِ السَّلَام به سرعت بازگشت. خدای - عَزَّ وَجَلَّ - را بسیار سپاس گفتم. اَبُو جَعْفَرِ مَنْصُور فرمان داد لباس (و بستر) خواب فراهم ساختند. به خواب عمیقی فرو رفت. نیمه شب برخاست. من بالای سرش نشسته بودم. خوش حال شد. گفت: باش تا نمازم را قضا کنم و داستان را برایت بگویم. وقتی نمازش را قضا کرد، رو به من گفت: وقتی اَبُو عَبْدِاللهِ صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام را فراخواندم و تصمیم قتل او داشتم، اراده‌ای دیدم که با دم خویش پیرامون کاخ مرا احاطه کرده بود و بالا و پایین آن را در میان دو فک گرفته. به زبان عربی فصیح و آشکاری به من می‌گفت: مَنْصُور! خداوند توانا و بزرگ مرا فرستاده است تا اگر گزندی به اَبُو عَبْدِاللهِ صَادِقِ برسانی، تو و همه‌ی کاخ را فرو بلعم! عقل از سرم پرید و بدنم به لرزه افتاد و دندان‌هایم شروع به لرزیدن کرد. مُحَمَّد بنِ عَبْدِاللهِ اسکندری می‌گوید: بدو گفتم: ای امیر مسلمانان! این شگفت نیست. اَبُو عَبْدِاللهِ میراث دار دانش پیامبر صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و جدش امیر مؤمنان عَلِی بنِ طَالِبِ عَلَیْهِ السَّلَام است. او دعاها و اذکاری می‌داند که اگر بر شب بخواند، روشن می‌شود و اگر بر روز، تاریک و اگر بر امواج دریاها، آرام می‌گیرند. چند روز بعد به او گفتم: ای پیشوای مسلمانان! آیا اجازه می‌دهی به دیدار اَبُو عَبْدِاللهِ صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام روم؟ پذیرفت و مخالفتی نکرد. به محضر امام عَلَیْهِ السَّلَام رسیدم. سلام کردم و گفتم: مولای من، به حق جدتان رسول خدا صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، داعی را که هنگام ورود نزد اَبُو جَعْفَرِ مَنْصُور خواندید به من بیاموزید. فرمود: «باشد.» سپس افزود: «محمد، این دعا جز از ارزشمند و دعای بزرگی است. من آن را از پدران والایم که درود خدا بر ایشان باد دارم. این جز از کتاب پر ارزش خداوند بزرگ دارم؛ کتابی که از هیچ سو باطل به آن راه ندارد و فرستاده‌ی استوار ستوده است. بنویس... سپس آن را بر من خواند که جز از ارزشمند و دعای بزرگ و خجسته و پذیرفته‌ای است. زمانی که اَبُو مَخْلَدِ عَبْدِاللهِ بنِ یَحْیَی از سوی بغداد نامه‌ای به خراسان نزد امیر اَبُو الْحَسَنِ نَضِرِ بنِ أَحْمَدِ (بنِ إِسْمَاعِیلِ سامانی) در بخارا آورد، این جز در دفتری با برگ‌های سیمین، با آب طلا نوشته بود. او آن را به شَیْخِ اَبُو الْفَضْلِ مُحَمَّدِ بنِ عَبْدِاللهِ بلعمی اهدا کرد و گفت: این از ارزشمندترین هدیه‌ها و گران‌سنگ‌ترین تحفه‌هاست. هر که خداوند متعال صبحگاهان او را به خواندن آن توفیق دهد، خود از هر بلایی مصونش خواهد داشت و از شر بیماری‌ها و آفت‌ها و سختی‌ها پناهنش خواهد داد. این تجربه شده است؛ مگر آن که کسی خالصانه برای خداوند - عَزَّ وَجَلَّ - نخواند: آغاز آن چنین است: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَيْدًا حَقًّا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِيْمَانًا وَصِدْقًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَعْبُدًا وَرَقًّا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَلَطُّفًا وَرِفْقًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَقًّا حَقًّا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أُعِيدُ نَفْسِي وَشَعْرِي وَبَشْرِي وَدِينِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَوَلَدِي وَذُرِّيَّتِي وَدُنْيَايَ وَجَمِيعَ مَنْ أَمْرُهُ يَغْنِيْنِي مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ يُؤْذِنِي أُعِيدُ نَفْسِي وَجَمِيعَ مَا رَزَقْنِي رَبِّي وَمَا أُغْلِقْتُ عَلَيْهِ أَبْوَابِي وَأَحَاطْتُ بِهِ جُدْرَانِي وَجَمِيعَ مَا أَتَقَلَّبُ

فِيهِ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِحْسَانِهِ وَجَمِيعِ إِخْوَانِي وَأَخَوَاتِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِإِلَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَبِأَسْمَائِهِ التَّامَّةِ الْكَامِلَةِ الْمُتَعَالِيَةِ الْمُنِيفَةِ الشَّرِيفَةِ الشَّافِيَةِ الْكَرِيمَةِ الطَّيِّبَةِ الْفَاضِلَةِ الْمُبَارَكَةِ الطَّاهِرَةِ الْعَظِيمَةِ الْمُخْزُونَةِ الْمَكُونَةِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهَا بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ وَبِأَمِّ الْكِتَابِ وَفَاتِحَتِهِ وَخَاتِمَتِهِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ سُورَةٍ شَرِيفَةٍ وَآيَةٍ مُحْكَمَةٍ وَشِفَاءٍ وَرَحْمَةٍ وَعُودَةٍ وَبَرَكََةٍ وَبِالتَّوَرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَبِصِيْحَةِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَبِكُلِّ كِتَابٍ أَنْزَلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَبِكُلِّ رَسُولٍ أَرْسَلَهُ اللَّهُ وَبِكُلِّ بُرْهَانٍ أَظْهَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ وَبِآلَاءِ اللَّهِ وَعِزِّهِ اللَّهُ وَقُدْرَتِهِ اللَّهُ وَجَلَالِ اللَّهِ وَقُوَّتِهِ اللَّهُ وَعَظَمَتِهِ اللَّهُ وَسُلْطَانِ اللَّهِ وَمَنْعَتِهِ اللَّهُ وَمَنْ اللَّهِ وَحِلْمِ اللَّهِ وَعَفْوِ اللَّهِ وَغَفْرَانِ اللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ اللَّهُ وَكُتُبِ اللَّهِ وَأَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِ اللَّهِ وَمُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ غَضَبِ اللَّهِ وَعِقَابِهِ وَسَخَطِ اللَّهِ وَنَكَالِهِ وَمِنْ نَقَمَتِهِ اللَّهُ وَإِعْرَاضِهِ وَصُدُودِهِ وَخِذْلَانِهِ وَمِنْ الْكُفْرِ وَالنَّفَاقِ وَالْحِيَرَةِ وَالشُّرْكِ وَالشَّكِّ فِي دِينِ اللَّهِ وَمِنْ شَرِّ يَوْمِ الْحَشْرِ وَالنُّشُورِ وَالْمَوْقِفِ وَالْحِسَابِ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ كِتَابٍ قَدْ سَبَقَ وَمِنْ زَوَالِ النُّعْمَةِ وَحُلُولِ النِّقْمَةِ وَتَحَوُّلِ الْعَافِيَةِ وَمُوجِبَاتِ الْهَلَكَةِ وَمَوَاقِفِ الْخِزْيِ وَالْفَضِيحَةِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ هَوَى مُرَدٍّ وَقَرِينِ سَوْءٍ مُكِدٍّ وَجَارٍ مُؤِذٍ وَغَنَى مُطْغٍ وَفَقْرٍ مُنْسٍ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ قَلْبٍ لَمَّا تَحْشَعُ وَصِلَامَةٍ لَمَّا تَنْفَعُ وَدُعَاءٍ لَا يُسْمِعُ وَعَيْنٍ لَا تَدْمَعُ وَبَطْنٍ لَا يَشْبَعُ وَمِنْ نَصَبٍ وَاجْتِهَادٍ يُوْجِبَانِ الْعَذَابَ وَمِنْ مُرَدٍّ إِلَى النَّارِ وَسَوْءِ الْمُنْظَرِ فِي النَّفْسِ وَالْأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَلَدِ وَعِنْدَ مُعَايِنَتِهِ مَلَكِ الْمَوْتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ وَمِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ وَأَحْذَرُ وَمِنْ شَرِّ فَسَقَةِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ وَمِنْ شَرِّ فَسَقَةِ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالشَّيَاطِينِ وَمِنْ شَرِّ إِبْلِيسَ وَجُنُودِهِ وَأَشْيَاعِهِ وَأَتْبَاعِهِ وَمِنْ شَرِّ السَّلَاطِينِ وَأَتْبَاعِهِمْ وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْزُجُ فِيهَا وَمِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ سَقَمٍ وَأَفَةٍ وَغَمٍّ وَهَمٍّ وَفَاقَةٍ وَعُدْمٍ وَمِنْ شَرِّ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمِنْ شَرِّ الْفُسَاقِ وَالْفُجَّارِ وَالِدُّعَارِ وَالْحُسَادِ وَالْأَشْرَارِ وَالشُّرَاقِ وَاللُّصُوصِ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغِيْزُكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْتَهُ وَأَخْتَرَسَ بِكَ مِنْهُمْ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنَ الْحَرَقِ وَالْعَرَقِ وَالشَّرَقِ وَالْهَدْمِ وَالْخَسْفِ وَالْمَسْحِ وَالْجُنُونِ وَالْحِجَارَةِ وَالصَّيْحَةِ وَالزَّلَازِلِ وَالْفِتَنِ وَالْعَيْنِ وَالصَّوَاعِقِ وَالْجُذَامِ وَالْبَرَصِ وَالْأَمْرَاضِ وَالْآفَاتِ وَالْعَاهِيَاتِ وَالْمَصِيبَاتِ وَأَكْمَلِ السَّعْيَ وَمِيتَةِ السَّوْءِ وَجَمِيعِ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ مَا اسْتِعَاذَ مِنْهُ الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَالْأَنْبِيَاءُ الْمُرْسَلُونَ وَخَاصَّةً مِمَّا اسْتِعَاذَ بِهِ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلِّمْ أَسْأَلُكَ أَنْ تُعْطِنِي مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلُوا وَأَنْ تُعِيدَنِي مِنْ شَرِّ مَا اسْتِعَاذُوا وَأَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَاعْتَصِمْتُ بِاللَّهِ وَالْجَنَاتُ ظَهَرِي إِلَى اللَّهِ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ وَمَا شَاءَ اللَّهُ وَأَفُوضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ - وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا صَبْرِي إِلَّا بِاللَّهِ وَنِعْمَ الْقَادِرُ اللَّهُ وَنِعْمَ الْمُؤَلَّى اللَّهُ وَنِعْمَ النَّصِيرُ اللَّهُ وَلَا يَأْتِي بِالْحَسَنَاتِ إِلَّا اللَّهُ وَلَا يَصْرِفُ السَّيِّئَاتِ إِلَّا اللَّهُ وَلَا يَسُوقُ الْخَيْرَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا بَنَّا مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْ اللَّهِ وَإِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ بِيَدِ اللَّهِ وَاسْتَكَفَى اللَّهُ وَاسْتَغْنَى بِاللَّهِ وَاسْتَغْنَى اللَّهُ وَاسْتَغْنَى بِاللَّهِ وَاسْتَغْنَى بِاللَّهِ وَاسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَعَلَى رُسُلِ اللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ اللَّهُ وَعَلَى الصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ - إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. أَلَّا تَعْلَمُوا عَلَيَّ وَأَتُونِي مُسْلِمِينَ - كَتَبَ اللَّهُ لِمَاعِلِيٍّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ - لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئاً إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ - وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا - إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ - وَاللَّهُ يَعِصُكُمْ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ - كُلُّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ - قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ - وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَضْطَةً - لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ - رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا - وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا - سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا - وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي. إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى مَن يَكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ إِلَى أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَفَقَلْتُ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا - لَا تَخَفْ نَجَوْتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ - لَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْأَمِينِينَ - لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَ أَرَى لَا تَخَفْ إِنَّا مُنْجُوكَ وَأَهْلَكَ - وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصِيرًا عَزِيزًا - وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا - فَوْقَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ

نَصْرَهُ وَ سُرُوراً - وَ يَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُوراً وَ رَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ - يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَ الَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ - رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَ تَبَّتْ أَقْدَامُنَا وَ انْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ - الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا - وَ قَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ. فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ رَبِّهِمْ إِلَى ديارِهِمْ وَ اللَّهُ وَفَّيْتَهُمُ لِقَاءَ رَبِّهِمْ أَفَئِنَّهُمْ لَكَاكِلٌ أَلْعَابِ الْبَشَرِ - رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا. إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَ مُقَامًا - رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ. رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ كَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَ تَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ. رَبَّنَا وَ آتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَ لَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ - وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلِداً وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَ كَبْرَهُ تَكْبِيرًا - وَ مَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَ قَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَ لَنْصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا وَ عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ - إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ. فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ - أَوْ مَنْ كَانَ مِيتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَ جَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ - هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِنَبِيرِهِ وَ بِالْمُؤْمِنِينَ. وَ أَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ - سَنَسُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَ نجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصْعَلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمْ وَ مَنْ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ - عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَ أَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ - إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَ رَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ - فَسَيَتَذَكَّرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَ أَقْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ - حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ رَبِّ إِنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ - لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. أَلَمْ يَلَمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ - أَلَمْ ذَلِكِ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ. الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ مَا خَلْفَهُمْ وَ لَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ لَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَ هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ. لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ - شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَ الْمَلَائِكَةُ وَ أُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ. إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ - قُلِ اللَّهُمَّ مَا لَكَ الْمُلْكُ تُوْتِيَ الْمُلْكَ مِنْ تَشَاءَ وَ تَنْزَعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءَ وَ تَعِزُّ مَنْ تَشَاءَ وَ تَذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَ تُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ تُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ تَزُوقُ مَنْ تَشَاءُ بَغِيرِ حِسَابٍ - رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَ هَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ - لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ - عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ. فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ - الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ - الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ. الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ - الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَ مَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ - الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ - فَقَطِّعْ دَابِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ - فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَ (رَبِّ) الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَ لَهُ الْكِبَرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ - فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ. وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ. يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ يُخِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ - فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ - إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُعْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ وَ النُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَ الْمَآئِرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ. اذْعُبُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَ خُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ. وَ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَ ادْعُوهُ خَوْفًا وَ طَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ - الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ. وَ الَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَ يَشْفِينِي. وَ إِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِي. وَ الَّذِي يُمَيِّتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِي. وَ الَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ. رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَ أَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ. وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ. وَ اجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ. وَ اغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ

الضَّالِّينَ. وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُنْعَثُونَ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ. إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. وَالصَّافَّاتِ صَفًّا فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا. فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا إِنَّ إِلَهُكُم لَوَاحِدٌ. رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ. إِنَّا زَيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ. وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ. لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَيُقْذَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ. إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ - يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّ اسْتِطْعَمْتُمْ أَنْ تُتَفَذُّوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفَذُوا لَا تُتَفَذُّونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ. فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ. يُرْسِلُ عَلَيْكُمَا شَوَاظٍ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسًا فَلَا تَنْتَصِرَانِ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولَى أَجْنَحٍ مثنى وثلاث ورباع يزيد في الخلق ما يشاء إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ - إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ. يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ - وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ - وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا. وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَخِذَهُ وَلَوْ عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصِيرِهِ عِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ - أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ - وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ - وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ - وَلَا تَخْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ. إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ - وَقَالَ الْمَلِكُ انْتُونِي بِهِ أَسْتَخْلِصُهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ - وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا - فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ - إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبُّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ - وَالْإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ - ذَلِكَُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ ... خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ - قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ - عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ - يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ (عَلَيْكُمْ) هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَزِدُّكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَانِي تُوَفُّكُمْ - ذَلِكَُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ. هُوَ الْحَيُّ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ - رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا - رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ - لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا مَتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ. هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ. وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ. وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ النَّاسِ. مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ. الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَ بِي شَرًّا أَوْ بِأَهْلِي شَرًّا أَوْ بِأَسَا أَوْ ضَرًّا فَاقْطَعْ رَأْسَهُ وَاضِرْفْ عَنِّي سُوءَهُ وَمَكْرُوهُهُ وَاعْقِدْ لِسَانَهُ وَاجْبِسْ كَيْدَهُ وَارْزُقْ عَنِّي إِرَادَتَهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا هَدَيْتَنَا بِهِ مِنَ الْكُفْرِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا ذَكَرَكَ الذَّاكِرُونَ وَاغْفِرْ لَنَا وَلِآبَائِنَا وَلِأُمَّهَاتِنَا وَدُرِّيَاتِنَا وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ تَابِعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ وَمُنْزِلُ الْبَرَكَاتِ وَدَافِعِ السَّيِّئَاتِ - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَودِعُكَ دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَأَوْلَادِي وَعِيَالِي وَجَمِيعَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنَّهُ لَا يَضِيْعُ صِنَائِعُكَ وَلَا تَضِيْعُ وَدَائِعُكَ وَلَا يُجِيرُنِي مِنْكَ أَحَدٌ اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ إِلَى هُنَا وَالزِّيَادَةُ عَلَى هَذَا مِنَ الْكِتَابِ فَإِنِّي أَرْجُوكَ وَلَا أَرْجُو أَحَدًا سِوَاكَ فَإِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْغَفُورُ اللَّهُمَّ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ وَنَجِّنِي مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ در نسخه‌ای که این دعا از

آن نقل شده آمده است: دعا تا این جاست. بیش از این افزوده‌ی کاتبان نسخه‌ی نقل شده است. سالار و سرور ما، جمال عارفان و نمونه‌ی پدران پاک سرشت، رکن الاسلام رَضِیَ الدِّین أَبُو الْقَاسِمِ عَلِی بنِ مُوسَی بنِ جَعْفَر بنِ مُحَمَّد بنِ مُحَمَّد طاووس علوی فاطمی - که خدا دشمنانش را شکست و بدخواهانش را خواری دهد - فرماید: شگفتا! دنیا خواهی بنده از خاک و نطفه‌ی آب پست آفریده را به جایی می‌رساند که به سرکشی با پروردگار جهانیان بر می‌خیزد و با آن همه نشانه‌ها و آیه‌ها، به کشتن مولا حضرت امام جَعْفَر صادق عَلَیْهِ السَّلَام دست می‌یازد؛ تا جایی که هفت بار حضرتش را فرا می‌خواند. شگفتی بیشتر و غریب‌تر این که مَنصُور خود این نشانه‌ها و معجزه‌ها و کرامت‌ها را از امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام می‌بیند و آن گاه که خبر رحلت آن حضرت را می‌شنود، بر او می‌گریزد؛ اما به کشتن وصی حضرتش فرمان می‌دهد؛ چنان که مُحَمَّد بنِ یَعْقُوب کلینی در (کافی، بخش) کتاب الحجه در باب تصریح به امامت حضرت مُوسَی بنِ جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام می‌آورد. او به سند خویش از داوود بنِ زُرْی (یا زُرْی) از أَبُو ایُّوب خوزی (۴۱۲) نقل می‌کند که: نیمه شبی، أَبُو جَعْفَر مَنصُور در پی من فرستاد. نزد او رفتم. روی تختی نشسته بود. شمعی پیش رو و نامه‌ای به دست داشت. وقتی بر او سلام کردم، نامه را با گریه پرتاب کرد. گفت: این نامه مُحَمَّد بنِ سُلَیْمَان است؛ می‌گوید: جَعْفَر بنِ مُحَمَّد از دنیا رفت و سه بار گفت: إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ رَاجِعُونَ! (سپس افزود): کجا چون او پیدا می‌شود؟! آن گاه گفت: بنویس. من مقدمات نامه را نوشتم. گفت: بنویس: اگر شخص معینی را وصی خود قرار داده است، او را احضار کن و گردن بزن! پاسخ آمد: (آن حضرت) ۵ نفر را وصی خویش تعیین فرموده است؛ یکی از ایشان ابوجَعْفَر مَنصُور است و دو دیگر مُحَمَّد بنِ سُلَیْمَان (بنِ عَلِی بنِ عَبْدِ اللَّهِ بنِ عَبَّاس، پسر عموی خلیفه) و دیگری عَبْدُ اللَّهِ (بنِ جَعْفَر معروف به أفلح فرزند آن حضرت) و چهارمی مُوسَی (بنِ جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام) و پنجم حَمِیدَه (همسر بزرگوارش). (۴۱۳) در روایت دیگر چنین است که: امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام مَنصُور و فرزندان خود، عَبْدُ اللَّهِ و مُوسَی و مُحَمَّد و غلام خود را وصی خویش تعیین فرموده بود. از این رو، مَنصُور گفت: این همه را نمی‌شود کشت! (۴۱۴) إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ رَاجِعُونَ! دنیا دوستی به جایی می‌رساند که دل‌ها و دیده‌ها را کور می‌سازد! «آیا دیده‌ای که اگر ایشان را سال‌ها برخوردار سازیم آن گاه آن چه وعده می‌شدند بدیشان رسید؟! همه‌ی آن چه از آن بهره می‌بردند سودشان نکرد.» (۴۱۵) شگفت‌تر از این، نوشته‌ای است که به خط صفی (الدین) مُحَمَّد بنِ مَعْدٍ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَیْهِ دَیْم که مَنصُور، با این همه نشانه‌ها، از کشتن مولا حضرت جَعْفَر ابنِ مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام دست نکشید و خودداری نکرد تا جایی که به کشتن حضرتش فرمان داد. در سال ۶۰۳ در بغداد، کتابی به خطر عَبْدُ السَّلَام بَصْرَی دیدم که در صفحه‌ی اول آن چنین نوشته بود: نقل‌ها و خبرهای أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّد بنِ یُوسُف بنِ موسای ناقط از عَبْدُ السَّلَام بنِ الْحُسَین و در حضور او که وجودش پر بهره باد: أَبُو غَالِب أَحْمَد بنِ مُحَمَّد (بنِ مُحَمَّد) بنِ سُلَیْمَان زراری - جدش، مُحَمَّد بنِ سُلَیْمَان (بنِ حَسَن بنِ جَهْم) - أَبُو جَعْفَر مُحَمَّد بنِ حُسَین بنِ اَبی خطاب کوفی - مُحَمَّد بنِ سِتَّان - عَبْدُ اللَّهِ بنِ مسکان - أَبُو سعید (هَاشِم بنِ حیان) مکاری و چند تن دیگر از شیعیان - عَبْدُ الْأَعْلَى بنِ أَعین - رزام بنِ مُسْلِم، هم پیمان خَالِد (بنِ عَبْدِ اللَّهِ قسری) نقل کرد که: دَوَانِیقِی مرا با چند نفر برای کشتن امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام به حیره فرستاد. شبانه به سرای آن حضرت در آمدید و او و فرزندش إِشِمَاعِیل را به قتل رسانیدیم. به نزد دَوَانِیقِی باز گشتیم و گفتیم: فرمان را به جا آوردیم! صبح فردا در سرای حضرتش دو شتر کشته شده یافتیم! أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّد بنِ یُوسُف گفت: خدا او را (منظورش حضرت صادق عَلَیْهِ السَّلَام بود) از ایشان نگاه داشت. خطیب بغدادی در تاریخ بغداد درباره‌ی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (۴۱۶) (عَبْدُ السَّلَام) بَصْرَی چنین می‌گوید: أَبُو أَحْمَد عَبْدُ السَّلَام بنِ الْحُسَین بنِ مُحَمَّد بَصْرَی لغوی در بغداد زیست و هم در آن از مُحَمَّد بنِ إِسْحَاق بنِ عباد خرما فروش و گروهی از بصریان حدیث می‌گفت: این را عَبْدُ الْعَزِیز أَرْجِی و دیگران به من گفتند: او راست گو و عالم و ادیب بود و نیز قاری قرآن و آشنا به قرائات آن. در بغداد سرپرست و مسؤول دارالکتب بود. از أَبُو الْقَاسِمِ عُبَیْدُ اللَّهِ بنِ عَلِی رقی ادیب شنیدم که: عَبْدُ السَّلَام بَصْرَی در میان مردم از بهترین قرآن‌خوانان بود و شعر را نیکو می‌خواند. خوش برخورد و بخشنده بود. گاه - در حالی که چیزی نداشت - خواهنده‌ای بدو مراجعه می‌کرد؛ کتابی بسیار پر قیمت و ارزشمند بدو می‌داد! عَلِی بنِ محسن تَنُوخِی برای من

تعریف کرد که: عَیْدُ السَّلَامِ بَصْرِی روز سه شنبه ۱۹ محرم سال ۴۰۵ در گذشت. کس دیگری گفت: او را در مقبره‌ی شونیزی نزدیک اَبُو عَلِی فارسی به خاک سپردند. ولادت او در سال ۳۲۹ بود. (۴۱۷) این متن را از آن رو از خطیب آوردم که دانسته شود راوی داستان مَنصُور و امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام چنین است که خطیب گوید تا کسی که این معجزه‌ی بزرگ و کرامت روشن و آیت آشکار را می‌شنود در نقل از عَیْدُ السَّلَام بر خطیب خرده نگیرد. ما «تاریخ بغداد» را از چند طریق روایتی دریافت کرده‌ایم که آن سندها را در کتاب «اجازات» آورده‌ایم. این گفتار خطیب بغدادی درباره‌ی عَیْدُ السَّلَام بَصْرِی را نیز به سند متصل دریافت کرده‌ایم.

۸ - دعای امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام وقتی مَنصُور برای کشتن آن حضرت به مدینه نیرو فرستاد (و این نهمین بار بود).

این دعا را از کتاب خَصَائِص (۴۱۸) حافظ اَبُو الْفَتْح مُحَمَّد بن أَحْمَد بن عَلِی نظری می‌آوریم. (این نظری را مُحَمَّد بن مُحَمَّد بن حسن) نَجَّار (۵۷۸ - ۶۴۳) در ذیل تاریخ بغداد ستوده است. او از جمله چنین می‌گوید: اَبُو الْفَتْح مُحَمَّد بن (أَحْمَد بن) عَلِی أَصِفَهانی نظری ... نظر شهر کوچکی است نزدیک اصفهان. او در برخی فضیلت‌ها از هم عصرانش پیش بود. وی در کتاب خَصَائِص چنین گوید: نزد امام اَبُو مَنصُور بن اَبی شجاع حدیث خواندم: پدرتان امام حافظ (اَبُو شجاع) برای شما روایت کرد (و او تاءید کرد): اَبُو الْفَضْل عَبْدُ الْوَحْد بن عَلِی بن نوعه - اَبُو الْعَبَّاس أَحْمَد بن إِبرَاهیم بن ترکان - مَنصُور بن مُحَمَّد بن جَعْفَر صیرفی - اَبُو الْحَسَن إِسْحَاق بن عَبْدُ الرَّب بن الْمُفَضَّل - عَبْدُ اللَّهِ بن عَبْدُ الْحَمید - مُحَمَّد بن مِهْران أَصِفَهانی - خَلَّاد بن یَحْیٰی (بن صِفْوَان) - قَیْس بن رَبِیع - پدرش، رَبِیع: روزی مَنصُور مرا فرا خواند و گفت: نمی‌بینی از دست این حبشی چه به من می‌رسد؟ گفتم: او کیست، سرورم؟ گفت: جَعْفَر بن مُحَمَّد! به خدا ریشه‌اش را خواهم کند. (۴۱۹) آن گاه یکی از سرکردگان سپاه خود را خواند و گفت: با هزار سپاهی، به مدینه برو و بر جَعْفَر بن مُحَمَّد یورش برو در این ماموریت سر او و فرزندش مُوسٰی بن جَعْفَر را از تن جدا کن. آن فرمانده همان ساعت بیرون آمد تا به مدینه رسید. (امام) جَعْفَر بن مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام خبر دار شد. فرمان داد دو ماده شتر آوردند. آنها را دم در خانه بست. آن گاه فرزندش مُوسٰی عَلَیْهِ السَّلَام و إِسْمَاعِیل و مُحَمَّد و عَبْدُ اللَّهِ را گرد آورد و خود در محراب نشست و زیر لب به دعا پرداخت. اَبُو نَصیر گوید: مولایم مُوسٰی بن جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام گوید: سر کرده مَنصُور حمله کرد. پدرم را دیدم که آرام دعا را زمزمه می‌کرد. سر کرده و همه‌ی سپاهیان همراه وی آمدند. به آنها گفت: این دو ایستاده را گردن زنید و سرشان را جدا سازید. چنین کردند و به سوی مَنصُور باز گشتند. وقتی بر او وارد شدند، مَنصُور در ظرفی که دو سر در آن بود گردن کشید؛ سر دو ماده شتر بود! این چیست؟ (سر کرده) پاسخ داد: سرورم! با شتاب بسیار، به خانه‌ای که جَعْفَر بن مُحَمَّد در آن بود وارد شدم. سرم گنج شد و پیش روی خود را ندیدم. اندام دو نفر ایستاده به نظرم آمد و پنداشتم جَعْفَر و مُوسٰی عَلَیْهِ السَّلَام اند. سر ایشان را از تن جدا ساختم! مَنصُور گفت: این را پنهان بدار. من نیز - تا وقتی که او زنده بود - به کسی نگفتم. رَبِیع گوید: از مُوسٰی بن جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام دعا را خواستم. فرمود: «من از پدرم آن را خواستم. فرمود: این دعای حجاب بود: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُورًا. وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحِيدَهُ وَلَوْ أَنَّ عَلَى أَذْبَارِهِمْ نُفُورًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالْأَسْمِ الَّذِي بِهِ تُحْيِي وَتُحْيِي وَتَرْزُقُ وَ تُعْطِي وَ تَمْنَعُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنَا بِسُوءٍ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ فَأَعْمِ عَنَّا عَيْنَهُ وَ أَصِمِّمْ عَنَّا سَمْعَهُ وَ اشْغَلْ عَنَّا قَلْبَهُ وَ اغْلُلْ عَنَّا يَدَهُ وَ اضْرِبْ عَنَّا كَيْدَهُ وَ خُذْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ وَ عَن يَمِينِهِ وَ عَن شِمَالِهِ وَ مِنْ تَحْتِهِ وَ مِنْ فَوْقِهِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ (حضرت) مُوسٰی بن جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «پدرم که درود خدا بر او باد فرمود: این دعای پوشیده ماندن از دید همه‌ی دشمنان است.»

۹ - دعا تضرع (مویه) از آن حضرت

امام صادق علیه السلام این دعا را در سختی‌ها می‌خواند؛ آستین بالا زده و با صدای بلند و ناله و گریه‌ی بسیار: اللَّهُمَّ لَوْ لَا أَنْ أَلْقَى بِيَدِي وَأُعِينَ عَلَى نَفْسِي وَأُخَالِفَ كِتَابَكَ وَقَدْ قُلْتُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ - فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ لَمَّا انْشَرَحَ قَلْبِي وَلِسَانِي لِدَعَائِكَ وَالطَّلِبُ مِنْكَ وَقَدْ عَلِمْتُ مِنْ نَفْسِي فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَكَ مَا عَرَفْتُ اللَّهُمَّ مَنْ أَعْظَمُ جُزْأً مِنِّي وَقَدْ سَاوَرْتُ مَعْصِيَتَكَ الَّتِي زَجَرْتَنِي عَنْهَا بِنَهْيِكَ إِيَّايَ وَكَاثَرْتُ الْعَظِيمَ مِنْهَا الَّتِي أَوْجَبَتْ النَّارَ لِمَنْ عَمِلَهَا مِنْ خَلْقِكَ وَكُلَّ ذَلِكَ عَلَى نَفْسِي جَنَيْتُ وَإِيَّاهَا أَوْبَقْتُ وَإِلَهِي فَتَدَارَكْنِي بِرَحْمَتِكَ الَّتِي بِهَا تَجْمَعُ الْخَيْرَاتِ لِأَوْلِيَائِكَ وَبِهَا تَصْرِفُ السَّيِّئَاتِ عَنْ أَجْبَائِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّوْبَةَ النَّصُوحَ فَاسْتَجِبْ دُعَائِي وَارْحَمْ عَثْرَتِي وَأَقْلِبْ عَثْرَتِي اللَّهُمَّ لَوْ لَا رَجَائِي لِعَفْوِكَ لَصِمْتُ عَنِ الدُّعَاءِ وَلَكِنَّكَ عَلَى كُلِّ حَالٍ يَا إِلَهِي غَايَةُ الطَّالِبِينَ وَمُنْتَهَى رَغْبَةِ الرَّاغِبِينَ وَاسْتِعَاذَةُ الْعَائِذِينَ اللَّهُمَّ فَإِنَّا أَسْتَعِيدُكَ مِنْ غَضَبِكَ وَسُوءِ سَخَطِكَ وَعِقَابِكَ وَنَقِمَتِكَ وَمِنْ شَرِّ نَفْسِي وَشَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ. وَاسْتَغْفِرُكَ مِنْ جَمِيعِ الذُّنُوبِ وَأَسْأَلُكَ الْغَنِيمَةَ فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمْرِي بِالْعَافِيَةِ أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي وَأَسْأَلُكَ الْفُوزَ بِالْجَنَّةِ وَالرَّحْمَةَ إِذَا تَوَفَّيْتَنِي فَإِنَّكَ لَذَلِكَ لَطِيفٌ وَعَلَيْهِ قَادِرٌ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْكُو إِلَيْكَ كُلَّ حَاجَةٍ لَا يُجِيرُنِي مِنْهَا إِلَّا أَنْتَ يَا مَنْ هُوَ عُدَّتِي فِي كُلِّ عُسْرٍ وَيُسِّرِي يَا مَنْ هُوَ حَسَنُ الْبَلَاءِ عِنْدِي يَا قَدِيمَ الْعَفْوِ عَنِّي إِنِّي لَا أَرْجُو غَيْرَكَ وَلَا أَدْعُو سِوَاكَ إِذَا لَمْ تُجِبْنِي اللَّهُمَّ فَلَا تَحْرِمْنِي لِقَاءَهُ شُكْرِي وَلَا تُؤَيِّسْنِي لِكَثْرَةِ ذُنُوبِي فَإِنَّكَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ إِلَهِي أَنَا مَنْ قَدْ عَرَفْتُ بِئْسَ الْعَبْدُ أَنَا وَخَيْرُ الْمَوْلَى أَنْتَ فَيَا مُحْسِنِي الْإِنْتِقَامِ وَيَا مَرْهُوبَ الْبُطْشِ يَا مَعْرُوفًا بِالْمَعْرُوفِ إِنِّي لَيْسَ أَخَافُ مِنْكَ إِلَّا عَيْدَكَ وَلَا أَرْجُو الْفَضْلَ وَالْعَفْوَ إِلَّا مِنْ عِنْدِكَ وَأَنَا عَبْدُكَ وَلَا عَبْدَ لَكَ أَحَقُّ بِاسْتِجَابِ جَمِيعِ الْعُقُوبَةِ وَبِذُنُوبِي مِنِّي وَلَكِنِّي وَسِعَنِي عَفْوُكَ وَحِلْمُكَ وَأَخَّرْتَنِي إِلَى الْيَوْمِ فَلَيْتَ شِعْرِي يَا إِلَهِي لِمَازَدَادَ إِنَّمَا أَخَّرْتَنِي أَمْ لَيْتَمَ لِي رِجَائِي مِنْكَ وَيَتَحَقَّقَ حُسْنُ ظَنِّي بِكَ فَأَمَّا بِعَمَلِي فَقَدْ أَعْلَمْتُكَ يَا إِلَهِي أَنَّنِي مُسْتَحِقٌّ لِجَمِيعِ عُقُوبَتِكَ بِذُنُوبِي غَيْرَ أَنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَأَنْتَ بِي أَعْلَمُ مِنْ نَفْسِي وَعِنْدَ أَرْحَمِ الرَّاحِمِينَ رَجَاءُ الرَّحْمَةِ فَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ لَمَّا تَشَوَّهَ خَلْقِي بِالنَّارِ وَلَمَّا تَقَطَّعَ عَصْبِي بِالنَّارِ يَا اللَّهُ وَلَمَّا تَفَلَّقَ قِحْفَ رَأْسِي بِالنَّارِ يَا رَحْمَانُ وَلَا تَفَرِّقْ بَيْنَ أَوْصَالِي بِالنَّارِ يَا كَرِيمُ وَلَا تَهْشِمَ عِظَامِي بِالنَّارِ يَا عَفُوَّ وَلَا تَصِلْ شَيْئًا مِنْ جَسَدِي بِالنَّارِ يَا رَحْمَانُ عَفْوُكَ ثُمَّ عَفْوُكَ فَإِنَّهُ لَا يَقْدِرُ عَلَى ذَلِكَ غَيْرُكَ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا مُحِيطًا بِمُلْكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمِدْبَرِ أُمُورِهِمَا أُولَئِهَا وَآخِرُهَا أَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ وَآخِرَتِي وَأَصْلِحْ لِي نَفْسِي وَمَالِي وَمَا خَوَّلْتَنِي يَا اللَّهُ خَلِّصْنِي مِنَ الْخَطَايَا - يَا اللَّهُ مَنْ عَلَى بَتْرِكِ الْخَطَايَا يَا رَحِيمُ تَحَنَّنْ عَلَيَّ بِفَضْلِكَ يَا عَفُوَّ تَفَضَّلْ عَلَيَّ بِفَضْلِكَ يَا حَنَّانُ جِدْ عَلَيَّ بِسِعَةِ عَافِيَتِكَ يَا مَنَّانُ امْتِنْ عَلَيَّ بِالْعِثَّةِ مِنَ النَّارِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَوْجِبْ لِي الْجَنَّةَ الَّتِي حَشَوَهَا رَحْمَتُكَ وَسَيَّكَانَهَا مَلَائِكَتُكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَكْرَمْنِي وَلَا تَجْعَلْ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ عَلَيَّ سَبِيلًا أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَأَنْتَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ (پس از دعا) حاجت خود را ذکر می‌کنی.

گزیده‌ی دعا‌های حضرت موسی بن جعفر علیه السلام

۱ - دعای معروف به جوشن (زره) (۴۲۲) روایت شده از آن حضرت

این دعا از چند طریق، از نیای سعادتمند ابو جعفر طوسی که رضوان خدا بر او باد به ما رسیده است و در یک نسخه چنین است: به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان. عالم خجسته و سودمند ابو علی حسن بن محمد (بن حسن) بن علی طوسی (در ماه رمضان ۵۰۷ در ایوان بزرگ (۴۲۳) بالای سر مرقد مطهر مولا امیر المؤمنین علیه السلام). نیز عالم پر بهره مایه‌ی سرافرازی علما شیخ الاسلام ابو الوفا عبید الجبار بن عبدالله بن علی رازی (در شعبان ۵۰۳، در مدرسه‌اش در ری). نیز دانشمند پرهیزگار فرخنده پی همی شرف و دارای هر دو فضیلت، نجم الدین ابو الفضل المنتهی بن ابی زید بن کاکا حسینی (در ذی الحجه‌ی ۵۰۳، در خانه‌اش در گرگان). نیز امین خجسته شیخ ابو عبیدالله محمد بن احمد بن شهریار خزانه دار بارگاه مقدس امیر المؤمنین علیه السلام (در رجب ۵۱۴، با

اجازه‌ی حدیثی) - شیخ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّد بنِ حَسَن بنِ عَلی طوسی (در رمضان ۴۵۸، در شهر مقدس نجف اشرف) - أَبُو عَبْدِ اللَّهِ حُسَيْن بنِ عُبَیدِ اللَّهِ غَضَائِرِی + أَحْمَد بنِ عبدون + أَبُو طالب بنِ غرور + أَبُو الْحَسَن صَفَّار + أَبُو عَلی حَسَن بنِ (مُحَمَّد بنِ) إِسْمَاعِیل بنِ اشناس - أَبُو الْفَضْل مُحَمَّد ابنِ عَبْدِ اللَّهِ بنِ مطلب شیبانی - مُحَمَّد بنِ یزید بنِ أَبِي الازهر بُوَشَنجی نحوی - أَبُو الْوَضَّاح مُحَمَّد بنِ عَبْدِ اللَّهِ بنِ زَیْد نهشلی - پدرش: امام أَبُو الْحَسَن مُوسَى بنِ جَعْفَرٍ عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «بازگویی نعمت‌های خداوند سپاس است و وانهادن آنها ناسپاسی. با سپاس‌گزاری، به نعمت‌های حق بییونید و اموالتان را با زکات دادن نگاه دارید و بلا را با دعا دور سازید که دعا سپری است رهایی بخش و بلای بسیار سخت را باز می‌دارد.» أَبُو الْوَضَّاح گوید: پدرم گفت: وقتی حُسَيْن بنِ عَلی بنِ حَسَن بنِ حَسَن (حَسَن بنِ عَلی بنِ أَبِي طالب عَلَیْهِمُ السَّلَام) شهید فَخ به شهادت رسید و مردم از گرد او پراکنده شدند و سر بریده‌ی او را با همراهان اسیر وی، نزد مُوسَى بنِ مَهْدِی (هادی عَبَّاسی) آوردند، (خلیفه) با نگاه به اسیران، این ابیات را یاد کرد: - عموزادگان! پس از آن که قافیه‌ها را در بیابان غَمِیم (۴۲۴) به خاک سپردید، زبان به شعر مگشایید. - ما چون آن کس نبودیم که بر او دست می‌یافتید؛ آن گاه ستم‌پذیریم یا به داوری تن دهیم. - تنها فرمان تیغ در میان ما چیره است و هر گاه شمشیر خرسند شود، ما خرسند می‌شویم. - عمو زادگان ما! آن چه جنگ در میان ما (دو گروه) فراکشید مرا اندوهناک ساخت؛ اگر عاملی نزدیک کننده (ی ما به هم) می‌بود. - اگر بگوئید: بر ما ستم، رفت، ما نبودیم که ستم کردیم؛ آری ما بد (و سخت) گرفتیم. سپس یکی از اسیران را پیش خواند و پس از سرزنش وی، او را کشت و این کار را با گروهی از فرزندان امیر مؤمنان عَلَیْهِ السَّلَام کرد. آن گاه به یاد کرد یکایک طالبیان (فرزندان امیر الْمُؤْمِنِین عَلَیْهِ السَّلَام) پرداخت و بدگویی کرد تا به حضرت مُوسَى بنِ جَعْفَرٍ عَلَیْهِ السَّلَام رسید و گفت: به خدا، حُسَيْن (شهید فَخ) جز به فرمان او قیام نکرد و جز راه دوستی او نپیمود که او وارث (امر امامت) در این خاندان است. خدایم بکشد؛ اگر او را زنده بگذارم! أَبُو یُوسُف یَعْقُوب بنِ إِبْرَاهِیم قاضی - که در برابر خلیفه جرات داشت - گفت: ای فرمانروای مسلمانان! بگویم یا خاموش بمانم؟ گفت: خدا مرا بکشد؛ اگر از مُوسَى بنِ جَعْفَر در گذرم! اگر از (پدرم) مَهْدِی نشنیده بودم که مَنصُور (عَبَّاسی) چه پایه از برجستگی‌های دینی و رفتاری و فضیلتی جَعْفَر (صَادِق عَلَیْهِ السَّلَام) نسبت به خاندانش ستایش می‌کرد و اگر نشنیده بودم که (عموی پدرم نخستین خلیفه‌ی عَبَّاسی) سَفَّاح او را می‌ستود و بزرگ می‌داشت، گورش را می‌شکافتم و او را به آتش می‌سوزاندم! أَبُو یُوسُف قاضی سوگند یاد کرد که زنانش طَلَّاق داده و همه‌ی بردگانش آزاد باشند و همه‌ی دارایی‌هایش بخشیده و ستورانش وقف باشند و پیاده به خانه‌ی خدا رود (۴۲۵)، اگر مُوسَى بنِ جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام آهنگ شورش در سر داشته باشد؛ نه او نه هیچ یک از فرزندان و این شایسته‌ی ایشان نیست. آن گاه زَیْدِیَّة و گرایش ایشان را یاد کرد و گفت: از زَیْدِیَّة تنها همین گروه مانده بودند که همراه حُسَيْن (شهید فَخ) قیام کردند و خلیفه بر آنها پیروز شد. آن قدر با مهربانی با او سخن گفت تا خشمش فرو نشست. عَلِی بنِ یَقْطِین داستان را برای حضرت مُوسَى بنِ جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام نوشت. نامه رسید. صبح هنگام، امام عَلَیْهِ السَّلَام خانواده و دوستان خویش را گرد آورد و خبر را باز فرمود. سپس افزود: «در این باره چه نظری دارید؟» گفتند: خدا کار شما و ما را همراهتان سامان دهد! رأیمان این است که خود را از این زور گو دور و پنهان بدارید که از آسیب بیداد و ستم او امانی نیست؛ به ویژه آن که شما و ما را تهدید کرده است. امام عَلَیْهِ السَّلَام لبخندی زدند؛ سپس این بیت کعب بنِ مَالِک مَالِکِ سلمی را یاد کردند: قُرْیُش پنداشته است که بر پروردگار خویش پیروز گردد! بی‌شک، در افتاده با آن همواره پیروز، شکست خواهد خورد. (۴۲۶) آن گاه به دوستان حاضر و خانواده‌ی خویش روی آورد و فرمود: «بیعتان مباد! نخستین نامه‌ای که از عراق خواهد آمد خبر هلاکت مُوسَى بنِ مَهْدِی را خواهد آورد.» گفتند: خداوند کار ساز شما باشد؛ چگونه؟ فرمود: «به حرمت صاحب این قبر سوگند، او هم امروز مرد! به خدا «این حق است؛ چنان که شما سخن می‌گویید» (۴۲۷). اکنون برایتان می‌گویم: بعد از تعقیبات، در جای نماز خود نشسته بودم. چشمانم اندکی به خواب رفت. جدم پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ به رؤیایم آمد. از مُوسَى بنِ مَهْدِی به حضرتش شکایت بردم و از کارهایی که درباره‌ی اهل بیت آن حضرت روا داشته است و این که من از

آشوبگری او بیمناک ام. (جدم) به من فرمود: موسی! نگران مباش. خداوند اندکی پیش دشمنت را نابود ساخت. سپاس حق را نیکو به جای آر.» امام علیه السلام در اینجا به سوی قبله روی کرد و دست به دعا برداشت. أَبُو الْوَضَّاح گوید: پدرم برایم گفت: گروهی از خویشان و یاران نزدیک حضرت کاظم علیه السلام روزها به نزد آن حضرت می‌آمدند و در آستین‌هاشان حضرت کاظم علیه السلام روزها به نزد آن حضرت می‌آمدند و در آستین‌های ظریف چون آبنوس و قلم به همراه داشتند. وقتی امام هفتم علیه السلام سخنی می‌فرمود یا در مورد حادثه‌ای حکمی بیان می‌داشت، آن چه را می‌شنیدند می‌نوشتند. ما شنیدیم که حضرتش به سپاس خداوند که بزرگی‌اش شکوه‌مند باد چنین دعا فرمود: إِلَهِي كَمْ مِنْ عَدُوٍّ انْتَصَى عَلَيَّ سَيِّفَ عَدَاوَتِهِ وَ شَحْدَ لِي ظُبَّهُ مُدَّتِيهِ وَ أَرْهَفَ لِي شَبَابَ حَدِّهِ وَ دَافَ لِي قَوَاتِلَ سُيُومِهِ وَ سَدَّدَ نَحْوِي صَوَائِبَ سَهَامِهِ وَ لَمْ تَنْمَ عَنِّي عَيْنُ حِرَاسَتِهِ وَ أَضْمَرَ أَنْ يَسُومَنِي الْمَكْرُوهَ وَ يُجَرِّعَنِي دُخَانَ مَرَارَتِهِ فَتَنَزَّلَتْ إِلَيَّ ضَعْفَى عَنِ احْتِمَالِ الْفَوَاحِ وَ عَجَزَى عَنِ الْإِنْتِصَارِ مِمَّنْ قَصَصَ لَدُنِي بِمُحَارَبَتِهِ وَ وَخِدَتِي فِي كَثِيرٍ مِنْ نَاوَانِي وَ إِرْصَادِهِمْ لِي فِيمَا لَمْ أَعْمَلْ فِيهِ فِكْرِي فِي الْإِرْصَادِ لَهُمْ بِمِثْلِهِ فَأَيَّدَتْنِي بِقُوَّتِكَ وَ شَدَّدْتَ أَرْزِي بِبَصْرِكَ وَ فَلَلْتَ لِي شَبَابَ حَدِّهِ وَ خَذَلْتَهُ بَعِيدَ جَمْعٍ عَدِيدِهِ وَ حَشَدِهِ وَ أَغْلَيْتَ كَغَيْبِي عَلَيْهِ وَ وَجَّهْتَ مَا سَدَّدَ إِلَيَّ مِنْ مَكَائِدِهِ إِلَيْهِ وَ رَدَّدْتَهُ وَ لَمْ يَشْفِ غَلِيلُهُ وَ لَمْ تَبْرُدْ حَرَارَاتِ غَيْظِهِ وَ قَدْ عَضَّ عَلَى أَنَامِلِهِ وَ أَذْبَرَ مُوَلِّيًا قَدْ أَخْفَقَتْ سِرَايَاهُ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاهٍ لَا يَعْجَلُ صِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِلنَّعْمَةِ كَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لِللَّائِنِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ بَاغٍ بَغَانِي بِمَكَائِدِهِ وَ نَصَبَ لِي أَشْرَاكَ مَصَائِدِهِ وَ وَكَّلَ بِي تَفَقُّدَ رِعَايَتِهِ وَ أَضْبَأَ إِلَيَّ إِضْبَاءَ السَّبْعِ لَطْرِيدَتِهِ انْتِظَارًا لِانْتِهَازِ فُرْصَتِهِ [الْفُرْصَةِ] وَ هُوَ يُظْهِرُ لِي بَسَاشَةَ الْمَلَقِ وَ يَبْسُطُ لِي وَجْهًا غَيْرَ طَلِقٍ فَلَمَّا رَأَيْتُ دَغَلَ سِرِيرَتِهِ وَ فُتِحَ مَا انْطَوَى عَلَيْهِ لِشَرِيكِهِ فِي مَلَبَّتِهِ وَ أَصْبَحَ مُجْلِبًا إِلَيَّ فِي بَغْيِهِ أَرْكَشْتَهُ لِأَمِّ رَأْسِهِ وَ أَتَيْتُ بُشَيَّانَهُ مِنْ أَسَاسِهِ فَصَيَّرَعْتُهُ فِي رُيْبَتِهِ وَ أَرْدَيْتُهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ وَ رَمَيْتُهُ بِحَجَرِهِ وَ خَفَقْتُهُ بِوَتَرِهِ وَ ذَكَيْتُهُ بِمَشَاقِصِهِ وَ كَبَيْتُهُ بِمَنْخَرِهِ وَ رَدَّدْتَ كَيْدَهُ فِي نَحْرِهِ وَ وَبَقْتُهُ بِنَدَامَتِهِ وَ فَتَنْتُهُ بِحَسْرَتِهِ فَاسْتَخَذَلُ وَ اسْتَخَذَا وَ تَضَاعَلَ بَعْدَ نَحْوَتِهِ وَ انْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا مَأْسُورًا فِي رَبْقِ حَبَائِلِهِ الَّتِي كَانَ يُؤْمَلُ أَنْ يَرَانِي فِيهَا يَوْمَ سَطَوْتِهِ وَ قَدْ كِدْتُ لَوْ لَا رَحْمَتُكَ يَحِلُّ بِي مَا حَلَّ بِسَاحَتِهِ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاهٍ لَا يَعْجَلُ صِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِلنَّعْمَةِ كَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لِللَّائِنِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ شَرِقَ بِحَسَدِهِ وَ شَجَى بِغَيْظِهِ وَ سَلَقَنِي بِحَدِّ لِسَانِهِ وَ وَخَزَنِي بِمُوقٍ عَيْنِهِ وَ جَعَلَ عِرْضَتِي غَرَضًا لِمَرَامِيهِ وَ قَلَدْنِي خِلَالًا لَمْ يَزَلْ فِيهِ فَنَادَيْتُكَ يَا رَبِّ مُسْتَجِيرًا بِكَ وَاثِقًا بِسُرْعَةِ إِجَابَتِكَ مُتَوَكِّلًا عَلَى مَا لَمْ أَزَلْ أَعْرِفُهُ مِنْ حُسْنِ دِفَاعِكَ عَالِمًا أَنَّهُ لَمْ يُضْطَهَدْ مَنْ أَوَى إِلَى ظِلِّ كَنَفِكَ وَ أَنْ لَا تَفْرَعَ الْفَوَاحِ مِنْ لَجَأٍ إِلَى مَعْجَلِ الْإِنْتِصَارِ بِكَ فَحَصَصْتَنِي مِنْ بَأْسِهِ بِقُدْرَتِكَ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاهٍ لَا يَعْجَلُ صِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِلنَّعْمَةِ كَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لِللَّائِنِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ سَيِّئِ حَائِبٍ مَكْرُوهٍ قَدْ جَلَّتْهَا وَ سَمَاءِ نِعْمَةٍ أَمْطَرَتْهَا وَ جَدَاوِلِ كَرَامَةٍ أَجْرَيْتَهَا وَ أَعْيَنَ أَحْدَاثِ طَمَسَتْهَا وَ نَاشِئَةٍ رَحِمَهُ نَشَرَتْهَا وَ جُنَّةِ عَافِيَةٍ أَلْبَسَتْهَا وَ غَوَامِرِ كُرِّيَاتٍ كَشَفَتْهَا وَ أُمُورٍ جَارِيَةٍ قَدَّرَتْهَا إِذْ لَمْ يُعْجِزْكَ إِذْ طَلَبْتَهَا وَ لَمْ تَمْتَنِعْ عَلَيْكَ إِذْ أَرَدْتَهَا فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاهٍ لَا يَعْجَلُ صِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِلنَّعْمَةِ كَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لِللَّائِنِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ ظَنٍّ حَسَنٍ حَقَّقَتْ وَ مِنْ عُدْمِ إِمْلَاقٍ جَبَرَتْ وَ مِنْ مَسْكَنَةٍ قَادِحَةٍ حَوَّلَتْ وَ مِنْ صَرَعَةٍ مُهْلِكَةٍ أَنْعَشَتْ وَ مِنْ مَشَقَّةٍ أَرْخَتْ لَا تُسَالُ يَا سَيِّدِي عَمَّا تَفْعَلُ وَ هُمْ يُسْأَلُونَ وَ لَا يَنْفُصُكَ مَا أَنْفَقْتَ وَ لَقَدْ سُئِلْتُ فَأَعْطَيْتُ وَ لَمْ تُسَالُ فَأَبْتَدَأْتُ وَ اسْتُمِيعَ بَابُ فَضْلِكَ فَمَا أَكْدَيْتُ أَبَيْتُ إِلَّا إِنْعَامًا وَ امْتِنَانًا وَ إِلَّا تَطَوَّلُوا يَا رَبِّ وَ إِحْسَانًا وَ أَبَيْتَ يَا رَبِّ إِلَّا أَنْتَهَا كَالْحُرُمَاتِ وَ اجْتَرَأَ عَلَى مَعَاصِيكَ وَ تَعَدَّى لِجُدُودِكَ وَ غَفَلَهُ عَنْ وَعِيدِكَ وَ طَاعَهُ لِعُدْوَى وَ عَدُوِّكَ. لَمْ يَمْنَعْكَ يَا إِلَهِي وَ نَاصِرِي إِخْلَالِي بِالشُّكْرِ عَنْ إِتْمَامِ إِحْسَانِكَ وَ لَا حَاجَتَنِي ذَلِكَ عَنْ اِزْتِكَابِ مَسَاطِطِكَ اللَّهُمَّ فَهَذَا مَقَامُ عَبْدٍ ذَلِيلٍ اعْتَرَفَ لَكَ بِالتَّوْحِيدِ وَ أَقَرَّ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّقْصِيرِ فِي أَدَاءِ حَقِّكَ وَ شَهِدَ لَكَ بِسُبُوحِ نِعْمَتِكَ عَلَيْهِ وَ جَمِيلِ عَادَاتِكَ عِنْدَهُ وَ إِحْسَانِكَ إِلَيْهِ فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي وَ سَيِّدِي مِنْ فَضْلِكَ مَا أُرِيدُهُ سَيِّبًا إِلَيَّ رَحْمَتِكَ وَ اتَّخِذْهُ سُلْمًا أَعْرُجُ فِيهِ إِلَى مَرْضَاتِكَ وَ آمَنْ بِهِ مِنْ سَخَطِكَ بِعِزَّتِكَ وَ طَوْلِكَ وَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَ الْأَئِمَّةِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاهٍ لَا يَعْجَلُ صِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِلنَّعْمَةِ كَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لِللَّائِنِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ

كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ فِي كَرْبِ الْمَوْتِ وَ حَشَرَجِهِ الصَّدْرِ وَ النَّظَرِ إِلَى مَا تَقَشَّرُ مِنْهُ الْجُلُودُ وَ تَفْرُجُ إِلَيْهِ الْقُلُوبُ وَ أَنَا فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ سَقِيمًا مُوجِعًا مُدْنِفًا فِي أَيْنٍ وَ عَوِيلٍ يَتَقَلَّبُ فِي عَمِّهِ وَ لَا يَجِدُ مَحِيصًا وَ لَا يُسَبِّحُ طَعَامًا وَ لَا يَسْتَعِذُّ شَرَابًا وَ لَا يَسْتَطِيعُ ضَرًّا وَ لَا نَفْعًا وَ هُوَ فِي حَسِرَةٍ وَ نَدَامَةٍ وَ أَنَا فِي صَحَّةٍ مِنَ الْبَدَنِ وَ سَلَامَةٍ مِنَ الْعَيْشِ كُلِّ ذَلِكَ مِنْكَ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ خَائِفًا مَرْغُوبًا مُسَهَّدًا مُشْفِقًا وَحِيدًا وَ جَاهِلًا هَارِبًا طَرِيدًا أَوْ مُنْحِزًّا فِي مَضِيْقٍ أَوْ مَخْبِئَةٍ مِنَ الْمَخَابِي قَدْ ضَاقتْ عَلَيْهِ الْأَرْضُ بِرُحْبِهَا وَ لَا يَجِدُ حِيلَةً وَ لَا مَنْجَى وَ لَا مَأْوَى وَ لَا مَهْرَبًا وَ أَنَا فِي أَمْنٍ وَ أَمَانٍ وَ طُمَأْنِينَةٍ وَ عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ سَيِّدِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ مَغْلُوبًا مُكَبَّلًا بِالْحَدِيدِ بِأَيْدِي الْعَدَاءِ وَ لَا يَزْحُمُونَهُ فَقِيدًا مِنْ أَهْلِهِ وَ وَلَدِهِ مُنْقَطِعًا عَنْ إِخْوَانِهِ وَ بَلَدِهِ يَتَوَقَّعُ كُلَّ سَاعَةٍ بِأَنَّهُ قَتْلُهُ يُقْتَلُ وَ بَأَى مُثْلَهُ يُمَثَّلُ وَ أَنَا فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ فَلَكَ الْحَمْدُ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ يُقَاسَى الْحَزْبَ وَ مُبَاشَرَةَ الْقِتَالِ بِنَفْسِهِ قَدْ غَشِيَتْهُ الْأَعْدَاءُ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ وَ السُّيُوفُ وَ الرِّمَاحُ وَ آلَةُ الْحَزْبِ يَتَقَفَّعُ فِي الْحَدِيدِ مَبْلَغَ مَجْهُودِهِ وَ لَا يَعْرِفُ حِيلَةً وَ لَا يَهْتَدِي سَبِيلًا وَ لَا يَجِدُ مَهْرَبًا قَدْ أُذِنَ بِالْجِرَاحَاتِ أَوْ مُشْخَطًا بِدَمِهِ تَحْتَ السَّنَابِكِ وَ الْأَرْجُلِ يَتَمَنَّى شَرْبَهُ مِنْ مَاءٍ أَوْ نَظْرَةً إِلَى أَهْلِهِ وَ وَلَدِهِ وَ لَا يَقْدِرُ عَلَيْهَا وَ أَنَا فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ فِي ظُلُمَاتِ الْبَحَارِ وَ عَوَاصِفِ الرِّيَّاحِ وَ الْأَهْوَالِ وَ الْأُمُوجِ يَتَوَقَّعُ الْغَرَقَ وَ الْهَلَاكَ لَا يَقْدِرُ عَلَى حِيلَةٍ أَوْ مُبْتَلَى بِصَاعِقِهِ أَوْ هَيْدَمٍ أَوْ غَرَقٍ أَوْ حَرَقٍ أَوْ شَرَقٍ أَوْ خَسَفٍ أَوْ مَسِخٍ أَوْ قَذْفٍ وَ أَنَا فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ مُسَافِرًا شَاحِطًا عَنْ أَهْلِهِ وَ وَطَنِهِ وَ وَلَدِهِ مُتَحَيِّرًا فِي الْمَفَاوِزِ تَائِهًا مَعَ الْوُحُوشِ وَ الْبَهَائِمِ وَ الْهَوَامِّ وَحِيدًا فَرِيدًا لَا يَعْرِفُ حِيلَةً وَ لَا يَهْتَدِي سَبِيلًا أَوْ مُتَأَذِّيًا بِبُرْدٍ أَوْ حَرٍّ أَوْ جُوعٍ أَوْ عُزَى أَوْ غَيْرِهِ مِنَ الشَّدَائِدِ مِمَّا أَنَا مِنْهُ فِيهِ خَلُوفٌ وَ أَنَا فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ - وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ فَقِيرًا عَائِلًا عَارِيًا مُمْلِقًا مُخْفِفًا مُهْجُورًا جَائِعًا خَائِفًا ظَمآنً يَتَنَظَّرُ مَنْ يَعودُ عَلَيْهِ بِفَضْلٍ أَوْ عَبْدٍ وَجِيهِ هُوَ أَوْجُهُ مَنَى عِنْدَكَ أَوْ أَشَدَّ عِبَادَةً لَكَ مَغْلُوبًا مُفْهُورًا قَدْ حُمِّلَ ثِقَلًا مِنْ تَعَبِ الْعَنَاءِ وَ شِدَّةِ الْعُبُودِيَّةِ وَ كُفْلِهِ الرِّقِّ وَ ثَقُلِ الضَّرْبِيَّةِ أَوْ مُبْتَلَى بِبَلَاءٍ شَدِيدٍ لَا قَبْلَ لَهُ بِهِ إِلَّا بِمَنْكَ عَلَيْهِ وَ أَنَا الْمَخْدُومُ الْمُنْعَمُ الْمُعَافَى الْمَكْرَمُ فِي عَافِيَةٍ مِمَّا هُوَ فِيهِ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ - صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ إِلَهِي وَ مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ شَرِيدًا طَرِيدًا خَيْرَانً مُتَحَيِّرًا جَائِعًا خَائِفًا حَاسِرًا فِي الصَّحَارَى وَ الْبَرَارَى أَخْرَقَهُ الْحَرُّ وَ الْبُرْدُ وَ هُوَ فِي ضَرٍّ مِنَ الْعَيْشِ وَ ضَنْكٍ مِنَ الْحَيَاةِ وَ ذُلٍّ مِنَ الْمَقَامِ يَنْظُرُ إِلَى نَفْسِهِ حَسِرَةً لَا يَقْدِرُ عَلَى ضَرٍّ وَ لَا نَفْعٍ وَ أَنَا خَلُوفٌ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا مَالِكَ الرَّاحِمِينَ مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ عَلِيلًا مَرِيضًا سَقِيمًا مُدْنِفًا عَلَى فُرْشِ الْعِلَّةِ وَ فِي لِبَاسِهَا يَتَقَلَّبُ يَمِينًا وَ شِمَالًا لَا يَعْرِفُ شَيْئًا مِنْ لَذَّةِ الطَّعَامِ وَ لَا مِنْ لَذَّةِ الشَّرَابِ يَنْظُرُ إِلَى نَفْسِهِ حَسِرَةً لَا يَسْتَطِيعُ لَهَا ضَرًّا وَ لَا نَفْعًا وَ أَنَا خَلُوفٌ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لَكَ مِنَ الْعَابِدِينَ وَ لِأَنْعَمِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ وَ أَرْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا مَالِكَ الرَّاحِمِينَ مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ قَدْ دَنَا يَوْمُهُ مِنْ حَتْفِهِ وَ قَدْ أَخْدَقَ بِهِ

مَلَكِ الْمَوْتِ فِي أَعْوَانِهِ يُعَالِجُ سَيِّئَاتِ الْمَوْتِ وَ حِيَاضَهُ تَدُورُ عَيْنَاهُ يَمِينًا وَ شِمَالًا يَنْظُرُ إِلَى أَحِبَّائِهِ وَ أَوْدَائِهِ وَ أَخْلَائِهِ قَدْ مُنِعَ عَنِ الْكَلَامِ وَ حُجِبَ عَنِ الْخِطَابِ يَنْظُرُ إِلَى نَفْسِهِ حَسِرَةً فَلَا يَسْتَطِيعُ لَهَا نَفْعًا وَ لَا ضَرًّا وَ أَنَا خَلَوْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لَكَ مِنَ الْعَابِدِينَ وَ لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ وَ ارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا مَالِكَ الرَّاحِمِينَ مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي وَ كَمٍ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ فِي مَضَاقِ الْحُبُوسِ وَ الشُّجُونِ وَ كُرْبَهَا وَ ذُلِّهَا وَ حَدِيدِهَا يَتَدَاوَلُهُ أَعْوَانُهَا وَ زَبَانُتُهَا فَلَا يَدْرِي أَيُّ حَالٍ يَفْعَلُ بِهِ وَ أَيُّ مُثَلَّةٍ يُمَثِّلُ بِهِ فَهُوَ فِي ضَرٍّ مِنَ الْعَيْشِ وَ ضَنْكِ مِنَ الْحَيَاةِ يَنْظُرُ إِلَى نَفْسِهِ حَسِرَةً لَمَّا يَسْتَطِيعُ لَهَا ضَرًّا وَ لَمَّا نَفْعًا وَ أَنَا خَلَوْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ - سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لَكَ مِنَ الْعَابِدِينَ وَ لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ وَ ارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي وَ كَمٍ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ قَدْ اسْتَمَرَّ عَلَيْهِ الْقَضَاءُ وَ أَحْدَقَ بِهِ الْبَلَاءُ وَ فَارَقَ أَوْدَاءَهُ وَ أَحْبَاءَهُ وَ أَخْلَاءَهُ وَ أَمْسَى حَقِيرًا أَسِيرًا ذَلِيلًا فِي أَيْدِي الْكُفَّارِ وَ الْأَعْدَاءِ يَتَدَاوَلُونَهُ يَمِينًا وَ شِمَالًا قَدْ حُمِّلَ فِي الْمَطَامِيرِ وَ ثَقُلَ بِالْحَدِيدِ لَا يَرَى شَيْئًا مِنْ ضِيَاءِ الدُّنْيَا وَ لَا مِنْ رَوْحِهَا يَنْظُرُ إِلَى نَفْسِهِ حَسِرَةً لَا يَسْتَطِيعُ لَهَا ضَرًّا وَ لَا نَفْعًا وَ أَنَا خَلَوْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَا يَعْجَلُ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لَكَ مِنَ الْعَابِدِينَ وَ لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ وَ ارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا مَالِكَ الرَّاحِمِينَ مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي وَ كَمٍ مِنْ عَبْدٍ أَمْسَى وَ أَصْبَحَ قَدْ اسْتَمَرَّ عَلَيْهِ الْقَضَاءُ وَ أَحْدَقَ بِهِ الْبَلَاءُ وَ الْكُفَّارُ وَ الْأَعْدَاءُ وَ أَخَذَتْهُ الرِّمَاحُ وَ السُّيُوفُ وَ السَّهَامُ وَ جُدَلٌ صَرِيحًا وَ قَدْ شَرَبَتِ الْأَرْضُ مِنْ دَمِهِ وَ أَكَلَتِ السَّبَاعُ وَ الطُّيُورُ مِنْ لَحْمِهِ وَ أَنَا خَلَوْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ لَا بِاسْتِحْقَاقٍ مِنِّي يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ وَ ذِي أَنَاةٍ لَمَّا يَعْجَلُ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ وَ ارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا مَالِكَ الرَّاحِمِينَ وَ عَزِّبَكَ يَا كَرِيمَ لَأُطَلِّبَنَّ مِمَّا لَمَدَيْكَ وَ لَأُلْحَنَنَّ عَلَيْكَ وَ لَأُلْجِئَنَّ إِلَيْكَ وَ لَأُمِدِّنَّ يَدِي نَحْوَكَ مَعَ جُزْمِهَا إِلَيْكَ فَبِمَنْ أَعُوذُ يَا رَبِّ وَ بِمَنْ أَلُوذُ لَمَّا أَحْدَلَنِي إِلَّا أَنْتَ أَفْتَرُدُّنِي وَ أَنْتَ مُعَوْلِي وَ عَلَيْكَ مُعْتَمِدِي [مُتَكَلِّئِي وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي وَضَعْتَهُ عَلَى السَّمَاءِ فَاسْتَقَلَّتْ وَ عَلَى الْجِبَالِ فَرَسَتْ وَ عَلَى الْأَرْضِ فَاسْتَقَرَّتْ وَ عَلَى اللَّيْلِ فَاطْلَمَتْ وَ عَلَى النَّهَارِ فَاسْتَنَارَ أَنْ تَصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَقْضِيَ لِي جَمِيعَ حَوَائِجِي وَ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا وَ تَوْسِعَ عَلَيَّ مِنَ الرِّزْقِ مَا تُبَلِّغُنِي بِهِ شَرَفَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ مَوْلَايَ بِسْمِ اللَّهِ تَعْنَتْ [اسْتَعْنَتْ فَصَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعْنَى [أَغْنَى وَ بِسْمِكَ اسْتَجِرْتُ وَ أَعْنَى بِطَاعَتِكَ عَنْ طَاعَةِ عِبَادِكَ وَ بِمَسْأَلَتِكَ عَنْ مَسْأَلَةِ خَلْقِكَ وَ انْقُلْنِي مِنْ ذُلِّ الْفَقْرِ إِلَى عِزِّ الْغِنَى وَ مِنْ ذُلِّ الْمَعَاصِي إِلَى عِزِّ الطَّاعَةِ فَقَدْ فَضَّلْتَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِنْ خَلْقِكَ جُودًا وَ كَرَمًا لَمَّا بِاسْتِحْقَاقٍ مِنِّي إِلَهِي فَلَمَكَ الْحَمْدُ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْنِي لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ وَ لَا لَائِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ وَ ارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ (راوی) گوید: آن گاه حضرت امام موسی بن جعفر علیه السلام به ما رو کرد و فرمود: «از پدرم جعفر بن محمد علیه السلام شنیدم که به نقل از پدرانش (علیهم السلام) از امیر مؤمنان علیه السلام نقل می‌فرمود: که آن حضرت این سخن را از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم شنید: به نعمت‌های پروردگار توانای خویش اعتراف کنید و از همه‌ی گناهانتان بدو باز گردید که او بندگان سپاس گزار خود را دوست می‌دارد.» (راوی) گوید: آن گاه به نماز برخاستیم و همه رفتند. گرد آمدن دیگرشان برای خواندن نامه‌ی حاوی مرگ موسای عباسی و بیعت برای هارون بود!

شیخ علی بن محمد بن یوسف حرّانی - شیخ ابو عبد الله محمد ابن عبد الله بن ابراهیم بن جعفر نعمانی کاتب رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ - ابو علی (محمد) بن همام - ابراهیم بن اسیحاق نهاوندی - ابو عبد الله حسّین ابن علی اهوازی - پدرش، علی بن مهزیار اهوازی: شنیدم مولایم امام هفتم علیه السلام این دعا را - که دعای اعتقاد است - می‌خواند: اِلٰهَی اِنَّ ذُنُوْبِیْ وَ کَثْرَتَهَا قَدْ عَبَّرَتْ وَجْهَیْ عِنْدَکَ وَ حَبَبْتَنِیْ عَنِ اسْتِیْهَالِ رَحْمَتِکَ وَ بَاعَدْتَنِیْ عَنِ اسْتِیْجَارِ مَغْفِرَتِکَ وَ لَوْ لَمَّا تَعَلَّقَیْ بِالْاِیْتِکَ وَ تَمَسَّکَی بِالرَّجَاءِ لَمَّا وَعَدْتَ اَمْتَالِیْ مِنَ الْمُسْرِفِیْنَ وَ اَشْبَاهِیْ مِنَ الْخَاطِئِیْنَ بِقَوْلِکَ یَا عِبَادِی الَّذِیْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰی اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ یَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِیْعًا اِنَّهُ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ وَ حِذَرْتُ الْقَانِطِیْنَ مِنْ رَّحْمَتِکَ فَقُلْتُ وَ مَنْ یَقْنَطُ مِنْ رَّحْمَةِ رَبِّهِ اِلَّا الضَّالُّوْنَ ثُمَّ نَدَبْتَنَا بِرَحْمَتِکَ اِلٰی دُعَائِکَ فَقُلْتُ اَدْعُوْنِیْ اَسْتَجِبْ لَکُمْ اِنَّ الَّذِیْنَ یَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِیْ سَیَدْخُلُوْنَ جَهَنَّمَ دَاخِرِیْنَ اِلٰهَی لَقَدْ کَانَ ذُلُّ الْاِیَّاسِ عَلٰی مُسْتِمْلًا وَ الْقُنُوْطُ مِنْ رَحْمَتِکَ بِیْ مُلْتَحِفًا اِلٰهَی قَدْ وَعَدْتَ الْمُحْسِنَ ظَنَّهُ بِکَ ثَوَابًا وَ اَوْعَدْتَ الْمُسِیْءَ ظَنَّهُ بِکَ عِقَابًا اَللّٰهُمَّ وَ قَدْ اُسْبِلَ دَمْعِیْ حُسْنُ طَنِّیْ بِکَ فِی عِتْقِ رَقَبَتِیْ مِنَ النَّارِ وَ تَعْمِدِ زَلِّیْ وَ اِقَالِهِ عَثْرَتِیْ وَ قُلْتُ وَ قَوْلُکَ الْحَقُّ لَا خُلْفَ لَهُ وَ لَا تَبْدِیْلَ - یَوْمَ نَدْعُوْا کُلَّ اُنَاسٍ بِاِمَامِهِمْ ذَلِکَ یَوْمُ النُّشُوْرِ فَاِذَا نَفَخَ فِی الصُّوْرِ وَ بُعِثَ مَا فِی الْقُبُوْرِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اُفِرُّ وَ اُشْهَدُ وَ اَعْتَرِفُ وَ لَا اُجْحِدُ وَ اَسِرُّ وَ اُظْهَرُ وَ اُعْلِنُ وَ اُبْطِنُ بِاَنَّکَ اَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ وَ حِدَکَ لَا شَرِیْکَ لَکَ وَ اَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُکَ وَ رَسُوْلُکَ وَ اَنْ عَلِیًّا اَمِیْرَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَ سَیِّدُ الْوَصِیَّیْنَ وَ وَاْرَثَ عِلْمَ النَّبِیِّیْنَ وَ قَاتَلَ الْمُشْرِکِیْنَ وَ اِمَامَ الْمُتَّقِیْنَ وَ مُبِیْرَ الْمُنَافِقِیْنَ وَ مُجَاهِدُ النَّاکِثِیْنَ وَ الْقَاسِطِیْنَ وَ الْمِیَارِقِیْنَ اِمَامِیْ وَ مَحَبَّتِیْ وَ مَنْ لَمَّا اَتَقَّ بِالْاَعْمَالِ وَ اِنْ زَكَتْ وَ لَا اَرَاهَا مُنْجِیَّةً لِّیْ وَ اِنْ صِلَحَتْ اِلَّا بِوَلَايَتِهِ وَ الْاِیْتِمَامِ بِهِ وَ الْاِقْرَارِ بِفَضَائِلِهِ وَ الْقَبُوْلِ مِنْ حَمَلَتِهَا وَ التَّسْلِیْمِ لِرُؤُوْسِهَا اَللّٰهُمَّ وَ اُقِرُّ بِاَوْصِيَّائِهِ مِنْ اَنْبِيَائِهِ اَئِمَّةً وَ حُجَجًا وَ اَدِلَّةً وَ شُرُجًا وَ اَعْلَامًا وَ مَنَارًا وَ سِيَادَةً وَ اَبْرَارًا وَ اَدِیْنَ بِسَرِّهِمْ وَ جَهْرِهِمْ وَ بَاطِنِهِمْ وَ ظَاهِرِهِمْ وَ حَیْهِمْ وَ مَوْتِهِمْ وَ شَاهِدِهِمْ وَ غَائِبِهِمْ لَمَّا شَكَّ فِیْ ذَلِکَ وَ لَا اَرِیْتَابَ وَ لَا تَحَوُّلَ عَنْهُ وَ لَا اِنْقِلَابَ اَللّٰهُمَّ فَادْعِنِیْ یَوْمَ حَشْرِیْ وَ حِیْنَ تَسْرِیْ بِاِمَامَتِهِمْ وَ اخْشَرْنِیْ فِی زُمْرَتِهِمْ وَ اَكْتَبْنِیْ فِی اَصْحَابِهِمْ وَ اجْعَلْنِیْ مِنْ اِخْوَانِهِمْ وَ اَنْقِذْنِیْ بِهِمْ یَا مَوْلَایْ مِنْ حَرِّ النَّیْرَانِ فَاِنَّکَ اِنْ اَغْفَيْتَنِیْ مِنْهَا کُنْتُ مِنَ الْفَائِزِیْنَ اَللّٰهُمَّ وَ قَدْ اُضِیْبَحْتُ فِی یَوْمِیْ هَذَا لَا ثَقَّةَ لِیْ وَ لَا مَلْجَأَ وَ لَا مُلْتَجَاً غَیْرَ مَنْ تَوَسَّلْتُ بِهِمْ اِلَیْکَ مِنْ اَلِ رَسُوْلِکَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَ عَلٰی اَمِیْرِ الْمُؤْمِنِیْنَ وَ عَلٰی سَیِّدَتِیْ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ وَ الْاَئِمَّةِ مِنْ وُلْدِهِمْ وَ الْحُجَّةِ الْمَسْتُورَةِ مِنْ ذُرِّیَّتِهِمُ الْمَرْجُوِّ لِلْاَمَّةِ مِنْ بَعْدِهِمْ وَ خَیْرَتِکَ عَلَیْهِمْ وَ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ اَللّٰهُمَّ فَاجْعَلْهُمْ حَصْنِیْ مِنَ الْمَکَارِهِ وَ مَعْقِلِیْ مِنَ الْمَخَافِیْ وَ نَجْنِیْ بِهِمْ مِنْ کُلِّ عِدُوٍّ طَاغٍ وَ فَاسِقٍ بَاغٍ وَ مِنْ شَرِّ مَا اَعْرِفُ وَ مَا اُنْکِرُ وَ مَا اسْتَتِرَ عَلَیَّ وَ مَا اُبْصِرُ وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ دَابَّةٍ رَبِّیْ اَخِذْ بِنَاصِیَّتِهَا اِنَّ رَبِّیْ عَلٰی صِرَاطٍ مُسْتَقِیْمٍ اَللّٰهُمَّ بَوَسِّیْلِیْ اِلَیْکَ بِهِمْ وَ تَقَرُّبِیْ بِمَحَبَّتِهِمْ افْتَحْ عَلَیْ اَبْوَابِ رَحْمَتِکَ وَ مَغْفِرَتِکَ وَ حَبِّبْنِیْ اِلَیْ خَلْقِکَ وَ جَنِّبْنِیْ عِدَاؤَهُمْ وَ بُغْضَهُمْ - اِنَّکَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ اَللّٰهُمَّ وَ لِكُلِّ مُتَوَسِّلٍ ثَوَابٌ وَ لِكُلِّ ذِی شَفَاعَةٍ حَقٌّ فَاَسْأَلُکَ بِمَنْ جَعَلْتَهُ اِلَیْکَ سَبَبِیْ وَ قَدَمْتَهُ اَمَامَ طَلِبَتِیْ اَنْ تُعَرِّفَنِیْ بِرَحْمَتِکَ یَوْمِیْ هَذَا وَ عَامِیْ هَذَا وَ شَهْرِیْ هَذَا اَللّٰهُمَّ فَهَمْ مُعَوَّلِیْ فِی شِدَّتِیْ وَ رَخَائِیْ وَ عَافِیَّتِیْ وَ بَلَائِیْ وَ نَوْمِیْ وَ یَقَظَّتِیْ وَ ظَغْنِیْ وَ اِقَامَتِیْ وَ عُسْرِیْ وَ یُسْرِیْ وَ صَبَاحِیْ وَ مَسَائِیْ وَ مُقْبَلِیْ وَ مُتَوَایِ اَللّٰهُمَّ فَلَا تُخْلِنِیْ بِهِمْ مِنْ نِعْمَتِکَ وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِیْ مِنْ رَحْمَتِکَ وَ لَا تَقْتِنِیْ بِاِعْلَاقِ اَبْوَابِ الْاَرْزَاقِ وَ اَنْسِدَادِ مَسَالِکِهَا وَ افْتَحْ لِیْ مِنْ لَدُنْکَ فَتْحًا یَسِیْرًا وَ اجْعَلْ لِیْ مِنْ کُلِّ ضَنْکٍ مَخْرَجًا وَ اِلٰی کُلِّ سَبْعَةٍ مِنْهَا بِرَحْمَتِکَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ اَللّٰهُمَّ وَ اجْعَلِ اللَّیْلَ وَ النَّهَارَ مُخْتَلِفِیْنَ عَلَیَّ بِرَحْمَتِکَ وَ مَعَا فَاتِکَ وَ مِنْکَ وَ فَضْلِکَ وَ لَا تُفْقِرْنِیْ اِلٰی اَحَدٍ مِنْ خَلْقِکَ بِرَحْمَتِکَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ - اِنَّکَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ وَ بِکُلِّ شَیْءٍ مُّحِیْطٌ وَ حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِیْلُ

۳ - دعایی مستجاب از آن حضرت

روایت است که این دعا از حضرت ابو ابراهیم موسی بن جعفر صادق صَلَوَاتُ اللّٰهِ عَلَیْهِ است. هر غم زده‌ای آن را بخواند، غمش زدوده می‌گردد و هر اندوهگینی بخواند، خداوند اندوهش را می‌برد و عذاب قبر را از او باز می‌دارد و روزی‌اش افزون می‌شود و در رستاخیز با راستان و شهیدان و نیکان برانگیخته می‌گردد و پاداش او نزد خدای بزرگ به شمار همه‌ی خوانندگان حق است و

چیزی نمی‌خواهد مگر آن که خداوند بدو می‌دهد و همه‌ی گناهانش را می‌آمرزد؛ هر چند به اندازه‌ی ریگستان بیابان عالج باشد.

آغاز دعا: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَثْنَى عَلَيْكَ وَمَا عَسَى أَنْ يَبْلُغَ مِنْ ثَنَائِي عَلَيْكَ وَمَجْدِكَ مَعَ قَلْبِهِ عَمَلِي وَقَصْرِ ثَنَائِي وَأَنْتَ الْخَالِقُ وَأَنَا الْمَخْلُوقُ وَأَنْتَ الرَّازِقُ وَأَنَا الْمَرْزُوقُ وَأَنْتَ الرَّبُّ وَأَنَا الْمَرْبُوبُ وَأَنْتَ الْقَوِيُّ وَأَنَا الضَّعِيفُ إِلَيْكَ وَأَنْتَ أَهْلُ الثَّقَوِي وَأَنَا السَّائِلُ وَأَنْتَ الْغَنِيُّ لَا يَزُولُ مُلْكُكَ وَلَا يَبِيدُ عِزُّكَ وَلَا تَمُوتُ وَأَنَا خَلَقْتُ أَمُوتُ وَأَزُولُ وَأَفْنَى وَأَنْتَ الصَّمَدُ الَّذِي لَا تَطْعُمُ الْفَرْدُ الْوَاحِدُ بِغَيْرِ شَيْءٍ وَالْقَائِمُ بِلَا مِدَّةٍ وَالْبَاقِي إِلَى غَيْرِ غَايَةٍ وَالْمَتَوَحِّدُ بِالْقُدْرَةِ وَالْغَالِبُ عَلَى الْأُمُورِ بِلَا زَوَالٍ وَلَا فَنَاءٍ تُعْطِي مَنْ تَشَاءُ كَمَا تَشَاءُ الْمَعْبُودُ بِالْعِبَادَةِ الْمَحْمُودُ بِالنِّعَمِ الْمَرْهُوبُ بِالنِّقَمِ حَتَّى لَا يَمُوتَ صِدْقٌ لَا يُطْعَمُ قِيَوْمٌ لَا يَنَامُ وَجَبَّارٌ لَا يَظْلَمُ وَ مُحْتَجِبٌ لَا يُرَى سَمِيعٌ لَا يَشْكُ بَصِيرٌ لَا يَزْتَابُ غَنِيٌّ لَا يَحْتَاجُ عَالِمٌ لَا يَجْهَلُ خَبِيرٌ لَا يَذْهَلُ ابْتَدَأْتَ الْمَجْدَ بِالْعِزِّ وَتَعَطَّفْتَ الْفَخْرَ بِالْكَبرِيَاءِ وَتَجَلَّلْتَ الْبَهَاءَ بِالْمَهَابَةِ وَالْجَمَالَ بِالنُّورِ وَاسْتَشْعَرْتَ الْعِظَمَةَ بِالسُّلْطَانِ الشَّامِخِ وَالْعِزَّ بِالْبَازِخِ وَالْمُلْكَ بِالظَّاهِرِ وَالشَّرَفَ بِالْقَاهِرِ وَالْكَرَمَ بِالْفَاحِرِ وَالتُّورَ السَّاطِعَ وَالْآلَاءِ الْمُتَظَاهِرَةَ وَالْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى وَالنِّعَمِ السَّابِقَةَ وَالْمِنَّةِ الْمُتَقَدِّمَةَ وَالرَّحْمَةَ الْوَاسِعَةَ كُنْتَ إِذْ لَمْ يَكُنْ شَيْءٌ وَكَانَ عَرْشُكَ عَلَى الْمَاءِ إِذْ لَا أَرْضَ مِدْحِيَّةٍ وَلَا سَمَاءَ مَبْنِيَّةٍ وَلَا شَمْسٌ تُضِيءُ وَلَا قَمَرٌ يَجْرِي وَلَا نَجْمٌ يَسِيرُ وَلَا كَوْكَبٌ دُرِّي وَلَا سَحَابَةٌ مُنْشَأَةٌ وَلَا دُنْيَا مَعْلُومَةٌ وَلَا آخِرَةٌ مَفْهُومَةٌ وَتَبَقَّى وَحْدَكَ وَحْدَكَ كَمَا كُنْتَ وَحْدَكَ عَلِمْتَ مَا كَانَ قَبْلَ أَنْ يَكُونَ وَحَفِظْتَ مَا كَانَ قَبْلَ أَنْ يَكُونَ لَا مُنْتَهَى لِنِعْمَتِكَ نَفَذَ عِلْمُكَ فِي مَا تُرِيدُ وَمَا تَشَاءُ وَسُلْطَانُكَ فِيمَا تُرِيدُ وَفِيمَا تَشَاءُ مِنْ تَبْدِيلِ الْأَرْضِ بَعْدَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتِ وَمَا ذَرَأْتَ فِيهِنَّ وَخَلَقْتَ وَبَرَأْتَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْتَ تَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ أَنْتَ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ يَدْبِعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ عِزُّكَ عَزِيزٌ وَجَارُكَ مَنِيعٌ وَأَمْرُكَ غَالِبٌ وَأَنْتَ مَلِكٌ قَاهِرٌ عَزِيزٌ فَاحِظٌ لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَ فِي الْمَلَكُوتِ وَاسْتَبْرَأْتَ بِالْجَبْرُوتِ وَحَارَتْ أَبْصَارُ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَذَهَلَتْ عُقُولُهُمْ فِي فِكْرِ عَظَمَتِكَ لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تَرَى مِنْ بُعِيدِ ارْتِفَاعِكَ وَعُلُوِّ مَكَانِكَ مَا تَحْتَ الثَّرَى وَ مُنْتَهَى الْأَرْضِ بَيْنَ السُّفْلَى مِنْ عِلْمِ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى وَالظُّلُمَاتِ وَالْهُوَى وَتَرَى بَثَّ الدَّرِّ فِي الثَّرَى وَتَرَى قُوَّامَ الثَّمَلِ عَلَى الصِّفَا وَتَسْمَعُ خَفَقَانَ الطَّيْرِ فِي الْهَوَاءِ وَتَعْلَمُ ثَقْلَبَ السَّارَى فِي الْمَاءِ - تُعْطِي السَّائِلَ وَتَنْصُرُ الْمَظْلُومَ وَتُجِيبُ الْمُضْطَرَّ وَتُؤْمِنُ الْخَائِفَ وَتَهْدِي السَّيْلَ وَتَجْبِرُ الْكَسِيرَ وَتُغْنِي الْفَقِيرَ قَضَاؤُكَ فَضْلٌ وَحُكْمُكَ عَدْلٌ وَأَمْرُكَ جَزْمٌ وَعِيدُكَ صِدْقٌ وَمَشِيئَتُكَ عَزِيزٌ وَقَوْلُكَ حَقٌّ وَكَلَامُكَ نُورٌ وَطَاعَتُكَ نَجَاةٌ لَيْسَ لَكَ فِي الْخَلْقِ شَرِيكَ وَلَوْ كَانَ لَكَ شَرِيكَ لَتَشَابَهَ عَلَيْنَا وَلَمَذْهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّا عُلُوًّا كَبِيرًا جَلَّ قَدْرُكَ عَنْ مُجَاوَرَةِ الشُّرَكَاءِ وَتَعَالَيْتَ عَنْ مُحَاظَةِ الْخُلَطَاءِ وَتَقَدَّسْتَ عَنْ مُلَامَسَةِ النِّسَاءِ فَلَا وَلَدَ لَكَ وَلَا وَلَدَ كَذَلِكَ وَصِفْتَ نَفْسَكَ فِي كِتَابِكَ الْمَكْنُونِ الْمُطَهَّرِ الْمُنَزَّلِ الْبَرْهَانِ الْمُضِيءِ الَّذِي أَنْزَلْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ الْقُرْشِيِّ الرَّكِيِّ النَّقِيِّ الْأَبْطَحِيِّ الْمُضَرِّيِّ الْهَاشِمِيِّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ وَرَحِمَ وَكَرَّمَ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ذَلَّ كُلُّ عَزِيزٍ لِعِزَّتِكَ وَصَغُرَتْ كُلُّ عَظَمَةٍ لِعَظَمَتِكَ وَلَا يُفِرُّعُكَ لَيْلٌ دَامِسٌ وَلَا قَلْبٌ هَاجِسٌ وَلَا جَبَلٌ يَبَاذِخُ وَلَا عُلُوٌّ شَامِتٌ وَلَا سَمَاءٌ ذَاتُ أَجْرَاجٍ وَلَا بَحَارٌ ذَاتُ أَمْوَاجٍ وَلَا حُجُبٌ ذَاتُ أَرْتَاجٍ وَلَا أَرْضٌ ذَاتُ فِجَاجٍ وَلَا لَيْلٌ دَاجٍ وَلَا ظُلَمٌ ذَاتُ أَدْعَاجٍ وَلَا سَهْلٌ وَلَا جَبَلٌ وَلَا بَرٌّ وَلَا بَحْرٌ وَلَا شَجَرٌ وَلَا مَدَرٌ وَلَا يُسْتَسَرُّ مِنْكَ شَيْءٌ وَلَا يَحُولُ دُونَكَ سِرٌّ وَلَا يَفُوتُكَ شَيْءٌ السُّرُّ عِنْدَكَ عَلَانِيَةٌ وَالْغَيْبُ عِنْدَكَ شَهَادَةٌ تَعْلَمُ وَهُمْ الْقُلُوبُ وَرَجَمَ الْغُيُوبِ وَرَجَعَ الْأَلْسُنَ وَخَانَنَهُ الْأَعْيُنَ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ وَأَنْتَ رَجَاؤُنَا عِنْدَ كُلِّ شِدَّةٍ وَغِيَاثُنَا عِنْدَ كُلِّ مَحَلٍّ وَسَدَنَّا فِي كُلِّ كَرْبِهِهِ وَنَاصِرُنَا عِنْدَ كُلِّ ظَالِمٍ وَقَوَّتُنَا فِي كُلِّ ضَعْفٍ وَبَلَاغُنَا فِي كُلِّ عَجْزٍ مِنْ كَرْبِهِهِ وَشِدَّةٍ ضَعُفَتْ فِيهَا الْقُوَّةُ وَقَلَّتْ فِيهَا الْحِيلَةُ أَسْلَمْنَا فِيهَا الرَّفِيقُ وَخَذَلْنَا فِيهَا الشَّفِيقُ أَنْزَلْتَهَا بِكَ يَا رَبِّ وَلَمْ تَزُجْ غَيْرَكَ فَفَرَّجْتَهَا وَخَفَّفْتَ ثِقَلَهَا وَكَشَفْتَ عَمَرَتَهَا وَكَفَيْتَنَا إِيَّاهَا عَمَّنْ سِوَاكَ فَلَكَ الْحَمْدُ أَفْلَحَ سَائِلُكَ وَأَنْجَحَ طَالِبُكَ وَعَزَّ جَارُكَ وَرَبَّحَ مَتَاجِرُكَ وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ وَتَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ وَعَلَا مُلْكُكَ وَغَلَبَ أَمْرُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ أَسْأَلُكَ يَا رَبِّ بِأَسْمَائِكَ الْمُتَعَالِيَاتِ الْمَكْرَمَةِ الْمُطَهَّرَةِ الْمُقَدَّسَةِ الْعَزِيزَةِ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي بَعَثَ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ قُلْتَ إِنِّي أَنَا اللَّهُ فِي الدَّهْرِ الْبَاقِي وَبِعِلْمِكَ الْغَيْبِ وَبِقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ وَبِاسْمِكَ الَّذِي هُوَ مَكْتُوبٌ حَوْلَ كُرْسِيِّكَ وَبِكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ يَا أَعَزَّ مَذْكُورٍ وَأَقْدَمَهُ فِي الْعِزِّ وَأَدْوَمَهُ فِي

الْمَلِكِ وَالْمَلَكُوتِ يَا رَحِيمًا بِكُلِّ مُسْتَرْحِمٍ وَيَا رُءُوفًا بِكُلِّ مُسِيكِينَ وَيَا أَقْرَبَ مَنْ دُعِيَ وَ أَسْرِعَهُ إِجَابَةً وَيَا مُفْرَجًا عَنْ كُلِّ مُلْهُوفٍ وَيَا خَيْرَ مَنْ طُلِبَ إِلَيْهِ الْخَيْرُ وَ أَسْرِعَهُ إِعْطَاءً وَ نَجَاحًا وَ أَحْسَنَهُ عَطْفًا وَ تَفَضُّلاً يَا مَنْ خَافَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورِهِ الْمُتَوَقِّدِ حَوْلَ كُرْسِيِّهِ وَ عَرْشِهِ صَافُونَ مُسَبِّحُونَ طَائِفُونَ خَاضِعُونَ مُذْعِنُونَ - يَا مَنْ يُشْتَكَى إِلَيْهِ مِنْهُ وَيَرْغَبُ مِنْهُ إِلَيْهِ مَخَافَةً عَذَابِهِ فِي سَهَرِ اللَّيَالِي يَا فَعَالَ الْخَيْرِ وَلَا يَزَالُ الْخَيْرُ فَعَالَهُ يَا صَالِحَ خَلْقِهِ يَوْمَ يَبْعَثُ خَلْقَهُ وَ عِبَادَهُ بِالسَّاهِرَةِ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ يَا مَنْ إِذَا هُمْ بِشَيْءٍ أَمْضَاهُ يَا مَنْ قَوْلُهُ فَعَالَهُ يَا مَنْ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَا يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ غَيْرُهُ يَا مَنْ خَصَّ نَفْسَهُ بِالْخُلْدِ وَ الْبَقَاءِ وَ كَتَبَ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ الْمَوْتَ وَ الْفَنَاءَ يَا مَنْ يُصَوِّرُ فِي الْأَرْحَامِ مَا يَشَاءُ يَا مَنْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَ أَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا لَا شَرِيكَ لَكَ فِي الْمُلْكِ وَ لَا وَلِيَّ لَكَ مِنَ الذُّلِّ تَعَزَّزْتَ بِالْجَبَرُوتِ وَ تَقَدَّسْتَ بِالْمَلَكُوتِ وَ أَنْتَ حَيٌّ لَمَّا تَمُوتُ وَ أَنْتَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ قِيَوْمٌ لَمَّا تَتِمَّ قَاهِرٌ لَمَّا تُغْلَبُ وَ لَمَّا تُرَامْ ذُو الْيَأْسِ الَّذِي لَا يُسْتَصَامُ أَنْتَ مَالِكُ الْمُلْكِ وَ مُجْرَى الْفُلْكِ تُعْطَى مِنْ سِعَةِ وَ تَمْنَعُ مِنْ قُدْرَةٍ - تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَ تَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَ تُعَزِّزُ مَنْ تَشَاءُ وَ تَدِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَ تُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ تُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ تَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُؤَلَّانَا وَ سَيِّدِنَا وَ رَسُولَكَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِكَ الْخَالِصِ وَ صَفِيَّكَ الْمُسْتَخْصَصِ الَّذِي اسْتَخْصَيْتَهُ بِالْحَيَاةِ وَ التَّفْوِيزِ وَ ائْتَمَّنْتَهُ عَلَيَّ وَحِيكَ وَ مَكُونِ سِرِّكَ وَ خَفَيْ عِلْمِكَ وَ فَضَّلْتَهُ عَلَيَّ مِنْ خَلْقِكَ وَ قَرَّبْتَهُ إِلَيْكَ وَ اخْتَرْتَهُ مِنْ بَرِيَّتِكَ الْبَشِيرِ النَّذِيرِ السَّرَاحِ الْمُنِيرِ الَّذِي أَبَدَتْهُ بِسُلْطَانِكَ وَ اسْتَخْلَصْتَهُ لِنَفْسِكَ وَ عَلَيَّ أَخِيهِ وَ وَصِيِّهِ وَ صَهْرِهِ وَ وَارِثِهِ وَ الْخَلِيفَةِ لَكَ مِنْ بَعْدِهِ فِي خَلْقِكَ وَ أَرْضِكَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَ عَلَيَّ ابْنَتِهِ الْكَرِيمَةِ الْفَاضِلَةِ الطَّاهِرَةِ الزَّاهِرَةِ [الزَّهْرَاءِ] الْعَرَاءِ فَاطِمَةَ وَ عَلَيَّ وَلَدَيْهَا الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ سَيِّدَيِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْفَاضِلِينَ الرَّاجِحِينَ الزَّكِيِّينَ التَّقِيَّينَ الشَّهِيدَيْنِ الْخَيْرَيْنِ الْفَاضِلَيْنِ وَ عَلَيَّ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ وَ سَيِّدِهِمُ ذِي الثَّنَاتِ وَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الْبَاقِرَ وَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الصَّادِقَ وَ مُوسَى بْنَ جَعْفَرَ الْكَاضِمَ وَ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا وَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الْجَوَادَ وَ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ الْهَادِيَ وَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ الْعَسْكَرَيْنِ وَ الْمُتَنْظِرَ لِأَمْرِكَ وَ الْقَائِمَ فِي أَمْرِكَ بِمَا يُؤْزِئُكَ وَ الْحُجَّةَ عَلَى خَلْقِكَ وَ الْخَلِيفَةَ لَكَ عَلَى عِبَادِكَ الْمَهْدِيِّ بْنِ الْمَهْدِيِّينَ الرَّشِيدِ الْمُرْشِدِ ابْنِ الْمُرْشِدِينَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ صَلَاحًا تَامَةً عَامَّةً دَائِمَةً نَامِيَةً بَاقِيَةً شَامِلَةً مُتَوَاصِلَةً وَ أَنْ تَغْفِرَ لَنَا وَ تَرْحَمَنَا وَ تَفْرِّجَ عَنَّا كَرْبَنَا وَ هَمَّنَا وَ عَمَّنَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَ لَمَّا أَسْأَلُ غَيْرَكَ وَ أَرْغَبُ إِلَيْكَ وَ لَمَّا أَرْغَبُ إِلَى سِوَاكَ وَ أَسْأَلُكَ بِجَمِيعِ مَسَائِلِكَ وَ أَحْبَبَّهَا إِلَيْكَ وَ أَدْعُوكَ وَ أَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ وَ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِأَحَبِّ مَسَائِلِكَ إِلَيْكَ وَ أَحْظَاهَا عِنْدَكَ وَ كُلُّهَا حَظِّي عِنْدَكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَرْزُقَنِي الشُّكْرَ عِنْدَ النِّعَمِ وَ الصَّبْرَ عِنْدَ الْبَلَاءِ وَ النَّصْرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ وَ أَنْ تُعْطِيَنِي خَيْرَ السَّفَرِ وَ الْحَضَرِ وَ الْقُضَاءِ وَ الْقَدَرِ وَ خَيْرَ مَا سَبَقَ فِي أَمِّ الْكِتَابِ وَ خَيْرَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُسْنَ ذِكْرِ الذَّاكِرِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَ ارْزُقْنِي خُشُوعَ الْخَاشِعِينَ وَ عَمَلَ الصَّالِحِينَ وَ صَبْرَ الصَّابِرِينَ وَ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ وَ سِعَادَةَ الْمُتَّقِينَ وَ قَبُولَ الْفَائِزِينَ وَ حُسْنَ عِبَادَةِ الْعَابِدِينَ وَ تَوْبَةَ التَّائِبِينَ وَ إِجَابَةَ الْمُخْلِصِينَ وَ يَقِينَ الصَّادِقِينَ وَ الْبَشِيْرَةَ مَحَبَّتِكَ وَ الْهَمْمَةَ الْخَشْيَةَ لَكَ وَ اتِّبَاعَ أَمْرِكَ وَ طَاعَتِكَ - وَ نَجِّنِي مِنْ سَخَطِكَ وَ اجْعَلْ لِي إِلَى كُلِّ خَيْرٍ سَبِيلًا وَ لَمَّا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ عَلَيَّ سَبِيلًا وَ لَمَّا لِلْإِسْلَامِ وَ أَكْفِنِي شَرَّهُمَا وَ شَرَّ ذَلِكَ كُلِّهِ وَ عَلَانِيَتَهُ وَ سِرَّهُ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْإِسْتِغْدَادَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَ اكْتِسَابَ الْخَيْرِ قَبْلَ الْفُوتِ حَتَّى تَجْعَلَ ذَلِكَ عِدَّةً فِي آخِرَتِي وَ أُنْسًا لِي فِي وَحْشَتِي يَا وَلِيَّ نِعْمَتِي اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَ تَجَاوَزْ عَنْ زَلَّتِي وَ أَقْلَبْ عَثْرَتِي وَ فَرِّجْ عَنِّي كُرْبَتِي وَ أَبْرِدْ بِإِجَابَتِكَ حَرَّ غُلَّتِي وَ أَفْضِ لِي حَاجَتِي وَ سِدِّ بِغَنَّاكَ فَاقَتِي وَ أَعِنِّي فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَحْسِنْ مَعُونَتِي وَ ارْحَمْ فِي الدُّنْيَا غُرْبَتِي وَ عِنْدَ الْمَوْتِ صِرْعَتِي وَ فِي الْقَبْرِ وَحْشَتِي وَ بَيْنَ أَطْيَاقِ الثَّرَى وَخِدَتِي وَ لَقْنِي عِنْدَ الْمَسْأَلَةِ حُجَّتِي وَ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَ لَا تُؤَاخِذْنِي عَلَى زَلَّتِي وَ طَيَّبْ لِي مَضْجِعِي وَ هُنَّئِي مَعِيشَتِي يَا صَاحِبِي الشَّفِيقَ وَ يَا سَيِّدِي الرَّفِيقَ وَ يَا مُوْنِسِي فِي كُلِّ طَرِيقٍ وَ يَا مَخْرَجِي مِنْ حَلْقِ الْمَضْطَبِّ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَ يَا مُفْرَجَ كُرْبِ الْمَكْرُوبِينَ وَ يَا حَبِيبَ النَّائِبِينَ يَا قُرَّةَ عَيْنِ الْعَابِدِينَ يَا نَاصِرَ أَوْلِيَائِهِ الْمُتَّقِينَ يَا مُوْنِسَ أَجْبَائِهِ الْمُسْتَوْحِشِينَ وَ يَا مَالِكَ يَوْمَ الدِّينِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ بِكَ اعْتَصَمْتُ وَ بِكَ وَثِقْتُ وَ عَلَيَّكَ تَوَكَّلْتُ وَ إِلَيْكَ أَتَيْتُ وَ بِكَ اخْتَجَرْتُ وَ إِلَيْكَ هَرَبْتُ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَعْطِنِي الْخَيْرَ فِيمَنْ أَعْطَيْتَ وَ اهْدِنِي فِي مَنْ هَدَيْتَ وَ عَافِنِي فِي مَنْ عَافَيْتَ وَ اكْفِنِي فِي مَنْ كَفَيْتَ وَ قِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ فَإِنَّكَ تَقْضِي وَ لَا يُقْضَى

عَلَيْكَ لَمَّا مَنَعَ لِمَا أُعْطِيَْتَ وَلَمَّا مُضِلَّ لِمَنْ هَدَيْتَ وَلَمَّا مُذِلَّ لِمَنْ وَالَيْتَ وَ لَمَّا نَصَرَ لِمَنْ عَادَيْتَ وَ لَمَّا مَلَجَأَ وَ لَمَّا مُلْتَجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ
فَوَضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ أَرْزُقْنِي الْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَ السَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ زَرٍّ يَا سَامِعَ كُلِّ صَوْتٍ يَا مُخَيِّ كُلِّ نَفْسٍ بَعْدَ الْمَوْتِ يَا مَنْ لَا يَخَافُ
الْقَوْتَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْلِبْ لِي الرِّزْقَ جَلْبًا فَإِنِّي لَا أَشِيْطُوعُ لَهُ طَلَبًا وَ لَا تَضْرِبْ بِالطَّلَبِ وَجْهِي وَ لَا تَحْرِمْنِي رِزْقِي وَ لَا
تَحْبِسْ عَنِّي إِجَابَتِي وَ لَا تُوقِفْ مَسْأَلَتِي وَ لَا تُطِلْ حَيْرَتِي وَ شَفِّعْ وَلَاتِي وَ وَسِيَلَتِي بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَ صَفِيَّتِكَ وَ خَالِصَتِكَ وَ خَالِصَتِكَ وَ
رَسُولِكَ النَّذِيرِ الْمُنْذِرِ الطَّاهِرِ وَ أَخِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ قَائِدِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى جَنَّاتِ النَّعِيمِ وَ بِفَاطِمَةَ الْكَرِيمَةِ الزَّاهِرَةِ الطَّاهِرَةِ وَ الْأَنَمَةِ
مِنْ ذُرِّيَّتِهِمُ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ صَلِّ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَ أَرْزُقْنِي رِزْقًا وَاسِعًا وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ فَقَدْ تَقَدَّمْتُ وَ سَيَلْتِي بِهِمْ إِلَيْكَ وَ تَوَجَّهْتُ
بِكَ إِلَيْكَ يَا بَرُّ يَا رَعُوفُ يَا رَحِيمُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا ذَا الْمَعَارِجِ فَإِنَّكَ تَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ - اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ
ارْحَمْنَا وَ اغْتِنْنَا مِنَ النَّارِ وَ اخْنَمْنَا لَنَا بِخَيْرٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ آمِينَ آمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

۴ - تَعْوِذِ امام هفتم عَلَيْهِ السَّلَام؛ آن گاه که در بَرَكَةِ السَّبَّاح (کودال درندگان) افکنده شدند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَغَدَهُ وَ نَصَرَ عَبْدَهُ وَ أَعَزَّ جُنْدَهُ وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ - وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ فِي حِمَى اللَّهِ الَّذِي لَا يُسْتَبَاحُ وَ سِتْرِهِ الَّذِي لَا تَهْتِكُهُ الرِّيحُ وَ لَا تُحْرِقُهُ الرَّمَاحُ وَ ذِمَّةُ اللَّهِ الَّتِي لَا تُخْفَرُ وَ فِي
عِزِّهِ اللَّهُ الَّتِي لَا تُسْتَدَلُّ وَ لَا تُفْهَرُ وَ فِي جُزْبِهِ الَّذِي لَا يُغْلَبُ وَ فِي جُنْدِهِ الَّذِي لَا يُهْزَمُ بِاللَّهِ اسْتَفْتَحْتُ وَ اسْتَجَبْتُ وَ تَعَزَّزْتُ وَ اسْتَنْصَرْتُ
وَ تَقَوَّيْتُ وَ اخْتَرْتُ وَ اسْتَيْعَنْتُ بِاللَّهِ وَ بِقُوَّةِ اللَّهِ ضَرَبْتُ عَلَى أَعْدَائِي وَ قَهَرْتُهُمْ بِحَوْلِ اللَّهِ وَ اسْتَعَنْتُ عَلَيْهِمْ بِاللَّهِ وَ فَوَضْتُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ
حَسْبِيَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ - وَ تَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَ هُمْ لَا يُبْصِرُونَ شَاهَتْ وَجُوهُ أَعْدَائِي فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ - صُمْ بِكُمْ عُمِّي فَهُمْ لَا
يَزْجِعُونَ غَلَبْتُ أَعْدَاءَ اللَّهِ بِكَلِمَةٍ اللَّهُ أَتَيْنَ مَنْ يَغْلِبُ كَلِمَتَهُ اللَّهُ فَلَجْتُ حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى أَعْدَاءِ اللَّهِ الْفَاسِقِينَ وَ جُنُودِ الْإِلَيسِ أَجْمَعِينَ لَنْ
يَضْرُوكُمْ إِلَّا أَدَى وَ إِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُولُوكُمْ الْأَذْبَارُ ثُمَّ لَا يَنْصِرُونَ. ضَرَبْتُ عَلَيْهِمُ الدَّلَّةَ أَتَيْنَ مَا تُقْفُوا - أُخْذُوا وَ قُتِلُوا تَقْتِيلًا لَا يُقَاتِلُونَكُمْ
جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بِأَسْهُمٍ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَ قُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ تَحَصَّنْتُ مِنْهُمْ
بِالْحِصْنِ الْحَصَنِ - فَمَا اسْتَطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَ مَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا فَأَوَيْتُ إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ وَ التَّجَأْتُ إِلَى الْكَهْفِ الْمَنِيعِ وَ تَمَسَّكْتُ
بِالْحَبْلِ الْمَتِينِ وَ تَدَرَّعْتُ بِهَيْبَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ - وَ تَعَوَّذْتُ بِعُوذَةِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ اخْتَرْتُ بِخَاتَمِهِ فَأَنَا أَتَيْنَ كُنْتُ كُنْتُ آمِنًا
مُطْمَئِنًّا وَ عِدْوِي فِي الْأَهْوَالِ خَيْرَانُ قَدْ حُفَّ بِالْمَهَابَةِ وَ أَلْبَسَ الدَّلَّ وَ قُمَعَ بِالصَّغَارِ وَ ضَرَبْتُ عَلَى نَفْسِي سِرَادِقَ الْحَيَاطَةِ وَ دَخَلْتُ فِي
هَيْكَلِ الْهَيْبَةِ وَ تَوَجَّجْتُ بِتَاجِ الْكَرَامَةِ وَ تَقَلَّدْتُ بِسَيْفِ الْعِزِّ الَّذِي لَا يُفْلُ وَ خَفِيتُ عَنِ الطُّنُونِ وَ تَوَارَيْتُ عَنِ الْعُيُونِ وَ أَمِنْتُ عَلَى رُوحِي وَ
سَلِمْتُ مِنْ أَعْدَائِي وَ هُمْ لِي خَاضِعُونَ وَ مَنِي خَائِفُونَ وَ عَنِّي نَافِرُونَ - كَانَتْهُمْ حُمْرٌ مُسْتَنْفَرَةٌ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ - قَصُرَتْ أَيْدِيهِمْ عَنِ
بُلُوغِي وَ صِمْتُ آذَانَهُمْ عَنِ اسْتِمَاعِ كَلَامِي وَ عَمِيتُ أَبْصَارَهُمْ عَنِ رُؤْيَايَ وَ خَرَسَتْ أَلْسِنَتُهُمْ عَنِ ذِكْرِي وَ ذَهَلَتْ عَقُولُهُمْ عَنِ مَعْرِفَتِي وَ
تَخَوَّفَتْ قُلُوبُهُمْ وَ ارْتَعَدَتْ فَرَائِصُهُمْ مِنْ مَخَافَتِي وَ انْقَلَبَتْ حُلَاهُمُ وَ انْكَسَرَتْ شَوْكَتُهُمْ وَ نَكَسَتْ رُءُوسُهُمْ وَ انْحَلَّ عِزُّهُمْ وَ تَشَتَّتْ جَمْعُهُمْ
وَ اخْتَلَفَتْ كَلِمَتُهُمْ - وَ تَفَرَّقَتْ أُمُورُهُمْ وَ ضَعُفَ جُنْدُهُمْ وَ انْهَزَمَ جَيْشُهُمْ وَ وَلُوا مُدِيرِينَ سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَ يُؤَلُّونَ الدُّبُرُ. بِلِ السَّاعَةِ
مَوْعِدُهُمْ وَ السَّاعَةِ أَذْهَى وَ أَمْرٌ عَلَوْتُ عَلَيْهِمْ بِمُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ وَ بَعَلُّوا اللَّهَ الَّذِي كَانَ يَغْلُو بِهِ عَلَى صَاحِبِ
الْخُرُوبِ مِنْكَسُ الْفُرْسَانِ مُبِيدُ الْأَقْرَانِ وَ تَعَزَّزْتُ مِنْهُمْ بِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى وَ كَلِمَاتِهِ الْعُلْيَا وَ تَجَهَّزْتُ عَلَى أَعْدَائِي بِبَاسِ اللَّهِ بِأَسِ شَدِيدٍ وَ
أَمْرٍ عَتِيدٍ - وَ أَذَلَّتُهُمْ وَ جَمَعْتُ رُءُوسَهُمْ وَ وَطَّئْتُ رِقَابَهُمْ فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لِي خَاضِعِينَ خَابَ مَنْ نَاوَانِي وَ هَلَكَ مَنْ عَادَانِي وَ أَنَا الْمُؤَيَّدُ
الْمَحْبُورُ الْمُظْفَرُ الْمَنْصُورُ قَدْ كَرَّمَنِي كَلِمَةُ التَّقْوَى وَ اسْتَمْسَكْتُ بِالْعُزَّةِ الْوُثْقَى وَ اعْتَصَمْتُ بِالْحَبْلِ الْمَتِينِ فَلَنْ يَضُرَّنِي بَغْيُ الْبَاغِينَ وَ لَا
كَيْدُ الْكَائِدِينَ وَ لَا حَسَدُ الْحَاسِدِينَ أَيْدِ الْأَبْدِينَ فَلَنْ يَصِلَ إِلَيَّ أَحَدٌ وَ لَنْ يَضُرَّنِي أَحَدٌ وَ لَنْ يَقْدَرَ عَلَيَّ أَحَدٌ بَلْ أَنَا أَدْعُوا رَبِّي وَ لَا
أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا يَا مُتَفَضِّلُ تَفَضَّلْ عَلَيَّ بِالْأَمْنِ وَ السَّلَامَةِ مِنَ الْأَعْدَاءِ وَ حُلِّ بَيْنِي وَ بَيْنَهُمْ بِالْمَلَائِكَةِ الْعَلَمَاطِ الشَّدَادِ - وَ مِدَّنِي بِالْجُنْدِ
الْكَنِيفِ وَ الْأَرْوَاحِ الْمُطِيعَةِ يَحْضُبُونَهُمْ بِالْحُجَّةِ الْبَالِغَةِ وَ يَقْدِفُونَهُمْ بِالشَّهَابِ النَّاقِبِ وَ الْحَرِيقِ الْمُلهِبِ وَ الشُّوَاطِطِ الْمُحْرِقِ وَ النَّحَاسِ النَّافِذِ

- وَ يُقْذَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ دُجُورًا وَ لَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ذَلَّلْتُهُمْ وَ زَجَرْتُهُمْ وَ عَلَوْتُهُمْ بِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِ طه وَ يس وَ الذَّارِيَاتِ وَ الطَّوَاسِئِ وَ تَنْزِيلِ وَ الْحَوَامِيمِ وَ كِهَيْصِ وَ حَمِ عَسَى وَ قِ وَ الْقُرْآنِ الْمَجِيدِ وَ تَبَارَكَ وَ نَ وَ الْقَلَمِ وَ مَا يَسْطُرُونَ وَ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ وَ بِ الطُّورِ وَ كِتَابِ مَشِيطُورٍ فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ. وَ الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ وَ السَّفْفِ الْمَرْفُوعِ وَ الْبَحْرِ الْمَشْجُورِ. إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ فَوَلَّوْا مُدْبِرِينَ وَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ نَاكِصِينَ وَ فِي دِيَارِهِمْ جَائِمِينَ - فَوَقَّعَ الْحَقُّ وَ بَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ. فَعُلُّوا هُنَالِكَ وَ انْقَلَبُوا صَاغِرِينَ. وَ أُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ - فَوَقَّاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَرُوا - وَ حَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ - وَ حَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ - وَ مَكَرُوا وَ مَكَرَ اللَّهُ وَ اللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ - الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَ قَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ. فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِنْ اللَّهِ وَ فَضْلٍ لَمْ يَمَسْسَهُمْ سُوءٌ وَ اتَّبَعُوا رِضْوَانِ اللَّهِ وَ اللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ وَ أَذْرَأُ بِكَ فِي نُحُورِهِمْ وَ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرٍ مَا عِنْدَكَ - فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ جَبْرِئِلُ عَنْ يَمِينِي وَ مِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِي وَ إِسْرَافِيلُ مِنْ وَرَائِي وَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ شَفِيعِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَ اللَّهُ مُظِلُّ عَلَى يَا مَنْ جَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا اخْجُزْ بَيْنِي وَ بَيْنَ أَعْدَائِي فَلَنْ يَصِلُوا إِلَيَّ بِسُوءٍ أَبَدًا وَ [سَتَرْتُ بَيْنِي وَ بَيْنَهُمْ سِتْرَ اللَّهِ الَّذِي سَتَرَ اللَّهُ بِهِ الْأَنْبِيَاءَ عَنِ الْفِرَاعَةِ وَ مَنْ كَانَ فِي سِتْرِ اللَّهِ كَانَ مَحْفُوظًا حَسْبِيَ اللَّهُ الَّذِي يَكْفِينِي مَا لَا يَكْفِينِي أَحَدٌ مِنْ خَلْقِهِ - وَ إِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَشْهُورًا. وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَ إِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا - إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ. وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سِدًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سِدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهْمٌ لَا يُبْصِرُونَ اللَّهُمَّ اضْرِبْ عَلَى سَرَادِقِ حِفْظِكَ الَّذِي لَا تَهْتِكُهُ الرِّيَّاحُ وَ لَا تُخْرِقُهُ الرَّمَاخُ وَ وَقِّ رُوحِي بِرُوحِ قُدْسِكَ الَّذِي مَنْ أَلْقَيْتَهُ عَلَيْهِ كَانَ مُعْظَمًا فِي أَعْيُنِ النَّاطِرِينَ وَ كَبِيرًا فِي صُدُورِ الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ - وَ وَفَّقْنِي بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى وَ أَمْثَالِكَ الْعُلْيَا لِصَلَاحِي فِي جَمِيعِ مَا أُوْمَلُّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ اصْرِفْ عَنِّي أَبْصَارَ النَّاطِرِينَ وَ اصْرِفْ عَنِّي قُلُوبَهُمْ مِنْ شَرِّ مَا يَضْمُرُونَ إِلَيَّ مَا لَا يَمْلِكُهُ أَحَدٌ غَيْرُكَ اللَّهُمَّ أَنْتَ مَلَأْدِي فِيكَ أَلُودٌ أَنْتَ مُعَاذِي فِيكَ أَعُوذُ اللَّهُمَّ إِنَّ خَوْفِي أَمْسَى وَ أَصْبَحَ مُسْتَجِيرًا بِوَجْهِكَ الْبَاقِي الَّذِي لَا يَبْلَى يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سُبْحَانَ مَنْ أَلْجَ الْبَحَارَ بِقُدْرَتِهِ وَ أَطْفَأَ نَارَ إِبْرَاهِيمَ بِكَلِمَتِهِ وَ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ بِعَظَمَتِهِ وَ قَالَ لِمُوسَى أَقْبِلْ وَ لَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ - إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُزْسِلُونَ وَ لَا تَخَفُ نَجُوتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَ لَا تَخَافُ دَرَكًا وَ لَا تَخْشَى لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى وَ مَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ إِلَيْهِ أُنِيبُ - وَ مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَ يَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا - أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ مَا شَاءَ اللَّهُ

۵ - دعایی که حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در زندان به امام کاظم علیه السلام آموختند

به سند صحیح، از عبد الله بن مالک خُزاعی روایت است که گفت: هارون مرا فراخواند و گفت: عبد الله، چه اندازه راز نگه داری؟ گفتم: ای فرمان روای مسلمانان! من بنده‌ای از غلامان توام! گفت: به آن حجره برو و هر که را در آن است باز گیر و نگاه دار تا وقتی که بخواهم. به آنجا رفتم و موسی ابن جعفر علیه السلام را در آن یافتم. وقتی آن حضرت مرا دید، سلام کردم و حضرتش را با مرکب خویش به خانه‌ی خودم آوردم. درون خانه در اتاقی زندانی‌اش کردم و کلید آن را به همراه برداشتم و خود کارهای وی را عهده دار شدم. روزها گذشت. روزی ناگهان پیک هارون رسید: نزد خلیفه بشتاب. برخاستم و به سرای او رفتم. نشسته بود. در دو سویش فرش گسترده بودند. سلام کردم. بی پاسخ گفت: امانت را چه کردی؟ گفتم: که نفهمیدم چه می‌گوید. (دوباره) پرسید: رفیق چه کرد؟ گفتم: در سلامت است. گفت: نزد او برو و ۳۰۰۰ درهم بدو بده و به خانه و خانواده‌اش باز گردان. برخاستم بروم. گفت: می‌دانی چرا؟ گفتم: نه؛ ای پیشوای مسلمانان. گفت: روی این فرش - که سوی راست من است - خوابیده بودم. در خواب دیدم کسی به من می‌گوید: هارون! موسی بن جعفر را آزاد کن. از خواب پریدم. گفتم: بود که از اندیشیدن من به او باشد. به این فرش دیگر آمدم. باز (در خواب) همان شخص را دیدم که می‌گفت: هارون! فرمان دادم تا موسی بن جعفر را رها کنی و نکردی!

برخاستم و از شیطان به خدا پناه بردم! آن گاه روی فرش که هم اکنون هستم آمدم. باز (در خواب) همو را دیدم؛ اما حربه‌ای به دست داشت که یک سرش در باختر بود و سر دیگر در خاور. به من اشاره کرد و گفت: «به خدا - ای هارون - اگر موسی بن جعفر را آزاد نکنی، این را در سینه‌ات فرو می‌کنم و از پشت بیرون می‌آورم.» این بود که در پی تو فرستادم و چنین خواستم. این را به هیچ کس مگو که می‌کشمت. در جان خودت اندیشه کن! من به خانه‌ام باز گشتم و در اتاق را گشودم و نزد موسی بن جعفر رفتم. دیدم در سجده به خواب رفته است. نشستم تا بیدار شد و سر برداشت. فرمود: «عبداللّه! فرمان را به جای آر.» گفتم: آقای من! به خدا و جدتان رسول خدا صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلِّمْ سوگندتان می‌دهم! آیا امروز دعا کردید آزاد شوید؟ فرمود: «آری. بعد از نماز واجب، سجده کردم به خواب رفتم. رسول خدا صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلِّمْ را در خواب دیدم که فرمود: موسی! می‌خواهی آزاد شوی؟ گفتم: آری، ای پیامبر خدا. فرمود: این دعا را بخوان: یَا سَابِغَ النِّعَمِ یَا دَافِعَ النَّعَمِ یَا بَارِئَ النَّسَمِ یَا مُجَلِّیَ الْهِمَمِ یَا مُعَشِّیَ الظُّلَمِ یَا کَاشِفَ الضُّرِّ وَ الْآلَمِ یَا ذَا الْجُودِ وَ الْکَرَمِ وَ یَا سَامِعَ کُلِّ صَوْتٍ یَا مُدْرِکَ کُلِّ قَوْتٍ یَا مُحِیَ الْعِظَامِ وَ هِیَ رَمِیمٌ وَ مُنْشِئُهَا بَعْدَ الْمَوْتِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِی فَرْجاً وَ مَخْرَجاً یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ مود و من تکرار می‌کردم تا شنیدم که فرمود: خداوند خواسته‌ات را پذیرفت.» در اینجا من آن چه را هارون فرمان داده بود گفتم و آن را تقدیم کردم.

گزیده دعاهای مولا حضرت ثامن الخجج علی بن موسی الرضا علیه السلام

۱ - تعویذی که در لباس آن حضرت یافتند

(راوی) گوید: بعد از رحلت امام أَبُو الْحَسَنِ الرضا علیه السلام، تعویذی آویخته (به لباس) با آن حضرت یافتند که در پایان آن نوشته بود که پدران آن حضرت عَلَيْهِمُ السَّلَام می‌فرمودند که جدشان امیر الْمُؤْمِنین علیه السلام در برابر دشمنان از این دعا استفاده می‌فرمود و آن را در غلاف شمشیر نگاه می‌داشت. در پایان آن نام‌های خداوند متعال بود و بر فرزندان خود شرط فرموده بود تا آن را در برابر کسی به کار نگیرند؛ زیرا هر که آن را بخواند، دعایش از پروردگار بزرگ و پاکیزه نام باز داشته نشود. دعا این بود:

اللَّهُمَّ بِكَ أَشْفَتُحْ وَ بِكَ أَسْتَجِجُ وَ بِ مُحَمَّدٍ صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ أَتَوَجَّهُ إِلَيْهِمْ سَهْلٌ لِي حَزُونَتُهُ وَ كُلُّ حُزُونَةٍ وَ ذَلَّلٌ لِي صَبْرُهُ وَ كُلُّ صَبْرٍ وَ أَكْفِنِي مَوْتَهُ وَ كُلُّ مَوْتٍ وَ أَرْزُقْنِي مَعْرُوفَهُ وَ وَدَّهَ وَ اضْرِفْ عَنِّي ضَرَّهُ وَ مَعَرَّتَهُ إِنَّكَ تَمْحُو مَا تَشَاءُ وَ تُثَبِّتُ وَ عِنْدَكَ أُمُّ الْكِتَابِ - أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ - إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصْعَلُوا إِلَيْكَ طَه حَم لَا يُبْصِرُونَ وَ جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالاً فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ. وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدّاً وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سَدّاً فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ - أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ سَمْعِهِمْ وَ أَبْصَارِهِمْ وَ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ لَا جَرَمَ أَنَّ اللّهُ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَ مَا يُعْلِنُونَ - فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللّهُ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَ تَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَ هُمْ لَا يُبْصِرُونَ صُمْ بِكُمْ عَمِّي فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ طَسَمَ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُحْسِنِينَ. لَعَلَّكَ بِاخِعَ نَفْسِكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ. إِنَّ نَشَأَ نُزِّلَ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةٌ فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ نام‌ها: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالْعَيْنِ الَّتِي لَا تَنَامُ وَ بِالْعِزِّ الَّتِي لَا يُرَامُ وَ بِالْمُلْكِ الَّتِي لَا يُضَامُ وَ بِالنُّورِ الَّتِي لَا يُطْفَأُ وَ بِالْوَجْهِ الَّتِي لَا يُبْلَى وَ بِالْحَيَاةِ الَّتِي لَا تَمُوتُ وَ بِالصِّدْقِ الَّتِي لَا تُفْهَرُ وَ بِالْإِيمَانِ الَّتِي لَا تُفْنَى وَ بِالْإِسْمِ الَّتِي لَا يُرَدُّ وَ بِالرُّبُوبِيَّةِ الَّتِي لَا تُسْتَدَلُّ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَ كَذَا آن گاه خواسته‌ی خویش را ذکر می‌کنی که - اگر خدا بخواهد - بر آورده خواهد شد.

۲ - تعویذ حضرت رضا علیه السلام به هنگام افکنده شدن در بَرَكَةِ السَّبَّاح

این را این چنین (در جایی) یافتیم: فَضَّلَ بْنِ رَبِيعٍ گوید: صبح روزی، هارون حَاجِبِ خویش را فراخواند و گفت: به نزد علی بن موسی بن جعفر رو و او را از زندان بیرون آر و در میان گودال درندگان بیفکن! (حَاجِبِ یاد شده گوید:) شروع کردم به نرمی و

آرامی با او سخن گفتن؛ اما بر خشم او افزوده می‌شد تا جایی که به من گفت: اگر چنین نکنی، تو را به جای وی خواهم افکند. نزد علی بن موسی علیه السلام رفتم و گفتم: پیشوای مسلمانان مرا چنین و چنان فرمان داده است. فرمود: «به فرمان عمل کن؛ من در برابر او از خدای بلند مرتبه یاری می‌جویم.» آن گاه همراه با خواندن این دعا، با من به راه افتاد. به محل گودال رسیدیم. در (ورودی) آن را گشودم و آن حضرت را وارد ساختم. چهل حیوان درنده در آن بود. از این که چون او بی به دست من کشته می‌گردد، بسیار اندوهناک و پریشان بودم. به جای خود باز گشتم. نیمه شب، خدمت کاری آمد و گفت: خلیفه می‌خواندت. رفتم. گفت: بود که دیروز بدی یا خطایی به جای آورده‌ام؛ زیرا امشب خوابی هولناک دیدم: مردانی مسلح بر من وارد شدند. در میان ایشان مردی بود با چهره‌ای چون ماه. هیبتش در دلم افتاد. کسی گفت: این علی بن ابی طالب امیر المؤمنین است. جلو رفتم تا پاهایش را ببوسم. مرا باز داشت و (این آیه را تلاوت) فرمود: «پس آیا - اگر به قدرت رسیدید - بر آنید تا در زمین تباهی کنید و از خویشانانتان ببرید؟!» (۴۸۷) آن گاه روی برگرداند و از دری (خارج و به جای دیگر) وارد شد. بیم زده از خواب پریدم. (اکنون گزارش این خواب چیست؟) گفتم: ای فرمان‌روای مسلمانان! مرا فرمودی تا علی بن موسی علیه السلام را به گودال درندگان افکنم. گفت: چه می‌گویی؟! آیا چنین کردی؟! گفتم: آری، به خدا! گفت: برو و بین در چه حالت است؟ شمع به دست، به جستجوی حضرتش رفتم. دیدم که به نماز ایستاده است و درندگان گرد حضرت او. باز گشتم و خبر را به خلیفه گفتم: باور نکرد. برخاست و (آمد و) خود نگاه افکند. آن حضرت را به همان حالت دید. صدا زد: سلام بر شما، عموزاده! (امام علیه السلام) پاسخ نفرمود تا نماز را به پایان برد. آن گاه فرمود: «سلام بر تو، عموزاده! امید نداشتم در چنین حالتی بر من سلام کنی!» گفت: از من در گذر که پوزش می‌خواهم. فرمود: «خداوند به لطف خویش نجاتمان داد؛ سپاس او را!» آن گاه (هاژون) فرمان داد آن حضرت را بیرون آورند و چنین کردند. به خدا هیچ حیوانی بیرون نیامد. وقتی به هاژون رسید، او آن حضرت را در آغوش گرفت. سپس به مجلس خویش برد و بر تخت خود نشانید. آن گاه چنین گفت: پسر عمو! اگر بخواهید، می‌توانید آسوده و خوش نزد ما بمانید؛ فرموده‌ایم تا شما و خانواده را پول و لباس دهند. فرمود: «نیازی به لباس و پول ندارم؛ اما در قُریش کسانی هستند که می‌شود میان ایشان تقسیم کرد» و گروهی را نام برد. خلیفه فرمان داد تا صَیْلَه و لباس دهند. استران پیک رسانی را هم برای بردن آن حضرت تا مقصد دل خواه فراخواند. آن حضرت پذیرفت. به من گفت: ایشان را همراهی کن. من حضرتش را تا نیمه‌ی راه همراهی کردم و گفتم: سرورم! اگر موافقید لطف فرموده دعا را به من بیاموزید. فرمود: «اجازه نداریم دعا و تسبیح خود را به هر کس بدهیم؛ اما تو بر من حق همراهی و خدمت‌گزاری داری. (از این رو، می‌دهمت.) نگاه دار.» من آن را در دفتری نوشتم و در پارچه‌ای به آستین بستم. هر گاه (با این دعا) نزد خلیفه می‌رفتم، خوش رویی می‌نمود و خواسته‌ام را بر می‌آورد و در هر سفری نگه دار و ایمنی ده من از هر بیم بود و در هر سختی آن را می‌خواندم؛ نجاتم می‌داد. آن گاه آن را یاد کرد. نویسنده‌ی کتاب علی بن موسی بن طاووس گوید: ممکن است این حدیث از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام باشد؛ زیرا آن حضرت بود که زندانی هاژون بود؛ اما من آن را چنین یافتم. دعا این است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَأَعَزَّ جُنْدَهُ وَهَزَمَ الْأَخْرَابَ وَحْدَهُ فَ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ - الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَمْسَيْتُ وَأَصْبَحْتُ فِي حِمَى اللَّهِ الَّذِي لَا يُشْتَبَاحُ وَ ذِمَّتِهِ الَّتِي لَا تُرَامُ وَ لَا تُخْفَرُ وَ فِي عِزِّ اللَّهِ الَّذِي لَا يُذَلُّ وَ لَا يُقْهَرُ وَ فِي حِزْبِهِ الَّذِي لَا يُغْلَبُ وَ فِي جُنْدِهِ الَّذِي لَا يُهْزَمُ وَ حَرِيمِهِ الَّذِي لَا يُشْتَبَاحُ بِاللَّهِ اسْتَجَرْتُ وَ بِاللَّهِ أَصْبَحْتُ وَ بِاللَّهِ اسْتَجَجْتُ وَ تَعَزَّزْتُ وَ تَعَوَّذْتُ وَ انْتَصِرْتُ وَ تَقَوَّيْتُ وَ بَعِزَّهُ اللَّهُ قَوَيْتُ عَلَى أَعْدَائِي وَ بِجَلَالِ اللَّهِ وَ كِبَرِيَّائِهِ ظَهَرْتُ عَلَيْهِمْ وَ قَهَرْتُهُمْ بِحَوْلِ اللَّهِ وَ قُوَّتِهِ وَ اسْتَعَنْتُ عَلَيْهِمْ بِاللَّهِ وَ قَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ وَ حَسْبِيَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ - وَ تَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَ هُمْ لَا يُبْصِرُونَ - أَتَى أَمْرُ اللَّهِ فَلَجَتْ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُهُ عَلَى أَعْدَاءِ اللَّهِ الْفَاسِقِينَ وَ جُنُودِ إِبْلِيسَ أَجْمَعِينَ لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذًى وَ إِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُولُوكُمْ الْأَذْبَارَ ثُمَّ لَا يُنصِرُونَ. ضَرَبْتُ عَلَيْهِمُ الدَّلَّةَ أَيُّمَا تُفْهَمُوا أُخْذُوا وَ قُتِلُوا تَقْتِيلًا - لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بِأَسْهُمٍ بَيْنَهُمْ سَدِيدٌ تَحَسَّبُهُمْ جَمِيعًا وَ قُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ تَحَصَّنْتُ مِنْهُمْ بِالْحِصْنِ الْمَحْفُوظِ - فَمَا

اسْتَطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا أَوْتِ إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ وَالتَّجَاتِ إِلَى كَهْفٍ رَفِيعٍ وَتَمَسَّكَتُ بِالْحَبْلِ الْمَتِينِ وَتَدَرَّعْتُ بِدِرْعِ
 اللَّهِ الْحَصَةِ يَنَّهُ وَتَدَرَّقْتُ بِدِرْقَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَتَعَوَّذْتُ بِعَوْدَةِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ وَتَحَنَّنْتُ بِخَاتَمِهِ فَأَنَا حَيْثُمَا سَلَكَتُ آمِنٌ مُطْمَئِنٌّ وَعَدَوِي
 فِي الْأَهْوَالِ خَيْرٌ أُنْ قَدْ حُفَّ بِالْمَهَانَةِ وَالْبَسَ الدُّلَّ وَقَمَعَ بِالصَّغَارِ ضَرْبْتُ عَلَى نَفْسِي سُرَادِقَ الْحَيَاظَةِ وَلَبِسْتُ دِرْعَ الْحِفْظِ وَعَلِفْتُ عَلَى
 هَيْكَلِ الْهَيْبَةِ وَتَوَجَّجْتُ بِتِجَاجِ الْكِرَامَةِ وَتَقَلَّدْتُ بِسَيْفِ الْعِزِّ الَّذِي لَمْ يُفَلِّ وَخَفِيتُ عَنْ أَعْيُنِ الْبَاغِينَ النَّاطِرِينَ وَتَوَارَيْتُ عَنِ الطُّنُونِ وَ
 أَمِنْتُ عَلَى نَفْسِي وَسَلِمْتُ مِنْ أَعْدَائِي بِجَلَالِ اللَّهِ فَهُمْ لِي خَاضِعُونَ وَعَنَى نَافِرُونَ - كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفَرَةٌ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ قَصِيرَتْ
 أَيْدِيَهُمْ عَنْ بُلُوغِي وَعَمِيَتْ أَبْصَارُهُمْ عَنْ رُؤْيِي وَخَرَسَتْ أَلْسِنَتُهُمْ عَنْ ذِكْرِي وَذَهَلَتْ عُقُولُهُمْ عَنْ مَعْرِفَتِي وَتَخَوَّفَتْ قُلُوبُهُمْ وَ
 ارْتَعِدَتْ فَرَائِضُهُمْ وَنَفُوسُهُمْ مِنْ مَخَافَتِي يَا اللَّهُ الَّذِي لَمْ إِلَهَ إِلَّا هُوَ يَا هُوَ يَا مَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَفَلَّ جُنُودُهُمْ وَاكْتَسَرَتْ شُوكَتُهُمْ وَنَكَسَ
 رُءُوسُهُمْ وَأَعْيَمَ أَبْصَارُهُمْ فَطَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لِي خَاضِعِينَ وَانْهَزَمَ جَيْشُهُمْ وَوَلَّوْا مُدْبِرِينَ - سَيَهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُولُونَ الدُّبُرَ. بَلِ السَّاعَةُ
 مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ - وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصِيرِ عَلَوْتُ عَلَيْهِمْ بِعُلُوِّ اللَّهِ الَّذِي كَانَ يَغْلُو بِهِ صَاحِبُ الْخُرُوبِ مُنْكَسُ
 الرَّايَاتِ وَمُبِيدُ الْأَقْرَانِ وَتَعَوَّذْتُ بِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى وَكَلِمَاتِهِ الْعُلْيَا وَظَهَرْتُ عَلَى أَعْدَائِي بِبَأْسٍ شَدِيدٍ وَأَمْرٍ رَشِيدٍ وَأَذَلَّتُهُمْ وَقَمَعْتُ
 رُءُوسَهُمْ وَطَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لِي خَاضِعِينَ فَخَابَ مَنْ نَاوَانِي وَهَلَكَ مَنْ عَادَانِي وَأَنَا الْمُؤَيَّدُ الْمُنْصُورُ وَالْمُظْفَرُ الْمُتَوَجِّحُ الْمَحْجُورُ وَقَدْ لَزِمْتُ
 كَلِمَةَ التَّقْوَى وَاسْتَمْسَيْتُ بِالْعَزَاةِ الْوُثْقَى وَاعْتَصِمْتُ بِحَبْلِ اللَّهِ الْمَتِينِ فَلَنْ يَضُرَّنِي كَيْدُ الْكَائِدِينَ وَحَسَدُ الْحَاسِدِينَ أَبَدَ الْأَيَدِينَ وَ
 دَهْرُ الدَّاهِرِينَ فَلَنْ يَرَانِي أَحَدٌ وَلَنْ يَقْدِرَ عَلَيَّ أَحَدٌ - قُلْ إِنَّمَا أَنَا آدَعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا أَسْأَلُكَ يَا مُنْفَضِّلُ أَنْ تَنْفَضِّلَ عَلَيَّ
 بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ عَلَى نَفْسِي وَرُوحِي بِالسَّلَامَةِ مِنْ أَعْدَائِي وَأَنْ تَحُولَ بَيْنِي وَبَيْنَ شَرِّهِمْ بِالْمَلَائِكَةِ الْغَلَاظِ الشَّدَادِ - لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا
 أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ وَآيَدِي بِالْجُنْدِ الْكَثِيفَةِ وَالْأَرْوَاحِ الْعَظِيمَةِ فَجِئِيُونَهُمْ بِالْحُجَّةِ الْبَالِغَةِ وَيَقْدِفُونَهُمْ بِالْحَجَرِ الدَّامِغِ وَ
 يَضْرِبُونَهُمْ بِالسَّيْفِ الْقَاطِعِ وَيَرْمُونَهُمْ بِالشَّهَابِ الثَّاقِبِ وَالْحَرِيقِ الْمُتَلَهِّبِ وَالشُّوَاطِ الْمُحْرِقِ - وَيَقْدِفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ دُحُورًا وَلَهُمْ
 عَذَابٌ وَاصِتٌ. فَذَقْتُهُمْ وَزَجَرْتُهُمْ بِفَضْلِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بَطَهَ وَيَسَ وَالذَّارِيَاتِ وَالطَّوَاسِتِ وَتَنْزِيلِ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَ
 الْحَوَامِيمِ وَبِكَافِ كُفَيْتُ وَبِهَاءِ هُدَيْتُ وَبَيَاءِ بُسِّرَ لِي وَبَعَيْنِ عَلَوْتُ وَبِصَادٍ صَدَقْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَبِ ن وَالْقَلَمِ وَمَا
 يَسْطُرُونَ وَبِمَوَاقِعِ النُّجُومِ وَبِ الطُّورِ وَكِتَابِ مَسْطُورٍ فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ. وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ. إِنَّ عَذَابَ
 رَبِّكَ لَوَاقِعٌ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ فَوَلَّوْا مُدْبِرِينَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ نَاكِصِينَ وَفِي دِيَارِهِمْ خَائِفِينَ - فَوْقَ الْحَقِّ وَبَطْلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ. فَغَلَبُوا
 هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ. وَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَّرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ - وَمَكَّرُوا وَمَكَّرَ اللَّهُ وَ
 اللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ - الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. فَانْقَلَبُوا
 بِنِعْمَةِ اللَّهِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمَسْسِهِمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانِ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ - رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ. وَأَعُوذُ بِكَ
 رَبِّ أَنْ يَخْضَرُونَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ وَأَحْذَرُ وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرٍ مَا عِنْدَكَ - فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ لَا
 حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ جَبْرِئِيلُ عَنْ يَمِينِي وَمِيكَائِيلُ عَنْ شِمَالِي وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمَامِي وَاللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يُظِلُّ
 عَلَيَّ يَمْنَعُكُمْ مِنِّي وَيَمْنَعُ الشَّيْطَانَ الرَّجِيمَ يَا مَنْ جَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَحْزَرَ بَيْنِي وَبَيْنَ أَعْدَائِي حَتَّى لَا يَصِلُوا إِلَيَّ بِسُوءٍ سَتَرْتُ بَيْنِي
 وَبَيْنَهُمْ بِسِتْرِ اللَّهِ الَّذِي يُسْتَتَرُ بِهِ مِنْ سَطَوَاتِ الْفِرَاعَةِ وَمَنْ كَانَ فِي سِتْرِ اللَّهِ كَانَ مَحْفُوظًا - حَسْبِيَ الَّذِي يَكْفِي وَمَا لَا يَكْفِي أَحَدٌ سِوَاهُ
 - وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ اللَّهُمَّ اضْرِبْ عَلَيَّ سُرَادِقَاتِ حِفْظِكَ الَّذِي لَا يَهْتِكُهُ الرِّيَاحُ
 وَلَا تُخْرِقُهُ الرِّمَاحُ وَاكْفِنِي شَرَّ مَا أَخَافُهُ بِرُوحِ قُدْسِكَ الَّذِي مَنْ أَلْفَيْتُهُ عَلَيْهِ كَانَ مَسْتُورًا عَنْ عُيُونِ النَّاطِرِينَ وَكَبِيرًا فِي صُدُورِ الْخَلَائِقِ
 أَجْمَعِينَ وَوَقِّ لِي بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى وَكَلِمَاتِكَ الْعُلْيَا صِلَاحِي فِي جَمِيعِ مَا أُوْمَلُّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاصْرِفْ عَنِّي أَبْصَارَ
 النَّاطِرِينَ - وَاصْرِفْ عَنِّي شَرَّ قُلُوبِهِمْ وَشَرَّ مَا يُضْمِرُونَ إِلَى خَيْرٍ مَا لَا يَمْلِكُهُ غَيْرُكَ اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْتَ مَوْلَايَ وَمَلَاذِي فَبِكَ أَلُودُ وَأَنْتَ
 مَعَاذِي فَبِكَ أَعُوذُ يَا مَنْ دَانَ لَهُ رِقَابُ الْجَبَابِرَةِ وَخَضَعَتْ لَهُ عِمَالِقُ الْفِرَاعَةِ أَجْزَى اللَّهُمَّ مِنْ خَزِيصِكَ وَكَشَفِ سِتْرَكَ وَنَشِيطَانِ
 ذِكْرِكَ وَالْإِضْرَابِ عَنْ سُكْرِكَ أَنَا فِي كَنْفِكَ لَيْلَى وَنَهَارِي وَنَوْمِي وَقَرَارِي وَانْتِبَاهِي وَانْتِسَارِي ذِكْرِكَ سِتِّعَارِي وَتَنَافُوكَ دِنَارِي

اللَّهُمَّ إِنَّ خَوْفِي أَمْسِي وَأَصْبَحَ مُسْتَجِيرًا بِكَ وَبِأَمَانِكَ مِنْ خَوْفِكَ وَسُوءِ عَذَابِكَ - وَاضْرِبْ عَلَيَّ سُرَادِقَاتِ حِفْظِكَ وَارْزُقْنِي حِفْظَ عَنَاتِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

۳ - دعای دیگر امام هشتم علیه السلام

این دعا را در اصل یونس بن بکر (۴۹۶) یافتیم. او گوید: از مولایم (حضرت علی بن موسی علیه السلام) خواستم تا دعایی به من بیاموزد که در سختی‌ها بخوانم. فرمود: «یونس! آن چه می‌نویسم نگاه دار و در مشکلات بخوان. خواسته‌ات بر آورده خواهد شد.» آن گاه چنین مرقوم فرمود: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ إِنَّ ذُنُوبِي وَكَثْرَتُهَا قَدْ أَخْلَقَتْ وَجْهِي عِنْدَكَ وَحَبَّبْتَنِي عَنْ اسْتِيْهِالِ رَحْمَتِكَ وَبَاعَدْتَنِي عَنْ اسْتِجَابِ مَغْفِرَتِكَ وَلَوْ لَا تَعَلَّقِي بِأَلَانِكَ وَتَمَسَّكِي بِالْدُّعَاءِ وَمَا وَعَدْتَ أَمْثَالِي مِنَ الْمُسْرِفِينَ وَأَشْبَاهِي مِنَ الْخَاطِئِينَ وَأَوْعَدْتَ الْقَانِطِينَ مِنْ رَحْمَتِكَ بِقَوْلِكَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ وَخَذَرْتُ الْقَانِطِينَ مِنْ رَحْمَتِكَ - فَقُلْتُ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ثُمَّ نَدَبْتُنَا بِرَأْفَتِكَ إِلَى دُعَائِكَ فَقُلْتُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَكِبُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ إِلَهِي لَقَدْ كَانَ ذَلِكَ الْإِيْرَاسُ عَلَيَّ مُسْتَمِلًا وَالْقَنُوطُ مِنْ رَحْمَتِكَ مُلْتَحِفًا إِلَهِي لَقَدْ وَعَدْتَ الْمُحْسِنَ ظَنَّهُ بِكَ ثَوَابًا وَأَوْعَدْتَ الْمُسِيءَ ظَنَّهُ بِكَ عِقَابًا اللَّهُمَّ وَقَدْ أَمْسَيْتُكَ رَمَقِي حُسْنُ الظَّنِّ بِكَ فِي عَقِي رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ وَتَعَمَّدَ زَلَّتِي وَإِقَالَهُ عَثَرَتِي اللَّهُمَّ قُلْتُ فِي كِتَابِكَ وَقَوْلِكَ الْحَقُّ الَّذِي لَا خُلْفَ لَهُ وَلَا تَبْدِيلَ - يَوْمَ نَدْعُوا كُلُّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ وَذَلِكَ يَوْمَ النُّشُورِ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ وَبُعِثَ مَا فِي الْقُبُورِ اللَّهُمَّ فَإِنِّي أُوْفِي وَأَشْهَدُ وَأَقْرُ وَلَا أُكْذِرُ وَلَا أَجْحِدُ وَأُسَبِّحُ وَأُعَلِّمُ وَأُظْهِرُ وَأُبْطِنُ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَخِدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْ عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ سَيِّدَ الْأَوْصِيَاءِ وَارِثَ عِلْمِ الْأَنْبِيَاءِ عِلْمِ الدِّينِ وَمُيَسِّرَ الْمُشْرِكِينَ وَمُمَيِّزَ الْمُنَافِقِينَ وَمُجَاهِدَ الْمَارِقِينَ وَإِمَامِي وَحُجَّتِي وَعِزَّتِي وَصِرَاطِي وَذِلِّي وَحُجَّتِي وَمَنْ لَا أَتَّقِي بِأَعْمَالِي وَلَا زَكَّتْ وَلَا أَرَاهَا مُنْجِيَةً لِي وَلَا صِلَاحًا إِلَّا بِوَلَايَتِهِ وَالِائِمَّةِ بِهٍ وَالْإِقْرَارِ بِفَضَائِلِهِ وَالْقَبُولِ مِنْ حَمَلَتِهَا وَالتَّسْلِيمِ لِرُؤُوسِهَا وَأَوْفَرُ بِأَوْصِيَاءِهِ مِنْ أَبْنَائِهِ أُنْمَةً وَحُجْبًا وَأَدَلَّةً وَسِرْجًا وَأَعْلَامًا وَمَنَارًا وَسَادَةً وَأَبْرَارًا وَأَوْمِنْ بِسَرِّهِمْ وَجَهْرِهِمْ وَظَاهِرِهِمْ وَبَاطِنِهِمْ وَشَاهِدِهِمْ وَغَائِبِهِمْ وَحَيْثُ هُمْ وَمَيِّتِهِمْ لَا شَكَّ فِي ذَلِكَ وَلَا اِزْتِيَابَ عِنْدَ تَحَوُّلِكَ وَلَا انْقِلَابَ اللَّهُمَّ فَادْعُنِي يَوْمَ حَشْرِي وَنَشْرِي بِإِمَامَتِهِمْ وَأَنْقِذْنِي بِهِمْ يَا مَوْلَايَ مِنْ حَرِّ النَّيرانِ وَإِنْ لَمْ تَرْزُقْنِي رُوحَ الْجِنَانِ فَإِنَّكَ إِنْ أَغْنَيْتَنِي مِنَ النَّارِ كُنْتُ مِنَ الْفَائِزِينَ اللَّهُمَّ وَقَدْ أَصْبَحْتُ يَوْمِي هَذَا لَا ثِقَةَ لِي وَلَا رَجَاءَ وَلَا لَجَأَ وَلَا مَفْزَعَ وَلَا مَنَجِي غَيْرُ مَنْ تَوَسَّلْتُ بِهِمْ إِلَيْكَ - مُتَقَرِّبًا إِلَى رَسُولِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ عَلَيَّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالزَّهْرَاءِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ وَجَعْفَرٍ وَمُوسَى وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَالْحَسَنِ وَمَنْ بَعْدَهُمْ يُقِيمُ الْمَحَبَّةَ إِلَى الْحَبَّةِ الْمَشْتُورَةِ مِنْ وَلَدِهِ الْمَرْجُوِّ لِلْأَمَّةِ مِنْ بَعْدِهِ اللَّهُمَّ فَاجْعَلْهُمْ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَمَا بَعْدَهُ حِصْنِي مِنَ الْمَكَارِهِ وَمَعْقِلِي مِنَ الْمَخَافِ وَنَجْنِي بِهِمْ مِنْ كُلِّ عَدُوٍّ وَطَاغٍ وَبَاغٍ وَفَاسِقٍ وَمِنْ شَرِّ مَا أَعْرِفُ وَمَا أَنْكُرُ وَمَا اسْتَرَّ عَنِّي وَمَا أَبْصُرُ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ رَبِّي آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا - إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ اللَّهُمَّ بِتَوْسُلِي بِهِمْ إِلَيْكَ وَتَقَرُّبِي بِمَحَبَّتِهِمْ وَتَحْصُنِي بِإِمَامَتِهِمْ افْتَحْ عَلَيَّ فِي هَذَا الْيَوْمِ أَبْوَابَ رِزْقِكَ وَأَنْشُرْ عَلَيَّ رَحْمَتَكَ وَحَبِّبْنِي إِلَى خَلْقِكَ وَجَنِّبْنِي بُغْضَهُمْ وَعِدَاوَتَهُمْ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ وَلِكُلِّ مُتَوَسِّلٍ ثَوَابٌ وَلِكُلِّ ذِي شَفَاعَةٍ حَقٌّ فَاسْأَلْكَ بِمَنْ جَعَلْتَهُ إِلَيْكَ [سَبِي] وَقَدَّمْتَهُ أَمَامَ طَلِبَتِي أَنْ تُعَرِّفَنِي بِرُكَّةٍ يَوْمِي هَذَا وَشَهْرِي هَذَا وَعَامِي هَذَا اللَّهُمَّ وَهُمْ مَفْزَعِي وَمَعُونَتِي فِي شِدَّتِي وَرَخَائِي وَعِزَّتِي وَبَلَائِي وَتَوْمِي وَيَقْطَعِي وَطَعْنِي وَإِقَامَتِي وَعَشِيرِي وَيُسْرِي وَعِلَائِي وَسِرِّي وَإِصْبَاحِي وَإِمْسَائِي وَتَقْلَبِي وَمَتَوَايَ وَسِرِّي وَجَهْرِ اللَّهِمَّ فَلَا تُخَيِّبْنِي بِهِمْ مِنْ نَائِلِكَ - وَلَا تَقْطَعْ رَجَائِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَلَا تُؤْيِسْنِي مِنْ رَوْحِكَ وَلَا تَبْتَلِنِي بِانْغِلَاقِ أَبْوَابِ الْأَرْزَاقِ وَانْسِدَادِ مَسَالِكِهَا وَارْتِيَاحِ مَذَاهِبِهَا وَافْتَحْ لِي مِنْ لَدُنْكَ فَتْحًا يَسِيرًا وَاجْعَلْ لِي مِنْ كُلِّ ضَنْكٍ مَخْرَجًا وَإِلَى كُلِّ سَعَةٍ مِنْهَا جَأً إِنَّكَ أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

۴ - دعای دیگر از حضرت رضا علیه السلام

از أَبُو جَعْفَرِ صدوق در کتاب عُیُونِ أَخْبَارِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَام به سند برای ما روایت شده است: مردی به محضر امام صادق علیه السلام رسید و از ستم دیگری شکایت کرد. فرمود: «چرا دعای مظلوم را - که پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به امیر مؤمنان آموختند - نمی‌خوانی؟ هر ستم دیده‌ای آن را بخواند، خداوند یاری‌اش می‌کند و ستم ظالم را از او باز می‌دارد. دعا این است: هُوَ اللَّهُمَّ طُمَّهً بِالْبَلَاءِ طُمًّا وَغُمَّهُ بِالْبَلَاءِ غَمًّا وَقُمَّهُ بِالْأَذَى قَمًّا وَارْمِهِ بِيَوْمٍ لَا مَعَادَ لَهُ وَسَاعِيَهُ لَا مَرَدَّ لَهَا وَأَبْخِ حَرِيمَهُ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَقِنِي شَرَّهُ وَاكْفِنِي أَمْرَهُ وَاصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُ وَأَخْرِجْ قَلْبَهُ وَسُدَّ فَاهُ عَنِّي - وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا وَغَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا - اخْسُؤْ فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ صَهْ صَهْ صَهْ صَهْ صَهْ صَهْ»

۵ - دعای دیگری از حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام

از کتاب سَيِّعِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، به سند مرفوع، برای ما روایت شده است که امام هشتم علیه السلام فرمود: «مردی از صحابه نبشته‌ای یافت. آن را به محضر رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آورد. پیامبر ندا دادند: به نماز گرد آیید! (۵۰۷) هیچ مرد و زنی نماند. همه آمدند. آن حضرت به فراز منبر شدند و آن را خواندند. نامه‌ی یُوشَعَ بْنِ نُون، وصی موسی (کَلِیمَ اللَّهِ عَلَى نَبِینَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام) بود. در آن چنین آمده بود: به نام خداوند بخشاینده‌ی مهربان. پروردگار شما بس مهربان و آمرزنده است. هان! بهترین بندگان خدا، پرهیزگار پنهان است و بدترین ایشان انگشت نمای مردمان. هر که خواهد با بهترین پیمانه کارش را بسنجد و حق نعمت‌های خداوند را بگذارد، همه روزه بخواند: سُبْحَانَ اللَّهِ كَمَا يَتَّبَعِي لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَمَا يَتَّبَعِي لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا يَتَّبَعِي لِلَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ النَّبِيِّ الْعَرَبِيِّ الْأَهْلِيَّةِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى جَمِيعِ الْمُرْسَلِينَ وَالنَّبِيِّينَ حَتَّى يَرْضَى اللَّهُ بِپیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرود آمدند. مردم سرگرم دعا شده بودند. چند لحظه بعد، دوباره به فراز رفتند و فرمودند: هر که بخواهد ستایشی بالاتر از ستایش تلاشگران (راه خدا) داشته باشد، این را همه روزه بخواند. اگر حاجتی داشت، بر آورده خواهد شد و اگر دشمن، شکست خواهد دید و اگر وامی، توخته خواهد گردید و اندوهی، خواهد زدود و دعایش آسمان‌ها را خواهد شکافت تا به لوح محفوظ رسد.»

۶ - دعای دیگر از حضرت امام رضا علیه السلام در سجده‌ی شکر

به سند خویش از کتاب فصل الدعاء سَيِّعِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ روایت داریم که: أَبُو جَعْفَرِ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلِ بْنِ بَزِیع و سُلَیْمَانِ بْنِ جَعْفَرِ (به نقل بکیر بن صالح) گویند: بر آن حضرت وارد شدیم. سجده‌ی شکر می‌گزارد. سجده طولانی شد تا سر برداشت. عرض کردیم. سجده‌ی طولانی آوردید! فرمود: «هر که در سجده‌ی شکر این دعا را بخواند، چنان است که در رکاب پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در روز بدر جنگیده باشد.» پرسیدیم (می‌توانیم) آن را بنویسیم؟ فرمود: «بنویسید. هر کدام از شما دو تن به هنگام سجده‌ی شکر بگویند: اللَّهُمَّ الْعَنِ اللَّذِينَ بَدَلَا دِينَكَ وَغَيَّرَا نِعْمَتَكَ وَاتَّهَمَا رَسُولَكَ صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَخَالَفَا مِلَّتَكَ وَصَدَّا عَنْ سَبِيلِكَ وَكَفَرَا آلَاءَكَ وَرَدَّا عَلَيْكَ كَلَامَكَ وَاسْتَهْزَءَا بِرَسُولِكَ وَقَتَلَا ابْنَ نَبِيِّكَ وَحَرَّفَا كِتَابَكَ وَجَحَدَا آيَاتِكَ وَسَخَّرَا بَايَاتِكَ وَاسْتَكْبَرَا عَنْ عِبَادَتِكَ وَقَتَلَا أَوْلِيَاءَكَ وَجَلَسَا فِي مَجْلِسٍ لَمْ يَكُنْ لَهُمَا بِحَقٍّ وَحَمَلَا النَّاسَ عَلَى أَكْتَاثٍ آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ الْعَنَّهُمَا لَعْنًا يَتْلُو بَعْضُهُ بَعْضًا وَاحْشُرْهُمَا وَأَتْبَاعَهُمَا إِلَى جَهَنَّمَ زُرْقًا اللَّهُمَّ إِنَّا نَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِاللَّغْنَةِ لَهُمَا وَالْبَرَاءَةِ مِنْهُمَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّهُمَّ الْعَنِ قَتْلَهُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَقَتْلَهُ الْخُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَابْنَ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ زِدْهُمَا عَذَابًا فَوْقَ عَذَابٍ وَهَوَانًا فَوْقَ هَوَانٍ وَذُلًّا فَوْقَ ذُلٍّ وَخِزْيًا فَوْقَ خِزْيٍ. اللَّهُمَّ دَعْهُمَا فِي النَّارِ دَعْوًا وَارْكَسْهُمَا فِي أَلِيمِ عِقَابِكَ رَكْسًا اللَّهُمَّ احْشُرْهُمَا وَأَتْبَاعَهُمَا

إِلَى جَهَنَّمَ زُمْرًا اللَّهُمَّ فَزِّقْ جَمْعَهُمْ وَشَدِّتْ أَمْرَهُمْ وَخَالَفْ بَيْنَ كَلِمَتِهِمْ وَبَدِّدْ جَمَاعَتَهُمْ وَالْعَنِ أَيْمَتَهُمْ وَأَقْتُلْ قَادَتَهُمْ وَسَادَتَهُمْ وَكِبَرَاءَهُمْ وَالْعَنِ رُؤَسَاءَهُمْ وَاكْسِرْ رَأْيَتَهُمْ وَأَلْقِ الْبَاسَ بَيْنَهُمْ وَلَا تُبْقِ مِنْهُمْ دَيَّارًا اللَّهُمَّ الْعَنِ أَبَا جَهْلٍ وَالْوَلِيدَ لَعْنَا يَتْلُو بَعْضُهُ بَعْضًا وَيَتَّبِعُ بَعْضُهُ بَعْضًا اللَّهُمَّ الْعَنْهُمَا لَعْنَا يَلْعَنُهُمَا بِهِ كُلُّ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَكُلُّ نَبِيٍّ مُرْسَلٍ وَكُلُّ مُؤْمِنٍ اِمْتَحَنَتْ قَلْبُهُ لِلْإِيمَانِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمَا لَعْنَا يَتَعَوَّذُ مِنْهُ أَهْلُ النَّارِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمَا لَعْنَا لَمْ يَخْطُوا لِأَحَدٍ بِبَالٍ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمَا فِي مُسْتَسَرٍّ سَرَّكَ وَظَاهِرٍ عَلَانِيَتِكَ وَعَذَّبُهُمَا عَذَابًا فِي التَّفْدِيرِ وَشَارَكَ مَعَهُمَا ابْتِئَانَهُمَا وَأَشْيَاعَهُمَا وَمُحِبِّيَهُمَا وَمَنْ شَإَيْعُهُمَا إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ

گزیده دعاهای حضرت جواد الائمه امام محمد تقی علیه السلام

اشاره

آن چه از دعاهای آن حضرت، از آموزه‌های طلحی که خدایش بیامرزاد (۵۰۸) در «زَهْرَةُ الرَّبِيعِ فِي أَدْعِيَةِ الْأَسَائِعِ» آورده‌ام برای خواهان آن کافی است که از اسرار الهی است برای بندگان ویژه‌ای. با این همه، در اینجا آن چه مناسب و در خور این کتاب است می‌آوریم.

۱ - دعای «الْوَسَائِلُ إِلَى الْمَسَائِلِ»

به سند از شیخ صدوق رَحِمَهُ اللَّهُ روایت شده است که اِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَارِثِ ثَوَالِی از پدرش - که خدمت کار علی بن موسی الرضا علیه السلام بود - نقل می‌کند: وقتی مامون دخترش را به زنی به حضرت أَبُو جَعْفَرِ جَوَادِ عَلَیْهِ السَّلَام داد، (آن حضرت) این نامه را بدو نوشت: «هر زنی را کابینی از مال مرد است. خداوند دارایی ما را برای آخرت نگاه داشته و ذخیره کرده است؛ چنان که دارایی شما را زودتر داده است و شما آن را همین جا ذخیره کرده‌اید! کابین دختر شما را (به جای پول) «الْوَسَائِلُ إِلَى الْمَسَائِلِ» قرار دادم که دعایی است که پدرم به من داد و فرمود: پدرم موسی بن جعفر به من سپرده و فرموده است: پدرم، جعفر بن محمد به من داده و فرموده است: پدرم، محمد بن علی به من آموخته و فرموده است: پدرم علی بن الحسین به من فرا داده و فرموده است: پدرم الحسین بن علی (که درود خدا بر همه‌ی ایشان باد) به من داده و فرموده است: پدرم علی بن ابی طالب امیر المؤمنین علیه السلام به من رسانده و فرموده است: رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ این را به من سپرده و فرموده است: این را جَبْرِئِل به من داد و گفت: یا مُحَمَّد! پروردگار عزت، تو را سلام می‌رساند و می‌فرماید: این کلید گنج‌های دنیا و آخرت است. آن را وسیله‌های خواسته‌هایت قرار ده؛ به آرزو می‌رسی و نیازت بر آورده می‌شود. آنها را تنها در راه خواسته‌های دنیایی به کار مگیر که بهره‌ی آخرتی را از دست دهی! این (مجموعه) ده وسیله است برای ده خواسته. با آنها درهای نیاز را می‌کوبی؛ گشوده خواهند شد و خواسته‌هایی را می‌خواهی؛ بر آورده خواهند گردید.» متن این است:

[۲-] راز و نیاز برای خیر خواهی

اللَّهُمَّ إِنَّ خَيْرَ تَكٍّ فِيمَا اسْتَخَرْتُكَ فِيهِ تَنْبِيلُ الرِّغَائِبِ وَتُجْزُلُ الْمَوَاهِبِ وَتُغْنِمُ الْمَطَالِبَ وَتُطَيِّبُ الْمَكَاسِبَ وَتَهْدِي إِلَى أَجْمَلِ الْمَذَاهِبِ وَتَسْوِقُ إِلَى أَحْمَدِ الْعَوَاقِبِ وَتَقِي مَخُوفَ التَّوَائِبِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ فِيمَا عَزَمَ رَأْيِي عَلَيْهِ وَقَادَنِي عَقْلِي إِلَيْهِ فَسَهِّلْ اللَّهُمَّ فِيهِ مَا تَوَعَّرَ وَيَسِّرْ مِنْهُ مَا تَعَسَّرَ وَاكْفِنِي فِيهِ اللَّهُمَّ وَادْفَعْ بِهِ عَنِّي كُلَّ مُلَمٍّ وَاجْعَلْ يَا رَبِّ عَوَاقِبَهُ غَنَمًا وَمَخُوفَهُ سِلْمًا وَبُعْدَهُ قُرْبًا وَجَدْبَهُ خِصْبًا - وَارْسِلِ اللَّهُمَّ إِجَابَتِي وَأَنْجِجْ طَلِبَتِي وَأَقْضِ حَاجَتِي وَأَقْطَعْ عَنِّي عَوَاقِبَهَا وَامْنَعْ عَنِّي بَوَائِقَهَا وَاعْطِنِي اللَّهُمَّ لَوَاءَ الظَّفَرِ وَالْخَيْرَةَ فِيمَا اسْتَخَرْتُكَ وَوَفُورِ الْمَغْنَمِ فِيمَا دَعَوْتُكَ وَعَوَائِدِ الْإِفْضَالِ فِيمَا رَجَوْتُكَ وَاقْرَنَّهُ اللَّهُمَّ بِالنَّجَاحِ وَخُصَّهُ بِالصَّلَاحِ وَارْنِي أَسْبَابَ

الْخَيْرَ فِيهِ وَاضْرَحَهُ وَأَعْلَمَ عَنْمَهَا لَائِحَهُ وَأَشَدُّ خُنَاقَ تَغْسِيرِهَا وَانْعَشْ صَرِيخَ تَكْسِيرِهَا وَبَيِّنِ اللَّهُمَّ مُلْتَبَسِيَهَا وَأَطْلُقْ مُحْتَبَسَهَا وَمَكْنُ أَسْهَافَهَا حَتَّى تَكُونَ خَيْرَةً مُقْبَلَةً بِالْغَنَمِ مَزِيلَةً لِلْغُرْمِ عَاجِلَةً لِلنَّفْعِ بَاقِيَةَ الصُّنْعِ إِنَّكَ مَلِيٌّ بِالْمَزِيدِ مُبْتَدِئٌ بِالْجُودِ

[۳- راز و نیاز برای بوزش خواهی]

اللَّهُمَّ إِنَّ الرَّجَاءَ لِسِعَةِ رَحْمَتِكَ أَنْطَقَنِي بِاسْتِقَالَتِكَ وَالْأَمَلُ لِلْأَنَاتِكَ وَرَفِيقِكَ شَجَعَنِي عَلَى طَلَبِ أَمَانِكَ وَعَفْوِكَ وَ لِي يَا رَبُّ ذُنُوبٌ قَدْ وَاجَهْتُهَا أَوْجُهُ الْإِنْتِقَامِ وَخَطَايَا قَدْ لَحَظْتُهَا أَغْنِي الْأَصِطْلَامَ وَاسْتَوْجِبْتُ بِهَا عَلَى عَذْلِكَ أَلِيمِ الْعَذَابِ وَاسْتَحَقَقْتُ بِاجْتِرَاحِهَا مُبِيرَ الْعِقَابِ وَخَفْتُ تَعْوِيقَهَا لِإِجَابَتِي وَرَدَّهَا إِيَّايَ عَنْ قَضَاءِ حَاجَتِي بِإِبْطَالِهَا لِطَلْبَتِي وَقَطْعَهَا لِأَسْبَابِ رَغْبَتِي مِنْ أَجْلِ مَا قَدْ انْقَضَ ظَهْرِي مِنْ ثِقَلِهَا وَبَهْظَتِي مِنَ الْإِسْتِقْلَالِ بِحِمْلِهَا ثُمَّ تَرَاجَعْتُ رَبِّ إِلَى حِلْمِكَ عَنِ الْخَاطِئِينَ وَعَفْوِكَ عَنِ الْمُذْنِبِينَ وَرَحْمَتِكَ لِلْعَاصِينَ فَأَقْبَلْتُ بِثِقَتِي مُتَوَكِّلًا عَلَيْكَ طَارِحًا نَفْسِي بَيْنَ يَدَيْكَ شَاكِيًا بِئْسَ إِلَيْكَ سَائِلًا مَا لَا أَسْتَوْجِبُهُ مِنْ تَفْرِيجِ الْهَمِّ - وَلَا أَسْتَحِقُّهُ مِنْ تَنْفِيسِ الْغَمِّ مُسْتَقِيلًا لِمَكَ إِيَّايَ وَاتِّقًا مَوْلَايَ بِكَ اللَّهُمَّ فَاْمُنَّنْ عَلَيَّ بِالْفَرَجِ وَتَطَوَّلْ بِسُهُولِهِ الْمَخْرَجَ وَادْلُنِي بِرَأْفَتِكَ عَلَى سِمَتِ الْمُنْهَجِّ وَارْزُقْنِي بِمُقَدَّرَتِكَ عَنِ الطَّرِيقِ الْمَاعُوجِ وَخَلِّصْنِي مِنْ سَجَنِ الْكُرْبِ بِإِقَالَتِكَ وَأَطْلُقْ أَشْرِي بِرَحْمَتِكَ وَطُلْ عَلَى بِرْضَوَانِكَ وَجِدْ عَلَيَّ بِإِحْسَانِكَ وَأَقْلِنِي عَثْرَتِي وَفَرِّجْ كَرْبَتِي وَارْحَمْ عَثْرَتِي وَلَا تَحْجُبْ دَعْوَتِي وَأَشَدُّ بِالْإِقَالَةِ أَزْرِي وَقُوِّ بِهَا ظَهْرِي وَأَصْلِحْ بِهَا أَمْرِي وَاطْلُ بِهَا عُمْرِي وَارْحَمْنِي يَوْمَ حَشْرِي وَوَقْتُ نَشْرِي إِنَّكَ جَوَادٌ كَرِيمٌ غَفُورٌ رَحِيمٌ

[۴- از و نیاز در سفر]

اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ سَفَرًا فَخْرًا لِي فِيهِ وَأَوْضَحَ لِي فِيهِ سَبِيلَ الرَّأْيِ وَفَهْمِيهِ وَافْتَحْ عَزْمِي بِالْإِسْتِقَامَةِ وَاشْمُلْنِي فِي سَفَرِي بِالسَّلَامَةِ وَأَفِدْنِي جَزِيلَ الْحِظِّ وَالْكَرَامَةِ وَاكْلَأْنِي بِحُسْنِ الْحِفْظِ وَالْحِرَاسَةِ وَجَنِّبْنِي اللَّهُمَّ وَعَثَاءَ الْأَسْفَارِ وَسَهْلُ لِي حُزُونَهُ الْأَوْعَادِ وَأَطْوِلْ لِي بِسَاطِ الْمَرَاحِلِ وَقَرِّبْ مِنِّي بُعِيدَ نَائِي الْمَنَاهِلِ وَبَاعِدْنِي فِي الْمَسِيرِ بَيْنَ خُطَى الرِّوَاحِلِ حَتَّى تُقَرِّبَ نِيَاطَ الْبُعِيدِ وَتُسَهِّلَ وُجُورَ الشَّدِيدِ وَلَقِّنِي اللَّهُمَّ فِي سَفَرِي نُجُوحَ طَائِرِ الْوَقَايَةِ وَهَبْنِي فِيهِ غَنَمَ الْعَافِيَةِ وَخَفِيرَ الْإِسْتِقْلَالِ وَدَلِيلَ مُجَاوَزَةِ الْأَهْوَالِ وَبَاعِثَ وَفُورِ الْكِفَايَةِ وَسَانِحَ خَفِيرِ الْوَلَايَةِ وَاجْعَلْهُ اللَّهُمَّ سَبَبَ عَظِيمِ السَّلَامِ حَاصِلِ الْغَنَمِ وَاجْعَلِ اللَّيْلَ عَلَى سِتْرٍ مِنَ الْأَفَاتِ وَالنَّهَارَ مَانِعًا مِنَ الْهَلَكَاتِ وَأَقْطَعْ عَنِّي قِطْعَ لُصُوصِهِ بِمُقَدَّرَتِكَ وَاحْرُسْنِي مِنْ وَحُوشِهِ بِقُوَّتِكَ حَتَّى تَكُونَ السَّلَامَةُ فِيهِ مَصِيحَتِي وَالْعَافِيَةُ فِيهِ مُقَارِنَتِي وَالْيَمْنُ سَائِقِي وَالْيُسْرُ مُعَانِقِي وَالْعُسْرُ مُفَارِقِي وَالْفُوزُ مُوَافِقِي وَالْأَمْنُ مُرَافِقِي إِنَّكَ ذُو الطُّولِ وَالْمَنْ وَالْقُوَّةِ وَالْحَوْلِ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَبِعِبَادِكَ بَصِيرٌ خَبِيرٌ

[۵- راز و نیاز برای روزی خواستن]

اللَّهُمَّ أَرْسِلْ عَلَيَّ سَجَالَ رِزْقِكَ مَتَدَارًا وَأَمْطِرْ عَلَيَّ سَحَابَ إِفْضَالِكَ غَزَارًا وَأَدِمْ غَيْثَ نَيْلِكَ إِلَيَّ سَجَالًا وَأَسْبِلْ مَزِيدَ نِعَمِكَ عَلَيَّ حَلَّتِي إِسْبَالًا وَأَفْقِرْنِي بِجُودِكَ إِلَيْكَ وَأَغْنِنِي عَمَّنْ يَطْلُبُ مَا لَدَيْكَ وَدَاوْ دَاءَ فَقْرِي بِدَوَاءِ فَضْلِكَ وَانْعَشْ صِرْعَةَ عَيْلَتِي بِطَوْلِكَ وَتَصَدَّقْ عَلَيَّ إِقْلَالِي بِكَثْرَةِ عَطَائِكَ وَعَلَى اخْتِلَالِي بِكَرِيمِ حَبَائِكَ - وَسَهِّلْ رَبِّ سَبِيلَ الرِّزْقِ إِلَيَّ وَتَبَّتْ قَوَاعِدُهُ لَدَيَّ وَبَجَسَ لِي عُيُونُ سَعَتِهِ بِرَحْمَتِكَ وَفَجَّرْ أَنْهَارَ رَغْدِ الْغَيْشِ قِبَلِي بِرَأْفَتِكَ وَأَجِدْبْ أَرْضَ فَقْرِي وَأَخْصِبْ جَدْبَ ضُرِّي وَاصْرِفْ عَنِّي فِي الرِّزْقِ الْعَوَاقِقَ وَأَقْطَعْ عَنِّي مِنَ الضُّيْقِ الْعَلَائِقَ وَارْمِنِي مِنْ سَيِّعَةِ الرِّزْقِ اللَّهُمَّ بِأَخْصَبِ سَهَامِهِ وَآخِبْنِي مِنْ رَغْدِ الْغَيْشِ بِأَكْثَرِ دَوَامِهِ وَاكْسِنِي اللَّهُمَّ سَرَائِلَ السَّعَةِ وَحَلَايِبَ [جَلَابِيبِ الدَّعَةِ فَإِنِّي يَا رَبِّ مُنْتَظِرٌ لِإِنْعَامِكَ بِحَذْفِ الْمَضِيقِ وَلِتَطْوِلَ لَكَ بِقَطْعِ التَّعْوِيقِ وَلِتَفْضُلِكَ بِإِزَالَةِ التَّقْتِيرِ وَلِوُضُوحِ حَبْلِي بِكَرَمِكَ بِالنَّيْسِيرِ وَأَمْطِرِ اللَّهُمَّ عَلَيَّ سِمَاءَ رِزْقِكَ بِسَجَالِ الدَّيْمِ وَأَغْنِنِي عَنْ خَلْقِكَ بِعَوَائِدِ النِّعَمِ وَارْزُقْ مَقَاتِلَ الْإِفْقَارِ مِنِّي وَآخِطِلْ كَشْفَ الضُّرِّ عَنِّي عَلَى مَطَايَا الْأَعْيَالِ وَاضْرِبْ عَنِّي الضُّيْقَ بِسَيْفِ الْإِسْتِصِيَالِ وَاتَّحِفْنِي رَبِّ مِنْكَ بِسَيِّعَةِ الْإِفْضَالِ وَ

اَمْدُدْنِي بِنُموِّ الْأَمْوَالِ وَ اَحْرُسْنِي مِنْ ضَيْقِ الْإِقْلَالِ وَ اقْبِضْ عَنِّي سُوءَ الْجَدْبِ وَ ابْسُطْ لِي بِسَاطَ الْخُصْبِ وَ اسْقِنِي مِنْ مَاءِ رِزْقِكَ غَدَقًا وَ
 اَنْهَجْ لِي مِنْ عَمِيمِ بَدَلِكَ طُرْقًا وَ فَاجِّنِي بِالثَّرْوَةِ وَ الْمَالِ وَ اَنْعَشْنِي بِهِ مِنَ الْإِقْلَالِ وَ صَبِّحْنِي بِالْاَسْطِظْهَارِ وَ مَسِّنِي بِالتَّمَكُّنِ مِنَ الْيَسَارِ إِنَّكَ
 ذُو الطَّوْلِ الْعَظِيمِ وَ الْفَضْلِ الْعَمِيمِ وَ الْمَنِّ الْجَسِيمِ وَ أَنْتَ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ

[۶- راز و نیاز برای پناه جستن]

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُلَمَّاتِ نَوَازِلِ الْبَلَاءِ وَ أَهْوَالِ عَظَائِمِ الضَّرَاءِ فَأَعِزَّنِي رَبِّ مِنْ صِرْعَةِ الْبُؤْسَاءِ وَ اَحْجِنِّي مِنْ سَطَوَاتِ الْبَلَاءِ وَ نَجِّنِي
 مِنْ مَفَاحِيهِ النَّعَمِ وَ أَجِرْنِي مِنْ زَوَالِ النِّعَمِ وَ مِنْ زَلَلِ الْقَدَمِ وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ فِي حِيَاطِهِ عِزِّكَ وَ حِفَاطِ حِزْزِكَ مِنْ مُبَاغِتَةِ الدَّوَائِرِ وَ
 مُعَاجَلَةِ الْبَوَادِرِ اللَّهُمَّ رَبِّ وَ أَرْضُ الْبَلَاءِ فَاحْصِهَا وَ عَرِّضْهُ الْمَحَنَ فَارْجُفْهَا وَ شَمْسُ النُّوَابِ فَاكْشِفْهَا وَ جِبَالُ السُّوءِ فَانْسِفْهَا وَ كَرْبُ
 الدَّهْرِ فَاكْشِفْهَا وَ عَوَاقِبُ الْأُمُورِ فَاصْرِفْهَا وَ أَوْرِدْنِي حِيَاضَ السَّلَامَةِ وَ اَحْمِلْنِي عَلَى مَطَايَا الْكِرَامَةِ وَ اصْبِحْنِي بِإِقَالَةِ الْعَثْرَةِ وَ اَسْمَلْنِي بِسِتْرِ
 الْعُورَةِ وَ خُذْ عَلَيَّ يَا رَبِّ بِآلَائِكَ وَ كَشِفْ بَلَائِكَ وَ دَفَعْ ضَرَائِكَ وَ ارْزُقْ كَلَالِكَ عِذَابِكَ وَ اصْرِفْ عَنِّي أَلِيمَ عِقَابِكَ - وَ اعِزَّنِي مِنْ
 بَوَاقِي الدُّهُورِ وَ انْقِذْنِي مِنْ سُوءِ عَوَاقِبِ الْأُمُورِ وَ اَحْرُسْنِي مِنْ جَمِيعِ الْمُخْذُورِ وَ اصْدَعْ صِفَاءَ الْبَلَاءِ عَنْ أَمْرِي وَ اَسْلُلْ يَدَهُ عَنِّي مَدَى
 عُمْرِي إِنَّكَ الرَّبُّ الْمَجِيدُ الْمُبْدِي الْمُعِيدُ الْفَعَّالُ لِمَا تُرِيدُ

[۷- راز و نیاز برای بازگشت خواستن]

اللَّهُمَّ إِنِّي قَصِدْتُ إِلَيْكَ بِإِخْلَاصٍ تَوْبَتَهُ نَصُوحٍ وَ تَنْبِتَ عَقْمِي صِحِّحٍ وَ دُعَاءِ قَلْبٍ قَرِيحٍ وَ إِعْلَانِ قَوْلٍ صَرِيحٍ اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْ مِنِّي مُخْلَصَ
 التَّوْبَةِ وَ إِقْبَالَ سَرِيحِ الْأَوْبَةِ وَ مَصِيرَ اِرْعَ تَخَشُّعٍ وَ قَابِلِ رَبِّ تَوَيْتِي بِجَزِيلِ الثَّوَابِ وَ كَرِيمِ الْمَأَبِ وَ حَطِّ الْعِقَابِ وَ صِرْفِ الْعِذَابِ وَ غَنَمِ
 الْإِيَابِ وَ سِتْرِ الْحِجَابِ وَ اَمْحُ اللَّهُمَّ مَا ثَبَتَ مِنْ ذُنُوبِي وَ اغْسِلْ بِقَبُولِهَا جَمِيعَ عُيُوبِي وَ اجْعَلْهَا جَلَالِيَّةً لِقَلْبِي شَاخِصَةً لِبَصَرِي لُبِّي غَاسِلَةً
 لِتَدْرِنِي مَطَهَّرَةً لِنَجَاسِيَّةِ بَدَنِي مُصَيِّحَةً فِيهَا ضَمِيرِي عَاجِلَةً إِلَى الْوَفَاءِ بِهَا بَصَتِي وَ أَقْبَلْ يَا رَبِّ تَوَيْتِي فَإِنَّهَا تَصُدُّرُ مِنْ إِخْلَاصٍ نِيَّتِي وَ
 مَخْضٍ مِنْ تَصَدِّحٍ بَصَتِي وَ اِحْتِفَالًا فِي طَوَيْتِي وَ اجْتِهَادًا فِي نَقَاءِ سِرِّي وَ تَنْثِيَةً لِإِنَابَتِي مُسَارِعَةً إِلَى أَمْرِكَ بِطَاعَتِي وَ أَجَلَ اللَّهُمَّ
 بِالتَّوْبَةِ عَنِّي ظُلْمَةَ الْإِصْرَارِ وَ اَمْحُ بِهَا مَا قَدَّمْتَهُ مِنَ الْأَوْزَارِ وَ اكْسِنِي لِبَاسَ التَّقْوَى وَ جَلَابِيبَ الْهُدَى فَقَدْ خَلَعْتُ رِبْقَ الْمَعَاصِي عَنْ جِلْدِي
 وَ نَزَعْتُ سَرَبَالَ الذُّنُوبِ عَنْ جَسَدِي مُسْتَمْسِكًا رَبِّ بِقُدْرَتِكَ مُسْتَعِينًا عَلَى نَفْسِي بِعِزَّتِكَ مُسْتَوْدَعًا تَوَيْتِي مِنَ النَّكَثِ بِخَفَرَتِكَ مُعْتَصِمًا
 مِنَ الْخِذْلَانِ بِعِصْمَتِكَ مُقَارِنًا بِهِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ

[۸- راز و نیاز برای آرزوی حج]

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْحَجَّ الَّذِي افْتَرَضْتَهُ عَلَى مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَ اجْعَلْ لِي فِيهِ هَادِيًا وَ إِلَهِيَّةً دَلِيلًا وَ قَرَّبًا لِي بَعِيدَ الْمَسَالِكِ وَ اَعِنِّي عَلَى
 تَأْدِيَةِ الْمَنَاسِكِ وَ حَرِّمِ بِإِحْرَامِي عَلَى النَّارِ جَسَدِي وَ زِدْ لِسَفَرِ قُوَّتِي وَ جَلِدِي وَ ارْزُقْنِي رَبِّ الْوُقُوفَ بَيْنَ يَدَيْكَ وَ الْإِفَاضَةَ إِلَيْكَ وَ
 أَطْفِرْنِي بِالنُّجْحِ بِوَاقِرِ الرِّيحِ وَ اصْدِرْنِي رَبِّ مِنْ مَوْقِفِ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ إِلَى مُزْدَلِفَةِ الْمُشْعَرِ وَ اجْعَلْهَا زُلْفَةً إِلَى رَحْمَتِكَ وَ طَرِيقًا إِلَى
 جَنَّتِكَ وَ قِنِّي مَوْقِفَ الْمُشْعَرِ الْحَرَامِ وَ مَقَامَ وُقُوفِ الْإِحْرَامِ وَ أَهْلِنِي لِتَأْدِيَةِ الْمَنَاسِكِ وَ نَحْرِ الْهُدَى التَّوَامِكِ بِدَمٍ يُنَجِّ وَ أَوْدَاجِ يَمُجُّ وَ
 إِرَاقِهِ الدَّمَاءِ الْمُسْفُوحَةِ وَ الْهَدَايَا الْمَذْبُوحَةِ وَ فَرِي أَوْدَاجِهَا عَلَى مَا أَمَرْتَ وَ التَّنْفُلِ بِهَا كَمَا وَسَّيْتَ وَ أَحْضِرْنِي اللَّهُمَّ صِلَاءَ الْعِيدِ رَاجِيًا
 لِلْوَعْدِ خَائِفًا مِنَ الْوَعْدِ خَالِقًا شَعْرَ رَأْسِي وَ مُقْصِرًا وَ مُجْتَهِدًا فِي طَاعَتِكَ مُشْمِرًا رَامِيًا لِلْجِمَارِ بِسَبْعِ بَعْدَ سَبْعٍ مِنَ الْأَحْبَارِ وَ أَدْخِلْنِي
 اللَّهُمَّ عَرْضِيَّةَ بَيْتِكَ وَ عَقُوتَكَ وَ مَحَلَّ أَمْنِكَ وَ كَعْبَتِكَ وَ مُشَاكِيكَ وَ سُؤَالِكَ وَ مَحَاوِيَجِكَ وَ خُذْ عَلَيَّ اللَّهُمَّ بِوَافِرِ الْأَجْرِ مِنَ الْإِنْكَفَاءِ
 وَ النَّفْرِ وَ اخْتِمِ اللَّهُمَّ مَنَاسِكَ حَجِّي وَ انْقِضَاءِ عَجِّي بِقَبُولِ مِنْكَ لِي وَ رَافَةِ مِنْكَ بِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

[۹-] راز و نیاز برای برکنار شدن ستم

اللَّهُمَّ إِنَّ ظُلْمَ عِبَادِكَ قَدْ تَمَكَّنَ فِي بِلَادِكَ حَتَّى أَمَاتَ الْعِدْلَ وَقَطَعَ السُّبُلَ وَمَحَقَّ الْحَقَّ وَأَبْطَلَ الصِّدْقَ وَأَخْفَى الْبِرَّ وَأَظْهَرَ الشَّرَّ وَأَحْمَدَ التَّقْوَى وَأَزَالَ الْهُدَى وَأَزَاحَ الْخَيْرَ وَأَثَبَتِ الضَّيْرَ وَأَنَمَى الْفَسَادَ وَقَوَّى الْعِنَادَ وَبَسَّطَ الْجَوْرَ وَعَيَّدَى الطُّورَ اللَّهُمَّ يَا رَبَّ لَا يَكْشِفُ ذَلَاكَ إِلَّا سِلْطَانُكَ وَلَمَّا يُجِيرُ مِنْهُ إِلَّا ائْتِنَاكَ اللَّهُمَّ رَبَّ فَابْتَرِ [فَابْتَرِ] الظُّلْمَ وَبَثَّ حِبَالَ الْعُشْمِ وَأَخْمَدُ سُوقَ الْمُنْكَرِ وَأَعَزَّ مَنْ عَنْهُ يَنْزَجِرُ وَأَخْصِدْ شَافَهُ أَهْلَ الْجَوْرِ وَالْبَسِ لَهُمُ الْحَوْرَ بَعْدَ الْكُورِ وَعَجِّلِ اللَّهُمَّ إِلَيْهِمُ النَّبَاتِ وَأَنْزِلْ عَلَيْهِمُ الْمَثَلَاتِ وَأَمِثْ حَيَاةَ الْمُنْكَرِ لِيُؤْمِنَ الْمَخُوفُ وَيَسْكُنَ الْمَلُوفُ وَيَسْبَغِ الْجَائِعُ - وَيَحْفَظَ الضَّائِعُ وَيَأْوِيَ الطَّرِيدَ وَيَعُودَ الشَّرِيدَ وَيُغْنِيَ الْفَقِيرَ وَيُجَارَ الْمُسْتَجِيرَ وَيُوقِّرَ الْكَبِيرَ وَيَرْحَمَ الصَّغِيرَ وَيَعِزَّ الْمَظْلُومَ وَيُذِلَّ الظَّالِمَ وَيَفْرِجَ الْمُغْشُومَ وَتَنْفِرَ الْغَنَاءُ وَتَسْكُنَ الدَّهْمَاءُ وَيَمُوتَ الْاِخْتِلَافُ وَيَعْلُو الْعِلْمُ وَيَشْمَلَ السَّلَامُ وَيُجَمَعَ الشَّتَاتُ وَيَقْوَى الْإِيمَانُ وَيَتْلَى الْقُرْآنُ إِنَّكَ أَنْتَ الدَّيَّانُ الْمُنْعِمُ الْمَنَّانُ

[۱۰] راز و نیاز برای سپاس خداوندی

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَرَدِّ نَوَازِلِ الْبَلَاءِ وَتَوَالِي سُبُوحِ النِّعَمِ وَمِلَمَاتِ الضَّرَاءِ وَكَشْفِ نَوَائِبِ اللَّأْوَاءِ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى هِنِيءِ عَطَائِكَ وَمَحْمُودِ بَلَائِكَ وَجَلِيلِ آلائِكَ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى إِحْسَانِكَ الْكَثِيرِ وَخَيْرِكَ الْعَزِيزِ [الْعَزِيزِ] وَتَكْلِيفِكَ الْيَسِيرِ وَدَفْعِ الْعَسِيرِ وَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبَّ عَلَى تَثْمِيرِكَ قَلِيلِ الشُّكْرِ وَإِعْطَائِكَ وَافِرَ الْأَجْرِ وَحَطَّكَ مُثْقَلِ الْوِزْرِ وَقَبُولِكَ ضَيْقَ الْعُذْرِ وَوَضْعِكَ بَاهِضَ الْإِصِيرِ وَتَسْهِيلِكَ مَوْضِعَ الْوَعْرِ وَمَنْعِكَ مُفْطَعِ الْأَمْرِ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى الْبَلَاءِ الْمُضِرُّوفِ وَوَافِرِ الْمَعْرُوفِ وَدَفْعِ الْمَخُوفِ وَإِذْلَالِ الْعُسُوفِ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى قَلَّةِ التَّكْلِيفِ وَكَثْرَةِ التَّخْفِيفِ وَتَقْوِيَةِ الضَّعِيفِ وَإِعَاثَةِ الْهَلِيفِ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى سَعَةِ إِمْهَالِكَ وَدَوَامِ إِفْضَالِكَ وَصَرَفِ إِمْحَالِكَ وَحَمِيدِ أَفْعَالِكَ وَتَوَالِي نَوَالِكَ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى تَأْخِيرِ مُعَاجَلَتِهِ الْعِقَابِ وَتَرْكِ مُعَاقَبَتِهِ الْعِذَابِ وَتَسْهِيلِ طَرِيقِ الْمَأْبِ وَإِنْزَالِ غَيْثِ السَّحَابِ

[۱۱] راز و نیاز در خواست حاجت

حَدِيثُ مَنْ أَمَرْتَهُ بِالْدُّعَاءِ أَنْ يَدْعُوكَ وَمَنْ وَعَدْتَهُ بِالْإِجَابَةِ أَنْ يَرْجُوكَ وَلِيَ اللَّهُمَّ حَاجَةً قَدْ عَجَزْتَ عَنْهَا حِيلَتِي وَكَلَّتْ فِيهَا طَاقَتِي وَضَعُفَتْ عَنْ مَرَامِيهَا قُوَّتِي وَسَوَّلَتْ لِي نَفْسِي الْمَآرَةَ بِالسُّوءِ وَعَيَّدَوِي الْغُرُورُ الَّذِي أَنَا مِنْهُ مَبْلُؤٌ [مَبْتَلَى] أَنْ أَرْغَبَ إِلَيْكَ فِيهَا اللَّهُمَّ وَأَنْجِحْهَا بِأَيْمَنِ النَّجَاحِ وَاهْدِهَا سَبِيلَ الْفَلَاحِ وَأَشْرَحْ بِالرَّجَاءِ لِسَعَاكَ صَدْرِي وَيَسِّرْ فِي أَسْبَابِ الْخَيْرِ أَمْرِي وَصَوِّرْ إِلَيَّ الْفَوْزَ بِبُلُوغِ مَا رَجَوْتُهُ بِالْوُضُوءِ إِلَى مَا أُمَلَّتُهُ وَوَفَّقْنِي اللَّهُمَّ فِي قَضَاءِ حِيَاجَتِي بِبُلُوغِ أُمْنِيَّتِي وَتَصْدِيقِ رَغْبَتِي وَأَعِزَّنِي اللَّهُمَّ بِكَرَمِكَ مِنَ الْخِيَةِ وَالْقُنُوطِ وَالْأَنَاهِ وَالشَّيْطَانِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ مَلِيٌّ بِالْمَنَائِحِ الْجَزِيلَةِ وَفِيَّ بِهَا وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ بِعِبَادِكَ حَبِيرٌ بِصِيرٌ

گزیده دهی حضرت ابو الحسن الهادی امام علی النقی علیه السلام

۱ - دعایی از یک نسخه ی کهن

شریف ابو الحسن مُحَمَّد بن مُحَمَّد بن محسن بن یحیی بن رضا که خداوند پشتیبانش باد (روز جمعه ۲۵ ذی الحجه ۴۰۴ در آرامگاه گورستان قریش (بارگاه حضرت موسی بن جعفر و امام جواد علیهما السلام) - پدرش که خدای از او خشنود باد - ابو عبدالله مُحَمَّد بن ابراهیم بن صدقه (روز شنبه ۲۷ صفر ۳۶۲، در زیارتگاه یاد شده، از حفظ (بدون نوشته) - سلامه بن مُحَمَّد ازدی (۶۰۳) - ابو جعفر بن عبدالله عقیلی (نسابه؟) (نیز) ابو الحسن مُحَمَّد بن بُرَیک رُهاوی (به شیوهی اجازه) - ابو القاسم عَبدُ الواحد (بن عبدالله) موصی - ابو مُحَمَّد جعفر (بن عبدالله اصفهانی؟) بن عقیل (بن ابی جعفر نسابه؟) بن عبدالله بن عقیل ابن مُحَمَّد بن عبدالله (بن

محمد؟) بن عقیل بن ابی طالب علیه السلام - علی بن اَحْمَد بن مُحَمَّد بن حُسَین بن اِشِیَاق بن جَعْفَر بن مُحَمَّد - ابوروح نسایی: حضرت أَبُو الْحَسَنِ عَلِی بن مُحَمَّد هادی عَلَیْهِمَا السَّلَام مُتَوَكَّل را نفرین فرمود. آن حضرت بعد از درود و ستایش خداوند، چنین خواند ...: اللَّهُمَّ اِنِّی وَفُلَانًا عَبْدَانِ مِنْ عِبْدِكَ ... تا آخر دعا که خواهد آمد. (مولف گوید: این دعا را از طریق دیگر چنین یافتیم: (راوی) به سند از زَرَّافَه، حَاجِب مُتَوَكَّل عَبَّاسی - که شیعی بود - نقل می‌کند که گفت: مُتَوَكَّل، به دلیل جایگاه فَتْح بن حَاقَانَ نزدش، او را بزرگ می‌داشت و بیش از دیگر مردمان و بیش از فرزندان و خاندان خویش به خود نزدیک می‌ساخت. خواست تا جایگاه او را بدیشان بنماید. فرمان داد تا همه‌ی مردم، از بزرگان خانواده‌اش و دیگر شخصیت‌ها تا وزیران و امیران و سران لشکر و سپاهیان و طبقات برجسته‌ی مردم، بهترین لباس خویش را به برکنند و با گران‌ترین زیور آلات و نشان‌ها خود را بیاریند و پیاده در رکاب او بیرون آیند و جز او و فَتْح بن حَاقَانَ، به ویژه در سَآمَرَاء، کسی سوار نباشد. همراهان، به ترتیب موقعیت، پیاده به راه افتادند. روز بسیار گرمی بود. در میان بزرگان، حضرت أَبُو الْحَسَنِ عَلِی بن مُحَمَّد عَلَیْهِمَا السَّلَام از نیز آورده بودند. گرما و سختی حضرتش را می‌آزرد. زَرَّافَه گوید: جلو رفتم و گفتم: سرورم! به خدا، بر من سخت است که شما از این ستمگران این مایه آسیب و آزار می‌بینید! و دست حضرتش را گرفتم. به من تکیه داد و فرمود: «زرافه! ماده شتر صالح (پیامبر) نزد خدا آبرومندتر (یا ارزشمندتر) از من نبود.» هم چنان پرسش‌هایم را مطرح می‌کردم و بهره‌مند می‌شدم و گفتگو می‌کردم تا مُتَوَكَّل پیاده شد و فرمان داد مردم بروند. مرکب‌ها را پیش آوردم. سوار شدند و به خانه‌هاشان رفتند. استری نیز برای آن حضرت آوردم. سوار شدند. من نیز سوار شدم و به سوی خانه راه افتادیم. (وقتی رسیدیم)، حضرتش پیاده شد. او را بدرود گفتم و به خانه‌ی خویش رفتم. فرزندم مربی شیعی مذهبی داشت که عالم و با فَضْل بود. عادت‌م چنین بود که به غذای نیم روز دعوتش می‌کردم. آمد و به گفتگو پرداختم. داستان سوار شدن مُتَوَكَّل و فتح و پیاده رفتن بزرگان و شخصیت‌ها را در رکاب ایشان گفتم و نیز آن چه را از امام هادی عَلَیْهِ السَّلَام دیدم و سخن حضرتش را که: «ماده شتر صالح نزد خدا از من گرامی‌تر نیست.» او داشت غذا می‌خورد. ناگهان دست کشید و گفت: تو را به خدا، خودت این را شنیدی؟! گفتم: به خدا خودم شنیدم. گفت: بدان، مُتَوَكَّل سه روز بیش زنده نخواهد ماند و به هلاکت خواهد رسید! هشیار باش و آن چه را باید نگاه دار و آماده باش که مرگ او غافلگیرتان نسازد و دارایی‌تان را در آشوب کار از دست ندهید! گفتم: از کجا می‌گویی؟ گفت: مگر داستان صالح عَلَیْهِ السَّلَام و شترش را در قرآن نخوانده‌ای که: «تنها» سه روز در سرایتان بیاساید! این وعده‌ای است بی‌دروغ» (۶۰۴)؟! سخن امام، باطل نتواند بود. زَرَّافَه گوید: به خدا، روز سوم، مُنْتَصِر (فرزند مُتَوَكَّل) همراه بغا و وَصِیف و ترکان بر مُتَوَكَّل یورش آوردند و او و فَتْح بن حَاقَانَ را کشتند و تکه تکه کردند؛ چنان که از یکدیگر باز شناخته نمی‌شدند و (این چنین) خداوند بهره‌مندی و فرمان‌روایی را از او ستاند. حضرت هادی عَلَیْهِ السَّلَام را پس از این ماجرا دیدم و داستان مربی (فرزندم) و سخن او را باز گفتم: فرمود: «راست گفت. وقتی کار آن چنان بر من سخت شد، به گنجینه‌هایی که از پدرانمان به ما ارث رسیده و از دژها و جنگ افزارها و سپرها دست‌نیافتنی‌تر است - روی آوردم؛ به دعای ستم دیده (و نفرین) بر ستمگر. دعا یا خواندم و خداوند او را نابود ساخت.» عرض کردم: سرورم، اگر می‌شود به من بیاموزید. حضرتش آن را به من آموخت. این بود: اللَّهُمَّ اِنِّی وَفُلَان بن فُلَان عَبْدَانِ مِنْ عِبْدِكَ تَوَاصَيْنَا بِدِّكَ تَعْلَمُ مُسْتَقَرَّنَا وَ مُسْتَوْدَعَنَا وَ تَعْلَمُ مُنْقَلَبَنَا وَ مَثَوَانَا وَ سِرَّنَا وَ عَلَانِيَتَنَا وَ تَطَّلِعُ عَلٰی نِيَاتِنَا وَ تُحِيطُ بِضَمَائِرِنَا عِلْمُكَ بِمَا تُبْدِيهِ كَعِلْمِكَ بِمَا نُخْفِيهِ وَ مَعْرِفَتُكَ بِمَا نُبْطِنُهُ كَمَعْرِفَتِكَ بِمَا نُنْظِرُهُ وَ لَا يَنْطَوِي عَنْكَ شَيْءٌ مِنْ اُمُورِنَا وَ لَا يَسْتَتِرُ دُونَكَ حَالٌ مِنْ اَحْوَالِنَا - وَ لَا لَنَا مِنْكَ مَعْقِلٌ يُحْصِنُنَا وَ لَا حِزْزٌ يُحْزِنُنَا وَ لَا هَارِبٌ يُفُوتُكَ مِنَّا وَ لَا يَمْتَنِعُ الظَّالِمُ مِنْكَ بِسُلْطَانِهِ وَ لَا يُجَاهِدُكَ عَنْهُ جُنُودُهُ وَ لَا يُغَالِبُكَ مُغَالِبٌ بِمَنْعِهِ وَ لَا يُعَازِرُكَ مُتَعَزِّزٌ بِكَثْرَةِ اَنْتَ مُدْرِكُهُ اَيْنَ مَا سَلَكَ وَ قَادِرٌ عَلَيْهِ اَيْنَ لَجَأَ فَمَعَاذُ الْمَظْلُومِ مِنَّا بِكَ وَ تَوَكَّلُ الْمُقْهُورِ مِنَّا عَلَيْكَ وَ رُجُوعُهُ اِلَيْكَ وَ يَسْتَعِيْثُ بِكَ اِذَا خَذَلَهُ الْمُغِيْثُ وَ يَسْتَصْرِخُكَ اِذَا قَعِدَ عَنْهُ النَّصِيْرُ وَ يَلُوْذُ بِكَ اِذَا نَفَتْهُ الْاُفْقِيْةُ وَ يَطْرُقُ بِابِكَ اِذَا اُغْلِقْتَ دُوْنَهُ الْاَبْوَابُ الْمُزْتَجِعُ وَ يَصِلُ اِلَيْكَ اِذَا اخْتَجَبَتْ عَنْهُ الْمُلُوكُ الْغَافِلَةُ تَعْلَمُ مَا حَلَّ بِهِ قَبْلَ اَنْ يَشْكُوهُ اِلَيْكَ وَ تَعْرِفُ مَا يُضِلُّهُ قَبْلَ اَنْ يَدْعُوْكَ لَهُ فَلَكَ الْحَمْدُ سَمِيعًا بَصِيْرًا لَطِيفًا قَدِيْرًا اللَّهُمَّ اِنَّهُ قَدْ

كَانَ فِي سَابِقِ عِلْمِكَ وَمُحْكَمِ قَضَائِكَ وَجَارِي قَدْرِكَ وَمَاضِي حُكْمِكَ وَنَافِذِ مَشِيَّتِكَ فِي خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ سَعِيدِهِمْ وَشَقِيهِمْ وَبَرِّهِمْ وَفَاجِرِهِمْ أَنْ جَعَلْتَ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ عَلَى قُدْرَةٍ فَظَلَمْتَنِي بِهَا وَبَغَى عَلَيَّ لِمَكَانِهَا وَتَعَزَّزَ عَلَيَّ بِسُلْطَانِهِ الَّذِي حَوَّلْتَهُ إِلَيَّ وَتَجَبَّرَ عَلَيَّ بِعُلُوِّ حَالِهِ الَّتِي جَعَلْتَهَا لَهُ وَغَرَّهُ إِمْلَاؤُكَ لَهُ وَأَطْعَاهُ حِلْمَكَ عَنْهُ فَقَصَصْتَنِي بِمَكْرُوهِ عَجَزْتُ عَنِ الصَّبْرِ عَلَيْهِ وَتَعَمَّدَنِي بِسَرٍّ ضَعُفْتُ عَنْ اخْتِمَالِهِ وَلَمْ أَقْدِرْ عَلَى الْإِنْتِصَارِ مِنْهُ لَضَعْفِي وَالْإِنْتِصَافِ مِنْهُ لِذُلِّي فَوَكَّلْتُهُ إِلَيْكَ وَتَوَكَّلْتُ فِي أَمْرِهِ عَلَيْكَ وَتَوَعَّدْتُهُ بِعُقُوبَتِكَ وَحَذَرْتُهُ سَيْطَوَتِكَ وَخَوْفَتُهُ نَقَمَتَكَ فَظَنَّ أَنَّ حِلْمَكَ عَنْهُ مِنْ ضَعْفٍ وَحَسَبَ أَنَّ إِمْلَاءَكَ لَهُ مِنْ عَجْزٍ وَلَمْ تَنْهَهُ وَاحِدَةً عَنْ أُخْرَى وَلَا أَنْزَجَرَ عَنْ ثَانِيَةٍ بِأُولَى وَلَكِنَّهُ تَمَادَى فِي عَيْهِ وَتَتَابَعَ فِي ظُلْمِهِ وَلَجَّ فِي عُيُونِهِ وَاسْتَشْرَى فِي طُغْيَانِهِ جُزْأَةً عَلَيْكَ يَا سَيِّدِي وَتَعَرَّضًا لِسَيْخَطِكَ الَّذِي لَا تَرُدُّهُ عَنِ الظَّالِمِينَ وَقَلَّ اكْتِرَافُ بِنَاسِكَ الَّذِي لَا تَحْبِسُهُ عَنِ الْبَاغِينَ فَهَا أَنَا ذَا يَا سَيِّدِي مُسْتَضْعَفٌ فِي يَدَيْهِ مُسْتَضَامٌ تَحْتَ سُلْطَانِهِ مُسْتَدَلٌّ بِعَنَائِهِ مَغْلُوبٌ مَبْغِيٌّ عَلَى مَغْضُوبٍ وَجَلَّ خَائِفٌ مُرَوِّعٌ مَقْهُورٌ قَدْ قَلَّ صَبْرِي وَضَاقَتْ حِيلَتِي وَانْغَلَقَتْ عَلَيَّ الْمَذَاهِبُ إِلَّا إِلَيْكَ وَانْسَدَّتْ عَلَى الْجِهَاتِ إِلَّا جِهَتُكَ وَالتَّبَسَّتْ عَلَى أُمُورِي فِي دَفْعِ مَكْرُوهِهِ عَنِّي وَاسْتَبْهَتْ عَلَى الْمَرَاءِ فِي إِزَالِهِ ظُلْمِهِ وَخَذَلْنِي مَنْ اسْتَنْصَرْتُهُ مِنْ عِبَادِكَ وَأَسْلَمْنِي مَنْ تَعَلَّقْتُ بِهِ مِنْ خَلْقِكَ طَرًّا وَاسْتَشَرْتُ نَصِيحِي فَأَشَارَ إِلَيَّ بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَاسْتَرْشَدْتُ ذَلِيلِي فَلَمْ يَدُلَّنِي إِلَّا عَلَيْكَ فَزَجَعْتُ إِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ صَاحِرًا رَاغِمًا مُسْتَكِينًا عَالِمًا أَنَّهُ لَا فَرْجَ إِلَّا عِنْدَكَ وَلَا خَلَاصَ لِي إِلَّا بِكَ أَنْتَ حِزْبُ وَعِيدِكَ فِي نُصْرَتِي وَإِجَابَةِ دُعَائِي فَإِنَّكَ قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ الَّذِي لَا يَرُدُّ وَلَا يُبَدِّلُ - وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوِّقَ بِهِ ثُمَّ بَغَى عَلَيْهِ لِيَنْصُرَهُ اللَّهُ وَقُلْتَ جَلَّ جَلَالُكَ وَتَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ - ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ وَأَنَا فَاعِلٌ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ لَا مَنَّا عَلَيْكَ وَكَيْفَ أَمُنُّ بِهِ وَأَنْتَ عَلَيْهِ دَلَّيْتَنِي - فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي يَا مَنْ لَا يُخْلِفُ الْمِعَادَ وَإِنِّي لَأَعْلَمُ يَا سَيِّدِي أَنَّ لَكَ يَوْمًا تَنْتَقِمُ فِيهِ مِنَ الظَّالِمِ لِلْمَظْلُومِ وَاتَّقِنُ لَكَ وَقْتًا تَأْخُذُ فِيهِ مِنَ الْعَاصِبِ لِلْمَغْضُوبِ لَأَنَّكَ لَا يَسْبِقُكَ مُعَادَتٌ وَلَا يَخْرُجُ عَنْ قَبْضَتِكَ مُنَاقِضٌ وَلَا تَخَافُ فَوْتَ فَائِتٍ وَلَكِنْ جَزَعِي وَهَلَعِي لَا يَبْلُغَانِ بِي الصَّبْرَ عَلَى أَنْاتِكَ وَانْتَظَارِ حِلْمِكَ فَقُدِّرْتُكَ عَلَيَّ يَا سَيِّدِي وَمَوْلَايَ فَوْقَ كُلِّ قُدْرَةٍ وَسُلْطَانِكَ غَالِبٌ عَلَى كُلِّ سُلْطَانٍ وَمَعَادُ كُلِّ أَحَدٍ إِلَيْكَ وَإِنْ أَهْلَتُهُ - وَرَجُوعُ كُلِّ ظَالِمٍ إِلَيْكَ وَإِنْ أَنْظَرْتُهُ وَقَدْ أَضَرَّنِي يَا رَبِّ حِلْمَكَ عَنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ وَطُولُ أَنْاتِكَ لَهُ وَإِمْنَالُكَ إِلَيْهِ وَكَادَ الْقَنُوطُ يَسْتَوَلِي عَلَيَّ لَوْ لَا الثَّقَةُ بِكَ وَالْيَقِينُ بِوَعْدِكَ فَإِنْ كَانَ فِي قَضَائِكَ النَّافِذُ وَقُدْرَتِكَ الْمَاضِيَةُ أَنْ يُسَبِّبَ أَوْ يَتَوَبَّ أَوْ يَرْجِعَ عَنْ ظُلْمِي أَوْ يَكْفِ مَكْرُوهُهُ عَنِّي وَيَنْتَقِلَ عَنْ عَظِيمِ مَا رَكِبَ مِنِّي فَصَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَوْفَعْ ذَلِكَ فِي قَلْبِهِ السَّاعِيَةَ السَّاعِيَةَ قَبْلَ إِزَالَةِ نِعْمَتِكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ وَتَكْدِيرِهِ مَعْرِفَتِكَ الَّذِي صَيَّرْتَهُ عِنْدِي وَإِنْ كَانَ فِي عِلْمِكَ بِهِ غَيْرُ ذَلِكَ مِنْ مُقَامٍ عَلَى ظُلْمِي فَاسْأَلْكَ يَا نَاصِرَ الْمَظْلُومِ الْمَبْغِيَّ عَلَيْهِ إِجَابَةَ دُعَوْتِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَخُذْهُ مِنْ مَأْمَنِهِ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ وَافْجَأْهُ فِي غَفْلَتِهِ مُفَاجَأَةً مَلِيكَ مُنْتَصِرٍ وَاسْلُبْهُ نِعْمَتَهُ وَسُلْطَانَهُ وَافْضُضْ عَنْهُ [وَفُلَّ جُمُوعُهُ وَأَعْوَانُهُ وَمَرَقَ مُلْكُهُ كُلُّ مَمْرَقٍ وَفَرَّقَ أَنْصَارُهُ كُلُّ مَفْرَقٍ وَأَعَزَّهُ مِنْ نِعْمَتِكَ الَّتِي لَمْ يُقَالِهَا بِالشُّكْرِ وَانْزَعْ عَنْهُ سِرِّبَالَ عِزِّكَ الَّذِي لَمْ يُجَازِهِ إِلَّا الْخَسِرَانُ. وَاقْصِمْهُ يَا قَاصِمَ الْجَبَابِرَةِ وَأَهْلِكْهُ يَا مُهْلِكَ الْقُرُونِ الْخَالِيَةِ وَأَبْزِهِ يَا مُبِيرَ الْأُمَمِ الظَّالِمَةِ وَاخْذُلْهُ يَا خَاذِلَ الْفِتَنِ الْبَاغِيَةِ وَابْتَرِّ عُمُرَهُ وَابْتَرِّ مُلْكَهُ وَعِفْ أَثَرَهُ وَأَقْطَعْ خَبْرَهُ وَأَطْفِئْ نَارَهُ وَأَظْلِمْ نَهَارَهُ وَكَوِّرْ شَمْسَهُ وَأَزْهِقْ نَفْسَهُ وَاهْشِمْ شِدَّتَهُ وَجَبِّ سَيِّئَاتِهِ وَأَرْغِمْ أَنْفَهُ وَعَجِّلْ حَتْفَهُ وَلَا تَدْعُ لَهُ جَنَّةً إِلَّا هَتَكَتْهَا وَلَا دِعَامَةً إِلَّا قَصَصْتَهَا وَلَا كَلِمَةً مُجْتَمِعَةً إِلَّا فَرَّقْتَهَا وَلَا قَائِمَةً عَلُوًّا إِلَّا وَضَعْتَهَا - وَلَا رُكْنًا إِلَّا وَهَنْتَهُ وَلَا سَيْبًا إِلَّا قَطَعْتَهُ وَأَرْنَا أَنْصَارَهُ وَجُنْدَهُ وَأَحْبَاءَهُ وَأَرْحَامَهُ عِبَادِيَدَ بَعْدَ الْأَلْفَةِ وَشَتَّى بَعِيدِ اجْتِمَاعِ الْكَلِمَةِ وَمُقْنَعِي الرُّؤُوسِ بَعِيدِ الظُّهُورِ عَلَى الْأُمَّةِ وَاشْفِ بَزْوَالَ أَمْرِهِ الْقُلُوبَ الْمُتَغَلِّبَةَ الْوَجَلَةَ وَالْأَفْنَدَةَ اللَّهْفَةَ وَالْأُمَّةَ الْمُتَحَيِّرَةَ وَالْبَرِيَّةَ الضَّائِعَةَ وَأَدِلْ بِبَوَارِهِ الْخِدُودَ الْمُعْطَلَةَ وَالْأَحْكَامَ الْمُهْمَلَةَ وَالسُّنَنَ الدَّائِرَةَ وَالْمَعَالِمَ الْمُغَيَّرَةَ وَالتَّلَاوَاتِ الْمُغَيَّرَةَ وَالْآيَاتِ الْمُحَرَّفَةَ وَالْمَدَارِسَ الْمُهْجُورَةَ وَالْمَحَارِبَ الْمَجْفُورَةَ وَالْمَسَاجِدَ الْمَهْدُومَةَ وَأَرِحْ بِهِ الْأَقْدَامَ الْمُتَعَبَةَ وَأَشْبِعْ بِهِ الْخِمَاصَ السَّاعِبَةَ وَأَرُوْ بِهِنَّ اللَّهَوَاتِ اللَّاعِبَةَ وَالْأَكْبَادَ الظَّامَّةَ وَأَرِحْ بِهِ الْأَقْدَامَ الْمُتَعَبَةَ وَأَطْرِفْهُ بِلَيْلَةٍ لَا أُخْتُ لَهَا وَسَاعَةٌ لَا شِفَاءَ مِنْهَا وَبَنَكْبَةٌ لَا انْتِعَاشَ مَعَهَا وَبَعِثْهُ لَمَّا إِقَالَهُ مِنْهَا وَأَبْخِ حَرِيمَهُ وَنَعِّضْ نَعِيمَهُ - وَارْهَ بِطَشَّتِكَ الْكِبْرِيَّ وَنِقَمَتِكَ الْمُثْلِيَّ وَقُدْرَتِكَ الَّتِي هِيَ فَوْقَ كُلِّ قُدْرَةٍ وَسُلْطَانِكَ الَّذِي هُوَ أَعَزُّ مِنْ سُلْطَانِهِ وَأَعْلَى لِي بِقُوَّتِكَ الْقَوِيَّةِ وَمِحَالِكَ الشَّدِيدِ وَامْنَعْنِي مِنْهُ بِمَنْعَتِكَ الَّتِي كُلُّ خَلْقٍ فِيهَا ذَلِيلٌ وَابْتِلْهُ

بِفَقْرٍ لَا تَجْبُرُهُ وَبِسُوءٍ لَا تَشْتُرُهُ وَكُلَّهُ إِلَى نَفْسِهِ فِيمَا يُرِيدُ إِنَّكَ فَعَالٌ لِّمَا تُرِيدُ وَابْرَأْهُ مِنْ حَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ وَأُخَوِّجْهُ إِلَى حَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ وَ
أَذِلَّ مَكْرَهُ بِمَكْرِكَ وَادْفَعْ مَشِيَّتَهُ بِمَشِيَّتِكَ وَأَسِقْ قَمَّ جَسَدَهُ وَأَيْتَمَّ وُلْدَهُ وَأَنْقُضْ أَجَلَهُ وَخَيِّبْ أَمَلَهُ وَأَزِلْ دَوْلَتَهُ وَأَطْلِ عَوْلَتَهُ وَاجْعَلْ
شُغْلَهُ فِي بَدَنِهِ وَلَا تَفْكُهُ مِنْ حُزْنِهِ وَصَيِّرْ كَيْدَهُ فِي ضَلَالٍ وَأَمْرَهُ إِلَى زَوَالٍ وَنِعْمَتَهُ إِلَى انْتِقَالٍ وَجَدَّهُ فِي سَفَالٍ وَسُلْطَانَهُ فِي اضْمِحْلَالٍ
وَعَاقِبَتَهُ إِلَى شَرٍّ مَالٍ وَأَمْنَتَهُ بِغَيْظِهِ إِذَا أَمَّتَهُ وَأَبْقِهِ لِحُزْنِهِ إِنْ أَبْقَيْتَهُ وَقِنِي شَرَّهُ وَهَمَزَهُ وَلَمَزَهُ وَسَطَوْتَهُ وَعَدَاوَتَهُ وَالْمَحْهَ لِمَحْهَ تَدْمُرُ بِهَا
عَلَيْهِ فَإِنَّكَ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

این دعا با مقداری اختلاف از امام موسی بن جعفر علیه السلام نیز پیش تر
گذشت؛ اما آن یک، این داستان را نداشت.

۲ - دعای دیگر از حضرت امام هادی عَلَیْهِ السَّلَام

مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ مَنصُورِي - عموی پدرش (عِيسَى بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عِيسَى بْنِ مَنصُور): به مولایم حضرت أَبُو الْحَسَنِ هادی عَسْكَرِی (۶۳۲) عَلَیْهِ السَّلَام عرض کردم: دعایی به من بیاموزید که ویژه‌ی خودم باشد. فرمود: «أَبُو مُوسَى، بگو: قُلْ يَا عِدَّتِي دُونَ الْعِدِّدِ يَا رَجَائِي وَالْمُعْتَمِدَ يَا كَهْفِي وَالسَّنَدَ يَا أَحَدًا يَا أَحَدٌ يَا مَنْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مَنْ خَلَقْتَهُ مِنْ خَلْقِكَ وَلَمْ تَجْعَلْ فِي خَلْقِكَ مِنْهُمْ أَحَدًا أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ جَمَاعَتِهِمْ وَتَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا مِنْ أَرْزَاقِ خَدَائِكَ سُبْحَانَكَ خَاسِئَةً أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مَنْ خَلَقْتَهُ مِنْ خَلْقِكَ وَلَمْ تَجْعَلْ فِي خَلْقِكَ مِنْهُمْ أَحَدًا أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ جَمَاعَتِهِمْ وَتَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا مِنْ أَرْزَاقِ خَدَائِكَ سُبْحَانَكَ خَاسِئَةً».

۳ - دعایی دیگر از حضرت امام علی النقی عَلیهِ السَّلَام

مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ بْنِ هِشَامٍ اصْبَغِي - اَلْيَسَعَ بْنِ حَمْزَةَ قُمِّي: عَمْرُو بْنُ مَسْعَدَةَ وَزِيرِ خَلِيفَةِ مُعْتَصِمٍ مَرَّ بِهِ حَادِثَةُ نَاكَوَارٍ وَ مَهَبِي تَهْدِيدِ
 كَرْدٍ؛ چندان که بر مرگ خود و تنگ دستی باز ماندگانم بیمناک شدم. به مولایم اَبُو اَلْحَسَنِ هادی عَسِیْ کَرِی عَلَیْهِ السَّلَام نامه‌ای به
 شکایت از این رخ داد نوشتم. پاسخ نوشت: «بیم مدار؛ چیزی نیست. خدای را با این دعا بخوان؛ به زودی از این سختی رهایی‌ات
 می‌دهد و گشایش می‌یابی. خاندان پیامبر عَلَیْهِمُ السَّلَام، در چیرگی بلاها و پیدایش دشمنان و بیم ناداری و در هنگام به تنگ آمدن
 سینه، آن را می‌خوانند.» اَلْيَسَعَ بْنِ حَمْزَةَ گوید: دعایی را که مولایم برایم نوشت در آغاز روز خواندم. به خدا، چیزی نگذشته بود
 که فرستاده‌ی عَمْرُو بْنُ مَسْعَدَةَ آمد و گفت: وزیر تو را می‌خواند! برخاستم و نزد او رفتم. وقتی مرا دید، به رویم لبخند زد و دستور
 داد بند و زنجیر را از من گشودند و از لباس‌های خوبش خلعتی به من بخشید و عطری به تحفه داد. آن گاه نزدیکم خواند و به
 گفتگو با من پرداخت و عذر خواهی کرد و همه‌ی ستانده‌ها را باز پس داد و پذیرایی نیکویی کرد. اداره‌ی ناحیه‌ای را نیز که زیر
 نظر من بود باز گرداند و آبادی مجاور آن را نیز بر آن افزود. دعا این بود: يَا مَنْ تُحَلُّ بِأَسْمَائِهِ عَقْدُ الْمَكَارِهِ وَيَا مَنْ يُقَلُّ بِذِكْرِهِ حَدُّ
 الشَّدَائِدِ وَيَا مَنْ يُدْعَى بِأَسْمَائِهِ الْعِظَامُ مِنْ ضَيْقِ الْمَخْرَجِ إِلَى مَحَلِّ الْفَرَجِ ذَلَّتْ لِقُدْرَتِكَ الصَّعَابُ وَ تَسَبَّيْتُ بِلُطْفِكَ الْأَسْبَابُ وَ جَرَى
 بِطَاعَتِكَ الْقَضَاءُ وَ مَضَتْ عَلَى ذِكْرِكَ الْأَشْيَاءُ فَهِيَ بِمَسْتَيِّتِكَ دُونَ قَوْلِكَ مُؤْتَمِرَةٌ وَ يَارَادَتِكَ دُونَ وَحْيِكَ مُتَزَجِرَةٌ وَ أَنْتَ الْمَرْجُو
 لِلْمُهِمَّاتِ وَ أَنْتَ الْمَفْزَعُ لِلْمَلِمَاتِ لَا يَنْدَفِعُ مِنْهَا إِلَّا مَا دَفَعْتَ وَ لَا يَنْكَشِفُ مِنْهَا إِلَّا مَا كَشَفْتَ وَ قَدْ نَزَلَ بِي مِنَ الْأَمْرِ مَا فَدَحَنِي ثِقْلُهُ وَ حَلَّ
 بِي مِنْهُ مَا بَهَظَنِي حَمْلُهُ وَ يَقْدِرَتِكَ أَوْرَدْتَ عَلَى ذَلِكَ وَ بَسِيلَطَانِكَ وَجَّهْتُهُ إِلَيْهِ فَلَا مُصْدِرَ لِمَا أَوْرَدْتَ وَ لَا مُسِرَّ لِمَا عَسَرْتَ وَ لَا صَارِفَ
 لِمَا وَجَّهْتَ وَ لَا فَاتِحَ لِمَا أَغْلَقْتَ وَ لَا مُغْلِقَ لِمَا فَتَحْتَ وَ لَا نَاصِرَ لِمَنْ خَذَلْتَ إِلَّا أَنْتَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْتَحْ لِي بَابَ الْفَرَجِ
 بِطَوْلِكَ وَ اضْرِبْ عَنِّي سُلْطَانَ اَلْهَمِّ بِحَوْلِكَ وَ اَنْلِنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِي مَا شَكُوْتُ وَ ارْزُقْنِي حَلَاوَةَ الصَّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُكَ وَ هَبْ لِي مِنْ
 لَدُنْكَ فَرْجاً وَ حَيّاً وَ اجْعَلْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَخْرَجاً هَنِئاً وَ لَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِمَامِ عَنْ تَعَاهِدِ فَرَائِضِكَ وَ اسْتِعْمَالِ سُنَّتِكَ فَقَدْ ضِيقْتُ بِمَا نَزَلَ
 بِي ذُرْعاً وَ امْتَلَأْتُ بِحِمْلِ مَا حَدَثَ عَلَيَّ جَزَعاً وَ أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى كَشْفِ مَا بُلِيتُ بِهِ وَ دَفْعِ مَا وَقَعْتُ فِيهِ فَافْعَلْ ذَلِكَ بِي وَ إِنْ كُنْتُ غَيْرَ
 مُسْتَوْجِبِهِ مِنْكَ يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَ ذَا الْمَنْ الْكَرِيمِ فَأَنْتَ قَادِرٌ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ در کتاب «الفلاح و النجاح فی
 عمل الیوم و اللیلة» (۶۳۵) و در کتاب «زَهْرَةُ الرَّبِيعِ فِی اَدْعِیَةِ الْاَسَابِيعِ» (نیز) دعا‌های رسا و پر برکتی از حضرت امام علی النقی عَلَیْهِ

السَّلام آورده‌ایم.

گزیده‌های دعا‌های مولایمان حضرت امام حسن بن علی عسکری علیه السلام

در بخش‌های گذشته‌ی کتاب دعا‌هایی آوردیم که خردوران را بسنده است. در کتاب «المهمات و التتمات» نیز دعا‌های ارزشمندی از حضرتش آورده‌ایم. سه تن از حاکمان معاصر امام علیه السلام - از آنجا که شنیده بودند مولا حضرت مهتدی علیه السلام فرزند آن حضرت خواهد بود - به کشتن حضرتش دست یازیدند و بارها به زندانش افکندند. امام علیه السلام یکی (یا تنی چند) از ایشان را نفرین فرمود که در زمان کوتاهی به هلاکت رسید. این دعاها را هنوز نیافته‌ام و اگر بیابم، در این بخش کتاب خواهم آورد. یکی از خلفایی که می‌خواست حضرتش را به شهادت برساند مستعین عباسی بود. این روایت را از کتاب «الاصیاء علیهم السلام و ذکر الوصایا» نوشته‌ی جناب علی بن محمد بن زیاد صیمری داریم که نسخه‌ی کهنی از آن، به تاریخ ۷۱ سال بعد از ولادت حضرت مهتدی صیلمات الله علیه، نزد ما هست. این کتاب در سال ۲۸۰، پس از درگذشت مولف، در گنجینه‌ی آثارش یافت شد. او فیض حضور مولای ما حضرت هادی و امام حسن عسکری علیه السلام را داشت و در خدمتشان بود. (۶۳۶) وی از هر دو امام نامه‌ها و نوشته‌های بسیاری دریافت کرد. او در کتاب یاد شده چنین گوید: وقتی مستعین نقشی خود را درباره حضرت عسکری علیه السلام طرح ریزی کرد و به سعید حاجب فرمان داد تا حضرتش را به کوفه برد و در راه به شهادت رساند، خبر در میان شیعیان پیچید و نگرانان ساخت. کمتر از ۵ سال از شهادت حضرت هادی علیه السلام می‌گذشت. محمد بن عبدالله و (ابو) الهیثم ابن سیبانه به آن حضرت نوشتند: جان ما فدای شما! خبری شنیدیم که بس نگران و اندوهناکمان ساخته است. پاسخ آمد: «بعد از سه (روز) گشایش خواهد رسید.» (علی بن محمد) گوید: پس از سه روز - چنان که فرموده بود - مستعین خلع شد و معتز به جای او نشست. علی بن محمد صیمری هم چنین در کتاب یاد شده، در این باره گوید: محمد بن عمر کاتب از علی بن محمد بن زیاد و او از علی بن محمد بن زیاد صیمری داماد جعفر بن محمود وزیر (همسر دخترش ام احمد) - که از بزرگان مورد اعتماد شیعه و در نویسندگی و ادب و دانش و معرفت پیش بود - (۶۳۷) روایت می‌کند: نزد ابو احمد عبیدالله بن عبدالله بن طاهر رفتم. نامه‌ی حضرت ابو محمد عسکری علیه السلام در برابرش بود که در آن چنین آمده بود: «نابودی این ستمگر (مستعین) را از خدا خواستم؛ سه روز دیگر جاننش را خواهد ستاند.» او در روز سوم، خلع شد و سر نوشتش چنان شد که مردم گفتند؛ این که او را به «واسط» فرود آوردند و کشتند. این داستان حضرت امام حسن عسکری علیه السلام با مستعین بود و دعای آن حضرت (در این نقل) نیامده است. تعرض خلیفه‌ی معتز نام عباسی نسبت به امام حسن عسکری علیه السلام با مستعین بود و دعای آن حضرت (در این نقل) نیامده است. تعرض خلیفه‌ی معتز در نسخه‌ای که تاریخ کتابت آن سال ۴۷۱ است و اکنون نزد ماست - در بخش معجزات امام حسن عسکری علیه السلام ذکر کرده است: سعد بن عبدالله - احمد بن حسین (بن) عمر بن یزید - ابو الهیثم بن سیبانه: وقتی معتز فرمان داد امام علیه السلام را، هنگام رفتن سعید حاجب به کوفه، بدو سپارند و آن چه را میان مردم شایع شده بود در قصر ابن هبیره (آبادی ای که در زمان بنی امیه ساخته و در زمان بنی عباس تکمیل شد) درباره‌ی حضرتش به جای آورد (و آن حضرت را به شهادت رساند)، به پیشگاه ایشان نوشتم: قربانتان کردم! خبری به ما رسیده است که سخت نگرانمان داشته است. پاسخ کتبی آن حضرت این بود: «سه روز بعد، گشایش خواهید یافت.» روز سوم، معتز خلع شد. تا کنون آن دعا را نیافته‌ام. روایت تعرض خلیفه‌ی مهتدی نام عباسی به مولایمان حضرت عسکری علیه السلام از تنی چند به ما رسیده است؛ از جمله علی بن محمد صیمری در کتاب نام برده. او چنین آورد: سعد (بن عبدالله) - ابوهاشم (داوود بن قاسم بن عبدالله جعفری): من همراه با حضرت ابو محمد عسکری علیه السلام در زندان مهتدی گرفتار بودم. شبی به من فرمود: «ابا هاشم! این سرکش امشب می‌خواست با خدا در افتد؛ اما خداوند زندگانی‌اش را قطع کرد و خلافت را به جانشین وی رساند. من فرزندی ندارم. خدا، به کرم و لطف خود، پسری خواهد داد.» صبح که شد، ترکان بر مهتدی

یورش آوردند و توده‌ی مردم - که مُعْتَزَلِی و قَدَرِی بودن او را دانسته بودند - بر او شوریدند و او را به قتل رساندند و مُعْتَمَد را به جای او نشانده با وی بیعت کردند. مُهْتَدِی بر کشتن امام عَلَیْهِ السَّلَام تصمیم جدی داشت؛ اما خداوند او را به خود و نهاد تا کشته شد و به سوی کیفر سخت خداوندی رفت. صَیْمَرِی که خدا از او خشنود باد هم چنین در کتاب یاد شده‌اش و نیز دیگران فرموده‌ی امام حَسَن عَشِکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام و خبر کشته شدن به اصطلاح مُهْتَدِی عَبَّاسِی را پیش از حادثه، چنین باز می‌گویند: مُحَمَّد بن حَسَن بن شَمُون از راوی دیگری نقل می‌کند که: به امام أَبُو مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام - وقتی مُهْتَدِی حضرتش را دستگیر ساخت - نوشتم: سرورم! سپاس خدای را که او را از ما به خود سرگرم ساخت. من شنیده‌ام که شیعیان را تهدید می‌کند و می‌گوید: به خدا آنان را از روی زمین دور خواهم ساخت! نامه‌ی پاسخ آن حضرت چنین بود: «عمرش کوتاه‌تر از آن است. از امروز، ۵ روز بشمار؛ در روز ششم به خواری و سبکی و ناچیزی، کشته خواهد شد.» چنان که فرموده بود، شد. بسا که گفته شود: در همه‌ی این احادیث گفته نشده است که امام عَشِکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام بر زندانی کننده و آزار رساننده‌ی خود دعا (و نفرین) فرموده باشد. حقیقت این است که زبان حال چنین می‌رساند که آن حضرت دعا و نفرین فرموده باشد. دست یازی مُعْتَمَد عَبَّاسِی را به حضرت امام عَلَیْهِ السَّلَام گروهی نقل کرده‌اند: ما روایت علی بن مُحَمَّد صَیْمَرِی را که خشنودی خدا بر او باد از کتاب یاد شده می‌آوریم: (عَبْدُ اللَّهِ بن جَعْفَر) حَمِیرِی - حَسَن بن علی - إِبرَاهِیم بن مهزیار - مُحَمَّد بن أَبِی الزَّعْفَرَان: مادر حضرت أَبُو مُحَمَّد عَلَیْهِ السَّلَام (بانو سلیل یا حدیث عَلَیْهَا السَّلَام) چنین گفت: (فرزندم امام عَشِکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام) روزی به من فرمود: «در سال ۲۶۰، به حادثه‌ی سنگینی بر خواهم خورد که بیم آن دارم مرا به کلی از پا اندازد.» (بانو سلیل) فرماید: من بی تابانه به گریه افتادم. فرمود: «فرمان خداوند شدنی است؛ بی تابی مکن.» (آن بانو) در صفر سال ۲۶۰، نا آرام و بی تاب شد. (۶۳۸) گاه و بی گاه به بیرون شهر می‌رفت و جویای اخبار می‌شد تا آن که خبر آمد: مُعْتَمَد آن حضرت را نزد علی بن جَرِین (زندانبان) زندانی ساخته و برادرش جَعْفَر (بن علی عَلَیْهِ السَّلَام معروف به کَذَّاب) را با آن حضرت همراه کرده است. مُعْتَمَد همواره از علی بن جَرِین جویای حال می‌شد. او نیز خبر می‌داد که آن حضرت روزها روزه دار است و شب‌ها به نماز. روزی (خلیفه) خبر گرفت. مثل همیشه پاسخ داد. گفت: هم اکنون برو و از سوی من سلامش برسان و بگو: همراه (با ملازم) به خانه‌ی خویش باز گردید. من به در زندان رفتم. دیدم چارپایی زین کرده آماده است. به درون شدم. آن حضرت را نشسته یافتم و پای افزار و لباس پوشیده. وقتی مرا دید، برخاست. نامه را دادم. سوار شد. چون بر چارپا جای گرفت، ایستاد. پرسیدم: چرا ایستاده‌اید، سرورم؟ فرمود: «تا جَعْفَر بیاید.» گفتم: (خلیفه) به من فرمان داده است که تنها شما را آزاد کنم. فرمود: «باز می‌گردی و می‌گویی: ما دو تن از یک خانه بیرون آمدیم. اگر من باز گردم و او با من نباشد، چنان می‌شود که بر خلیفه پوشیده نیست.» (علی بن جَرِین) رفت و (همراه جَعْفَر) بازگشت و گفت: (خلیفه) می‌گوید: جَعْفَر را به خاطر شما آزاد ساختم. من او را - به خاطر بدی ای که به خود و شما کرده بود و سخنانی که می‌گفت - باز داشته بودم. آن گاه او را آزادی داد و با آن حضرت به خانه بازگشت. صَیْمَرِی هم چنین در کتاب یاد شده‌اش، بیرون آمدن امام عَشِکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام را از زندان مُعْتَمَد و سخن او را بدان حضرت چنین می‌گوید: از محمودی (روایت شده است که): دست خط حضرت أَبُو مُحَمَّد عَشِکَرِی عَلَیْهِ السَّلَام را به هنگام خروج از زندان مُعْتَمَد دیدم. (این آیه را نوشته بود): «می‌خواهند نور خداوند را با دهان‌هاشان خاموش کنند! خداوند نور خویش را تمام خواهد داشت.» (۶۳۹) ما در کتاب «الْأَصْطِفَاء» توضیح دادیم که چگونه روزگار خلفا آشفته شد تا میلاد حضرت مَهْدِی عَلَیْهِ السَّلَام تحقق یابد. شرح آن در جزء ۳ کتاب «المذاکره» تَوَخُّی (۶۴۰)، در داستان آشوب‌های زنده شده در روزگار مُعْتَمَد و نیز در جزء ۳ «اخبار الوزراء» مُحَمَّد بن عُبَیدُوس جهشیاری، در (فصل) اخبار وزیران مُعْتَمَد (عَبَّاسِی) و نیز در کتاب «الوزراء» فناخسرو بن رستم بن هرمز، در (حوادث زندگی) عُبَیدُ اللَّهِ بن یَحْیٰی بن خَاقَان آمده است. ما این روایات را در کتاب «الْأَصْطِفَاء فی أخبار الملوك و الخلفاء» آورده‌ایم. نَصْر بن علی (بن نَصْر بن علی) جَهْضَمِی (بَصْرِی ۱۶۰ - ۲۵۰) - که (از راویان) غیر شیعه‌ی موثق است و خطیب بغدادی او را در «تاریخ» خود می‌ستاید (۶۴۱) و خطیب آشکارا با أَهْل الْبیت عَلَیْهِمُ السَّلَام دشمنی

می‌ورزد - در اثر خود در موضوع موالید ائمه عَلَیْهِمُ السَّلَام، ذیل الحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْعَسْكَرِيِّ عَلَیْهِ السَّلَام گوید: از جمله‌ی نشانه‌ها سخن حَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَشِیْکَرِی است هنگام زاده شدن مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ (عَلَيْهِمَا السَّلَام): «ستم کاران پنداشتند که مرا می‌کشند تا این دودمان را براندازند! قدرت (خداوند) توانا را چگونه یافتند؟! و او را مؤمل (امید) نامید. نیز از عَلِيٍّ بْنِ مُحَمَّدٍ (صَیْیَمِی) روایت است که آن حضرت (۶۴۲) فرمود: «اگر ما اجازه‌ی سخن گفتن می‌داشتیم. شک‌ها زودوده می‌شد. هر چه خدا بخواهد می‌شود.» (۶۴۳)

گزیده‌ی دعا‌های مولا حضرت مَهْدِی صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ

۱ - دعای معروف به «علوی مصری» برای هر سختی و مصیبت

مصنف کتاب، عَلِيٍّ بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ طاووس گوید در کتابی قدیمی - که نویسنده‌اش خود را حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ هِنْد نامیده و آن را در شوال ۳۹۶ نوشته است - دعای عَلَوِیِ مِصری را با این سند این گونه یافتیم: این دعا را سرور و امیدمان (حضرت امام زمان) - که درود خدا بر او باد - در خواب به مرد ستم دیده‌ای از شیعیان و به خانواده‌اش آموختند. خداوند از کارش گره گشود و دشمنش را کشت. أَبُو عَلِيٍّ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حُسَيْنِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ عَلَوِیِ عَرِیضِی (در حَرَّان) - مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَوِیِ حُسَیْنِی (که در مِصْر ساکن بود): از فرمان روای مِصْرِ هراس بزرگ و بیم شدیدی برایم پیش آمد. بر جان خود بیمناک شدم: نزد أَحْمَدِ بْنِ طُولُونِ از من سِتَاعِیْت شده بود. به آهنگ خانه‌ی خدا از مِصْر بیرون شدم و از حِجَاز روانه‌ی عِراق گشتم. به زیارت مولایم سَیِّدِ الشُّهَدَاءِ عَلَیْهِ السَّلَام رفتم و از چیرگی بیمی که داشتم، به قبر حضرتش پناه بردم. ۱۵ روز در کربلا ماندم. شب و روز می‌نالیدم و دعا می‌کردم. به من فرمود: «امام حُسَیْنِ عَلَیْهِ السَّلَام به تو می‌فرماید: فرزندم! از فلانی ترسیده‌ای؟» پاسخ دادم: آری؛ می‌خواست مرا بکشد؛ به سرورم پناه آوردم و تصمیم بزرگ او را درباره‌ی خود شکوه بردم. فرمود: «چرا پروردگار خود و پدرانت را با دعا‌های پیامبران گذشته عَلَیْهِمُ السَّلَام نمی‌خوانی؟ ایشان در سختی بودند و خداوند آن را با این دعاها از ایشان زدود.» پرسیدم: چگونه بخوانمش؟ فرمود: «شب جمعه که شد، غسل کن و نماز شب بگزار. بعد از سجده‌ی شکر، دو زانو بنشین و این دعا را بخوان.» آن گاه دعایی برای من خواند. (سَیِّد مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَوِیِ مِصری) گوید: (آن حضرت) ۵ شب پیایی - در همان زمان که من بین خواب و بیداری بودم - بر من آشکار می‌شد و این دعا را می‌فرمود تا آن را حفظ شدم. شب جمعه نیامد. غسل به جای آوردم و لباس تازه کردم و بوی خوش زدم و نماز شب گزاردم و به سجده شکر رفتم. آن گاه بر دو زانو نشسته این دعا را به درگاه حق - جَلَّ وَ عَلَا - خواندم. آن حضرت شب شنبه بر من ظاهر گردید و فرمود: «محمد! خواسته‌ات انجام شد و با پایان یافتن دعا، دشمنت نزد آن که بدو سِعَايْت برده بود، کشته شد.» صبح، با مولایم (سَیِّدِ الشُّهَدَاءِ عَلَیْهِ السَّلَام) خداحافظی کردم و به سوی مِصْرِ راه افتادم. وقتی در راه مِصْر به اردن رسیدم، مردم مومن از همسایگانم را در مِصْر دیدم. خبر داد که أَحْمَدُ بْنُ طُولُونِ دشمن مرا دستگیر ساخت و فرمان داد او را از قفا سر بریدند. این در شب جمعه رخ داد. سپس فرمان داد تا در رود نیلش افکندند! بنا به توضیح جمعی از دوستان و برادران شیعی، این حادثه - همان گونه که مولایم به من خبر داد - هم زمان با آن بود که من دعا را به پایان رسانده بودم. تذکر: این دعا را - به روایتی که بر این نقل فزونی و کاستی دارد - خواهیم آورد. لَهِ لِلَّهِ دعای مولایمان حضرت ولی عصر عَلَیْهِ السَّلَام به روایت دیگر: لَهِ لِلَّهِ أَبُو الْحَسَنِ عَلِيٍّ بْنِ حَمَّادِ مِصری - أَبُو عَبْدِ اللَّهِ حُسَیْنِ بْنِ مُحَمَّدِ عَلَوِی - مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَوِی حُسَیْنِی: یکی از فرمان روایان سرزمین اندوه بزرگی برایم پیش آورد و هراس فراوانی آفرید. سخت بیمناک شدم؛ چندان که امید رهایی نداشتم. به زیارت پدران و سرورانم عَلَیْهِمُ السَّلَام به کربلا رفتم و به ایشان و خاکشان پناهنده و پناه جو شدم و از هراسی که بر من چیره شده بود از ایشان امان خواستم. ۱۵ روز را، شب و روز، به نیاز و ناله گذراندم. (روزی) در

حالت بین خواب و بیداری، ولی خداوند و حجت زمان را که برترین درود و سلام بر او و پدرانش باد دیدار کردم. به من فرمود: «پسر! از فلان ترسیده‌ای؟» گفتم: آری؛ درباره‌ی من چنین و چنان تصمیم دارد. من به سرورانم که درود خدا بر ایشان باد به شکوه پناه آورده‌ام تا از وی رهایی ام دهند. فرمود: «چرا دعایی را که پدران پیامبر من صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِمْ در سختی‌ها می‌خواندند و بدان کار گشایی شدند، به درگاه پروردگار خویش و پروردگار پدران خویش نمی‌خوانی؟» پرسیدم: آنها چه می‌خواندند تا من بخوانم؟ فرمود: «شب جمعه که آمد، برخیز و غسل کن و نماز بگزار. پس از سجده‌ی شکر، در حالت زانو زده، این دعا را از ژرفای دل بخوان.» آن حضرت ۵ شب پیاپی بر من ظاهر می‌شد و این سخن و دعا را تکرار می‌فرمود تا آن را از بر کردم. شب جمعه آمدن آن حضرت قطع شد. برخاستم و غسل به جای آوردم و لباس تازه کردم و بوی خوش زدم و نماز بایسته‌ی شب را گزاردم. آن گاه نشسته بر دو زانو این دعا را خواندم. شب شنبه، به سان شب‌های پیش، بر من آشکار گردید و فرمود: «محمد! دعایت پذیرفته شد و دشمنت به هلاکت رسید. وقتی دعایت به پایان رسید، خداوند او را کشت.» صبح که شد، تنها اندیشه‌ام وداع با سرورانم عَلَیْهِمُ السَّلَام بود و باز گشت به خانه‌ای که از آن گریخته بودم. در میان راه، پیک حامل نامه‌های فرزندانم را دیدم که: مردی که از او گریختی گروهی را به میهمانی خوانده بود. میهمانان خوردند و آشامیدند و پراکنده شدند. او با غلامانش همان جا خوابید. صبح شد. صدایی از او بر نمی‌خاست. روانداز را کنار زدند. دیدند از پشت او را سر بریده‌اند و خون از وی روان است. این در شب جمعه اتفاق افتاد و کسی ندانست که چنین کرد. (خانواده‌ام در نامه) از من می‌خواستند که باز گردم. وقتی به خانه رسیدم و جویای او شدم و این که چه هنگام کشته شده است، معلوم شد که درست با پایان دعا هم زمان بوده است! دعا این بود: رَبِّ مَنْ ذَا الَّذِي دَعَاكَ فَلَمْ تُجِبْهُ وَمَنْ ذَا الَّذِي سَأَلَكَ فَلَمْ تُعْطِهِ وَمَنْ ذَا الَّذِي نَجَاكَ فَحَيَّيْتَهُ أَوْ تَقَرَّبَ إِلَيْكَ فَأَبْعَدْتَهُ وَرَبِّ هَذَا فِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ مَعَ عِبَادِهِ وَكَفَرَهُ وَعُتُوهُ وَإِدْعَائِهِ الرُّبُوبِيَّةَ لِنَفْسِهِ وَعِلْمَكَ بِأَنَّهُ لَمَّا يَتُوبُ وَلَمَّا يَزْجِعُ وَلَا يَتُوبُ وَلَا يُؤْمِنُ وَلَا يَخْشَعُ اسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاءَهُ وَأَعْطَيْتَهُ سُؤْلَهُ كَرَمًا مِنْكَ وَجُودًا وَقَلَّةً مُقْصِدًا لِمَا سَأَلَكَ عِنْدَكَ مَعَ عَظَمَةِ عِنْدِهِ أَخَذًا بِحُجَّتِكَ عَلَيْهِ وَتَأْكِيدًا لَهَا حِينَ فَجَرَ وَكَفَرَ وَاسْتِطَالَ عَلَى قَوْمِهِ وَتَجَبَّرَ وَبَكْفَرَهُ عَلَيْهِمُ افْتَخَرَ وَبِظُلْمِهِ لِنَفْسِهِ تَكَبَّرَ وَبِحِلْمِكَ عَنْهُ اسْتَكْبَرَ فَكُتِبَ وَحَكَمَ عَلَى نَفْسِهِ جُزَاءً مِنْهُ إِنَّ جَزَاءَ مِثْلِهِ أَنْ يُغْرَقَ فِي الْبَحْرِ فَجَزَيْتَهُ بِمَا حَكَمَ بِهِ عَلَى نَفْسِهِ إِلَهِي وَأَنَا عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أُمِّكَ مُعْتَرِفٌ لَكَ بِالْعُبُودِيَّةِ مُقَرِّرٌ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ خَالِقِي لَا إِلَهَ لِي غَيْرُكَ وَلَا رَبَّ لِي سِوَاكَ مُوقِنٌ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ رَبِّي وَإِلَيْكَ مَرَدِّي وَإِيَّابِي عَالِمٌ بِأَنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تَفْعِلُ مَا تَشَاءُ وَتَحْكُمُ مَا تُرِيدُ لَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِكَ وَلَا رَادَّ لِقَضَائِكَ وَأَنَّكَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ لَمْ تَكُنْ مِنْ شَيْءٍ وَلَمْ تَبْنِ عَنْ شَيْءٍ كُنْتَ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَأَنْتَ الْكَائِنُ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ وَالْمُكُونُ لِكُلِّ شَيْءٍ خَلَقْتَ كُلَّ شَيْءٍ بِتَقْدِيرٍ وَأَنْتَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ كَذَلِكَ كُنْتَ وَتَكُونُ وَأَنْتَ حَيٌّ قَيُّومٌ لَا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ وَلَا تُوصَفُ بِالْأَوْهَامِ وَلَا تُدْرَكُ بِالْحَوَاسِّ - وَلَا تُقَاسُ بِالْمُقَيَّاسِ وَلَا تُشَبَّهُ بِالنَّاسِ وَإِنَّ الْخَلْقَ كُلَّهُمْ عِبْدُكَ وَإِمَاؤُكَ أَنْتَ الرَّبُّ وَنَحْنُ الْمَرْبُوبُونَ وَأَنْتَ الْخَالِقُ وَنَحْنُ الْمَخْلُوقُونَ وَأَنْتَ الرَّازِقُ وَنَحْنُ الْمَرْزُوقُونَ فَلَكَ الْحَمْدُ يَا إِلَهِي إِذْ خَلَقْتَنِي بَشَرًا سَوِيًّا وَجَعَلْتَنِي غَنِيًّا مَكْفِيًّا بَعْدَ مَا كُنْتُ طِفْلًا صَبِيًّا تَقَوُّنِي مِنَ الثَّدْيِ لَبَنًا مَرِيئًا وَغَدَّيْتَنِي غَدَاءً طَيِّبًا هَنِيئًا وَجَعَلْتَنِي ذَكَرًا مِثْلًا سَوِيًّا فَلَكَ الْحَمْدُ حَمِيدًا إِنْ عَمِدَ لَمْ يُحْصَ وَإِنْ وُضِعَ لَمْ يَنْسَعِ لَهُ شَيْءٌ - حَمِيدًا يَفُوقُ عَلَى جَمِيعِ حَمْدِ الْحَامِدِينَ وَيَغْلُو عَلَى حَمْدِ كُلِّ شَيْءٍ وَيَفْخُمُ وَيَعْظُمُ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَكُلَّمَا حَمِدَ اللَّهُ شَيْءًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُحَمِّدَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَدَدَ مَا خَلَقَ وَزَنَّهُ مَا خَلَقَ وَزَنَّهُ أَجَلُ مَا خَلَقَ وَبُورُنِ أَحَفِّ مَا خَلَقَ وَبَعْدِ أَصْغَرِ مَا خَلَقَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ حَتَّى يَرْضَى رَبُّنَا وَبَعْدَ الرِّضَا وَأَسْأَلُهُ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ يَغْفِرَ لِي ذَنْبِي وَأَنْ يُحَمِّدَ لِي أَمْرِي وَيَتُوبَ عَلَيَّ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ إِلَهِي وَإِنِّي أَنَا أَذْعُوكَ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ صَفْوَتُكَ أَبُونَا آدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَهُوَ مُسَيِّءٌ ظَالِمٌ حِينَ أَصَابَ الْخَطِيئَةَ فَغَفَرْتَ لَهُ خَطِيئَتَهُ وَتُبْتَ عَلَيْهِ وَاسْتَجَبْتَ لَهُ دَعْوَتَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي وَتَرْضَى عَنِّي فَإِنْ لَمْ تَرْضَ عَنِّي فَاعْفُ عَنِّي فَإِنِّي مُسَيِّءٌ ظَالِمٌ خَاطِئٌ عَاصٍ وَقَدْ يَغْفُو السَّيِّئُ عَنْ عَبْدِهِ وَلَيْسَ بِرَاضٍ عَنْهُ وَأَنْ تُرَضِيَ عَنِّي خَلْقَكَ وَتُمِيطَ عَنِّي حَقَّكَ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ إِدْرِيسُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَجَعَلْتَهُ صِدِّيقًا نَبِيًّا وَ

رَفَعْتَهُ مَكَانًا عَلِيًّا وَاسْتَجَبْتَ دُعَاءَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ - وَأَنْ تَجْعَلَ مَا بِي إِلَى جَنَّتِكَ وَمَحَلِّي فِي رَحْمَتِكَ وَتُسَكِّنَنِي فِيهَا بِعَفْوِكَ وَتُرَوِّجَنِي مِنْ حُورِهَا بِقُدْرَتِكَ يَا قَدِيرُ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ نُوحٌ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ. فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ. وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ - وَنَجَّيْتَهُ عَلَى ذَاتِ الْأَوَاحِ وَدُسِّرَ فَاسْتَجَبْتَ دُعَاءَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُنَجِّنِي مِنْ ظُلْمٍ مَنْ يُرِيدُ ظُلْمِي وَتَكْفَ عَنِّي بِأَسْ مَنْ يُرِيدُ هَضْمِي وَتَكْفِينِي شَرَّ كُلِّ سُلْطَانٍ جَائِرٍ وَعَدُوِّ قَاهِرٍ وَمُسْتَخَفِّ قَادِرٍ وَجَبَّارٍ عَنِيدٍ وَكُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ وَإِنْسِي شَدِيدٍ وَكَيْدِ كُلِّ مَكِيدٍ يَا حَلِيمُ يَا وَدُودُ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيِّكَ صَالِحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَنَجَّيْتَهُ مِنَ الْخُسْفِ وَأَعْلَيْتَهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَاسْتَجَبْتَ دُعَاءَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُخَلِّصَنِي مِنْ شَرِّ مَا يُرِيدُنِي أَعْدَائِي بِهِ وَسَيِّئِي بِحُسَادِي وَتَكْفِينِهِمْ بِكَفَايَتِكَ وَتَتَوَلَّانِي بِوَلَايَتِكَ وَتَهْدِي قَلْبِي بِهَدَاكَ وَتُوِّدُنِي بِتَوْفَاكَ وَتُبَصِّرَنِي [تَنْصُرَنِي بِمَا فِيهِ رِضَاكَ وَتُعِينَنِي بِغَنَاكَ يَا حَلِيمُ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيِّكَ وَخَلِيلُكَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ أَرَادَ تُمْرُودُ الْقَاءَهُ فِي النَّارِ فَجَعَلْتَ لَهُ النَّارَ بَرْدًا وَسَلَامًا وَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاءَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُبَرِّدَ عَنِّي حَرَّ نَارِكَ وَتَطْفِئَ عَنِّي لَهَبَهَا وَتَكْفِينِي حَرَّهَا وَتَجْعَلَ نَائِرَةَ أَعْدَائِي فِي شِعَارِهِمْ وَدِشَارِهِمْ - وَتَرُدَّ كَيْدَهُمْ فِي نُحُورِهِمْ وَتُبَارِكَ لِي فِيهَا أَعْظَمَتِيهِ كَمَا يَبَارَكَتْ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ الْحَمِيدُ الْمَجِيدُ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِالْإِسْمِ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ إِسْمَاعِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَجَعَلْتَهُ نَبِيًّا وَرَسُولًا وَجَعَلْتَ لَهُ حَرَمَكَ مَسْكًا وَمَسْكَنًا وَمَأْوَى وَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاءَهُ وَنَجَّيْتَهُ مِنَ الذَّبْحِ وَقَرَّبْتَهُ رَحْمَةً مِنْكَ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَفْسِّحَ لِي فِي قَبْرِي وَتَحُطَّ عَنِّي وَزْرِي وَتَشُدَّ لِي أَرْزِي وَتَغْفِرَ لِي ذَنْبِي وَتَرْزُقَنِي التَّوْبَةَ بِحُطِّ السَّيِّئَاتِ وَتَضَاعِفَ الْحَسَنَاتِ وَكَشِفَ الْبَلِيَّاتِ وَرَبِّحَ التَّجَارَاتِ وَدَفَعِ مَعْرَةَ السَّعَايَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ وَمُنْزِلُ الْبَرَكَاتِ وَقَاضِي الْحَاجَاتِ وَمُعْطِي الْخَيْرَاتِ وَجَبَّارُ السَّمَاوَاتِ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِمَا سَأَلَكَ بِهِ ابْنُ خَلِيلِكَ إِسْمَاعِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الَّذِي نَجَّيْتَهُ مِنَ الذَّبْحِ وَفَدَيْتَهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ وَقَلْبْتَ لَهُ الْمَشْقَصَ حَتَّى نَاجَاكَ مُوقِنًا بِذَبْحِهِ رَاضِيًا بِأَمْرِ وَالِدِهِ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاءَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُنَجِّنِي مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَبَلَاءٍ وَتَصْرِفَ عَنِّي كُلَّ ظُلْمَةٍ وَخِيَمَةٍ وَتَكْفِينِي مَا أَهَمَّنِي مِنْ أُمُورٍ دُنْيَايَ وَآخِرَتِي وَمَا أَحْيَاذَرُهُ وَأَخْشَاهُ وَمِنْ شَرِّ خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ بِحَقِّ آلِ يَسَ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ لُوطٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَجَنَّتَهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْخُسْفِ وَالْهَدْمِ وَالْمَثَلَاتِ وَالشَّدَةِ وَالْجُهْدِ وَأَخْرَجْتَهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ وَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاءَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَأْذَنَ لِي بِجَمِيعِ [بِجَمْعِ مَا شُئْتَ مِنْ شَمْلِي وَتَقَرَّ عَيْنِي بِوَلَدِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَتُصْلِحَ لِي أُمُورِي وَتُبَارِكَ لِي فِي جَمِيعِ أَحْوَالِي وَتُبَلِّغَنِي فِي نَفْسِي آمَالِي - وَأَنْ تُجِيرَنِي مِنَ النَّارِ وَتَكْفِينِي شَرَّ الْأَشْرَارِ بِالْمُصِطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ الْمَأْتَمَةِ الْأَبْرَارِ وَنُورِ الْمَأْتَمَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ الْمَأْتَمَةِ الْمُهْدِيِّينَ وَالصَّفْوَةِ الْمُنتَجِبِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَتَرْزُقَنِي مُجَالَسَتَهُمْ وَتُمَنِّ عَلَى بِمُرَافَقَتِهِمْ وَتَوْفَّقَ لِي صُحْبَتَهُمْ مَعَ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ وَمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَعِبَادِكَ الصَّالِحِينَ وَأَهْلِ طَاعَتِكَ أَجْمَعِينَ وَحَمَلَةِ عَرْشِكَ وَالْكَرُوبِيِّينَ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي سَأَلَكَ بِهِ يَعْقُوبُ وَقَدْ كَفَّ بَصِيرَتَهُ وَشُئْتَ شَمْلَهُ [جَمَعُهُ وَقَدْ قَرَّ عَيْنُهُ إِنَّهُ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاءَهُ وَجَمَعْتَ شَمْلَهُ وَأَقْرَرْتَ عَيْنَهُ وَكَشَفْتَ ضُرَّهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَأْذَنَ لِي بِجَمِيعِ مَا تَبَدَّدَ مِنْ أَمْرِي وَتَقَرَّ عَيْنِي بِوَلَدِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَتُصْلِحَ شَأْنِي كُلَّهُ وَتُبَارِكَ لِي فِي جَمِيعِ أَحْوَالِي وَتُبَلِّغَنِي فِي نَفْسِي وَآمَالِي وَتُصْلِحَ لِي أَفْعَالِي وَتُمَنِّ عَلَيَّ يَا كَرِيمُ يَا ذَا الْمَعَالِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ يُوسُفُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَنَجَّيْتَهُ مِنْ غِيَابَتِ الْجُبِّ وَكَشَفْتَ ضُرَّهُ وَكَفَيْتَهُ كَيْدَ إِخْوَتِهِ وَجَعَلْتَهُ بَعْدَ الْعُبُودِيَّةِ مُلِكًا وَاسْتَجَبْتَ دُعَاءَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَدْفَعَ عَنِّي كَيْدَ كُلِّ كَائِدٍ وَشَرَّ كُلِّ حَاسِدٍ - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ إِذْ قُلْتَ تَبَارَكَتْ وَتَعَالَيْتَ وَنَادَيْتَهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْتَهُ نَجِيًّا وَضَرَبْتَ لَهُ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا وَنَجَّيْتَهُ وَمَنْ مَعَهُ [تَبَعَهُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَاعْرِفْتَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا وَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاءَهُ وَكُنْتَ مِنْهُ

قَرِيبًا يَا قَرِيبَ اَسْأَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تُعِذَنِي مِنْ شَرِّ خَلْقِكَ وَ تَقَرِّبَنِي مِنْ عَفْوِكَ وَ تَنْشُرَ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ مَا تُغْنِيَنِي بِهِ عَنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ وَ يَكُونُ لِي بَلَاغًا اَنَالُ بِهِ مَغْفِرَتَكَ وَ رِضْوَانَكَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ اِلٰهِي وَ اَسْأَلُكَ بِالاسْمِ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَ نَبِيِّكَ دَاوُدُ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاةً وَ سَخَّرْتَ لَهُ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ مَعَهُ بِالْعَشِيِّ وَ الْبُكْرِ - وَ الطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلُّ لَهُ اَوَابٌ وَ شَدَدَتْ مُلْكُهُ وَ آتَيْتَهُ الْحِكْمَةَ وَ فَضِّلَ الْخُطَابَ وَ اَلَنْتَ لَهُ الْحَدِيدَ وَ عَلَّمْتَهُ صِنْعَهُ لِبُوسٍ لَهُمْ وَ غَفَرْتَ ذَنْبَهُ وَ كُنْتُ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبَ اَسْأَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تَسْخِرَ لِي جَمِيعَ اُمُورِي وَ تَسَهِّلَ لِي تَقْدِيرِي وَ تَرْزُقَنِي مَغْفِرَتَكَ وَ عِبَادَتَكَ وَ تَدْفَعْ عَنِّي ظُلَمَ الظَّالِمِينَ وَ كَيْدَ الْكَافِرِينَ وَ مَكْرَ الْمَآكِرِينَ وَ سَطَوَاتِ الْفِرَاعِيَةِ الْجَبَّارِينَ وَ حَسَدَ الْحَاسِدِينَ يَا اَمَانَ الْخَائِفِينَ وَ حِارَ الْمُسْتَجِيرِينَ وَ ثِقَمَةَ الْوَاقِفِينَ وَ ذَرِيعَةَ الْمُؤْمِنِينَ وَ رَجَاءَ الْمُتَوَكِّلِينَ وَ مُعْتَمِدَ الصَّالِحِينَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اِلٰهِي وَ اَسْأَلُكَ اَللّهُمَّ بِالاسْمِ الَّذِي سَأَلْتَكَ بِهِ عَبْدُكَ وَ نَبِيِّكَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ اِذْ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ هَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي اِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاةً وَ أَطْعَمَ لَهُ الْخَلْقَ وَ حَمَلْتَهُ عَلَي الرِّيحِ وَ عَلَّمْتَهُ مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَ سَخَّرْتَ لَهُ الشَّيَاطِينَ مِنْ كُلِّ بَنَاءٍ وَ عَوَاصٍ. وَ آخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ هَذَا عَطَاؤُكَ لَا عَطَاءُ غَيْرِكَ وَ كُنْتُ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تَهْدِيَ لِي قَلْبِي وَ تَجْمَعَ لِي لُبِّي وَ تَكْفِينِي هَمِّي وَ تُؤْمِنَ خَوْفِي وَ تَفْكُ اسْرِي وَ تَشُدَّ اَزْرِي وَ تَهْلِي وَ تَنْفُسْنِي وَ تَسْتَجِيبَ دُعَائِي وَ تَسْمَعَ نِدَائِي وَ لَمَّا تَجَعَلَ فِي النَّارِ مَأْوَايَ وَ لَا الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّي وَ اَنْ تُوسِّعَ عَلَي رِزْقِي وَ تَحَسِّنَ خُلُقِي وَ تَغْنِقَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ فَإِنَّكَ سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ وَ مُؤَمِّلِي اِلٰهِي وَ اَسْأَلُكَ اَللّهُمَّ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ أَيُّوبُ لَمَّا حِيلَ بِهِ الْبَلَاءُ بَعْدَ الصَّحَّةِ وَ نَزَلَ السَّقَمُ مِنْهُ مَنْزِلَ الْعَافِيَةِ وَ الصَّبْقُ بَعْدَ السَّعَةِ وَ الْقُدْرَةُ فَكَشَفْتَ ضُرَّهُ وَ رَدَدْتَ عَلَيْهِ أَهْلَهُ وَ مَثَلَهُمْ مَعَهُمْ حِينَ نَادَاكَ دَاعِيًا لَكَ رَاغِبًا اِلَيْكَ رَاغِبًا لِفَضْلِكَ شَاكِيًا اِلَيْكَ رَبِّ اِنِّي مَسْنِي الضُّرِّ وَ أَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاةً وَ كَشَفْتَ ضُرَّهُ وَ كُنْتُ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تَكْشِفَ ضُرِّي - وَ تَعَافِنِي فِي نَفْسِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ وَلَدِي وَ إِخْوَانِي فِيكَ عَافِيَةً بَاقِيَةً شَافِيَةً كَافِيَةً وَافِرَةً هَادِنَةً نَامِيَةً مُسْتَعْنِيَةً عَنْ الْأَطْبَاءِ وَ الْأَدْوِيَةِ وَ تَجْعَلَهَا شِعَارِي وَ دِنَارِي وَ تُمَتِّعَنِي بِسَمْعِي وَ بَصِيرِي وَ تَجْعَلَهُمَا الْوَارِثَيْنِ مِنِّي - اِنَّكَ عَلَي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اِلٰهِي وَ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ يُونُسُ بْنُ مَتَّى فِي بَطْنِ الْحُوتِ حِينَ نَادَاكَ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثَ - اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ وَ أَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاةً وَ أَثَبَّتَ عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقُطِينَ وَ أَرْسَلْتَهُ اِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ وَ كُنْتُ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تَسْتَجِيبَ دُعَائِي وَ تَدَارِكَنِي بِعَفْوِكَ فَقَدْ عَرَفْتُ فِي بَحْرِ الظُّلْمِ لِنَفْسِي وَ رَكِبْتَنِي مَظَالِمَ كَثِيرَةٍ لِحَلْفِكَ عَلَيَّ صِلَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اسْتُرْنِي مِنْهُمْ وَ اَعْتَقْنِي مِنَ النَّارِ وَ اجْعَلْنِي مِنْ عُقَاتِكَ وَ طَلْفَانِكَ مِنَ النَّارِ فِي مَقَامِي هَذَا بِمَنْكَ يَا مَنَّانُ. اِلٰهِي وَ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَ نَبِيِّكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ اِذْ أَيْدَتْهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَ أَنْطَقَتْهُ فِي الْمَهْدِ فَأَخْبَا بِهِ الْمَوْتَى وَ أَبْرَأَ بِهِ الْآكُمَةَ وَ الْبَرَصَ بِإِذْنِكَ وَ خَلَقَ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَصَارَ طَائِرًا بِإِذْنِكَ - وَ كُنْتُ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تُفَرِّغَنِي لِمَا خَلَقْتَ لَهُ وَ لَمَّا تَشْغَلْنِي بِمَا قَدْ تَكَلَّفْتَهُ لِي وَ تَجْعَلْنِي مِنْ عِبَادِكَ وَ زُهَادِكَ فِي الدُّنْيَا وَ مِمَّنْ خَلَقْتَهُ لِلْعَافِيَةِ وَ هَنَاتُهُ بِهَا مَعَ كَرَامَتِكَ يَا كَرِيمُ يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ اِلٰهِي وَ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ آصَفُ بْنُ بَرْخِيَا عَلَي عَرْشِ مَلِكِهِ سَبَا فَكَانَ أَقَلَّ مِنْ لَحْظَةِ الطَّرْفِ حَتَّى كَانَ مَصُورًا بَيْنَ يَدَيْهِ فَلَمَّا رَأَتْهُ قِيلَ أَهْكَذَا عَرْشُكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ فَاسْتَجَبْتَ دُعَاةً وَ كُنْتُ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَكْفِرَ عَنِّي سَيِّئَاتِي وَ تَقْبَلْ مِنِّي حَسَنَاتِي وَ تَقْبَلْ تَوْبَتِي وَ تَتُوبَ عَلَيَّ وَ تَغْنِي فَقْرِي وَ تَجْبِرَ كَسْرِي وَ تُخَيِّ فُؤَادِي بِإِذْنِكَ وَ تُخَيِّنِي فِي عَافِيَةٍ وَ تُمِيتَنِي فِي عَافِيَةٍ اِلٰهِي وَ اَسْأَلُكَ بِالاسْمِ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَ نَبِيِّكَ زَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ سَأَلَكَ دَاعِيًا لَكَ رَاغِبًا اِلَيْكَ رَاغِبًا لِفَضْلِكَ فَقَامَ فِي الْمَحْرَابِ يُنَادِي بِتَدَاءٍ خَفِيًّا فَقَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا. يَرِثُنِي وَ يَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَ اجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا فَوَهَّبْتَ لَهُ يَحْيَى وَ اسْتَجَبْتَ لَهُ دُعَاةً وَ كُنْتُ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تُبْقِيَ لِي أَوْلَادِي وَ اَنْ تُمَتِّعَنِي بِهِمْ وَ تَجْعَلْنِي وَ إِيَاهُمْ مُؤْمِنِينَ لَكَ رَاغِبِينَ فِي ثَوَابِكَ خَائِفِينَ مِنْ عِقَابِكَ رَاغِبِينَ لِمَا عِنْدَكَ آيِسِينَ مِمَّا عِنْدَ غَيْرِكَ حَتَّى تُخَيِّنَا حَيَاةً طَيِّبَةً وَ تُمِيتَنَا مَيِّتَةً طَيِّبَةً اِنَّكَ فَعَّالٌ لِمَا تُرِيدُ اِلٰهِي وَ اَسْأَلُكَ بِالاسْمِ الَّذِي سَأَلْتَكَ بِهِ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَ نَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَ عَمَلِهِ وَ

نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجَبَتْ لَهَا دُعَاؤُهَا وَكُنْتُ مِنْهَا قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُقَرَّ عَيْنِي بِالنَّظَرِ إِلَى جَنَّتِكَ وَوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَأَوْلِيَايَكَ وَتُقَرَّجَنِي بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَتُوَسِّعَنِي بِهِ وَبِآلِهِ وَبِمُصَاحِبَتِهِمْ وَمُرَافَقَتِهِمْ وَتُمْكِّنَ لِي فِيهَا وَتُنَجِّنِي مِنَ النَّارِ وَمَا أُعَدُّ لَأَهْلِهَا مِنَ السَّلَاسِلِ وَالْأَغْلَالِ وَالشَّدَائِدِ وَالْأَنْكَالِ وَأَنْوَاعِ الْعَذَابِ بِعَفْوِكَ يَا كَرِيمُ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَعَوْتُكَ بِهِ عَبْدُكَ وَصِدِّيقُكَ مَرْيَمَ الْبُتُولِ وَأُمِّ الْمَسِيحِ الرَّسُولِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذْ قُلْتُ وَمَرْيَمُ ابْنَتْ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنْتَ فَرْجَهَا فَفَخَّنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا - وَصِدَّقْتُ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتِينَ فَاسْتَجَبَتْ لَهَا دُعَاؤُهَا وَكُنْتُ مِنْهَا قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُحْصِنَ بَنِي بَحْصِ نِكَاحِ الْحَصَةِ وَتَحْجِبَنِي بِحِجَابِكَ الْمُنِيعِ وَتُحَرِّزَنِي بِحُزْرِكَ الْوَثِيقِ وَتَكْفِنِي بِكَفَايَتِكَ الْكَافِيَةِ مِنْ شَرِّ كُلِّ طَاغٍ وَظَلَمٍ كُلِّ بَاغٍ وَمَكْرِ كُلِّ مَآكِرٍ وَغَدْرِ كُلِّ غَادِرٍ وَسِحْرِ كُلِّ سَاحِرٍ وَجُورِ كُلِّ سُلْطَانٍ جَائِرٍ بِمَنْعِكَ يَا مَنِيعُ إِلَهِي وَأَسْأَلُكَ بِالْإِسْمِ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ وَصِدِّيقُكَ وَخَيْرُكَ مِنْ خَلْقِكَ وَأَمِينُكَ عَلَى وَحْيِكَ وَبِعِثَّتِكَ إِلَى بَرِيَّتِكَ وَرَسُولِكَ إِلَى خَلْقِكَ مُحَمَّدًا خَاصَّتَكَ وَخَالِصَتَكَ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَجَبَتْ دُعَاؤُهُ وَآيَدَتْهُ بِجُودٍ لَمْ يَرَوْهَا وَجَعَلَتْ كَلِمَتَكَ الْعُلْيَا وَكَلِمَةً الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكُنْتُ مِنْهُ قَرِيبًا يَا قَرِيبُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ صَلَّاهُ زَاكِيَةً طَيِّبَةً نَامِيَةً بَاقِيَةً مُبَارَكَةً كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَبِيهِمْ إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارَكْتَ عَلَيْهِمْ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيْهِمْ وَسَلَّمْتَ عَلَيْهِمْ كَمَا سَلَّمْتَ عَلَيْهِمْ وَزِدَّهُمْ فَوْقَ ذَلِكَ كُلِّهِ زِيَادَةً مِنْ عِنْدِكَ وَاخْلُطْنِي بِهِمْ وَاجْعَلْنِي مِنْهُمْ وَاحْشُرْنِي مَعَهُمْ وَفِي زُمْرَتِهِمْ حَتَّى تَسْقِيَنِي مِنْ حَوْضَتِهِمْ وَتُدْخِلَنِي فِي جَمَلَتِهِمْ وَتَجْمَعَنِي وَإِيَّاهُمْ وَتُقَرَّ عَيْنِي بِهِمْ وَتُعْطِنِي سُؤْلِي وَتُبَلِّغَنِي آمَالِي فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي وَتُبَلِّغَهُمْ سَلَامِي وَتَرُدَّ عَلَيَّ مِنْهُمْ السَّلَامَ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ إِلَهِي وَأَنْتَ الَّذِي تُنَادِي فِي أَنْصَافِ كُلِّ لَيْلَةٍ هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأُعْطِيَهُ أَمْ هَلْ مِنْ دَاعٍ فَأُجِيبَهُ أَمْ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَأُغْفِرَ لَهُ أَمْ هَلْ مِنْ رَاجٍ فَأُبَلِّغَهُ رَجَاءَهُ أَمْ هَلْ مِنْ مُؤْمِلٍ فَأُبَلِّغَهُ أَمَلَهُ هَا أَنَا سَائِلُكَ بِفَنَائِكَ وَمَسْكِتِكَ بِبَابِكَ وَضَعِيفُكَ بِبَابِكَ وَفَقِيرُكَ بِبَابِكَ وَمُؤْمِلُكَ بِفَنَائِكَ أَسْأَلُكَ نَائِلَكَ وَأَرْجُو رَحْمَتَكَ وَأُوْمَلُّ عَفْوِكَ وَالنُّمُسُ غُفْرَانُكَ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَعْطِنِي سُؤْلِي وَبَلِّغْنِي أَمَلِي وَاجْزُ فَقْرِي وَارْحَمْ عَضِييَانِي وَاعْفُ عَن ذُنُوبِي وَفُكَّ رَقَبَتِي مِنَ الْمَظَالِمِ لِعِبَادِكَ رَكِبْتَنِي وَقَوَّضَ عَفْوِي وَأَعَزَّ مَسْكَتِي وَتَبَّتْ وَطْأَتِي وَاغْفِرْ جُرْمِي وَأَنْعِمْ بَالِي وَأَكْثِرْ مِنَ الْحَلَالِ مَالِي وَخَزْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي وَأَفْعَالِي وَرَضْنِي بِهَا وَارْحَمْنِي وَالْإِدَى وَمَا وَلَدَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ إِنَّكَ سَيِّدُ الدَّعَوَاتِ وَاللَّهُمَّ مِنْ بَرِّهِمَا مَا أَسْتَحِقُّ بِهِ ثَوَابَكَ وَالْجَنَّةَ وَتَقَبَّلْ حَسَنَاتِهِمَا وَاعْفِرْ سَيِّئَاتِهِمَا وَاجْزِهِمَا بِأَحْسَنِ مَا فَعَلَا بِبِي ثَوَابَكَ وَالْجَنَّةَ - إِلَهِي وَقَدْ عَلِمْتُ يَقِينًا أَنَّكَ لَا تَأْمُرُ بِالظُّلْمِ وَلَا تَرْضَاهُ وَلَا تَمِيلُ إِلَيْهِ وَلَا تَهْوَاهُ وَلَا تُحِبُّهُ وَلَا تَعْشَاهُ وَتَعْلَمُ مَا فِيهِ هَوْلَاءِ الْقَوْمِ مِنْ ظُلْمِ عِبَادِكَ وَبَغْيِهِمْ عَلَيْنَا وَتَعْدِيهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ وَلَا مَعْرُوفٍ بَلْ ظُلْمًا وَعُدْوَانًا وَزُورًا وَبُهْتَانًا فَإِنْ كُنْتُ جَعَلْتُ لَهُمْ مُدَّةً لَمَّا يَدُّ مِنْ بُلُوغِهَا أَوْ كَتَبْتُ لَهُمْ أَجَالًا يَنَالُونَهَا فَقَدْ قُلْتُ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الصَّدَقُ - يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ فَأَنَا أَسْأَلُكَ بِكُلِّ مَا سَأَلْتُكَ بِهِ أَنْبِيَائُوكَ الْمُرْسَلُونَ وَرُسُلُكَ وَأَسْأَلُكَ بِمَا سَأَلْتُكَ بِهِ عِبَادُكَ الصَّالِحُونَ وَمَلَائِكَتُكَ الْمُقَرَّبُونَ أَنْ تَمْحُوَ مِنْ أُمِّ الْكِتَابِ ذَلِكَ وَتَكْتُبَ لَهُمْ الْإِضْمِخَالَ وَالْمَحِيقَ - حَتَّى تُقَرَّبَ آخِرَالَهُمْ وَتَقْضَى مُدَّتُهُمْ وَتَذْهَبَ أَيَّامُهُمْ وَتَنْتَبِرَ أَعْمَارُهُمْ وَتَهْلِكَ فُجَارُهُمْ وَتَسْلُطَ بَغْضُهُمْ عَلَى بَغْضِ حَتَّى لَمَّا تُبْقَى مِنْهُمْ أَحَدًا وَلَا تُنْجَى مِنْهُمْ أَحَدًا وَتَفَرَّقَ جَمْعُهُمْ وَتَكِلَ سِلَاحُهُمْ وَتُبَدِّدَ شَمْلُهُمْ وَتَقْطَعَ آخِرَالَهُمْ وَتَقْصُرَ أَعْمَارُهُمْ وَتَرْزُلَ أَفْعَادُهُمْ وَتَطْهَرَ بِلَادُكَ مِنْهُمْ وَتَطْهَرَ عِبَادُكَ عَلَيْهِمْ فَقَدْ غَيَّرُوا سُنَّتَكَ وَنَقَضُوا عَهْدَكَ وَهَتَكُوا حَرِيمَكَ وَأَتَوَا عَلَى مَا نَهَيْتَهُمْ عَنْهُ وَعَتَوْا عُنُوتًا كَبِيرًا وَضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ - وَادْنِ لِجَمْعِهِم بِالشَّتَاتِ وَلِحَيِّهِم بِالْمَمَاتِ وَلِأَزْوَاجِهِم بِالنَّهْبَاتِ وَخَلِّصْ عِبَادَكَ مِنْ ظُلْمِهِمْ وَأَقْبِضْ أَيْدِيَهُمْ عَنْ هَضْمِهِمْ وَطَهِّرْ أَرْضَكَ مِنْهُمْ وَادْنِ بِحَصِيدِ نَبَاتِهِمْ وَاسْتِصَالِ شَافِقَتِهِمْ وَشَتَاتِ شَمْلِهِمْ وَهَدْمِ بُيَانِهِمْ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَأَسْأَلُكَ يَا إِلَهِي وَإِلَهَ كُلِّ شَيْءٍ وَرَبِّي وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَأَدْعُوكَ بِمَا دَعَاكَ بِهِ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ وَنَبِيَّاكَ وَصَفِيَّاكَ مُوسَى وَهَارُونَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ حِينَ قَالَا - دَاعِيَيْنِ لِمَكَ رَاجِعِينَ لِفَضْلِكَ - رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلَّهُمْ عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ فَمَنْتَ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِمَا بِالْإِجَابَةِ لَهُمَا إِلَى أَنْ قَرَعْتَ

سَمِعَهُمَا بِأَمْرِكَ فَقُلْتُ اللَّهُمَّ رَبِّ قَدْ أَجِيتُ دَعْوَتَكُمَا فَاسْتَجِبْ لِي وَلَا تَتَّبِعَنَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَطْمِئِنَّ عَلَى أَمْوَالِ هَؤُلَاءِ الظَّالِمَةِ وَأَنْ تُشَدِّدَ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَأَنْ تُخَسِّفَ بِهِمْ بَرَكَ وَأَنْ تُغْرِقَهُمْ فِي بَحْرِكَ فَإِنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا فِيهِمَا لَكَ وَارِ الْخَلْقِ قُدْرَتَكَ فِيهِمْ وَبَطْشَتَكَ عَلَيْهِمْ فَافْعَلْ ذَلِكَ بِهِمْ وَعَجِّلْ لَهُمْ ذَلِكَ يَا خَيْرَ مَنْ سِئِلَ وَخَيْرَ مَنْ دُعِيَ وَخَيْرَ مَنْ تَدَلَّتْ لَهُ الْوُجُوهُ وَرَفَعَتْ إِلَيْهِ الْأَيْدِي وَدُعِيَ بِاللِّسَنِ وَشَخَّصَتْ إِلَيْهِ الْأَبْصَارَ وَأَمَّتْ إِلَيْهِ الْقُلُوبُ وَثَقُلَتْ إِلَيْهِ الْأَقْدَامُ وَتُحَوِّكُم إِلَيْهِ فِي الْأَعْمَالِ إِلَهِي وَأَنَا عَبْدُكَ أَسْأَلُكَ مِنْ أَسْمَائِكَ بِأَبْهَائِهَا وَكُلِّ أَسْمَائِكَ بِهَيْئِ بَلْ أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ كُلِّهَا أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُرَكِّبَهُمْ عَلَى أُمِّ رُءُوسِهِمْ فِي زِينَتِهِمْ وَتُرْزِيَهُمْ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِمْ وَارْزُقِهِمْ بِحَبْرِهِمْ وَذَكِّهِمْ بِمَشَاقِصِهِمْ وَاكْتُبْهُمْ عَلَى مَنَاجِرِهِمْ وَاخْتَفِهُمْ بِوَتَرِهِمْ وَارْزُقْ كَيْدَهُمْ فِي نُحُورِهِمْ وَأَوْبِقْهُمْ بِنَدَامَتِهِمْ حَتَّى يَسْتَحْذِلُوا وَيَتَضَاءَلُوا بَعْدَ نَحْوَتِهِمْ وَيَنْقِمُوا بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِمْ أَذِلَّةً مَأْسُورِينَ فِي رَبْقِ حَبَائِلِهِمُ الَّتِي كَانُوا يُؤْمَلُونَ أَنْ يَرُونَا فِيهَا وَتُرِينَا قُدْرَتَكَ فِيهِمْ وَسِلْطَانَكَ عَلَيْهِمْ - وَتَأْخُذْهُمْ أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَكَ الْأَلِيمَ الشَّدِيدُ وَتَأْخُذْهُمْ يَا رَبِّ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ فَإِنَّكَ عَزِيزٌ مُقْتَدِرٌ شَدِيدُ الْعِقَابِ شَدِيدُ الْمِحَالِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ إِيرَادَهُمْ عَذَابَكَ الَّذِي أَعَدَدْتَهُ لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَمْثَالِهِمْ وَالطَّاعِينَ مِنْ نُظَرَائِهِمْ وَارْفَعْ حِلْمَكَ عَنْهُمْ وَاخْلُلْ عَلَيْهِمْ غَضَبَكَ الَّذِي لَا يَقُومُ لَهُ شَيْءٌ وَأْمُرْ فِي تَعْجِيلِ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ بِأَمْرِكَ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَلَا يُؤَخَّرُ فَإِنَّكَ شَاهِدٌ كُلِّ نَجْوَى وَعَالِمٌ كُلِّ فَحْوَى وَلَا تَخْفَى عَلَيْكَ مِنْ أَعْمَالِهِمْ خَافِيَةٌ وَلَا تَذْهَبُ عَنْكَ مِنْ أَعْمَالِهِمْ خَائِنَةٌ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ عَالِمٌ بِمَا فِي الضَّمَائِرِ وَالْقُلُوبِ وَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ وَأُنَادِيكَ بِمَا نَادَاكَ بِهِ سَيِّدِي وَسَأَلُكَ بِهِ نُوحٌ إِذْ قُلْتَ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ - وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ أَجِبِ اللَّهُمَّ يَا رَبِّ أَنْتَ نِعَمَ الْمُجِيبِ وَنِعَمَ الْمَدْعُوِّ وَنِعَمَ الْمَسْئُولِ وَنِعَمَ الْمُعْطَى أَنْتَ الَّذِي لَمَّا تُحَيِّبُ سَائِلَكَ وَلَا تُرَدُّ رَاجِيَكَ وَلَا تَطْرُدُ الْمُلَاحَّ عَنْ بَابِكَ وَلَا تَرُدُّ دُعَاءَ سَائِلِكَ وَلَا تَمِيلُ دُعَاءَ مَنْ أَمْلَكَ وَلَا تَتَّبِعُ بِكَرْهٍ حَوَائِجَهُمْ إِلَيْكَ وَلَا بِقَضَائِهِمْ لَهُمْ فَإِنَّ قَضَاءَ حَوَائِجِ جَمِيعِ خَلْقِكَ إِلَيْكَ فِي أَسْرَعِ لَحْظٍ مِنْ لَمَحِ الطَّرْفِ وَأَخْفُ عَيْنِكَ وَأَهْوَنُ عِنْدَكَ مِنْ جَنَاحِ بَعُوضَةٍ وَحَاجَتِي يَا سَيِّدِي وَمَوْلَايَ وَمُعْتَمِدِي وَرَجَائِي أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَغْفِرَ لِي ذَنْبِي فَقَدْ جِئْتُكَ ثَقِيلَ الظَّهْرِ بِعَظِيمِ مَا بَارَزْتُكَ بِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي - وَرَكِبْنِي مِنْ مَظَالِمِ عِبَادِكَ مَا لَا يَكْفِينِي وَلَا يُخَلِّصُنِي مِنْهَا غَيْرُكَ وَلَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ وَلَا يَمْلِكُهُ سِوَاكَ فَامْحُ يَا سَيِّدِي كَثْرَةَ سَيِّئَاتِي بِسَيِّئِ عِبْرَاتِي بَلْ بِقِسَاوَةِ قَلْبِي وَجُمُودِ عَيْنِي لَا بَلْ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَأَنَا شَيْءٌ فَلْتَسْعِنِي رَحْمَتَكَ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ لَا تَمْتَحِنِي فِي هَذِهِ الدُّنْيَا بِشَيْءٍ مِنَ الْمِحَنِ وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ مَنْ لَا يَرْحَمُنِي وَلَا تُهْلِكُنِي بِذُنُوبِي وَعَجِّلْ خُلَاصِي مِنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ وَادْفَعْ عَنِّي كُلَّ ظُلْمٍ وَلَا تَهْتِكْ سِرِّي وَلَا تَفْضَحْنِي يَوْمَ جَمْعِكَ الْخَلَائِقَ لِلْحِسَابِ يَا جَزِيلَ الْعَطَاءِ وَالثَّوَابِ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُحْيِيَنِي حَيَاةَ السُّعَدَاءِ وَتُمِيتَنِي مِيتَةَ الشُّهَدَاءِ وَتَقْبَلْنِي قَبُولَ الْأَوْدَاءِ وَتَحْفَظْنِي فِي هَذِهِ الدُّنْيَا الدُّنْيَةِ مِنْ شَرِّ سِلَاطِينِهَا وَفُجَّارِهَا وَشَرَارِهَا وَمُجْبِيَهَا وَالْعِيَامِلِينَ لَهَا وَمَا فِيهَا وَقِنِي شَرَّ طُعَاتِهَا وَحُسَادِهَا وَبَاغِيَ الشَّرِّ فِيهَا حَتَّى تَكْفِينِي مَكْرَ الْمَكْرَةِ وَتَفْقَأَ عَنِّي أَعْيُنَ الْكَفَرَةِ وَتَفْجَمَ عَنِّي أَلْسُنَ الْفَجَرَةِ وَتَقْبِضَ لِي عَلَى أَيْدِي الظَّالِمَةِ وَتُوَهِّنَ عَنِّي كَيْدَهُمْ وَتُمِيتَهُمْ بِغِيظِهِمْ وَتَسْغَلَهُمْ بِأَسْمَاعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأَفْنِدَتِهِمْ وَتَجْعَلَنِي مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ فِي أَمْنِكَ وَأَمَانِكَ وَحِزْكَ وَسِلْطَانِكَ وَحِجَابِكَ وَكَفَيْتِكَ وَعِيَاذِكَ وَجَارِكَ وَمِنْ جَارِ السُّوءِ وَجَلِيسِ السُّوءِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ - إِنَّ وَلِيَّيَ اللَّهِ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابُ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ - اللَّهُمَّ بِكَ أَعُوذُ وَبِكَ أَلُودُ وَبِكَ أَعْبُدُ وَإِيَّاكَ أَرْجُو وَبِكَ أَسْتَعِينُ وَبِكَ أَسْتَكْفِي وَبِكَ أَسْتَعِيذُ وَبِكَ أَسْتَنْقِذُ وَبِكَ أَسْأَلُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَلَا تَرُدَّنِي إِلَّا بِذَنْبٍ مَغْفُورٍ وَسَعْيٍ مَشْكُورٍ وَتِجَارَةٍ لَنْ تَبُورَ وَأَنْ تَفْعَلَ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَلَا تَفْعَلَ بِي مَا أَنَا أَهْلُهُ فَإِنَّكَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ وَأَهْلُ الْفَضْلِ وَالرَّحْمَةِ إِلَهِي وَقَدْ أَطَلْتُ دُعَائِي وَكَثُرَتْ خِطَابِي وَضَبِقُ صِدْرِي. حَيْدَانِي عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَحَمَلْنِي عَلَيْهِ عِلْمًا مَنِي بِأَنَّهُ يُجْزِيكَ مِنْهُ قَدَرُ الْمُلْحِ فِي الْعَجِينِ بَلْ يَكْفِيكَ عَزْمُ إِرَادَةٍ وَأَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ بَيْنَهُ صَادِقِهِ وَلِسَانِ صَادِقِي يَا رَبِّ فَتَكُونُ عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِكَ بِكَ وَقَدْ نَاجَاكَ بِعَزْمِ الْإِرَادَةِ قَلْبِي فَاسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُقَرَّنَ دُعَائِي بِالْإِجَابَةِ مِنْكَ وَتُبَلِّغَنِي مَا أُمِّلْتُهُ فِيكَ مِنْهُ مِنْكَ وَطَوَّلًا وَقُوَّةً وَحَوْلًا لَا تُقِيمُنِي مِنْ مَقَامِي هَذَا إِلَّا بِقَضَاءِ جَمِيعِ مَا سَأَلْتُكَ فَإِنَّهُ عَلَيْكَ يَسِيرٌ وَخَطَرُهُ عِنْدِي جَلِيلٌ كَثِيرٌ وَأَنْتَ عَلَيْهِ قَدِيرٌ يَا سَمِيعُ يَا بَصِيرُ إِلَهِي وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ وَ

الْهَارِبِ مِنْكَ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبٍ تَهَجَّمَتْهُ وَعُيُوبٍ فَضَحَتْهُ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَانْظُرْ إِلَيَّ نَظْرَةً رَحِيمَةً أَفُوزُ بِهَا إِلَى جَنَّتِكَ وَاعْظِفْ عَلَيَّ عَظْمَةً أَنْجُو بِهَا مِنْ عِقَابِكَ فَإِنَّ الْجَنَّةَ وَالنَّارَ لَكَ وَبِيَدِكَ وَمَفَاتِيحُهُمَا وَمَعَالِيْقُهُمَا إِلَيْكَ وَأَنْتَ عَلَى ذَلِكَ قَادِرٌ وَهُوَ عَلَيْكَ هَيِّنٌ يَسِيرٌ فَافْعَلْ بِي مَا سَأَلْتُكَ يَا قَدِيرٌ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَحَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ - وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ عَلَى بَنِ حَمَادٍ گوید: این دعا را از ابُو الْحَسَنِ عَلَی عَرِیضی گرفتیم. او شرط کرد که آن را به غیر شیعه و جز به دوست دار آل مُحَمَّد عَلَیْهِمُ السَّلَام نیاموزم. این دعا نزد من و برادرانم از آن استفاده کردیم. یکی از قاضیان اهواز در بَصْرَه بر من میهمان شد که از مخالفان بود؛ اما به من لطف داشت و من در شهر وی بدو نیازمند بودم و نزد او وارد می‌شدم. سلطان او را گرفتار کرده بود و یک سند دست نویس ۲۰۰۰۰ درهمی از او گرفته بود. دلم بر وی سوخت و دعا را بدو دادم. آن را خواند. یک هفته نگذشت که آن فرمان روا او را بی مقدمه رها کرد و بر پایه‌ی آن سند چیزی مطالبه نکرد و او را با احترام بازگشت داد. من تا ناحیه‌ی ابله او را بدرقه کردم و به بَصْرَه بازگشتم. چند روز بعد، به دنبال دعا جستجو کردم. همه‌ی کتاب‌هایم را زیر و رو کردم؛ اما اثری از آن نیافتم! از ابُو الْمُخْتَارِ حُسَیْن - که نسخه‌ای از آن داشت - در خواست کردم؛ او هم نیافت! تا ۲۰ سال در کتاب‌هایمان جستجو کردیم! دانستم این کیفر خدایی بود؛ برای آن که آن را در اختیار بیگانه نهاده بودم. بعد از ۲۰ سال، آن را در لا به لای کتاب‌ها یافتیم؛ با این که دفعات بی‌شمار جستجو کرده بودیم! با خود عهد کردم که آن را جز به کسی که به عقیده‌اش اطمینان دارم و می‌دانم به ولایت اهل بیت پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ باورمند است ندهم؛ آن هم پس از گرفتن پیمان بر این که آن را جز به افراد شایسته نخواهد داد؛ به یاری خدا و با توکل بر او. عَلَی بِنِ مُوسَى بِنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ طَاوُوس گوید: در «إِغَاثَةُ الدَّاعِي وَ إِعَانَةُ السَّاعِي» چندین دعا از مولایمان حضرت مَهْدِی عَلَیْهِ السَّلَام نقل کرده‌ایم. از جمله‌ی آنها دعای عَلَی مصری است؛ به روایت دیگری که با این روایت اختلاف دارد. جوینده می‌تواند به آن کتاب مراجعه کند. در «المهمات و التتمات» نیز دعاهایی از آن حضرت برای تعقیبات نماز ظهر آورده‌ایم.

۲ - (نماز حاجت از حضرت صاحب الامر عَلَیْهِ السَّلَام)

در کتاب «کنوز النجاح» اثر عالم فقیه ابُو عَلَی فَضْل بِنِ حَسَنِ طَبْرِسِی (۶۷۴) - که خدای از او خشنود باد - از حضرت حجت بِنِ الْحَسَنِ عَلَیْهِ السَّلَام چنین نقل شده است: أَحْمَدُ بِنِ دربی - خزانه - ابُو عَیْدِ اللَّهِ حُسَیْنِ بِنِ مُحَمَّدٍ (یا حُسَیْنِ بِنِ عَلَی بِنِ سَیْفِیَانِ بِنِ خَالِدٍ؟) بزوفری: از ناحیه‌ی مقدسه این متن صادر شد: «هر که به درگاه - تَعَالَى - حاجتی داشت، پس از نیمه شب جمعه غسل کند و به محل نماز خویش آید و دو رکعت این گونه به جا آورد: در نخستین، سوره‌ی حمد را بخواند و در آن آیه‌ی «ایاک نعبد و ایاک نستعین» را به جای یک بار، ۱۰۰ بار تکرار کند و پس از حمد، یک بار سوره‌ی توحید را. در هر رکوع هفت مرتبه «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ» بگوید و در هر سجده نیز، هفت مرتبه «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ» گوید. سپس رکعت دوم را به همین گونه بیاورد و این دعا را بخواند که خدای متعال بی‌شک حاجتش را - هر چه باشد - روا خواهد ساخت؛ مگر آن که بریدن پیوند خویشاوندی باشد. دعا این است: اللَّهُمَّ إِنْ أَطَعْتُكَ فَلَمُحَمَّدُ لَكَ وَ إِنْ عَصَيْتُكَ فَلَالْحُجَّةُ لَكَ مِنْكَ الرَّوْحُ وَ مِنْكَ الْفَرْجُ سُبْحَانَ مَنْ أَنْعَمَ وَ شَكَرَ سُبْحَانَ مَنْ قَدَرَ وَ غَفَرَ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتُ قَدْ عَصَيْتُكَ فَإِنِّي قَدْ أَطَعْتُكَ فِي أَحَبِّ الْأَشْيَاءِ إِلَيْكَ وَ هُوَ الْإِيمَانُ بِكَ لَمْ أَتَّخِذْ لَكَ وَلَدًا وَ لَمْ أَدْعُ لَكَ شَرِيكًا مَنَّا مِنْكَ بِهِ عَلَيَّ لَا مَنَّا مِنِّي بِهِ عَلَيْكَ وَ قَدْ عَصَيْتُكَ يَا إِلَهِي عَلَى غَيْرِ الْمَكَابِرَةِ وَ لَا الْخُرُوجِ عَنْ عُبُودِيَّتِكَ وَ لَا الْجُحُودِ لِرُبُوبِيَّتِكَ وَ لَكِنْ أَطَعْتُ هَوَايَ وَ أَرْلَيْتُ الشَّيْطَانَ فَلَكَ الْحُجَّةُ عَلَيَّ وَ الْبَيَانُ فَإِنْ تُعَذِّبْنِي فَبِذُنُوبِي غَيْرِ ظَالِمٍ وَ إِنْ تَغْفِرْ لِي وَ تَرْحَمْنِي فَإِنَّكَ جَوَادٌ كَرِيمٌ يَا كَرِيمُ حَتَّى يَقْطَعَ النَّفْسُ ثُمَّ يَقُولُ يَا آمِنًا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَ كُلِّ شَيْءٍ مِنْكَ خَائِفٌ حَذِرٌ أَسْأَلُكَ بِأَمْنِكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَ خَوْفٍ كُلِّ شَيْءٍ مِنْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تُعْطِنِي أَمَانًا لِنَفْسِي وَ أَهْلِي وَ وُلْدِي وَ سَائِرِ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ حَتَّى لَا أَخَافُ أَحَدًا وَ لَا أَحْذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَبَدًا - إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ يَا كَافِي

إِبْرَاهِيمَ نُفِرُودَ يَا كَافِي مُوسَى فِرْعَوْنَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُكَفِّنِي شَرَّ فُلَانٍ بِنْ فُلَانٍ فَيَسِّرَ لِي شَرَّ مَنْ يَخَافُ شَرَّهُ إِنَّ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى به خواست خدا، زیان آن که از او بیم دارد از وی دور خواهد شد. آن گاه به سجده رود و همراه بازاری به درگاه حق متعال، حاجت بخواند که هر مرد یا زن با ایمان این نماز را بگزارد و خالصانه این دعا را بخواند، درهای آسمان در پاسخ به رویش گشوده خواهد شد و هر گونه باشد، همان دم و در همان شب خواسته‌اش بر آورده خواهد گردید. این بزرگوار خدای خداوند است بر ما و بر مردمان.

۳ - (دعای دیگر)

در مجموعه الأدعیه المستجابات (مجموعه‌ای از دعاها پذیرفته) نقل شده از پیامبر خدا و امامان علیهم السلام - که در قطع بین ۸/۱ تا ۶/۱ ورق بود (۶۷۶) - چنین یافتیم: یک دعا پذیرفته شده: «اللَّهُمَّ اقْذِفْ فِي قَلْبِي رَجَاكَ». در پایان آن چنین بود: دعا امام عالم حضرت حجت علیه السلام: إلهي بِحَقِّ مَنْ نَاجَاكَ وَبِحَقِّ مَنْ دَعَاكَ فِي الْعَبْرِ وَالْبَحْرِ تَفَضَّلْ عَلَى فَقَرَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِالْعَنَاءِ وَالثَّرْوَةِ - وَ عَلَى مَرْضَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِالشِّفَاءِ وَالصَّحَّةِ وَ عَلَى أَحْيَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِاللُّطْفِ وَالْكَرَمِ وَ عَلَى أَمْوَاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ وَ عَلَى غُرَبَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِالرِّدِّ إِلَى أَوْطَانِهِمْ سَالِمِينَ غَانِمِينَ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ

۴ - (دعای دیگر)

من خود در سیام‌زاد بودم. سحرگاهی دعا حضرتش را شنیدم. این بخش آن را - که زندگان و مردگان را یاد می‌فرمود - حفظ کردم. و ابقهم (یا گفت: و احيهم) فی عزنا و ملکنا و سلطاننا و دولتنا. و این در شب چهارشنبه ۱۳ ذی القعدة سال ۶۳۸ بود.

دعاهای حجاب روایت شده از رسول خدا و ائمه‌ی هدی علیهم السلام که با آنها از بدخواهان پنهان شدند

۱ - دعای حجاب از حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم

وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَخِذْهُ وَلَوْ عَلَى أَذْبَارِهِمْ نُفُورًا اللَّهُمَّ بِمَا وَارَتْ الْحُجُبُ مِنْ جَلَالِكَ وَبِمَا أَطَافَ بِهِ الْعَرْشُ مِنْ بَهَاءِ كَمَالِكَ وَبِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَبِمَا تُحِيطُ بِهِ قُدْرَتُكَ مِنْ مَلَكُوتِ سُلْطَانِكَ يَا مَنْ لَمَّا رَادَّ لِأَمْرِهِ وَلَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ - اضْرِبْ بَيْنِي وَبَيْنَ أَعْدَائِي بِسِتْرِكَ الَّذِي لَا تُفَرِّقُهُ الْعَوَاصِفُ مِنَ الرِّيَّاحِ وَلَا تَقْطَعُهُ الْبَوَاتِرُ مِنَ الصَّفَاحِ وَلَا تَنْفُذُهُ عَوَامِلُ الرَّمَاكِ حُلْ يَا شَدِيدَ الْبُطْشِ بَيْنِي وَبَيْنَ مَنْ يَزِمْنِي بِخَوَافِقِهِ - وَ مَنْ تَسِيرِي إِلَى طَوَارِقِهِ وَفَرَجَ عَنِّي كُلَّ هَمٍّ وَغَمٍّ يَا فَارِجَ هَمِّ يَعْقُوبَ فَرَجَ عَنِّي هَمِّي يَا كَاشِفَ ضُرِّ أَيُّوبَ اكْشِفْ ضُرِّي وَاعْلِبْ لِي مَنْ غَلَبَنِي يَا غَالِبًا غَيْرَ مَغْلُوبٍ - وَ رَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا - فَأَيُّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى عِدُوهُمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ

۲ - دعای حجاب از حضرت امیر المؤمنین علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - قُلِ اللَّهُمَّ مَا لَكَ الْمُلْكُ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. تُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ خَضَعَتِ الْبَرِّيَّةُ لِعَظَمَتِهِ جَلَالِهِ أَجْمَعُونَ وَذَلَّ لِعَظَمَتِهِ عِزُّهُ كُلُّ مُتَعَاظِمٍ مِنْهُمْ وَ لَا

يَجِدُ أَحَدٌ مِنْهُمْ إِلَيَّ مَخْلَصًا بَلْ يَجْعَلُهُمُ اللَّهُ شَارِدِينَ مُتَمَرِّقِينَ فِي عِزِّ طُغْيَانِهِمْ هَالِكِينَ بِقُلِّ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ النَّاسِ. مِنْ شَرِّ الْوُشَوَاسِ الْخَنَاسِ. - الَّذِي يُوشِوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ انْغَلَقَ عَنِّي يَابُ الْمُتَأَخِّرِينَ مِنْكُمْ وَبُهِتُمْ ضَالِّينَ مَطْرُودِينَ بِالصَّافَاتِ بِالذَّارِيَاتِ بِالْمُوسِمَاتِ بِالنَّازِعَاتِ أَرْجُكُمْ عَنِ الْحَرَكَاتِ كُونُوا رَمَادًا لَا تَبْشُطُوا إِلَيَّ يَدَا الْيَوْمِ نَحْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ - هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ جَمَدَتِ الْأَعْيُنُ وَخَرَسَتِ الْأَلْسُنُ وَخَضَعَتِ الرِّقَابُ لِلْمَلِكِ الْخَلَّاقِ اللَّهُمَّ بِالْعَيْنِ وَالْمِيمِ وَالْفَاءِ وَالْحَاءِ بِنُورِ الْأَشْبَاحِ وَبِتَلَالُؤِ ضِيَاءِ الْإِضْيَاحِ وَبِتَقْدِيرِكَ لِي يَا قَدِيرُ فِي الْغَدُوِّ وَالرَّوَاكِحِ أَكْفِنِي شَرَّ مَنْ دَبَّ وَمَشَى وَتَجَبَّرَ وَعَنَا اللَّهُ الْغَالِبُ لَا مَلْجَأَ مِنْهُ لِهَارِبٍ - نَصِرُكَ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ - إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ إِنْ نَصَرُوكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ - كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ أَمِنْ مَنْ اسْتَجَارَ بِاللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

۳ - دعای حجاب از حضرت مُجْتَبَى عَلَيْهِ السَّلَام

اللَّهُمَّ يَا مَنْ جَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا وَبَزْخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا يَا ذَا الْقُوَّةِ وَالسُّلْطَانِ يَا عَلِيَّ الْمَكَانِ كَيْفَ أَخَافُ وَأَنْتَ أَمْلَى وَكَيْفَ أَضَامُ وَعَلَيْكَ مُتَكَلِّی فَعُطِّنِي مِنْ أَعْدَائِكَ بِسِتْرِكَ وَأَظْهِرْنِي عَلَى أَعْدَائِي بِأَمْرِكَ وَأَيِّدْنِي بِنَصْرِكَ إِلَيْكَ اللَّجَأُ وَنَحْوُكَ الْمُلتَجَأُ فَاجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرْجًا وَمَخْرَجًا يَا كَافِي أَهْلَ الْحَرَمِ مِنْ أَصْحَابِ الْفِيلِ وَالْمُرْسَلِ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارِهِ مِنْ سَجَّيلِ أَرَمٍ مِنْ عِيَادَانِي بِالتَّنْكِيلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الشِّفَاءَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَالنَّصْرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ وَالتَّوْفِيقَ لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى يَا إِلَهَ مَنْ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى بِكَ أَسْتَشْفِي وَبِكَ أَسْتَعْفِي وَعَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ - فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

۴ - دعای حجاب از حضرت سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ عَلَيْهِ السَّلَام

يَا مَنْ شَأْنُهُ الْكَفَايَةُ وَشِرَادِفُهُ الرَّعَايَةُ يَا مَنْ هُوَ الْغَايَةُ وَالنَّهْيَةُ يَا صَارِفَ السُّوءِ وَالسَّوَايَةِ وَالضَّرَّ اضْرِبْ عَنِّي أَذِيَةَ الْعَالَمِينَ مِنَ الْجِنِّ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ بِالشَّابَّاحِ الثُّورَانِيَّةِ وَبِالْأَسْمَاءِ السُّرْيَانِيَّةِ وَبِالْأَقْلَامِ الثُّورَانِيَّةِ وَبِالْكَلِمَاتِ الْعِبْرَانِيَّةِ وَبِمَا نَزَلَ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ يَقِينِ الْإِضْصَاحِ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ فِي حِزِّكَ وَفِي حِزِّكَ وَفِي عِيَاذِكَ وَفِي سِتْرِكَ وَفِي كَفِّكَ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ وَعَدُوٍّ رَاصِدٍ وَلَيْمٍ مُعَانِدٍ وَضِدٍّ كَنُودٍ وَمِنْ كُلِّ حَاسِدٍ بِبِسْمِ اللَّهِ اسْتَشْفَيْتُ وَبِسْمِ اللَّهِ اسْتَكْفَيْتُ وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ وَبِهِ اسْتَعْنْتُ وَإِلَيْهِ اسْتَعْدَيْتُ عَلَى كُلِّ ظَالِمٍ ظَلَمَ وَغَاشِمٍ غَشَمَ وَطَارِقٍ طَرَقَ وَزَاجِرٍ زَجَرَ - فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

۵ - دعای حجاب از حضرت عَلِي بنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَام

بِسْمِ اللَّهِ اسْتَعْنْتُ وَبِسْمِ اللَّهِ اسْتَجَزْتُ وَبِهِ اعْتَصَمْتُ - وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ اللَّهُمَّ نَجِّنِي مِنْ طَارِقٍ يَطْرُقُ فِي لَيْلٍ غَاسِقٍ أَوْ صُبْحٍ بَارِقٍ وَمِنْ كَيْدٍ كُلِّ مَكِيدٍ أَوْ ضِدٍّ أَوْ حَاسِدٍ حَسَدَ زَجَرْتُهُمْ بِقُلِّ هُوَ اللَّهُ أَحَدُ اللَّهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ وَبِالْأَسْمِ الْمَكُونِ الْمُنْفَرَجِ بَيْنَ الْكَافِ وَالنُّونِ وَبِالْأَسْمِ الْعَامِضِ الْمَكُونِ الَّذِي تَكُونُ مِنْهُ الْكُونُ قَبْلَ أَنْ يَكُونَ أَتَدْرَعُ بِهِ مِنْ كُلِّ مَا نَظَرَتِ الْعُيُونُ وَحَقَّقَتِ الظُّنُونُ - وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سِدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سِدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ - وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى بِاللَّهِ نَصِيرًا

۶ - دعای حجاب از حضرت بَاقِرِ الْعُلُومِ عَلَيْهِ السَّلَام

اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَمِيعًا خَضَعَ لِوَرِهِ كُلُّ جَبَّارٍ وَخَمِيدٍ لِهَيْبَتِهِ أَهْلُ الْأَقْطَارِ وَهَمِيدٌ وَلَبِيدٌ جَمِيعُ الْأَشْرَارِ خَاضِعِينَ خَاسِعِينَ لِأَسْمَاءِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَجَبْتُ عَنِّي شُرُورَ جَبَّارِي الْهَوَاءِ وَمُسْتَرْقِي السَّمْعِ مِنَ السَّمَاءِ وَحُلَّالِ الْمَنَازِلِ وَالْدَّيَارِ وَالْمُتَغَيِّبِينَ فِي الْأَسْجَارِ وَ

الْبَارِزِينَ فِي إِظْهَارِ النَّهَارِ حَجَبْتَكُمْ وَزَجَرْتُكُمْ مَعَاشِرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ بِأَسْمَاءِ اللَّهِ الْمَلِكِ الْجَبَّارِ خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ بِمِقْدَارٍ لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ لَا مُنْجَى لَكُمْ جَمِيعًا مِنْ صَوَاعِقِ الْقُرْآنِ الْمُبِينِ وَعَظِيمُ أَسْمَاءِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا مَلْجَأَ لَوَارِدِكُمْ وَلَا مُمْتَقِدَ لِمَارِدِكُمْ وَلَا مُمْتَقِدَ لِهَارِبِكُمْ مِنْ رُكْسِهِ التَّنْثِيظُ وَنَزَاعُ الْمَهِيظِ [التَّهْيِيطُ وَرَوَاجِسُ التَّخْيِيطِ فَرَانِغُكُمْ مَحْبُوسٌ وَنَجْمٌ طَالِعُكُمْ مَنُحُوسٌ مَطْمُوسٌ وَشَامِخٌ عِلْمُكُمْ مَنُكُوسٌ فَاشْتَبِكُوا أَحْيَانًا وَتَمَزَّقُوا أَشْتَاتَا وَتَوَاقَعُوا بِأَسْمَاءِ اللَّهِ أَمْوَاتًا اللَّهُ أَغْلَبُ وَهُوَ غَالِبٌ وَإِلَيْهِ يَرْجِعُ كُلُّ شَيْءٍ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ

۷ - دعای حجاب از حضرت صادق علیه السلام

يَا مَنْ إِذَا اسْتَعَذْتُ بِهِ أَعَادَنِي وَإِذَا اسْتَجَرْتُ بِهِ عِنْدَ الشَّيْءِ أَجَارَنِي وَإِذَا اسْتَيْغَثْتُ بِهِ عِنْدَ النَّوَابِ أَغَاثَنِي - وَإِذَا اسْتَنْصَرْتُ بِهِ عَلَى عَدُوِّي نَصَرَنِي وَأَعَانَنِي إِلَيْكَ الْمَفْرُغُ وَأَنْتَ الثَّقَةُ فَأَقْمَعَ عَنِّي مَنْ أَرَادَنِي وَاعْلَبَ لِي مَنْ كَادَنِي يَا مَنْ قَالَ إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ يَا مَنْ نَجَّى نوحًا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ يَا مَنْ نَجَّى لوطًا مِنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ يَا مَنْ نَجَّى هودًا مِنَ الْقَوْمِ الْعَادِينَ يَا مَنْ نَجَّى مُحَمَّدًا ص مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ نَجِّنِي مِنْ أَعْدَائِي وَأَعِدَائِكَ بِأَسْمَائِكَ يَا رَحِمَانُ يَا رَحِيمُ لِمَا سَبِيلَ لَهُمْ عَلَى مَنْ تَعَوَّذَ بِالْقُرْآنِ وَاسْتَجَارَ بِالرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ. إِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ. ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ فَعَالَ لِمَا يُرِيدُ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

۸ - دعای حجاب از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام

تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَتَحَصَّنْتُ بِإِدْيِ الْعِزَّةِ وَالْجَبْرُوتِ وَاسْتَعَنْتُ بِإِدْيِ الْكِبْرِيَاءِ وَالْمَلَكُوتِ مَوْلَايَ اسْتَسَلِمْتُ إِلَيْكَ فَلَا تَسَلِّمْنِي وَتَوَكَّلْتُ عَلَيْكَ فَلَا تَخْذُلْنِي وَلَجَأْتُ إِلَى ظِلِّكَ الْبَسِيطِ فَلَا تَطْرَحْنِي أَنْتَ الْمَطْلَبُ وَإِلَيْكَ الْمَهْرَبُ تَعْلَمُ مَا أُخْفَى وَمَا أُعْلِنَ وَتَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورَ فَأَمْسِكْ عَنِّي اللَّهُمَّ أَيْدِيَ الظَّالِمِينَ مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ أَجْمَعِينَ وَاشْفِنِي وَعَافِنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۹- دعای حجاب از حضرت علی بن موسیٰ علیہ السلام

اسْتَسْلَمْتُ مَوْلَايَ لَكَ وَ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَ تَوَكَّلْتُ فِي كُلِّ أُمُورِي عَلَيْكَ وَ أَنَا عَبْدُكَ وَ ابْنُ عَبْدِكَ اخْبَأْنِي اللَّهُمَّ فِي سِتْرِكَ عَنْ شَرِّارِ خَلْقِكَ وَ اعْصِمْنِي مِنْ كُلِّ أَدَى وَ سُوءٍ بِمَنِّكَ وَ اكْفِنِي شَرَّ كُلِّ ذِي شَرٍّ بِقُدْرَتِكَ اللَّهُمَّ مَنْ كَادَنِي أَوْ أَرَادَنِي فَإِنِّي أَدْرَأُ بِكَ فِي نَحْرِهِ وَ أَشِيعِينَ بِكَ مِنْهُ وَ أَسْتَعِذُّ مِنْهُ بِحَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ وَ شُدَّ عَنِّي أَيْدِي الطَّالِمِينَ إِذْ كُنْتُ نَاصِرِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ إِلَهَ الْعَالَمِينَ أَسْأَلُكَ كِفَايَةَ الْمَادَى وَ الْعَافِيَةَ وَ الشُّفَاءَ وَ النَّصِيرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ وَ التَّوْفِيقَ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَ تَرْضَى يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ يَا جَبَّارَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِينَ يَا رَبَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ

۱۰ - دعای حجاب از حضرت جواد علیه السلام

الْخَالِقِ أَعْظَمَ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ وَالرَّازِقِ أَبْسَطُ يَدًا مِنَ الْمَرْزُوقِينَ وَنَارُ اللَّهِ الْمُؤَصِّدَةُ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ تَكِيدُ أَفْعَدَةَ الْمَرَدَةِ وَتَرُدُّ كَيْدَ الْحَسِيدَةِ بِالْأَفْسَامِ بِالْأَحْكَامِ بِاللُّوْحِ الْمَحْفُوظِ وَالْحِجَابِ الْمَضْرُوبِ بَعَرْشِ رَبِّنَا الْعَظِيمِ احْتَجَبْتُ وَاسْتَتَرْتُ وَاسْتَجَرْتُ وَاعْتَصِمْتُ وَتَحَصَّنْتُ بِالْمِ وَبِكَهَيْصِ وَبِطَهٍ وَبِطَسْمٍ وَبِحَمٍّ وَبِحَمٍّ عَسَقَ وَنَ وَبِطَسٍّ وَبِقٍ وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ إِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَغْلُمُونَ عَظِيمَ وَاللَّهُ وَلِيُّي وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

۱۱ - دعای حجاب از حضرت هادی علیه السلام

وَ إِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَشْتُورًا. وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَ إِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ - إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ تَوَكَّلِي وَ أَنْتَ حَسْبِي وَ أَمَلِي وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ تَبَارَكَ إِلَهَ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ رَبُّ الْأَرْيَابِ وَ مَالِكِ الْمُلُوكِ وَ جَبَّارِ الْجَبَابِرَةِ وَ مَلِكِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ رَبُّ أَرْسَلَ إِلَيَّ مِنْكَ رَحْمَةً يَا رَحِيمَ الْبَشَرِ مِنْكَ عَافِيَةٌ وَ أَرْعَ فِي قَلْبِي مِنْ نُورِكَ وَ اخْتِيَانِي مِنْ عِدُوِّكَ وَ اخْفِظْنِي فِي لَيْلِي وَ نَهَارِي بِعَيْنِكَ يَا أَنْسَ كُلِّ مُسْتَوْحِشٍ وَ إِلَهَ الْعَالَمِينَ - قُلْ مَنْ يَكْلُؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ حَسْبِيَ اللَّهُ كَافِيًا وَ مُعِينًا وَ مُعَافِيًا - فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

۱۲ - دعای حجاب از حضرت عسکری علیه السلام

اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ بِحَقِيقَتِهِ إِيْمَانِي وَ عَقْدِ عَزَمَاتِ يَقِينِي وَ خَالِصِ صِرَاحِ تَوْحِيدِي وَ خَفِيِّ سَيِّطَوَاتِ سِرِّي وَ شَعْرِي وَ بَشَرِي وَ لَحْمِي وَ دَمِي وَ صَيْمِ قَلْبِي وَ جَوَارِحِي وَ لُبِّي بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَمَّْا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مَا لَكَ الْمُلْكُ وَ جَبَّارُ الْجَبَابِرَةِ وَ مَلِكُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ - تُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَ تُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فَأَعِزَّنِي بِعِزَّتِكَ وَ أَفْهَرِّ لِي مَنْ أَرَادَنِي بِسَطَوَتِكَ وَ اخْبَأْنِي مِنْ أَعْدَائِي فِي سِرِّكَ - صُمْ بِكُمْ عَمِّي فَهُمْ لَا يَزِجُون - وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ بِعِزَّةِ اللَّهِ اسْتَجَرْنَا وَ بِأَسْمَاءِ اللَّهِ إِيَّاكُمْ طَرَدْنَا وَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا وَ هُوَ حَسْبُنَا وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ - وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ وَ هُوَ نِعْمَ الْمَوْلَى وَ نِعْمَ النَّصِيرُ - وَ مَا لَنَا إِلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَ قَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَ لَنْضَبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْنَا وَ عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ - وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا

۱۳ - دعای حجاب از حضرت صاحب الامر عجل الله فرجه

اللَّهُمَّ احْجُبْنِي عَنْ عُيُونِ أَعْدَائِي وَ اجْمَعْ بَيْنِي وَ بَيْنَ أَوْلِيَائِي وَ أَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي وَ اخْفِظْنِي فِي غَيْبَتِي إِلَى أَنْ تَأْذَنَ لِي فِي ظُهُورِي وَ أَحْيِي بِي مَا دَرَسَ مِنْ فُرُوضِكَ وَ سَيِّئِكَ وَ عَجَلْ فَرَجِي وَ سَهِّلْ مَخْرَجِي - وَ اجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا وَ افْتَحْ لِي فَتْحًا مُبِينًا وَ اهْدِنِي صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا وَ قِنِي جَمِيعَ مَا أَحَازَرُهُ مِنَ الظَّالِمِينَ وَ احْجُبْنِي عَنْ أَعْيُنِ الْبَاغِضِينَ النَّاصِبِينَ الْعَدَاوَةَ لِأَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ وَ لَا يَصِلُ إِلَيَّ مِنْهُمْ أَحَدٌ بِسُوءٍ فَإِذَا أَذْنَتْ فِي ظُهُورِي فَأَيِّدْنِي بِجُنُودِكَ وَ اجْعَلْ مَنْ يَتَّبِعُنِي لِنَصِيرَةِ دِينِكَ مُؤَيِّدِينَ وَ فِي سَبِيلِكَ مُجَاهِدِينَ وَ عَلَى مَنْ أَرَادَنِي وَ أَرَادَهُمْ بِسُوءٍ مَنُصُورِينَ وَ وَفَّقْنِي لِإِقَامَةِ حُدُودِكَ وَ انْصُرْنِي عَلَى مَنْ تَعَدَّى مَحْدُودَكَ وَ انْصُرِ الْحَقَّ وَ أَزْهِقِ الْبَاطِلَ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا وَ أَوْرِدْ عَلَيَّ مِنْ شَيْئَتِي وَ انْصَارِي مَنْ تَقَرَّبَ بِهِمُ الْعَيْنُ وَ يَشُدُّ بِهِمُ الْأُزْرُ وَ اجْعَلْهُمْ فِي حِزِّكَ وَ أَمْنِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ این دعاهاى حجاب از جمله‌ی دعاهاى بود که در روز طغیان آب - که به سبب فرونى سيلاب و ويرانگرى آن در پى ورود به ساختمان‌ها، امنيت (مردمان) به خطر افتاده بود - خواندن آن به ما الهام گرديد و موقعيت چنان شد که (به درگاه پروردگار) پذيرفته شد و سختی‌ها بر طرف گشت و سلامت از آن حوادث حاصل آمد و سپاس خداى را!

دعاهايی از مولف (دعاهايی که به ذهن من آمده است)

۱. (دعايی به انشای مولف)

اللَّهُمَّ إِذَا أَنْشَيْتَ دَعَاؤَكَ لِرُوحِي أَنْ تَقْدِمَ عَلَيَّكَ فَإِنِّي مِنَ الْآنَ قَدْ جَعَلْتُهَا مَسْجِدَ تَجِيرَةٍ بِكَ وَضَيْفًا لَكَ وَهَارِبَةً مِنْكَ إِلَيْكَ وَقَدْ أَمَرْتُ بِأَمَانِ الْمُسْتَجِيرِ وَإِكْرَامِ الضَّيْفِ الْفَقِيرِ وَالتَّعَطُّفِ عَلَى الْهَارِبِ الْأَسِيرِ فَاجْعَلْ رُوحِي فِي جُملَةِ الْأَمِينِ الْمُسْتَجِيرِينَ وَالضُّيُوفِ الْمُكْرَمِينَ وَالْأَسْرَاءِ الْمَرْحُومِينَ

۲ - دعای دیگری که به ذهن من آمده است

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَرَفْتَنِي بِحُكِّكَ وَدَلَلْتَنِي عَلَىكَ فَمَدَدْتُ يَدِي بِحُكِّكَ إِلَيْكَ مُنْذُ خَمْسِينَ سَنَةً بِحُدُلِ سُؤَالِهَا فَإِنْ كَانَتْ ظَفَرَتْ مِنْكَ بِأَمَالِهَا فَأَكْرَمَهَا فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمرِهَا لِظَفَرِهَا بِمَا لَكَ إِقْبَالُهَا وَإِنْ كَانَتْ قَدْ حَابَتْ فِي سُؤَالِهَا فَارْحَمْ مَنْ قَدْ بَلَغَتْ بِسُوءِ أَعْمَالِهَا إِلَى أَنْ تَسْأَلَ خَمْسِينَ سَنَةً فِي السِّرِّ وَالْإِعْلَانِ مِمَّنْ لَا يَنْقُصُهُ الْإِحْسَانُ وَلَا يَزِيدُهُ الْجُرْمَانُ وَعَادَتْ مِنْ بَابِهِ بِالْخِيَةِ وَالْجُرْمَانِ

۳- دعایی دیگر از خود من

اللَّهُمَّ إِنِّي مَا رَحِمْتَ رُوحِي حِينَ عَرَضْتَهَا لِإِعْرَاضِكَ عَنْهَا وَعَدُوُّكَ وَعَدُوُّ الشَّيْطَانِ مَا رَحِمَهَا وَشَمِيتَ بِمَا وَقَعَ مِنْهَا وَمَا بَقِيَ مَعَهَا إِلَّا أَنْتَ فَلَا تَرْضَ لِجِلْمِكَ وَرَحْمَتِكَ أَنْ تَكُونَ كَوَاحِدٍ مِنَّا فِي تَرْكِ الرَّحْمَةِ لَهَا وَالْعِنَايَةِ بِهَا

گزیده‌ی دعا‌های پراکنده از کتاب‌ها (دعا‌های منسوب به انبیا و اولیا علیهم السّلام)

۱- کلمه‌هایی که آدم از پروردگار خویش - جَلَّ جَلَالُهُ - دریافت کرد

به سند از سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ در کتاب «فَضْلُ الدَّعَاءِ» روایت رسیده است که او به سند خود از مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِم نقل می کند که امام باقر عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند: «کلمه‌هایی که آدم از پروردگارش دریافت کرد اینها بود: اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ عَمِلْتُ سُوءًا وَظَلَمْتُ نَفْسِي فَاعْفُرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ إِنِّي عَمِلْتُ سُوءًا وَظَلَمْتُ نَفْسِي فَاعْفُرْ لِي إِنَّكَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ

۲- دعایی که خداوند - جَلَّ جَلَالُهُ - برای درمان با خود سخن گفتن، به آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَام آموخت

هم چنین از «فضل الدعاء» سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ روایت داریم که به سند از هِشَامِ بْنِ سَالِم نقل می کند که امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «آدم عَلَیْهِ السَّلَام از حالت با خود سخن گفتن به خداوند شکایت برد. جَبْرِئِلُ فرود آمد و گفت: بگو: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ (الْعَلِیُّ الْعَظِیم). این عبارت را گفت و خداوند آن حالت را از او دور ساخت. این نخستین کاربرد لا حول ... بود.»

۳ - دعای احتمالی آدم عَلَيْهِ السَّلَام به روایت دیگر؛ وقتی کلمه‌هایی از پروردگارش دریافت کرد

يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ لِمَا يَرُدُّ غَضَبَكَ إِلَّا حُلْمِيكَ وَلِمَا يُنْجِي مِنْ عُقُوبَتِكَ إِلَّا التَّضَرُّعُ إِلَيْكَ حَاجَتِي الَّتِي إِنْ أَعْطَيْتَنِيهَا لَمْ يَضُرَّنِي مَا حَرَمْتَنِي وَإِنْ حَرَمْتَنِيهَا لَمْ يَنْفَعْنِي مَا أَعْطَيْتَنِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ يَا ذَا الْعَرْشِ الشَّامِخِ الْمُنِيفِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْبَازِخِ الْعَظِيمِ يَا ذَا الْمُلْكِ الْفَاخِرِ الْقَدِيمِ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ يَا صَرِيخَ الْمُسْتَضَرِّخِينَ وَيَا مَرْزُولًا بِهِ كُلُّ حَاجَةٍ إِنْ كُنْتُ قَدْ رَضِيتَ عَنِّي فَارْزُدْ عَنِّي رِضًا مِنْكَ وَقَرِّبْنِي مِنْكَ زُلْفَى وَإِلَّا تَكُنْ رَضِيتَ عَنِّي فَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَبِقُصْلِكَ عَلَيْهِمْ لَمَّا رَضِيتَ عَنِّي إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ إِمَامٌ صَادِقٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ فرمود: «این دعایی است که آدم از پروردگارش دریافت و خداوند بدو باز نگریست و فرمود: آدم! مرا به مُحَمَّد صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ - که ندیدی اش - سوگند دادی؟! پاسخ داد: دیدم بر عرش تو نوشته است: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؛ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ.» راوی حدیث گوید: به خدا در هیچ نهان و آشکاری و در هیچ تنگی و فراخی این دعا

را نخواندم مگر آن که خداوند دعایم را پذیرفت.

۴ - دعای نوح علیه السلام

در جزء ۴ کتاب «دَفْعُ الْهَمِّ وَالْأَحْزَانِ» أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ نُعْمَانِ چنین دیدم: وقتی نوح علیه السلام به آب و امواج هولناک نگرست، بیم او را گرفت. خداوند - حِلَّ وَ عَلَا - بدو وحی فرمود: «۱۰۰۰ بار بگو: لَمَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؛ رهایی‌ات می‌دهم.» باد در بادبان‌ها افتاد. چون ۱۰۰۰ بار لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ گفت، خدایش نجات داد.

۵ - دعای ادريس علیه السلام

به نقل از حَسَنُ بَصْرِيّ چنین یافتیم: وقتی خداوند ادريس علیه السلام را به سوی ملتش فرستاد، این نام‌ها را بدو آموخت و فرمود که: «تنها خود آرام آنها را بگو و بر مردمان آشکار مساز که مرا بدان بخوانند.» (حَسَنُ بَصْرِيّ) گوید: (یونس) آنها را خواند و بدان وسیله خداوند جایگاه بلندش داد. آن گاه خداوند آنها را به مُوسَى آموخت و دیگر بار به (حضرت) مُحَمَّدٌ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ که در غزوه‌ی أُحْزَابِ به کارشان برد. حسن (بَصْرِيّ) گوید: من از حجاج پنهان شده بودم و این دعا را به درگاه خداوند متعال می‌خواندم. او را از من باز می‌داشت. (گماشتگان وی) ۶ بار در پی من آمدند و هر بار خواندم. خداوند مرا از دیدگان آنها پنهان ساخت. (حَسَنُ بَصْرِيّ) افزود: برای آموزش همی گناهان، این دعا را بخوان. سپس خواسته‌های آخرت و دنیای خویش را بخواه؛ به خواست خدای متعال بر آورده خواهند شد. شمار آنها، به تعداد روزهای توبه، ۴۰ است؛ این گونه: ۱ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَ وَارِثُهُ ۲ يَا إِلَهَ الْآلِهَةِ الرَّفِيعُ جَلَّالُهُ ۳ يَا اللَّهُ الْمَحْمُودُ فِي كُلِّ فِعَالِهِ ۴ يَا رَحْمَانَ كُلِّ شَيْءٍ وَ رَاحِمُهُ ۵ يَا حَيُّ حِينَ لَا حَيَّ فِي دَيْمُومِيَّةٍ مُلْكِهِ وَ بَقَائِهِ ۶ يَا قَيُّوْمُ فَلَا شَيْءَ يَفُوتُ عِلْمُهُ وَ لَا يَتَوَدُّهُ ۷ يَا وَاحِدَ الْبَاقِي أَوَّلَ كُلِّ شَيْءٍ وَ آخِرُهُ ۸ يَا دَائِمٌ بِلَا فَنَاءٍ وَ لَا زَوَالٍ لِمُلْكِهِ ۹ يَا صَاحِدٌ مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ وَ لَا شَيْءَ كَمِثْلِهِ ۱۰ يَا بَارِيُّ فَلَا شَيْءَ كُفُوهُ وَ لَا مَكَانَ لَوْضِيفِهِ ۱۱ يَا كَبِيرُ أَنْتَ الَّذِي لَا تَهْتَدِي الْقُلُوبُ لَوْضِفِ عَظَمَتِهِ - ۱۲ يَا يَارِيُّ النَّفُوسِ بِلَا مِثَالٍ خَلَا مِنْ غَيْرِهِ ۱۳ يَا زَاكِي الطَّاهِرِ مِنْ كُلِّ آفَةٍ بِقُدْسِهِ ۱۴ يَا كَافِي الْمَوْسِعِ لِمَا خَلَقَ مِنْ عَطَايَا فَضْلِهِ ۱۵ يَا نَقِيُّ مِنْ كُلِّ جَوْرٍ لَمْ يَرُضْهُ وَ لَمْ يُخَالِطْهُ فِعَالُهُ ۱۶ يَا حَنَّانُ أَنْتَ الَّذِي وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَحْمَتُهُ ۱۷ يَا مَنَّانُ ذَا الْإِحْسَانِ قَدْ عَمَّ الْخَلْقَ مِنْهُ ۱۸ يَا دَيَّانَ الْعِبَادِ كُلِّ يَقُومُ خَاضِعاً لِرَهْبَتِهِ ۱۹ يَا خَالِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ كُلِّ إِلَهٍ مَعَادُهُ ۲۰ يَا رَحِيمَ كُلِّ صَرِيخٍ وَ مَكْرُوبٍ وَ غِيَاثَهُ وَ مَعَادُهُ ۲۱ يَا تَامُّ فَلَا تَصِفُ الْإِلْسُنُ كُنْهَ جَلَالِهِ وَ مُلْكِهِ وَ عِزَّهُ - ۲۲ يَا مُبْدِعُ [مُبْدِئِ الْبَدَائِعِ لَمْ يَنْبَغِ فِي إِنْشَائِهَا عَوْنًا مِنْ خَلْقِهِ ۲۳ يَا عَلَّامُ الْغُيُوبِ فَلَا يَتَوَدُّهُ شَيْءٌ مِنْ حِفْظِهِ ۲۴ يَا حَلِيمٌ ذَا الْإِنَاءِ فَلَا يَغْدِلُهُ شَيْءٌ مِنْ خَلْقِهِ ۲۵ يَا مُعِيدٌ مَا أَفْنَاهُ إِذَا بَرَزَ الْخَلْقُ لِذَعْوَتِهِ مِنْ مَخَافَتِهِ ۲۶ يَا حَمِيدَ الْفِعَالِ ذَا الْأَمْنِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ بِلُطْفِهِ ۲۷ يَا عَزِيزَ الْمَنِيْعِ الْغَالِبِ عَلَى أَمْرِهِ فَلَا شَيْءَ يُعَادِلُهُ ۲۸ يَا قَاهِرُ ذَا الْبَطْشِ الشَّدِيدِ أَنْتَ الَّذِي لَمَّا يُطَاقُ انْتِقَامُهُ ۲۹ يَا قَرِيبَ الْمُتَعَالِي فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ عُلُوُّ ارْتِفَاعِهِ ۳۰ يَا مُبِذِلَ كُلِّ جَبَّارٍ بِقَهْرِ عَزِيزِ سُلْطَانِهِ ۳۱ يَا نَوَّارَ كُلِّ شَيْءٍ وَ هِدَاةً أَنْتَ الَّذِي فَلَقَ الظُّلُمَاتِ نُورُهُ ۳۲ يَا قُدُّوسَ الطَّاهِرِ مِنْ كُلِّ سُوءٍ فَلَا شَيْءَ يُعَاذُهُ مِنْ خَلْقِهِ ۳۳ يَا عَالِي الشَّامِخِ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ عُلُوُّ ارْتِفَاعِهِ ۳۴ يَا مُبْدِئَ الْبِدَايَا وَ مُعِيدَهَا بَعْدَ فَنَائِهَا بِقُدْرَتِهِ ۳۵ يَا جَلِيلَ الْمُتَكَبَّرِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ فَالْعَدْلُ أَمْرُهُ وَ الصِّدْقُ وَعْدُهُ ۳۶ يَا مَحْمُودٌ فَلَا تَسْتَطِيعُ الْأَوْهَامُ كُلُّ شَأْنِهِ وَ مَجْدِهِ ۳۷ يَا كَرِيمَ الْعَفْوِ ذَا الْعَدْلِ أَنْتَ الَّذِي مَلَأَ كُلَّ شَيْءٍ عَدْلُهُ ۳۸ يَا عَظِيمَ ذَا الشَّأْنِ الْفَاحِرِ وَ ذَا الْعِزِّ وَ الْمَجْدِ وَ الْكِبَرِيَاءِ فَلَا يَذِلُّ عِزُّهُ ۳۹ يَا عَجِيبٌ فَلَا تَنْطِقُ الْإِلْسَنَةُ بِكُلِّ آلَائِهِ وَ ثَنَائِهِ ۴۰ يَا غِيَاثِي عِنْدَ كُلِّ كَرْبَةٍ وَ يَا مُجِيبِي عِنْدَ كُلِّ دَعْوَةٍ أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ يَا رَبَّ الصَّلَاةِ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ أَمَانًا مِنْ عُقُوبَاتِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَنْ تَحْبِسَ عَنِّي أَبْصَارَ الظُّلَمَةِ الْمُرِيدِينَ بِي السُّوءِ وَ أَنْ تُصْرِفَ قُلُوبَهُمْ عَنْ شَرِّ مَا يُضْمِرُونَ إِلَى خَيْرٍ مَا لَا يَمْلِكُهُ غَيْرُكَ اللَّهُمَّ هَذَا الدُّعَاءُ وَ مِنْكَ الْإِجَابَةُ وَ هَذَا الْجُهْدُ وَ عَلَيْكَ التَّكْلَانُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

۶ - دعای ابراہیم علیہ السلام

این دعا را در یادکرد از دعای پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در جنگ اُحُد، روایت کردیم. گونه‌ی دیگری از دعای اِبراهیم علیه السلام - آن گاه که به آتش در افکنده شد و خدایش دستگیری فرمود - یافتیم. راویان آن گفته‌اند که این از رازهای بزرگ است و نزد خدای سبحان پر ارزش. او چنین بر خواند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ أَنْتَ الْمَرْهُوبُ يَوْهَبُ مِنْكَ جَمِيعَ خَلْقِكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ أَنْتَ الرَّفِيعُ عَزُّشَكَ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتِكَ وَأَنْتَ الْمُظِلُّ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ لَا يُظِلُّ شَيْءٌ عَلَيْكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ أَنْتَ أَعْظَمُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ فَلَا يَصِلُ أَحَدٌ عَظَمَتَكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تَعَالَيْتَ أَنْ يَكُونَ لَكَ شَرِيكٌ وَتَكَبَّرْتَ أَنْ يَكُونَ لَكَ ضِدٌّ يَا نُورَ النُّورِ يَا نُورَ كُلِّ نُورٍ لَا خَامِدَ لِنُورِكَ يَا مَلِيكَ كُلِّ مَلِيكِ تَبَقَى وَيَفْنَى غَيْرُكَ يَا نُورَ النُّورِ يَا مَنْ مَلَأَ أَرْكَانَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بِعَظَمَتِهِ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا هُوَ يَا هُوَ يَا مَنْ لَيْسَ كَهُوَ يَا مَنْ لَا هُوَ إِلَّا هُوَ أَغْنَى أَغْنَى السَّاعَةِ السَّاعَةِ - يَا مَنْ أَمْرُهُ كَلِمَحِ الْبَصِيرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ يَا أَهْيَا شَرَاهِيَا آذُونِي أَصْبَاوُثِ آلِ شَدَايَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ يَا غَايَةَ رَغْبَتَاهُ وَمُنْتَهَاهُ چون اِبراهیم علیه السلام این دعا را خواند، فرشتگان از صدای او به جنب و جوش شدند. ناگهان از سوی (خدای) بزرگ بلند مرتبه ندا آمد: «ای آتش! بر اِبراهیم سرد و ایمن باش» (۷۱۲) آن گاه در کمتر از چشم بر هم زدنی، خاموش شد.

۷- دعای یوسف علیه السّلام وقتی به چاه در افکنده شد

به سند، از «قِصَصُ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَام» اثر (قطب الدین أَبُو الْحَسَنِ) سعید بنِ هُبَّهٖ اللَّهُ راوندی برای ما روایت شده است که او به سند خود از حضرت صادق عَلَیْهِ السَّلَام روایت می کند که فرمود: «آن گاه که برادران یوسف عَلَیْهِ السَّلَام او را به چاه افکندند، جَبْرِئِل عَلَیْهِ السَّلَام بر او نازل شد و گفت: جوان! که تو را در این چاه افکند؟ پاسخ گفت: برادرانم به خاطر جایگاه من نزد پدرم، به من رشک بردند. پرسید: می خواهی از این چاه به در آیی؟ گفت: فرمان، فرمان خدای اِبْرَاهیم و اِسْحاق و یَعْقُوب است. جَبْرِئِل گفت: خداوند به تو می فرماید: بگو: اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُکَ بِاَنَّ لِمَکَ الْحَمْدَ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ یَدِیْعُ السَّمَاوَاتِ وَ الْاَرْضِ یَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْاِکْرَامِ اَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تَجْعَلَ لِیْ مِنْ اَمْرِیْ فَرَجًا وَ مَخْرَجًا وَ تَرْزُقَنِیْ مِنْ حَیْثُ اَحْتَسِبُ وَ مِنْ حَیْثُ لَا اَحْتَسِبُ بِرَحْمَتِکَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ

۸ - (دعای داوود علیہ السلام)

در جلد پنجم حیلہ الاولیاء أَبُو نَعِیم (أَصْفَهَانِی) در احوال عطاء بْنِ مِیسَرَه خراسانی چنین دیدم: داوود عَلَیْهِ السَّلَام گفت: «پروردگارا! چگونه است که بنی إِسْرَآئِیل - هر گاه که به سخنی و اندوهی می افتند - می گویند: یا الهِ إِبرَاهِیم و إِسْحَاق و یَعْقُوب (ای معبود إِبرَاهِیم و إِسْحَاق و یَعْقُوب)؟!» خداوند متعال به داوود عَلَیْهِ السَّلَام وحی فرمود: «إِبْرَاهِیم هیچ گاه سر دوراهی گزینش میان من و چیزی دیگر قرار نگرفت مگر آن که مرا برگزید. إِسْحَاق جان خود را به راه من اِشار کرد. یَعْقُوب را به آزمونی سخت افکندم؛ هرگز به من بد نیندیشید تا نجاتش دادم و سختی را از او زدودم.» (۷۱۴) ۹ - روایت دیگری از دعای احتمالی یُوسُف عَلَیْهِ السَّلَام در چاه یَا صَبْرُ یَا الْمُسْتَصِیرِ یَا غُوثُ الْمُسْتَغِیثِینَ وَ یَا مُفَرِّجَ کَرْبِ الْمُکْرُبِینَ قَدْ تَرَى مَکَانِی وَ تَعْرِفُ حَالِی وَ لَا یَخْفِی عَلَیْکَ شَیْءٌ مِنْ أَمْرِی

۱۰- دعای یوسف علیه السّلام در زمانی از گرفتاری

يَا رَاحِمَ الْمَسَاكِينِ وَيَا رَازِقَ الْمُتَكَلِّمِينَ وَيَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَيَا مَالِكَ يَوْمَ الدِّينِ وَيَا غِيَاثَ الْمَكْرُوبِينَ وَيَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ وَ
يَا أَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ وَيَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ وَيَا خَيْرَ الْمُسْتَوِلِينَ وَيَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا كَبِيرَ كُلِّ كَبِيرٍ وَيَا مَنْ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا وَزِيرَ يَا
مَنْ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا مَنْ هُوَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ يَا مَنْ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ يَا خَالِقَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ الْمُنِيرِ يَا جَابِرَ الْعَظَمِ الْكَبِيرِ يَا مُغْنِيَ
الْبَائِسِ الْفَقِيرِ يَا مُطْلِقَ الْمُكْبَلِ الْأَسِيرِ يَا مُدَبِّرَ الْأَمْرِ ثُمَّ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ يَا مَنْ لَا يُجَارُ عَلَيْهِ وَهُوَ يُجِيرُ يَا مَنْ يُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَيْهِ يَسِيرُ يَا
عِصْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ يَا مُغْنِيَ الْفَقِيرِ الضَّرِيرِ يَا حَافِظَ الطُّفْلِ الصَّغِيرِ يَا رَاحِمَ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ يَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ خَافِيَةٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَ
الْأَرْضِ يَا غَافِرَ الذُّنُوبِ يَا عَلَّامَ الْغُيُوبِ يَا سَاتِرَ الْعُيُوبِ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّمَنِي عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَغْفِرَ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَتَجَاوِزَ عَنَّا
فِيمَا تَعْلَمُ فَإِنَّكَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ بَسَا كَهِ عِبَارَت: أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ (تا آخر آن) از افزوده‌های راویان باشد.

۱۱ - دعای یوسف علیه السلام؛ آن گاه که عزیز مضر داستان زلیخا را بدو تهمت زد

او دو رکعت گزارد. آن گاه سر بر آسمان برداشت و چنین دعا کرد: اللَّهُمَّ اَرْحَمْ صَغَرَ سَنِّي وَ ضَعْفَ رُكْنِي وَ قَلَّةَ حِيلَتِي فَاِنْكَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فَادْكُرْنِي بِصَلَاحِ يَعْقُوبَ وَ صَبْرِ إِسْحَاقَ وَ يَقِينِ إِسْمَاعِيلَ وَ شَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ با گریه‌ی او
فرشتگان آسمان گریستند.

۱۲ - دعای یعقوب علیه السلام؛ وقتی خداوند بزرگ یوسف علیه السلام را بدو باز گرداند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا مَنْ خَلَقَ الْخَلْقَ بَغَيْرِ مِثَالٍ وَيَا مَنْ بَسَطَ الْأَرْضَ بَغَيْرِ أَعْوَانٍ وَيَا مَنْ دَبَّرَ الْأُمُورَ بَغَيْرِ وَزِيرٍ وَيَا مَنْ يَرْزُقُ الْخَلْقَ
بَغَيْرِ مُشِيرٍ وَيَا مَنْ يُحَرِّبُ الدُّنْيَا بَغَيْرِ اسْتِیمَارٍ بعد (از خواندن این دعا می‌توانید) خواسته‌های خود را بخواهید؛ پذیرفته می‌شود.

۱۳ - دعای ایوب علیه السلام

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ الْيَوْمَ فَأَعِذْنِي وَ أَسْتَجِيرُ بِكَ الْيَوْمَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ فَأَجِرْنِي وَ أَسْتَعِينُ بِكَ الْيَوْمَ فَأَعِنِّي وَ أَسْتَصْرِحُكَ الْيَوْمَ فَأَنْصُرْنِي وَ أَسْتَنْصِرُكَ الْيَوْمَ فَأَرْزُقْنِي وَ أَسْتَرْزُقُكَ الْيَوْمَ فَأَرْزُقْنِي وَ أَسْتَعْفِفُكَ الْيَوْمَ فَأَعْفِفْنِي وَ أَسْتَرْحِمُكَ الْيَوْمَ فَأَرْحِمْنِي
فَارْحَمْنِي

۱۴ - دعای موسی علیه السلام؛ آن گاه که در برابر فرعون ایستاد

اللَّهُمَّ بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الَّذِي نَوَاصِي الْعِبَادِ بِيَدِكَ فَإِنَّ فِرْعَوْنَ وَ جَمِيعَ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ أَهْلِ الْأَرْضِ وَ مَا
بَيْنَهُمَا عَبِيدُكَ نَوَاصِيَهُمْ بِيَدِكَ وَ أَنْتَ تَصِيرُفُ الْقُلُوبَ حَيْثُ شِئْتَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِخَيْرِكَ مِنْ شَرِّهِ وَ أَسْأَلُكَ بِخَيْرِكَ مِنْ خَيْرِهِ عَزَّ
جَارُكَ وَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ كُنْ لَنَا جَاراً مِنْ فِرْعَوْنَ وَ جُنُودِهِ آن گاه (آن حضرت، پس از خواندن این دعا)، بر فرعون وارد
شد و خداوند چیرگی او را با سپری باز داشت و به یاری حق، از دسترس او دور ماند

۱۵ - دعای دیگری از حضرت موسی علیه السلام

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبِّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْرَأُ بِكَ فِي نَحْرِهِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَ أَسْتَعِينُكَ عَلَيْهِ فَكَفِّنِيهِ بِمَا شِئْتَ

۱۶ - دعای یوشع بن نون، وصی حضرت موسی علیه السلام

به سند از «فضل الدعاء» سیّد بن عبد الله روایت می‌کنیم که او به سند خویش از حضرت رضا علیه السلام چنین نقل می‌کند: «یکی از اصحاب صحیفه‌ای یافت و آن را نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آورد. آن حضرت فرمان دادند تا جار زنند: به نماز گرد آید! (۷۱۸) همه‌ی مردان و زنان گرد آمدند. (پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم) بر فراز منبر شدند. نامه نوشته‌ی یوشع بن نون، وصی حضرت موسی (علی نبینا و آله و علیه السلام) بود و در آن چنین آمده بود: پروردگار شما بس دل سوز و مهربان است. هان! به راستی که بهترین بندگان خدا پرهیزگار پنهان است و بدترین بندگان خدا، انگشت نمای دیگران است. هر که خواهد که پیمانه‌اش را پرترین بردارند و حق نعمت‌های خدا را بر خویش بگزارد، همه روزه بگوید: شَیْخَانُ اللَّهِ كَمَا يَتَّبِعِي لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا يَتَّبِعِي لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَمَا يَتَّبِعِي لِلَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى جَمِيعِ الْمُرْسَلِينَ وَالتَّبِيعِينَ حَتَّى يَرْضَى اللَّهُ رَسُولَ خُدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از فراز پایین شدند. مردمان به دعا پرداختند. (پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم) لختی درنگ فرمودند. آن گاه بالا رفتند و فرمودند: هر که خواهد ستایشش از ستایش مجاهدان برتر رود، این را همه روزه بگوید که اگر حاجتی داشت، بر آورده خواهد شد و اگر دشمن، شکست خواهد دید و اگر وامی، پرداخته خواهد شد و اگر اندوهی، زدوده خواهد گردید و سخنش آسمان‌ها را در خواهد نوردید تا در لوح محفوظ نگاشته شود.»

۱۷ - دعای خضر و الیاس علیهما السلام

گویند که خضر و الیاس همه ساله در حج یکدیگر را می‌بینند و با این دعا از هم جدا می‌شوند: بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ كُلُّ نَعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ الْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا يَصْرِفُ الشَّوْءَ إِلَّا اللَّهُ گوید: (۷۲۲) هر که صبحگاهان این را سه بار بخواند، از آتش سوزی و خشک سالی و غرق شدن ایمن خواهد شد.

۱۸ - دعای دیگری از خضر علیه السلام

يَا شَامِخًا مِنْ عُلُوِّهِ يَا قَرِيبًا فِي دُنُوهِ يَا مُدَانِيًا فِي بُعْدِهِ يَا رَءُوفًا فِي رَحْمَتِهِ يَا مُخْرِجَ النَّبَاتِ يَا دَائِمَ الثَّبَاتِ يَا مُحْيِيَ الْأَمْوَاتِ يَا ظَهَرَ اللَّاجِينَ يَا جَارَ الْمُسْتَجِيرِينَ يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ يَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ يَا صَرِيخَ الْمُسْتَصْرِخِينَ يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ يَا سَدَّ مَنْ لَا سَدَّ لَهُ يَا دُخْرَ مَنْ لَا دُخْرَ لَهُ يَا حِرْزَ مَنْ لَا حِرْزَ لَهُ يَا كَثْرَ الضُّعَفَاءِ يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ يَا مُنْقِذَ الْعَرْقَى يَا مُنْجِيَ الْهَلَكَى يَا مُحْيِيَ الْمَوْتَى يَا أَمَانَ الْخَائِفِينَ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ يَا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ يَا جَابِرَ كُلِّ كَسِيرٍ يَا صَاحِبَ كُلِّ غَرِيبٍ يَا مُوَسِّسَ كُلِّ وَحِيدٍ يَا قَرِيبًا غَيْرَ بَعِيدٍ يَا شَاهِدًا غَيْرَ غَائِبٍ يَا غَالِبًا غَيْرَ مَغْلُوبٍ يَا حَيَّ حِينَ لَمَّا حَيَّ يَا مُحْيِيَ الْمَوْتَى يَا حَيَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ هر که آن را بخواند یا بشنود، تا ۴۰ سال از وسواس در امان خواهد بود. دعا‌های خضر بسیار است. ما به همین‌ها بسنده می‌کنیم.

۱۹ - دعای یونس بن متی علیه السلام

يَا رَبَّ مِنَ الْجَبَالِ أَنْزِلْنِي وَمِنَ الْمَسْكَنِ أَخْرِجْنِي وَفِي الْبَحْرِ صَيِّرْنِي وَفِي بَطْنِ الثُّوْتِ حَبِّسْنِي فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ آن گاه (که یونس این دعا را خواند)، خداوند از اندوه رهایی‌اش داد.

۲۰ - دعای دیگری از یونس بن متی علیه السلام

هُوَ يَا رَبَّ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى وَالْأَلْيَكِ الْعُلْيَا وَأَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا كَبِيرُ يَا جَلِيلُ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا فَزُدُ يَا دَائِمُ يَا

وَتُرِيَا أَحَدُ يَا صِهْمَدُ يَا اللَّهُ لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُكَ بِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي وَأَنْ تُحَرِّمَ جَسَدِي عَلَى النَّارِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُتَزَّلَ عَلَى مُوسَى أَلَّا تَرُدُّوا السَّائِلِينَ عَنْ أَبْوَابِكُمْ وَنَحْنُ عَلَى بَابِكَ فَلَا تَرُدُّنَا اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُتَزَّلَ عَلَى نَبِيِّكَ مُوسَى أَنْ اغْفِرُوا لِلظَّالِمِينَ وَنَحْنُ الظَّالِمُونَ عَلَى بَابِكَ فَاعْفِرْ لَنَا اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُتَزَّلَ عَلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ أَنْ أَعْتَقُوا الْأَقَارِبَ وَنَحْنُ عبيدُكَ فَأَعْتِقْنَا مِنَ النَّارِ

۲۱ - دعای داوود علیه السلام؛ شامل ستایش (پروردگار)

روایت است که وقتی که داوود علیه السلام این دعای ستایش را خواند، خداوند بدو وحی فرمود که: «نگاهبانان را (از نوشتن پاداش) خسته کردی!» دعا این است: اللَّهُمَّ لِمَكَ الْحَمْدُ دَائِمًا مَعَ دَوَامِكَ وَلِمَكَ الْحَمْدُ بَاقِيًا مَعَ بَقَائِكَ وَلَكَ الْحَمْدُ خَالِدًا مَعَ خُلُودِكَ وَلَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَتَّبِعِي لِكَرَمٍ وَجْهِكَ وَعِزِّ جَلَالِكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

۲۲ - دعای آصف (بن برخیا)، وزیر سلیمان بن داوود علیه السلام

گویند که این دعایی است که بدان تخت شاهی بلقیس (ملکه‌ی سبا) را آورد و هم دعایی که عیسی علیه السلام مردگان را بدان زنده می‌کرد. متن دعا: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الطَّاهِرُ الْمُطَهَّرُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَيْنِ (و در روایت دیگری: رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَيْنِ) - عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا (به جای «اِئْتِنِي تَفْعَلُ») ... چنین بخوانید: أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا که به خواست خدا، پذیرفته خواهد شد. این دعا را به همین گونه یافتیم.

۲۳ - دعای عیسی علیه السلام

سند ما به «قِصَّةُ الْأَنْبِيَاءِ» سعید بن هبیه الله راوندی رَحِمَهُ اللهُ می‌رسد. او به سند خویش از حضرت صادق و به نقل پدرانشان از رسول گرامی که درود خدا بر آن حضرت و خاندانش باد نقل می‌کند که فرمود: «وقتی یهود گرد آمدند تا به پندار خویش عیسی علیه السلام را بکشند، جبرئیل علیه السلام بر او فرود آمد و با بال خود پوشاندش. عیسی علیه السلام نگاه افکند. نامه‌ای در دل بال جبرئیل بود؛ بدین گونه: اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ بِاسْمِكَ الْوَاحِدِ الْأَعَزُّ وَأَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الصَّمَدِ وَأَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْوُثْرُ وَأَدْعُوكَ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ الَّذِي ثَبَّتَ بِهِ أَرْكَائَكَ كُلُّهَا أَنْ تَكْشِفَ عَنِّي مَا أَصْبَحْتُ وَأَمْسَيْتُ فِيهِ وَقْتِي عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ این دعا را خواند، خداوند متعال به جبرئیل وحی فرمود که: او را نزد خود خواهم آورد.» آن گاه پیامبر خدا صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ افزودند: «ای فرزندان عِبْدُ الْمُطَلَبِ، با این دعا خدایتان را بخوانید. سوگند به آن که جانم به دست اوست، هیچ بنده‌ای با نیت پاک این دعا را نمی‌خواند. مگر آن که عرش برای او بلرزد و خدا به فرشتگان گوید: گواه باشید که بدین‌ها، خواسته‌ی او را در دنیای نزدیک و آخرت دور بر آورده ساختم.» سپس رو به اصحاب فرمودند: «آن را بخوانید و اجابت را دیر مپندارید.» (۷۲۶)

۲۴ - دعای عیسی علیه السلام به روایت دیگر

پیامبر صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ این دعا را در دل بال جبرئیل دید و آن را به امیر مؤمنان علیه السلام و عباس آموخت و فرمود: «علی جان! گزیدگان بنی هاشم! فرزندان عِبْدُ الْمُطَلَبِ! با این کلمات پروردگارتان را بخوانید. سوگند به آن که جانم به دست اوست، هیچ مومنی به اخلاص آنها را نمی‌خواند مگر آن که عرش و هفت آسمان و هفت زمین برای وی بلرزد و خدای - تَعَالَى - به فرشتگان گوید: گواه باشید که من درخواست خواننده‌ی این دعا را پذیرفتم و خواسته‌اش را در دنیای نزدیک و آخرت دورش

بر آوردم.» گفته‌اند که این همان دعاست که عِیْسَى بْنُ مَرْیَمَ عَلَیْهِمَا السَّلَام خواند و خدا او را به نزد خود فرا خواند. دعا این است: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ بِاسْمِكَ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ وَأَعُوذُ بِاسْمِكَ الْأَحَدِ الصَّمَدِ وَأَعُوذُ بِكَ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ الْعَظِيمِ الْوَتَرِ وَأَعُوذُ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ الَّذِي مَلَأَ الْأَرْكَانَ كُلَّهَا أَنْ تَكْشِفَ عَنِّي غَمَّ مَا أَصْبَحْتُ فِيهِ وَأَمْسَيْتُ

۲۵ - روایت دیگری از دعای عِیْسَى بْنِ مَرْیَمَ عَلَیْهِ السَّلَام

اللَّهُمَّ خَالِقَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ وَمُخْرِجَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ وَمُخْلِصَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ فَرِّجْ عَنَّا وَخَلِّصْنَا مِنْ شِدَّتِنَا

۲۶ - دعای سلمان فارسی رضوان الله علیه که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بدو آموخت

گویند که سلمان از باز ماندگان اوصیای عِیْسَى عَلَیْهِ السَّلَام بود و از یکی از امامان عَلَیْهِمُ السَّلَام نقل است که: «سلمان دانش آغاز و پایان را داشت.» این دعا را در یکی از اصل‌های کهن یافتیم که تاریخ کتابت آن ربیع الثانی سال ۳۱۴ بود؛ این گونه: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به سلمان فارسی فرمود: «آیا می‌خواهی از چیزی آگاهت سازم که از زر و سیم و دنیا و شکوفایی آن بهتر باشد؟» گفت: آری، ای رسول خدا؛ درود خدا بر شما و خاندانتان باد! فرمود: «بگو: اللَّهُمَّ إِنَّ الْأَمْرَ قَدْ خَلَصَ إِلَيَّ نَفْسِي وَهِيَ أَعَزُّ الْأَنْفُسِ عَلَيَّ وَأَهْمُّهَا إِلَيَّ وَقَدْ عَلِمْتُ رَبِّي وَعِلْمُكَ أَفْضَلُ مِنْ عِلْمِي أَنَّكَ تَعْلَمُ مِنِّي مَا لَا أَعْلَمُ مِنْ نَفْسِي لَكَ مَحْيَا وَمَمَاتِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي إِلَيْكَ مَوْجَعِي وَمُنْقَلَبِي لِمَا أَمْلِكُ إِلَّا مَا أَعْطَيْتَنِي وَلِمَا أَتَقِي إِلَّا مَا وَقَيْتَنِي وَلَا أَنْفِقُ إِلَّا مَا رَزَقْتَنِي بُورِكَ اهْتِدَايْتُ وَبِفَضْلِكَ اسْتَيْغِيثُ وَبِنِعْمَتِكَ أَصْبَحْتُ وَأَمْسَيْتُ مَلَكْتَنِي بِقُدْرَتِكَ وَقَدَّرْتَ عَلَيَّ بِسُلْطَانِكَ - تَقْضِي فِيمَا أَرَدْتَ لَا يَحُولُ أَحَدٌ دُونَ قَضَائِكَ أَوْفَرْتَنِي [أَوْفَرْتَنِي نِعْمًا وَأَوْفَرْتُ نَفْسِي دُنُوبًا كَثُرَتْ خَطَايَايَ وَعَظَمَ جُزْمِي وَاكْتَنَفْتَنِي شَهَوَاتِي فَقَدْ ضَاقَ بِهَا ذَرْعِي وَعَجَزَ عَنْهَا عَمَلِي وَضَعُفَ عَنْهَا شُكْرِي وَقَدْ كِدْتُ أَنْ أَقْطَعَ مِنْ رَحْمَتِكَ إِلَيَّ وَأَنْ أَلْقِيَ إِلَى التَّهْلُكَةِ بِيَدِي الَّذِي أَيَّاسٌ مِنْهُ عُذْرِي وَذِكْرِي مِنْ دُنُوبِي وَمَا أَشْرِفْتُ بِهِ عَلَى نَفْسِي وَلَكِنْ رَحْمَتَكَ رَبِّ الَّتِي تُنْهَضُنِي وَتُقَوِّنِي وَلَوْ لَا هِيَ لَمْ أَرْفَعْ رَأْسِي وَلَمْ أَقْمِ صُلْبِي مِنْ ثَقَلِ دُنُوبِي فَإِنِّي لَكَ أَرْجُو إِلَهِي أَنْتَ أَرْجَاؤُ عِنْدِي مِنْ عَمَلِي الَّذِي أَتَخَوَّفُهُ وَأُشْفِقُ مِنْهُ عَلَى نَفْسِي إِلَهِي وَكَيْفَ لَا أُشْفِقُ مِنْ دُنُوبِي وَقَدْ خِفْتُ أَنْ تَكُونَ أَوْفَرْتَنِي وَقَدْ أَحَاطَتْ بِي وَأَهْلَكْتَنِي وَأَنَا أَذْكَرُ مِنْ تَضْيِيعِ أَمَانَتِي وَمَا تَكَلَّفْتُ بِهِ عَلَى نَفْسِي مَا لَمْ تَحْمِلْهُ الْجِبَالُ قَبْلِي وَلَمَّا السَّمَاءُ أَوَّاتٌ وَالْأَرْضُ نَوَّاتٌ وَهِيَ أَقْوَى مِنِّي وَحَمَلَتْهَا بِعِلْمِكَ بِهَا وَقَلْبُهُ عَمَلِي وَلَوْ كَانَ لِي عَمَلٌ يَنْفَعُنِي لَمْ تَقَرَّ فِي الدُّنْيَا عَيْنِي وَلَصَارَتْ حَلَاوَتُهَا مَرَارَةً عِنْدِي وَلَقَرَرْتُ هَارِبًا مِنْ دُنُوبِي لَا بَيْتَ يَأْوِينِي وَلَا ظِلَّ يَكْنِي مَعَ الْوُحُوشِ مَقْعَدِي وَمَقِيلِي - وَلَوْ فَعَلْتُ ذَلِكَ لَكَانَ يَحِقُّ لِي أَنْتَخَوَّفَ عَلَى نَفْسِي الْمَوْتَ يَطْلُبُنِي حَيْثَا دَانِيَا يَقْصُ أَثَرِي مُوَكَّلٌ بِي كَأَنَّهُ لَا يُرِيدُ أَحَدًا غَيْرِي لَيْسَ بِنَظَرِي سَاعَهُ إِذَا جَاءَ أَجَلِي كَأَنِّي أَرَانِي صَرِيبًا بَيْنَ يَدَيْهِ وَكَأَنِّي بِالْمَوْتِ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ الْمَوْتِ يَمْنَعُنِي وَلَا يَدْفَعُ كَرْبَهُ عَنِّي وَلَا أَسْتَطِيعُ امْتِنَاعًا يُؤَخِّرُنِي وَبِكَأْسِ الْمَوْتِ يَشْقِيْنِي وَلَا مَنَعَهُ عِنْدِي أَقْلَبُ بِكَرْبِ الْمَوْتِ طَرَفِي جَزَعًا فَيَا لَكَ مِنْ مَضِرِّعٍ مَا أَفْطَعُهُ [أَفْطَعُهُ عِنْدِي مَغْلُوبَةً بِكَرْبِ نَفْسِي تَخْتَلِجُ لَهَا أَعْضَائِي وَأَوْصَالِي وَكُلَّ عِرْقٍ سَاكِنٍ مِنِّي فَكَأَنَّنِي بَمَلِكِ الْمَوْتِ يَسْتَلُّ رُوحِي مُسْتَسْلِمٌ لَهُ بَلْ عَلَى الْكَرَاهَةِ مِنِّي كَذَا رُسُلُ رَبِّي يَقْبِضُونَ فِي الْحَرِّ رُوحِي فَعِنْدَهَا يَنْقَطِعُ مِنَ الدُّنْيَا أَثَرِي وَأُغْلِقُ يَابَ تَوْبَتِي وَرُفَعَتْ كُتُبِي وَطُوِيَتْ صَحِيفَتِي وَعَفَا ذِكْرِي وَرُفِعَ عَمَلِي وَأُدْخِلْتُ فِي هَوْلِ آخِرَتِي وَصَرَرْتُ جَسَدًا بَيْنَ أَهْلِي يَصِيرُ رُخُونٌ وَيَكُونُ حَوْلِي قَدِ اسْتَوْحَشُوا مِنِّي وَأَحْبَبُوا فُرْقَتِي وَعَجَّلُوا إِلَيَّ كَفْنِي وَحَمَلُونِي إِلَى حُفْرَتِي فَأَلْقَيْتُ فِيهَا لَجْنِي وَسُوِيَتِ الْمَارِضُ عَلَيَّ مِنْ فَوْقِي وَسَلَّمُوا عَلَيَّ وَوَدَّعُونِي وَأَقْفَتُ فِي مُتْنَهَا مَنْ كَانَ قَبْلِي مِنْ جِيرَانٍ لَا يُؤَانِسُونِي وَلَا أَزُورُهُمْ وَلَا يَزُورُونِي وَفِي عَشِيرَةِ الْمَوْتِ خَلْفُونِي فِيهِ مَضْجَعِي وَمَنَامِي وَخَشْ فَقَرٌ مَكَانِي قَدْ ذَهَبَ الْأَهْلُونَ عَنِّي وَأَيَّمُوا بِالتَّفَرُّقِ مِنِّي لَا يَزُجُونِي آخِرَ الدَّهْرِ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْهُمْ يُؤْنِسُنِي فِي وَحْشَتِي وَلَا يَحْمِلُ دَنْبًا مِنْ دُنُوبِي وَكُلُّ قَدْ ذَهَلَ عَنِّي وَتَرَكُونِي وَحِيدًا فِي قَبْرِي أَنَا صَاحِبُ نَفْسِي لَا يَرَانِي أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ مَا يُفْعَلُ بِي فَإِنْ تَكُ رَبِّي رَاضِيًا عَنِّي فَطُوبَى لِي ثُمَّ طُوبَى لِي وَ إِنْ تَكُنِ الْآخِرَى فَيَا حَسِرَتِي وَيَا نَدَامَتَا عَلَيَّ مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ رَبِّي وَكَيْفَ أَذْكَرُ هَذَا الْأَمْرَ ثُمَّ لَا تَدْمَعُ لَهُ عَيْنِي وَلَا يَفْرَعُ لِدُكْرِهِ قَلْبِي

وَلَمَّا تَزَعِدْ لَهُ فَرَاتِصَتِي وَلَمَّا أَحْمِلْ عَلَى ثِقَلِهِ نَفْسِي وَلَا أَقْصِرْ عَلَى هَوَايَ وَشَهَوَاتِي مَعْرُورٌ فِي دَارِ غُرُورٍ قَدْ خِفْتُ أَنْ لَا يَكُونَ هَذَا الصَّدَقُ مِنِّي - فَأَشْكُو إِلَيْكَ يَا رَبِّ قَسْوَةَ قَلْبِي وَتَقْصِيرِي وَإِبْطَائِي وَقِلَّةَ شُكْرِ رَبِّي رَبِّ جَعَلْتَ لِي جَوَارِحَ لِاسْتِيْهِامِ النِّعَمِ مِنْكَ يَحِقُّ لِي لَمَكَ الشُّكْرُ عَلَى جَوَارِحِي وَأَعْضَائِي وَأَوْصِي إِلَيَّ بِالَّذِي يَحِقُّ لَكَ عَلَيْهَا مِنَ الْعِبَادَةِ بِخُشُوعِ نَفْسِي وَبَصِيرِي وَجَمِيعِ أَرْكَانِي فِيْهِنَّ عَصِيَّتُكَ رَبِّي وَلَمْ يَكُنْ ذَلِكَ جَزَاءَكَ وَلَمَّا شُكْرَكَ مِنِّي وَقَدْ خِفْتُ أَنْ أَكُونَ قَدْ أَوْبَقْتُ نَفْسِي وَاسْتَهْلَكْتُهَا بِجُرْمِي فَاسْتَتَوَجَّهْتُ الْعُقُوبَةَ مِنْكَ لَيْسَ دُونَكَ أَحَدٌ يَأْوِينِي وَلَا يُطِيقُ مَلْجَأِي وَلَا مِنْ عُقُوبَتِكَ يُنْجِينِي وَلَا يَغْفِرُ ذَنْبًا مِنْ ذُنُوبِي وَكُلُّ قَدْ شَغَلَ بِنَفْسِهِ عَنِّي بَارَزْتُكَ بِسُوءَاتِي وَبَاشَرْتُ الْخَطَايَا وَأَنْتَ تَرَانِي فِي سِرِّي مِنْهَا وَعَلَانِيَّتِي وَأَظْهَرْتُ لَكَ مَا أَخْفَيْتُ مِنَ النَّاسِ - فَاسْتَزَتْ مِنْ ذُنُوبِي وَلَمَّا يَرُونِي فَيَعْيُونِي اسْتَحْيَاءَ مِنْهُمْ وَلَمْ أَسْتَخِيكَ إِلَهِي قَدْ أَنْسْتُ إِلَى نَفْسِي وَقَدْ فَتَنِي فِي الْمَهَالِكِ شَهَوَاتِي وَتَعَاطَتْ مَا تَعَاطَتْ وَطَاوَعْتُهَا فِيمَا مَضَى مِنْ عُمْرِي وَلَمَّا أَجِدْهَا تُطِيعُنِي أَدْعُوهَا إِلَى رُشْدِهَا فَتَأْتِي أَنْ تُطِيعَنِي وَأَشْكُو إِلَيْكَ رَبِّ مَا أَشْكُو لِتَضَرِّحَنِي وَتَسْتَقْدِنِي أَنْ گاه حاجت خود را می‌خواهی.

۲۷ - دعای (مرد) اسیر در سرزمین روم

گفته‌اند: مردی در سرزمین روم به اسارت افتاد. در پایان شب برخاست و دو رکعت گزارد. آن گاه این دعا را خواند. خداوند - عَزَّ وَجَلَّ - فرشته‌ای را فرستاد تا او را پنهانی به دوستانش رساند. داستان را از او جویا شدند. بدانان گفت که این دعا را خوانده است: **أَيْنَ إِلَهَ الدَّاهِرِينَ أَيْنَ إِلَهَ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَيْنَ مُعْرِقُ فِرْعَوْنَ وَجُنُودِهِ أَيْنَ مُهْلِكُ الْجَبَابِرَةِ أَيْنَ الَّذِي مَنِ ابْتِغَاءَهُ وَجَدَهُ أَيْنَ الَّذِي مَنِ دَعَاهُ أَجَابَهُ أَيْنَ الَّذِي لَمَّا يُسَلِّمُ أَوْلِيَاءَهُ أَيْنَ الَّذِي كَانَ وَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ قَبْلَهُ أَيْنَ الَّذِي يَبْقَى وَيَفْنَى كُلُّ شَيْءٍ بِأَمْرِهِ أَيْنَ الَّذِي أَرْسَى الْجِبَالَ بِقُدْرَتِهِ أَيْنَ الَّذِي زَجَرَ الْبَحْرَ فَاَنْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ أَيْنَ مُفَرِّجِ الْغُومِ وَالْهُُمُومِ أَيْنَ خَالِقِ الْخَلَائِقِ أَيْنَ عَظِيمِ الْعُظَمَاءِ أَنْتَ هُوَ يَا رَبِّ أَنْتَ هُوَ يَا رَبِّ أَنْتَ هُوَ يَا رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَعْطِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَاسْتَجِبْ دُعَائِي يَا إِلَهَ إِلَا أَنْتَ أَفْكُنِّي مِنْ كُلِّ بَلَاءٍ وَارْحَمْنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا كَهيعص آمِينَ آمِينَ يَا قُلْدُوسُ يَا قُلْدُوسُ يَا أَوَّلَ الْأَوَّلِينَ يَا آخِرَ الْآخِرِينَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ افْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا**

۲۸ - (درباره‌ی اسم اعظم)

اشاره

از جمله‌ی این دعاها، مجموعه‌ای است که در تعیین اسم اعظم یا جز آن می‌آوریم:

۱ - از جمله‌ی روایات در این موضوع، نقل ماست به سند از مُحَمَّد بن حَسَن صَفَّار در کتاب «فضل الدعاء». او به سند خود از معاویه بن عمار از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اسم اکبر (یا فرمود: اسم اعظم) خداوند است.»

۲ - از جمله‌ی روایات در این موضوع، نقل ماست از کتاب یاد شده از حَسَن بن عَلِي بن أَبِي حَمْزَه از پدرش از امام صادق علیه السلام که فرمود:

«اسم اعظم خداوند در اُمِّ الْكِتَاب (۷۳۵) پراکنده است.»

۳ - از جمله‌ی روایات در این موضوع، نقل ماست از کتاب یاد شده از عُمَر بن توبه از امام صادق علیه السلام که به یکی از اصحاب خود

فرمود:

«می‌خواهی اسم اعظم خداوند را به تو بیاموزم؟» عرض کرد: آری. فرمود: «حمد و توحید و آیه الْکُرْسِی و قدر را بخوان؛ آن گاه به قبله روی کن و هر چه را دوست داری درخواست کن.»

۴ - از جمله‌ی روایات در موضوع اسم اعظم خداوند، نقل ماست به سند از مُحَمَّد بنِ حَسَن صَفَّار از سُلَیْمَان جَعْفَر (بنِ اِبْرَاهیم) جَعْفَری از حضرت رضا علیه السَّلام که فرمود:

«هر که پس از نماز صبح، ۱۰۰ بار بخواند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ بیش از نزدیکی سپیدی و سیاهی چشم به هم، به اسم اعظم خداوند نزدیک شده است. بی‌تردید اسم اعظم در آن داخل شده است.»

۵ - از جمله‌ی روایات در موضوع اسم اعظم خدا، نقل ماست به سند، ایضاً از عَبْدِ الْحَمِيد (بنِ سعید؟) از حضرت رضا علیه السَّلام که فرمود:

«اسم اکبر خداوند یا حی یا قیوم است.»

۶ - از جمله‌ی روایات در موضوع اسم اعظم خدا، نقل ماست به سند از مُحَمَّد بنِ حَسَن صَفَّار به سندش از ابوهاشم (داوود بنِ قاسم) جَعْفَری که گفت:

شنیدم امام عَشِرِکَری علیه السَّلام می‌فرمود: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ پیش از نزدیکی سپیدی و سیاهی چشم به یکدیگر، به اسم اعظم نزدیک است.»

۷ - از جمله‌ی روایات در چگونگی اسم اعظم حق، نقل ماست از «الْبهی لدعوات النبی صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ» اثر حافظ أَبُو مُحَمَّد حزمی از عَبْدِ السَّلام بنِ مُحَمَّد بنِ حَسَن ابنِ عَلی خوارزمی اندرستانی (اندرسفان؟ اندرسفالی؟) در چند روایت:

از قبیل روایت انس: رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به أَبُو عِیَاش زَیْد بنِ صَامِت از قبیله‌ی بَنی زُرَیق بر خوردند. او نشسته بود و می‌خواند: قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا مَنَّانُ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به تنی چند از یاران فرمودند: «آیا می‌دانید این مرد چه خواند؟» گفتند: خدا و پیامبرش بهتر می‌دانند. فرمود: «این مرد خدای - عَزَّ وَجَلَّ - را به اسم اعظم او خواند که اگر بدان خوانده شود، پاسخ می‌دهد و اگر بدان مورد درخواست قرار گیرد، می‌بخشد.» نیز از قبیل روایت اسماء بنت زَیْد که گفت: رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: «اسم اعظم خدا - که اگر بدان خوانده شود، پاسخ دهد - قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمَلِكِ تَابِعِ حِسَابِ (۷۳۶) است.» نیز از قبیل روایت ابْنِ عَبَّاس که گفت: رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: «اسم اعظم خدا در شش آیه‌ی پایانی سوره‌ی حشر است.» نیز از قبیل روایت ابوامامه که گفت: رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: «اسم اعظم خدا - که اگر بدان خوانده شود، پاسخ می‌دهد - در سه سوره است: بقره، آل عمران، طه.» أَبُو امامه گوید: در بقره، آیه الْکُرْسِی است و در آل عمران، اَلَمْ يَلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، (۷۳۷) و در طه، «وَعَنْتَ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ» (۷۳۸). نیز از قبیل روایت بلندی که (راوی) گوید: پیامبر گرامی صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شنیدند که مردی شب هنگام می‌خواند: اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (و در روایتی که در جزء ۴ التحصیل در زندگی نامه‌ی مبارک بنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ آورديم): اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ. پیامبر خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: «به آن که جانم به دست اوست سوگند، او خدای را به اسم اعظم خواند که اگر بدان خوانده شود، پاسخ می‌دهد و اگر بدان از او درخواست کنند،

می‌دهد.» نیز از قبیل روایت عایشه که گفت: ای پیامبر خدا! اسم اعظم را به من بیاموز. فرمود: «وضو بساز.» وضو ساخت. سپس فرمود: «چنان بخوان که بشنوم.» چنین کرد. (رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) این گونه خواند: اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاَسْمَائِكَ الْحُسْنٰی كُلِّهَا مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَ مَا لَمْ اَعْلَمْ وَ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِیْمِ الْاَعْظَمِ الْكَبِیْرِ الْاَكْبَرِ سپس فرمود: «عایشه سوگند به آن که مرا به حقیقت برانگیخت، به هدف رسیدی.» نیز از قبیل روایت انس که گفت: پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمود: یُوشَعُ بْنُ نُونٍ این دعا را خواند؛ به اذن حق، خورشید به خاطر او بر جا ایستاد: اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الطَّاهِرِ الطَّاهِرِ الْمُطَهَّرِ الْمُقَدَّسِ الْمُبَارَكِ الْمَكْنُونِ الْمُخْزُونِ الْمَكْتُوبِ عَلٰی سِرَادِقِ الْحَمْدِ وَ سِرَادِقِ الْمَجْدِ وَ سِرَادِقِ الْقُدْرَةِ وَ سِرَادِقِ السُّلْطَانِ وَ سِرَادِقِ السَّرَائِرِ اَدْعُوكَ يَا رَبَّ بِاَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَمَّا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ النُّوْرُ الْبَارِئُ الرَّحْمَنُ الرَّحِیْمُ الصَّادِقُ - عَالِمُ الْغَیْبِ وَ الشَّهَادَةِ - یَدِیْعُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ نُورُهُنَّ وَ قِیَامُهُنَّ - ذُو الْجَلَالِ وَ الْاِكْرَامِ حَنَّانٌ نُّوْرٌ دَائِمٌ قُدُّوسٌ حَتّٰی لَا یَمُوتُ نیز از قبیل روایت حمزه بن عبید المطلب که گفت: رسول اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ چنین خواند: اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِیْمِ وَ بِرِضْوَانِكَ الْمَکْبُرِ نیز از قبیل روایت عایشه، که آن حضرت فرمود: اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الطَّاهِرِ الطَّیِّبِ الْمُبَارَكِ الْاَحَبِّ اِلَیْكَ الَّذِیْ اِذَا دُعِیْتُ بِهِ اُجِبْتُ وَ اِذَا سُئِلْتُ بِهِ اُعْطِیْتُ وَ اِذَا اسْتَرْحِمْتُ بِهِ رَحِمْتَ وَ اِذَا اسْتَفْرَجْتُ بِهِ فَرَجْتَ نیز از قبیل روایت ابن مسعود، که آن حضرت فرمود: اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِمَعَاذِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَ مُنْتَهٰی الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ وَ بِاسْمِكَ الْاَعْظَمِ وَ جَدِّكَ الْاَعْلٰی وَ کَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ نیز از قبیل روایت ابن عباس، که آن حضرت فرمود: «بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ نامی است از نام‌های بزرگ خداوند. میان آن و نام بزرگ خدا جز به فاصله‌ی سپیدی و سیاهی چشم از هم فاصله نیست.» نیز از قبیل روایت مردی که گفت: از خدا می‌خواستم که اسم اعظم به من آموزد. شبی در خواب دیدم که با ستارگان در آسمان چنین نوشته شده بود: یا بَدِیْعُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ یا ذَا الْجَلَالِ وَ الْاِكْرَامِ نیز از قبیل روایت امام علی بن الحُسَین زَیْنِ الْعَابِدِیْنِ عَلَیْهِ السَّلَام که فرمود: «در طول یک سال، پس از هر نماز، از خدای خواستم که اسم اعظم آموزد. به خدا، روزی پس از دو گانه‌ی صبح، نشسته بودم. پلک‌هایم سنگین شد. دیدم گویی کسی رو به رویم نشسته است و می‌گوید: خواسته‌ات بر آورده شد؛ بگو: اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ اللّٰهُ اللّٰهُ اللّٰهُ لا- اِلَهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ سپس افزود: آیا دریافتی یا باز گویم؟ گفتم: باز گو. دوباره گفت. (با این اسم) هیچ چیز نخواستم جز آن که به دست آمد. امید دارم نزد او (خداوند) برایم ذخیره‌ای باشد.» نیز از قبیل روایت او (۷۳۹) از صالح (بن بشیر) مری که گفت: گوینده‌ای در خواب به من گفت: آیا می‌خواهی نام بزرگ خدا را - که اگر بدان خوانده شود، پاسخ می‌دهد - بیاموزم؟ گفتم: بلی. گفت: چنین دعا کن: اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْنُونِ الْمُبَارَكِ الطَّاهِرِ الْمُطَهَّرِ الْمُقَدَّسِ صَالِحِ گوید: در هیچ خشکی و دریایی، خدا را با این کلمات نخواندم مگر آن که حاجتم را روا فرمود. نیز از قبیل روایت او (۷۴۲) از غالب (بن خطاف) قَطَّان که گفت: ۲۰ سال خدا را خواندم که اسم اعظم را - که اگر بدان خوانده شود، پاسخ می‌دهد و اگر با آن از او در خواست کنند، می‌پذیرد - به من بیاموزد. شبی در نماز شنیدم که گوینده‌ای می‌گفت: غالب! بدان چه می‌شنوی گوش فرا ده. در حال ایستاده، چشمانم را خواب ربود. شنیدم که صدایی چنین می‌خواند: یا فارغ الغم و یا کاشف الهم و یا موفی العهد و یا حی و یا لا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ پس از آن، هر چه با این دعا خواستم، به من عطا فرمود. نیز از قبیل روایت او (۷۴۴) از یَحْیٰی بْنِ مُسْلِمٍ که شنید فرشته‌ی مرگ از پروردگار بزرگ خود درخواست کرد تا بر یَعْقُوبَ عَلَیْهِ السَّلَام سلام کند. اجازه فرمود. به خدمت رسید و سلام کرد. (یَعْقُوبَ عَلَیْهِ السَّلَام) بدو فرمود: «تو را به آن که آفریدت سوگند می‌دهم، آیا جان یوسف را ستانده‌ای (یا هنوز زنده است؟)» گفت: «نه.» (سپس) پرسید: «می‌خواهی دعایی بیاموزم که هر گاه بدان از خداوند چیزی بخواهی، بدهد؟» فرمود: «آری.» گفت: بخوان. یا ذَا الْمَعْرُوفِ الَّذِیْ لَا یَنْقُطُ اَبَدًا وَ لَا یُخْصِیهِ غَیْرُهُ. (راوی) گوید: صبح نشده بود که پیراهن یوسف عَلَیْهِ السَّلَام را آوردند.

۸ - (به سند خود) از تذیل مُحَمَّد بن نَجَّار (بر تاریخ بغداد) در زندگی نامهی أَحْمَد بن مُحَمَّد بن عَلِی حری روایت داریم که او به سند خود از اسماء بنت زَید نقل کرد که گفت:

رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمود: اسم اعظم الهی در این دو آیه است: اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَیُّ الْقَیُّوْمُ وَإِلَهُکُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ

۹ - از جمله روایات در موضوع اسم اعظم روایتی است که به سند از مُحَمَّد بن حَسَن صَفَّار به ما رسیده است. او از أَبُو الْجَارُود روایت می‌کند که زَید ابن علی (بن الحُسَین) عَلَیْهِمُ السَّلَام نقل کرد: ام سلمه از رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم اسم اعظم را در خواست کرد. پیامبر خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم روی گردانند و خاموش ماندند. روزی آن حضرت بر او وارد شدند. در سجده بود و چنین می‌خواند:

اللّٰهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِأَسْمَائِکَ الْحُسْنٰی مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَسْأَلُکَ بِأَسْمِکَ الْأَعْظَمِ الَّذِی إِذَا دُعِیْتَ بِهِ أَجَبْتَ وَإِذَا سُئِلْتَ بِهِ أَعْطِیْتَ فَإِنَّ لَکَ الْحَمْدَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَنَّانُ بَدِیعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِکْرَامِ حَضَرْتَ رَسُولَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم به او فرمودند: «ام سلمه، با اسم اعظم، خدا را خواندی.»

۱۰ - از جمله روایات در موضوع اسم اعظم خدا همان است که در «إِغَاثَةُ الدَّاعِی» آوردیم و اینجا - با توجه به آن که روایات بسیاری در این مورد آوردیم - این را هم می‌افزاییم:

در یک کتاب قدیمی چنین خواندم: دعای شامل اسم اعظم از علی بن عِیْسَی عَلَوی. او گوید: از (برادرم) أَحْمَد بن عِیْسَی عَلَوی شنیدم که گفت: پدرم عِیْسَی بن زَید از پدرش زَید از جدش حضرت سَیِّد السَّاجِدِین عَلَیْهِ السَّلَام نقل کرد که فرمود: «۲۰ سال از خدا خواستم تا اسم اعظم به من آموزد. شبی به نماز ایستاده بودم. دیدگانم پر خواب شد. دیدم رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم به سوی من می‌آید. به من نزدیک شد و پیشانی ام را بوسه زد. سپس فرمود: از خدا چه خواستی؟ گفتم: یا جده! از خدا خواستم که اسم اعظم به من آموزد. فرمود: بنویس، پسر. گفتم: بر روی چه بنویسم؟ فرمود: با انگشت روی کف دست بنویس: یا اللّٰهُ یا اللّٰهُ یا اللّٰهُ وَحْدَکَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ أَنْتَ الْمَنَّانُ بَدِیعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِکْرَامِ وَذُو الْأَسْمَاءِ الْعُظْمَا وَذُو الْعِزِّ الَّذِی لَا یُرَآءُ وَإِلَهُکُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِیمُ وَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِینَ آن گاه خواسته‌ات را بخواه.» (حضرت) علی بن الحُسَین عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «به آن که پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم را به حقیقت به رسالت برانگیخت، آن را آزمودم؛ هم چنان بود که فرمود.» زَید بن علی گفت: من نیز آزمودم؛ هم چنان بود که پدرم (امام سجاد عَلَیْهِ السَّلَام) فرمود. عِیْسَی بن زَید گوید: من نیز آزمودم؛ هم چنان بود که پدرم زَید گفت. أَحْمَد بن عِیْسَی گوید: من نیز آزمودم؛ هم چنان بود که فرمودند. خشنودی خدا بر همه‌ی ایشان باد! تذکر: چنان که در روایات ما آمده است و شناخته‌ایم، امام علی بن الحُسَین عَلَیْهِ السَّلَام و نیایش، رسول گرامی صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم و ائمه‌ی طاهرین عَلَیْهِمُ السَّلَام اسم اعظم می‌دانستند. با این همه، این روایت را چنان که دیدیم باز نوشتیم.

۱۱ - از جمله روایات در باره‌ی اسم اعظم نقلی است که به سند منتهی به مُحَمَّد بن حَسَن صَفَّار رَحِمَهُ اللّٰهُ به ما رسیده است و نیز به سند منتهی به ابنِ اَبی قره در کتابش «کتاب التهجد.» او گوید که مولا حضرت مُوسٰی بن جَعْفَر عَلَیْهِ السَّلَام این دعا را زیر ناودان (خانه‌ی خدا) می‌خواندند. این نیز روایت مُحَمَّد بن حَسَن صَفَّار است. این دو (صَفَّار و ابنِ اَبی قره) به سند از سَکِین بن عَمَّار (نخعی سراج) نقل می‌کنند که گفت:

در مَکَّه خوابیده بودم. کسی به خوابم آمد و گفت: برخیز که زیر ناودان مردی است که خدای را به اسم اعظم می‌خواند. از خواب پریدم و دوباره خوابیدم. بار دیگر همان گونه مرا خواند. باز برخاستم و خوابیدم. بار سوم گفت: برخیز، ای فلان؛ این مرد و او را نام برد - که عبد صالح است - زیر ناودان است و خدای را به اسم اعظمش می‌خواند. برخاستم و غسل به جای آوردم و به حجر (إِسْمَاعِیل) وارد شدم. دیدم مردی پیراهن به سر افکنده و به سجده رفته است. پشت سر وی نشستم. شنیدم که چنین می‌خواند: یَقُولُ

يَا نُورُ يَا قُدُّوسُ يَا نُورُ يَا قُدُّوسُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا حَيُّ لَا يَمُوتُ يَا حَيُّ لَا يَمُوتُ يَا حَيُّ لَا يَمُوتُ يَا حَيُّ
حِينَ لَمَّا حَيُّ يَا حَيُّ حِينَ لَمَّا حَيُّ يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُكَ بِمَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ أَسْأَلُكَ بِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُكَ بِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ثَلَاثًا وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْعَزِيزِ
الْمُتِينِ (سه مرتبه). «سکین گوید: آن قدر این عبارت را تکرار کرد که آنها را حفظ شدم. آن گاه سر برداشت و چنین و چنان توجه
کرد. سپیده زده بود. به پشت کعبه - که مستجار است - آمد و نماز صبح گزارد و رفت. مولف کتاب، علی بن موسی بن جعفر بن
مُحَمَّد بن طاووس، گوید: اخبار و احادیث درباره‌ی اسم اعظم از طریق شیعه و سنی بسیار است. به همین‌ها بسنده می‌کنیم که
درست یافتیم. اکنون حدیثی جداگانه درباره‌ی اسم اعظم نقل می‌کنم که استثنایی است. متن آن چنین است: اَلْمَاعْظَمُ بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا نُورُ يَا نُورُ يَا ذَا الطُّوْلِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ تذکر: در روایتی از
عطا آمده است که او آن را به اسم اعظم بودن آزموده است.

۱۲ - دعای شامل اسم اعظم از ربیع بن انس که با ۲۹ حرفی است که همه بدان‌ها سخن می‌گویند:

بعد از نماز به گونه و اندازه‌ی دل خواه، ۲۰۰ بار این ذکر خوانده می‌شود: آمَنَّا بِاللَّهِ الْوَاحِدِ الصَّمَدِ وَ ۲۰۰ بار این ذکر: اَعْبَدَ اللَّهَ لَا
اِشْرَكَ بِهِ شَيْئًا وَ ۲۰۰ بار این ذکر: لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللَّهِ، پس از آن، این دعا خوانده می‌شود: يَا مُتَعَالَى يَا مُهَيِّمُنْ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا
بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ اسْمِكَ الْأَعْظَمِ الْأَكْبَرِ الْأَجَلِّ الْأَعَزِّ الْأَكْرَمِ الْعِزِّ النُّورِ وَ هُوَ اسْمُكَ أَنْ
گاه با این دعا اسم اعظم ذکر می‌شود: اَلِاسْمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَا أَغْظَمَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ أَهْدِنِي - اَلْمُ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ - لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ سپس این ۲۹ بخش را بر پا ایستاده باید خواند: اَللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ اَنْتَكَ حَيُّ قَيُّوْمُ
رَحْمَانٌ دَيَّانٌ عَظِيمٌ وَاحِدٌ سُبْحَانُ رَبِّیْ وَ رَبِّ الْعَرْزَةِ عَمَّا يَصِفُوْنَ. وَ سَلَامٌ عَلَی الْمُرْسَلِیْنَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ اَللَّهُمَّ وَ اَنْتَ مَجِیدٌ
مُؤْمِنٌ مُهَيِّمٌ مَلِکٌ مَلِکٌ مُتَكَبِّرٌ صِدِّقٌ صِدِّقٌ صِدِّقٌ مَوْلَى مَلِیٍّ مُعْطٍ مَانِعٌ مُعْزٌ مُتَعَزِّزٌ مُتَعَالٍ مُحْسِنٌ مُجْمِلٌ مُنْعِمٌ مُتَفَضِّلٌ مُسَبِّحٌ مَاجِدٌ
مَجِیدٌ مُتَحَنِّنٌ مُحِیٌ مُمِیتٌ مُبْدِئٌ مُعِیدٌ مُقْتَدِرٌ مُبِینٌ مَتِینٌ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ اَللَّهُمَّ وَ اَنْتَ حَيُّ
حَمِیدٌ حَکِیمٌ حَلِیمٌ - حَکَمٌ حَقٌّ حَفِیظٌ حَافِظٌ حَسِیبٌ حَسِیبٌ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ اَللَّهُمَّ وَ اَنْتَ
دَيَّانٌ دَائِمٌ دَیْمُوْمٌ دَافِعٌ فَادْفَعْ عَنِّی شَرَّ مَا اُخْذَرْتُ مِنْ دُنْیَایَ وَ اٰخِرَتِیْ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ اَللَّهُمَّ وَ
اَنْتَ سَمِیعٌ سَامِعٌ سَیِّدٌ سَنَدٌ فَاسْمَعْ وَ لَا تُعْرِضْ عَنِّی وَ سَلِّمْنِی مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ وَ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ
اَللَّهُمَّ وَ اَنْتَ وَاسِعٌ وَهَّابٌ وَ اَلْ وَلِیُّ وَفِی وَ اَفْ وَ کِیْلٌ وَ اَدُّ وَ دُودٌ وَ اَرِثْ اَجْعَلْنِی مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِیمِ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ
بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ اَللَّهُمَّ وَ اَنْتَ رَحْمَانٌ رَحِیمٌ رَعُوْفٌ رَبُّ رَازِقٌ رَقِیبٌ رَافِعٌ رَفِیعٌ فَارِزْقُنِی مِنْ حَيْثُ اَحْتَسِبُ وَ مِنْ حَيْثُ لَا
اَحْتَسِبُ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ اَللَّهُمَّ وَ اَنْتَ هَادٍ فَاهْدِنِی بِهَدَايَتِكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَی النَّوْرِ فَاِنَّهُ لَا
هَادِیَ اِلَّا اَنْتَ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ اَللَّهُمَّ وَ اَنْتَ ذَاکِرٌ ذُو الْعَرْشِ ذُو الطُّوْلِ ذُو الْاَلَاءِ وَ الْمَعَارِجِ
وَ اَلْمَنْ الْقَدِیْمِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ذُو الْقُوَّةِ الْمُتَمِیْنِ فَقَوِّنِی لِعِبَادَتِكَ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ اَللَّهُمَّ
وَ اَنْتَ نُورٌ نَاصِرٌ نَصْرٌ فَتَاحٌ بِاَلْخَیْرَاتِ اَعِنِّی عَلَی نَفْسِی وَ اَنْصِرْنِی عَلَی عِدُوِّكَ وَ عِدُوِّی مِنَ الْجَنِّ وَ الْبَإْسِ وَ اَنْصِرْنِی عَلَی الْقَوْمِ
الظَّالِمِیْنَ وَ عَلَی الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ اَللَّهُمَّ اَنْصِرْنِی نَصْرَ عَزِیزٍ مُقْتَدِرٍ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ اَللَّهُمَّ وَ
اَنْتَ عَالِمٌ عَلِیمٌ عَلَامُ الْغُیُوبِ عَالٍ عَلَی عَظِیمٌ عَزِیزٌ عَفُوٌّ عَطَافٌ عِذْلٌ فَاعْفُ عَنِّی مَا سَلَفَ مِنْ خَطَايَایَ وَ ذُنُوبِی وَ وَفَّقْنِی فِی مَا بَقِیَ مِنْ
عُمْرِی لِطَاعَتِكَ اَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَ الْجَنَّةَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخِطِكَ وَ النَّارِ

از سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ به ما رسیده است که به سند از امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام نقل می‌کند که فرمود: «نزد پدرم نشسته بودم. مردی در محضر پدرم بود که یکی از دو دستش از کار افتاده بود و از پدرم دعا می‌خواست و می‌گفت: که (در مثانه یا می‌زنای یا) ... سنگ دارد و دفع او با سختی انجام می‌شود. پدرم این دعا را بدو آموخت. مرد گفت: دستان مبارکتان را بر دستم بکشید. آن حضرت چنین کرد و فرمود: به هنگام نماز شب - وقتی در سجده‌ای - این دعا را بخوان: اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ دُعَاءَ الْعَلِيلِ الذَّلِيلِ الْفَقِيرِ أَدْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ قَدْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ وَقَلَّتْ حِيلَتُهُ وَضَعُفَ عَمَلُهُ مِنَ الْخَطِيئَةِ وَالْبَلَاءِ دُعَاءَ مَكْرُوبٍ إِنْ لَمْ تُدَارِكْهُ هَلَكَ وَإِنْ لَمْ تَسْتَنْقِذْهُ فَلَمَّا حِيلَهُ لَهُ فَلَمَّا تُحِطَ بِى يَا سَيِّدِ وَمَوْلَاىَ وَإِلَهَى مَكْرَكَ وَ لَا تُثَبِّتْ عَلَيَّ غَضَبَكَ وَ لَا تَضْطَرَّنِي إِلَى الْيَأْسِ مِنْ رَوْحِكَ وَ الْقَنُوطِ مِنْ رَحْمَتِكَ وَ طُولِ الصَّبْرِ عَلَى الْمَأْذَى اللَّهُمَّ لَمَّا طَاقَهُ لِي عَلَى بَلَائِكَ وَ لَا غَنَاءَ بِي عَنْ رَحْمَتِكَ وَ رَوْحِكَ وَ هَذَا ابْنُ نَبِيِّكَ وَ حَبِيبِكَ صِلْ مَوَاتِكَ عَلَيْهِ بِهِ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ فَإِنَّكَ جَعَلْتَهُ مَفْرَعًا لِلْخَائِفِ وَ اسْتَوْدَعْتَهُ عِلْمَ مَا كَانَ وَ مَا هُوَ كَائِنٌ فَاكْشِفْ ضُرِّي وَ خَلِّصْنِي مِنْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ إِلَى مَا عَوَّدْتَنِي مِنْ عَافِيَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ انْقَطِعَ الرَّجَاءُ إِلَّا مِنْكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ مرد رفت و پس از چند روز - بی آن که از بیماری اثری مانده باشد - باز گشت.» (راوی) گوید: حضرت صادق عَلَيْهِ السَّلَام به ما فرمود تا خبر را پوشیده بداریم و فرمود: «بهبود مردم را به پدرم خبر دادم. فرمود: پسر! هر که سختی خود را از مردم پنهان دارد و درمان درد خویش را از خدا بخواهد، خداوند با این دعا او را عافیت می‌دهد.»

۳۰ - (دعای نایینا)

در مجموعه‌ای یافتیم که عُقْبَةُ بْنُ إِسْمَاعِيلِ خُضْرَمِي (یا خُضْرَمِي) نایینا شد. در خواب دید که کسی می‌گوید: بخوان: یا قریب یا مجیب یا سميع الدعاء یا لطیفاً لما یشاء رد إلى بَصْرِي خواند و بینایی‌اش را باز یافت.

۳۱ - (ایضاً دعای نایینا)

این متن را به خط رضی (الدین) آوی که روانش شاد باد یافتیم: این دعا را پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ به نایینایی آموختند. خداوند بینایی‌اش را باز گرداند. بعد از نماز دو گانه چنین بخوانند: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَ أَدْعُوكَ وَ أَرْغَبُ إِلَيْكَ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّي وَ رَبِّكَ لِيُرِدَّ بِكَ عَلَيَّ نُورَ بَصِيرَتِي آن نایینا بر نخاسته بود که بینایی‌اش بدو باز گشت.

۳۲ - (دعای کم سویی چشم)

در جلد نخست کتاب «التجمل»، در بخش زندگی نامه‌ی مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَحْيَى بْنِ خَاقَانَ مطلبی نزدیک به این یافتیم: چشم مردی کم سو شده بود. در خواب دید کسی بدو می‌گوید: بخوان: أعيد نور بَصِيرَتِي بنور الله الَّذِي لَمَّا يَطْفَأُ وَ دَسَانَتُ رَا بَر ديدگان بکش و پس از آن آيَةُ الْكُرْسِيِّ را بخوان. (راوی گوید: وقتی چنین کرد) چشمانش خوب شد. این تجربه شده و درست بوده است.

۳۳ - (دعای یساری)

این دعا را به خط رضی موسوی (۷۵۴) که خدایش از او خشنود باد یافتیم. آن را با توجه به بخش مورد نظر عیناً می‌آوریم: در کتاب قاضی عَلِي بْنِ مُحَمَّدِ فَرَوَرَارِي (یا قزوینی) که پابنده باد چنین دیدم: نزد ابوجعفر أَحْمَدِ بْنِ عِيسَى عَلَوِي زاهد خواندم و او گفت که این دعای قنوت یکی از ائمه عَلَيْهِمُ السَّلَام بود و من آن را در نیشابور از روی نسخه‌ی أَبِي الْحَسَنِ أَحْمَدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ

کسری بن یسار بن قیراط بلخی نوشت. این دعا به دعای سارای (۷۵۵) مشهور است: بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَجَّهًا بِالْدُّعَاءِ إِلَى اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَقَرُّبًا بِالتَّضَرُّعِ إِلَى اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَسُّلًا بِالتَّطَلُّبِ إِلَى اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَعَبُّدًا لِلَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَذَلُّلًا لِلَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَلَطُّفًا لِلَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَخَشُّعًا لِلَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ اسْتِكَانَةً لِلَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ اسْتِغَاثَةً بِاللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ اسْتِغَاثَةً بِاللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ اسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْمُسْتَغْنَى بِاللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْأَرْضِ السَّبْعِ وَمَا فِيهِنَّ وَمَا بَيْنَهُنَّ وَمَا عَلَيْهِنَّ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْأَوَّلُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْآخِرُ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لِمَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لِمَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ اللَّهُ الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَئِمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ يَا اللَّهُ يَا لَطِيفُ يَا اللَّهُ الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَئِمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ آلِهِ كُلِّهِمْ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ وَضَاعِفْ أَنْوَاعَ الْعِذَابِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ وَبَثِّ شَرِّعَتَهُمْ عَلَى طَاعَتِكَ وَطَاعَتِهِمْ وَعَلَى دِينِكَ وَمِنْهَاجِهِمْ وَلَا تَنْزِعْ مِنْهُمْ سَيِّدِي شَيْئًا مِنْ صَالِحٍ مَا أَعْطَيْتَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ لَا تُرْغِ قُلُوبَهُمْ بَعِيدَ إِذْ هَدَيْتَهُمْ وَهَبْ لَهُمْ مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ يَا اللَّهُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ الصَّلَوَاتِ كُلَّهَا عَلَى مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِمْ وَأَنْ تَجْعَلَ اللَّعَنَاتِ كُلَّهَا عَلَى مَنْ لَعَنْتَهُمْ وَأَنْ تَبْدَأَ بِالَّذِينَ ظَلَمُوا آلَ رَسُولِكَ وَغَضَبَا حُقُوقَ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ وَشَرَعَا غَيْرَ دِينِكَ اللَّهُمَّ فَضَاعِفْ عَلَيْهِمُ عَذَابَكَ وَغَضَبَكَ وَلَعْنَاتِكَ وَمَخَازِيكَ بِعِدَدِ مَا فِي عِلْمِكَ بِحَسَبِ اسْتِحْقَاقِهِمَا مِنْ عَذَابِكَ وَأَضْعَافِ أَضْعَافِ أَضْعَافِهِ بِمَبْلَغِ قُدْرَتِكَ عَاجِلًا غَيْرَ آجِلٍ بِجَمِيعِ سُلْطَانِكَ ثُمَّ بِسَائِرِ الظُّلْمَةِ مِنْ خَلْقِكَ لِأَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الرَّاهِدِينَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ بِحَسَبِ مَا أَحْبَبْتَ بِهِ عَلَيْهِمْ فِي كُلِّ زَمَانٍ وَفِي كُلِّ أَوَانٍ وَلِكُلِّ شَأْنٍ وَبِكُلِّ لِسَانٍ وَعَلَى كُلِّ مَكَانٍ وَمَعَ كُلِّ بَيَانٍ وَكَذَا كُلِّ إِحْسَانٍ أَبَدًا دَائِمًا وَاصِلًا مَا دَامَتِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ يَا ذَا الْفَضْلِ وَالْثَنَاءِ وَالطُّوْلِ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ يَا اللَّهُ وَبِحَمْدِكَ تَرَحَّمْتَ عَلَى خَلْقِكَ فَهَدَيْتَهُمْ إِلَى دُعَائِكَ فَقَوْلِكَ الْحَقُّ فِي كِتَابِكَ - وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَنكِحْ لَنَبِيِّكَ رَبَّنَا وَسَعْدِيكَ وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ وَالْمَهْدِيُّ مَنْ هَدَيْتَ عُبَيْدُكَ دَاعِيكَ مُنْتَصِبٌ بَيْنَ يَدَيْكَ وَرُقُوكَ وَرَاجِيكَ مُتَّبِعٌ عَنْ مَعَاصِيكَ وَسَائِلُكَ مِنْ فَضْلِكَ يُصَلِّيْكَ لَكَ وَخَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ بِسْمِكَ وَلَسْكَ وَمِنْكَ وَإِلَيْكَ لِمَا مَلَحْنَا وَلِمَا مُلْتَحَيْنَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَحَنَانِيكَ سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَرَبُّ الْبَيْتِ الْحَرَامِ سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَالرُّغْبَةُ إِلَيْكَ سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَرَبُّ الْوَرَى تَرَى وَلَا تَرَى وَأَنْتَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى وَإِلَيْكَ الرُّجْعَى وَإِلَيْكَ الْمَمَاتُ وَالْمَحْيَا وَلَسْكَ الْآخِرَةُ وَالْأُولَى وَلَكَ الْقُدْرَةُ وَالْحُجَّةُ وَالْأَمْرُ وَالنَّهْيُ - وَأَنْتَ الْغَفَّارُ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى فَآمَنَّا بِكَ يَا سَيِّدِي وَسَأَلْنَاكَ وَاهْتَدَيْنَا لَكَ بِمَنْ هَدَيْتَنَا بِهِمْ مِنْ بَرِّيَّتِكَ الْمُخْتَارِ مِنَ الْمُتَّقِينَ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْفَاضِلِينَ الرَّاهِدِينَ الْمَرْضِيِّينَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيْهِمْ بِجَمِيعِ صَلَوَاتِكَ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ بِعِزِّ جَلَالِكَ وَأَذْخُلْنَا بِهِمْ فِيْمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنَا بِهِمْ فِيْمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنَا بِهِمْ فِيْمَنْ تَوَلَّيْتَ وَارْزُقْنَا بِهِمْ فِيْمَنْ رَزَقْتَ وَبَارِكْ لَنَا بِهِمْ فِيْمَا أَعْطَيْتَ وَقِنَا بِهِمْ جَمِيعَ شُرُورِ مَا قَدَّرْتَ وَقَضَيْتَ فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُفْضَى عَلَيْكَ وَتَذِلُّ وَلَا يُذَلُّ مِنْ وَالَيْتَ وَتُجَبِّرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْكَ وَالْمَسِيرُ وَالْمَعَادُ إِلَيْكَ آمَنَّا بِكَ يَا سَيِّدِي وَتَوَكَّلْنَا عَلَيْكَ وَسَمِعْنَا لَكَ يَا سَيِّدِي وَفَوَّضْنَا أَمْرَنَا إِلَيْكَ اللَّهُمَّ فَإِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ دَرَكِ الشَّقَاءِ وَمِنْ شِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ وَمِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ وَمِنْ تَتَابُعِ الْفَنَاءِ وَالْبَلَاءِ وَمِنْ الْوَبَاءِ وَمِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ. وَمِنْ حِزْمَانِ الدُّعَاءِ وَمِنْ سُوءِ الْمَنْظَرِ فِي أَنْفُسِ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ وَفِي أَذْيَانِهِمْ وَفِي جَمِيعِ مَا تَقَضَّلْتَ وَتَتَفَضَّلُ بِهِ عَلَيْهِمْ مَا عَاشُوا وَعِنْدَ وَفَاتِهِمْ وَبَعِيدَ وَفَاتِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ يَا سَيِّدِي مِنَ الْخِزْيِ فِي الدُّنْيَا وَمِنْ مَرَدٍّ إِلَى النَّارِ فَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِسْمِكَ مِنَ النَّارِ أَعُوذُ بِكَ يَا سَيِّدِي مِنَ النَّارِ هَذَا مَقَامُ الْهَارِبِ إِلَيْكَ مِنَ النَّارِ أَهْرُبُ إِلَيْكَ إِلَهِي مِنَ النَّارِ هَذَا مَقَامُ الْمُسْتَجِيرِ بِكَ مِنَ النَّارِ أَسْتَجِيرُ بِسْمِكَ يَا سَيِّدِي وَإِلَهِي مِنَ النَّارِ هَذَا مَقَامُ التَّائِبِ الرَّاجِعِ إِلَيْكَ فِي فَكَارِكَ رَقَبَتِهِ مِنَ النَّارِ إِلَهِي فَكَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ هَذَا

مَقَامُ التَّائِبِ إِلَيْكَ الضَّارِعِ إِلَيْكَ الطَّالِبِ إِلَيْكَ فِي عَقْرِ رَفِيقِهِ مِنَ النَّارِ هَذَا مَقَامٌ مِنْ بَاءِ بِخَطِيئَتِهِ وَ تَابَ وَ أَنَابَ إِلَى رَبِّهِ وَ تَوَجَّهَ بِوَجْهِهِ إِلَى الَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ عَالِمِ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ عَلَى مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ وَ مِنْهَاجِهِ وَ عَلَى دِينِ مُحَمَّدٍ وَ شَرِيعَتِهِ وَ عَلَى وَلَايَةِ عَلِيٍّ وَ إِمَامَتِهِ وَ عَلَى نَهْجِ الْأَوْصِيَاءِ وَ الْأَوْلِيَاءِ الْمُخْتَارِينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا الْمُخْصُوصَةِ بَيْنَ الْإِمَامَةِ وَ الطَّهَارَةِ وَ الْوَصَايَةِ وَ الْحِكْمَةِ وَ التَّسْمِيَةِ بِالسَّبْطَيْنِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ سَيِّدَيِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَجْمَعِينَ وَ بَعْلَى بْنِ الْحُسَيْنِ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ وَ بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بَاقِرِ عِلْمِ الْأَوَّلِينَ وَ بِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عَنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ بِمُوسَى بْنِ جَعْفَرِ الْعَبِيدِ الصَّالِحِ الْأَمِينِ وَ بَعْلَى بْنِ مُوسَى الرِّضَا مِنَ الْمُرْضِيِّينَ وَ بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ التَّقِيِّ مِنَ الْمُتَّقِينَ وَ بَعْلَى بْنِ مُحَمَّدٍ الطَّاهِرِ مِنَ الْمُطَهَّرِينَ - وَ بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْهَادِي مِنَ الْمُهْدِيِّينَ وَ بِالْحَسَنِ [بَابِنِ الْحَسَنِ الْمُبَارَكِ مِنَ الْمُبَارَكِينَ وَ عَلَى سَنِينِهِمْ وَ سُلَيْمِهِمْ وَ حُدُودِهِمْ وَ نَحْوِهِمْ وَ أُمَّهِمْ وَ أَمْرِهِمْ وَ تَقْوَاهُمْ وَ سُنَّتِهِمْ وَ سِيرَتِهِمْ وَ قَلِيلِهِمْ وَ كَثِيرِهِمْ حَيًّا وَ مَيِّتًا وَ شُكْرُ الدُّنْيَا عَلَى ذَلِكَ دَائِمًا دَائِمًا فَيَا اللَّهَ يَا نُورَ كُلِّ نُورٍ يَا صَادِقَ النُّورِ يَا مَنْ صَفَتْهُ النُّورُ يَا مُدَهِّرَ الدُّهُورِ يَا مُدَبِّرَ الْأُمُورِ - يَا مُجْرِي الْبُحُورِ يَا بَاعِثَ مَنْ فِي الْقُبُورِ يَا مُجْرِي الْفُلُوكِ لِيُوحَ يَا مَلِيْنَ الْحَدِيدِ لِدَاوُدَ يَا مُؤْتِي سُلَيْمَانَ مُلْكًا عَظِيمًا يَا كَاشِفَ الضُّرِّ عَنْ أَيُّوبَ يَا جَاعِلَ النَّارِ بَرْدًا وَ سَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ يَا فَادِيَ ابْنِهِ بِالذَّبْحِ الْعَظِيمِ يَا مُفَرِّجَ هَمِّ يَعْقُوبَ يَا مُنْفَسِّ غَمِّ يُوسُفَ يَا مُكَلِّمَ مُوسَى تَكْلِيمًا يَا مُؤَيِّدَ عِيسَى بِالرُّوحِ تَأْيِيدًا يَا فَاتِحَ لِمُحَمَّدٍ فَتْحًا مُبِينًا وَ يَا نَاصِرَهُ نَصِيرًا عَزِيزًا يَا جَاعِلًا لِلْخَلْقِ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا يَا مُيَذِّبًا عَنْ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ الرَّجَسَ وَ مُطَهِّرُهُمْ تَطْهِيرًا - أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ فَوَاضِلَ صِلَمَوَاتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ زَاكِيَاتِكَ وَ مَغْفِرَتِكَ وَ نَوَامِيكَ وَ رِضْوَانِكَ وَ رَأْفَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ مَحَبَّتِكَ وَ تَحِيَّتِكَ وَ صِلَمَوَاتِكَ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ طَاعَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى جَمِيعِ أَجْسَادِهِمْ وَ أَرْوَاحِهِمْ وَ عَلَى كُلِّ مَنْ أَحَبَّتِ الصَّلَاةُ عَلَيْهِ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ بَعْدَ مَا فِي عِلْمِكَ وَ آمَنْتُ يَا اللَّهَ بِكَ وَ بِهِمْ وَ بِجَمِيعِ مَنْ أَمَرْتُ بِالْإِيمَانِ بِهِ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ وَ آمَنْتُ بِكَ يَا اللَّهَ وَ بِجَمِيعِ أَسْرَارِ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عِلْمَانِيَّتِهِمْ وَ ظَاهِرِهِمْ وَ بَاطِنِهِمْ وَ مَعْرُوفِهِمْ حَيًّا وَ مَيِّتًا وَ أَشْهَدُ أَنَّهُمْ فِي عِلْمِ اللَّهِ وَ طَاعَتِهِ كَمُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ بَعْدَ مَا فِي عِلْمِ اللَّهِ فِي كُلِّ زَمَانٍ وَ فِي كُلِّ حِينٍ وَ أَوَانٍ وَ فِي كُلِّ شَأْنٍ وَ بِكُلِّ لِسَانٍ وَ عَلَى كُلِّ مَكَانٍ أَبَدًا دَائِمًا وَاصِلًا مَا دَامَتِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةُ بِكَ وَ بِجَمِيعِ رَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا اللَّهَ يَا مُتَعَالِيَ الْمَكَانِ يَا رَفِيعَ الثُّبَيَّانِ يَا عَظِيمَ الشَّانِ يَا عَزِيزَ [عَظِيمِ السُّلْطَانِ يَا ذَا النُّورِ وَ الْبُرْهَانِ يَا ذَا الْقُدْرَةِ وَ الْبَيَانِ يَا هَادِيَ الْإِيمَانِ يَا مَخُوفَ الْأَحْكَامِ يَا مَخْشَى الْإِنْتِقَامِ يَا ذَا الْمُلْكِ وَ الْمَعَارِجِ يَا ذَا الْعِزْلِ وَ الرِّغَابِ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ الْمُتَّقِينَ الزَّاهِدِينَ [الزَّاهِرِينَ بِجَمِيعِ صِلَمَوَاتِكَ وَ أَنْ تُعْجَلَ فَرَجَهُمْ بَعْزَ جَلَالِكَ وَ أَنْ تَجْعَلَ أَنْوَاعَ الْعَذَابِ وَ اللَّعْنِ بَعْدَ مَا فِي عِلْمِكَ عَلَى مُبْغِضَتِهِمْ وَ مُعَادِيَتِهِمْ وَ عَائِيَتِهِمْ وَ مُنَاوِيَتِهِمْ وَ التَّارِكِينَ أَمْرَهُمْ وَ الرَّادِّينَ عَلَيْهِمْ وَ الْجَاكِدِينَ وَ الصَّادِّينَ عَنْهُمْ وَ الْبَاغِينَ سِوَاهُمْ وَ الْغَاصِبِينَ حُقُوقَهُمْ وَ الْجَاكِدِينَ فَضْلَهُمْ وَ النَّاكِثِينَ عَهْدَهُمْ وَ الْمُتَلَاشِينَ ذِكْرَهُمْ وَ الْمُتَشَاكِلِينَ بِرِسْمِهِمْ وَ الْوَاطِنِينَ لِسِتْمَتِهِمْ وَ النَّاشِئِينَ خِلَافَهُمْ وَ النَّابِذِينَ وَلَايَتَهُمْ وَ النَّاصِيَةَ بَيْنَ عِيدَاوَتِهِمْ وَ الْيَانِعِينَ لَهُمْ وَ النَّاكِثِينَ لِأَتْيَاعِهِمُ اللَّهُمَّ فَأَبِخْ حَرِيمَهُمْ وَ أَلْقِ الرُّعْبَ فِي قُلُوبِهِمْ وَ خَالَفَ بَيْنَ كَلِمَتِهِمْ وَ أَنْزِلْ عَلَيْهِمْ رِجْزَكَ وَ عَذَابَكَ وَ غَضَائِكَ وَ لَعْنَتِكَ وَ مَخَازِيكَ وَ دِمَارَكَ وَ دَبَارَكَ وَ سِفَالَكَ وَ نَكَالَكَ وَ سَخَطَكَ وَ سَطَوَاتِكَ وَ بَأْسَكَ وَ بَوَارَكَ وَ نَكَالَتِكَ وَ وَبَالَكَ وَ بَلَاءَكَ وَ هَلَاكَ وَ هَوَانَكَ وَ شَقَاءَكَ وَ شِدَائِكَ وَ نَوَازِلَكَ وَ نِقْمَاتِكَ وَ مَعَارِكَ وَ مَضَارِكَ وَ خَزِيكَ وَ خِذْلَانِكَ وَ مَكْرَكَ وَ مَتَالِفَكَ وَ قَوَامِعَكَ وَ أَوْرَاطَكَ وَ أَوْتَارَكَ وَ عِقَابَكَ بِمَبْلَغِ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ وَ بَعْدَ أَضْعَافٍ أَضْعَافٍ اسْتِحْقَاقَهُمْ مِنْ عَدْلِكَ مِنْ كُلِّ زَمَانٍ وَ فِي كُلِّ أَوَانٍ وَ بِكُلِّ شَأْنٍ وَ بِكُلِّ مَكَانٍ وَ بِكُلِّ لِسَانٍ وَ مَعَ كُلِّ بَيَانٍ أَبَدًا دَائِمًا وَاصِلًا مَا دَامَتِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةُ بِكَ وَ بِجَمِيعِ قُدْرَتِكَ يَا أَقْدَرَ الْقَادِرِينَ يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ يَا مُعْتَقَ الرِّقَابِ يَا كَرِيمَ يَا وَهَّابُ يَا رَحِيمَ يَا تَوَّابُ أَنْتَ تَدْعُونِي حَتَّى أَكُلَّهُ وَ أَنَا عَبْدُكَ وَ قَدْ عَظُمْتُ ذُنُوبِي عِنْدَكَ وَ خِفْتُ أَنْ لَا أَسْتَحِقَّ إِجَابَتِكَ وَ عَفْوَكَ وَ رَحْمَتِكَ أَحِبُّ لِي وَ أَعْظُمُ مِنْ ذُنُوبِي حَتَّى لَمَّا أَقْبَطَ مِنْ رَحْمَتِكَ وَ لَا أَيَّاسَ مِنْ حُسْنِ إِجَابَتِكَ فَلْتَسِعْنِي رَحْمَتَكَ بِرَحْمَتِكَ وَ لِيُنَلِّنِي حُسْنُ إِجَابَتِكَ بِرَأْفَتِكَ وَ لَتَكْرَمْنِي [أَكْرَمْنِي بِسَابِغِ عَطَائِكَ وَ سِعَةِ فَضْلِكَ وَ الرِّضَا بِأَقْدَارِكَ بِغَيْرِ فَقْرٍ وَ فَاقَةٍ وَ تَبَلُّغِي سُؤْلِي وَ نَحَاحِ طَلِبَتِي وَ عَنْ حُسْنِ إِجَابَتِكَ إِلْحَاجِي وَ عَنْ جُمْلَةِ اغْتِرَافِي وَ اسْتِغْفَارِي اسْتَغْفِرُكَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي مِنْ جَمِيعِ مَا كَرِهْتَهُ مِنِّي بِجَمِيعِ الْاسْتِغْفَارَاتِ لَكَ وَ ثَبْتُ مِنْ جَمِيعِ مَا كَرِهْتَهُ مِنِّي بِأَفْضَلِ التَّوْبَاتِ لَدَيْكَ مُصْلِيًا عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ

الرَّاهِدِينَ بِجَمِيعِ صَلَواتِكَ وَ لَاعِنًا أَعْدَاءَكَ وَ أَعْدَاءَهُمْ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَ مَعَ كُلِّ شَيْءٍ وَ عِنْدَ كُلِّ شَيْءٍ وَ فِي كُلِّ شَيْءٍ وَ لِكُلِّ شَيْءٍ وَ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ عَلَى أَفْضَلِ مَحَبَّتِكَ وَ مَرْضَاتِكَ حَيًّا وَ مَيِّتًا حَتَّى تَرْضَى عَنِّي وَ تَمْحُوَنِي مِنَ الْأَشْقِيَاءِ الْمَحْرُومِينَ إِجَابَتَكَ وَ تَكْتُبَنِي مِنَ السُّعَدَاءِ الْمُشْتَقِينَ إِجَابَتَكَ فَإِنَّكَ سَيِّدِي تَمْحُو مَا تَشَاءُ وَ تُثَبِّتُ وَ عِنْدَكَ أُمُّ الْكِتَابِ - رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَ اتَّبَعْنَا الرَّسُولَ وَ وَالَيْنَا الْوُلِيَّ وَ تَأَمَّمْنَا الْإِثْمَةَ فَاتَّكَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ وَ أَدْخَلْنَا بِهِمْ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ وَ أَنْصَرْنَا بِهِمْ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ وَ بِجَمِيعِ رَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ثُمَّ قُلْ سَبْعِينَ مَرَّةً أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لِجَمِيعِ ذُنُوبِي وَ أَسْأَلُهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْنَا بِرَحْمَتِهِ أَنْ گاه رکوع به جای آر و با سجده کنندگان همراه شو و پروردگارت را پرستش کن تا به یقین در رسی. (۷۸۳) تذکر: این پایان متن دعای یاد شده بود. متن آن به توضیح و تحقیق نیازمند است.

۳۴ - (دعای کرب) نقل شده از مجموعه‌ای قدیمی در این باره

گوید: (۷۸۴) وَلَيْدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ (خلیفه‌ی اموی) به عامل خود در مدینه، صالح بن عبد الله مری (۷۸۵) نوشت: حَسَنُ بْنُ حَسَنٍ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ را بیرون آر (این حسن مُثَنّی در زندان او بود) و در مسجد رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ ۵۰۰ تازیانه بزن. صالح او را به مسجد آورد. مردم جمع شدند و والی به منبر رفت. نامه را خواند تا پایین آید و فرمان دهد حسن (مُثَنّی) را تازیانه زنند. داشت نامه را می‌خواند که (حضرت) عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وارد شد. مردم راه گشودند تا به نزد حَسَنُ بْنُ حَسَنٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ رسید. فرمود: «عموزاده، دعای کرب بخوان؛ گشایش خواهی یافت.» پرسید: پسر عمو، این دعا کدام است؟ فرمود: «بگو. لَمَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لَمَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ - وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. (راوی) گوید: عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ باز گشت و حسن دعا را با خود می‌خواند. وقتی صالح فرمان را خواند و پایین آمد، گفت: چهره‌ی مردی بی گناه را می‌بینم. دست نگه دارید تا دربار‌ی او با خلیفه مکاتبه کنم. آن گاه به وَلَیْدُ نامه نوشت (و در خواست گذشت کرد). وَلَیْدُ پاسخ داد: آزادش ساز.

۳۵ - (دعای رفع اندوه)

در کتاب الدعاء (پنجمین بخش اصول کافی، اثر ثقه الاسلام شیخ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ کلینی چنین دیدم که به سند نقل کرده است: اگر اندوهی دچار شدی، در پایان سجدهات بخوان: يَا جَبْرَائِيلُ يَا مُحَمَّدُ يَا جَبْرَائِيلُ يَا مُحَمَّدُ تَكَرَّرْ ذَلِكَ أَكْفِيَانِي مِمَّا أَنَا فِيهِ فَإِنَّكُمَا كَافِيَانِ وَ أَحْفَظَانِي بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِنَّكُمَا حَافِظَانِ

۳۶ - دعایی که در روزگار غیبت خوانده می‌شود

تذکر: در تعقیب نماز عصر روز جمعه دو بخش دعای روایت شده در زمان غیبت را آوردیم. از مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدُ بْنُ إِبرَاهِيمَ جعفی معروف به صابونی، برای ما روایت شده است که - در ضمن حدیثی که به غیبت امام مَهْدِیِّ عَلَيْهِ السَّلَام اشاره می‌کند - به سند خود چنین نقل می‌کند: پرسیدم: شیعیان شما چه کنند؟ فرمود: «دعا کنید و چشم به راه گشایش باشید که پرچی بر شما آشکار خواهد شد. هر گاه آشکار شد، خدا را سپاس گوید و به آن چنگ در زنید.» پرسیدم: چه دعایی بخوانیم؟ فرمود: «بگو: اللَّهُمَّ أَنْتَ عَرَفْتَنِي نَفْسِيكَ وَ عَرَفْتَنِي رَسُولَكَ وَ عَرَفْتَنِي مَلَأَيْتَنِيكَ وَ عَرَفْتَنِي نَبِيَّكَ وَ عَرَفْتَنِي وَلَاءَهُ أَمْرِكَ اللَّهُمَّ لَا أَخْذُ إِلَّا مَا أَعْطَيْتَ وَ لَا وَاقِي إِلَّا مَا وَفَيْتَ اللَّهُمَّ لَا تُغَيِّبْنِي عَنْ مَنَازِلِ أَوْلِيَائِكَ وَ لَا تُزِغْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي اللَّهُمَّ اهْدِنِي لَوْلَائِهِ مِنْ أَفْتَرَضْتَ طَاعَتَهُ

۳۷ - (دعای غریق)

مُحَمَّد (بِنِ عَلِيٍّ بِنِ حُسَيْنٍ) بِنِ بَابُوَيْه (به سند خود در کتاب غیبت (اکمال الدین و اتمام النعمه) - عَبْدَاللَّهِ بِنِ سَنَانٍ (بِنِ طَرِيف): امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «دچار شبهه‌ای خواهید شد و بی‌نشان آشکار و به دور از امام هدایتگر خواهید ماند. هیچ کس نجات نخواهد یافت مگر آن که دعای غریق را بخواند.» (عَبْدَاللَّهِ بِنِ سَنَانٍ گوید: پرسیدم: چگونه است؟ فرمود: يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحِيمُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ مِنْ جَنِينٍ خَوَانِدُمْ: یا مقلب القلوب و الأبصار ... فرمود: «خداوند - عَزَّ وَ جَلَّ - مقلب القلوب و الأبصار (دگرگون کننده دل‌ها و دیده‌ها) هست؛ اما چنان که می‌گویم، بگو؛ یا مقلب القلوب، ثبت قلبی علی دینک» (۷۸۹) تذکر یک نکته: شاید (منع) ذکر ابصار (دیدگان) از این رو باشد که در روز قیامت، از فزونی هراس‌ها، دل‌ها و دیده‌ها دیگرگون می‌شود؛ حال آن که در روزگار غیبت، ترس از دگرگونی دل‌ها (و اندیشه‌ها) ست؛ نه دیدگان.

۳۸ - (ایضاً دعای غیبت)

من خود در خواب دیدم که کسی این دعا را - که در خور روزهای غیبت است - به من می‌آموخت: يَا مَنْ فَضَّلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ إِسْرَئِيلَ عَلَى الْعَالَمِينَ بِاخْتِيَارِهِ وَ أَظْهَرَ فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ عِزَّهُ أَفْتِدَارِهِ وَ أَوْدَعَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَهْلَ بَيْتِهِ غَرَائِبَ أَسْرَارِهِ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَعْوَانِ حُجَّتِكَ عَلَى عِبَادِكَ وَ أَنْصَارِهِ

۳۹ - (دعا در سختی‌ها)

این نیز از کتاب تعبیر الروایا اثر مُحَمَّد بِنِ يَعْقُوبِ کلینی آمده است: أَحْمَد (۷۹۱) از (حَسَن بِنِ عَلِيٍّ) و شاء از حضرت امام أَبُو الْحَسَنِ الرضا عَلَيْهِ السَّلَام نقل می‌کند که فرمود: «پدرم را که درود خدا بر او باد در خواب دیدم. فرمود: پسر، اگر به سختی‌ای دچار شدی، بسیار بگو: يَا رَعُوفُ يَا رَحِيمُ، آن چه در خواب می‌بینی مانند چیزی است که در بیداری می‌بینی.»

۴۰ - (دعای دیگر)

دوست ما ملک مسعود که خدای بزرگ با انجام وعده‌ها نیک فرجامش سازد گفت که در خواب دید کسی از پشت دیواری با وی سخن می‌گوید؛ اما چهره‌اش را نمی‌دید. آن کس چنین می‌خواند: يَا صَاحِبَ الْقَدَرِ وَ الْأَقْدَارِ وَ الْهَمِّ وَ الْمَهَامِّ عَجَّلْ فَرَجَ عَبْدِكَ وَ وَلِيِّكَ وَ الْخُبَّةِ الْقَائِمِ بِأَمْرِكَ فِي خَلْقِكَ وَ اجْعَلْ لَنَا فِي ذَلِكَ الْخَيْرَةَ

۴۱ - (دعای بعد از هر نماز)

در مجموعه نوشته‌ای قدیمی - که به خط مولف آن است و او خود را مُحَمَّد بِنِ مُحَمَّد بِنِ عَبْدِ اللَّهِ بِنِ فَاطِر معرفی می‌کند - دیدم که از مشایخ روایی خود چنین نقل می‌کند: مُحَمَّد بِنِ عَلِيٍّ بِنِ دِقَاقٍ (یا رِقَاق؟) قُمِّي - پدرش - أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّد بِنِ أَحْمَد بِنِ عَلِيٍّ بِنِ حَسَن بِنِ شَاذَانَ قُمِّي - أَبُو جَعْفَر مُحَمَّد بِنِ عَلِيٍّ بِنِ حُسَيْنٍ (بِنِ مُوسَى) بِنِ بَابُوَيْه قُمِّي (شیخ صدوق) - پدرش - عَبْدَاللَّهِ بِنِ جَعْفَر حَمِيرِي - مُحَمَّد بِنِ عِيسَى بِنِ عُبَيْد (بِنِ يَفْطِين) - عَبْدَالرَّحْمَنِ بِنِ أَبِي هَاشِمٍ - (إِبْرَاهِيمَ فرزند؟) أَبُو يَحْيَى مدائنی: امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «از جمله حقوق ما بر دوستان و شیعیان ما این است که بعد از نماز این دعا را بخوانند: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْعَظِيمِ الْعَظِيمِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّاهِرِينَ وَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِمْ صِلَاءَةً تَامَةً دَائِمَةً وَ أَنْ تُدْخِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مُحَبِّبِهِمْ وَ أَوْلِيَائِهِمْ حَيْثُ كَانُوا وَ أَيْنَ كَانُوا فِي سَهْلٍ أَوْ جَبَلٍ أَوْ بَرٍّ أَوْ بَحْرٍ مِنْ بَرَكَاتِكَ دُعَائِي مَا تَقَرَّرَ بِهِ عُيُونُهُمْ اخْفِظْ يَا مَوْلَايَ الْغَائِبِينَ مِنْهُمْ وَ ارْزُدْهُمْ إِلَى أَهْلِيهِمْ سَالِمِينَ وَ نَفْسٍ عَنِ الْمُهْمُومِينَ وَ فَرَجٍ عَنِ الْمَكْرُوبِينَ وَ اكْسُ الْعَارِيْنَ وَ اشْبِعِ الْجَائِعِينَ وَ أَرُوِ الظَّالِمِينَ وَ اقْضِ دَيْنَ الْغَارِمِينَ وَ زَوِّجِ الْعَازِبِينَ وَ اشْفِ مَرْضَى الْمُسْلِمِينَ وَ ادْخُلْ عَلَى الْأَمْوَاتِ مَا تَقَرَّرَ بِهِ عُيُونُهُمْ وَ انْصُرِ الْمَظْلُومِينَ مِنْ أَوْلِيَائِ آلِ

مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ أَطْفِئِ نَارَةَ الْمُخَذَّلِينَ اللَّهُمَّ وَ ضَاعِفْ لَعْنَتَكَ وَ بَأْسَكَ وَ نَكَالَكَ وَ عَذَابَكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا نِعْمَتَكَ وَ خَوْنَا رَسُولَكَ وَ أَتَهَمَا نَبِيَّكَ وَ بَايَنَاهُ وَ حَلَّا عَقْدَهُ فِي وَصِيَّهِ وَ بَدَا عَهْدُهُ فِي خَلِيفَتِهِ مِنْ بَعْدِهِ وَ ادَّعَا مَقَامَهُ وَ غَيْرَا أَحْكَامَهُ وَ بَدَلَا سُنَّتَهُ وَ قَلَّبَا دِينَهُ وَ صَيَّرَا قَدْرَ حُجَجِكَ وَ بَدَا بَظْلُهُمْ وَ طَرَقَا طَرِيقَ الْغَدْرِ عَلَيْهِمْ وَ الْخِلَافِ عَنْ أَمْرِهِمْ - وَ الْقَتْلِ لَهُمْ وَ إِزْهَاجِ الْخُرُوبِ عَلَيْهِمْ وَ مَنَعَ خَلِيفَتِكَ مِنْ سَيْدِ الثَّلَمِ وَ تَقْوِيمِ الْعُوجِ وَ تَثْقِيفِ الْمَأْوَدِ وَ إِمْضَاءِ الْأَحْكَامِ وَ إِظْهَارِ دِينِ الْإِسْلَامِ وَ إِقَامَةِ حُدُودِ الْقُرْآنِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمَا وَ ابْتِئِهْمَا وَ كُلَّ مَنْ مَالَ مِثْلَهُمْ وَ حَزَا حَزْدَهُمْ وَ سَلَكَ طَرِيقَتَهُمْ وَ تَصَدَّرَ بِبِدْعَتِهِمْ لَعْنًا لَا يَخْطُرُ عَلَى بَالٍ وَ يَسْتَعِيدُ مِنْهُ أَهْلُ النَّارِ الْعَنِ اللَّهُمَّ مَنْ دَانَ بِقَوْلِهِمْ وَ اتَّبَعَ أَمْرَهُمْ وَ دَعَا إِلَى وَلَايَتِهِمْ وَ شَكَّ فِي كُفْرِهِمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ. آن گاه خواسته‌های خود را بگویند.»

۴۲ - دعای عهد

گوید: (۷۹۳) أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ دِقَاقٍ (یا رفاق؟) قُمِّي (- پدرش؟) - أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ حَسَنِ بْنِ شَازَانَ قُمِّي - أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ يَابُوئَه قُمِّي - پدرش - عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ (حَمِيرِي) - عَبَّاسُ بْنُ معروف - عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ سالم - مُحَمَّدُ بْنُ سِنَان - يونسُ بْنُ ظَبْيَان - جَابِرُ بْنُ يَزِيدٍ جَعْفِي: امام باقر علیه السلام فرمود: «هر که این دعا را در طول عمر یک بار بخواند نامش در طومار بندگی نوشته و در شمار (یاران) قائم علیه السلام ثبت خواهد شد. آن گاه که قائم ما به پا خیزد، او را به نام خواهد خواند و این نوشته را بدو خواهند سپرد و خواهند گفت: بگیر؛ این نوشته همان پیمان است که در دنیا با ما بستی. این همان است که خداوند می‌فرماید: «مگر آن کسی که نزد آن مهربان پیمان داشته باشد» (۷۹۴). این دعا را با وضو بخوان: اللَّهُمَّ يَا إِلَهَ الْأَلْبِهَةِ يَا وَاحِدًا يَا أَحَدًا يَا آخِرَ الْآخِرِينَ يَا قَاهِرَ الْقَاهِرِينَ يَا عَلِيَّ يَا عَظِيمَ أَنْتَ الْعَلِيُّ الْأَعْلَى عَلَوْتَ فَوْقَ كُلِّ غُلُوٍّ هَذَا يَا سَيِّدِي عَهْدِي وَ أَنْتَ مُنْجِزٌ وَعِيدِي فَصَلِّ يَا مَوْلَايَ عَهْدِي وَ أَنْجِزْ وَعْدِي آمَنْتُ بِكَ أَسْأَلُكَ بِحُجَابِكَ الْعَرَبِيِّ وَ بِحُجَابِكَ الْعَجَمِيِّ وَ بِحُجَابِكَ الْعِبْرَانِيِّ وَ بِحُجَابِكَ الشُّبَّانِيِّ وَ بِحُجَابِكَ الرُّومِيِّ وَ بِحُجَابِكَ الْهِنْدِيِّ وَ أَتَيْتُ مَعْرِفَتَكَ بِالْعِنَايَةِ الْأُولَى - فَإِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا تُرَى وَ أَنْتَ بِالْمُنْظَرِ الْأَعْلَى وَ أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِرَسُولِكَ الْمُنْذِرِ ص وَ بِعَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ الْهَادِي وَ بِالْحَسَنِ السَّيِّدِ وَ بِالْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ سُبْطِي نَبِيِّكَ وَ بِفَاطِمَةَ الْبُتُولِ وَ بِعَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ ذِي الثَّنِيَّاتِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عَنْ عَلِمَتِكَ وَ بِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ الَّذِي صَدَّقَ بِمِثَاقِكَ وَ بِمِعَادِكَ وَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ الْحُصُورِ الْقَائِمِ بِعَهْدِكَ وَ بِعَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا الرَّاظِي بِحُكْمِكَ وَ بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْجَبْرِ الْفَاضِلِ الْمُتَرَضِّي فِي الْمُؤْمِنِينَ وَ بِعَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَمِينِ الْمُؤْتَمَنِ هَادِي الْمُسْتَرَشِدِينَ وَ بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الطَّاهِرِ الزَّكِيِّ خِزَانَةِ الْوَصِيَّةِ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْإِمَامِ الْقَائِمِ الْعَدْلِ الْمُنتَظَرِ الْمَهْدِيِّ إِمَامِنَا وَ ابْنِ إِمَامِنَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ يَا مَنْ جَلَّ فَعْظُهُ وَ [هُوَ] أَهْلُ ذَلِكَ فَعَصَا وَ رَحِمَ يَا مَنْ قَدَّرَ فَلَطَفَ أَسْأَلُكَ إِلَيْكَ ضَعْفِي وَ مَا قَصِيرَ عَنْهُ أَمْلِي مِنْ تَوْحِيدِكَ وَ كُنْهِ مَعْرِفَتِكَ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِالتَّسْلِيمَةِ الْبَيْضَاءِ وَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ الْكُبْرَى الَّتِي قَصِيرَ عَنْهَا مِنَ أَذْبَرِ وَ تَوَلَّى - وَ آمَنْتُ بِحُجَابِكَ الْأَعْظَمِ وَ بِكَلِمَاتِكَ التَّامَّةِ الْعُلْيَا الَّتِي خَلَقْتَ مِنْهَا دَارَ الْبَلَاءِ وَ أَخْلَلْتَ مَنْ أَحْبَبَتْ جَنَّةَ الْمَأْوَى وَ آمَنْتُ بِالسَّابِقِينَ وَ الصَّادِقِينَ أَصْحَابِ الْيَمِينِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَ آخَرَ سَيِّئًا أَلَّا تَوَلِّينِي غَيْرَهُمْ - وَ لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُمْ عَدَا إِذَا قَدِمْتَ الرِّضَا بِفَضْلِ الْقَضَاءِ آمَنْتُ بِسِرِّهِمْ وَ عَلَانِيَتِهِمْ وَ خَوَاتِيمِ أَعْمَالِهِمْ فَإِنَّكَ تَخَيَّمُ عَلَيْهَا إِذَا شِئْتَ يَا مَنْ أَتَحَفَّنِي بِالْإِقْرَارِ بِالْوَحْدَانِيَّةِ وَ حَبَانِي بِمَعْرِفَةِ الرُّبُوبِيَّةِ وَ خَلَصْنِي مِنَ الشَّكِّ وَ الْعَمَى رَضِيتُ بِكَ رَبًّا وَ بِالْأَصْفِيَاءِ حُجْبًا وَ بِالْمُحْجُوبِينَ أَنْبَاءً وَ بِالرُّسُلِ أَدْلَاءً وَ بِالْمُتَّقِينَ أَمْرًا وَ سَامِعًا لَكَ مُطِيعًا این پایان عهد یاد شده است.

۴۳ - از جمله دعا‌هایی که در تنهایی‌ها به ذهن من آمده است

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الَّذِي يُخَاطِبُكَ مِنِّي هُوَ الْعَقْلُ الَّذِي لَمْ يَزَلْ مُوَافِقًا لَكُمْ فِي إِفْبَالِكُمْ عَلَيَّ وَ إِعْرَاضِكُمْ عَنِّي فَانْظُرْ إِلَيْهِ بَعَيْنٍ أَنَّهُ عَبْدُكُمْ الْمُطِيعُ لَكُمْ الْمُسَرِّفُ بِكُمْ فَأَجِيبُوا سُؤَالَهِ وَ بَلِّغُوهُ آمَالَهِ وَ لَا تُخَيِّبُوهُ وَ تَجَبُّهُوَ بِالرَّدِّ لِأَجْلِي

۴۴ - نیز از جمله دعاهایی که در تنهایی‌ها به ذهن من آمده است

اللَّهُمَّ إِنِّي مَا أَعْلَمُ مَضِلِّحَتِي مِنْ مَفْسِدَتِي وَلَا أَقْدُمُ عَلَى شَرْحِ مَسْأَلَتِي فَإِنِّي أَتَوَسَّلُ بِأَقْرَبِ صِفَاتِكَ إِلَى الْعُفْوِ وَالْعُفْرَانِ أَنْ تَطْلُبَ لِي مَا أَحْتَاجُ إِلَيْهِ مِنْ أَقْرَبِ صِفَاتِكَ إِلَى الْكَرَمِ وَالْإِحْسَانِ

۴۵ - نیز دعایی دیگر از خود من

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَمَرْتَ الْمُوسِرَ أَنْ لَا يَبْخَلَ عَلَى الْمُعْسِرِ بِالْقُوتِ الَّذِي لَا يَدُّ لَهُ مِنْهُ وَأَنْتَ قُوَّتِي وَقُوَّتِي الَّذِي لَا غَنَاءَ لِي عَنْهُ وَأَنْتَ أَقْدَرُ الْمُوسِرِينَ وَأَكْرَمُ مِنَ الْمَأْمُورِينَ - فَلَا تَمْنَعْ لِي مَا لَا غَنَاءَ لِي عَنْهُ مِنَ الْقُوتِ وَتَدَارِكُنِي قَبْلَ أَنْ أَمُوتَ وَأَقُوتَ

۴۶ - هم چنین دعای دیگری از خودم

اللَّهُمَّ إِنَّكَ كَرِهْتَ لِلْمُضْطَرِّفِ أَنْ يَمْنَعَ ضَيْفَهُ مِنَ الْفِرَى مَعَ قُدْرَتِهِ عَلَى الضِّيَافَةِ وَإِنْ لَمْ يَهْلِكِ الضَّيْفُ بِمَنْعِهِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَالرَّافَةِ وَالْمُضْطَرِّفِ مِمَّنْ يَنْقُصُهُ الْبِذْلُ وَأَنَا قَدْ جَعَلْتُ نَفْسِي ضَيْفَكَ وَمَا لَهَا غِنًى عَنْ قِرَاكَ وَمَتَى مَنَعْتَهَا مِنْ طَبَقِ ضَيْفَتِكَ بَتُّ طَاوِيًا فِي حِمَاكَ وَوَصَلْتُ إِلَى الْهَلَاكِ فَلَا تَمْنَعْنِي مِنْ ضِيَاغَتِكَ يَا مَنْ لَا يَنْقُصُهُ الْإِحْسَانُ وَلَا يَزِيدُهُ الْجَزْمَانُ

۴۷ - باز دعایی گذشته از ذهن من

اللَّهُمَّ إِنِّي وَجِدْتُ مِنْ لِسَانِ حَالِ مَرَا حِمِّكَ وَمَكَارِمِكَ مَنْ يُخْبِرُنِي عَنِّي بِأَنَّ يَدَ إِحْسَانِي صِفْرٌ مِنْ اقْتِدَارِي عَلَى وُجُودِي وَحَيَاتِي وَعَافِيَّتِي وَأُصُولِ سِعَادَتِي فِي دُنْيَايَ وَآخِرَتِي وَأَنَّكَ جَلَّ جَلَالُكَ أَوْجَدْتَنِي جُودًا وَكَرَمًا وَأَحْيَيْتَنِي مُتَفَضِّلًا وَمُنْعِمًا وَعَافَيْتَنِي ابْتِدَاءً فِي الْإِنْشَاءِ وَعَافَيْتَنِي مِمَّا أَسِيءْتُحَقُّهُ مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ وَالْإِبْلَاءِ بِتَقْصِيرِي فِي شُكْرِ مَا وَهَبْتَنِي مِنَ النِّعَمَاءِ وَأَنَا بِالنِّسْبَةِ إِلَيْكَ مُوصُوفٌ بِالْفَنَاءِ وَبِالنِّسْبَةِ إِلَيَّ جُودُكَ وَنِعْمَتُكَ مَعْرُوفٌ بِالْبَقَاءِ فَصُنِّ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَأَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ مَغَارِسَ مَعْرِفَتِكَ مِنَ الدُّبُولِ وَكُنْ حَارِسَ نُجُومِ كَرَمِكَ مِنَ الْأَفْوَلِ وَنَزْهَ كَمَالِ فَضْلِكَ أَنْ يَهْجُمَ عَلَيْهِ سُلْطَانُ عَيْدِكَ وَاحْفَظْ مَعَاهِدَ رَحْمَتِكَ وَمَوَائِدَ نِعْمَتِكَ أَنْ تُشَوِّشَهَا يَدُ عُقُوبَتِكَ وَأَرْحَمَ مَنْ جَهَلَ رِذَالَهُ قَدَّرَ نَفْسِهِ وَجَلَالَهُ قَدَّرَكَ وَأَقْدَمَ مَعَ ضَعْفِهِ وَذُلِّهِ عَلَى مُخَالَفَةِ أَمْرِكَ فَهُوَ وَإِنْ عَصَاكَ بِالْمَقَالِ وَالْفَعَالِ فَيَدُ فَقْرِهِ وَكَشْرِهِ مَمْدُودَةٌ إِلَيْكَ بِلِسَانِ الْحَالِ تَسْتَرْحِمُ وَتَسْتَغْطِفُ وَتَسْتَوْهَبُ جَنَائِيهَا وَتَسْأَلُ إِجْرَاءَهَا عَلَى جَمِيلِ عَادَاتِهَا يَا مَنْ لَا يَنْقُصُهُ الْإِحْسَانُ وَلَا يَزِيدُهُ الْجَزْمَانُ

۴۸ - دعایی به ذهن من آمده

اللَّهُمَّ إِنَّ يَدَ لِسَانِ حَالِ التُّرَابِ الَّذِي شَرَفْتَهُ بِنُورِ الْأَلْبَابِ وَتَوَلَّيْتَ حِفْظَهُ فِي الْأَصْلَابِ وَالْبُطُونِ عَلَى اخْتِلَافِ الْأَعْقَابِ وَالْأَخْقَابِ مَمْدُودَةٌ إِلَى أَفْقِي ذَلِكَ الْجُودِ وَفَقْرُهَا وَارِدٌ مَعَ الْوُفُودِ يَسْتَعِيدُ مِنَ الْوَعِيدِ وَيَسْتَنْجِزُ مَا سَبَقَ مِنَ الرَّحْمَةِ وَالْكَرَمِ وَالْوُفُودِ فِي أَنْ تَأْذَنَ فِي اسْتِخْرَاجِ كُلِّ مَا يَحْتَاجُ مَمْلُوكُكَ إِلَيْهِ لِنَفْسِهِ وَلِمَنْ يَعِزُّ عَلَيْهِ مِنْ خَزَائِنِ إِحَاطَةِ عِلْمِكَ وَحَمَلِ تِلْكَ الْحَوَائِجِ عَلَى مَطَايَا رَحْمَتِكَ وَحِلْمِكَ وَتَرْوِيدِهَا مِنْ دَخَائِرِ صَيَانَةِ فَضْلِكَ وَأَمَانِ ظِلِّكَ أَنْ يَلْقَاهُ أَحَدٌ بِالْإِيَّاسِ مِنْهُ وَبِالْقَنُوطِ الَّذِي صُنَّتْ عَنْهُ وَأَنْ تُورِدَهَا عَلَى مَنَاهِلِ الْعُفْوِ وَالْكَرَمِ - وَمَنَازِلِ الْحِلْمِ وَالنَّعَمِ وَتَسْمِيَةِهَا مَمْلُوكَكَ نَجَايَةً بِالْإِنَابَةِ وَتُظْفِرُهَا بِتَعْجِيلِ الْإِجَابَةِ وَأَنْ تَكُونَ ضَيْفَانًا وَجِيرَانًا وَتَسْتَشْهَدَ عِلْمَكَ بِفَقْرِهَا إِلَى الضِّيَافَةِ وَضُرُورَتِهَا إِلَى الْإِجَارَةِ وَالْأَمْنَةِ مِنَ الْمُخَافَةِ وَتُلَوِّذَ بِوَصَايَاكَ وَبِقُرَى الضُّيُوفِ وَتَعُوذَ بِحِمَاكَ الَّذِي بَدَّلْتَهُ لِلْمُسْتَجِيرِ الْمَلْهُوفِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۴۹ - دعایی دیگر از کتاب‌های دعا

در گذشته‌ای دور، در هنگام سختی بر دل گوینده‌ای چنین گذشته است: اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْشَأْتَ هَذِهِ الْمَلَّةَ النَّبَوِيَّةَ الْمُحَمَّدِيَّةَ بِغَيْرِ ذَخِيرَةٍ كَانَتْ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالرِّجَالِ وَقَطَعْتَ بِهَا وَلَهَا عَقَبَاتُ الْأَهْوَالِ وَالْأَمَالِ ثُمَّ انْتَضَمَ أَمْرُ هَذِهِ الدُّوَلِ الْإِسْلَامِيَّةِ بِغَيْرِ ذَخِيرَةٍ مِنَ الْعِدَدِ وَلَا كَثِيرَةٍ مِنَ الْعِدَدِ حَتَّى مَضَى حُكْمُهَا عَلَى مَنْ عِنْدَ أَوْ عِنْدَ وَقَدْ عَرَفْنَا مِنْ قُوَّتِكَ وَارْتَيْنَا مِنْ قُدْرَتِكَ أَنَّ سُلْطَانَكَ يَنْبُتُ أَساسُهُ وَيَتِمُّ حِفْظُهُ وَانْجِرَاسُهُ وَبِانْفِرَادِ مُرَادِكَ وَبِغَيْرِ جِهَادِ أَحَدٍ مِنْ عِبَادِكَ فَأَقَمْتَ لِمَنْ نَصِرْتَ مِنْ أَنْبِيَائِكَ عَلَى أَعْدَائِكَ مِنَ الْمَاءِ اللَّطِيفِ جَسَداً كَثِيفاً وَغَرْفاً أَلِيماً وَمِنَ الْهَوَاءِ الضَّعِيفِ رِيحاً عَقِيماً - اللَّهُمَّ فَاجِرْنَا عَلَى مَا عَوَّدْتَنَا مِنْ نَصْرِكَ وَنَصْرِ الْإِسْلَامِ وَالْمُسْلِمِينَ وَدَفْعِ الْبَاغِينَ وَالْمُشْرِكِينَ وَلَا تُشْمِتْ بِنَا الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَامْدُدْنَا بِمَا مَدَدْتَ بِهِ الْمُتَوَكِّلِينَ وَالْمُسْتَغِيثِينَ مِنْ جُنُودِكَ الْعَالِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

۵۰۔ (دعایِ عبرات)

از جمله‌ی این دعاها آن است که دوست نزدیک من مُحَمَّد بنِ مُحَمَّد بنِ مُحَمَّد قاضی آوه که خدای بزرگ سعادت وی را افزون و سرانجامش را خجسته گرداناد یاد کرد و برای آن داستان شگفت و عامل عجیبی ذکر کرد و آن این که: برای او رخ دادی پیش آمده بود. این دعا را در برگه‌ای یافت که آن را لا به لای کتاب‌هایش نگذاشته بود. از روی آن نوشت. بعد از استنساخ، اصل را گم کرد! من (نیز) این دعا را در نسخه‌ای کهن یافتم که بخشی از آن را رطوبت گرفته بود و کم و زیاد داشت. این را ابن‌الوزیر وَرَّاق آورده بود و می‌گفت که آن را به بهای ۵/۱ درهم برای فرزند مُحَمَّد مَقَری اَعْرَج خریده است. چه بسا این دعا در کتاب‌ها باشد و برادر عزیز آوه‌ای من جای آن را نمی‌دانسته و خداوند بزرگ به لطف آن را - چنان که از او نقل کردیم - بدو شناسانده است. این دعا - که در زیر می‌آید - به دعای عَبَرَات نام بردار است: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا رَاحِمَ الْعَبْرَاتِ وَيَا كَاشِفَ الْكُرْبَاتِ أَنْتَ الَّذِي تَفْشَعُ سَيِّحَابَ الْمَحَنِّ وَقَدْ أَمْسَتْ ثِقَالًا وَتَجْلُو ضَبَابَ الْإِحْنِ وَقَدْ سَجَبَتْ أَذْيَالًا وَتَجْعَلُ زَرْعَهَا هَشِيمًا وَعِظَامَهَا رَمِيمًا وَتَرُدُّ الْمَغْلُوبَ غَالِبًا وَالْمَطْلُوبَ طَالِبًا إِلَهِي فَكَمْ مِنْ عَبْدٍ نَادَاكَ إِنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ فَفَتَحْتَ لَهُ مِنْ نَصِيرِكَ أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مِنْهُمْ وَفَجَّرْتَ لَهُ مِنْ عَوْنِكَ عُيُونًا فَالْتَقَى مَاءٌ فَارَجِهَ عَلَى أَمْرِ قَدِيرٍ وَحَمَلْتُهُ مِنْ كِفَايَتِكَ عَلَى ذَاتِ أَلْوَحٍ وَدُسِرَ يَا رَبِّ إِنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ يَا رَبِّ إِنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ يَا رَبِّ إِنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ فَفَصَّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَافْتِخَ لِي مِنْ نَصِيرِكَ أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مِنْهُمْ وَفَجَّرَ لِي مِنْ عُيُونِكَ لِيَلْتَقَى مَاءٌ فَارَجِي عَلَى أَمْرِ قَدِيرٍ وَاحْمِلْنِي يَا رَبِّ مِنْ كِفَايَتِكَ عَلَى ذَاتِ أَلْوَحٍ وَدُسِرَ يَا مَنْ إِذَا وَلَجَ الْعَبْدُ فِي لَيْلٍ مِنْ حَيْرَتِهِ يَهِيمُ وَلَمْ يَجِدْ صَرِيحًا يَضِرُّهُ مِنْ وَلِيِّ حَمِيمٍ وَجَدَ يَا رَبِّ مِنْ مَعُونَتِكَ صَرِيحًا مُعِينًا وَلِيًّا يَطْلُبُهُ حَيْثُا يُنَجِّيه مِنْ ضَيْقٍ أَمْرِهِ وَحَرَجِهِ وَيُظْهِرُ لَهُ الْمُهَمَّ مِنْ أَعْلَامِ فَارَجِهِ اللَّهُمَّ فَيَا مَنْ قُدْرَتُهُ قَاهِرَةٌ وَنِقْمَاتُهُ قَاصِمَةٌ لِكُلِّ جَبَّارٍ دَامِعَةٌ لِكُلِّ كَفُورٍ خِتَارٍ صَلِّ يَا رَبِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ - وَانْظُرْ إِلَيَّ يَا رَبِّ نَظْرَةً مِنْ نَظَرَاتِكَ رَحِيمَةً تَجْعَلُ بِهَا عَنِّي ظُلْمَةً وَاقِفَةً مُقِيمَةً مِنْ عَاهَةِ جَفَتْ مِنْهَا الضُّرُوعُ وَتَلَفَتْ مِنْهُ الزُّرُوعُ وَاشْتَمَلَ بِهَا عَلَى الْقُلُوبِ الْيَأْسُ وَجَزَتْ وَسَكَنْتْ بِسَبَبِهَا الْأَنْفَاسُ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَشْيَاكَ حِفْظًا حِفْظًا لِعَرَائِسِ عَرَسَتِهَا يَدُ الرَّحْمَنِ وَشَرِبُهَا مِنْ مَاءِ الْحَيَوَانِ أَنْ تَكُونَ بَيْنَ الشَّيْطَانِ تَحَزُّ وَبِقَاسِهِ تَقْطَعُ وَتَجْزِيَ إِلَهِي مَنْ أَوْلَى مِنْكَ أَنْ يَكُونَ عَنْ حَرِيمَتِكَ دَافِعًا وَمَنْ أَجْدَرُ مِنْكَ أَنْ يَكُونَ لَهُ عَنْ حِمَاكَ حَارِسًا وَمَانِعًا إِلَهِي إِنَّ الْأَمْرَ قَدْ هَالَ فَهَوْنُهُ وَحَسَنَ قَالُهُ فَإِنَّ الْقُلُوبَ كَاعَتْ فَطَمَنُهَا وَالنَّفُوسَ ارْتَاعَتْ فَسَكَّنَهَا إِلَهِي تَدَارَكَ أَقْدَامًا زَلَّتْ وَأَفْهَامًا فِي مَهَامِهِ الْحَيْرَةِ ضَلَّتْ أَجْحَفَ الضَّرِّ بِالْمَضْرُورِ فِي دَاعِيَةِ الْوَيْلِ وَالتَّبُورِ فَهَلْ يَحْسُنُ مِنْ فَضْلِكَ أَنْ تَجْعَلَهُ فَرِيَسَةً الْبَلَاءِ وَهُوَ لِمَكَ رَاجٍ أَمْ هَلْ يَجْمِلُ مِنْ عَيْدِكَ أَنْ يَخُوضَ لُجَّةَ النِّقَمَاتِ وَهُوَ إِلَيْكَ لَاجٍ مَوْلَايَ لَنْ كُنْتُ لَا أَشَقُّ عَلَى نَفْسِي فِي الثَّقَى وَلَا أَبْلُغُ فِي حَمَلِ أَغْبَاءِ الطَّاعَةِ مَبْلَغَ الرِّضَا وَلَا أَتَنْظِمُ فِي سِتْلِكَ قَوْمَ رَفَضُوا الدُّنْيَا فَهُمْ خُصَمُ الْبُطُونِ مِنَ الطَّوَى عُمَشُ الْعُيُونِ مِنَ الْبُكَاءِ بَلَّيْ أَتَيْتُكَ يَا رَبِّ بَصُغْفٍ مِنَ الْعَمَلِ وَظَهْرٍ ثَقِيلٍ بِالْخَطَا وَ الزَّلَلِ - وَنَفْسٍ لِلرَّاحَةِ مُعْتَادَةٍ وَلِدَوَاعِي التَّشْوِيفِ مُنْقَادَةٍ أَمَا يَكْفِيكَ يَا رَبِّ وَسِيلَةً إِلَيْكَ وَذَرِيعَةً لَدَيْكَ أَنْبَى لِأَوْلِيَاكَ مَوَالٍ وَفِي

مَحَبَّتِهِمْ مُغَالٍ أَمَا يَكْفِينِي أَنْ أَرْوَحَ فِيهِمْ مَظْلُومًا أَوْ أَعْدُو مَكْظُومًا وَأَقْضِيَ بَعِيدَ هُمُومٍ هُمُومًا وَبَعِيدَ وُجُومٍ وُجُومًا أَمَا عِنْدَكَ يَا رَبِّ بِهِدِهِ حُزْمِيَّةٌ لَمَّا تَضَيَّعَ وَدَمُّهُ بِأَذْنَاهَا يَفْتَنُّ فَلِمَ تَمْنَعُنِي نَصْرِكَ يَا رَبِّ وَهَذَا غَرِيقٌ وَتَدْعُنِي بِنَارٍ عِدُّوكَ حَرِيقٌ أَتَجْعَلُ أَوْلِيَاءَكَ لِأَعْدَائِكَ طَرَائِدَ وَلِمَكْرِهِمْ مَصَائِدَ وَتَقْلُدُهُمْ مِنْ خَشْيَةِ فِيهِمْ قَلَائِدَ وَأَنْتَ مَالِكُ نَفُوسِهِمْ أَنْ لَوْ قَبَضْتَهَا جَمَدُوا وَفِي قَبْضَتِكَ مَوَادُّ أَنْفَاسِهِمْ لَوْ قَطَعْتَهَا خَمَدُوا فَهَا يَمْنَعُكَ يَا رَبِّ أَنْ تَكْفَ بِأَسْرِهِمْ وَتَنْزِعَ عَنْهُمْ مِنْ حِفْظِكَ لِبَاسَهُمْ وَتُعْرِيهُمْ مِنْ سِلَآمِهِ بِهَا فِي أَرْضِكَ يَفْرَحُونَ وَفِي مَيِّدَانِ الْبُغْيِ عَلَى عِبَادِكَ يَمْرُحُونَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَادْرِكْنِي وَادْرِكْنِي الْغُرُقَ وَتَدَارِكْنِي وَلَمَّا غَيَّبَ شَمْسِي الشَّفَقُ إِلَهِي كَمْ مِنْ عَبِيدِ خَائِفِ التَّجَا عَلَى سُلْطَانٍ فَآبَ عَنْهُ مُحْفُوفًا بِأَمْنٍ وَآمَانٍ أَفَاقَصْتُ يَا رَبِّ أَعْظَمَ مِنْ سُلْطَانِكَ سُلْطَانًا أَمْ أَوْسَعَ مِنْ إِحْسَانِكَ إِحْسَانًا أَمْ أَكْثَرَ مِنْ اِفْتِدَارِكَ اِفْتِدَارًا أَمْ أَكْرَمَ مِنْ اِنْتِصَارِكَ اِنْتِصَارًا اللَّهُمَّ أَتَيْنَ كِفَايَتِكَ الَّتِي هِيَ نُصْرَةُ الْمُسْتَغِيثِينَ مِنَ الْإِنَامِ وَأَتَيْنَ عِنَايَتِكَ الَّتِي هِيَ جُنَّةُ الْمُسْتَتَعِدِّينَ لِجُورِ الْأَيَّامِ إِلَيَّ يَا رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ إِنِّي مَسْنِي الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ مَوْلَايَ تَرَى تَحْيِرِي فِي أَمْرِي وَتَقْلِبِي فِي ضَرْرِي وَانْطَوَايَ عَلَى حُرْفَةٍ قَلْبِي وَحَرَارَةِ صَدْرِي فَصَلِّ يَا رَبِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَجُدْ لِي يَا رَبِّ بِمَا أَنْتَ أَهْلُهُ فَرَجًا وَمَخْرَجًا يَسِّرْ لِي يَا رَبِّ نَحْوَ الْبُشْرَى مِنْهُجًا وَاجْعَلْ يَا رَبِّ مَنْ نَصَبَ لِي حِبَالًا لِيَصْرَعَنِي بِهَا صَرِيحًا فِيمَا مَكَرَ وَمَنْ حَفَرَ لِي بُرًّا لِيُوقِعَنِي فِيهَا أَنْ يَقَعَ فِيمَا حَفَرَ وَاصْرِفِ اللَّهُمَّ عَنِّي مِنْ شَرِّهِ وَمَكْرِهِ وَفَسَادِهِ وَضَرِّهِ مَا تَصْرِفُهُ عَمَّنْ قَادَ نَفْسَهُ لِدِينِ الدِّيَانِ وَمُنَادٍ يُنَادِي لِلْإِيمَانِ إِلَهِي عَبْدُكَ عَبْدُكَ أَحِبَّ دَعْوَتَهُ وَضَعِيفُكَ ضَعِيفُكَ فَارْجُ غَمَّهُ فَقَدْ انْقَطَعَ كُلُّ حَبْلٍ إِلَّا حَبْلُكَ وَتَقَلَّصَ كُلُّ ظِلٍّ إِلَّا ظِلُّكَ - إِلَهِي دَعْوَتِي هَيْدِهِ أَنْ تَصَادِفُ مَوْضِعَ الْإِجَابَةِ وَمَخِيلَتِي أَنْ كَذَّبْتَهَا أَتَيْنَ تِلَاقِي [تِلَاقِي مَوْضِعَ الْإِخَافَةِ فَلَمَّا تَرَدَّدَ دَاعِي بِابْنِكَ مَنْ لَا يَعْرِفُ غَيْرَهُ بَابًا وَلَا تَمْنَعُ دُونَ جَنَابِكَ مَنْ لَا يَعْرِفُ سِوَاهُ جَنَانًا وَتَسْجُدُ وَتَقُولُ إِلَهِي إِنَّ وَجْهًا إِلَيْكَ بِرَغْبَتِهِ تَوَجَّهَ خَلِيقٌ بِأَنْ تُجِيبَهُ وَإِنْ جَبِينًا لَكَ بِإِثْنَالِهِ سَجَدَ حَقِيقٌ أَنْ يَبْلُغَ مَا قَصَدَ وَإِنْ خَدًّا لَدَيْكَ بِمَسْأَلَتِهِ تَعَفَّرَ حَرِيدٌ بِأَنْ يُفُورَ بِمُرَادِهِ وَيُظْفَرُ وَهَذَا يَا إِلَهِي قَدْ تَرَى تَعَفَّرَ خَدِّي وَابْتِهَالِي وَاجْتِهَادِي فِي مَسْأَلَتِكَ وَجِدِّي فَتَلَقَّ يَا رَبِّ رَغَبَاتِي بِرَأْفَتِكَ قَبُولًا وَسَهْلَ إِلَى طَلِبَاتِي بِعِزَّتِكَ وَصُولاً وَذَلَّلَ لِي قُطُوفَ ثَمَرَةِ إِجَابَتِكَ تَذَلُّلًا إِلَهِي لَا رُكْنَ أَشَدَّ مِنْكَ فَآوَى إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ وَقَدْ آوَيْتَ وَعَوَّلْتُ فِي قَضَاءِ حَوَائِجِي عَلَيْكَ وَلَا قَوْلَ أَسَدٍ مِنْ دُعَائِكَ فَاسْتَظْهَرُ بِقَوْلِ سَدِيدٍ وَقَدْ دَعَوْتُكَ كَمَا أَمَرْتَ فَاسْتَجِبْ لِي بِفَضْلِكَ كَمَا وَعَدْتَ فَهَلْ بَقِيَ يَا رَبِّ إِلَّا أَنْ تُجِيبَ وَتَرْحَمَ مَنِّي الْبُكَاءَ وَالنَّحِيبَ يَا مَنْ لَا إِلَهَ سِوَاهُ يَا مَنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ رَبُّ انْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَافْتَحْ لِي وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ وَالْطُّفْ بِِي يَا رَبِّ وَبِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سرور و بزرگ ما پیشوای عالم کامل، علامه‌ی فقیه، دانشمند زاهد، عابد پارسا و مجاهد، آقای برتر و برنشین والا، تکیه گاه اسلام و مسلمانان، پادشاه دانشمندان و سروران روی زمین، دارای هر دو حسب، أَبُو الْقَاسِمِ عَلَیْهِ بِنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ طَاوُوسِ عَلَیْهِ فَاطِمَى - که خدای در دو جهان فرخنده‌اش دارد و هر آن چه روشنا چشم است، به مُحَمَّد و آل پاک وی، بدو ارزانی دهد - گوید: وقتی این دعا را بعد از در گذشت برادر پسندیده‌ام «قاضی آوی» که خدای روانش را مینوی و خاکش را نورانی کناد یافتیم و دیدیم که از آن چه برادرم علی معروف به ابن الوزیر وَرَّاق در یک مجلد آورد - که آغازش دعای طلحی بود و چنان که گفتیم، قدیمی بود - افزوده‌های خوب و کاستی‌هایی دارد، آن را - به همین گونه که یافتیم - می‌آورم تا اسرار حفظ شده باشد و انوار پر سود آن از دست نرود: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا رَاحِمَ الْعِبْرَاتِ يَا كَاشِفَ الزُّفَرَاتِ أَنْتَ الَّذِي تَقْشَعُ سَحَابَ الْمَحَنِّ وَقَدْ أَمْسَتْ ثِقَالًا وَتَجْلُو ضَبَابَ الْفَتَنِ وَقَدْ سَحَبَتْ أَذْيَالًا وَتَجْعَلُ زَرْعَهَا هَشِيمًا وَبُتْيَانَهَا هَدِيمًا وَعَظَامَهَا رَمِيمًا وَتَرُدُّ الْمَغْلُوبَ غَالِبًا وَالْمَطْلُوبَ طَالِبًا وَالْمَقْهُورَ قَاهِرًا وَالْمَقْدُورَ عَلَيْهِ قَادِرًا فَكَمْ يَا إِلَهِي مِنْ عَبْدٍ نَادَاكَ رَبِّ إِنِّي مَغْلُوبٌ فَاتَّصِرْ فَفَتَحْتَ مِنْ نَصْرِكَ لَهُ أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مِنْهُمْ وَفَجَزَتْ لَهُ مِنْ عَوْنِكَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرِ قَدْ قُدِرَ وَحَمَلَتْهُ مِنْ كِفَايَتِكَ عَلَى ذَاتِ أَلْوَابِ وَدُسْرِ يَا مَنْ إِذَا وَلَجَ الْعَبْدُ فِي لَيْلٍ مِنْ خَيْرَتِهِ بِهِمْ وَلَمْ يَجِدْ لَهُ صَرِيحًا يُصْرِحُهُ مِنْ وَلِيِّ حَمِيمٍ وَجُدْ مِنْ مَعُونَتِكَ صَرِيحًا مُغِيثًا وَلِيًّا يَطْلُبُهُ حَيْثُ يُجِيبُهُ مِنْ ضَيِّقِ أَمْرِهِ وَخَرَجِهِ وَيُظْهِرُ لَهُ أَغْلَامَ فَرَجِهِ اللَّهُمَّ فَيَا مَنْ قُدْرَتُهُ قَاهِرَةٌ وَنِعْمَتُهُ قَاصِمَةٌ لِكُلِّ جَبَّارٍ دَامِعَةٌ لِكُلِّ كَفُورٍ خَتَارٍ أَسْأَلُكَ نَظْرَةً مِنْ نَظَرَاتِكَ رَحِيمَةً تُجَلِّي بِهَا ظُلْمَةَ عَاكِفَةِ مُقِيمَةٍ فِي عَاهَةِ جَفَّتْ مِنْهَا الضُّرُوعُ وَتَلَفَتْ مِنْهَا الزُّرُوعُ وَانْهَمَلَتْ مِنْ

أَجْلَهَا الدُّمُوعُ وَ اشْتَمَلَ لَهَا عَلَى الْقُلُوبِ الْيَاسُ وَ جَرَتْ بِسَبَبِهَا الْأَنْفَاسُ إِلَهِي فَحَفِظًا فَحَفِظًا لِعَزَائِرِ عَزْسِيهَا وَ شَرِبُهَا بِبِدِ الرَّحْمَنِ وَ نَجَاتُهَا بِدُخُولِ الْجَنَانِ أَنْ تَكُونَ بِيَدِ الشَّيْطَانِ تُحْزُ وَ بِفَاسِهِ تُقَطَّعُ وَ تُجْزَى إِلَهِي فَمَنْ أَوْلَى مِنْكَ بِأَنْ يَكُونَ عَنْ حَرِيمِكَ دَافِعًا وَ مَنْ أَجْدَرُ مِنْكَ بِأَنْ يَكُونَ عَنْ حِمَاكَ مَانِعًا إِلَهِي إِنَّ الْمَأْمَرِ قَدْ هَالَ فَهَوْنَهُ وَ حَشَنَ فَالْتَنَهُ وَ إِنَّ الْقُلُوبَ كَاعَتْ فَطَمَنُهَا وَ النَّفُوسَ ارْتَاعَتْ فَسَكَّنَهَا إِلَهِي تَدَارَكَ أَقْدَامًا زَلَّتْ وَ أَفْكَارًا فِي مَهَامِهِ الْخَيْرَةِ زَلَّتْ - إِنَّ رَأْتَ جَبْرَكَ عَلَى كَسِيرِهَا وَ إِطْلَاقَكَ لِأَسِيرِهَا وَ إِجَارَتَكَ لِمُسِيرِهَا أَجْحَفَ الضَّرِّ بِالْمَضْرُورِ وَ لَبَّى دَاعِيَهُ بِالْوَيْلِ وَ الثُّبُورِ فَهَلْ تَدْعُهُ يَا مَوْلَايَ فَرِيْسَهُ لِلْبَاءِ وَ هُوَ لَكَ رَاجٍ أَمْ هَلْ يَخُوضُ لُجَّةَ الْعَمَاءِ وَ هُوَ إِلَيْكَ لِمَاجٍ مَوْلَايَ إِنْ كُنْتُ لَمَّا أَشَقُّ عَلَى نَفْسِي فِي التَّقَى وَ لَا أُلْبَغُ فِي حَمْلِ أَعْبَاءِ الطَّاعِيَةِ مَبْلَغَ الرِّضَا وَ لَا أَنْظِمُ فِي سَلْمِكَ قَوْمَ رَفْضُوا الدُّنْيَا فَهُمْ خُمُصُ الْبُطُونِ مِنَ الطَّوَى دُبُلُ الشَّفَاءِ مِنَ الظَّمَاءِ عُمُشُ الْعُيُونِ مِنَ الْبُكَاءِ بَلْ أَتَيْتُكَ بِضَعْفٍ مِنَ الْعَمَلِ وَ ظَهَرِ ثَقِيلٍ بِالْخَطَاءِ وَ الزَّلَلِ وَ نَفْسٍ لِلرَّاحَةِ مُعْتَادَةٍ وَ لِدَوَاعِي الشَّرِّ مُنْقَادَةٍ أَمَا يَكْفِينِي يَا رَبِّ وَ سَبِيلُهُ إِلَيْكَ وَ ذَرِيعَةُ لَمَدِيكَ أَنْتَنِي لِأَوْلِيَاءِ دِينِكَ مُوَالٍ وَ فِي مَحَبَّتِهِمْ مُعَالٍ وَ لِحُبْلَابِ الْبَلَاءِ فِيهِمْ لَابِسٌ وَ لِكِتَابِ تَحْمِلِ الْعَنَاءِ بِهِمْ دَارِسٌ أَمَا يَكْفِينِي أَنْ أُرُوحَ فِيهِمْ مَظْلُومًا وَ أَعْدُوَ مَكْظُومًا وَ أَقْضِي بَعِيدَ هُمُومٍ هُمُومًا وَ بَعِيدَ وُجُومٍ وُجُومًا أَمَا عِنْدَكَ يَا مَوْلَايَ بِهَذِهِ حُرْمَةٌ لَا تَضِيْعُ وَ ذِمَّةٌ بِأَذْنَاهَا تَفْتَنُغُ فَلِمَ لَا تَمْنَعْنِي يَا رَبِّ وَ هَا أَنَا ذَا غَرِيقٍ وَ تَدْعُنِي هَكَذَا وَ أَنَا بِنَارِ عَدُوِي حَرِيقٌ - مَوْلَايَ أَتَجْعَلُ أَوْلِيَاءَكَ لِعَدَائِكَ طَرَائِدَ وَ لِمَكْرِهِمْ مَصَائِدَ وَ تَقْلُدُهُمْ مِنْ خَسْفِهِمْ قَلَائِدَ وَ أَنْتَ مَالِكُ نَفُوسِهِمْ لَوْ قَبَضْتَهَا جَمَدُوا وَ فِي قَبْضَتِكَ مَوَادُّ أَنْفَاسِهِمْ لَوْ قَطَعْتَهَا خَمَدُوا فَمَا يَمْنَعُكَ يَا رَبِّ أَنْ تَكْشِفَ بَأْسَهُمْ وَ تَنْزِعَ عَنْهُمْ فِي حِفْظِكَ لِبَاسَهُمْ وَ تُغْرِبَهُمْ مِنْ سِلَاسَةِ بِهَا فِي أَرْضِكَ يَسِيرُحُونَ وَ فِي مِيدَانِ الْبُغْيِ عَلَى عِبَادِكَ يَمْرُحُونَ إِلَهِي أَذْرِكْنِي وَ لَمَّا أَذْرِكْنِي الْعَرْقُ وَ تَدَارِكْنِي وَ لَمَّا عَيَّبَ شَمْسِي الشَّقْوَ إِلَهِي كَمْ مِنْ حَائِفٍ التَّجَأَ إِلَى سُلْطَانٍ قَابَ عَنْهُ مَخُوفًا بِأَمْنٍ وَ أَمَانٍ أَفَأَقْصِدُ أَعْظَمَ مِنْ سُلْطَانِكَ سُلْطَانًا أَمْ أَوْسَعَ مِنْ إِحْسَانِكَ إِحْسَانًا أَمْ أَكْثَرَ [أَكْبَرَ] مِنْ اقْتِدَارِكَ اقْتِدَارًا أَمْ أَكْرَمَ مِنْ انْتِصَارِكَ انْتِصَارًا مَا عُذِرِي إِلَهِي إِذَا حُرِمْتُ فِي حُسْنِ الْكَفَارَةِ نَائِلُكَ وَ أَنْتَ الَّذِي لَمَّا يُخَيَّبُ أَمْلُكَ وَ لَمَّا يُرَدُّ سَائِلُكَ إِلَهِي إِلَهِي أَيْنَ رَحْمَتِكَ الَّتِي هِيَ نُصْرَةُ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْأَنَامِ وَ أَيْنَ كِفَايَتِكَ الَّتِي هِيَ جُنَّةُ الْمُسْتَهِدِّينَ لِحُجُورِ الْأَيَّامِ إِلَهِي إِلَهِي بَهَا يَا رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ إِنِّي مَسْنِي الضَّرِّ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ مَوْلَايَ تَرَى تَحْيِيْرِي فِي أَمْرِي وَ أَنْطَوَايَ عَلَى حُرْمَتِهِ قَلْبِي وَ حَرَارَةَ صِدْرِي فَجِدْ لِي يَا رَبِّ بِمَا أَنْتَ أَهْلُهُ فَرَجًا وَ مَخْرَجًا وَ يَسِّرْ لِي نَحْوَ الْيُسْرِ لِي مِنْهَجًا وَ اجْعَلْ مَنْ يَنْصِبُ الْجَبَالَةَ لِي لِيَضْرَعْنِي بِهَا صَرِيْعًا فِيمَا مَكَرَ وَ مَنْ يَخْفِرُ لِي الْبُرَّ لِيُوقِعْنِي فِيهَا وَاقِعًا فِيمَا حَفَرَ وَ اضِرِفْ عَنِّي شَرَّهُ وَ مَكْرَهُ وَ فُسَادَهُ وَ ضَرَّهُ مَا تَضِرُّهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُتَّقِينَ - إِلَهِي عَبْدُكَ عَبْدُكَ أَجِبْ دَعْوَتَهُ وَ ضَعِيفُكَ ضَعِيفُكَ فَرَّجْ عُمَّتَهُ فَقَدْ انْقَطَعَ بِهِ كُلُّ حَبْلٍ إِلَّا حَبْلَكَ وَ تَقَلَّصَ عَنْهُ كُلُّ ظِلٍّ إِلَّا ظِلَّكَ مَوْلَايَ دَعْوَتِي هَذِهِ إِنْ رَدَدْتَهَا أَيْنَ تُصَادِفُ مَوْضِعَ الْإِجَابَةِ وَ مَخِيلَتِي هَذِهِ إِنْ كَذَّبْتُهَا أَيْنَ تَلْقَى مَوْضِعَ الْإِصَابَةِ فَلَا تُرَدُّ [تُرَدُّ] عَنْ بَابِكَ مَنْ لَا يَعْرِفُ غَيْرَهُ بَابًا وَ لَا تَمْنَعُ دُونَ جَنَابِكَ مَنْ لَا يَعْرِفُ سِوَاهُ جَنَابًا إِلَهِي إِنْ وَجَّهًا إِلَيْكَ بِرَغْبَتِهِ تَوَجَّهَ فَالْزَاغِبُ خَلِيقٌ بِأَنْ لَا تُخَيِّبَهُ وَ إِنْ جَبِينًا لَمَدِيكَ بِإِيْتِهَالِهِ سَجَدَ - حَقِيقٌ أَنْ يَبْلُغَ الْمُتَبَتِّلُ مَا قَصِدَ وَ إِنْ خَدَا عِنْدَكَ لَمَدِيكَ بِمَسْأَلَتِهِ تَعَفَّرَ حَيْدِيرٌ أَنْ يَفُوزَ السَّائِلُ بِمُرَادِهِ وَ يُظْفَرُ هَذَا إِلَهِي تَغْفِيرُ خَلْدِي وَ ائْتِيهِ إِلَى فِي مَسْأَلَتِكَ وَ جِدِّي فَلَقَ رَغِيَاتِي بِرَحْمَتِكَ قَبُولًا وَ سَهْلًا إِلَى طَلِبَاتِي بِرَأْفَتِكَ وَصُولًا وَ ذَلَّلَ لِي قُطُوفَ ثَمَرِهِ إِجَابَتِكَ تَذَلُّلًا إِلَهِي وَ إِذَا قَامَ ذُو حَاجَةٍ فِي حَاجَتِهِ شَفِيعًا فَوَجَدْتَهُ مُمْتَنِعَ النَّجَاحِ مُطِيعًا فَإِنِّي أَسْتَشْفِعُ إِلَيْكَ بِكَرَامَتِكَ وَ الصَّفْوَةِ مِنْ أَنَا مَكَ الدِّينِ لَهُمْ أَنْشَأَتْ مَا يُقِلُّ وَ يُظِلُّ وَ نَزَلَتْ مَا يَدِقُّ وَ يَجَلُّ أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِأَوَّلِ مَنْ تَوَجَّهَ تَاجَ الْجَلَالَةِ - وَ أَخْلَلْتَهُ مِنَ الْفِطْرَةِ مَحَلَّ السُّلَالَةِ حُجَّتِكَ فِي خَلْقِكَ وَ أَمِينِكَ عَلَى عِبَادِكَ مُحَمَّدٍ رَسُولِكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ بَمَنْ جَعَلْتَهُ لِنُورِهِ مُغْرَبًا [مَغْرَمًا] وَ عَنْ مَكُونِ سِرِّهِ مُغْرَبًا سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ وَ إِمَامِ الْأَتَقِيَاءِ يَعْسوبُ الدِّينِ وَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ أَبِي الْأَتَمَّةِ الرَّاشِدِينَ عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِخَيْرِهِ الْأَخْيَارِ وَ أُمِّ الْمَأْنُورِ وَ الْإِنْسِيَّةِ الْخُورَاءِ الْبُتُولِ الْعِذْرَاءِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَ بَقَرَةَ عَيْنِ الرَّسُولِ وَ ثَمَرَتِي فُؤَادِ الْبُتُولِ السَّيِّدِينَ الْإِمَامِينَ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحَسَنِ وَ بِالسَّجَادِ زَيْنِ الْعَبَادِ ذِي الثَّنَاتِ رَاهِبِ الْعَرَبِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ بِالْإِمَامِ الْعَالِمِ وَ السَّيِّدِ الْحَاكِمِ النَّجْمِ الزَّاهِرِ وَ الْقَمَرِ الْبَاهِرِ مَوْلَايَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ وَ بِالْإِمَامِ الصَّادِقِ مُبِينِ الْمُشْكَلَاتِ مُظْهِرِ الْحَقَائِقِ الْمُفْجَمِ بِحُجَّتِهِ كُلِّ نَاطِقٍ مُحَرَسِ أَلْسِنَتِهِ أَهْلُ الْجِدَالِ - مُسَكِّنِ الشَّقَاقِ مَوْلَايَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ وَ بِالْإِمَامِ التَّقِيِّ وَ الْمُخْلِصِ الصَّفِيِّ وَ الثَّوْرِ الْأَحْمَدِيِّ وَ الثَّوْرِ الْأَنْوَرِ وَ الصِّيَاءِ

الْأَزْهَرِ مَوْلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَبِالْإِمَامِ الْمُتَنَزِّهِ وَالسَّيِّفِ الْمُتَنَزِّهِ مَوْلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرُّضَا وَبِالْإِمَامِ الْأَمَّاجِدِ وَالْبَابِ الْأَقْصَدِ وَ
الطَّرِيقِ الْأَرْشَدِ وَالْعَالِمِ الْمُؤَيَّدِ يَتَّبِعُ الْحَكَمَ وَمُضِيحِ الظُّلُمِ سَيِّدِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ الْهَادِي إِلَى الرَّشَادِ وَالْمُؤَقِّ بِالتَّائِيدِ وَالسَّدَادِ مَوْلَانَا
مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيِّ الْجَوَادِ وَبِالْإِمَامِ مِنْحَةِ الْجَبَّارِ وَالِدِ الْأَيْمَةِ الْأَطْهَارِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ الْمُؤَلَّدِ بِالْعَشِيرَةِ الَّذِي حَذَرَ بِمَوَاعِظِهِ وَأَنْذَرَ وَبِالْإِمَامِ
الْمُنَزَّهِ عَنِ الْمِائِثِ الْمُطَهَّرِ مِنَ الْمَظَالِمِ الْحَبْرِ الْعَالِمِ بِدَرِ الظُّلَامِ وَرَبِّعِ الْأَنَامِ النَّقِيِّ الطَّاهِرِ الزَّكِيِّ مَوْلَى أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ
الْعَشِيرَةِ كَرِيٍّ وَاتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْحَفِيفِ الْعَلِيمِ الَّذِي جَعَلْتَهُ عَلَى خَزَائِنِ الْمَارُضِ وَالْبَابِ الرَّحِيمِ الَّذِي مَلَكَتْهُ أَرْمَةُ الْبَسِيطِ وَالْقَبْضِ صَاحِبِ
النَّقِيَّةِ الْمَيْمُونَةِ وَقَاصِفِ الشَّجَرَةِ الْمَلْعُونَةِ مُكَلِّمِ النَّاسِ فِي الْمَهْدِ وَالدَّالِّ عَلَى مِنْهَاجِ الرَّشْدِ الْغَائِبِ عَنِ الْأَبْصَارِ الْحَاضِرِ فِي الْأَمْصَارِ
الْغَائِبِ عَنِ الْعُيُونِ الْحَاضِرِ فِي الْأَفْكَارِ بَقِيَّةُ الْأَخْيَارِ الْوَارِثِ لِذِي الْقَمَارِ الَّذِي يَظْهَرُ فِي بَيْتِ اللَّهِ ذِي الْأَسْتَارِ الْعَالِمِ الْمُطَهَّرِ مُحَمَّدَ بْنَ
الْحَسَنِ عَلَيْهِمُ أَفْضَلُ التَّحِيَّاتِ وَأَعْظَمُ الْبَرَكَاتِ وَأَتُمُّ الصَّلَوَاتِ اللَّهُمَّ فَهَوِّلَاءِ مَعِيَ إِلَى إِلَيْكَ فِي طَلِبَاتِي وَسَائِلِي فَصَلِّ عَلَيْهِمْ صَلَواتَكَ لَا
يَعْرِفُ سِوَاكَ مَقَادِيرَهَا وَلَا يَبْلُغُ كَثِيرُ الْخَلَائِقِ صَغِيرَهَا وَكُنْ لِي بِهِمْ عِنْدَ أَحْسَنِ ظَنِّي وَحَقِّ لِي بِمَقَادِيرِكَ تَهْنِئَةً تَتَمَنَّى إِلَهِي لَا رُكْنَ
لِي أَشَدُّ مِنْكَ فَاوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ وَلِمَا قَوْلِي أَسِيدٌ مِنْ دُعَائِكَ فَاسْتَضْهِرْكَ بِقَوْلٍ سَدِيدٍ وَلَا شَفِيعَ لِي إِلَيْكَ أَوْجَهَ مِنْ هَؤُلَاءِ
فَاتِيكَ بِشَفِيعٍ وَدِيدٍ فَهَلْ بَقِيَ يَا رَبِّ غَيْرُ أَنْ تُجِيبَ وَتَرْحَمَ مِنِّي الْبُكَاءَ وَالنَّحِيبَ يَا مَنْ لَا إِلَهَ سِوَاهُ يَا مَنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَا يَا
رَاحِمَ عِبْرَةٍ يَعْقُوبَ يَا كَاشِفَ ضُرِّ أَيُّوبَ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَانصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ وَافْتَحْ لِي وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ يَا ذَا الْقُوَّةِ
الْمَتِينِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ سرور و مولای ما رَضِی الدِّین رکن الاسلام و المسلمین أَبُو الْقَاسِمِ عَلِی بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ مُحَمَّدِ بْنِ
مُحَمَّدِ طَاوُوسِ عَلَوِی فاطمی - که خدای متعال در هر دو سرا به خواسته‌هایش رساناد و دشمنانش را شکست دهد - گوید: این
آخرین دعایی بود که در حال حاضر به ذهن آمد تا در «مُتَّحِجُ الدَّعَوَاتِ و منهج العنايات» ثبت شود و اگر می‌خواستیم چندین برابر
این مجموعه و همه‌ی آن چه را شناخته‌ایم بیاوریم. از مقصد دور می‌افتادیم؛ که گنجینه‌ی کتاب‌های ما در این زمان حاوی بیش از
۷۰ کتاب دعاست و ما تنها آن چه را با این کتاب مناسب بود آوردیم. امید که گشایش باب بین بنده و پروردگار پروردگاران باشد
و به سان توشه‌ای که ما و فرزندان و نزدیکانمان در گرفتاری‌ها بدان مراجعه کنیم. (اینک) هر که خواهد خداوند او را در زندگی و
پس از مرگ (از راز این نیازها) آگاه سازد، بگوید: اللَّهُمَّ اِنَّا قَدْ دَعَوْنَا فِيهِ عِبَادَكَ إِلَى الْوَفَادَةِ إِلَيْكَ وَالْحَضُورِ بَيْنَ يَدَيْكَ وَ طَلَبِ
حَاجَاتِهِمْ مِنْ جُودِكَ فَادْكُرْنِي جَلَّ جَلَالُكَ بِمَا أَنْتَ أَهْلُهُ عِنْدَ دَعَاءِ مَنْ يَدْعُو بِشَيْءٍ مِنْهُ مِنْ عِبِيدِكَ وَ وَفُودِكَ وَ أَوْصَلِ إِلَى ثَمَرِهِ هَذِهِ
الشَّجَرَةَ وَ أَنَا سَاكِنٌ حَيْثُ أَسْكَنْتَنِي مِنْ دِيَارِ مَرَا حَمِكَ وَ مَكَارِمِكَ النَّضْرَةِ. وَ وَفَّقْ مِنْ يَنْظُرُ فِي هَذِهِ الْأَسْرَارِ أَنْ يَخَافَكَ خَوْفَ الْأَبْرَارِ
وَ أَنْ يُؤْ دِيَ الْإِمَانَةِ فِيمَا يَقِفُ عَلَيْهِ وَ أَنْ يُكُونَ قَصْدَهُ الْعَمَلُ بِمَا تَهْدِيهِ إِلَيْهِ. مِنْ أَزْ أَيْنِ كِتَابِ، پيش نویسی - چنان که از مانده‌های آن
می‌داشتم - نداشتم؛ تنها دعاها را تعیین می‌کردم و باز نویس آنها را بنا به موقعیت می‌نوشت. اگر، کم یا زیاد، کاستی بدان‌ها راه
یافته است، شاید از روی این شتاب و تندى بوده است. سپاس خدای شکوه‌مند را که بندگان خویش به خواسته‌ی خود راه می‌برد و
لطف پیاپی و سعادت‌مندی می‌نماید و درود او بر بهترین بندگان خدا و خاندان پاک وی که خویشان و میوه‌های دل آن
حضرند باد! خدای ما را بس است و او شایسته‌ترین کارگزار و پذیرفتار و یاور است. عَلِی بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ
طَاوُوسِ گوید: باید دانست اجابت دعا را شرط‌هایی است که بخشی از آنها را در جزء نخست کتاب «مهمات» همراه با دلایل عقلی
و نقلی آوردیم. بنا بر این، درخواست و توجه به آن را سبک نباید شمرد تا پذیرش خواسته به تاخیر نیفتد و شیطان چنین ننمایاند که
خدای در وعده و امید تخلف فرموده است. در اینجا یاد آوری می‌کنم: دل‌کننده باید که به هنگام دعا و درخواست‌ها به خدای
بزرگ روی آورده باشد؛ همان گونه که به خواسته‌ای روی می‌کند؛ گو این که بیشتر خواسته‌ها در زندگی و مرگ زیان بار است.
دو دیگر آن باید دراز کردن دست (دعا) به سوی خداوند بزرگ بیشتر از دست بردن به سوی آب و خوراک باشد؛ چرا که دست
برداشتن به درگاه پروردگار پروردگارها و نعمت‌های فراوان سرای پاداش از هر چیز دیگر مهم‌تر است. پس جان و خرد را به
اندازه‌ی بزرگ داشت آن مورد توجه باید آماده داشت. اگر کسی خدای شکوه‌مند را چنین بزرگ و سترگ ندارد - به راستی،

خدا را! - چگونه با این سبک انکاری در رفتار و گفتار، امید قبول و پذیرش باید داشت؟! آیا دیده شده است که نافرمانی با گناه، به فرمان روای خویش نزدیک‌تر شود و خواهنده‌ای با سبک شماری مورد خواست، بدو نزدیک گردد؟! اکنون، با این دعا - که خدای بزرگ بر دل ما افکنده و او بالنده‌ی درون‌ها و دارنده‌ی بصیرت‌های ماست - گنجینه‌ی دعاها و اسرار نهان بوده‌ای را که برای این کتاب برگزیده‌ایم، به پایان می‌بریم: اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَدَأْتَ بِالْإِحْسَانِ قَبْلَ مَنْطِقِ اللِّسَانِ وَ فَتَحْتَ أَبْوَابَ الْأَمْالِ وَ تَفَضَّلْتَ بِالْأَنْوَالِ قَبْلَ السُّؤَالِ وَ دَلَلْتَ عَلَى عَفْوِكَ ذَوَى الْأَلْبَابِ وَ أَذْنْتَ لَهُمْ فِي مُحْكَمِ الْكِتَابِ بِالْخُطَابِ ثُمَّ أَمَرْتَهُمْ بِالْدُّعَاءِ وَ وَعَدْتَهُمْ بِتُجِجِ الطُّلَابِ وَ هَيَّئْ لَهُمْ أَنْ يَسْأَلُوكَ وَ تَقْتُلَهُمْ عَنِ الْجَوَابِ وَ هَا أَنَا ذَا أَمْتِثُلُ مُقَدَّسَ مَرَاتِبِكَ فِي التَّعَرُّضِ لِمَا وَعَدْتَ مِنْ مَرَامِكَ وَاثِقًا بِشَهَادَةِ الْعُقُولِ أَنَّ الْكَرِيمَ الْجَوَادَ إِذَا أَذِنَ فِي السُّؤَالِ وَ وَعَدَ بِالْقَبُولِ فَإِنَّهُ يُنْزِلُهُ كَمَالَهُ عَنِ التَّوَقُّفِ فِي الْمَسْئُولِ بِهِ وَ هُوَ قَادِرٌ عَلَى بُلُوغِ الْمَأْمُولِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِكُلِّ مَا أَمْلَكَ بِهَ آمِلٌ وَ سَأَلْتُكَ بِهَ سَائِلٌ بَلَّغْتُهُ آمَالَهُ وَ أَوْجَبْتَ سُؤَالَ وَ بِكُلِّ مَا يُؤْمَلُكَ بِهَ آمِلٌ وَ يَسْأَلُكَ بِهَ سَائِلٌ تَبْلُغُهُ آمَالَهُ وَ تُجِيبُ سُؤَالَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي اقْتَضَتْ الْإِبْتِدَاءَ بِالْأَنْوَالِ قَبْلَ السُّؤَالِ وَ بَعْدَ السُّؤَالِ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَنْكَرْتَ بِهَا الْآيِسِينَ فَقُلْتُ عَلَى لِسَانِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ فِيمَا تَضَمَّنَهُ الْقُرْآنُ الْمُصُونُ - وَ لَا تَيَاسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَيَاسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَنْكَرْتَ بِهَا عَلَى الْقَانِطِينَ فَقُلْتُ جَلَّالُكَ وَ مَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَخْرَجْتَ بِهَا عُقُوبَةَ الْكَافِرِينَ وَ الْمُشْرِكِينَ وَ الْمُتَمَرِّدِينَ وَ الْمُتَشَرِّدِينَ وَ الْمُنَافِقِينَ وَ الْفَاسِقِينَ وَ الْآبِقِينَ وَ أَهْلَهُمْ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي ابْتَدَأْتَ بِهَا سَحْرَةَ فِرْعَوْنَ وَ مَا عَرَفُوكَ وَ لَا طَلَبُوكَ وَ لَا تَعَرَّضُوا لِرَحْمَتِكَ وَ لَا تَعَرَّضُوا لِإِجَابَتِكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي ابْتَدَأْتَ بِهَا أُمَمَ الْأَنْبِيَاءِ وَ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ قَدْ كَانُوا عَلَى عَظِيمٍ مِنَ الْكُفْرِ وَ الطُّغْيَانِ وَ الْعِصْيَانِ وَ اسْتِحْقَاقِ الْعَذَابِ وَ الْهَوَانِ فَابْتَدَأْتُهُمْ فِي حَالِ غَضَبِكَ عَلَيْهِمْ بِمَا لَمْ يَكُنْ فِي حِسَابِهِمْ مِنْ إِحْسَانِكَ إِلَيْهِمْ - وَ بَعَثْتَ لَهُمْ رَسُولًا يَهْدِيهِمْ إِلَيْكَ وَ يَدُلُّوهُمْ عَلَيْكَ وَ يَحْمِلُونَ سَفَهَهُمْ وَ جَنَائِبَهُمْ حَتَّى اسْتَنْقَذُوا مِنْهُمْ خَلْقًا كَثِيرًا مِنْ ضَلَالَاتِهِمْ وَ شَرَفُوهُمْ بِهَدَايَاتِهِمْ وَ أَظْفَرُوهُمْ بِسَعَادَاتِهِمْ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَحْبَبْتَ بِهَا قَوْمَ إِدْرِيسَ وَ قَوْمَ يُونُسَ وَ مَنْ كَانَ عَلَى نَحْوِ سُوءِ أَعْمَالِهِمْ وَ قَدْ غَضَبْتَ عَلَيْهِمْ أَنْبِيَائَهُمْ وَ تَوَعَّدُوهُمْ بِمَا يَسْتَحِقُّونَهُ مِنْ نَكَالِهِمْ وَ أَشْرَفُوا عَلَى الْهَلَاكِ وَ عَجَزُوا عَنِ الْاسْتِذْرَاكِ فَرَحِمْتَ شُكْرَاهُمْ وَ كَشَفْتَ بُلُوَاهُمْ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي جَمَعْتَ بِهَا شَمْلَ يُوسُفَ وَ يَعْقُوبَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي كَشَفْتَ بِهَا كُرْبَاتِ أَيُّوبَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي خَلَصْتَ بِهَا يُونُسَ بْنِ مَتَّى مِنْ بَطْنِ حُوتِهِ وَ يَمَّةَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي جَمَعْتَ بِهَا شَمْلَ مُوسَى بِأُمِّهِ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي نَصَرْتَ بِهَا عِيسَى عَلَى قَوْمِهِ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي نَصَرْتَ بِهَا مُحَمَّدًا وَ عَلِيًّا عَلَى أَخْرَابِ الْكُفَّارِ وَ وَقَيْتَهُمَا مِنَ الْأَخْطَارِ وَ جَعَلْتَهُمَا عِلْمًا لَكَ إِلَى دَارِ الْقَرَارِ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي ذَكَرْتَنِي بِهَا فِي الْأَوَّلِ وَ لَمْ أَكُ شَيْئًا مَذْكُورًا وَ أَخَّرَجْتَنِي إِلَى الْوُجُودِ مِنْ بَابِ الْجُودِ وَ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّي أَعْصِيكَ فِيمَا لَا يَزَالُ صَاحِبًا وَ كَبِيرًا ظَاهِرًا وَ مَسْتُورًا وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي نَفَلْتَنِي بِهَا مِنْ ظُهُورِ الْآيَاءِ إِلَى بَطُونِ الْأُمَمَاتِ مِنْ لَمَدَنِ آدَمَ إِلَى هَيْدَةِ الْغَايَاتِ وَ وَقَيْتَنِي وَ سَلَفِي مِمَّا جَزَى عَلَى الْإِمَامِ الْهَالِكَةِ مِنَ الْهَلَكَاتِ وَ النِّكَيَاتِ وَ الْعُقُوبَاتِ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي دَلَلْتَنِي بِهَا عَلَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي شَرَفْتَنِي بِهَا بِالْمَعْرِفَةِ بِكَ وَ الْخِدْمَةِ لَكَ وَ الْعِبَادَةِ لَدَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَطْلَقْتَ بِهَا لِسَانِي بِالنِّسَاءِ عَلَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي حَلَمْتُ بِهَا عَنِّي عِنْدَ جُزْأَتِي عَلَيْكَ وَ سُوءِ أَدَبِي بَيْنَ يَدَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي عَلَقْتُ آمَالِي فِيهَا بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَعْتَنِي بِهَا بِالْوَفَادَةِ عَلَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَذَكَرْتَنِي بِهَا جُزْأَتِي عَلَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي رَفَعْتُ بِهَا يَدِي إِلَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي عَرَفْتَنِي بِهَا شَرَفِ الْإِلْحَاحِ عَلَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي وَصَلْتُ إِلَى إِبْلِيسَ وَ فِرْعَوْنَ وَ مَنْ عَلِمْتُ أَنَّهُ مُصَرَّرٌ عَلَى مَا يُسِيْخُطُّكَ عَلَيْهِ إِلَى أَنْ يَحْضُرَ فِي الْقِيَامَةِ بَيْنَ يَدَيْكَ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَذَكَرْتُ بِهَا إِبْلِيسَ فِي السَّاعَةِ الَّتِي بَسِطَ بِهَا كَفَّ سُؤَالِهِ وَ قَصَدَكَ بِآمَالِهِ فِي حَالِ غَضَبِكَ عَلَيْهِ وَ بُعِيدِهِ مِنْكَ وَ إِغْرَاضِكَ عَنْهُ وَ إِغْرَاضِهِ عَنْكَ وَ قَالَ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُنْظَرِينَ قَوْسِ مَعْنَى رَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ قُلْتُ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ وَ فَرَّجْتَ مَا كَانَ يُحَازِرُ الْإِسْتِصَالَ مِنَ الْهُمُومِ وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَنْتَ أَضِلُّهَا وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي أَنْتَ أَهْلُهَا وَ بِالْمَرَامِ وَ الْمَكَارِمِ الَّتِي لَا يَعْلَمُ غَيْرُكَ

[illegible]

فِينَا وَصِيَّتُكَ وَ وَصِيَّةُ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَ عَثَرَتِ الطَّاهِرِينَ وَ أَحْفَظْنَا بِمَا حَفِظْتَ بِهِ كَثْرَ أَصْحَابِ الْجِدَارِ لِأَجْلِ مَنْ حَفِظْتَهُ بِهِ مِنْ سَلَفِهِمُ الصَّالِحِينَ فَقَدْ عَرَضْنَا حَاجَتَنَا عَلَى أَبَوَائِكَ بِبَيْدِ بَوَائِكَ وَ نَحْنُ الضُّعَفَاءُ الْمُتَرَقِّبُونَ لِمَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنْ جَوَائِكَ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَ أَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا أَنْتَ أَهْلُهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ پدید آورنده‌ی این کتاب، مُهْجُ الدَّعَوَات و منهج العنايات، علی بن موسی ابن جعفر بن مُحَمَّد بن مُحَمَّد طاووس گوید: من به آن کس که هیچ گناهی بزرگ‌تر از آن نیست که او ببخشد و هیچ زشتی که بپوشاند و هیچ لغزشی که در گذرد و هیچ سختی که دور و نابود سازد - با همه‌ی وسایل نجات بخشی که یاد کرده‌ام - توسل می‌جویم که خواسته‌هایم را بر آورد و زبان حال مرا چونان کسی قرار دهد که به نجوا از او طلب می‌کند؛ تا جودش پیوسته است و جودش پایدار. هم او را سپاس می‌گزاریم؛ چندان که شایسته‌ی آن باشد و بر سالار بندگان حضرت مُحَمَّد بن عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ و خاندان وی - که به مرزهای او رهنمونند - درود می‌فرستیم.

بخش پایانی کتاب مُهْجُ الدَّعَوَات و منهج العنايات

فصل نخست: اوقات بسیاری که برای دعا مناسب است از زمان‌های مناسب دعا که برای ما روایت کرده‌اند هنگام ظهر است و هنگام اذان و نخستین ساعت ظهر روز جمعه و واپسین ساعت آن روز و یک سوم آخر هر شب و سراسر شب جمعه و هنگام بارش باران و بعد از نمازهای واجب و در سجده‌ی بعد از نماز مغرب و هنگام فروتنی دل و هنگام خالصانه اشک ریختن و زمانی که به اندازه‌ی سایه‌ی یک نیزه به نیم روز، در هر روز، باقی مانده باشد. فصل دوم: ماه‌های عربی توصیه شده برای دعا بر دشمنان از جمله‌ی این ماه‌ها، ماه‌های حرام است؛ ذیقعد، ذی حجه، محرم و ماه رجب. از روایتی در کتابی که اثر مُحَمَّد بن حبيب است و آن را خلاصه کرده‌ایم چنین بر می‌آید که سزاوارترین به اجابت ذیقعد و رجب است. این نکته را در روایات بسیاری یافتیم که هم در جاهلیت چنین بوده است و هم در اسلام. فصل سوم: درمان با باران نَيْسَان و دعا در ماه حَزْرِيَّان (۸۱۹) درمان با باران ماه نَيْسَان: در کتاب زَادُ الْعَابِدِينَ اثر حُسَيْن بن أَبِي الْحَسَنِ بنِ خَلْفِ کَاشَعَرِي ملقب به فَضْل چنین می‌یابیم: حدیث نَيْسَان: (راوی) گوید: پدرم أَبُو الْفَتْوح که خدایش پیامرزد - أَبُو بَكْرٍ مُحَمَّد بنِ عَبْدِ اللَّهِ خَشَانِي بلخی - أَبُو نَصِيرٍ مُحَمَّد بنِ أَحْمَد بنِ مُحَمَّد باب حریری - أَبُو نَصِيرٍ عَبْدِ اللَّهِ بنِ عَبَّاس مَذْکَر بلخی - أَحْمَد بنِ احید (اجید؟) - عِيسَى بنِ هَارُون - مُحَمَّد بنِ جَعْفَر (بنِ أَبِي کثیر؟) - نافع - عَبْدِ اللَّهِ بنِ عُمَر: نشسته بودیم که رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ وارد شد و بر ما سلام فرمود. پاسخ دادیم. فرمود: «آیا می‌خواهید دعایی به شما بیاموزم که جَبْرِئِل عَلَيْهِ السَّلَام به من آموخت و با آن از داروی پزشکان بی‌نیازم؟» عَلَی عَلَيْهِ السَّلَام و سَلَامان و دیگران که رحمت خدا بر ایشان باد گفتند: «آن دارو چیست؟» رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ به عَلَی عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «در ماه نَيْسَان، آب باران را جمع می‌کنی و ۷۰ بار سوره‌ی حمد و ۷۰ آیه‌ی الْکُرْسِی و ۷۰ سوره‌ی توحید و ۷۰ سوره‌ی فُلُق و ۷۰ سوره‌ی ناس و ۷۰ سوره‌ی کافرون بر آن می‌خوانی و ۷ روز پی در پی، صبح و شام از آن می‌آشامی. سوگند به آن که مرا به حقیقت به پیامبری فرستاد، جَبْرِئِل عَلَيْهِ السَّلَام گفت: خداوند از کسی که این آب را بیاشامد، هر درد بدنی را دور می‌سازد و وی را عافیت می‌دهد و (درد را) از رگ و استخوان و همه‌ی اعضای بدنش بیرون می‌کشد و آن (بیماری رقم خورده) را در لوح محفوظ، از او می‌زداید. سوگند به آن که مرا به حقیقت نبوت داد، اگر دارای فرزند نباشد و آرزوی آن را در دل داشته باشد، با خوردن این آب فرزند دار می‌شود. اگر زنی نازا از این آب بیاشامد، خداوند فرزندش خواهد داد و اگر مرد عقیم باشد، با آشامیدن این آب، خداوند مشکل را از او دور می‌سازد و نقص او برطرف می‌شود و توانایی مردانگی خود را باز می‌یابد. اگر زن بخواهد پسر بزاید، پسر خواهد آورد و اگر دختر، دختر. آیه‌ی قرآن گواه این است که «او به هر که بخواهد، دختر می‌دهد و به هر که بخواهد، پسر یا دختران و پسران را (توانایی) ازدواج می‌دهد یا سترون می‌دارد.» (۸۲۰) اگر کسی سر درد داشته باشد، با آشامیدن این آب، به یاری خدا، بهبود می‌یابد. اگر کسی چشم درد داشت، از این آب در چشمش بچکانند و نیز از آن بیاشامد و هم بدان چشمانش را شستشو دهد، به

یاری خدا، خوب خواهد شد. نیز این آب ریشه‌ی دندان‌ها را محکم می‌کند و دهان را خوش بو می‌سازد و ریشه‌ی دندان لعاب ترشح نمی‌کند و بلغم را دور می‌سازد. با خوردن و آشامیدن، معده (ی خورنده) سنگین نمی‌گردد و به زکام و دندان درد مبتلا نمی‌شود و نه به درد معده و انگل و قَوْلَج. نه به (درمان) حجامت نیازمند می‌شود و نه به (زخم) ناسور دچار می‌شود و نه به خارش می‌افتد و نه مبتلای آبله و جنون و جذام و پیسی و خون ریزی بینی و قلس (۸۲۱). نه نابینا می‌شود و نه گنگ و لال و بی‌زبان. نه زمین گیر می‌شود و نه دچار آب سیاه چشم و نه بیماری ای می‌گیرد که نتواند روزه بدارد و نماز بگذارد. نه گرفتار وسواس می‌شود و نه جن و نه شَیْطَان. «پیامبر خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمودند: «جَبْرِئِل گفت: اگر کسی که همه‌ی بیماری‌هایی که مردمان دچار می‌شوند داشته باشد و این آب را بیاشامد، همه‌ی دردها از او دور می‌شود. پرسیدم: جَبْرِئِل آیا جز این دردها به درمان دیگری می‌آید؟ گفت: سوگند به آن که تو را به حق پیامبر داشت، هر که این آیات را بر این آب بخواند، خدای - تَعَالٰی - جانش را از نور و روشنایی سرشار می‌کند و به دل وی الهام می‌افکند و حکمت را بر زبانش جاری می‌دارد و دلش را از بینش و روشن بینی پر می‌سازد؛ چنان که به هیچ بنده‌ای چون آن را نداده باشد و بر او هزار آمرزش و هزار رحمت می‌فرستد و صفات نیرنگ و فریب و رشک و رزی و ستم و خود بزرگ بینی و آزمندی و خشم و دشمنی و کین توزی و سخن چینی و (نیز) نکوهیدن مردمان را از دل او دور می‌سازد. (باری)، این (دعا) درمان هر دردی است.» در روایت دیگری از پیامبر اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم، به آن چه بر آب نَیْسَان باید خواند این نیز افزوده شده است: ۷۰ سوره‌ی قدر، ۷۰ الله اکبر، ۷۰ لَمَّا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ و ۷۰ صلوات. اکنون حدیث خَزِرَان: در جزء پنجم کتاب عَبْدَ اللّٰهِ بْنِ حَمَّادِ انصاری از امام صادق روایت شده است که نزد آن حضرت از خَزِرَان سخن رفت. فرمود: «خَزِرَان ماهی است که در آن مُوسَى عَلَیْهِ السَّلَام بر بَنی إِسْرَآئِیل نفرین کرد. در پی آن، در یک شبانه روز ۳۰۰۰۰۰ تن از ایشان هلاک شدند.» تذکر: این نفرین از آن رو بود که به سوی نیرنگ بلعم بن باعورا و دیگر آفت‌ها کشیده شدند. در حدیث دیگری از کتاب عَبْدَ اللّٰهِ بْنِ حَمَّادِ انصاری است که امام جَعْفَرِ صَادِق عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «خداوند ماه‌ها را آفرید و خَزِرَان را. در این ماه، مرگ‌ها را نزدیک هم رقم زده است.» فصل چهارم: زمان‌های سالانه‌ی اجابت دعا از جمله‌ی این وقت‌ها، شب‌های سه گانه‌ی قدر است؛ به ویژه آن که کسی شب قدر را (از میان آن سه) بشناسد و گر نه، شب بیست و سوم ماه رمضان برای دعا و اجابت مناسب‌تر است. نیز روزهای این سه شب است و نیز روز میلاد نبی گرامی صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم و شب و روز مبعث خجسته‌ی آن حضرت و نیز روز و شب عرفه؛ به ویژه اگر (دعا کننده) در عرفات یا در حرم حضرت سَیِّدِ الشَّهَدَاء عَلَیْهِ السَّلَام باشد. هم چنین شب و روز عیدهای سه گانه؛ غدیر، فطر، قربان و نیز شب اول رجب و در یک روایت، همه‌ی شب‌ها و روز پانزدهم آن و شب نیمه‌ی شعبان و دیگر زمان‌هایی که در کتاب «مُهِمَّاتٍ فِی صِلَاحِ الْمُتَعَبِّدِ وَ تَتِمَّاتٍ لِّمُضِیَّاحِ الْمُتَهَجِّدِ» آورده‌ایم. فصل پنجم: ویژگی‌های دعا کننده برخی از اینها را در کتاب یاد شده (مهمات) ... به نقل روایات و اخبار آورده‌ایم و در اینجا نکته‌ای را ذکر می‌کنیم. اگر دعا گو بخواهد به گونه‌ی دیگر یک رغبتمند دعا کند، دو دستش را هنگام دعا باز کند و اگر بخواهد به گونه‌ی ترسان دعا کند، کف دست‌ها را به سوی زمین و پشت آنها را به طرف آسمان نگاه دارد و اگر بخواهد نیازمندانه دعا کند، با گرفتن کف دست به سوی بالا- انگشتان را به چپ و راست حرکت دهد و اگر بخواهد مویه کنان دعا کند، گاه انگشت را بالا بگیرد و گاه پایین و این با ریزش اشک است و اگر بخواهد زار و نالان دعا کند، کف دست را برابر رو بگیرد و اگر بخواهد مستمندانه دعا کند، دو دست را بر زانو نهد. باید که با سپاس و ستایش خدای متعال و بزرگ بیاغزد و با درود بر مُحَمَّد و آل مُحَمَّد صَلَّوْاْتُ اللّٰهُ عَلَیْهِمْ. پس از آن گاه حاجت خود را بخواهد و این که بداند دعای پنهان بهتر است از دعای آشکارا و این که دلش بی‌خبر و سرگرم و بیهوده نباشد و این که خوراک و پوشاکش حرام نباشد و حرام نخورده باشد و این که حق بندگان بر گردن نداشته باشد و این که عذر آور ستم ستمگری نباشد و این که زورگو نباشد و این که گاه دعا پارسا باشد و نیت راست داشته باشد و این که برای دفع ستمی دعا نکند که خود مانند آن را به دیگری روا داشته باشد و این که پس از دعا از گناهان دوری کند

تا حاجتش بر آورده شود و این که گاه دعا باز آمده و برگشته و شایسته و راست گو باشد و این که برای بریدن از خویشاوندی دعا نکند و این که به زیان دوستی دعا نکند که روایت است که پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم از خداوند خواسته است تا چنین دعایی را نپذیرد. دیگر این که بر اهل عراق نفرین نکند که در جزء نخست کتاب التَّجْمَلِ درباره‌ی مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدِ بْنِ حَاتِمِ این روایت آمده است که خداوند متعال به إِبرَاهِیمَ عَلَیْهِ السَّلَام وحی فرمود: «بر اهل عراق نفرین مکن» و سبب آن در حدیث آمده است. دیگر این که اگر به پذیرش دعای خود نیازمند است، خوراکش را از حرام و شبهه‌ناک پاک سازد و این که انگشتی فیروزه به دست داشته باشد که از امام صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام روایت است: «پیامبر اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمودند: خداوند سبحان می‌فرماید: من شرم دارم که دست به دعا بر آمده‌ای را نومید بر گردانم که انگشتی فیروزه به انگشت داشته باشد.» دیگر این که انگشتی عقیق به دست داشته باشد که از امام صَادِقِ عَلَیْهِ السَّلَام به ما رسیده است که فرمود: «هیچ دست به آسمان بر آمده‌ای را چونان آن که انگشتی عقیق داشته باشد دوست نمی‌دارم.» سرور ما برترین جهانیان دانشمند بزرگ سترگ گرامی کرامند توانا و شخصیت برجسته‌ی گران سنگ، یگانه‌ی روزگار و چهره‌ی بی‌مانند زمان، نقیب نقیبان و میراث دار پیامبران، نمونه‌ی پیشینیان شایسته و نژاده، پسندیده‌ی آیین، پایه اسلام، ستون مردمان و ارج خاندان، جمال خانواده (ی نبوی) أَبُو الْقَاسِمِ عَلِیِّ بْنِ مُوسَی بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ طَاوُوسِ عَلَوِی فاطمی - که خدای ارزشش را گرامی تر دارد و یادش را به دل‌ها و زبان‌ها الهام فرماید - می‌فرماید: امید است که با شرط و صفاتی که آوردیم، به بیش از آن نیازی نباشد. این بود آن چه می‌خواستیم در «مَهْجُ الدَّعَوَاتِ وَ مِنْهَجِ الْعِنَايَاتِ» بیاوریم. سپاس تنها از آن خداست؛ در آغاز و پایان و آشکار و نهان و درود بر پیشوایان پیامبر گرامی و خاندان پاک و پاکیزه‌ی حضرتش!

گلچینی از نیایش‌های گزیده ترجمه‌ی المجتبی من الدعاء الْمُجْتَبِی

به نام خداوند بخشاننده‌ی مهربان سرور فرخنده پی فقید ما، ارج دودمان پیامبر، نقیب پاکیزه‌ی بزرگ، یکتای روزگار و بی‌مانند زمان، بنده‌ی پارسا، دارای ارزش‌های انبوه فاطمی - که خدای روانش را پاکی دهد و خاک و تربتش را با رحمت بیامیزد - گوید: خداوند بزرگ را می‌ستایم - هر اندازه که خود بدان مرا راه برد و نیرو دهد و گواه هستم که جز خدای پرستیده‌ای نیست؛ آن سان که این گواهی مرا بدو نزدیک سازد و در دنیا به هنگام نزد او رسیدن ایمنی بخشد. نیز گواهی می‌دهم که پیامبر خدا، نیای من، بنده و فرستاده‌ی اوست و گرامی‌ترین آفریدگان نزد وی و هم در جانشینی او و پاس داشتن و رساندن (آیین او) - با پیوستی که بدو دارد - شایسته‌ترین. باری، من دعا‌هایی دلنشین و ارزشمند یافتم و (پس از گرد آوری) آنها را «المجتبی من الدعاء الْمُجْتَبِی» (برداشت شده‌ی دعا‌های) گزیده می‌نامم. در آغاز، بخشی از جلد ۴ کتاب «دَفْعُ الْهَمِّ وَالْأَحْزَانِ وَقَمْعُ الْغَمِّ وَالْإِشْجَانِ» تالیف أَحْمَدِ بْنِ دَاوُودِ نُعْمَانِی می‌آورم: ۱ - گوید: (۸۲۲) مردی از هم سایه‌ی مزاحمش، به حضرت امام حَسَنِ مُجْتَبِی عَلَیْهِ السَّلَام شکایت برد. امام عَلَیْهِ السَّلَام فرمود: «آن گاه که نماز مغرب گزاردی، دو رکعت بیاور و بخوان: يَا شَدِيدَ الْمَحَالِ يَا عَزِيزُ أَذَلَّتْ بِعِزَّتِكَ جَمِيعَ خَلْقِكَ (۸۲۳)، اَكْفِنِي شَرَّ فُلَانٍ بِمَا شِئْتَ مرد چنین کرد. نیمه شب فریادی شنید. گفتند: فلان امشب مرد! ۲ - نیز همان کتاب از جابر بْنِ عَبْدِ اللَّهِ آورد که: پیامبر صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم روز دوشنبه و سه شنبه برای پیروزی بر أَخْزَاب (گروه‌ها و قبایل هم دست در جنگ خَنْدَق) دعا فرمود. روز چهارشنبه بین نماز ظهر و عصر، دعا اجابت شد و شادی در چهره‌ی حضرتش خوانده می‌شد. جابر گوید: در هیچ مشکل بزرگی در آن ساعت (به خداوند) روی نکردم مگر آن که اجابت را دانستم. ۳ - هم از اوست که: رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمود: «هر که حاجتی داشت، به هنگام نماز عشا درخواست کند. این (نماز عشا) را به هیچ امتی پیش از شما نداده‌اند.» ۴ - ایضاً در کتاب یاد شده است که: اگر پیامبر اکرم صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم گرفتاری و مشکلی می‌یافتند یا آزاری از مشرکان می‌دیدند، پنجه‌ی دست خویش را می‌بستند و می‌فرمودند: «تنگ شو تا گشوده گردی.» آن گاه روی به قبله و

دست به سوی آسمان می‌خواندند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ اياک نعبد و اياک نستعين، اللَّهُمَّ کف باءس الدّین کفروا، فانک اشد باءسا و اشد تنکیلا. به خدا سوگند، پیش از دست گشودن، گشایش شده بود. در روایت دیگر: دستان مبارک را پایین نمی‌آوردند جز این که یاری فرود آمده بود. ۵ - نیز از هموست: اگر از نیرومندی یا دیگری ترس داشتی، بخوان: حَسْبِيَ اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. (هر که چنین خواند،) در چهره‌اش (غبار) غم و ذلتی نخواهی دید. ۶ - نیز از هموست، اگر نزد حاکمی رفتی از وی بیم داشتی، رویا روی او چند بار بخوان: اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي، اللَّهُ رَبِّي اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا. گزند نخواهی دید. ۷ - نیز از هموست: از تجربه شده‌هاست که در دیدار حاکم، رو در روی وی خوانده شود: أَطْفَأْتَ غَضَبَكَ - یا فلان - بَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. ۸ - نیز از هموست: توبه (بِنِ كَيْسِيَّان) عنبری گوید: يُوسُفُ بْنُ عُمَرَ (بِنِ مُحَمَّد ثَقَفِي، والی ستمگر عراق) مرا به کاری واداشت. گریختم وقتی باز گشتم، مرا به زندان افکند؛ آن قدر که همه‌ی موهای سرم سپید شد. در خواب کسی را دیدم که تن پوش‌های سپیدی به بر داشت. فرمود: توبه! زندانت را طول دادند؟ گفتم: آری. فرمود: سه بار بگو: أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ این دعایی است آزموده و بدون شک. در سختی‌ها و زندان‌ها خوانده می‌شود و با گشایش همراه است. وقتی بیدار شدم، آن چه را گفته بود نوشتم. سپس وضو ساختم و چندان که خدا یاری فرمود نماز گزاردم. تا هنگام نماز صبح دعا می‌کردم. نگهبانم آمد و گفت: توبه‌ی عنبری کجاست؟ مرا با بند و زنجیر همراه برد و نزد او (یوسف بن عمر) وارد ساخت. من پیوسته این دعا را می‌خواندم. وقتی مرا دید، فرمان آزادی داد. توبه گوید: این دعا را در زندان به مردی آموختم. او گفت: هر گاه مرا برای زدن می‌بردند، آن را می‌خواندم؛ رهایم می‌ساختند. روزی مرا بردند تا بزنند. سعی کردم آن را به یاد آوردم؛ نمی‌شد. تا این که ۱۰۰ تازیانه‌ام زدند. آن گاه دعا به یادم آمد و خواندم؛ رهایم کردند. (۸۲۴) ۹ - نیز از هموست: اگر (این آیه) در رویارویی با دشمن گفته شود، زیان نمی‌تواند رساند: كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ. (۸۲۵) ۱۰ - هم از اوست: در بیم از سلطان خوانده می‌شود: وَيَجِيَّ اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمْ الشُّوْءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ. (۸۲۶) آسیب نخواهد رساند. ۱۱ - نیز از هموست: امیر مؤمنان صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فرمود: «اگر به کسی ستم کنند و ستمگر از ظلم خود دست برندارد، (ستم دیده) بر خود آب بریزد (۸۲۷) یا وضوی کاملی بسازد و دو رکعت بگزارد. سپس بخواند: اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانًا بَن فُلَانٍ ظَلَمَنِي وَاعْتَدَى عَلَيَّ وَنَصَبَ لِي وَآمَضَنِي وَارْمَضَنِي وَأَذَلَّنِي وَأَخْلَفَنِي اللَّهُمَّ فَكُلُّهُ إِلَى نَفْسِهِ وَهَيْدَ رُكْنَهُ وَعَجَلَ جَائِحَتَهُ وَاسْلُبْهُ نِعَمَتَكَ عِنْدَهُ وَأَقْطَعْ رِزْقَهُ وَأَبْزِ عُمُرَهُ وَأَمْحِ أَثَرَهُ وَسَلِّطْ عَلَيْهِ عِدُوَّهُ وَخُذْهُ مِنْ مَأْمَنِهِ كَمَا ظَلَمَنِي وَاعْتَدَى عَلَيَّ وَنَصَبَ لِي وَآمَضَ وَارْمَضَ وَأَذَلَ وَأَخْلَقَ. ستمگر مهلت نخواهد یافت.» ۱۲ - نیز از هموست: روایت است که هر که از کسی ستم دیده باشد، رو به قبله سه بار بخواند: اللَّهُمَّ اِنِّي أَسْتَعْدِيكَ عَلَى فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ فَأَعْدِنِي، فانک اشد باءسا و اشد تنکیلا. خدای - عَزَّ وَجَلَّ - داد او را خواهد ستاند. ۱۳ - نیز از هموست: از دعا‌های یعقوب و یوسف - که جبرئیل در چاه بدو آموخت - این بود: اللَّهُمَّ يَا لَطِيفًا فَوْقَ كُلِّ لَطِيفِ الطُّفِّ بِي فِي جَمِيعِ أَخْوَالِي كَمَا أَحِبُّ وَأَرْضَى فِي دُنْيَايَ وَآخِرَتِي. ۱۴ - نیز از هموست: مردی پیامبر را دید و در خواست کرد تا دعای گشایش بدو بیاموزند: فرمود: «بگو: يَا مَنْ لَا يُشِيتُخِيَا مِنْ مَسْأَلَتِهِ وَلَا يُزَجِّي الْعَفْوَ إِلَّا مِنْ قَبْلِهِ أَشْكُو إِلَيْكَ مَا لَا يَخْفَى عَلَيْكَ وَ أَسْأَلُكَ مَا لَمْ يَعْظُمْ عَلَيْكَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ. آن گاه هر چه می‌خواهی در خواست کن؛ خداوند عطا خواهد کرد.» عرض کرد: یا رسول الله، تنها من؟ فرمود: «هم تو و هم هر که بخواند. إِنَّ شَاءَ اللَّهُ.» ۱۵ - نیز از هموست: روایت است که هر که حاجتی داشت، چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه روزه بدارد؛ روز جمعه وضو بسازد و به مسجد رود و صدقه‌ای، کم یا زیاد از نان به پایین یا کمتر و بیشتر از آن، بدهد و پس از نماز جمعه بخواند: اللَّهُمَّ اِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الَّذِي لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ الَّذِي مَلَأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّذِي عَنَتْ لَهُ الْوُجُوهُ وَخَشَعَتْ لَهُ الْأَبْصَارُ وَوَجَلَتْ لَهُ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِهِ أَنْ تُصِلَنِي عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تُقْضِيَ حَاجَتِي فِي كَذَا وَ كَذَا. می‌گفت: (۸۲۸) این را به نادانان

میاموزید که (بی‌جا) دعا می‌کنند و اثر می‌بینند. برای گناه و قطع رحم (بریدن پیوند با خویشاوند) نیز این دعا را بخوانید. ۱۶ - نیز از هموست: روایت است که هر که وضویی نیکو بسازد و دو رکعت بگذارد و این دعا را بخواند، هر اندوه یا حاجتی داشته باشد، رفع خواهد شد: **يَا وَدُودُ يَا وَدُودُ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ يَا فَعَالًا لِمَا يُرِيدُ أَسْأَلُكَ بِعِزِّكَ الَّذِي لَا يُرَامُ وَمَلِكِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ وَتَوَكُّكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَكْفِينِي كَذَا وَكَذَا يَا مُغِيثُ أَعْنِي يَا مُغِيثُ أَعْنِي.** ۱۷ - نیز از هموست: اگر می‌خواهی که خداوند تو را از دید کسی که از او بیم داری دور بدارد و از او ایمن مانی، بخوان: **يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ يَاكَ نَعْبُدُ وَيَاكَ نَسْتَعِينُ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي تَجَلَّيْتَ بِهِ لِمُوسَى عَلَى الْجَبَلِ فَجَعَلْتَهُ دَكَّا وَخَرَّ مُوسَى صِعْقًا أَنْ تَطْمِسَ عَنِّي بَصِيرَ مَنْ أَخْشَاهُ وَتُمْسِكَ لِسَانَهُ وَتَخْتِمَ عَلَى قَلْبِهِ وَتَحْبِسَ يَدَهُ وَتُقْعِدَهُ مِنْ رِجْلِهِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.** ۱۸ - دعایی که صاحب تاریخ (۸۲۹) گوید: مسلمانان آن را خواندند و از دریایی که گذشتن از آن سخت بود گذشتند: **يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا كَرِيمُ يَا حَلِيمُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا حَيُّ يَا مُحْيِي الْمَوْتِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا رَبَّنَا.** ۱۹ - دعایی دیگر که صاحب تاریخ (۸۳۰) گوید: راهبی شنید که فرشتگان آن را برای مسلمانان - که در (ساحل) دریا می‌جنگیدند - می‌خوانند و مسلمان شد: **اللَّهُمَّ أَنْتَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ وَالَّذِي يُدْعَى الَّذِي لَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَالِدَائِمُ غَيْرُ الْغَائِلِ وَالْحَيُّ [الْقَيُّوْمُ] الَّذِي لَا يَمُوتُ وَخَالِقُ مَا يُرَى وَمَا لَا يُرَى وَكُلُّ يَوْمٍ أَنْتَ فِي شَأْنٍ وَعِلِمْتُ اللَّهُمَّ كُلَّ شَيْءٍ بِغَيْرِ تَعْلِيمٍ.** ۲۰ - در کتاب «بعض سیر الائمہ علیہم السلام» (۸۳۱) به سند آمده است که: یکی از سربازان اِشِیْحَاقِ بْنِ عِمْرَانَ، عَلِیِّ بْنِ حَسَنِ مَقْرِي را آزار می‌داد. (راوی) گوید: با خواندن دعا استیصال (ریشه کنی) بر او نفرین کردم. گفتیم: دعای استیصال چیست؟ گفت: این را خواندم: **اللَّهُمَّ غُمَّهُ بِالْشَّرِّ غَمًّا وَلُئِمَّهُ بِالْشَّرِّ لَمًّا وَطُمَّهُ بِالْشَّرِّ طَمًّا وَقُمَّهُ بِالْشَّرِّ قَمًّا وَأَطْرِفُهُ بِلَيْلَةٍ لَا أُخْتُ لَهَا وَسَاعِيَهُ لَا مَنْجِي لَهُ مِنْهَا.** (راوی) می‌افزاید: چند روز بعد، اِشِیْحَاقِ بْنِ عِمْرَانَ بر آن سپاهی خشم گرفت و فرمان داد او را گردن زدند. به عَلِیِّ بْنِ حَسَنِ مَقْرِي گفتم: سربازی که نفرینش کردی کشته شد. گفت: سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است! ۲۱ - در کتاب یاد شده، متن نفرین حضرت امام صادق علیه السلام بر داوود بن علی (۸۳۲) را - که به دعای حضرتش هلاک شد - یافتیم که ذکر سجده‌اش افزوده‌ای داشت. ذکر این بود: **يَا ذَا الْقُوَّةِ الْقَوِيَّةِ وَالْقُدَمِ الْأَزَلِيَّةِ وَيَا ذَا الْمِحَالِ الشَّدِيدِ وَالنَّصِيرِ الْعَتِيدِ وَيَا ذَا الْعِزَّةِ الَّتِي كُلُّ خَلْقٍ لَهَا ذَلِيلٌ خُذْ دَاوُدَ أَخَذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ وَأَفْجَأَهُ مُفَاجَأَةً مَلِيكَ مُنْتَصِرٍ** ناگهان شیونی از خانه‌ی داوود بن علی بلند شد و روشن شد که او مُرد. ۲۲ - دعایی از بَنِي إِسْرَائِيلَ؛ آن گاه که سپاهی انبوه از دشمن بدیشان یورش برد و این دعا را خواندند و در یک شب دشمنشان کشته شد: **اللَّهُمَّ أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَالْقَاهِرُ لِكُلِّ شَيْءٍ وَمَنْ إِلَيْهِ الْمُلْجَاؤُ فِي كُلِّ شَيْءٍ قَدْ سَمِعْتَ مَا قَدْ أَشْغَلَنَا هَذَا الْكَافِرُ السَّحَّارُ وَإِنْ كُنَّا قَلِيلِينَ فِي أَنْفُسِنَا فَبِكَ نَقْوَى فَقَوْنَا عَلَى الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَكَفْنَا الْعَدُوَّ الْمُبِينِ** این را از تاریخ کهن مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى خوارزمی نقل کردم که شاید آن را از زمان ملک مستعین نقل کرده باشد. ۲۳ - در کتاب «المعرب عین سیره ملک المغرب» خواندم که: عَقْبَةُ بْنُ غَامِرِ مَرْدِي مستجاب الدعوه و شایسته بود. او فرمانده سپاهی بود که در زمان عُثْمَانَ، آفریقا را فتح کرد و همو قِیْرَوَانَ را تسخیر کرد. در آنجا بیشه‌ای بود که درندگان در آن بودند و در آن ناحیه، جایی برای برپایی یک شهر، بهتر از آن بیشه نبود. تصمیم گرفت درختان را قطع کند و ساختمان بسازد. بدو گفتند: این درندگان جز با مقاومت آشیانه‌هایشان را ترک نمی‌کنند و ممکن است مسلمانی را بکشند. عَقْبَةُ گفت: دست نگه دارید. فردا - **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** - مشکل را حل می‌کنم. شب هنگام، کنار بیشه آمد و نماز خواند و دعا کرد. سحرگاه با صدای بلند گفت: سلام بر درندگان و حیوانات وحشی این بیشه زار! زمین از آن خداست؛ به هر بنده‌ای که بخواهد و می‌گذاردش. ما مسلمانان در این بیشه زار وارد خواهیم شد و آن را خواهیم ساخت. هر یک از حیوانات، به خواست خدا، باید آماده خروج باشد! صبحگاهان مردمان دیدند که درندگان دسته دسته و وحشیان تک تک با بچگانشان بیرون می‌روند تا این که هیچ یک نماندند! ۲۴ - در آمالی شیخ مفید (مجلس روز شنبه، ۸ رمضان ۴۰۷) (۸۳۳) روایت داریم که به سند از اِشِیْحَاقِ بْنِ فَضْلِ هاشمی روایت می‌کند که گفت: یکی از دعا‌های امیرالمومنین علیه السلام این بود: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُعَادِيَ لَكَ وَلِيًّا أَوْ أُوَالِيَ لَكَ عَدُوًّا أَوْ أَرْضِي لَكَ سَخَطًا أَبَدًا اللَّهُمَّ**

مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ فَصَلَّاتُنَا عَلَيْهِ وَمَنْ لَعَنْتَهُ فَلَعْنَتُنَا عَلَيْهِ اللَّهُمَّ مَنْ كَانَ فِي مَوْتِهِ فَرْجٌ لَنَا وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ فَأَرْحَمْنَا مِنْهُ وَابْدِلْنَا بِهِ مَنْ هُوَ خَيْرٌ لَنَا مِنْهُ حَتَّى تَرَيْنَا مِنْ عِلْمِ الْإِجَابَةِ مَا نَتَعَرَّفُهُ [مِنْكَ] فِي أَذْيَانِنَا وَمَعَايِشِنَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. ۲۵ - در «کتاب المستغثین» (۸۳۴) خلف بن عبدالملیک بن مسعود به سند آمده است که: مردی را به زندان می‌بردند. در راه دید که روی دیواری نوشته شده بود: يَا وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي وَ يَا صَاحِبِي فِي وَحْدَتِي وَ يَا عِدَّتِي فِي كُزْبَتِي او این دعا را چند بار خواند؛ آزادش کردند. وقتی دوباره نزد آن دیوار آمد، نوشته‌ای ندید! ۲۶ - نیز از این کتاب: دعای کسی که از روی تنگ دستی به خدمت سلطان در آمده بود و آن را خواند و خداوند بی‌نیازش ساخت: اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ الَّذِي تُكْرِمُ بِهِ مَنْ أَحْبَبْتَ مِنْ أَوْلِيَاءِكَ وَ تُلْهِمُهُ الرِّفْعَ مِنْ أَصْفِيَاءِكَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَأْتِنَا بِرِزْقٍ مِنْ لَدُنْكَ تَقْطَعُ بِهِ عِلْمَائِقِ السُّلْطَانِ مِنْ قُلُوبِنَا وَ قُلُوبِ أَصْحَابِنَا هَؤُلَاءِ عَنِ الشَّيْطَانِ فَأَنْتَ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ قَدِيمُ الْإِحْسَانِ يَا كَرِيمُ خداوند به دهش خود، ایشان (آن مرد و خانواده‌اش) را ثروت داد. ۲۷ - هم از آن کتاب: دعایی که گم شده‌ای از گوینده‌ی آن شنید و با آن، راه را یافت: بِسْمِ اللَّهِ ذِي الشَّانِ الْعَظِيمِ الْبَرْهَانِ الشَّدِيدِ السُّلْطَانِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ۲۸ - هم از آن کتاب: مردی ۱۰ سال اسیر بود. در خواب کسی را دید که این دعا را بدو آموخت. آن را خواند و خداوند متعال به نیروی چیره‌ی خویش نجاتش داد: تَحَصَّصْتُ بِالْحَيِّ الَّذِي لَمَّا يَمُوتُ وَ رَمِيَتْ كُلُّ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ بِلَمَّا حَوْلَ وَ لَمَّا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَ أَصْبَحْتُ فِي جِوَارِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُرَامُ وَ لَا يُسْتَبَاحُ وَ حَمَى اللَّهُ الْكَرِيمُ وَ ذِمَّتِهِ النَّبِيُّ لَا تُخْفَرُ وَ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَ اتَّخَذَتْهُ وِلِيًّا مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ ۲۹ - هم از آن کتاب: مردی زندانی بنی امیه شده بود. حضرت عیسیٰ علیه السلام را (در خواب) زیارت کرد. آن حضرت این جمله را بدو آموخت. (با خواندن آن) همان روز خداوند نجاتش داد: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْقَبِيضُ ۳۰ - هم از آن کتاب: دعایی که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم به فضه خدمت کار حضرت زهرا علیها السلام آموختند و به خواسته‌اش رسید: يَا وَاحِدًا لَيْسَ كَمِثْلِهِ أَحَدٌ تُمِيتُ كُلَّ أَحَدٍ وَ تُفْنِي كُلَّ أَحَدٍ وَ أَنْتَ وَاحِدٌ لَا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ. ۳۱ - هم از آن کتاب: دعایی که مولا حضرت مُجْتَبَىٰ عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند که اگر دوست ما غمی داشت، در اتاقی تنها این را بخواند: يَا كَهَيْعَصَ يَا نُورَ يَا قُدُّوسُ يَا خَيْرُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانُ (رَدَّدَهَا ثَلَاثًا) اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَحُلُّ بِهَا النَّعَمَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُغَيِّرُ النَّعَمَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَهْتِكُ الْعِصَمَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُنَزِّلُ الْبَلَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُدِيلُ الْأَعْدَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَقْطَعُ الرَّجَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَزُدُّ الدُّعَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُمَسِّكُ غَيْثَ السَّمَاءِ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُظْلِمُ الْهَوَاءَ وَ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَكْشِفُ الْغُطَاءَ آن گاه هر چه می‌خواهد درخواست کند. ۳۲ - نیز در «کتاب المُسْتَغِيثِينَ بِاللَّهِ جَلَّ جَلَّالُهُ» خواندم که مردی از انصار دچار دزدی شد که می‌خواست او را اسیر کند. از او اجازه خواست که چهار رکعت بگزارد. او را وا گذاشت. نماز خواند و به سجده رفت و چنین خواند: يَا وَدُودُ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ يَا فَعَالًا لِمَا يُرِيدُ أَسْأَلُكَ بِعِزَّتِكَ الَّتِي لَا تُرَامُ وَ مَلِكِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ وَ بُنُورِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ أَنْ تَكْفِنَنِي شَرَّ هَذَا اللَّصِّ يَا مُغِيثُ أَغْنِنِي. آن را سه بار تکرار کرد. ناگهان مردی با سلاح آشکار شد و دزد را کشت. سپس بدو گفت: من فرشته‌ای در آسمان چهارمینم. هر که مانند تو کند - اندوه زده باشد یا جز آن - خواسته‌اش بر آورده می‌شود. ۳۳ - همان کتاب از زید بن حارثه نقل می‌کند که دزدی می‌خواست او را بکشد. بدو گفت: فرصت بده دو رکعت به جا آورم. اجازه داد. بعد از نماز گفت: «يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ». دزد شنید که گوینده‌ای بدو می‌گوید: او را مکش! یک بار دیگر تکرار کرد؛ دوباره دزد همان صدا را شنید. وقتی بار سوم خدا را خواند، سواری با سلاحی که سرش آتش بود ظاهر شد و دزد را بدان کشت. آن گاه گفت: بار اول که گفتم: «يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»، در آسمان هفتم بودم. بار دوم، در آسمان فروردين بودم. بار سوم آمدم. ۳۴ - نیز از همان: دعایی برای هر حاجت که جبرئیل علیه السلام به پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم آموخت: يَا نُورَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ يَا قَيُّومَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ يَا عِمَادَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ [وَايَا بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ] وَ يَا زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ [وَايَا جَمَالَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ] وَ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ [وَايَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ] وَ يَا غَوْثَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَ مُتَّهَى رَغْبَةِ الْعَائِدِينَ وَ مُنْقَسَ عَنْ

الْمَكْرُوبِينَ وَ يَا مُرْجَّ عَنْ الْمُعْمُومِينَ وَ صِرِيخَ الْمُسْتَصْرِخِينَ وَ مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ وَ كَاشِفَ كُلِّ سُوءٍ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ ۳۵ - نیز از همان: دعای یعقوب برای فرزنداناش. (نویسنده‌ی کتاب یاد شده) به سند (از امام علیه السلام) آورده است که: حضرت یعقوب علیه السلام ۲۰ سال برای فرزنداناش دعا می‌کرد تا دعاهایی آموختند. یعقوب بدان دعا کرد. خداوند از ایشان در گذشت. جمله‌ها این بود: يَا رَحِمَاءَ الْمُؤْمِنِينَ لَمَا تَقْطَعُ رَجَائِي يَا غِيَاثَ الْمُؤْمِنِينَ أَغْنِنِي يَا مَانِعَ الْمُؤْمِنِينَ اَمْنَعْنِي يَا مُحِبَّ التَّوَّابِينَ ثُبِّ عَلَيْنَا. ۳۶ - نیز از همان: دعایی که فرشته‌ی مرگ به یعقوب علیه السلام آموخت. آن را خواند و پیراهن یوسف بدو رسید: يَا ذَا الْمَعْرُوفِ الَّذِي لَا يَنْقُطُ مَعْرُوفُهُ أَبَدًا وَلَا يُحْصِيهِ أَحَدٌ غَيْرُهُ ۳۷ - نیز از همان: دعای کسی که امانت یا توشه‌ی راهش ربوده شد و وقتی آن را خواند، خداوند بدو جای گزین داد و در جا آن را باز گرداند: يَا سَادَّ الْهَوَاءِ بِالسَّمَاءِ وَيَا حَابِسَ الْأَرْضِ عَلَى الْمَاءِ وَيَا وَاحِدًا قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَيَا وَاحِدًا بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ أَذْ عَنِّي أَمَاتِي (او بعد از دعا) شنید که گوینده‌ای گوید: این را بگیر و تاوان امانت خود را بده. ۳۸ - نیز از همان: دعایی که راوی آن گوید که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم آن را در خواب بدو آموخت. او نیز خواند و خداوند نجاتش داد: اللَّهُمَّ لِمَنْ أَدْعُو إِذَا لَمْ أَدْعُكَ فَيَجِبْنِي؟ اللَّهُمَّ إِلَى مَنْ أَتَضَرَّعُ إِذَا لَمْ أَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ فَيَرْحَمْنِي؟ اللَّهُمَّ إِلَى مَنْ أَسْتَعِيثُ إِذَا لَمْ أَسْتَعِيثُ بِكَ فَيَغِيثْنِي؟ او گوید: از خواب برخاستم و آن را خواندم. خداوند مرا گشایش داد. ۳۹ - نیز از همان: دعایی که زنی گوید که رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلهِ وَ سَلَّمَ آن را در خواب بدو فراداد: يَا مَنْ فَلَقَ الْبَحْرَ لِمُوسَى وَ نَجَّيْتَهُ وَ بَنَى إِسْرَائِيلَ مِنْ فِرْعَوْنَ أَسْأَلُكَ بِمَا فَلَقْتَ بِهِ الْبَحْرَ لِمُوسَى وَ نَجَّيْتَهُ وَ بَنَى إِسْرَائِيلَ مِنْ فِرْعَوْنَ لَمَّا نَجَّيْتَنِي مِنْ هَمِّي ۴۰ - نیز از همان: دعایی که سُلَيْمَانَ بر قفل (بسته) ای خواند و گشوده شد: اللَّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْتُ وَ بِفَضْلِكَ اسْتَعِيثْتُ وَ بِنِعْمَتِكَ أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ هَذِهِ ذُنُوبِي بَيْنَ يَدَيْكَ أَسْتَغْفِرُكَ مِنْهَا وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ ۴۱ - نیز از همان: دعایی که لیث بن سَعْدٍ از امام ششم حضرت صادق علیه السلام روایت می‌کند که در جا اثر کرد: «يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ» ... تا جایی که نفس یاری می‌کند. «يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ يَا رَحْمَانُ» ... تا جایی که نفس یاری می‌کند. «يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ» ... تا جایی که نفس یاری می‌کند. «يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ» ... تا جایی که نفس یاری می‌کند. سپس خواسته‌اش را یاد کرد و در حال فراهم شد. ۴۲ - نیز از همان: دعایی که (مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ بْنُ شَهَابٍ) زهری نقل می‌کند که در بیماری‌اش امام زین العابدین علیه السلام آن را برای وی خواندند و خواسته‌هایش بر آورده شد: اللَّهُمَّ إِنَّ بَنَ شَهَابٍ قَدْ فَرَعَ إِلَيَّ بِالْوَسِيلَةِ إِلَيْكَ بَابَائِي فِيهَا (فَأَسْأَلُكَ) بِالْإِخْلَاصِ مِنْ آبَائِي وَ أُمَّهَاتِي إِلَّا حُدَّتْ عَلَيْهِ بِمَا قَدْ أَمَلْتُ بِبَرَكَتِهِ دُعَائِي وَ اسْتَكْبَلَهُ مِنَ الرِّزْقِ وَ أَرْفَعُ لَهُ مِنَ الْقَدْرِ وَ غَيْرُهُ مَا يُصَيِّرُهُ كِفَاتًا لِمَا عَلَّمْتَهُ مِنَ الْعِلْمِ زهری گوید: سوگند به آن که جانم در دست اوست، بعد از این دعا، نه بیمار شدم و نه به تنگی و سختی افتادم. ۴۳ - رسیدن به هدف در نتیجه‌ی یک توکل خالصانه: مردی از صحابه این سخن خدا را شنید که: وَ فِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَ مَا تَوْعَدُونَ (۸۳۵) گفت: به خدا سوگند، پروردگارم را باور و بدو تکیه خواهم داشت. ناگاه در خانه‌اش شتری ایستاده با بار دید. آن را نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آورد و داستان را عرضه کرد. فرمود: «این شتر را با بار غذا جَبْرِئِلُ از کاروان فلان یهودی در راه شام برای تو آورد؛ چون سخن پروردگارت را باور کردی!» ۴۴ - باز هم به هدف رسیدن در نتیجه‌ی یک توکل خالصانه: شقیق (بنِ اِبْرَاهِيمَ بلخی) چنین باز گو می‌کند که گرفتار شده بود. به یاد آورد که امام صادق علیه السلام فرموده بود: «هر که به مخلوقی نیازی دارد، نخست آن را از خدا بخواهد.» او خود گوید: وارد مسجد شدم و دو رکعت گزاردم. برای تشهد نشستم. خواب مرا ربود. در خواب دیدم که به من گفتند: شقیق! مردم را به خدا می‌خوانی و خود از یادش می‌بری؟! بیدار شدم. در مسجد ماندم تا نماز عشا را خواندم. او سپس به خانه‌اش رفت و دید یکی از دوستانش آمده و نیازش را بر آورده است. ۴۵ - نیز از همان: دعا و کرامت اِبْرَاهِيمَ اُدْهَم: يَا رَبِّ قَدْ عَلِمْتَ مَا كَانَ مِنِّي وَ ذَلِكَ لِجَهْلِي وَ خَطِيئَتِي فَإِنْ عَافَيْتَنِي عَلَيْهِ فَأَنَا أَهْلٌ لِدَلِكْ وَ قَدْ عَرَفْتُ حَاجَتِي فَاقْضِهَا بِرَحْمَتِكَ خواسته‌اش در حال اجابت شد. ۴۶ - دعایی که دست بسته‌ای از ندا کننده‌ای شنید و آن را خواند و ریسمان از دستانش گشوده شد: يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعُيُونُ وَ لَا تَخْلُطُهُ الظُّنُونُ وَ لَا تَصِفُهُ الْوَاصِيَةُ فَوْنَ وَ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَ لَا تَوْمٌ اجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرْجًا وَ مَخْرَجًا يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ او این دعا را چند

بار خواند و خداوند به رحمت خود او را نجات داد. یکی از راویان این حدیث گوید که در بندی مانند آن گرفتار شد و با این دعا نجات یافت. ۴۷ - نیز از همان: دعایی که مسافر کشتی نشسته‌ای که در دریا افتاده بود آن را خواند و خداوند متعال نجاتش داد و به کشتی‌اش باز گرداند: **يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سَهْ بَارِ**. کشتی سواران شنیدند که ندایی گفت: **لَيْتَكَ لَيْتَكَ نِعْمَ الرَّبُّ نَادَيْتَ** آن گاه از آب در ربه‌ی و در میان کشتی نهاده شد. ۴۸ - نیز از همان، دعایی برای گشایش وام از **مُضَلِّ بْنِ فَصَّالَه** که وام دار شده بود و بارها آن را می‌خواند: **يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ بِحُزْمِيَّةٍ وَجْهَكَ الْكَرِيمِ اقْضِ عَنِّي دَيْنِي** در خواب کسی بدو گفت: چه قدر خدا را به روی بزرگوارش سوگند می‌دهی؟! به فلان جا (نزد فلان کس) برو و از او وام خود را، نه بیشتر، بگیر. مرد رفت و با آن وامش را پرداخت. ۴۹ - نیز از همان: دعایی که برای دعا کننده - چنان که خواسته بود - اجابت شد: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ صِحَّةً فِي تَقْوَى وَ طَوْلَ عُمْرٍ فِي حُسْنِ عَمَلٍ وَ رِزْقاً وَاسِعاً لَا تُعَذِّبْنِي عَلَيْهِ**. ۵۰ - نیز از همان است دعای طائر (پرنده). گمان دارم این دعا در پایان کتاب آمده باشد (۸۳۶)؛ اما ممکن است در این نقل افزوده‌ای باشد: **يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعُيُونُ وَ لَا تُخَالِطُهُ الطُّنُونُ وَ لَا تَصِفُهُ الْوَاصِفُونَ وَ لَا تُعَيِّرُهُ الْحَوَادِثُ وَ لَا الدُّهُورُ وَ يَغْلَمُ مَتَاقِيلُ الْجِبَالِ وَ مَكَايِلُ الْبِحَارِ وَ عَدَدُ قَطْرِ الْأَمْطَارِ وَ عَدَدُ وَرَقِ الْأَشْجَارِ وَ عَدَدُ مَا يُظْلَمُ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَ يُشْرِقُ عَلَيْهِ النَّهَارُ وَ لَا يُوَارِي مِنْهُ سَمَاءٌ سَمَاءً وَ لَا أَرْضٌ أَرْضاً وَ لَا جَبَلٌ إِلَّا وَ يَغْلَمُ مَا فِي وَغْرِهِ وَ لَا بَحْرٌ إِلَّا وَ يَغْلَمُ مَا فِي قَعْرِهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ خَيْرَ عَمَلِي خَوَاتِمَهُ وَ خَيْرَ أَيَّامِي يَوْمَ أَلْقَاكَ فِيهِ إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ وَ مَنْ عَادَانِي فَعَادِهِ وَ مَنْ كَادَانِي فَكَدُهُ وَ مَنْ بَغَى عَلَيَّ بِهَلَكَةٍ فَأَهْلِكْهُ فَأَهْلِكْهُ وَ مَنْ نَصَبَ لِي فُخْذَهُ وَ أَطْفَأَ عَنِّي نَارَ مَنْ شَبَّ لِي نَارُهُ وَ أَكْفِنِي هَيْمَ مَنْ أَذْخَلَ عَلَيَّ هَمَّهُ وَ أَذْخَلْنِي فِي دِرْعِكَ الْحَصَةِ بَيْنَهُ وَ اسْتُرْنِي بِسِتْرِكَ الْوَاقِي يَا مَنْ كَفَانِي كُلَّ شَيْءٍ أَكْفِنِي مَا أَهَمَّنِي مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ صِدِّقْ قَوْلِي وَ فَعِّلْنِي بِالتَّحْقِيقِ يَا شَفِيقُ يَا رَفِيقُ فَرِّجْ عَنِّي الْمَضِيقَ وَ لَا تُحْمِلْنِي مَا لَا أَطِيقُ أَنْتَ إِلَهِي الْحَقُّ الْحَقِيقُ. يَا مُشْرِقَ الْبُرْهَانِ يَا قَوِي الْأَرْكَانِ يَا مَنْ رَحْمَتُهُ فِي كُلِّ مَكَانٍ وَ فِي هَذَا الْمَكَانِ يَا مَنْ لَا يَخْلُو مِنْهُ مَكَانٌ أَحْرُسْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ وَ أَكْفِنِي بِرُكْنِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ. اللَّهُمَّ إِنَّهُ يَتَيَقَّنُ قَلْبِي أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ أَنْ لَا أَهْلَكَ وَ أَنْتَ مَعِيَ يَا رَجَائِي فَارْحَمْنِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيَّ يَا عَظِيمًا يُزْجِي لِكُلِّ عَظِيمٍ يَا عَلِيمٌ يَا حَكِيمٌ يَا حَلِيمٌ أَنْتَ بِحَاجَتِي عَلِيمٌ وَ عَلَيَّ خَلَاصَتِي قَدِيرٌ وَ هُوَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ فَاثْنُنْ عَلَيَّ بِقَضَائِهَا يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ وَ يَا أَجْوَدَ الْأَجْوَدِينَ وَ يَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ وَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۵۱ - نیز از همان: زاهدی به نام حبيب (۸۳۷) هر گاه می‌خواست دعا کند، (کار خود را به درمان مانند می‌کرد و) می‌گفت: سبد عطر را بگشا (و مقصودش قرآن کریم بود) و پادزهر مجرب را بیاور (و مقصودش دعا بود). آن گاه دعا می‌کرد و بر آورده می‌شد. ۵۲ - نیز از همان: دعایی از مولا - حضرت امام حسين بن علی علیه‌السلام که در خواب دید پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم آن را بدو تعلیم می‌فرمود و دعای حضرتش (با آن) پذیرفته شد: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ضَعُفَتْ عَنْهُ حِيلَتِي أَنْ تُعْطِيَنِي مِنْهُ مَا لَنْ تَنْتَهِيَ إِلَيْهِ رَغْبَتِي وَ لَمْ يَخْطُرْ بِبَالِي وَ لَمْ يَجْرِ عَلَيَّ لِسَانِي وَ أَنْ تُعْطِيَنِي مِنَ الْيَقِينِ مَا يَحْجُزُنِي عَنْ أَنْ أُسْأَلَ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۵۳ - نیز از همان: دعایی از یکی از کتاب‌های آسمانی: **أَيْنَ أَجِدُكَ بَلْ أَيْنَ لَا أَجِدُكَ؟ أَنْتَ لِي رَبٌّ قَرِيبٌ وَ أَنْتَ لِي غَوْثٌ مُجِيبٌ أَنْزِلْ عَلَيَّكَ إِذَا أَنْزَلْتَ وَ أَرْحَلْ إِلَيْكَ إِذَا رَحَلْتَ رَبِّ إِنِّي قَدْ أَجَبْتُكَ فَأَجِبْنِي وَ اسْمَعْ نِدَائِي فِي نِدَاءِ الْمُصَوِّتِينَ** در حال، نیاز او (دعا کننده) بر آورده شد. ۵۴ - نیز از همان: دعای صاحب ماهی - که داروغه‌ای آن را از او ستاند - به درگاه خدای متعال: **رَبِّ هَذَا عَدْلٌ مِنْكَ خَلَقْتَنِي وَ خَلَقْتَهُ وَ جَعَلْتَهُ قَوِيًّا وَ جَعَلْتَنِي ضَعِيفًا ثُمَّ سَلَطْتَهُ عَلَيَّ فَلَا أَنْتَ مَنَعْتَهُ مِنْ ظُلْمِي وَ لَا أَنْتَ جَعَلْتَنِي قَوِيًّا فَأَمْتَنِعَ مِنْ ظُلْمِهِ فَاسْأَلْكَ بِالَّذِي خَلَقْتَهُ وَ خَلَقْتَنِي وَ جَعَلْتَهُ قَوِيًّا وَ جَعَلْتَنِي ضَعِيفًا أَنْ تَجْعَلَهُ عِبْرَةً لِخَلْقِكَ** یا چیزی شبیه این را خواند. دست راست داروغه - که با آن ماهی را گرفته بود - به بیماری خوره دچار شد؛ آن را برید. بیماری به عضو دیگر رسید؛ آن را هم برید. به عضو دیگر سرایت کرد. می‌خواست آن را نیز ببرد. گریزان بیرون پرید. در خواب دید (که بدو گفتند): تا کی می‌خواهی اعضای بدنت را ببری؟! ماهی را به صاحبش باز گردان! آن را باز گرداند. بیماری‌اش خوب شد و صاحب ماهی چیزی بدو داد. ۵۵ - نیز از همان با سند: رومیان عکا را محاصره کردند. مردمان از رهایی نومید شدند. شنیدند که زنی به دیگری می‌گفت: می‌بینی در چه حالی افتاده‌ایم؟ پاسخ داد: پس خدا چه****

می‌شود؟! (در اثر این توکل و یقین) رومیان از ایشان دست برداشتند. ۵۶ - نیز از همان: سپاه روم (جزیره‌ی) افرطیش را محاصره کردند. یکی از پارسایان شهر به مردمان گفت: به سراهاتان بروید و توبه کنید. فرزندان را از مادران جدا کنید و به درگاه خدا زاری کنید. چنین کردند و سخت نالیدند و به همراه آن پیر گریستند. سه بار چنین کردند تا خداوند به دل‌های رومیان بیم در افکند و گریختند و رهاشان کردند. ۵۷ - نیز از همان: دعایی که بر اسب مرده‌ای خواندند و زنده شد: أَفْسِمْتُ عَلَيْكَ أَيَّتُهَا الْعِلَّةُ بِعِزَّةِ عِزَّةِ اللَّهِ وَ عَظَمَةِ عَظَمَةِ اللَّهِ وَ بِجَلَالِ جَلَالِ اللَّهِ وَ بِقُدْرَةِ قُدْرَةِ اللَّهِ وَ بِسُلْطَانِ سُلْطَانِ اللَّهِ وَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ بِمَا جَرَى بِهِ الْقَلَمُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَ بِمَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِلَّا أَنْصَرَفْتُ أَنْ كَاهِ سَلَامَتِ بِرِ بِأَيْسَادِ. ۵۸ - نیز از همان: دعایی که (به نفرین) بر زنی خواندند و کور شد: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَ لَا نَوْمٌ وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مِلَأَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ الَّذِي عَنَتَ لَهُ الْوُجُوهُ وَ خَشَعَتَ لَهُ الْأَصْوَاتُ وَ وَجَلَتْ مِنْهُ الْقُلُوبُ مِنْ خَشْيَتِكَ أَنْ كَاهِ (پس از خواندن دعای یاد شده) برای او کوری از خدا خواستند؛ نابینا شد. ۵۹ - نیز از همان: دعا برای روزی و جز آن: اللَّهُمَّ إِنَّ ذُنُوبِي لَمْ يَبْنِ لَهَا إِلَّا رَجَاءُ عَفْوِكَ وَ قَدْ قَدِمْتُ آلَةَ الْحِرْمَانِ بَيْنَ يَدَيَّ فَأَنَا أَسْأَلُكَ مَا لَا أَسْتَحِقُّهُ وَ أَدْعُوكَ مَا لَا أَسْتَوْجِبُهُ وَ أَنْصَرِّعُ إِلَيْكَ بِمَا لَا أَسْتَطِيعُهُ وَ لَمْ يَخْفَ عَلَيْكَ حَالِي وَ إِنِ خَفِيَ عَلَى النَّاسِ كُنْهُ مَعْرِفَتِهِ [حَالِي] أَمْرِي اللَّهُمَّ إِنَّ كَانَ رِزْقِي فِي السَّمَاءِ فَأَهْبِطْهُ وَ إِنِ كَانَ فِي الْأَرْضِ فَأَظْهِرْهُ وَ إِنِ كَانَ بَعِيداً فَقَرِّبْهُ وَ إِنِ كَانَ قَرِيباً فَيَسِّرْهُ وَ إِنِ كَانَ قَلِيلاً فَكَثِّرْهُ وَ بَارِكْ لِي فِيهِ خَدَاوند متعال خواسته را بر آورد. ۶۰ - دعایی برای بهبود بیماری خنازیر: در «کتاب الدعاء» حَسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ به سند متصل به حضرت رضا علیه السَّلام روایت شده است که فرمودند: «در گردن دخترکی در خانه‌های ما خنازیر پدید آمد. کسی (از سوی خدا) آمد و بدو آموخت که بخواند: يَا رَعُوفُ يَا رَحِيمُ يَا رَبَّ يَا سَيِّدِي وَ آن را بارها بازگوید. او نیز خواند و خوب شد.» (راوی) گوید: (امام علیه السَّلام) فرمود: «این دعا را جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ می‌خواند.» ۶۱ - نیز از همان: دعا (ی نفرین) بر کسی که امانت را خیانت کرد و در برابر احسان ناسپاسی نمود: اللَّهُمَّ إِنِّي وَجَدْتُ فِي كِتَابِكَ الصَّادِقَ أَنَّكَ مَدَحْتَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلَكَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا جَادَلَكَ عَنِ الْكَافِرِينَ فِي قَوْلِكَ جَلَّ جَلَالُكَ «يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ.» (۸۳۸) وَ وَجَدْتُكَ قَدْ مَنَعْتَ مُحَمَّدًا نَبِيَّكَ سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ أَنْ يُجَادَلَكَ فِي الْخَائِنِينَ الْأَثِمِينَ فَقُلْتَ لَهُ حِيلَ جَلَالُكَ «وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَانًا أَثِيمًا.» (۸۳۹) فَعَرَفْتُ عِنْدَ ذَلِكَ أَنَّ الْخِيَانَةَ وَ [استعمال] النِّفَاقِ أَعْظَمُ عِنْدَكَ مِنَ الْكُفْرِ وَ الشَّقَاقِ. وَ وَجَدْتُكَ تَقُولُ: «ثُمَّ بُعِيَ عَلَيْهِ لِيَنْصَرِفَ رَثَّهُ اللَّهُ» (۸۴۰) وَ وَجَدْتُكَ تَقُولُ: «وَلَا يَحِقُّ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ» (۸۴۱) وَ وَجَدْتُكَ تَقُولُ: «فَمَنْ نَكَتْ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ.» (۸۴۲) وَ وَجَدْتُكَ قَدْ فَارَقْتَ بَيْنَ ذَوِي الْأَرْحَامِ بِالْأَثَامِ فَعَادَيْتَ قَابِيلَ لَمَّا عَصَاكَ وَ وَالَيْتَ هَابِيلَ لَمَّا وَالَاكَ وَ هُمَا مِنْ أَبٍ وَاحِدٍ وَ أُمٍّ وَاحِدَةٍ وَ عَرَفْتَ وَلَدَ نُوحٍ لَمَّا عَصَاكَ وَ نَصَرْتَ أَبَاهُ لَمَّا طَلَبَ رِضَاكَ وَ أَرَدْتَ [حِمَاكَ] مِنْ آدَمَ أَنْ يُعَادِيَ وَلَدَهُ قَابِيلَ لَمَّا أَخْرَجْتَهُ مِنْ حِمَاكَ وَ مِنْ نُوحٍ أَنْ يُعَادِيَ وَلَدَهُ وَ لَا يَشْفَعُ لَهُ فِي الْخُلَاصِ مِنَ الْهَلَاكِ اللَّهُمَّ وَ إِنَّكَ سَتَرْتَ عَنِّي سُوءَ سَرِيرَةِ فَلَانٍ حَتَّى اغْتَرَزْتَ بِعَلَانِيَتِهِ وَ وَثَقْتَ إِلَى أَمَانَتِهِ وَ صُحْبَتِهِ وَ زَكَاةِ بِمَا ظَهَرَ لِي خِلَافُ تَرْكِتِهِ وَ قَدْ كُنْتُ أَوْصِيْتُ إِلَيْهِ بِأَوْلَادِي لِيَكُونَ أَمِينًا لَهُمْ فِي اتِّبَاعِ مُرَادِي وَ قَدْ خَانَنِي فِي نَفْسٍ مَا أَوْصَيْتُ إِلَيْهِ وَ وَثَقْتُ بِهِ مِنْهُ وَ دَخَلَ تَحْتَ لَفْظِ الْخَائِنِ الَّذِي مَنَعْتَ رَسُولَكَ مِنَ الْمُجَادَلَةِ عَنْهُ اللَّهُمَّ فَلَا تُجَادِلْنِي عَنِ الْإِنْصَافِ مِنْهُ اللَّهُمَّ وَ قَدْ بَغَى عَلَيَّ فِي حَالِ سَيِّئُونِي إِلَيْهِ فَأَسْأَلُكَ إِنْجَازَ الْوَعْدِ لِمَنْ بَغَى عَلَيْهِ وَ قَدْ مَكَرَ بِي فِيمَا لَوْ كُنْتُ حَاضِرًا مَا أَقْدَمَ عَلَيْهِ وَ جَعَلَكَ دُونِي فِي الْمُرَاقَبَةِ فِيمَا بَلَغَ حَالُهُ إِلَيْهِ وَ إِنْ كُنْتُ تَعْلَمُ يَا إِلَهِي أَنَّهُ كَانَ قَدْ حَلَفَ أَنَّهُ مَعِيَ عَلَى الصَّفَاءِ وَ الْوَفَاءِ وَ نَكَثَ الْإِيمَانَ الَّتِي شَهِدْتَ بِهَا عَلَيْهِ. اللَّهُمَّ وَ إِنْ كُنْتُ تَعْلَمُ مَا بَأْيَدِينَا مِنَ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ وَ إِنَّا أَخْرَجْنَا ذَلِكَ بِحَسَبِ مَا هَدَيْتَنَا إِلَيْهِ وَ لَوْ أَمَرْنَا بِهَذِهِ الْوَضِيلَةِ وَ انْتَضَعْنَا يَتَهَا لَنَا إِنَّا كُنَّا نَدْعُو فِيهَا إِلَيْكَ وَ نَزْعُبُ أَهْلَهَا [فِي] الْإِقْبَالِ عَلَيْكَ وَ نَحْتُمُّهُمْ عَلَى الصَّلَوَاتِ وَ الْعِبَادَاتِ وَ الصَّدَقَاتِ وَ نَنْفَعُ أَهْلَ الضَّرُورَاتِ وَ مَضِيحَةِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَ الْأَمْوَاتِ وَ إِنْ فَلَانَا قَدِ اجْتَمَعَ مَعَهُمْ فِي ظَاهِرِ الْعَادَاتِ عَلَى خِلَافِ هَذِهِ الْإِرَادَاتِ وَ إِنَّهُ وَ إِبَانَهُمْ مُتَّفِقُونَ عَلَى مُجَرَّدِ اللَّذَاتِ وَ اتِّبَاعِ الشَّهَوَاتِ وَ مَنَعَ الزُّكُوتِ وَ إِهْمَالِ قَضَاءِ الدُّيُونِ الْوَاجِبَاتِ عَنِ الْأَمْوَاتِ وَ يُضَيِّعُونَ أَعْيَارَهُمْ وَ مَا يَقْدِرُونَ عَلَيْهِ فِي اللَّذَامَاتِ فَتَحْنُ دَاعُونَ عَلَيْهِمْ لِمَا قَدْ فَوَضَّنَا [فِيهِ] إِلَيْكَ لِتَقْدِمَ مِنْهُ مَا تَشَاءُ وَ تُوَخَّرَ مَا تَشَاءُ وَ تَوَكَّلْنَا عَلَيْكَ فَانْصِرِ اللَّهُمَّ أَقْرَبَ الْفَرِيقَيْنِ إِلَيْكَ وَ اجْعَلْ

مِنْ عُقُوبَتِهِ الْمُجْتَرِينَ عَلَيْكَ الْمُهَوَّنِينَ فِي الْمَنَافِسَةِ فِيمَا يُزْلَفُ لَدَيْكَ تَخْلِيصَهُمْ مِنْ هَذِهِ السَّعَاتِ بِتَعْجِيلِ الْمَمَاتِ وَالْآفَاتِ وَتَغْيِيرِهِمْ مِنْ سَائِرِ الْحَرَكَاتِ وَالسَّكَنَاتِ وَقَطْعِهِمْ عَنِ اسْتِحْقَاقِ الْعُقُوبَاتِ وَعَنِ الْإِسْتِخْفَافِ بِمَا يَجِبُ لَكَ وَلِرَسُولِكَ مِنَ الْحُرْمَاتِ تَقْتُلُهُمْ بِسَيْفِ نُحُوسِهِمْ وَذَهَابِ نُفُوسِهِمْ وَتَفْرِيقِ مَا اجْتَمَعُوا [عَلَيْهِ] مِنْ مُخَالَفَتِكَ وَمُفَارَقَةِ إِزَادَتِكَ وَمُرَاقِبَتِكَ وَحُلِّ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ إِتْلَافِ نِعْمَتِكَ فِي مَعْصِيَتِكَ وَاسْتِئْثَارِهَا مِنْهُمْ وَارْفَعِ حِلْمَكَ عَنْهُمْ وَاجْعَلْهُمْ عِظَةً تَزِدُّهُمْ عَنْ اتِّبَاعِ آثَارِهِمْ وَخَلْصِهِمْ عَنْ آصَارِهِمْ وَإِصْرَارِهِمْ وَصُنْ مُقَدَّسَ حَضْرَتِكَ فِي شَرِيفِ بَيُوتِكَ مِنْ جُرْأَتِهِمْ عَلَيْكَ وَاجْعَلْ ذَلِكَ رَحِمَةً لَهُمْ وَتَخْفِيفاً مِنْ عُقُوبَاتِهِمْ عِنْدَ قُدُومِهِمْ عَلَيْكَ فَأَنْتَ تَعْلَمُ يَا إِلَهِي إِنَّكَ جَعَلْتَ لِي قُدْرَةً عَلَى الْإِتِّصَافِ مِنْهُمْ [وَأَبْكَثَ مِنْ طُرُقِ الْإِمْكَانِ وَكَفَّنِي مَا آمَنْ أَنْ يَدْخُلَ فِي انْتِصَافِي خَلَلٌ فِي الزِّيَادَةِ وَالنَّقْصَانِ وَإِنَّ الْإِتِّصَافَ لِي يَبِيدُ عَيْدُكَ وَحِلْمَكَ وَفَضْلَكَ أَنَا آمَنْ مِنْ خَطَرِ عَوَاقِبِهِ وَوَاثِقٌ بِكَمَالِ مَطَالِبِهِ اللَّهُمَّ وَقَدْ رَأَيْتُ فِي الْحَدِيثِ أَنَّ مَنْ أَحْسَنَ إِلَى أَحَدٍ أَوْ نَصَرَهُ فَقَابَلَ إِحْسَانَهُ بِالْكَفْرَانِ وَنَصَرَهُ بِالْخِذْلَانِ إِنَّكَ تَسْتَجِيبُ دُعَاءَهُ عَلَيْهِ وَقَدْ حَضَرْتَ إِحْسَانِي إِلَى مَنْ أَحْسَنَتْ مِنْهُمْ إِلَيْهِ وَنُصْرَتِي لَهُ فِيمَا اخْتَأَجُوا مِنِّي إِلَيْهِ اللَّهُمَّ فَأَرِنِي تَصْدِيقَ الْحَدِيثِ الْمُنْقُولِ وَاجْعَلْ ذَلِكَ آيَةً لَكَ وَمُعْجِزَةً لِلْمُبْلَغِ الرَّسُولِ اللَّهُمَّ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّ مِنْ جُمْلَةِ إِحْسَانِي إِلَيْهِ بِسْتِرَى عَلَيْهِ الْآنَ مَا حَدَّثَنِي بِهِ وَمَا أَخْبَرَنِي بِهِ وَالْإِدَى عَنْ حِجْدَى الْفَقِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ نَمَاءٍ عَنْ حِجْدِهِ وَمَا ذَكَرَهُ مَهْنًا الْعُلُوِّ عَنْ شَهَادَةِ حِجْدَى وَرَّامٍ عَلَى حِجْدِهِ وَأَنْتَ يَا إِلَهِي قَادِرٌ عَلَى تَغْيِيرِهِ فِي سِرِّهِ وَجَهْرِهِ وَصِيَانَتِي عَلَى الْإِسْتِجَارَةِ فِي هَتِكِ سِتْرِهِ وَإِظْهَارِ سِرِّهِ [سِتْرِهِ] وَكَشْفِ أَمْرِهِ يَا أَقْدَرُ الْقَادِرِينَ وَأَقْوَى النَّاصِرِينَ ۶۲ - در کتاب «العبير» عبدالله بن محمد بن علی حاجب نعمان چنین خواندم: قاضی القضاة ماوردی حکایتی عجیب برابم گفت و ابن هُدهد و ابن صِغَر دو خدمت کار فرمانروای بصره جلال الدوله سَلَّار فرزند بابویه آن را تایید کردند. بکبوش نامی وزیر این جلال الدوله شده بود و کارها را به دست داشت. او مردی از معتمدان بصره را دستگیر کرد و دار و ندار او را از او گرفت و مانند مرده‌ای رهایش کرد. (مرد مال باخته) بر وی نفرین می کرد. روزی بکبوش با همراهان بسیاری (۸۴۳) سواره می رفت. به آن مرد برخورد و بدو ناسزا گفت. مرد گفت: خدا گواه من و توست. به خدا، تیرهای شبانه به سویت پرتاب خواهم کرد. بکبوش (خشمگین شد و) فرمان داد او را افکندند و تا حد مرگ زدند. بدو می گفت: تیرهای شبانه؟! فعلاً تیرهای روزانه را داشته باش! سه روز بعد جلال الدوله بکبوش را دستگیر و او را در اتاقی با یک حصیر زندانی کرد و کسی را به آزار او گماشت. فراشان آمدند تا حجره را بروبند. حصیر زیر پای او را برداشتند. ورقهای زیر آن یافتند. آن را به ابن هُدهد گماشته‌ی سَلَّار دادند. گفت: کی آن را انداخته بود؟ گفتند: نه کسی آمد و نه کسی رفت. روی آن چنین نوشته بود: - تیرهای شبانه به خطا نمی رود؛ تنها زمانی دارد که معین است. - آیا دعا را به مسخره و استهزا می گیری؟! نیک ببین دعا با تو چه کرده است؟! (۸۴۴) داستان را برای جلال الدوله شرح دادند. به فراشان دستور داد چنان بر فکش بزنند که دندان‌هایش فرو ریزد. او را زدند و آن قدر شکنجه دادند تا به نکت به هلاکت رسید. ۶۳ - دعایی بر دشمن. اگر آدمی دشمنی داشته باشد که سزاوار تهدید نشانه‌های خداست و شایسته کفر، بخواند: اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْكَرِيمِ فِي وَصَفِ الْمُسْتَحِقِّينَ لِلْعَذَابِ الْأَلِيمِ: «إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ». (۸۴۵) اللَّهُمَّ وَإِنْ فُلَانًا قَدْ سَعَى فِي الْأَرْضِ بِالْفَسَادِ وَقَدْ مَنَعَنَا مِنْ إِقَامَةِ الْحَدِّ [لَهُ] عَلَيْهِ الْمَنَاعِ لَهُ مِنْ ظُلْمِ نَفْسِهِ وَظُلْمِ الْعِبَادِ وَمِنْ تَطْهِيرِهِ قَبْلَ يَوْمِ الْمَعَادِ اللَّهُمَّ وَأَنْتَ أَحَقُّ بِإِقَامَةِ الْحَدِّ عَلَيْهِ فَعَجِّلْ لَهُ مَا يَسْتَحِقُّهُ بِالْفَسَادِ الَّذِي قَدْ أَصْرَ عَلَيْهِ. اللَّهُمَّ وَقُلْتَ: اللَّهُمَّ وَقُلْتَ: «ثُمَّ بُعِيَ عَلَيْهِ لِيَنْصُرْتَهُ اللَّهُ» (۸۴۶) وَقُلْتَ: «وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ»، (۸۴۷) وَقُلْتَ: «فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ» (۸۴۸) اللَّهُمَّ وَقَدْ اجْتَمَعَتْ فِي فُلَانٍ مِثْلُ هَذِهِ الصِّفَاتِ وَقَدْ أَحَاطَ بِهِ حُكْمُ هَذِهِ الْآيَاتِ وَعَجَّلِ الْإِذْنَ فِي فَضْلِ حُكْمِهَا وَقَضَائِهَا وَإِبْرَامِهَا وَإِمْضَائِهَا بِقُوَّتِكَ الْقَاهِرَةِ وَقُدْرَتِكَ الْبَاهِرَةِ وَاجْعَلْ عِزَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۶۴ - اگر خواستید برای بیمار دعا کنید، بخوانید: اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُنَزَّلِ عَلَى نَبِيِّكَ الْمُرْسَلِ «وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ» (۸۴۹)، اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْ هَذَا الْمَرَضَ مِنَ الْكَثِيرِ الَّذِي تَعْفُو عَنْهُ وَتُبْرِئُ مِنْهُ اسْكُنْ أَثْنَاهَا الْوَجْعَ وَارْتَحِلِ السَّاعَةَ عَنْ هَذَا الْعَبْدِ الضَّعِيفِ سَكَنَتِكَ وَرَحْلَتِكَ بِالَّذِي سَكَنَ لَهُ مَا فِي اللَّيْلِ وَ

النَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. اگر با یک بار بهبود نیافت، چندین بار تکرار شود تا بهبود یابد که همراه با یقین به خدای ارحم الراحمین، (اثر آن) تجربه شده است. ۶۵ - دعایی که با آن ابلیس را نفرین کنند: اللَّهُمَّ إِنَّ ابْلِسَ عَبْدٌ مِنْ عِبِيدِكَ يَرَانِي مِنْ حَيْثُ لَا أَرَاهُ وَأَنْتَ تَرَاهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَرَاكَ وَأَنْتَ أَقْوَى عَلَى أَمْرِهِ كُلِّهِ وَهُوَ لَمَّا يَقْوَى عَلَى شَيْءٍ مِنْ أَمْرِكَ اللَّهُمَّ فَأَنَا أَشْتَعِينُ بِكَ عَلَيْهِ يَا رَبِّ فَإِنِّي لَا طَاقَةَ لِي بِهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ لِي عَلَيْهِ إِلَّا بِكَ يَا رَبِّ اللَّهُمَّ إِنْ أَرَادَنِي فَارِدُهُ وَإِنْ كَادَنِي فَكِدُهُ وَاكْفِنِي شَرَّهُ وَاجْعَلْ كَيْدَهُ فِي نَحْرِهِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ ۶۶ - برای رهایی از سختی‌ها: از رسول گرامی صلی الله علیه و آله و سلم نقل است که فرمود: «هر که به سختی و گرفتاری و تنگنایی در افتد، ۳۰۰۰۰ بار بگوید: اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَآتُوبُ إِلَيْهِ. بی‌تردید، خداوند او را گشایش خواهد داد.» راوی حدیث گوید: این روایت (از نظر سند، در اصطلاح علم حدیث) صحیح است و به تجربه رسیده است. ۶۷ - در جلد نخست «کتاب التحصیل» از مُحَمَّدُ بْنُ نَجَّار، در شرح حال اِبْرَاهِيمِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِي از اهل شیراز، آورده‌ام که گفت: حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم را به خواب دیدم. گفتم: چیزی به من بیاموزید که دلم با آن زنده شود. آن حضرت این کلمات را به من آموختند: يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا لِمَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُحْيِيَ قَلْبِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ سه روز ادامه دادم. خداوند متعال دلم را زنده کرد. ۶۸ - در جلد دوم ربيع الأبرار زمخشری از کتاب دعاء (۸۵۰) چنین خواندم: از سَلَامُ بْنُ أَبِي مُطِيع (۸۵۱) پرسیدند: (چگونه است که) مردمی گرفتار شود و دعا کند و اثر سریع نبیند؟! پاسخ داد: شنیدم که خدای - تَعَالَى - می‌فرماید: چگونه از حالتی که با آن به او سود می‌رسانم نجاتش دهم؟! (۸۵۲) ۶۹ - نیز در کتاب یاد شده است: مردی به حضرت امام حَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَام از ستمی شکایت آورد. فرمود: «پس از نماز مغرب، دو رکعت به جای آر و سپس به سجده رو و بگو: (۸۵۳) نَهْ فَلَانٍ بِمَا شِئْتَ يَا شَدِيدَ الْقُوَى يَا شَدِيدَ الْمَحَالِ يَا عَزِيزُ أَذْلَلْتَ بِعِزَّتِكَ جَمِيعَ خَلْقِكَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاكْفِنِي مَثُوْنَةَ فَلَانٍ بِمَا شِئْتَ شَبْ هَنَگَامِ فِرْيَادِ شِیُونِیْ او را به خود آورد. پرسید که چیست. گفتند: فلان به ناگهان مرد! ۷۰ - هم از کتاب یاد شده از اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام به سند مرفوع است که: دعای کودکان در خاندان من پذیرفته است؛ تا وقتی به گناه آمیخته نشوند. ۷۱ - تسبیح و دعایی آزموده برای کسی که بخواهد جایگاه خود را در بهشت ببیند؛ اگر بهشتی باشد: این دعا را به سند متصل در کتاب ظریفی که اکنون در دست داریم - که دارای جلدی کاغذی است با قطع کوچک‌تر از ۸/۱ و دارای حدود ۳ جزوه - یافتیم. از أَبُو الزَّاهِرِيَّة نقل است که: نماز شام را در مسجد بیت المقدس گزاردم. سپس به یکی از ستون‌ها تکیه دادم. نگهبانان - بی‌آن که مرا (که به خواب رفته بودم) بیدار کنند - درها را بستند. با صدای بال فرشتگان از خواب پریدم که فضای مسجد را پر کرده بودند. یکی از آنها که به من نزدیک بود پرسید: آدمیزادی؟ گفتم: آری و داستانم را گفتم (که چرا در مسجد مانده‌ام). گفت: باکی نیست. آن گاه شنیدم گوینده‌ای در سوی راست چنین می‌خواند: سُبْحَانَ الدَّائِمِ الْقَائِمِ سُبْحَانَ الْقَائِمِ الدَّائِمِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ سُبْحَانَ [رب] الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ سُبْحَانَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى آن گاه از سوی چپ نیز گوینده‌ای دیگر همین را تکرار کرد. از نزدیک‌ترین فرد پرسیدم: تو را به آن کس که این افتخار بندگی را نصیبتان ساخت، گوینده‌ی دست راستی که بود؟ گفت: جَبْرِئِل. پرسیدم: صدای سوی چپ از که بود؟ گفت: جَبْرِئِل. گفتم: تو را به آن که این نیروی عبادت‌تان داد، کسی که این جملات را بگوید، چه خواهد داشت؟ گفت: هر که در سال روزی یک بار این را بخواند، پیش از مرگ، جایگاه خود را در بهشت خواهد دید. أَبُو الزَّاهِرِيَّة گوید: صبح با خود گفتم: شاید تا یک سال عمر نکنم. نشستم و یک جا ۳۶۰ بار آن را خواندم. جایگاه خود را در بهشت دیدم! جوینی گوید: به حج رفتم. ربيع بن صبيح را دیدم و ماجرا را بدو گفتم. سال بعد نیز او را در مکه ملاقات کردم. گفت: ابا صَلَّت، خدایت پاداش نیکو دهد! من آن چه را به من آموختی انجام دادم و جای خود را در بهشت دیدم. ابا صَلَّت گوید: من (هم) خواندم و من (نیز) خیر فراوان دیدم. ۷۲ - در جلد هفتم ذیل تاریخ بغداد خطیب از مُحَمَّدُ بْنُ نَجَّار، در شرح حال ابوشیخاق فیروز آبادی چنین خواندم: او را شعری است که برای مناجات مناسب است: - تن پوش امید به بر کردم؛ آن گاه که مردمان به خواب رفته بودند و به شکوه بردن از آن چه می‌یابم به نزد

مولایم پرداختم. - ای بهترین کسی که به سوی او دست دراز می‌کنند! با فراگیر شدن سختی، به سوی تو دستم را دراز کرده‌ام. - پروردگار من! آن را نومید باز مگردان که دریای بخشندگی تو هر واردی را سیراب می‌سازد. (۸۵۴) ۷۳ - در شرح حال سُفیان بن یَـدْران دیدم که این ابیات از أَبُو الْعَـتَاهِیَه است؛ با این افزوده پس از بیت «و قلت: یا عدتی»: (... ۸۵۵) أَشْكُو إِلَيْكَ أُمُورًا أَنْتَ تَعْلَمُهَا مَا لِي عَلَى حِمْلِهَا صَبْرٌ وَلَا جَلْدٌ از سختی‌هایی به تو شکوه می‌آورم که توان و یاری بر تابیدن آنها را ندارم. ۷۴ - شاعر در مناجات چنین گوید: - آن گاه که دیدم باران (بخشندگی) سر ریز کرده است و آبشخور کرم هر واردی را سیراب می‌کند، - با شرم، دستی از من دراز شد؛ به سوی لطف بهترین کسی که دستی به سویش دراز می‌شود. - آن گاه گفتم: ای آن که پیش از خواستن، مهر می‌آورد، چه می‌گویی درباره‌ی آن که تو را می‌خواند: «ای یگانه!»؟ - حال که دستم بارهای بی‌شمار به سوی تو گشوده شده است، پاسخ رد به من مده! (۸۵۶) ۷۵ - دعایی ارزشمند از کتاب کنوز النجاح طَبْرُوسِی (۸۵۷) روایت شده از مولا حضرت مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ عَلَيْهِ السَّلَام که دعای کِفَايَةُ الْبَلَاء (باز داشتن بلا) ست و داستان درازی دارد. (طَبْرُوسِی) گوید: وقتی (امام هفتم حضرت کاظم عَلَيْهِ السَّلَام) بر هَارُون وارد شدند - او قصد جان حضرتش را داشت - به محض دیدن آن حضرت، از جا برخاست و ایشان را در آغوش گرفت و صِلَه داد و به دست خود عطر مالید و خلعت بخشید! وقتی (امام عَلَيْهِ السَّلَام) رفتند، فَضْل بن رِبِیع گفت: ای پیشوای مسلمانان! می‌خواستی او را گردن بزنی و توبیخ کنی؛ جایزه و خلعت دادی؟! گفت: فَضْل، من از او چیزی مهمی می‌دانم و او را مقرب خداوند یافتم. تو رفتی تا او را بیاوری. گروهی را دیدم که خانه‌ام را محاصره کرده بودند. آنها نیزه‌های کوتاهی به دست داشتند که در وسط خانه گذاشته بودند و می‌گفتند: اگر فرزند رسول خدا را بیازاری، زمین را می‌شکافیم تا تو را در خود فرو گیرد و اگر نیکی کنی، رهایت می‌سازیم. فَضْل (بن رِبِیع) گوید: من به دنبال حضرتش رفتم و پرسیدم: چه خواندید تا شر هَارُون از شما دور شد؟ فرمود: «دعای جدم علی بن ابی طالب عَلَيْهِ السَّلَام را که هر گاه آن را می‌خواندند، با هیچ سپاهی رویاروی نمی‌شد مگر آن که شکستشان می‌داد و با هیچ جنگ آوری نمی‌جنگید الا بر او چیره می‌شد. این دعا، دعای کِفَايَةُ الْبَلَاء است.» گفتم: کِفَايَةُ الْبَلَاء چیست؟ فرمود: اللَّهُمَّ بِكَ أَسْأُوْرُ وَ بِكَ أَجَادِلُ وَ بِكَ أَصُولُ وَ بِكَ أَنْتَصِرُ وَ بِكَ أَمُوتُ وَ بِكَ أُحْيَا أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَ فَوَضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ لِمَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَنِي وَ رَزَقْتَنِي وَ سَرَرْتَنِي وَ سَتَرْتَنِي مِنْ بَيْنِ الْعِبَادِ بِلُطْفِكَ وَ حَوَّلْتَنِي إِذَا هَرَبْتُ رَدَدْتَنِي وَ إِذَا عَثَرْتُ أَقْلَبْتَنِي وَ إِذَا مَرَضْتُ شَفَّيْتَنِي وَ إِذَا دَعَوْتُكَ أَجَبْتَنِي [یا] سَيِّدِي ارْضَ عَنِّي فَقَدْ ارْضَيْتَنِي ۷۶ - دعایی روایت شده از مولا حضرت علی بن مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَام؛ نیز از کتاب کنوز النجاح. این را أَبُو جَعْفَر بن بَابُوه از استادان حدیثی خود که خدایشان بیمارزاد نقل می‌کند. او می‌گوید: حضرت علی بن مُوسَى عَلَيْهِمَا السَّلَام در شهر مرو بودند. ۳۶۰ تن از شیعیان حضرتش از شهرهای مختلف به خدمت آمده بودند. به مامون خبر دادند که حضرت رضا عَلَيْهِ السَّلَام برای قیام آماده می‌شود و مردم را بدان فرا می‌خواند. مامون فرمان داد تا یاران حضرتش را از در خانه‌شان برانند. امام عَلَيْهِ السَّلَام از این فرمان غمگین و افسرده شدند. غسل کردند و به أَبُو الصَّلْت فرمودند: «به بام برو و بین در مردم چه دیده می‌شود تا من دو رکعت به جا آورم.» آن گاه دو رکعت گزاردند و دست به قنوت برداشتند و خواندند: اللَّهُمَّ يَا ذَا الْقُدْرَةِ الْجَامِعَةِ وَ الرَّحْمَةِ الْوَاسِعَةِ وَ الْمَنِّ الْمُتَبَاعِيَةِ وَ الْأَلَمِ الْمُتَوَالِيَةِ وَ الْآيَادِي الْجَمِيلَةِ وَ الْمَوَاهِبِ الْجَزِيلَةِ يَا مَنْ لَا يُوصَفُ بِمَثَلٍ وَ لَا يُمَثَّلُ بِنَظِيرٍ وَ لَا يُغْلَبُ بِظَهِيرٍ يَا مَنْ خَلَقَ فَرَزَقَ وَ أَلْهَمَ فَانْطَقَ وَ ابْتَدَعَ فَشَرَعَ وَ عَلَا فَارْتَفَعَ وَ قَدَّرَ فَاحْسَنَ وَ صَوَّرَ فَاتَّقَنَ وَ احْتَجَّ فَأَبْلَغَ وَ أَنْعَمَ فَأَسْبَغَ وَ أَعْطَى فَأَجَزَلَ وَ مَنَحَ فَأَفْضَلَ يَا مَنْ سَمَّا فِي الْعِزِّ فَفَاقَ خَوَاطِفَ الْأَبْصَارِ وَ دَنَا فِي اللَّطْفِ فَجَاَزَ هَوَاجِسَ الْأَفْكَارِ يَا مَنْ تَفَرَّدَ بِالْمُلْكِ فَلَا نَدَّ لَهُ فِي مَلَكُوتِ سُلْطَانِهِ وَ تَوَحَّدَ فِي كِبَرِيَّائِهِ (بالکبریاء) فَلَا ضِدَّ لَهُ فِي جَبَرُوتِ شَأْنِهِ يَا مَنْ حَارَتْ فِي كِبَرِيَّاءِ هَيْبَتِهِ دَقَائِقُ لَطَائِفِ الْأَوْهَامِ وَ انْحَسَرَتْ دُونَ إِدْرَاكِ عَظَمَتِهِ خَطَائِفُ أَبْصَارِ الْأَنَامِ يَا عَالِمَ خَطَرَاتِ قُلُوبِ الْعَالَمِينَ وَ شَاهِدَ لَحَظَاتِ أَبْصَارِ النَّاطِرِينَ يَا مَنْ عَنَتِ الْوُجُوهُ لِهَيْبَتِهِ وَ خَضَعَتِ الرُّقَابُ لِعَظَمَتِهِ وَ جَلَّالَتِهِ وَ وَجَلَّتِ الْقُلُوبُ مِنْ خِيفَتِهِ وَ ارْتَعِدَتِ الْفَرَائِصُ مِنْ فَرَقِهِ يَا يَدِيَّ يَا يَدِيَّ يَا قَوِيَّ يَا مَنِيعَ يَا عَلِيَّ يَا رَفِيعَ صِلِّ عَلَى مَنِ شَرُفَتِ الصَّلَاةُ بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِ وَ انْتَفَمَ لِي مِمَّنْ ظَلَمْنِي وَ اسْتَحَفَّ بِي وَ طَرَدَ الشَّيْءَ عَنْ يَابِي وَ أَذَقَهُ مَرَارَةَ الدُّلِّ وَ الْهَوَانَ كَمَا

أَذَاقْنِيهَا وَاجْعَلْهُ طَرِيدَ الْأَرْجَاسِ وَ شَرِيدَ الْأَنْجَاسِ وَ قَتَى دَعَايَ حَضْرَتِ رِضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ تَمَامُ شَدِّ، بَرِ در خانه‌ی مامون ازدحام شد و از مَرُو رانده شد. ۷۷ - نیز در کتاب کنوز النجاح از امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام نقل است: «(با وضو و) پاکیزه در حالت ایستاده یا در سجده، این دعا را بخوانید: اللَّهُمَّ إِنِّي أَخْتَجِبُ بِنُورِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ الْجَلِيلِ الْقَدِيمِ الرَّفِيعِ الْعَظِيمِ الْعَلِيِّ الرَّحِيمِ الْقَائِمِ بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ وَ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ وَ بِأُولَى الْعِزِّ مِنَ الْمُرْسَلِينَ صَلَوَاتُكَ وَ رَحْمَتُكَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَ بِمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ رِضْوَانِكَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ وَ بِبَيْتِكَ الْمُعَمَّورِ وَ بِالسَّبْعِ الْمَنَانِيِّ وَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَ بِكُلِّ مَنْ يَكْرُمُ عَلَيْكَ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ [و] أَجْمَعِينَ لِأَنْفُسِ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ وَ لِأَذْيَانِهِمْ وَ لِجَمِيعِ مَا مَلَكَتْهُمْ وَ تَتَفَضَّلُ بِهِ عَلَيْهِمْ وَ لِأَنْفُسِنَا وَ لِأَذْيَانِنَا وَ لِجَمِيعِ مَا مَلَكَتْنَا وَ تَتَفَضَّلُ بِهِ عَلَيْنَا مِنْ شُرُورِ جَمِيعِ مَا قَضَيْتَ وَ قَدَّرْتَ وَ خَلَقْتَ وَ مِنْ شُرُورِ جَمِيعِ مَا تَقْضِي وَ تَقْدِرُ وَ تَخْلُقُ مَا أَحْيَيْتَنَا وَ بَعَدَ وَ قَاتِنَا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ كَذَلِكَ اللَّهُ رَبُّنَا عَنْ فَوْقِهِمْ وَ عَنْ فَوْقِنَا آن گاه به همین ترتیب، قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ سه بار خوانده شود و پس از آن افزوده شود: عَنْ أَيْمَانِهِمْ وَ عَنْ أَيْمَانِنَا، سپس هم چنین سه بار دیگر: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ و پس از آن: عَنْ أَمَامِهِمْ وَ عَنْ أَمَامِنَا، سپس سه بار دیگر: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ و بعد از آن: عَنْ حَوَالِيهِمْ وَ عَنْ حَوَالِنَا عِضْمَةً وَ حِزْناً لَهُمْ وَ لَنَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ مَسْأَةً وَ ضَرًّا وَ مَكْرُوهٍ وَ مَخُوفٍ وَ مَحْذُورٍ وَ شَقَاءٍ مَا غَشَّنَا وَ بَعَدَ مَمَاتِنَا بِقُدْرَةِ رَبَّنَا إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ لِكُلِّ شَيْءٍ حَفِيزٌ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ ۷۸ - در فزونی سعادت با خواندن سوره‌ی توحید: در کتاب الْعَمَلِيَّاتِ الْمُوصَلَةِ إِلَى رَبِّ الْأَرْضِينَ وَ السَّمَاوَاتِ (کارهای رساننده به خداوندگار زمین‌ها و آسمان‌ها) تالیف أَبُو الْمُفَضَّلِ يُوسُفُ ابْنِ مُحَمَّدٍ ابْنِ أَحْمَدٍ، معروف به ابن الخوارزمی، می‌خوانیم: شیخ امام برهان الدین بلخی رَحِمَهُ اللَّهُ (در سال ۵۳۶ در مسجد جامع دمشق، به شیوه‌ی املا) - استاد امام أَبُو مُحَمَّدٍ قَطَوَانِی رَحِمَهُ اللَّهُ (در سمرقند) - أَبُو عَبْدِ اللَّهِ حُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ بْنِ خَلْفِ كَاشِغَرِی (در سمرقند) - أَبُو مَنْصُورِ أَحْمَدِ بْنِ مُحَمَّدِ تَمِيمِی (در غزنه) - أَبُو سَهْلِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ أَشْعَثِ انصاری - طلحه بن شریح بن عَبدُ الْكَرِيمِ تَمِيمِی طالقانی + أَبُو يَعْقُوبِ یُوسُفُ بْنُ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِيمِ بْنِ بَحِيرِ طالقانی + مُحَمَّدِ بْنِ فَارِسِ طالقانی - أَبُو الْفَضْلِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي طَالِبِ که خدای از او خرسند باد - وکیع (بن جراح بن ملیح) - إِسْرَائِيلُ (بن یونس) - إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَلِی - سعید بن جبیر - عَبدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسِ که خدای از او خشنود باد: رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ فرمود: «شب و روز، از عذاب (کیفر خدا نسبت به امت) می‌ترسیدم تا جَبْرِئِلُ سوره‌ی توحید را بر من آورد. دانستم که پس از آن، خداوند امت مرا عذاب نخواهد کرد که این سوره نسب (نامه‌ی) خدای است؛ عَزَّ وَ جَلَّ! هر که پس از هر نماز آن را بخواند، خوبی‌ها از آسمان بر فرق سر او فرو خواهد ریخت و آرامش بر او فرود خواهد آمد. این سوره پیرامون عرش زمزمه‌ای خواهد داشت (صدای خواننده‌ی آن به صورت زمزمه‌ای منعکس می‌شود) تا آن گاه که خدای - عَزَّ وَ جَلَّ - به خواننده‌ی آن بنگرد. پس آن گاه چنان او را بیامرزد که دیگر کیفرش نکند. سپس هر چه بخواهد، خداوند بدو می‌دهد و او را در چراگاه خویش می‌دارد و از روزی که می‌خواند تا روز قیامت خیر دنیا و آخرت خواهد داشت و رستگاری و جایگاه و بلندی می‌یابد و روزی‌اش افزون و عمرش دراز می‌شود و کارهایش رو به راه می‌گردد و سختی مراحل مرگ را نمی‌چشد و از عذاب قبر ایمنی می‌یابد و آن گاه که بندگان بی‌مناک‌اند، از کار خود بیم ندارد و در هنگام هراس آنها هولناک نیست. وقتی (در رستاخیز) همه می‌روند، مرکبی از مروارید سپید برای او می‌آورند. او را تا پیشگاه خدای - عَزَّ وَ جَلَّ - می‌برد. خداوند به مهر بر او می‌نگرد و به بهشت گرامی‌اش می‌دارد؛ به هر جای آن که می‌خواهد، می‌رود. خوشا بر خواننده‌ی آن! هر که آن را بخواند، خداوند ۱۰۰۰۰۰ فرشته بر او می‌گمارد تا از پیش و پس نگاهبانش باشند و برای او آمرزش خواهی کنند و تا روز مرگ برایش نیکی بنویسند. با هر حرفی برایش نخلی می‌کارند که بر هر نخلی ۱۰۰۰۰۰۰۰ خوشه و بر هر یک به شمار بیابان عالج خرماست؛ هر خرمایی به بزرگی قله‌ی از کوه‌های هجر است و نور آن فاصله‌ی زمین و آسمان را روشن می‌سازد. خرما بن از زر سرخ است و خرما از مروارید سرخ. هم چنین خداوند تَعَالَى ۱۰۰۰ فرشته می‌گمارد تا برای وی شهرها و کاخ‌ها بر پا

سازند. با شادی زمین بر آن گام می‌نهد و با آمرزش از دنیا می‌رود و آن گاه که در پیشگاه حق - عَزَّ و جَلَّ - می‌ایستد بدو می‌فرماید: به گرامی داشتی که از من داری، چشمانت روشن باد! فرشتگان از نزدیکی او به خدای بزرگ، شگفت زده می‌شوند. خواندن این سوره رهایی از دوزخ است. هر که بخواند ۷۰۰۰۰۰۰۰ فرشته گواه او خواهند بود و خداوند متعال - با این که خود بهتر حاجت بنده‌اش را می‌داند - می‌فرماید: فرشتگان من! ببینید این بنده‌ی من چه می‌خواهد؟ هر که خواند این سوره را دوست داشته باشد، خداوند متعال او را از رستگاران و بندگان به شمار می‌آورد. آن گاه که رستاخیز به پا شود، فرشتگان گویند: پروردگار ما! این بنده‌ی تو نسبت تو را دوست می‌داشت. حق فرماید: هیچ فرشته‌ای نماند مگر آن که او را تا بهشت همراهی کند. با او به راه می‌افتند؛ آن سان که عروس را تا حجله همراهی می‌کنند. وقتی به بهشت در آمد و فرشتگان جایگاه و کاخ‌های او را دیدند، گویند، چرا این بنده از دیگر باشندگان بلندجای‌تر است؟ خداوند بزرگ فرماید: رسولانی گسیل داشتم و با ایشان نبشتارهای خود را فرستادم و توضیح دادم که آن را که به من باور آورد چگونه گرامی خواهم داشت و هر که را به من باور ندارد کیفر خواهم کرد و هر که از من فرمان برد، به بهشت می‌رسد و نه هر که به بهشت من در آید به این گرامی داشت رسد. من هر کس را درخور کارش پاداش می‌دهم مگر سوره‌ی اخلاصی‌های را که آنان همه لحظه شب و روز خواندن آن را دوست می‌داشتند. از این رو، بر دیگر بهشتیان برتریشان داده‌ام. هر که با دوستی این سوره بمیرد، خدای متعال می‌فرماید: که می‌تواند بنده‌ی مرا پاداش دهد؟ من خود عهده دارم. من پاداشش می‌دهم. آن گاه می‌فرماید: بنده‌ی من، به بهشت من درآ. وقتی او وارد بهشت می‌شود می‌گوید: سپاس خدای را که وعده‌اش را به ما راست فرمود. خوشا بر آن که خواندن آن را دوست بدارد! هر که روزانه سه بار آن را بخواند. خداوند (بدو) می‌فرماید: بنده‌ی من، توفیق یافتی و به خواسته‌ات رسیدی. این بهشت من است. درآ تا ببینی با خواندن «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» چه نعمت‌ها و پاداش‌ها برایت فراهم آورده‌ام! او وارد می‌شود و هزار هزار پیش کار بر هزار هزار شهر می‌بیند و هر شهری به بزرگی فاصله شرق و غرب از هم و دارای کاخ‌ها و باغ‌ها. به خواندن آن روی آورید که اگر مومنی روزی ده بار آن را بخواند شایسته‌ی خشنودی بزرگ خدای خواهد بود و در شمار آنان که خداوند متعال دربارشان فرمود: «این دسته با پیامبران و راستان هم نشینند که خدایشان نعمت داده است.» (۸۵۸) هر که آن را ۲۰ بار بخواند، پاداش ۷۰۰ مرد که خونشان را در راه خدا ریخته است خواهد یافت و خود و خاندان و فرزندان و دارایی‌اش برکت خواهند داشت. هر که آن را ۳۰ بار بخواند برایش ۳۰۰۰۰ کاخ در بهشت می‌سازند و هر که ۴۰ بار آن را بخواند، در بهشت همسایه‌ی رسول خدا صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ خواهد بود و هر که ۵۰ بار بخواند، خداوند گناه ۵۰ سال او را می‌آمرزد و هر که ۱۰۰ بار بخواند، خداوند عبادت ۱۰۰ سال برای وی می‌نویسد و هر که ۲۰۰ بار بخواند، گویی ۲۰۰ بنده آزاد کرده است و هر که ۴۰۰ بار بخواند، پاداش ۴۰۰ شهید دارد و هر که ۵۰۰ بار بخواند، خدا او و پدر و مادرش را می‌آمرزد و هر که ۱۰۰۰ بار بخواند، همه هستی‌اش را به خدا داده و از آتش ایمن شده است! بدانید که خدا خیر دنیا و آخرت را با خواندن آن می‌دهد و جز سعادت‌مندان پای بند خواندن آن نمی‌شوند و جز بد سرشتان از آن روی نمی‌گردانند. «۷۹ - تَعْوِذِی از چشم زخم که جَبْرِئِلُ عَلَيْهِ السَّلَام برای حسنین عَلَيْهِمَا السَّلَام آورد. این دعا را در کتاب «الْأَذْعِيَّةُ المرویه من الحضرة النبویه» (دعاهای روایت شده از حضرت رسالت پناه) جمع آوری أَبُو سَعْدُ عَبْدُ الْكَرِيمِ بْنِ مُحَمَّدِ ابْنِ (أَبِي) مظفر سمعانی دیدم. او گوید: او سَهْلُ مَكْرَمِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ نَصْرِ جُوزِی + أَبُو بَكْرُ مُحَمَّدِ بْنِ شَجَاعِ بْنِ مُحَمَّدِ ابْنِ (أَبِي) مظفر مسعود سُلَيْمَانِ بْنِ إِثْرَاهِيمِ حافظ - أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدِ بْنِ إِثْرَاهِيمِ (بِنِ جَعْفَرِ جُرْجَانِی - مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (بِنِ أَحْمَدِ صَفَّارِ) - عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ إِثْرَاهِيمِ صِنْعَانِی کُشُورِی - عَبْدِ رَبِّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ عَبْدِ بَصْرِی - ابورجاء - شعبه (بِنِ حجاج) - ابوالشَّحاق (سیعی) - حارث (اعور همدانی): أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «جَبْرِئِلُ به خدمت رسول اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ آمد. آن حضرت را غمگین یافت. پرسید: یا مُحَمَّد! چرا در چهره‌تان غم می‌بینم؟ فرمود: حسن و حُسین را چشم زده‌اند. گفت: یا مُحَمَّد! چشم زخم را درست بدان که واقعیت دارد. سپس افزود: چرا با این دعا تَعْوِذِشان نداری؟ فرمود: کدام دعا، جَبْرِئِلُ؟

گفت: بخوان: اللَّهُمَّ يا ذاالسلطان العظيم و المن القديم و الوجه الكريم، يا ذالكلمات التامات و الدعوات المستجابات، عاف الحسن و الخسین من أنفس الجن و أعین الانس. رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آن را خواند. هر دو برخاستند و در برابر آن حضرت به بازی پرداختند. پیامبر خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم به یاران فرمود: زنان و فرزندان را با این تَعْوِذِ مصون بسازید که از همه تَعْوِذِها بهتر است. «۸۰ - آن چه اگر آدمی به هنگام تازه شدن نعمت بگوید، از هر ناپسندی ایمن خواهد بود. در کتاب نام برده از سمعانی چنین آمده است: أَبُو بَكْرٍ مُحَمَّدُ بْنُ فَرَجٍ حصودی (در مرو) - أَبُو بَكْرٍ أَحْمَدُ بْنُ حُسَيْنٍ بیهقی - أَبُو الْحُسَيْنِ (علی بن مُحَمَّد بن عَبْدِ اللَّهِ) بن بشران معدل (در بغداد) - ابوحفص عمرو بن بشران، عموی پدرش - أَبُو إِبرَاهِیمِ بن عَبْدِ اللَّهِ بحری - سعید بن مُحَمَّد حزمی - عمرو بن یونس - عِیسَى بن عون بن (عمرو بن) حَفْص فرافصه - عَیْدُ الْمَلِکِ بن زرارهی انصاری - آنس بن مَالِک: رسول گرامی خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمود: «اگر خدا نعمت خانواده و مال و فرزند به بنده‌ای داد، بگوید: مَا شَاءَ اللّٰهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ. در این صورت، هیچ سختی جز مرگ نمی‌بیند.» ۸۱ - درباره‌ی دعای پرنده‌ی سپید رومی. در کتابی که از آن برادر عزیز پسندیده‌ام مُحَمَّد بن مُحَمَّد آوی ایرانی که روانش پاک باد چنین خواندم: کَهْزِل بن مسعود زاهد طُوسِی باز گفت که چنین شنیده است: مردی ۳۰ سال در تنگ‌ترین زندان و سخت‌ترین عذاب در سرزمین روم اسیر بود. او نذر کرد که اگر خدای از این تنگی و سختی نجاتش دهد، همان سال پیاده از خانه‌اش به حج رود. یک شب پرنده‌ی سپیدی دید که به دیواره‌ی آن زندان نشسته و این دعا را به زبان شیوایی می‌گوید. آن را یاد گرفت و به خاطر سپرد و همان شب و فردا شب و شب سوم آن را خواند. خداوند توانا فرشته‌ای ای را فرستاد و او را از زندان آزاد ساخت و به خانه‌اش باز گرداند. او نیز از خانه‌اش رهسپار حج شد و به نذر خویش وفا کرد و این دعا را به هنگام طواف کعبه خواند. مردی آن را شنید و در دامن او آویخت که: بنده‌ی خدا! این دعا را از کجا آورده‌ای؟ گفت: پدرم به نقل از پدر بزرگم از رسول خدا صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم نقل کرد که فرمود: «این دعای پرنده‌ی رومی سپیدی است در قِصَّةِ طَنْطِیئِی روم و دعای فرج است.» گفت: من آن را از همان پرنده شنیدم و داستان را گفت. دعا این است: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعُيُونُ وَلَا تُخَالِطُهُ الظُّنُونُ وَلَا تَصِفُهُ الْوَاصِفُونَ وَلَا تُعَيِّرُهُ الْحَوَادِثُ وَلَا تَغْشَى عَلَيْهِ الدُّهُورُ وَأَنْتَ تَعْلَمُ ثَقِيلَ الْجِبَالِ وَمَكَائِلَ الْبِحَارِ وَعَدَدَ قَطَرَاتِ الْأَمْطَارِ وَعَدَدَ وَرَقِ الْأَشْجَارِ وَمَا أَظْلَمَ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَمَا أَشْرَقَ عَلَيْهِ النَّهَارُ وَلَا يُوَارِي عَنْكَ سَمَاءُ سَمَاءٍ وَلَا أَرْضُ أَرْضًا وَلَا جِبَالٌ مَا فِي وُجُوهِهَا وَلَا بَحَارٌ مَا فِي قُفُورِهَا أَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَنُورُ النَّهَارِ وَشُعَاعُ الشَّمْسِ وَضَوْءُ الْقَمَرِ وَدَوِيُّ الْمَاءِ وَخَفِيفُ الشَّجَرِ أَنْتَ الَّذِي نَجَّيْتَ نُوحًا مِنَ الْغَرَقِ وَعَفَوْتَ عَنْ دَاوُدَ ذَنْبَهُ وَكَشَفْتَ عَنْ أَيُّوبَ ضَرَّهُ وَنَفْسِيَّتَ عَنْ يُوسُفَ كُرْبَتَهُ فِي بَطْنِ الْحُوتِ وَرَدَدْتَ مُوسَى مِنَ الْبَحْرِ عَلَى أُمِّهِ وَصَيَّرْتَ عَنْ يُوسُفَ السَّوَاءَ وَالْفَحْشَاءَ وَأَنْتَ الَّذِي فَلَقْتَ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ حِينَ ضَرَبَهُ مُوسَى بِعَصَاهُ فَأَنْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطُّودِ الْعَظِيمِ حَتَّى مَشَى عَلَيْهِ وَشِيعَتُهُ وَأَنْتَ الَّذِي صَرَفْتَ قُلُوبَ سَحَرَهُ فَرَعُونَ إِلَى الْإِيمَانِ بِنُورِ مُوسَى حَتَّى قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ وَأَنْتَ الَّذِي جَعَلْتَ النَّارَ بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ يَا شَفِيقُ يَا رَفِيقُ يَا جَارِي اللَّصِيقِ يَا رُكْنِي الْوَثِيقَ يَا مَوْلَايَ بِالتَّحْقِيقِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَخَلِّصْنِي مِنَ كَرْبِ الْمُضِيقِ وَلَا تَجْعَلْنِي أُعَالِجُ مَا لَا أُطِيقُ أَنْتَ مُنْقِذُ الْغُرَقَى وَمُنْجِي الْهَلَكَى وَجَلِيسُ كُلِّ غَرِيبٍ وَآيِسُ كُلِّ وَحِيدٍ وَ مُغِيثُ كُلِّ مُسْتَغِيثٍ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَفَرِّجْ عَنِّي السَّاعِيَةَ السَّاعِيَةَ فَلَمَّا صَبَرَ لِي عَلَى حِلْمِكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ لَيْسَ كَمِثْلِكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ۸۲ - درباره‌ی دعای معروف به دعای شیخ: در کتاب نام برده‌ی رضی آوی رضوان الله علیه چنین دیدم: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ إِنَّ نَضْرَةَ شَبَابِي قَدْ مَضَتْ وَ زَهْرَتُهُ قَدْ انْقَضَتْ وَ مَنْافِعُهُ وَ مَحَاسِنُهُ قَدْ تَوَلَّتْ وَ أَرَى النِّقْصَ فِي قُوَايَ بَادِيًا وَ يَدْنِي مُخْتَلِفًا وَاهِيًا وَ حِرْصَتِي مُتَرَايِدًا نَامِيًا وَ قَلْبِي عَمَّا يُعِينُهُ سَاهِيًا لَاهِيًا وَ رَسُولُ الْمَنَايَا عَلَى أَشْبَاهِي وَ نَظْرَائِي فِي السَّنِّ رَائِحًا وَ غَادِيًا وَ مَا زِلْتُ أَعِدُّ مِنْ نَفْسِي تَوْبَةً لَمْ أَفِ بِهَا وَ أَخْرَهَا حُطَامَ أُمِّيَّةٍ لَمْ أَبْلُغْهَا وَ لَمْ أَنْفَعْ صِدَائِي بِمَشَارِبِهَا حَتَّى سَاءَ الْعَمَلُ وَ دَنَا الْأَجَلُ وَ اشْتَدَّ الْوَجَلُ وَ ضَاقَتِ السُّبُلُ وَ انْقَطَعَتِ الْحِيلُ وَ حَابَ الرَّجَاءُ وَ الْعَمَلُ إِلَّا مِنْكَ وَ خِدَاكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَلَمْ يَبْقَ لِي يَا رَبِّ قُوَّةٌ أَسْتَظْهَرُ بِهَا وَ لَا مَدَّةٌ مُتَرَاخِيَةٌ أَتَمَكِّنُ عَلَيْهَا وَ لَا أَعْمَالٌ صَالِحَةٌ أَرْجِعُ إِلَيْهَا وَ لَا

ثِقَّةٌ مُسْتَحْكَمَةٌ اَعْتَمَدُ عَلَيْهَا وَمَا زِلْتُ اَعْدُ مِنْ نَفْسِي تَوْبَةً لَمْ اَفِ بِهَا وَ اَخْرَجَهَا حُطَامُ اُمِّيَّةٍ لَمْ اُبْلُغْهَا وَلَمْ اَنْقَعِ صَدَائِ بِمَشَارِبِهَا حَتَّى سَاءَ الْعَمَلُ وَ دَنَا الْأَجَلُ وَ اَشْتَدَّ الْوَجَلُ وَ ضَاقَتِ السُّبُلُ وَ انْقَطَعَتِ الْحَيْلُ وَ خَابَ الرَّجَاءُ وَ الْعَمَلُ إِلَّا مِنْكَ وَ خِذْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَلَمْ يَبْقَ لِي يَا رَبِّ قُوَّةٌ اَسْتَظْهَرُ بِهَا وَلَا مَدَّةٌ مُتَرَاخِيَةٌ اَتَمَكُنْ [عَلَيْهَا] وَلَا اَعْمَالٌ صَالِحَةٌ اَرْجِعْ إِلَيْهَا وَلَا نَفَقَةٌ مُسْتَحْكَمَةٌ اَعْتَمِدُ عَلَيْهَا إِنَّمَا كُنْتُ أَكُلُ هَيْئًا وَ اَلْبَسُ ثَوْبَ عَافِيَتِكَ مَلِيًّا وَ اَتَقَلَّبُ فِي نِعْمَتِكَ سَوِيًّا ثُمَّ أَقْصِرُ فِي حَقِّكَ وَ اَعْرِضُ عَنْ ذِكْرِكَ وَ اُخْلِلُ بِمَا يُحِبُّ مِنْ حَمْدِكَ وَ شُكْرِكَ وَ اَتَشَاغَلُ بِلَذَائِي وَ شَهَوَاتِي عَنْ أَمْرِكَ وَ نَهْيِكَ حَتَّى أَبْلَتِ الْأَيَّامُ جِدَّتِي وَ طَرَاوَتِي وَ أَقَامَتْنِي عَلَى شَفَا حُفْرَتِي وَ مَصَارِعِ مَبِيتِي فَأَرَانِي يَا رَبِّ الْعِزَّةُ بَادِي الْعَوْرَةِ ظَاهِرُ الْخَلَّةِ شَدِيدُ الْحَسِرَةِ بَيْنَ الْأِضَاعَةِ مُنْقَطِعُ الْحُجَّةِ قَلِيلُ الْحِيلَةِ كَاذِبُ الظَّنِّ خَائِبُ الْأُمِّيَّةِ إِلَّا أَنْ تَتَذَكَّرَنِي مِنْكَ رَحْمَةً

پی نوشت

- ۱ - « خُذِ الْحِكْمَةَ وَ لَوْ مِنْ أَهْلِ النَّفَاقِ. » (نهج البلاغه، حکمت ۷۷). ۲ - بقره (۲): ۱۱۶. ۳ - أعراف (۷): ۱۸۱ و اسراء (۱۷): ۱۱۱ و طه (۲۰): ۹ و حشر (۵۹)، ۲۵. ۴ - ان الله لا ينظر الى صوركم و أعمالکم و انما ينظر الى قلوبکم. (بخارالأنوار ۷۰: ۲۴۸) ۵ - فرقان (۲۵): ۷۸. ۶ - کنیه‌ی این سید محمد، ابو عبد الله بود. او را طاووس لقب دادند؛ از آن رو که نیک چهره بود؛ اما پایش با زیبایی چهره متناسب نمی نمود. او نخستین نقیب در ناحیه‌ی سوری (از نواحی بابل و نزدیک حله) بود. نقابت نوعی مسؤولیت و سرپرستی کار خاندان سادات (علویان) و سامان دهی ایشان بود و نگاهبانی از موجودیت آنها به هنگام حوادث و آسیب دشمنان. در این خاندان، نخستین نقیب همین ابو عبد الله طاووس بود که در سوری عهده دار این سمت بود و نیز برادرش احمد بن إسحاق بن حسن و هم چنین برادرزاده‌اش مجد الدین محمد بن عز الدین حسن. ۷ - حاجی نوری در مُسْتَدْرَكِ وَ سَائِلِ الشَّيْعَةِ (۳: ۴۶۶) گوید: إِسْحَاقُ بْنُ حَسَنِ در شبانه روز ۵۰۰ رکعت نماز از سوی پدرش می خواند. ۸ - در عُمْدَةُ الطَّالِبِ (ص ۱۷۸) است که: داوود بن حسن برادر رضاعی امام صادق علیه السلام بود. مُنْصُور او را دستگیر ساخت تا به قتل برساند. با دعایی که امام علیه السلام به مادرش آموختند، خداوند او را نجات داد. این دعا و توسل به اعمال ام داوود (در نیمه‌ی رجب) مشهور است. ۹ - این نسب بر اساس ثبت خود اوست در الاجازات (چاپ شده در بخارالأنوار ۱۰۷: ۳۷ - ۳۸) و آن چه در جاهای دیگر آورده اند خلاصه یا کم دقت یا نادرست می نماید. ۱۰ - كَشَفُ الْمَحْجَةِ: ۱۱۵؛ فرج المهموم: ۱۴۷؛ اقبال: ۵۶۸. ۱۱ - الکنی و الألقاب ۱: ۳۴۰. ۱۲ - بخارالأنوار ۱۰۷: ۴۵. ۱۳ - مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ بَرَزٍ (۵۵۷ - ۶۳۰). ۱۴ - أَبُو طَالِبٍ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ (۵۹۳ - ۶۵۶) استاد سرای مستنصر مُسْتَنْصِر و مُسْتَعَصِم و وزیر این آخرین خلیفه‌ی عَبَّاسی. ۱۵ - الاداب السلطانیة: ۱۱. ۱۶ - داماد شیخ ابو جعفر طوسی. ۱۷ - بخارالأنوار ۱۰۷: ۳۹. ۱۸ - سخن شیخ یوسف بحرانی در لؤلؤة البحرین و به تبع وی، خوانساری در روضات الجنات - مبنی بر این که مادر سید دختر شیخ طوسی بوده است - به چند دلیل نادرست است. رک. خاتمه مُسْتَدْرَكِ الْوَسَائِلِ ۳: ۴۷۱. ۱۹ - که بخش نخست آمیالی (تا جزء ۱۸) را از پدرش شیخ الطائفة أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ طوسی خراسانی (رمضان ۳۸۵ - محرم ۴۶۰) روایت کرده است. ۲۰ - ص ۴۶. ۲۱ - عُمْدَةُ الطَّالِبِ: ۱۹. ۲۲ - ج ۳، ص ۳۶۷. ۲۳ - ج ۳: ۴۶۹. ۲۴ - ج ۲، ص ۲۰۵. ۲۵ - ص ۱۶. ۲۶ - منتهی المقال: ۳۵۷. ۲۷ - الکنی و الألقاب ۱: ۳۳۹. ۲۸ - الفوائد الرضویة: ۳۳۰. ۲۹ - نام او را به دو گونه‌ی بدر یا بدر (پدر) احتمال داده اند. رک. طبقات أعلام الشیعة (الانوار الساطعة الماء السابعة): ۲۴ (پاورقی). ۳۰ - ریاض العلماء ۵: ۳۷۵ - ۳۷۶. ۳۱ - یا النفیس الواضح (بخارالأنوار ۱۰۷: ۴۱) که گزیده‌ای است ظاهراً از کتاب «الجلس الصالح الکافی و الانیس الناصح الشافی» از معافی بن زکریا بن یحیی بن حماد نهروانی (۳۰۵ - ۳۹۰) معروف به الجلیس و الانیس. رک. الذریعة ۵: ۱۲۸. ۳۲ - لؤلؤة البحرین: ۲۴۱. ۳۳ - خاتمه مُسْتَدْرَكِ الْوَسَائِلِ ۳: ۴۷۲. ۳۴ - لؤلؤة البحرین: ۲۴۱. ۳۵ - فَلَا حُجَّةَ لِلْوَاسِلِ: ۷۳. ۳۶ - ص ۳۵۶. ۳۷ - با فرض دو تاریخ اشاره شده در پیش، ۷۵ سال و ۹ ماه و ۲۰ روز. ۳۸ - این توضیحات مربوط به چاپ

عربی این کتاب است و بسیاری از آنها در ترجمه زائد به نظر آمد. ۳۹ - این متن کوتاه و متن‌های مشابه آن که در دو سه جای این کتاب و دیگر آثار مولف بلند پایه دیده می‌شود، از ناسخان است که به رسم آن روزگاران از خود می‌افزودند. ۴۰ - دعای خواندنی یا نوشتنی که معمولاً به بازو آویخته یا به همراه برداشته می‌شود. ۴۱ - دعای دست در نماز. ۴۲ - دعای باز دارنده خطرها و حوادث ناخواسته. ۴۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. ۴۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ. طُرُق. ۴۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: کلماتک. ۴۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ به جای کلمتک، در همی موارد کلماتک آمده است. ۴۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ، این حِرْز به حضرت خدیجه عَلَیْهَا السَّلَام نسبت داده شده است. ۴۸ - ترجمه‌ی مه. معنای دیگر کلمه: خاموش باش. ۴۹ - ترجمه‌ی اصطلاح عربی «بَابِي أَتَتْ» در بِحَارِ الْأَنْوَارِ ۹۴: ۲۲۷، به نقل از دلائل طبری آمده است: «مَنْ أَيْنَ أَتَتْ؟» (شما از کجایی؟). ۵۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: المعاصی. ۵۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الخطایا. ۵۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: عطی‌سفیخ یا مطی‌طرون قربالسیون ما و ماسا ماسوما طیس‌طالوس حنطوس. ۵۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اقر طیعوس لطفیکس. ۵۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ذَا الْمَخْرُوفِ. ۵۵ - فرهاد میرزای قاجار درست این عبارت عبری را آهیه اش‌راهیه دانسته و معنی آن را آورده است. برای آگاهی بیشتر، رک. زنبیل: ۱۱۸ و قاموس کتاب مقدس، اهیه. ۵۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: سرجه جلد آمل و سر جلد. ۵۷ - روشن نیست که عبارت اخیر جزء حِرْز است یا گفتار ناسخ. ۵۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: نعمک. ۵۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: عطائک. ۶۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۶۱ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۶۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ انه أقوى معین. ۶۳ - در متن آمده است: علی بن الْحُسَيْنِ بْنِ عَبْدِ الصَّمِيدِ. ۶۴ - چنان که روشن است این حِرْز از رسول اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم است نه از حُسَیْن عَلَیْهِمَا السَّلَام؛ اما مولف آن را در این بخش کتاب انتخاب کرده است. ۶۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: رَأْفَةُ اللَّهِ وَ عِزَّةُ اللَّهِ. ۶۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بِصَنِيعِ اللَّهِ. ۶۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۸ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: سَتَرَ اللَّهُ لِأَنْبِيَائِهِ مِنَ الْفَرَاغَةِ. ۷۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۷۱ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۷۲ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۷۳ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۷۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فَأَجْرُنِي. ۷۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۷۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۷۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ. ۷۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: حُزُونَتُهُ. ۷۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: هِطُّ مَهْجَهَا مَسْلُوعٌ وَ دَوْرَةٌ. ۸۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فَاغْفِرْ. ۸۱ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۸۲ - تَبَالَ: تیر تراش، سازنده‌ی تیر. ۸۳ - ترجمه‌ی مسامحه آمیز الملک عقیم. ۸۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: نعمته. ۸۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَا تَنْقُصُهُ. ۸۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَمَّا يَنْفُصُكَ. ۸۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: إِنَّكَ وَهَّابٌ. ۸۸ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۸۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ذُو التَّعَرُّزِ. ۹۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مَنْ. ۹۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَتَقَبَّلُهُ. ۹۲ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۹۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ كُلُّ مُعِينٍ أَعَانَ عَلَى. ۹۴ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۹۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: كُلُّ قَدْرَةٍ. ۹۶ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۹۷ - زَعَمْتُ سَيِّئَتُهُ أَنْ سَيَتَغَلَّبُ رَبُّهَا فَلْيَتَغَلَّبَنَّ مُعَالِبُ الْعَلَابِ بَيْتِي از قصیده‌ی کعب بن مَالِك سلمی انصاری است که در رد قصیده‌ی شاعر مشرک عرب عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زُبَيْرِی سهمی و به دفاع از مسلمانان سرود. برای آگاهی بیشتر، رک. بِحَارِ الْأَنْوَارِ ۴۸: ۱۵۱ - ۱۵۲، پاورقی مصحح. ۹۸ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۹۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَيْدًا حَقًّا حَقًّا. ۱۰۰ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۱۰۱ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۱۰۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الْكَرِيمِ. ۱۰۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَرَادِي. ۱۰۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اعقل. ۱۰۵ - به نقل تاریخ، مرگ حَمِيد در ۱۵۹ و هجرت آن حضرت در ۲۰۰ بوده است. شاید این کس دیگری باشد نه حَمِيد بن قَحْطَبَةَ. ۱۰۶ - یا (يَاسِرُ خَادِمٌ گوید): حَمِيد متن تَعْوِيد را برایم خواند. ۱۰۷ - گوینده باید علی بن مُحَمَّد بن علی بن علی بن عَبْدِ الصَّمِيد تَمِيمی باشد. ۱۰۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَظَلُّ. ۱۰۹ - آل عمران (۳): ۱۹. ۱۱۰ - مولف این حکایت بلند را با افزوده‌ای کوتاه، در اثر دیگر خود «الامان» نیز آورده است. ۱۱۱ - این کلمه در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۱۱۲ - در اصل: حُسَيْن. ۱۱۳ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۱۱۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الْبُعْدُ وَالْقُرْبُ. ۱۱۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: عِثْمُ. ۱۱۶ - شیخ إِبْرَاهِيم كَفَعَمِي (۸۴۰ - ۹۵۰) نیز در الْبَلَدِ الْأَمِينِ: ۵۵۱ - ۵۷۰، این قنوت‌ها را بعد از دعای صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم و دعای دیگری از أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَیْهِ السَّلَام آورده است. ۱۱۷ - ظاهراً درست أَحْمَد بن مُحَمَّد بن عُبَيْدِ اللَّهِ بن حَسَن بن عِيَّاش جوهری (در گذشته به سال ۴۰۱) است. ۱۱۸ - شاید مراد شَيْخ أَبُو الْقَاسِمِ جَعْفَر بن مُحَمَّد بن قَوْلُوْیَه (- ح ۳۶۸) است یا أَبُو الْحَسَنِ عَلِي بن حُسَيْن بن

مُوسَى بْنِ بَابُوَيْه (۳۲۹) پدر شیخ صدوق. ۱۱۹ - فرزندان حضرت علی بن ابی طالب عَلَیْهِ السَّلَام را، به اعتبار نسب بردن از پدر والامقام آن حضرت، طالبی می‌گفتند. ۱۲۰ - مقصود وارثان جناب مُحَمَّد بن عُمَیْن است. ۱۲۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: ما. ۱۲۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: بَوَاطِنِ سَرَائِرِ الْمُسَرِّينَ. ۱۲۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: ابداءت. ۱۲۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَار، آوِیْتَنی. ۱۲۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: النَّسِیَّة. ۱۲۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: شَجِیث. ۱۲۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: مَهْلَتُهُ. ۱۲۸ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۲۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: لِعَبْدِكَ. ۱۳۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: کید. ۱۳۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: إِلَیْهِمْ طَرَفُهُمْ. ۱۳۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: و ان ۱۳۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: اسْتَكْفَفْتُ. ۱۳۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: عَمَدَاتِكَ. ۱۳۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: مُبِیِّر. ۱۳۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: ممّا. ۱۳۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: قَدْ وَجَبَ إِتِیَانُهُ. ۱۳۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: الْحَصْرَةُ. ۱۳۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: الْإِنْتِصَاف. ۱۴۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: وَاسْتِثْرَى. ۱۴۱ - حج (۲۲): ۶۰؛ با این اختلاف: «ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ». ۱۴۲ - غافر (۴۰): ۶۰. ۱۴۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: لِأَنَّهُ. ۱۴۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: فَإِنْ كَانَ. ۱۴۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: فیه. ۱۴۶ - از بِحَارِ الْأَنْوَار. ۱۴۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: سرک. ۱۴۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: وَأَعُوذُ. ۱۴۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: أَوْبُهُمْ. ۱۵۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: فی. ۱۵۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: مُشَخَّصَاتٍ. ۱۵۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: اسْتِخْلَاصًا بِهِ دُونَ غَیْرِهِ. ۱۵۳ - این کلمه در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۵۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: استیها. ۱۵۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: لمظلومی. ۱۵۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: بمواس. ۱۵۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: خالفوا. ۱۵۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: صد عنهم وعن وجهتهم. ۱۵۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: أیدهم. ۱۶۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: أَوْ تَشْتَاطِلُهُ. ۱۶۱ - یونس (۱۰): ۲۴. ۱۶۲ - زخرف (۴۳): ۵۵. ۱۶۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: اللَّهُمَّ أَسْأَلُكَ. ۱۶۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: فاکفی. ۱۶۵ - این حرف در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۶۶ - از بِحَارِ الْأَنْوَار. ۱۶۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: روز حنین. ۱۶۸ - روز بستن قرار داد صلح با یهودیان این منطقه مانند اهل خیبر. ۱۶۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: فَلَا تُخَفِّرْ. ۱۷۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَار. ۱۷۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: أَنْتَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِیظ. ۱۷۲ - روشن است که سند افتادگی دارد. فراء نیز احتمالاً لقب موسی (بن سعید بن موسی) است نه شخصی جدا از او. ۱۷۳ - جَامِعِین محلی در حله حَلَّة بوده است و زیارتگاه یاد شده غیر از مرقد مطهر آن حضرت است. ۱۷۴ - آیَاتُ الْبَیْضِ که درخشندگی ماه در شب‌های آن بیشترین مقدار است. ۱۷۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۷۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَار اضافه شده است: مَا أَهْدَاهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ هَادٍ مَا أَصْدَقَهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ صَادِقٍ مَا أَحْمَدُهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ حَمِيدٍ مَا أَذْكَرُهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ ذَاكِرٍ مَا أَشْكَرُهُ وَ سُبْحَانَهُ مِنْ شَكُورٍ. ۱۷۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۷۸ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۷۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: سلام. ۱۸۰ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۸۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: وَ سُبْحَانَهُ وَ هُوَ اللَّهُ الْعَظِيمُ وَ بِحَمْدِهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ. ۱۸۲ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۸۳ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۸۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: فِی سُرَادِقِ الْخَالِقِ النَّصِيرِ. ۱۸۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۸۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۸۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۸۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: خلق. ۱۸۹ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۹۰ - ترجمه‌ی: و رؤیا فی المنام باقی النهار السلامه من البلاء. ۱۹۱ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۹۲ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۹۳ - غافر (۴۰): ۶۰. ۱۹۴ - اشاره به: زمر (۳۹): ۵۳ «لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ». ۱۹۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۹۶ - این تکرار در نقل بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۹۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۱۹۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: علی سیدنا سَیِّدِ الْمُرْسَلِین مُحَمَّد النبی. ۱۹۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: عداتک. ۲۰۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: فضلتی. ۲۰۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: وَلَا اصْلَاحَ نَفْسِی. ۲۰۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: و کم. ۲۰۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: فعلک. ۲۰۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: باسمک. ۲۰۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: نعمائه. ۲۰۶ - «فقال له: الشفاء» را چنین نیز می‌توان معنا کرد: (به جای دعا) گفتم: بهبود می‌خواهم. ۲۰۷ - نشانی این سه آیه به ترتیب چنین است: آل عمران (۳): ۱۷۴، مومن (۴۰): ۴۵، فاطر (۳۵): ۳. ۲۰۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: مَتَّی. ۲۰۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: تُخْرِدُ بِهِ لَی. ۲۱۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: من. ۲۱۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: نَقَصَ بِهِ. ۲۱۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: تَوَبَّكَ. ۲۱۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: یؤ دی. ۲۱۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: انی أَسْأَلُكَ. ۲۱۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: و من. ۲۱۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَار: سِنَةٌ وَ لَا نَوْمٌ. ۲۱۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَار نیست. ۲۱۸ - از بِحَارِ الْأَنْوَار. ۲۱۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَار، این دعا حِرْزِ یمانی و نیز دعای سیفی نامیده شده است. ۲۲۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَار اضافه

شده است: وَ أَنْتَ رَبِّي. ۲۲۱ - در بحارالانوار: مذ. ۲۲۲ - در بحارالانوار: دَارِ الْاِخْتِيَارِ. ۲۲۳ - از بحارالانوار. ۲۲۴ - در بحارالانوار: طَاقَتِي. ۲۲۵ - در بحارالانوار: عنك. ۲۲۶ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۲۷ - در بحارالانوار: فی کل. ۲۲۸ - در بحارالانوار: اختبَار و غرضاً. ۲۲۹ - در بحارالانوار: اغفر لی. ۲۳۰ - از بحارالانوار. ۲۳۱ - در بحارالانوار: الْفَاشِي فِي الْخَلْقِ رِفْدُهُ. ۲۳۲ - در بحارالانوار: سَمِعاً وَ فَوَادِئاً يَغْرِفَانِ. ۲۳۳ - در بحارالانوار: نفسی. ۲۳۴ - در بحارالانوار: حَفِظَ عِلْمُكَ. ۲۳۵ - در بحارالانوار: يَنْدَفِقُ. ۲۳۶ - در بحارالانوار: أنسا. ۲۳۷ - در بحارالانوار: مُعْثِيه. ۲۳۸ - فاطر (۳۵): ۴۵. ۲۳۹ - در بحارالانوار: يَنْفَعْنِي. ۲۴۰ - در بحارالانوار: خَصَصْتَنِي. ۲۴۱ - در بحارالانوار: وصل. ۲۴۲ - در بحارالانوار: حین. ۲۴۳ - در بحارالانوار: الْاِخْتِيَارِ. ۲۴۴ - در بحارالانوار: کبیر. ۲۴۵ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۴۶ - در بحارالانوار: بَيِّالِغٌ أَدَاءَ حَقِّكَ. ۲۴۷ - در بحارالانوار: البرکه. ۲۴۸ - در بحارالانوار: فِي شُكْرِ مَا أَنْطَقْتَنِي. ۲۴۹ - در بحارالانوار: اِثْبِدْ أَتَنِي بِالنَّعْمِ. ۲۵۰ - در بحارالانوار: أَوْلَيْتَنِي. ۲۵۱ - از بحارالانوار. ۲۵۲ - در بحارالانوار: عَنْ قَضَائِكَ مُمْتَنِعٌ. ۲۵۳ - در بحارالانوار: وَمِنْ فَوَائِدِ. ۲۵۴ - در بحارالانوار: ان. ۲۵۵ - در بحارالانوار: فَتَفِيضُ. ۲۵۶ - در بحارالانوار: ذَاتُ ارْتِجَاجٍ. ۲۵۷ - در بحارالانوار: بالطیب. ۲۵۸ - در بحارالانوار: و أوجهاً للآقالات. ۲۵۹ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۶۰ - در بحارالانوار: فَاسْتَقَرَّتْ. ۲۶۱ - در بحارالانوار: يَتَنَفَّسُ. ۲۶۲ - در بحارالانوار. ۲۶۳ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۶۴ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۶۵ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۶۶ - در بحارالانوار: یدک. ۲۶۷ - در بحارالانوار: دَارِ الْاِخْتِيَارِ. ۲۶۸ - در بحارالانوار: أیدی. ۲۶۹ - در بحارالانوار: أَضْبَاء. ۲۷۰ - در بحارالانوار: عَقْبُهُ. ۲۷۱ - در بحارالانوار: بالحق. ۲۷۲ - در بحارالانوار: لِعَظَمَتِكَ. ۲۷۳ - در بحارالانوار: توفیر. ۲۷۴ - از بحارالانوار. ۲۷۵ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۷۶ - از بحارالانوار. ۲۷۷ - در بحارالانوار: حُصَيْنَا. ۲۷۸ - در بحارالانوار: خَالِقِ مَا يُرَى وَ مَا لَا يُرَى. ۲۷۹ - از بحارالانوار. ۲۸۰ - در بحارالانوار: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي. ۲۸۱ - اگر - ای خدای بزرگ - بیامری، انبوهی (از گناهان) را آمرزیده‌ای و کدام بنده است که برایت (گناه) نیندوخته باشد؟! در بحارالانوار: أَيْ عَبْدٌ لَكَ إِلَّا لَمَّا ۲۸۲ - در بحارالانوار: نعمائه. ۲۸۳ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۸۴ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۸۵ - در بحارالانوار: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ. ۲۸۶ - در بحارالانوار: لايموت. ۲۸۷ - از بحارالانوار. ۲۸۸ - از بحارالانوار. ۲۸۹ - در بحارالانوار: مَحْشُورُونَ. ۲۹۰ - انبیاء (۲۱): ۶۹. ۲۹۱ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۹۲ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۹۳ - در بحارالانوار: اتوب إِلَيْكَ. ۲۹۴ - از بحارالانوار. ۲۹۵ - رک. نمودار پیوست. ۲۹۶ - ترجمه‌ی ...: فِي مَائَةٍ قَصِيرٍ يَكُونُ فِيهِ مِنْ حِيرَانِ أَهْلِهِ. ۲۹۷ - ترجمه‌ی ...: فِي مَائَةٍ قَصِيرٍ يَكُونُ لَكَ جَارٌ جَدُّكَ. ۲۹۸ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۲۹۹ - در بحارالانوار: تَلَقَّيْنَهَا. ۳۰۰ - در بحارالانوار: أَكْنَفَهَا. ۳۰۱ - در بحارالانوار: فاذا. ۳۰۲ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۳۰۳ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۳۰۴ - در بحارالانوار: تَلَقَّيْنَهَا. ۳۰۵ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۳۰۶ - این بخش در بحارالانوار نیست. ۳۰۷ - در بحارالانوار: مَا أَحْصَى كِتَابُكَ. ۳۰۸ - یا مَنْ يُجِيبُ دُعَا الْمُضْطَرِّ فِي الظُّلَمِ يَا كَاشِفَ الضُّرِّ وَ الْبَلْوَى مَعَ السَّقَمِ قَدْ نَامَ وَ قَدْ كَ حَوْلَ الْبَيْتِ وَ انْتَبَهُوا يَدْعُو وَ عَيْنُكَ يَا قَيُّومُ لَمْ تَنْمِ هَبْ لِي بِجُودِكَ فَضْلَ الْعَفْوِ عَنْ جُزْمِي يَا مَنْ أَسَارَ إِلَيْهِ الْخَلْقُ فِي الْحَرَمِ إِنْ كَانَ عَفْوُكَ لَا يَلْقَاهُ ذُو سِرِّفٍ فَمَنْ يَجُودُ عَلَى الْعَاصِيَةِ بِالنَّعْمِ ۳۰۹ - نیزه‌های نیکویی که به نام سازنده‌اش، زنی ردینه نام، خوانده می‌شد. ۳۱۰ جَرَتْ رَحِمٌ بَيْنِي وَ بَيْنَ مُنَازِلِ سَوَاءٍ كَمَا يَسْتَنْزِلُ الْقَطَرُ طَالِبُهُ وَ رَبِّيْتُ حَتَّى صَارَ جَلْدًا شَمَرْدَلًا إِذَا قَامَ سَاوِي غَارِبَ الْفَحْلِ غَارِبُهُ وَ قَدْ كُنْتُ أُوتِيهِ مِنَ الزَّادِ فِي الصَّبَا إِذَا جَاعَ مِنْهُ صَفْوُهُ وَ أَطَابِيهِ فَلَمَّا اسْتَوَى فِي عُفْوَانِ شَبَابِهِ وَ أَصْبَحَ كَالرُّمَحِ الرُّدَيْنِيِّ خَاطَبُهُ تَهَضُّمِي مَالِي كَذَا وَ لَوَى يَدِي لَوَى يَدَهُ اللَّهُ الَّذِي هُوَ غَالِبُهُ ۳۱۱ يَا مَنْ إِلَيْهِ أَتَى الْحُجَّاجُ بِالْجُهْدِ فَوْقَ الْمِهَادِ مِنْ أَقْصَى غَايَةِ الْبُعْدِ إِنِّي أَتَيْتُكَ يَا مَنْ لَا يُخَيِّبُ مَنْ يَدْعُوهُ مُبْتَهِلًا بِالْوَاحِدِ الصَّمَدِ هَذَا مُنَازِلٌ مَنْ يَزْتَاغُ مِنْ عُقْقَى فَخَذٌ بِحَقِّي يَا جَبَّارُ مَنْ وَلَمِدِي حَتَّى تُشِلَّ بِعَوْنِ مِنْكَ جَانِبَهُ يَا مَنْ تَقَدَّسَ لَمْ يُؤْلَمْ وَ لَمْ يَلِدْ ۳۱۲ - ترجمه‌ای از حَطْمَةِ وَادِي السَّيَاكِ (کذا) که در متن، ظاهراً برای توضیح اراک (که نام موضعی است نزدیک مکه و چوب درختان آن برای مسواک به کار می‌رفت)، آمده است. ۳۱۳ - یا دو سوی دره. ۳۱۴ - در بحارالانوار: وَ لَا كَيْفَ هُوَ وَ لَا أَيْنَ هُوَ وَ لَا حَيْثُ هُوَ. ۳۱۵ -

در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَا مُصَوِّرُ يَا مُفِيدُ يَا وَدُودُ يَا بَعِيدُ. ۳۱۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۱۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۱۸ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۱۹ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۳۲۰ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۲۱ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۲۲ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۲۳ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۲۴ - أعراف (۷): ۱۸۰. ۳۲۵ - غافر (۴۰): ۶۰. ۳۲۶ - بقره (۲): ۱۸۶. ۳۲۷ - زمر (۳۹): ۵۳. ۳۲۸ - روایت دیگر، ده شب دیگر، آن را بخوان و نزد من بیا. ۳۲۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: حذر. ۳۳۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ سُبْحَانَ اللَّهِ. ۳۳۱ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۳۲ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۳۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فانك. ۳۳۴ - دانشمند گران قدر حضرت استاد حاج شیخ مُحَمَّد رضا جَعْفَری دامت برکاته - که از برجسته‌ترین چهره‌های صاحب نظر تاریخ در روزگار معاصرند - این داستان را تدبیر خود جناب مُحَمَّد بنِ عَلی بنِ اَبی طالب عَلَیْهِ السَّلَام احتمال دادند. بر پایه‌ی آن، او می‌خواست به هواداران گمراه خویش امامت برادرزاده‌اش حضرت زَیْن العَابِدین عَلَیْهِ السَّلَام را ثابت کرده باشد. ۳۳۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَعَظْتُ. ۳۳۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَتَلَّتُ الْجَمِيلَ. ۳۳۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَعَرَفْتُ فَأَصْرَزْتُ ثُمَّ عَرَفْتُ فَاسْتَغْفَرْتُ وَأَقْلَعْتُ. ۳۳۸ - بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فِكْرَتِي. ۳۳۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مَثْوَاهُ. ۳۴۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بَعَى لِي. ۳۴۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ أَنْتَظِرُ الْإِنْتِهَازَ لِفَرِيسَتِهِ. ۳۴۲ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۴۳ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۴۴ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۴۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يُبْشِرَاكَ فَبْشَرْنِي. ۳۴۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الْمُنَاقَشَةُ. ۳۴۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۴۸ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۳۴۹ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۵۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مُصَيِّ لِي. ۳۵۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ وَلَدَهُ. ۳۵۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: دبرتنی. ۳۵۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ قَدْ. ۳۵۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ تَرَدَّنِي. ۳۵۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۵۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فَكَفَّنِي مَا أَهَمَّنِي مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا. ۳۵۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ يَا جَابِرُ. ۳۵۸ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۵۹ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۶۰ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۶۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا. ۳۶۲ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۳۶۳ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۳۶۴ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۳۶۵ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۳۶۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لِمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى. ۳۶۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۶۸ - نام هر یک از ۴۰۰ مجموعه‌ی حدیثی معتبر شیعی از راویان مورد وثوق که متأسفانه همه‌ی آنها به صورت اولیه در دست نیست؛ اما بخش شاید عمده‌ای از آنها در منابع حدیثی حفظ شده است. ۳۶۹ - ترجمه‌ی: کارها آن‌ها را بگو. ۳۷۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الْعُيُونُ. ۳۷۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَا رَاتِقُ يَا فَاتِقُ. ۳۷۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَا قَوِيَّ يَا غَنِيَّ. ۳۷۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَا مُجْمَلُ يَا مُحْسِنُ. ۳۷۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَعْلَمُ. ۳۷۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَخْرَضَ. ۳۷۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اَزْدَادَ. ۳۷۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: زَلَّ مَصْرَعِي وَ انْقَطَعَ مَسْأَلَتِي. ۳۷۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لِقَاءَ عَدُوِّكَ. ۳۷۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ ان. ۳۸۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَمْ تَكُنْ. ۳۸۱ - معادل تقریبی: حُبًّا وَ كَرَامَةً. ۳۸۲ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۳۸۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَخِيرَ. ۳۸۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مَنْ أَنْ تَغْلِبَهُ لِي. ۳۸۵ - احتمالاً دو راوی اخیر جابجا شده‌اند. ۳۸۶ - این مثل فارسی را به جای این مثل عربی آوردیم: «قدم و رجلا- و آخر آخری» (یک پا را پیش گذاشته است و پای دیگر را پس). علامه‌ی مجلسی در حاشیه‌ی خبر چنین توضیح می‌دهد: منظور این است که او مدتی با مُحَمَّد بنِ عَبْدِ اللَّهِ بنِ الْحَسَنِ (که به عنوان نَفْسِ زَكِيَّة و مَهْدِي بر مَنْصُور شوریده بود) همراهی کرده و او را به قیام تشویق کرده بود؛ اما به ظاهر با او همکاری نمی‌کرد یا ضمن عدم تأیید قیام او، مردم را از ما دور می‌ساخت. گویی امام عَلَیْهِ السَّلَام چنین برنامه‌ای دارد: از مُحَمَّد دوری می‌گزینم؛ اگر پیروز شود، کار به دست من می‌افتد؛ چون پیروان من بسیارند و مردم می‌دانند من داناتر و بدین کار شایسته‌تر. اگر هم شکست خورد، من خود را از کشته شدن رها نیده‌ام! (بِحَارِ الْأَنْوَارِ ۹۴: ۲۸۲) ۳۸۷ - جالب است که مَنْصُور با همه‌ی دشمنی، به درستی پیش گویی‌های حضرتش باور قلبی داشت! ۳۸۸ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۸۹ - ر.ک. طبقات أعلام الشيعة (قرن ۵): ۱۸۴. ۳۹۰ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۳۹۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تعیی. ۳۹۲ - به نقل تاریخ یعقوبی، او در دوره‌ی مَنْصُور و هَارُون عَبَّاسی، به ریاست پلیس منصوب شد. ۳۹۳ - أَخْرَاب (۳۳): ۱۰. ۳۹۴ - ترجمه‌ی: ضَيِّقِي تَسْعِي. ۳۹۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بَلَاءِهِ. ۳۹۶ - مصیبه یا مصیبه شهری بود معروف در شام. ۳۹۷ -

روز سر بریدن! ۳۹۸ - در صورتی که عبارت را مرفقه خز مقاینه بخوانیم و اگر نسخه‌ی بِحَارِ الْأَنْوَارِ، مرفقه جر مقاینه درست دانسته شود، منسوب به جُرامقه است که گروهی غیر عرب بودند و در آغاز دوره‌ی اسلامی در مَوْصِل (واقع در عراق کنونی) سکنی گزیدند. با توجه به این که قین در باب مفاعله یافت نشد، نسخه‌ی بِحَارِ الْأَنْوَارِ صحیح‌تر می‌نماید. ۳۹۹ - أَخْرَاب (۳۳): ۱۰. ۴۰۰ - این تکرار در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۰۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: انتهاء ۴۰۲ - چنین سوگندی آن روز متداول بود. مفهوم آن این بود که: زَم بر من حرام باشد یا غلامم آزاد باشد (یا چیزهایی مشابه آن)؛ اگر راست نگویم. ۴۰۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مله. ۴۰۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مِنْ شَرِّ كُلِّ سُقْم. ۴۰۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الذعار. ۴۰۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَالْمَصْطَبَاتِ وَالْعَاهَاتِ. ۴۰۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۰۸ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۰۹ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۱۰ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۱۱ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۱۲ - در کافی موجود، نام شَيْلِيمَانِ بْنِ مَخْلَد (یا داوود) موریانی، وزیر مَنصُور - که در سال ۱۵۴ به دستور او کشته شد - به تصحیف، نحوی آمده است. خوزی منسوب به خوزستان است. (رک. الغیبه شیخ طوسی: ۱۱۹؛ بِحَارِ الْأَنْوَارِ ۴۶: ۳؛ تاریخ طبری ۸: ۴۲؛ سیر اعلام النبلاء ۷: ۲۳ و فیات الاعیان ۲: ۴۱۰ - ۴۱۱) ۴۱۳ - کافی ۱: ۳۱، ح ۱۳. ۴۱۴ - کافی ۱: ۳۱، ح ۱۴. ۴۱۵ - شعرا (۲۶): ۲۰۵ - ۲۰۷. ۴۱۶ - روشن نشد که چرا أَبُو أَحْمَد به أَبُو عَبْدِ اللَّهِ تغییر یافته است؟! ۴۱۷ - تاریخ بغداد ۱۱: ۵۷ - ۵۸. ۴۱۸ - الْخَصَائِصُ الْعُلُوبَةُ عَلَى سَائِرِ الْبَرِيَّةِ وَالْمَاثِرِ لِسَيِّدِ الْبَرِيَّةِ. ۴۱۹ - ترجمه‌ی: لاءِستاء صِلن شافته. ۴۲۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بذلك. ۴۲۱ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۲۲ - در مفاتیح الجنان، این دعا با نام جَوْشَن صغیر آمده است. ۴۲۳ - ترجمه‌ی الطَّرْزُ الْكَبِير. ۴۲۴ - كُرَاعِ الْعَمِيمِ وادی ای بود در دو منزلی مَكَّة در سر راه مدینه. (القاموس المحيط) ۴۲۵ - چنین سوگندی آن روز متداول بود. مفهوم آن این بود که: زَم بر من حرام باشد یا غلامم آزاد باشد (یا چیزهایی مشابه آن)؛ اگر راست نگویم. ۴۲۶ زَعَمْتُ سَخِيئَةً أَنْ سَتَغْلِبَ رَبَّهَا فَلْيَغْلِبْنِي مُغَالِبُ الْغُلَّابِ بَيْتِي از قصیده‌ی کعب بْنِ مَالِك سلمی انصاری است که در رد قصیده‌ی شاعر مشرک عرب عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَبْعَرَى سهمی و به دفاع از مسلمانان سرود. برای آگاهی بیشتر، رک. بِحَارِ الْأَنْوَارِ ۴۸: ۱۵۱ - ۱۵۲، پاورقی مصحح. ۴۲۷ - زیارت (۵۱): ۲۳. ۴۲۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: حزارات. ۴۲۹ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۳۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فنیته. ۴۳۱ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۳۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: شَاخِصًا. ۴۳۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ أَشَدُّ. ۴۳۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: خاسرا. ۴۳۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَا مَالِكَ الرَّاحِمِينَ. ۴۳۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَتَدَاوَلُهُ. ۴۳۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَا مَالِكَ الرَّاحِمِينَ. ۴۳۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لِلْجَن. ۴۳۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مُتَكَلِّبِي. ۴۴۰ - زمر (۳۹): ۵۳. ۴۴۱ - حجر (۱۵): ۵۶. ۴۴۲ - غافر (۴۰): ۶۰. ۴۴۳ - اسراء (۱۷): ۷۱. ۴۴۴ - مومنون (۲۳): ۱۰۲ و الحاقه (۶۹): ۱۴. ۴۴۵ - عادیات (۱۰۰): ۱۰. ۴۴۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بعثر القبور. ۴۴۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الْحَجِج. ۴۴۸ - عِدُّوْ وَ طَاغِ. ۴۴۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فَاسْقِ وَ بَيَاغ. ۴۵۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَنَا الضَّعِيفُ إِلَيْكَ وَ أَنْتَ الْقَوِيُّ. ۴۵۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ الْمُحَمَّدُ. ۴۵۲ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۵۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مَا. ۴۵۴ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۵۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: النَّيَّارِ. ۴۵۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: حزم. ۴۵۷ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۵۸ - نمل (۲۷): ۱۰. ۴۵۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مِنْهُ الْخَيْرُ. ۴۶۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۶۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بقدره. ۴۶۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: النَّذِيرِ الْبَشِيرِ. ۴۶۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الطَّاهِرَةُ الْفَاضِلَةُ. ۴۶۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الزاهره. ۴۶۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ولديهما. ۴۶۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ سِرِّ ذَلِكْ كُلِّهِ وَ عَلَانِيَتُهُ. ۴۶۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: و یا. ۴۶۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: و یا. ۴۶۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: و یا. ۴۷۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الْقِسْمَةِ. ۴۷۱ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۷۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: صَلَّى اللَّهُ. ۴۷۳ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۷۴ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۷۵ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۷۶ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۷۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۷۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: علقته علی. ۴۷۹ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۴۸۰ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۸۱ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۸۲ - قصص (۲۸): ۳۱. ۴۸۳ - نمل (۲۷): ۱۰. ۴۸۴ - قصص (۲۸): ۲۵. ۴۸۵ - طه (۲۰): ۷۷. ۴۸۶ - طه (۲۰): ۶۸. ۴۸۷ - مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ (۴۷): ۲۳. ۴۸۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فی عزه. ۴۸۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ. ۴۹۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بالحفظ. ۴۹۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: منبع. ۴۹۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ:

يَعْلُو بِهِ [عَلِيٌّ] صَاحِبُ الْخُرُوبِ. ۴۹۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَنْ يَنْذِرَنِي. ۴۹۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَفَضَّل. ۴۹۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۴۹۶ - نام هر یک از ۴۰۰ مجموعه‌ی حدیثی معتبر شیعی از راویان مورد وثوق که متاسفانه همه‌ی آنها به صورت اولیه در دست نیست؛ اما بخش شاید عمده‌ای از آنها در منابع حدیثی حفظ شده است. ۴۹۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: امثالی. ۴۹۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وعدت. ۴۹۹ - زمر (۳۹): ۵۳. ۵۰۰ - حجر (۱۵): ۵۶. ۵۰۱ - غافر (۴۰): ۶۰. ۵۰۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَقَدْ كَانَ الْإِيَّاسُ. ۵۰۳ - اسراء (۱۷): ۷۱. ۵۰۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تُقِيمُ الْحَجَّةَ. ۵۰۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الْمُنْشُورَةُ. ۵۰۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فَبِتَوَسَّلِي. ۵۰۷ - ترجمه‌ی مسامحه آمیز «الصلوة جامع» این شعاری بود که با شنیدن آن مسلمانان درمی یافتند امر مهمی پیش آمده است که باید در مسجد گرد هم آیند. ۵۰۸ - نزدیک‌ترین ترجمه به عبارت: هِيَ الْأَذْعِيَّةُ الَّتِي عِلْمُهُ (علمته؟! ایاها الطلحی این گونه به نظر رسید. ۵۰۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ، هر یک از این ده مناجات با «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» آغاز شده است ۵۱۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَشِيءُ تَخِيرُكَ. ۵۱۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: سَهِّلِ اللَّهُمَّ مِنْهُ. ۵۱۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَادْفَعْ عَنِّي كُلَّ مَعْرَةٍ. ۵۱۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَاجْعَلْ رَبِّ. ۵۱۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: خوفه. ۵۱۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَنْجِجْ فِيهِ طَلِبَتِي. ۵۱۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَاقْطَعْ عَوَائِقَهَا وَامْنَعْ بَوَائِقَهَا. ۵۱۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بالخيره. ۵۱۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الغنم. ۵۱۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَعَسَّرَها. ۵۲۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: صَرِيحٌ تَيْسَرُها. ۵۲۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: عَاجِلَةُ النَّفْعِ. ۵۲۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ولی. ۵۲۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَإِطْلَاهَا. ۵۲۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: حَلِمَكَ عَنِ الْعَاصِيَةِ وَ عَفْوَكَ عَنِ الْخَاطِئِينَ وَ رَحْمَتِكَ لِلْمُذْنِبِينَ. ۵۲۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: سَائِلًا رَبِّ مَا لَا أَسْتَوْجِبُهُ. ۵۲۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَفْرِيجِ الْغَمِّ ... تَنْفِيسِ الْهَمِّ. ۵۲۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مُسْتَقِيلًا رَبِّ لَكَ. ۵۲۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بِسْمِ لَامِهِ الْمَخْرُجِ. ۵۲۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَرْزَلَنِي. ۵۳۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَطَوَّلُ. ۵۳۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَقْلَنِي رَبِّ عَثْرَتِي. ۵۳۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ. ۵۳۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَفْذَلِي. ۵۳۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَاطْوِلِي التَّبْعِيدَ لَطَوِيلِ انْبِسَاطِ الْمَرَاكِحِ. ۵۳۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَبَاعِدِي فِي الْمَسِيرِ. ۵۳۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَغُورَةَ. ۵۳۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَهَتَّنِي غَنَمِ الْعَافِيَةِ. ۵۳۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: سَاتَخُ. ۵۳۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: رَبِّ. ۵۴۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَالْعَافِيَةُ مُقَارِنَتِي. ۵۴۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: إِنَّكَ ذُو الْمَرْءِ وَالطَّوْلِ. ۵۴۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَمْطُرْ سَحَابًا إِفْضَالَكَ عَلَيَّ غَزَارًا. ۵۴۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ۵۴۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بِكَرَمِ. ۵۴۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَثْبِتْ. ۵۴۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: سَعَةِ رَحْمَتِكَ. ۵۴۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَاكْشِبْنِي اللَّهُمَّ أَيْ رَبِّ سِرَابِيلِ السَّعَةِ. ۵۴۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الضَّبِقِ. ۵۴۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَبْتَثِرُ التَّقْصِيرَ وَ لَوْضِلِ. ۵۵۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَاحْمِلْ عَشْفَ الضَّرِّ عَنِّي وَ اضْرِبِ الضَّرَّ بِسَيْفِ الْإِسْتِيصَالِ. ۵۵۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَامْحَقْهُ. ۵۵۲ - این قسمت از دعا در بِحَارِ الْأَنْوَارِ به صورت‌های مختلف ذکر شده است. ۵۵۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَاحْرُسْنِي. ۵۵۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اللَّهُمَّ رَبِّ فِي حِمِّي عَزَّكَ. ۵۵۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَرْفَعِ. ۵۵۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مُدَّةً. ۵۵۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اللَّهُمَّ رَبِّ. ۵۵۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: جَرِيحِ. ۵۵۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اللَّهُمَّ رَبِّ. ۵۶۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۵۶۱ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۵۶۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: شَاحِدَةً. ۵۶۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مَصِيرِي. ۵۶۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَاقْبَلْ رَبِّ تَوْبَتِي فَإِنَّهَا بِصِدْقٍ مِنْ إِخْلَاصِ نِيَّتِي. ۵۶۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اجْتِهَادٍ ... تَشْيِيتِ إِنَابَتِي. ۵۶۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَاجْلُ اللَّهُمَّ رَبِّ عَنِّي بِالتَّوْبَةِ. ۵۶۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مُتَمَسِّكًا. ۵۶۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مُقَرَّأً. ۵۶۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فَرَضَتُهُ. ۵۷۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۵۷۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ظَفَّرَنِي. ۵۷۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَوْقَفْنِي. ۵۷۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَفُودِ. ۵۷۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: التَّوَامِكِ. ۵۷۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مِنَ الْهَدَايَا. ۵۷۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۵۷۷ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۵۷۸ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۵۷۹ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ و در آن «اللَّهُمَّ» نیست. ۵۸۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ و در آن «بی» نیست. ۵۸۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَهْمَلِ. ۵۸۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بُيْتُ. ۵۸۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَخْمَلِ. ۵۸۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: زُجَرَ. ۵۸۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: عَجَلْ لَهُمُ الْبَتَاتِ. ۵۸۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۵۸۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تُفَرِّجِ الْعَمَاءُ. ۵۸۸ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۵۸۹ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۵۹۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: كَشَفِ نَوَائِبِ اللَّأْوَاءِ وَ تَوَالِي سُبُوحِ النِّعَمَاءِ. ۵۹۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَكَ الْحَمْدُ رَبِّ. ۵۹۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: دَفْعِكَ. ۵۹۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بَاهِظَ. ۵۹۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مِحَالِكَ وَ حَمِيدِ فِعَالِكَ. ۵۹۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: طُرُقِ. ۵۹۶ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ.

۵۹۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اللَّهُمَّ جَدِّی. ۵۹۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: قُدْرَتِی. ۵۹۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ (بعد از وَ عَدُوِّ الْغُرُورِ) آمده است: الَّذِی أَنَا مِنْهُ مُبْتَلًی أَنْ أَرْغَبَ فِيهَا إِلَى ضَعِيفٍ مِثْلِي وَمَنْ هُوَ فِي النُّكُولِ شَكْلِي حَتَّى تَدَارِكْتَنِي رَحْمَتُكَ وَبَادَرْتَنِي بِالتَّوْفِيقِ رَأْفَتُكَ وَرَدَدْتَ عَلَيَّ عَقْلِي بِتَطَوُّلِكَ وَأَلْهَمْتَنِي رُشْدِي بِتَفْضُلِكَ وَأَخْبَيْتَ بِالرَّجَاءِ لَكَ قَلْبِي وَأَزَلْتَ خُدْعَةَ عَدُوِّي عَنْ لُبِّي وَصَدَحْتَ بِالتَّامِيلِ فِكْرِي وَشَرَحْتَ بِالرَّجَاءِ لِسَانِي عَافَكَ صِدْرِي وَصَوَّرْتَ لِي الْفَوْزَ بِبُلُوغِ مَا رَجَوْتُهُ وَالْوُصُولَ إِلَى مَا أَمَلْتُهُ فَوَقَفْتُ اللَّهُمَّ رَبِّ بَيْنَ يَدَيْكَ سَائِلًا لَكَ ضَارِعًا إِلَيْكَ وَاثِقًا بِكَ مُتَوَكِّلًا عَلَيْكَ فِي قَضَاءِ حَاجَتِي وَتَحْقِيقِ أُمْنِيَّتِي وَتَصْدِيقِ رَغْبَتِي فَأَنْجِحِ اللَّهُمَّ حَاجَتِي بِأَيْمَنِ نَجَاحٍ وَاهْدِهَا سَبِيلَ الْفَلَاحِ وَأَعِزَّنِي اللَّهُمَّ رَبِّ بِكَرَمِكَ ۶۰۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۶۰۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: إِنَّكَ مِلِّي وَلِيِّي وَعَلَى عِبَادِكَ بِالْمَنَاجِحِ الْجَزِيلَةِ وَفِي. ۶۰۲ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۶۰۳ - احتمالاً - آرزنی درست است. ۶۰۴ - هود (۱۱): ۶۵. ۶۰۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اللَّهُمَّ إِنِّي وَفَلَانًا. ۶۰۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: عَلَيْكَ. ۶۰۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: جوده. ۶۰۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: غلقت. ۶۰۹ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۱۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَعَمَّدَنِي. ۶۱۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَوَاعَدْتُهُ. ۶۱۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بَعَقَابِهِ. ۶۱۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مَقْصُودٌ. ۶۱۴ - حج (۲۲): ۶۰. ۶۱۵ - غافر (۴۰): ۶۰. ۶۱۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۱۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۱۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: إِزَالَتِهِ. ۶۱۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فُلَّ عَنْهُ جُودُهُ. ۶۲۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الظَّالِمَةُ. ۶۲۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَأَيُّزُهُ عُمُرُهُ. ۶۲۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَابْتَرَهُ مُلْكُهُ. ۶۲۳ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۲۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: جُدَّ. ۶۲۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۲۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۲۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۲۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: نعمته. ۶۲۹ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۳۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَدَلَّ دَوْلَتُهُ. ۶۳۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: عَاقِبَةُ أَمْرِهِ إِلَى شَرِّ حَالٍ. ۶۳۲ - چنان که می‌دانیم، امام دهم و امام یازدهم عَلَيْهِمَا السَّلَام را عَشْرَ كَرِيمِينَ می‌نامند. ۶۳۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ذَلِكَ. ۶۳۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فافعل بی‌ذلک. ۶۳۵ - معرفی شده در فهرست با نام فَلَاحُ السَّائِلِ و نَجَاحُ الْمَسْأَلِ. ۶۳۶ - باید دانست این مرد با فضیلت غیر از جناب علی بن مُحَمَّد سمری آخرین نایب حضرت صاحب الامر عَلَيْهِ السَّلَام است. ۶۳۷ - بنا بر متن عربی کتاب، این جمله‌ی معترضه به هر یک از دو تن (علی بن مُحَمَّد و جَعْفَر بن محمود) قابل بازگشت است؛ اما به قرائن تاریخی در ترجمه این گونه ترجیح داده شد. ۶۳۸ - ترجمه‌ی: أَخَذَهَا الْمُقِيمُ وَالْمُقْعَدُ. ۶۳۹ - صف (۶۱): ۹. ۶۴۰ - ظاهراً منظور نشوار المحاضره و أخبار المذاکره از قاضی مَحْسِن بن علی بن مُحَمَّد بن داوود تَنُوخِی است. ۶۴۱ - تاریخ بغداد ۱۳: ۲۸۷ - ۲۸۹. ۶۴۲ - مقصود وجود مقدس مولای انس و جان حضرت صاحب العصر و الزمان عَلَيْهِ السَّلَام است. ۶۴۳ - این سخن با مختصر اختلاف از حضرت بقیه الله عجل الله فرجه، در نخستین ساعت ولادت، نقل شده است. رک. کَمَالُ الدِّين، باب ۴۲، ح ۵ و الخرائج و الجرائح ۱: ۴۵۷، ح ۲. ۶۴۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مقرر. ۶۴۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: الْمَثَلِ. ۶۴۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَأَنْ تَأْذَنَ بِجَمْعٍ مَا شِئْتَ. ۶۴۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: جَمْعُهُ. ۶۴۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بِجَمْعٍ. ۶۴۹ - مریم (۱۹): ۵۳. ۶۵۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تَبِعَهُ. ۶۵۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: كَيْدَ الْمُعَانِدِينَ. ۶۵۲ - ص (۳۸): ۳۵. ۶۵۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اِجْمَعْ شَمْلِي. ۶۵۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وصل. ۶۵۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۵۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۵۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۵۸ - تحریم (۶۶): ۱۲. ۶۵۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: فاجر. ۶۶۰ - رعد (۱۳): ۲۹. ۶۶۱ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۶۲ - یونس (۱۰): ۹۰. ۶۶۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: ذَلِكَ لَهُمْ. ۶۶۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يَنْقِمُوهُوَ وَيَخْشَعُوهُ. ۶۶۵ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۶۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۶۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۶۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: اللَّهُمَّ وَأَسْأَلُكَ. ۶۶۹ - صافات (۳۷): ۷۵. ۶۷۰ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۷۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: تُوْمِنَ لِي كَيْدَهُمْ. ۶۷۲ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۷۳ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۷۴ - امین الاسلام صاحب تفسیر مجمع البیان و اعلام الوری باعلام الهدی. ۶۷۵ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۶۷۶ - ترجمه‌ی: أَقْلُ مِنَ الثُّمَنِ نَحْوُ السُّدُسِ. ۶۷۷ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۷۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَذَلَّتْ لِعَظَمَتِهِ عِزُّهُ كُلُّ مُتَعَاظِمٍ مِنْهُمْ. ۶۷۹ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۶۸۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: شهیدا. ۶۸۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لِأَسْمَاءِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لِجَبَّارِ الْهَوَاءِ. ۶۸۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَا مَنَجَى لَكُمْ

وَلَمَّا مَلَاحُا لَوَارِدِكُمْ وَلَمَّا مُنْفَذَ لِمَارِدِكُمْ جَمِيعًا مِنْ صَوَاعِقِ الْقُرْآنِ الْمُبِينِ وَعَظِيمِ أَسْمَاءِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَلَا مَنَفَذَ لِهَارِبِكُمْ مِنْ رَكْسَةِ الشَّيْطَانِ. ۶۸۳ - در بحار الأنوار: التَّهْيِيط. ۶۸۴ - در بحار الأنوار: قَرَابِعُكُمْ. ۶۸۵ - در بحار الأنوار: الْحَبِيرُ. ۶۸۶ - آل عمران (۳): ۱۶۰.

۶۸۷ - در بحار الأنوار: بِالرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. ۶۸۸ - در بحار الأنوار: الطَّلَبُ. ۶۸۹ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۶۹۰ - در بحار الأنوار: بِالْعَرْشِ الْعَظِيمِ. ۶۹۱ - ظاهراً: بِنِ (حاشیه‌ی بحار الأنوار). ۶۹۲ - در بحار الأنوار: أَشْهَدُكَ. ۶۹۳ - در بحار الأنوار: بِشْرَكَ. ۶۹۴ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۶۹۵ - در بحار الأنوار: مِنْهُمْ الی. ۶۹۶ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۶۹۷ - در بحار الأنوار: رَحْمَةً وَ عَلَماً. ۶۹۸ - در بحار الأنوار: لِرُحْمَتِهِ وَ رَغْبَتِهِ. ۶۹۹ - در بحار الأنوار: الارضین. ۷۰۰ - در بحار الأنوار: جَلَمَالِ مُلْكِهِ. ۷۰۱ - در بحار الأنوار: یعدله. ۷۰۲ - در بحار الأنوار: یعادله. ۷۰۳ - در بحار الأنوار اضافه شده است: يَا قَرِيبُ الْمُجِيبُ الْمُتَدَانِي دُونَ كُلِّ شَيْءٍ كُلِّ شَيْءٍ قُرْبُهُ. ۷۰۴ - در بحار الأنوار: الْبَدَايَا. ۷۰۵ - در بحار الأنوار: وَالصَّدْقُ قَوْلُهُ وَ وَعْدُهُ. ۷۰۶ - در بحار الأنوار: یا مجیب. ۷۰۷ - از بحار الأنوار. ۷۰۸ - در بحار الأنوار: لا- یصل. ۷۰۹ - از بحار الأنوار. ۷۱۰ - در بحار الأنوار: السَّاعَةِ السَّاعَةِ السَّاعَةِ. ۷۱۱ - در بحار الأنوار: یا غَايَةَ مُنْتَهَاهُ وَ رَغْبَتَاهُ. ۷۱۲ - انبیاء (۲۱): ۶۹. ۷۱۳ - قِصَصُ الْأَنْبِيَاءِ، باب ۶، فصل ۱ (۱۲۸). ۷۱۴ - حلیه الاولیاء ۵: ۱۹۵ - ۱۹۶. ۷۱۵ - از بحار الأنوار. ۷۱۶ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۱۷ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۱۸ - ترجمه‌ی مسامحه آمیز «الصلاه جامعه». این شعاری بود که با شنیدن آن مسلمانان در می‌یافتند امر مهمی پیش آمده است که باید در مسجد گرد هم آیند. ۷۱۹ - از بحار الأنوار. ۷۲۰ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۲۱ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۲۲ - احتمالاً گوینده حضرت ثامن الحجج علیه السلام است یا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ مَوْلَى «فصل الدعاء». ۷۲۳ - از بحار الأنوار. ۷۲۴ - از بحار الأنوار. ۷۲۵ - در بحار الأنوار: الْأَرْقَاءُ. ۷۲۶ - قِصَصُ الْأَنْبِيَاءِ، باب ۱۸، فصل ۸ (ح ۳۳۳). ۷۲۷ - در بحار الأنوار: خَطَايَا. ۷۲۸ - در بحار الأنوار: فَإِيَّاكَ أَرْجُو. ۷۲۹ - در بحار الأنوار: وَالْمَوْتُ. ۷۳۰ - در بحار الأنوار: مَقْلُوبَةً. ۷۳۱ - در بحار الأنوار: أَقْطَعُهُ. ۷۳۲ - در بحار الأنوار: فَكَأَنِّي. ۷۳۳ - در بحار الأنوار: لِاسْتِبْهَامٍ. ۷۳۴ - در بحار الأنوار: بى ۷۳۵ - شاید منظور سوره‌ی مبارکه‌ی حمد باشد. ۷۳۶ - آل عمران (۳): ۲۷ - ۲۸. ۷۳۷ - آل عمران (۳): ۲ - ۳. ۷۳۸ - طه (۲۰): ۱۱۲. ۷۳۹ - منظور شناخته نشد. شاید منظور حافظ أبو مُحَمَّد حزمی است. ۷۴۰ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۴۱ - در بحار الأنوار: الطهر الطاهر. ۷۴۲ - منظور شناخته نشد. شاید منظور حافظ أبو مُحَمَّد حزمی است. ۷۴۳ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۴۴ - منظور شناخته نشد. شاید منظور حافظ أبو مُحَمَّد حزمی است. ۷۴۵ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۴۶ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۴۷ - در بحار الأنوار: يَا مُهَيِّمُنْ يَا مُتَعَالٍ. ۷۴۸ - در بحار الأنوار: صُطْفَص. ۷۴۹ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۵۰ - در بحار الأنوار: صَيِّمٌ صَيِّدٌ. ۷۵۱ - در بحار الأنوار: حَلِيمٌ حَكِيمٌ. ۷۵۲ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۵۳ - از بحار الأنوار. ۷۵۴ - ظاهراً مراد شریف مُحَمَّد بن حُسَيْن بن مُوسَى جامع نهج البلاغه است. ۷۵۵ - احتمالاً یساری درست است. ۷۵۶ - در بحار الأنوار: تَلُفَا. ۷۵۷ - در بحار الأنوار: تَذَلُّا. ۷۵۸ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۵۹ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۶۰ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۶۱ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۶۲ - در بحار الأنوار: الصَّلَاةُ. ۷۶۳ - در بحار الأنوار: اللَّعَائِنُ. ۷۶۴ - در بحار الأنوار: الزَّاهِرِينَ. ۷۶۵ - در بحار الأنوار: إِنْشَانٍ. ۷۶۶ - بقره (۲): ۱۸۶. ۷۶۷ - در بحار الأنوار: لا- منجا. ۷۶۸ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۶۹ - در بحار الأنوار: الْمَرْدُ. ۷۷۰ - در بحار الأنوار: رَفِئَتِي. ۷۷۱ - در بحار الأنوار: بَاقِرِ عِلْمِ الدِّينِ. ۷۷۲ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۷۳ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۷۴ - در بحار الأنوار: يَا اللَّهُ بِكَ. ۷۷۵ - در بحار الأنوار: يَا هَادِي لِلْإِيمَانِ. ۷۷۶ - در بحار الأنوار: أَنْ تُضَاعَفَ. ۷۷۷ - در بحار الأنوار: الْمُسْتَتَاكِلِينَ. ۷۷۸ - در بحار الأنوار: وَالنَّاشِئِينَ خَلْقَهُمْ. ۷۷۹ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۸۰ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۸۱ - از بحار الأنوار. ۷۸۲ - این بخش در بحار الأنوار نیست. ۷۸۳ - بر گرفته از قرآن کریم، حجر (۱۵): ۹۸ - ۹۹. ۷۸۴ - گوینده مشخص نیست. ۷۸۵ - وَلَيْدِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ بْنِ حَكَمٍ بعد از عزل پسر عمویش عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مَرْوَانَ ابْنِ حَكَمٍ در شوال ۹۳، عُثْمَانُ بْنُ حِيَانَ مَرِي را بر مدینه گماشت (تاریخ طبری، الکامل)؛ صالح شناخته

نشد. این داستان را ابن عساکر نیز آورده است. (رک. تهذیب تاریخ دمشق الکبیر ۴: ۱۶۷). ۷۸۶ - الکافی ۲: ۵۵۹. ۷۸۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَا آخُذُ. ۷۸۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: لَمَّا أَقْبَى. ۷۸۹ - كَمَالُ الدِّينِ ۲: ۳۵۱ - ۳۵۲ (باب ۳۳، ح ۴۹) و نیز ح ۴۰. ۷۹۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۷۹۱ - أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ خَالِدٍ يَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى. ۷۹۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بدءاً. ۷۹۳ - گوینده ظاهراً مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ فَاطِرٍ یاد شده است. ۷۹۴ - مریم (۱۹): ۸۷. ۷۹۵ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۷۹۶ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ الدِّينِ. ۷۹۷ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۷۹۸ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۷۹۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: رَبِّ انِّی. ۸۰۰ - از بِحَارِ الْأَنْوَارِ. ۸۰۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: وَ ان. ۸۰۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ اضافه شده است: وَ لَجَلِيَابِ الْبَلَاءِ فِيهِمْ لَا يَسُّ وَ لِكِتَابِ تَحْمِيلِ الْعَنَاءِ بِهِمْ دَارِسٌ. ۸۰۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بهذا. ۸۰۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ اضافه شده است: مَا عُذِرِي يَا إِلَهِي إِذَا حَرَمْتُ مِنْ حُسْنِ الْكَرَامَةِ نَائِلَكَ وَ أَنْتَ الَّذِي لَا تُخَيِّبُ أَمْلَكَ وَ لَا تَرُدُّ سَائِلَكَ إِلَهِي إِلَهِي أَتَيْنَ أَيْنَ رَحْمَتِكَ الَّتِي هِيَ نُصِيرُهُ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْأَنَامِ؟ ۸۰۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: غمته. ۸۰۶ - این بخش در بِحَارِ الْأَنْوَارِ نیست. ۸۰۷ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: قُوَّةٌ لِي أَشَدُّ. ۸۰۸ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بِقَوْلٍ شَدِيدٍ. ۸۰۹ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: إِنْهَامًا. ۸۱۰ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: عَدُوُّكَ. ۸۱۱ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: يُدْرِكُنِي. ۸۱۲ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مُضَيَّعًا. ۸۱۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: أَنْبِيَائِكَ. ۸۱۴ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: بهم. ۸۱۵ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: منزله. ۸۱۶ - يُوسُفَ (۱۲): ۸۷. ۸۱۷ - حجر (۱۵): ۵۶. ۸۱۸ - حجر (۱۵): ۳۷ و ۳۸، ص (۳۸): ۸۰ و ۸۱. ۸۱۹ - به ترتیب، ماه‌های هفتم و نهم سال سریانی معادل آوریل و ژوئن سال رومی. ۸۲۰ - شوری (۴۲): ۴۹ - ۵۰. ۸۲۱ - باز آمدن غذا به گلو. ۸۲۲ - احتمالاً- منظور أَحْمَدُ بْنُ دَاوُدَ نُعْمَانِي، مولف کتاب یاد شده است. ۸۲۳ - در بِحَارِ الْأَنْوَارِ: مَا خَلَقْتَ. ۸۲۴ - این داستان را تاریخ دمشق نیز آورده است. ۸۲۵ - مجادله (۵۸): ۲۱. ۸۲۶ - زمر (۳۹): ۶۱. ۸۲۷ - ظاهراً منظور این است که غسل کند. ۸۲۸ - گوینده روشن نیست؛ ممکن است وجود اقدس حضرت رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ باشد. ۸۲۹ - روشن نشد که مقصود کدام تاریخ است؟ ۸۳۰ - روشن نشد که مقصود کدام تاریخ است؟ ۸۳۱ - یک اثر شیعی است و از ماخذ شیخ کَفَعَمِي در «الْبَلَدُ الْأَمِين» و جز آن. رک. الذریعه ۳: ۱۲۹ - ۱۳۰. ۸۳۲ - عُمُو سَفَاح وَ مَنْصُور دَوَانِيقِي که حاکم مدینه بود (- نمودار پیوست). ۸۳۳ - مجلس بیستم، حدیث آخر. ۸۳۴ - کتاب الْمُسْتَعِیْنِ بِاللَّهِ عِنْدَ الْمَهْمَاتِ وَ الْحَاجَاتِ. رک. الذریعه ۲۱: ۱۲ و ۱۳ (شماره‌های ۳۷۰۱ و ۳۷۰۲). ۸۳۵ - ذاریات (۵۱): ۲۲. ۸۳۶ - به شماره‌ی ۸۱ خواهد آمد. ۸۳۷ - احتمالاً أَبُو مُحَمَّدٍ حَبِيبِ فارسی است. رک. صِفَةُ الصَّفْوَةِ ۳: ۳۱۶. ۸۳۸ - هود (۱۱): ۷۴ و ۷۵. ۸۳۹ - نساء (۴): ۱۰۷. ۸۴۰ - حج (۲۲): ۶۰، در اصل: وَ مِنْ بَغْيٍ. ۸۴۱ - فاطر (۳۵): ۴۳. ۸۴۲ - فتح (۴۸): ۱۰. ۸۴۳ - در متن «فِي مَرْكَبٍ عَظِيمٍ» است که ظاهراً تصحیف «فِي مَوْكِبٍ عَظِيمٍ» باشد. ۸۴۴ سهام الليل لا تخطي ولكن لها أمد و للآمد انقضاء أتهزء بالدعاء و تزدریه؟ تاء مل فیک ما صنع الدعاء ۸۴۵ - مائده (۵): ۳۳. ۸۴۶ - حج (۲۲): ۶۰، در اصل: وَ مِنْ بَغْيٍ. ۸۴۷ - فاطر (۳۵): ۴۳. ۸۴۸ - فتح (۴۸): ۱۰. ۸۴۹ - شوری (۴۲): ۳۰. ۸۵۰ - باب ۲۹ ذکر الله و الدعاء و ... نام دارد. ۸۵۱ - از مُحَمَّدُ ثَانِ بَصْرَةَ در سده‌ی دوم هجری. ۸۵۲ - ربيع الأبرار، به تحقیق عَزِيدُ الْأَمِيرِ مهنا، ج ۲، ص ۳۵۴، ح ۲۱. ۸۵۳ - همان، ص ۳۶۵؛ ح ۱۰۲. نیز به شماره‌ی ۱ در همین کتاب گذشت. ۸۵۴ لبست ثوب الرجا و الناس قد رقدوا و قمت أشكو الى مولای ما أجد و قد مددت یدی و الضر مشتمل إِلَيْكَ یا خیر من مدت إِلَيْهِ يد فلا تردنها - یا رب - خائبه فبحر جودك يروى كل من يرد ۸۵۵ - چنان که می‌بینیم چنین عبارتی در سه بیت یاد شده نیست. شاید سومین بیت با این آغاز افتاده باشد. ۸۵۶ لما راءيت الندى قد فاض زاخره و منهل الجود يروى كل من يرد مدت إِلَيْهِ يد منى على خجل الى ندى خیر من مدت إِلَيْهِ يد و قلت: یا راحمی قبل السؤال له ماذا تقول لمن ناداك: یا أحد؟ لا تجهنى برد بعد ما بسطت یدی إِلَيْكَ أیاد مالها عدد ۸۵۷ - أمين الاسلام شيخ أبو علي فضل بن أبي الفضل حسن ابن الفضل صاحب مجمع البيان. ۸۵۸ - نساء (۴): ۷۰. ۸۵۹ - زمر (۳۹): ۵۳. ۸۶۰ - كامل ابن اثير ۲: ۲۲۸ (حوادث سال ۱۱) با اندك اختلاف.

بسم الله الرحمن الرحيم جاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند. مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است. اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید. از جمله فعالیتهای گسترده مرکز: الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی ب) تولید صد ها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ... د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای و راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴) ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خود کار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ... ح) همکاری افتخاری با ده ها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ... ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶ وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱) نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاء الله. شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-

۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شب: ۵۳-۰۶۰۹-۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۰-۹۰ IR به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام :- هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید». التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟». [سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

اصفهان

گامی

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

